

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

مکتبہ اسلامیہ
پبلسنگ ہاؤس، ۱۰۰، گلبرگ، لاہور

مکتبہ اسلامیہ، پبلسنگ ہاؤس، ۱۰۰، گلبرگ، لاہور

کتاب شناسی توصیفی

استاد شہداء بیت اللہ مطہری

مفتاح سعید

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتابشناسی توصیفی استاد شهید آیت الله مطهری

نویسنده:

سلمان حبیبی

ناشر چاپی:

مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست	۵
کتابشناسی توصیفی استاد شهید آیت الله مطهری	۱۵
مشخصات کتاب	۱۵
اشاره	۱۵
فهرست مطالب	۱۸
دیباچه	۳۵
پیش گفتار	۳۷
بخش: اول	۴۲
کتاب ها	۴۲
۱. آزادی از نگاه استاد مطهری	۴۲
۲. آزادی اجتماعی (تفکر _ عقیده _ قلم _ بیان) در نگاه شهید مطهری	۴۳
۳. آزادی سیاسی در اندیشه آیت الله مطهری و آیت الله بهشتی	۴۴
۴. آسیب شناسی دینی از منظر استاد شهید آیت الله مطهری	۴۵
۵. آسیب شناسی دینی از دیدگاه شهید مرتضی مطهری رحمه الله	۴۶
۶. آشنایی با قرآن (خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری، دفتر پنجم)	۵۰
۷. آفتاب احیاگران «سیری تحلیلی در اندیشه های استاد شهید مطهری»	۵۱
۸. آئینه جام، دیوان حافظ، همراه با یادداشت های استاد مطهری	۵۳
۹. آئینه و آفتاب برای نوجوانان و جوانان؛ سرگذشت زندگی شهید مطهری	۵۴
۱۰. آیت الله طالقانی در دانشگاه تهران، روز فلسطین و هفتمین روز شهادت استاد مطهری	۵۴
۱۱. الاجتهاد و التجدید درسه فی مناہج الاجتهاد عند الامام الخمينی و الشہیدینالمطهری و الصدر	۵۵
۱۲. از آئینه تاجمال با درنگی بر آرای علامه طباطبایی و استاد شهید مطهری رحمه الله	۵۵
۱۳. استاد شهید مرتضی مطهری به روایت اسناد	۵۷
۱۴. استاد مطهری در گذر اندیشه ها	۵۹
۱۵. استاد مطهری و دغدغه اسلام اصیل	۵۹
۱۶. استاد مطهری و روشن فکران	۶۲
۱۷. اصول فقه در آثار استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله	۶۳
۱۸. التقاط و تحجر از دیدگاه شهید مطهری	۶۴
۵۸	۸۵

۲۰. امام حسین علیه السلام از دیدگاه شهید مطهری رحمه الله ----- ۶۵
۲۱. امام حسین علیه السلام از زبان استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله ----- ۶۶
۲۲. امام حسین علیه السلام و واقعه کربلا در آثار علامه شهید مطهری ----- ۶۷
۲۳. انسان بر آستان دین؛ خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری «دفتر سوم» ----- ۶۸
۲۴. انسان شناسی اسلامی در آثار شهید مطهری ----- ۶۹
۲۵. اندیشه سیاسی آیت الله مطهری ----- ۷۱
۲۶. اندیشه مطهر (سیری در افکار استاد شهید مطهری) ----- ۷۲
۲۷. اندیشه مطهر (مروری بر شخصیت و افکار استاد شهید مرتضی مطهری) ----- ۷۴
۲۸. اندیشه مطهر (موضوع، معرفی کوتاهی از شخصیت علمی و اخلاقی و اندیشه هایشهید مطهری). ----- ۷۶
۲۹. انفکاک تعقل از تدین (بررسی علل و زمینه های خارجی گری و ویژگی های خوارج از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری). ----- ۷۶
۳۰. انقلاب اسلامی از دیدگاه شهید مطهری ----- ۷۷
۳۱. اهتزاز روح؛ مباحثی در زمینه زیبایی شناسی و هنر، گرد آمده از آثار استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله ----- ۷۸
۳۲. بازفهمی اندیشه های استاد مطهری (مجموعه مقالات) ----- ۸۰
۳۳. بررسی مقایسه ای مفهوم عدالت (از دیدگاه مطهری، شریعتی، سید قطب) ----- ۸۱
۳۴. برفراز اندیشه (روایتی از جلوه استاد مطهری در دانشگاه) ----- ۸۴
۳۵. بزرگداشت شهادت استاد متفکر، مرتضی مطهری. ----- ۸۶
۳۶. بهار روح استاد مطهری و نسل جوان ----- ۸۶
۳۷. به یاد استاد... ----- ۸۸
۳۸. پاره ای از خورشید (گفته ها و ناگفته ها از زندگی استاد شهید مرتضی مطهری) ----- ۸۹
۳۹. پرتوی از خورشید پرفروغ امام علیعلیه السلام در آثار استاد شهید آیت الله مطهری ----- ۹۲
۴۰. پیروزی در سیمای شکست (برگرفته از آثار استاد شهید آیت الله مطهری و مرحوم آیت الله سید مرتضی شبستری). ----- ۹۳
۴۱. پیام های فرهنگی اجتماعی غرب زدگی از دیدگاه استاد مطهری ----- ۹۴
۴۲. پیش درآمدی بر جامعه شناسی دین از منظر استاد مطهری ----- ۹۴
۴۳. تاریخ اسلام در آثار شهید آیت الله مطهری رحمه الله (جلد اول) ----- ۹۶
۴۴. تاریخ اسلام در آثار شهید آیت الله مطهری رحمه الله (جلد دوم) ----- ۹۸
۴۵. تاریخ اسلام در آثار استاد مطهری رحمه الله (ویراست دوم) ----- ۹۹
۴۶. تاوان عشق (سوغنامه معلم شهید استاد مرتضی مطهری) ----- ۱۰۱
۴۷. تنودیه و عدل الهی (مقایسه بین آرای لایب نیتس و شهید مطهری). ----- ۱۰۲

۴۸. تبلیغ و مبلغ در آثار شهید مطهری رحمه الله ۱۰۵
۴۹. تحلیلی از ترور متفکر شهید استاد مطهری (به ضمیمه مقاله ای که با خون نوشته شد). ۱۰۶
۵۰. تفکر فلسفی غرب از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری ۱۰۷
۵۱. تفسیری بر اصول فلسفه و روش رئالیسم علامه محمدحسین طباطبایی (با پاورقی شهیدمطهری) ۱۰۸
۵۲. تلخیص مقدمه ای بر جهان بینی اسلامی استاد مرتضی مطهری ۱۰۹
۵۳. تمثیلات و تشبیهات در آثار استاد شهید مطهری ۱۱۰
۵۴. تن پاره امام (سری مجموعه شعرهای مذهبی، جلد نهم، ویژه نامه شهید مطهری). ۱۱۲
۵۵. جزوه امر به معروف و نهی از منکر ۱۱۳
۵۶. جلوه های معلمی استاد مطهری ۱۱۳
۵۷. جهان بینی شهید مطهری ۱۱۵
۵۸. حاصل عمر (سیری در اندیشه های فلسفی و کلامی استاد مطهری (جلد اول: فلسفه)). ۱۱۵
۵۹. حاصل عمر ۱۱۸
۶۰. حاصل عمر (به مناسبت یازدهمین سالگرد شهادت استاد مطهری). ۱۱۹
۶۱. حدیث شمع ۱۲۰
۶۲. حکایت ها و هدایت ها در آثار شهید آیت الله مطهری ۱۲۱
۶۳. حکومت دینی از منظر استاد شهید مطهری ۱۲۳
۶۴. حوزه و روحانیت از دیدگاه شهید آیت الله مطهری رحمه الله ۱۲۴
۶۵. خاطرات من از استاد شهید مطهری ۱۲۵
۶۶. خدا زیباست (نگاهی نو به کتاب مسئله حجاب، نوشته متفکر شهید، مرتضی مطهری). ۱۲۶
۶۷. خلاصه کتاب حماسه حسینی استاد شهید مرتضی مطهری ۱۲۷
۶۸. خلاصه مطالب مهم یک کتاب (نظرات اقتصادی شهید مطهری). ۱۲۷
۶۹. خلاصه مقالات دین دومین گردهمایی بازشناسی اندیشه های شهید مطهری (مطهری و نگرش جامع گرایانه) ۱۲۸
۷۰. خلاصه مقالات همایش رویکرد شهید مطهری به دین و جامعه (ویژه نامه) ۱۲۹
۷۱. داستان امام راستان (نود داستان درباره امام علیعلیه السلام به روایت استاد شهید مرتضی مطهری). ۱۳۰
۷۲. داستان راستان شهید مطهری در قالب نظم (منظومه داستان راستان (جلد اول _ دوم)). ۱۳۲
۷۳. داستان های استاد (جلد سوم) ۱۳۲
۷۴. داستان های نهج البلاغه، به روایت استاد شهید مرتضی مطهری ۱۳۳
۷۵. داستان های معنوی در آثار شهید مطهری ۱۳۴
۷۶. درآمدی بر شخصیت، اندیشه و کتاب شناسی استاد شهید مرتضی مطهری ۱۳۸

۷۷. درآمدی بر اندیشه سیاسی استاد مطهری ۱۳۹
۷۸. درس زندگی، زندگی نامه و خاطرات شیرین و آموزنده چهار علامه فرزانه، (علامه‌سید محمدحسین طباطبایی، علامه محمدتقی جعفری، علامه مرتضی مطهری، علامه‌محسن زاده آملی). ۱۳۹
۷۹. در سنگر عفاف ۱۴۰
۸۰. دفاتر ملکوتی (شرح و نقد استاد بر اشعار شعرای پارسی گو). ۱۴۱
۸۱. دفاع از فلسفه (ادای احترام به دو استاد معاصر علامه طباطبایی و شهید مطهری بهمناسبت دفاع از فلسفه). ۱۴۲
۸۲. دو شهید ۱۴۳
۸۳. دیدگاه شهید مطهری در باب حکومت اسلامی ۱۴۳
۸۴. دیدگاه های شهید مطهری درباره مدیریت تعلیم و تربیت ۱۴۴
۸۵. دین و اخلاق ۱۴۴
۸۶. دین و دوران (خلاصه آثار شهید مرتضی مطهری «دفتر ششم») ۱۴۵
۸۷. ذکر ذاکر ۱۴۶
۸۸. رسالت استاد شهید مرتضی مطهری ۱۴۷
۸۹. رمز موفقیت استاد مطهری ۱۴۷
۹۰. روحانیت ۱۴۹
۹۱. روحانیت از دیدگاه علامه شهید مرتضی مطهری ۱۴۹
۹۲. روش تدریس کتاب های استاد شهید مطهری ۱۵۱
۹۳. روشی در تدریس عقاید ۱۵۲
۹۴. ره یافت (پاسخ های استاد مطهری به پرسش های روز). ۱۵۳
۹۵. ره یافت (۲): گستره دین از نگاه شهید مطهری ۱۵۶
۹۶. ره یافت (۳) پاسخ های شهید مطهری به پرسش هایی در گستره اخلاق ۱۵۶
۹۷. زندگی و مبارزات استاد شهید مرتضی مطهری ۱۵۷
۹۸. زن و شریعت مطهر (زن در نگاه دکتر شریعتی و استاد مطهری). ۱۵۷
۹۹. سرگذشت مطهر (زندگی نامه استاد شهید مرتضی مطهری). ۱۵۷
۱۰۰. سرگذشت های ویژه از زندگی مطهری ۱۵۸
۱۰۱. سرگذشت های ویژه از زندگی شهید مرتضی مطهری (جلد ۳_۱) ۱۵۸
۱۰۲. سلسله بحث های اندیشه شناسی استاد مطهری ۱۶۱
۱۰۳. سیاست از دیدگاه علامه شهید مرتضی مطهری ۱۶۲
۱۰۴. سیری در آثار استاد شهید مطهری ۱۶۳
۱۰۵. سیری در آثار شهید مرتضی مطهری (کتابنامه توصیفی و موضوعی) ۱۶۳

۱۰۶. سیری در اندیشه های اجتماعی شهید آیت الله مطهری ۱۶۵
۱۰۷. سیری در اندیشه های استاد مطهری ۱۶۶
۱۰۸. سیری در زندگی استاد مطهری با مقاله ای از حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی ۱۶۸
۱۰۹. سیری در سیره معصومین علیهم السلام (خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری «دفتر دوم») ۱۶۹
۱۱۰. سیری در مبارزات ایدئولوژیک استاد مطهری ۱۷۰
۱۱۱. سیر مطالعاتی آثار استاد شهید مطهری ۱۷۰
۱۱۲. سیره حسینی در آثار شهید مطهری ۱۷۱
۱۱۳. سیمای استاد در آینه نگاه یاران ۱۷۲
۱۱۴. سیمای کودک، نوجوان و جوان در آثار استاد شهید مطهری ۱۷۳
۱۱۵. سه گفتار پیرامون استاد شهید مطهری ۱۷۴
۱۱۶. شریعت مطهر ۱۷۵
۱۱۷. شناخت انقلاب اسلامی از دیدگاه استاد شهید مطهری ۱۷۷
۱۱۸. شهره عشق (گذری بر زندگانی علامه مرتضی مطهری) ۱۷۹
۱۱۹. شهید استاد مرتضی مطهری ۱۷۹
۱۲۰. شهید اندیشه ۱۷۹
۱۲۱. شهید مطهر ۱۸۰
۱۲۲. شهید مطهری، افشاگر توطئه تاویل ظاهر دیانت به باطن الحاد و مادیت ۱۸۰
۱۲۳. شهید مطهری مرزبان بیدار «دیدار با ابرار ۷۳» ۱۸۲
۱۲۴. شهید مطهری مصلحی بیدار ۱۸۳
۱۲۵. شهید و شهادت از دیدگاه شهید مطهری ۱۸۴
۱۲۶. شیخ شهید ۱۸۴
۱۲۷. صد و ده سؤال از استاد مطهری ۱۸۵
۱۲۸. صد سخن از استاد شهید مطهری ۱۸۷
۱۲۹. صد گفتار (خلاصه آثار شهید مطهری (دفتر اول)) ۱۸۸
۱۳۰. صراط اندیشه (دو سیر پیشنهادی در آثار علامه شهید مرتضی مطهری رحمه الله) ۱۹۰
۱۳۱. طهارت روح عبادت و نماز در آثار شهید مطهری ۱۹۱
۱۳۲. عالم جاودان؛ یاران امام به روایت اسناد ساواک ۱۹۳
۱۳۳. عشق در کلام شهید مطهری ۱۹۵
۱۳۴. علی علیه السلام از زبان استاد شهید مطهری رحمه الله ۱۹۷

۱۳۵. علی علیه السلام در آثار شهید مطهری ۲۰۱
۱۳۶. علوم قرآنی در آثار شهید مطهری ۲۰۲
۱۳۷. فروغ آسمان اندیشه (ویژه نامه رسالت به مناسبت پانزدهمین سالگرد شهادت‌استاد مطهری). ۲۰۲
۱۳۸. فرهنگ استاد (شرح واژگان گزیده آثار مکتوب استاد شهید مرتضی مطهری) ۲۰۲
۱۳۹. فرهنگ مطهر (مفاهیم، اصطلاحات و تعابیر علوم انسانی _ دینی از دیدگاه استاد شهید مطهری) ۲۰۴
۱۴۰. فروغ اندیشه ها (گزیده از سخنان آموزنده بزرگان جهان در آثار استاد مطهری) ۲۰۵
۱۴۱. فکر و اندیشه از دیدگاه آیت الله مطهری ۲۰۶
۱۴۲. فهرست آثار شهید مرتضی مطهری ۲۰۸
۱۴۳. فهرست موضوعی آثار مدون استاد شهید مرتضی مطهری ۲۰۸
۱۴۴. فهرست موضوعی کتب استاد مطهری ۲۰۹
۱۴۵. قیس من حیاة الشہید المطہری ۲۱۱
۱۴۶. قطره و دریا (استاد مطهری) ۲۱۱
۱۴۷. ققنوس عشق در گلستان شہادت (شہید آیت اللہ مطہری) ۲۱۱
۱۴۸. قیام عاشورا از دیدگاه استاد شهید مطهری ۲۱۱
۱۴۹. کتاب شناسی توصیفی استاد شهید مرتضی مطهری ۲۱۲
۱۵۰. کتاب شناسی جامع شهید مرتضی مطهری ۲۱۲
۱۵۱. گفت و گوی چهار جانبه ۲۱۲
۱۵۲. گلستان اندیشه ۲۱۳
۱۵۳. گلشن ابرار ۲۱۳
۱۵۴. گنج حکمت (گلگشتی در بوستان آثار استاد) ۲۱۴
۱۵۵. لمعاتی از شیخ شهید ۲۱۵
۱۵۶. مجموعه اشعار در رثای استاد ۲۱۵
۱۵۷. مجموعه سؤالات اولین دوره مسابقه های علمی (در چهارمین سالگرد شهادت‌استاد مطهری) ۲۱۶
۱۵۸. مجموعه سخنرانی و پرسش و پاسخ های نخستین گردهمایی بازشناسی‌اندیشه های شهید مطهری ۲۱۷
۱۵۹. مجموعه گل (گذری بر اندیشه های علامه شهید آیت الله مطهری رحمه الله). ۲۱۸
۱۶۰. مردم سالاری دینی از دیدگاه شهید مطهری ۲۱۸
۱۶۱. مشخصات اسلام ۲۱۹
۱۶۲. مشعل هدایت ۲۱۹
۱۶۳. مصلح بیدار ۲۲۰

۱۶۴. مطهری احیاگر راستین در عصر جدید (کتابنامه توصیفی (سلسله احیاگران)) ----- ۲۲۲
۱۶۵. مطهری پایه گذار نهضت نوین در بازشناسی اسلام اصیل ----- ۲۲۵
۱۶۶. مطهر اندیشه ها ----- ۲۲۶
۱۶۷. مطهری مطهر اندیشه ها (جلد اول و دوم) ----- ۲۲۷
۱۶۸. المطهری العبقری الرسالی ----- ۲۲۷
۱۶۹. مطهری شناسی ----- ۲۲۸
۱۷۰. مطهری شهید سنگر اسلام فقاهاست ----- ۲۲۹
۱۷۱. مطهری نیاز امروز ----- ۲۳۰
۱۷۲. مطهری و شریعتی (نقد و نگاهی گذرا بر اندیشه های دو روشن فکر معاصر) ----- ۲۳۱
۱۷۳. مطهری و نگرش جامع گرایانه ----- ۲۳۱
۱۷۴. معلم شهید ----- ۲۳۱
۱۷۵. معلم نمونه ----- ۲۳۱
۱۷۶. معلم نمونه سیری در اندیشه های تربیتی و شیوه های تدریس استاد شهید مطهری ----- ۲۳۲
۱۷۷. مفهوم عدالت اجتماعی نزد استاد مطهری و دکتر شریعتی ----- ۲۳۳
۱۷۸. مقام زن (خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری «دفتر چهارم») ----- ۲۳۴
۱۷۹. مقتل مطهر (روضه های شهید مطهر رحمه الله) ----- ۲۳۶
۱۸۰. مقدمه ای بر پژوهش (ضرورت های مطالعه کتاب های استاد مطهری) ----- ۲۳۷
۱۸۱. معارف اسلامی در آثار شهید مطهر رحمه الله ----- ۲۳۷
۱۸۲. معراج اندیشه: برگزیده مقالاتی در تبیین دیدگاه های شهید مطهری ----- ۲۳۹
۱۸۳. معراج مطهر (ویژه نامه شهادت استاد شهید مرتضی مطهر رحمه الله) ----- ۲۴۰
۱۸۴. معرفت دینی (تحلیلی از نظرگاه های استاد مطهری) ----- ۲۴۱
۱۸۵. معرفی اجمالی آثار استاد مطهری ----- ۲۴۲
۱۸۶. میعاد با استاد مطهری شهید راه تطهیر سیمای فرهنگ اسلامی از زنگار غرب زدگیو شرق مآبی (جلد اول) ----- ۲۴۳
۱۸۷. نامه تاریخی استاد مطهری به امام خمینی ----- ۲۴۴
۱۸۸. نزاع سنت و تجدد؛ بحثی درباره مناسبات فکری دکتر شریعتی و استاد مطهری ----- ۲۴۵
۱۸۹. نسبیت معرفت دینی در اندیشه استاد مطهر رحمه الله ----- ۲۴۶
۱۹۰. نظری دیگر در نهج البلاغه از منظر استاد مطهری ----- ۲۴۷
۱۹۱. نفاق و منافق از دیدگاه شهید آیت الله مطهری ----- ۲۴۸
۱۹۲. نقد آرای برخی از اندیشمندان معاصر (تعلیمات حضرت علیعلیه السلام و نظر شهید مطهری) ----- ۲۴۹

۱۹۳. نقدی بر کتاب شهید مطهری افشاگر توطئه... ۲۵۰
۱۹۴. نقد و بررسی نامه استاد مطهری به امام خمینی درباره دکتر شریعتی ۲۵۱
۱۹۵. نگاهی به حماسه حسینی استاد مطهری ۲۵۱
۱۹۶. نگاهی به کارنامه استاد شهید آیت الله مطهری ۲۵۲
۱۹۷. نگرشی کوتاه بر شخصیت و اندیشه های استاد شهید مرتضی مطهری ۲۵۲
۱۹۸. نگرشی موضوعی بر آثار استاد شهید علامه مطهری ۲۵۳
۱۹۹. نو اندیشان مسلمان در اندیشه استاد مطهری ۲۵۴
۲۰۰. نهاد خانواده در آثار استاد شهید مرتضی مطهری ۲۵۴
۲۰۱. ویژه نامه استاد شهید مطهری ۲۵۶
۲۰۲. ویژه نامه استاد شهید مرتضی مطهری به ضمیمه مقاله چاپ نشده ای از استاد شهید مطهری ۲۵۷
۲۰۳. ویژه نامه ششمین سالگرد شهادت استاد آیت الله مرتضی مطهری ۲۵۸
۲۰۴. ویژه نامه معلم نمونه ۲۶۱
۲۰۵. هشدارهای استاد شهید مطهری ۲۶۲
۲۰۶. همپاره خورشید ۲۶۴
۲۰۷. همراه با استاد ۲۶۴
۲۰۸. یادنامه استاد شهید مرتضی مطهری ۲۶۵
۲۰۹. یادنامه استاد شهید مرتضی مطهری (کتاب اول) ۲۶۶
۲۱۰. یادنامه استاد شهید مرتضی مطهری (جلد دوم) ۲۶۷
۲۱۱. یادنامه اولین کنگره بررسی و شناخت ابعاد فرهنگی، علمی استاد شهید مطهری: گزیده مقالات، سخنرانی ها و اشعار. ۲۶۸
۲۱۲. یادنامه شهید آیت الله مطهری (مجموعه سخنرانی ها) ۲۷۰
۲۱۳. یاد واره استاد شهید مرتضی مطهری ۲۷۰
۲۱۴. یادواره شهید مطهری ۲۷۲
- بخش: دوم ۲۷۳
- پایان نامه ها ۲۷۳
- اشاره ۲۷۳
۱. آزادی از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری ۲۷۴
۲. آزادی و واکنش دو اندیشه گر احیای تفکر مذهبی در ایران معاصر ۲۷۵
۳. امام خمینی رحمه الله و واقعه کربلا در آثار علامه شهید مطهری رحمه الله ۲۷۷
۴. اندیشه سیاسی شهید مطهری ۲۷۹

۲۷۹ اندیشه های سیاسی و اجتماعی شهید مطهری رحمه الله
۲۸۰ بررسی اندیشه های اجتماعی متفکر شهید استاد مرتضی مطهری
۲۸۱ بررسی عقل و وحی از دیدگاه شهید مطهری در اصول
۲۸۲ بررسی فلسفه ایده آلیسم (برکلی، باتلر) و رئالیسم در فلسفه اسلامی (علامه طباطبایی، استاد مطهری) و رابطه این دو مکتب با مسایل تربیتی.
۲۸۶ بررسی موضوعی آثار استاد شهید مرتضی مطهری (بخش اول) تعلیم و تربیت در اسلام (طرح پژوهشی)
۲۸۷ بررسی نظرات استاد شهید مطهری در تفسیر و علوم قرآنی
۲۸۸ تغییرات اجتماعی در دیدگاه دو تن از متفکران مسلمان در صد ساله اخیر مرحوم شهید استاد مطهری و علامه طباطبایی.
۲۸۸ جامعه شناسی دین و سیاست (بررسی آرای شهید مرتضی مطهری و مرحوم مهندس مهدی بازرگان)
۲۸۹ حدیث و حدیث شناسی در آثار شهید مطهری
۲۹۰ رابطه انسان با خدا در نگرش استاد مطهری و آگزیستانسیالیسم الهی
۲۹۰ سبک رهبری رهبران اسلامی (حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیهم السلام) در آثار شهید علامه مطهری.
۲۹۲ سفینه انقلاب فرهنگی
۲۹۳ شخصیت فلسفی شهید مطهری رحمه الله و ابتکارات او در فلسفه.
۲۹۴ گفت و گویی در ذات حق تعالی (در فلسفه اسلامی)
۲۹۵ مباحث علوم قرآنی در آثار شهید مطهری رحمه الله
۲۹۵ مبانی تحول اداری از دیدگاه شهید مطهری
۲۹۶ مبانی روان شناسی اجتماعی در آثار استاد مطهری (۱. نهاد خانواده؛ ۲. عنصر امر به معروف و نهی از منکر؛ ۳. انسان در جهان بینی اسلامی)
۲۹۶ مبانی روان شناسی اسلامی در آثار استاد شهید مرتضی مطهری
۲۹۷ معاد از دیدگاه استاد شهید مطهری رحمه الله
۲۹۸ معاد از دیدگاه شهید مطهری
۲۹۹ مفهوم تاریخ در آثار استاد شهید مرتضی مطهری
۳۰۱ مفهوم عدالت اجتماعی نزد استاد مطهری و دکتر شریعتی
۳۰۱ مقایسه استعداد از نظر شفلر و فطرت از نظر شهید مطهری و بررسی پی آمدهای تربیتی آن دو.
۳۰۴ مقایسه اندیشه های سیاسی - اجتماعی علامه اقبال و شهید مرتضی مطهری
۳۰۶ نقش دولت در تحقق عدالت اجتماعی از دیدگاه شهید مطهری
۳۰۶ نقش شهید مطهری در هدایت جوانان قبل از پیروزی انقلاب اسلامی
۳۰۸ بخش: سوم
۳۰۸ مقاله ها
۵۵۶ نمایه اشخاص

کتابشناسی توصیفی استاد شهید آیت الله مطهری

مشخصات کتاب

سرشناسه : حبیبی، سلمان، ۱۳۴۵-

عنوان و نام پدیدآور : کتابشناسی توصیفی استاد شهید آیت الله مطهری / سلمان حبیبی.

مشخصات نشر : تهران: صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، مرکز پژوهش های اسلامی، ۱۳۸۳.

مشخصات ظاهری : [۱۰، ۴۱۵] ص.

شابک : : ۱۸۰۰۰ ریال: ۹۶۴۷۸۰۸۹۹۲

وضعیت فهرست نویسی : فهرست نویسی توصیفی

یادداشت : نمایه.

شناسه افزوده : صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران. مرکز پژوهش های اسلامی.

شماره کتابشناسی ملی : ۱۱۴۹۷۵۸

ص: ۱

اشاره

دیباچه ۱۱

پیش گفتار ۱۳

بخش اول: کتاب ها

آزادی از نگاه استاد مطهری ۱۸

آزادی اجتماعی (تفکر _ عقیده _ قلم _ بیان) در نگاه شهید مطهری ۱۹

آزادی سیاسی در اندیشه آیت الله مطهری و آیت الله بهشتی ۲۰

آسیب شناسی دینی از منظر استاد شهید آیت الله مطهری ۲۱

آسیب شناسی دینی از دیدگاه شهید مرتضی مطهری رحمه الله ۲۲

آشنایی با قرآن (خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری، دفتر پنجم) ۲۶

آفتاب احیاگران «سیری تحلیلی در اندیشه های استاد شهید مطهری» ۲۷

آینه جام، دیوان حافظ، همراه با یادداشت های استاد مطهری ۲۹

آینه و آفتاب برای نوجوانان و جوانان؛ سرگذشت زندگی شهید مطهری ۳۰

آیت الله طالقانی در دانشگاه تهران، روز فلسطین و هفتمین روز شهادت استاد مطهری ۳۰

الاجتهاد و التجدید درسه فی مناہج الاجتهاد عند الامام الخمينی و الشہیدین المطہری و الصدر ۳۱

از آینه تاجمال با درنگی بر آرای علامه طباطبایی و استاد شهید مطهری رحمه الله ۳۱

استاد شهید مرتضی مطهری به روایت اسناد ۳۳

استاد مطهری در گذر اندیشه ها ۳۴

استاد مطهری و دغدغه اسلام اصیل ۳۵

استاد مطهری و روشن فکران ۳۸

اصول فقه در آثار استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله ۳۹

التقاط و تحجر از دیدگاه شهید مطهری ۴۰

الالتقاط الفکری و التحجر العقائدی فی نظره العلامه المطهری ۴۱

امام حسین علیه السلام از دیدگاه شهید مطهری رحمه الله ۴۲

امام حسین علیه السلام از زبان استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله ۴۳

امام حسین علیه السلام و واقعه کربلا در آثار علامه شهید مطهری ۴۴

انسان بر آستان دین؛ خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری «دفتر سوم» ۴۴

انسان شناسی اسلامی در آثار شهید مطهری ۴۵

اندیشه سیاسی آیت الله مطهری ۴۷

اندیشه مطهر (سیری در افکار استاد شهید مطهری) ۴۸

اندیشه مطهر (مروری بر شخصیت و افکار استاد شهید مرتضی مطهری) ۵۰

اندیشه مطهر (موضوع، معرفی کوتاهی از شخصیت علمی و اخلاقی و اندیشه های شهید مطهری) ۵۲

انفکاک تعقل از تدین (بررسی علل و زمینه های خارجی گری و ویژگی های خوارج از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری) ۵۲

انقلاب اسلامی از دیدگاه شهید مطهری ۵۳

اهتزاز روح؛ مباحثی در زمینه زیبایی شناسی و هنر، گرد آمده از آثار استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله ۵۴

بازفهمی اندیشه های استاد مطهری (مجموعه مقالات) ۵۶

بررسی مقایسه ای مفهوم عدالت (از دیدگاه مطهری، شریعتی، سید قطب) ۵۷

برفراز اندیشه (روایتی از جلوه استاد مطهری در دانشگاه) ۶۰

بزرگداشت شهادت استاد متفکر، مرتضی مطهری. ۶۲

بهار روح استاد مطهری و نسل جوان ۶۲

به یاد استاد... ۶۴

پاره ای از خورشید ۶۵

پرتوی از خورشید پرفروغ امام علی(ع) در آثار استاد شهید آیت الله مطهری ۶۸

پیروزی در سیمای شکست ۶۹

پیام های فرهنگی اجتماعی غرب زدگی از دیدگاه استاد مطهری ۷۰

پیش درآمدی بر جامعه شناسی دین از منظر استاد مطهری ۷۰

تاریخ اسلام در آثار شهید آیت الله مطهری رحمه الله (جلد اول) ۷۲

تاریخ اسلام در آثار شهید آیت الله مطهری رحمه الله (جلد دوم) ۷۴

تاریخ اسلام در آثار استاد مطهری رحمه الله (ویراست دوم) ۷۵

تاوان عشق (سوگنامه معلم شهید استاد مرتضی مطهری) ۷۷

تئودیسه و عدل الهی (مقایسه بین آرای لایب نیتس و شهید مطهری). ۷۸

تبلیغ و مبلغ در آثار شهید مطهری رحمه الله ۸۱

تحلیلی از ترور متفکر شهید استاد مطهری ۸۲

تفکر فلسفی غرب از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری ۸۳

تفسیری بر اصول فلسفه و روش رئالیسم علامه محمدحسین طباطبایی ۸۴

تلخیص مقدمه ای بر جهان بینی اسلامی استاد مرتضی مطهری ۸۵

تمثیلات و تشبیهات در آثار استاد شهید مطهری ۸۶

تن پاره امام. ۸۸

جزوه امر به معروف و نهی از منکر ۸۹

جلوه های معلمی استاد مطهری ۸۹

جهان بینی شهید مطهری ۹۱

حاصل عمر (سیری در اندیشه های فلسفی و کلامی استاد مطهری (جلد اول: فلسفه)) ۹۱

حاصل عمر ۹۴

حاصل عمر (به مناسبت یازدهمین سالگرد شهادت استاد مطهری) ۹۵

حدیث شمع ۹۶

حکایت ها و هدایت ها در آثار شهید آیت الله مطهری ۹۷

حکومت دینی از منظر استاد شهید مطهری ۹۹

حوزه و روحانیت از دیدگاه شهید آیت الله مطهری رحمه الله ۱۰۰

خاطرات من از استاد شهید مطهری ۱۰۱

خدا زیباست ۱۰۲

خلاصه کتاب حماسه حسینی استاد شهید مرتضی مطهری ۱۰۳

خلاصه مطالب مهم یک کتاب ۱۰۳

خلاصه مقالات دین دومین گردهمایی بازشناسی اندیشه های شهید مطهری ۱۰۶

خلاصه مقالات همایش رویکرد شهید مطهری به دین و جامعه (ویژه نامه) ۱۰۵

داستان امام راستان ۱۰۶

داستان راستان شهید مطهری در قالب نظم ۱۰۸

داستان های استاد (جلد سوم) ۱۰۸

داستان های نهج البلاغه، به روایت استاد شهید مرتضی مطهری ۱۰۹

داستان های معنوی در آثار شهید مطهری ۱۱۰

درآمدی بر شخصیت، اندیشه و کتاب شناسی استاد شهید مرتضی مطهری ۱۱۴

درآمدی بر اندیشه سیاسی استاد مطهری ۱۱۵

درس زندگی، زندگی نامه و خاطرات شیرین و آموزنده چهار علامه فرزانه ۱۱۵

در سنگر عفاف ۱۱۶

ص: ۵

دفاتر ملکوتی ۱۱۷

دفاع از فلسفه ۱۱۸

دو شهید ۱۱۹

دیدگاه شهید مطهری در باب حکومت اسلامی ۱۱۹

دیدگاه های شهید مطهری درباره مدیریت تعلیم و تربیت ۱۲۰

دین و اخلاق ۱۲۰

دین و دوران (خلاصه آثار شهید مرتضی مطهری «دفتر ششم») ۱۲۱

ذکر ذاکر ۱۲۲

رسالت استاد شهید مرتضی مطهری ۱۲۳

رمز موفقیت استاد مطهری ۱۲۳

روحانیت ۱۲۵

روحانیت از دیدگاه علامه شهید مرتضی مطهری ۱۲۵

روش تدریس کتاب های استاد شهید مطهری ۱۲۷

روشی در تدریس عقاید ۱۲۸

ره یافت (پاسخ های استاد مطهری به پرسش های روز). ۱۲۹.

ره یافت (۲): گستره دین از نگاه شهید مطهری ۱۳۲

ره یافت (۳) پاسخ های شهید مطهری به پرسش هایی در گستره اخلاق ۱۳۲

زندگی و مبارزات استاد شهید مرتضی مطهری ۱۳۳

زن و شریعت مطهر (زن در نگاه دکتر شریعتی و استاد مطهری). ۱۳۳.

سرگذشت مطهر (زندگی نامه استاد شهید مرتضی مطهری). ۱۳۳.

سرگذشت های ویژه از زندگی مطهری ۱۳۴

سرگذشت های ویژه از زندگی شهید مرتضی مطهری (جلد ۳_۱) ۱۳۴

سلسله بحث های اندیشه شناسی استاد مطهری ۱۳۷

سیاست از دیدگاه علامه شهید مرتضی مطهری ۱۳۸

سیری در آثار استاد شهید مطهری ۱۳۹

سیری در آثار شهید مرتضی مطهری (کتابنامه توصیفی و موضوعی) ۱۳۹

سیری در اندیشه های اجتماعی شهید آیت الله مطهری ۱۴۱

سیری در اندیشه های استاد مطهری ۱۴۲

سیری در زندگی استاد مطهری با مقاله ای از حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی ۱۴۴

سیری در سیره معصومین ۱۴۵

سیری در مبارزات ایدئولوژیک استاد مطهری ۱۴۶

سیر مطالعاتی آثار استاد شهید مطهری ۱۴۶

سیره حسینی در آثار شهید مطهری ۱۴۷

سیمای استاد در آینه نگاه یاران ۱۴۸

سیمای کودک، نوجوان و جوان در آثار استاد شهید مطهری ۱۴۹

سه گفتار پیرامون استاد شهید مطهری ۱۵۰

شریعت مطهر ۱۵۱

شناخت انقلاب اسلامی از دیدگاه استاد شهید مطهری ۱۵۳

شهره عشق (گذری بر زندگانی علامه مرتضی مطهری) ۱۵۵

شهید استاد مرتضی مطهری ۱۵۵

شهید اندیشه ۱۵۵

شهید مطهر ۱۵۶

شهید مطهری، افشاگر توطئه تاویل ظاهر دیانت به باطن الحاد و مادیت ۱۵۶

شهید مطهری مرزبان بیدار «دیدار با ابرار ۱۵۸،۷۳

شهید مطهری مصلحی بیدار ۱۵۹

ص: ۶

شهید و شهادت از دیدگاه شهید مطهری ۱۶۰

شیخ شهید ۱۶۰

صد و ده سؤال از استاد مطهری ۱۶۱

صد سخن از استاد شهید مطهری ۱۶۳

صد گفتار (خلاصه آثار شهید مطهری (دفتر اول)) ۱۶۴

صراط اندیشه ۱۶۶

طهارت روح عبادت و نماز در آثار شهید مطهری ۱۶۷

عالم جاودان؛ یاران امام به روایت اسناد ساواک ۱۶۹

عشق در کلام شهید مطهری ۱۷۱

علی (ع) از زبان استاد شهید مطهری رحمه الله ۱۷۳

علی علیه السلام در آثار شهید مطهری ۱۷۷

علوم قرآنی در آثار شهید مطهری ۱۷۸

فروغ آسمان اندیشه ۱۷۸

فرهنگ استاد ۱۷۸

فرهنگ مطهر ۱۸۰

فروغ اندیشه ها ۱۸۱

فکر و اندیشه از دیدگاه آیت الله مطهری ۱۸۲

فهرست آثار شهید مرتضی مطهری ۱۸۴

فهرست موضوعی آثار مدون استاد شهید مرتضی مطهری ۱۸۴

فهرست موضوعی کتب استاد مطهری ۱۸۵

قیس من حیاہ الشہید المطہری ۱۸۷

قطرہ و دریا ۱۸۷

ققنوس عشق در گلستان شہادت (شہید آیت اللہ مطہری) ۱۸۷

قیام عاشورا از دید گاہ استاد شہید مطہری ۱۸۷

کتاب شناسی توصیفی استاد شہید مرتضی مطہری ۱۸۸

کتاب شناسی جامع شہید مرتضی مطہری ۱۸۸

گفت و گوی چهار جانبہ ۱۸۸

گلستان اندیشہ ۱۸۹

گلشن ابرار ۱۸۹

گنج حکمت (گلگشتی در بوستان آثار استاد) ۱۹۰

لمعاتی از شیخ شہید ۱۹۰

مجموعہ اشعار در رثای استاد ۱۹۱

مجموعہ سؤالات اولین دورہ مسابقہ های علمی ۱۹۲

مجموعہ سخنرانی و پرسش و پاسخ های نخستین گردهمایی بازشناسی ۱۹۳

مجموعہ گل ۱۹۴

مردم سالاری دینی از دید گاہ شہید مطہری ۱۹۴

مشخصات اسلام ۱۹۵

مشعل ہدایت ۱۹۵

مصلح بیدار ۱۹۶

مطہری احیاگر راستین در عصر جدید (کتابنامہ توصیفی (سلسلہ احیاگران)) ۱۹۸

مطهری پایه گذار نهضت نوین در بازشناسی اسلام اصیل ۲۰۱

مطهر اندیشه ها ۲۰۳

مطهری مطهر اندیشه ها (جلد اول و دوم) ۲۰۲

المطهری العبقری الرسالی ۲۰۳

مطهری شناسی ۲۰۴

ص: ۷

مطهری شهید سنگر اسلام فقاہت ۲۰۵

مطهری نیاز امروز ۲۰۶

مطهری و شریعتی ۲۰۷

مطهری و نگرش جامع گرایانه ۲۰۷

معلم شهید ۲۰۷

معلم نمونه ۲۰۷

معلم نمونه سیری در اندیشه های تربیتی و شیوه های تدریس استاد شهید مطهری ۲۰۸

مفهوم عدالت اجتماعی نزد استاد مطهری و دکتر شریعتی ۲۰۹

مقام زن ۲۱۰

مقتل مطهر ۲۱۲

مقدمه ای بر پژوهش ۲۱۳

معارف اسلامی در آثار شهید مطهری ۲۱۳

معراج اندیشه ۲۱۵

معراج مطهر ۲۱۶

معرفت دینی ۲۱۷

معرفی اجمالی آثار استاد مطهری ۲۱۸

میعاد با استاد مطهری شهید راه تطهیر سیمای فرهنگ اسلامی از زنگار غرب زدگی و شرق مآبی (جلد اول) ۲۱۹

نامه تاریخی استاد مطهری به امام خمینی ۲۲۰

نزاع سنت و تجدد ۲۲۱

نسبیت معرفت دینی در اندیشه استاد مطهری ۲۲۲

- نظری دیگر در نهج البلاغه از منظر استاد مطهری ۲۲۳
- نفاق و منافق از دیدگاه شهید آیت الله مطهری ۲۲۴
- نقد آرای برخی از اندیشمندان معاصر ۲۲۵
- نقدی بر کتاب شهید مطهری افشاگر توطئه... ۲۲۶
- نقد و بررسی نامه استاد مطهری به امام خمینی درباره دکتر شریعتی ۲۲۷
- نگاهی به حماسه حسینی استاد مطهری ۲۲۷
- نگاهی به کارنامه استاد شهید آیت الله مطهری ۲۲۸
- نگرشی کوتاه بر شخصیت و اندیشه های استاد شهید مرتضی مطهری ۲۲۸
- نگرشی موضوعی بر آثار استاد شهید علامه مطهری ۲۲۹
- نو اندیشان مسلمان در اندیشه استاد مطهری ۲۳۰
- نهاد خانواده در آثار استاد شهید مرتضی مطهری ۲۳۰
- ویژه نامه استاد شهید مطهری ۲۳۲
- ویژه نامه استاد شهید مرتضی مطهری به ضمیمه مقاله چاپ نشده ای از استاد شهید مطهری ۲۳۳
- ویژه نامه ششمین سالگرد شهادت استاد آیت الله مرتضی مطهری ۲۳۴
- ویژه نامه معلم نمونه ۲۳۷
- هشدارهای استاد شهید مطهری ۲۳۸
- همپاره خورشید ۲۴۰
- همراه با استاد ۲۴۰
- یادنامه استاد شهید مرتضی مطهری ۲۴۱
- یادنامه استاد شهید مرتضی مطهری (کتاب اول) ۲۴۲

یادنامه استاد شهید مرتضی مطهری (جلد دوم) ۲۴۳

یادنامه اولین کنگره بررسی و شناخت ابعاد فرهنگی، علمی استاد شهید مطهری ۲۴۴

یادنامه شهید آیت الله مطهری ۲۴۶

یادواره استاد شهید مرتضی مطهری ۲۴۶

ص: ۸

یادواره شهید مطهری ۲۴۸

بخش دوم: پایان نامه ها

آزادی از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری ۲۵۰

آزادی و واکنش دو اندیشه گر احیای تفکر مذهبی در ایران معاصر ۲۵۱

امام خمینی رحمه الله و واقعه کربلا در آثار علامه شهید مطهری ۲۵۳

اندیشه سیاسی شهید مطهری ۲۵۵

اندیشه های سیاسی و اجتماعی شهید مطهری ۲۵۵

بررسی اندیشه های اجتماعی متفکر شهید استاد مرتضی مطهری ۲۵۶

بررسی عقل و وحی از دیدگاه شهید مطهری در اصول ۲۵۷

بررسی فلسفه ایده آلیسم (برکلی، باتلر) و رئالیسم در فلسفه اسلامی (علامه طباطبایی، استاد مطهری) و رابطه این دو مکتب با

مسائل تربیتی ۲۵۸

بررسی موضوعی آثار استاد شهید مرتضی مطهری (بخش اول) تعلیم و تربیت در اسلام ۲۶۲

بررسی نظرات استاد شهید مطهری در تفسیر و علوم قرآنی ۲۶۳

تغییرات اجتماعی در دیدگاه دو تن از متفکران مسلمان در صد ساله اخیر مرحوم شهید استاد مطهری و علامه طباطبایی. ۲۶۴

جامعه شناسی دین و سیاست ۲۶۴

حدیث و حدیث شناسی در آثار شهید مطهری ۲۶۵

رابطه انسان با خدا در نگرش استاد مطهری و انگیزستانسیالیسم الهی ۲۶۶

سبک رهبری رهبران اسلامی (حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیهم السلام) در آثار شهید علامه مطهری ۲۶۶

سفینه انقلاب فرهنگی ۲۶۸

شخصیت فلسفی شهید مطهری رحمه الله و ابتکارات او در فلسفه. ۲۶۹

گفت و گویی در ذات حق تعالی (در فلسفه اسلامی) ۲۷۰

مباحث علوم قرآنی در آثار شهید مطهری ۲۷۱

مبانی تحول اداری از دیدگاه شهید مطهری ۲۷۱

مبانی روان شناسی اجتماعی در آثار استاد مطهری ۲۷۲

مبانی روان شناسی اسلامی در آثار استاد شهید مرتضی مطهری ۲۷۲

معاد از دیدگاه استاد شهید مطهری ۲۷۳

معاد از دیدگاه شهید مطهری ۲۷۴

مفهوم تاریخ در آثار استاد شهید مرتضی مطهری ۲۷۵

مفهوم عدالت اجتماعی نزد استاد مطهری و دکتر شریعتی ۲۷۷

مقایسه استعداد از نظر شفلر و فطرت از نظر شهید مطهری و بررسی پی آمدهای تربیتی آن دو. ۲۷۷

مقایسه اندیشه های سیاسی - اجتماعی علامه اقبال و شهید مرتضی مطهری ۲۸۰

نقش دولت در تحقق عدالت اجتماعی از دیدگاه شهید مطهری ۲۸۲

نقش شهید مطهری در هدایت جوانان قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ۲۸۲

بخش سوم: مقاله ها

مقاله ها ۲۸۲

نمایه اشخاص ۴۰۹

ص: ۹

دیباچه

شهید مطهری نگین حلقه فرزنانگان، شخصیتی بی نظیر و اندیشمندی گران قدر است کهخوان اندیشه او سال ها بر آستان حق جویان و حق پویان گستردهاست. شخصیتی چنین جامع و مانع، به حق توجه دیگران را به خویش جلب کرده است. به گونه ای که کم تر کسی چون او را می توان یافت که دیگران در تبیین و تشریح دیدگاه ها و نقد و بررسی آثارش، به این اندازه، اشتیاق نشان داده باشند.

بر این اساس، شایسته است تا از غواصان علم و اندیشه، در دریای ژرف دانش او بهغور نشینند و گوهرهای گرانبها و نایاب را ارمغان راه، اندیشمندان سازند. در این راه، متفکرانی وارسته، خامه در دست نهادند و بر ژرفای دانش استاد زانو زدند و دُرّواژه هایی از معرفت، فضل و ادب، فلسفه و عرفان برچیدند و کتاب های گرانسنگی بهیادگار گذاشتند.

کتاب شناسی در پهنه گسترده پژوهش های علمی، کاری شایسته و بایسته است و تدوین کتاب نامه و کتاب شناخت با پیشینه تاریخی، ضرورت دانش امروز به شمار می آید.

میزان توجه دانشمندان و پژوهشگران به دانش اطلاع رسانی یکی از معیارهای توسعه فرهنگی در هر جامعه ای به شمار می رود. در جامعه های

پیشرفته هر پژوهشگری پس از اشراف بر پژوهش هایی که پیش از او انجام گرفته است، می کوشد بر میراث علمی پیشینیان بیافزاید.

اصولاً یکی از سودمندهای کتاب شناسی توصیفی و موضوعی این است که دریابیم در چه زمینه هایی، پژوهش لازم انجام گرفته و در چه عرصه ای پژوهش ها به تکرار و یکنواختی دچار گردیده یا در چه موضوع هایی، پژوهش های بایسته ای صورت نگرفته است. با دسترس بودن مأخذشناسی توصیفی و تخصصی، از هدر رفتن زمان و انجام کارهای موازی، پیش گیری خواهد شد و می توان در کوتاه ترین زمان ممکن، به همهمأخذهای مرتبط با موضوع دست یافت و به سامان دهی پژوهش های خویش همتگماشت. مجموعه ای که در اختیار دارید، تلاشی است که برای برآوردن این نیاز پژوهشگران که به وسیله پژوهش گر ارجمند، جناب آقای سلیمان حبیبی، انجام گرفته است. و اکنون با همه کاستی ها، آن را به ساحت دانشوران ارجمند تقدیم می داریم و پنجره دیدگان مان را به سوی رهنمودهای سودمند می گشاییم.

انّه ولی التوفیق

اداره کل پژوهش

مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما

ص: ۱۲

پیش‌گفتار

استاد شهید آیت‌الله مرتضی مطهری، رادمردی فرزانه، حکیمی پارسا، عارفی مجاهد، نویسنده و دانشمندی پژوهنده و عالمی عامل بود، بی‌حکمت این صفات نیک، در آثار این حکیم توانا به روشنی هویدا است. آثار استاد مطهری دریچه‌هایی گشوده از معرفت، حکمت و علوم گوناگون، برای طالبان علم و دانش است. و هر کس می‌تواند با مطالعه آثارش، گوهر وجودی است را درک کند.

مقدمه جهان بینش توحید و بر شناخت عدل الهی پایه‌گذاری شده بود. اصول فلسفه را بر روش رئالیسم گذاشته و با امداد غیبی بر اشارات طور سینا پدیدست یافته و از خوانگسترده پیامبر گرامی، شفا را با شرحی منظوم به در خانه عارفان برد و با سیری در نهج البلاغه، حکمت نبوی را با حکومت علوی در آمیخت و حجاب از مظلومیت زن برداشت و حقوق ایشان چنان بنمود که انسان در قرآن معنا یافت. پس؛ جاذبه و دافعه علوی، نقش انسانو ایمان در انسان کامل را نمایاند و آن‌گاه خود که شیفته علوم اسلامی و اسلام شناسی مؤمن بود، گذشته را به حاضر پیوند داد و برخلاف سنت شکنان مدرنیته پیرامون انقلاب اسلامی گشت و در راه جمع میان سنت و مدرنیته نه چونان پیروان پسامدرنیته، جمهوری اسلامیرا در کنار امت و امام رهبری کرد تا کشتی حسینیه چنان حماسه وارد در گرداب زمان، اهل انتظار را با خود همراه برد و از نیستی برهاند.

آن شهید، علل روی آوری به مادیگری را خوب شناخت و شناساند و نقش

تخریبی دوازدوگاه کاپیتالیسیم و کمونیسیم را در افسانه‌هایی چون کتاب سوزی کتاب خانه اسکندریه‌جست و جو کرد و با بررسی مبانی اقتصاد اسلامی، دو لبه تیز قیچی سرمایه داری و کمونیست را از کار انداخت. استاد به یادآوری توانمندی‌های امت پرداخت و پیشتازیو سازندگی ایشان را در دانش و فن آوری و خدمت متقابل ایران و اسلام بر جهانیان آشکار نمود. به عشق جاذبه و ارشاد قرآنی حسین در حسینیه ارشاد، قرآن را به تفسیری دیگر نشست و رازهای پوشیده‌واژگان قرآن را برملا کرد. نقش منافقان را در فرهنگ التقاطیسازمان نابکار نشان داد و در تماشاگاه راز، نقاب از حقیقت برداشت و سخنان یاهو اهلتزویر را آشکار ساخت.

بی گمان، شناسایی نوشته‌ها و دیدگاه فیلسوف و اندیشمند بزرگ اسلامی و آن چه‌درباره شخصیت و آثارش به وسیله دیگران نگاشته شده، کاری ارزنده و در خور توجه‌است؛ زیرا آن شهید، پشتوانه فکری و نظریه پرداز انقلاب و جمهوری اسلامی بوده و هست. برای شناخت پروژه جمهوری و ایده‌ها و آرمان‌هایش، می‌بایست به سراغ کسانیرفت که این اندیشه را پرورانده و با خون خویش آبیاری کرده‌اند.

بیش‌ترین آثار شهید مطهری در زمینه اسلام و فلسفه اسلام برای کاربردی و به روز کردن اسلام بود. بدون شک، او در ردیف افراد نادری است که می‌توان تأثیر و نقش مهمانان را در بارور کردن و به ثمر رساندن انقلاب فرهنگی اسلامی و تحوّل بینش و نگرش‌جوانان، بلکه امت اسلامی در همه جا یافت.

بنابراین، به منظور آشنایی هرچه بیشتر با آراء و اندیشه و شخصیت الهی استادشهید و استفاده از آن‌ها، منابع مربوط به آن حکیم فرزانه و مجاهد که می‌توان گفت اصول انقلاب اسلامی بر پایه این دیدگاه‌ها و

نظریه‌ها قرار گرفته است معرفی شده تافهرستی کامل از مطالب و مباحث یا به عبارت دیگر همان کتاب شناسی شخصیت و آراء و اندیشه‌های ایشان فراهم آید.

در تدوین این کتابشناسی همه کتاب‌ها، پایان‌نامه‌ها، مقاله‌ها مطلب یا نوشته‌یاجزوه و ویژه‌نامه و آن‌چه گمان می‌رفت نام آن شهید به گونه‌ای در آن آمده باشد موردبررسی قرار گرفته و در این راه، مراکز و کتابخانه‌های عمومی و دانشگاهی که می‌توانست در این باره مفید باشد، مورد بازدید قرار گرفت کتاب‌ها و فهرست‌ها با دقتملاحظه و مورد بررسی قرار گرفت تا چیزی از قلم نیفتد.

در توصیف کتاب‌ها، کوشش شده است که با استفاده از مقدمه کتاب‌ها و آثار، دورنمایی از محتوای آن‌ها به دست داده شود و از تحلیل و انتقاد و ارزش‌گذاری پرهیز شده است. توصیف افزون‌تر برخی کتاب‌ها به معنای اهمیت بیش‌تر آن کتاب نیست. بهر حال بیش‌تر کتاب‌ها به گونه‌ای توصیف شده است تا خواننده و پژوهشگر با درونمایه و محتوای آن آشنا شود.

قلمرو تحقیق کتاب‌شناسی حاضر، زبان‌های فارسی و عربی بوده و کار بر روی کتاب‌های منتشر شده و قابل دسترسی در ایران متمرکز شده است. در این جا بر خود لازم می‌دانم از مسؤولان محترم کتاب‌خانه‌ها، مراکز، ناشران و نویسندگان ارجمند، سپاس‌گذاری کنم؛ زیرا اگر همکاری‌ها بی‌دریغ آنان نبود، این مجموعه به پایان نمی‌رسید.

این کتاب‌شناسی با صرف نظر از جامعیت کمی آن از نظر کیفیت، کاستی‌هایی دارد. از این رو، از همه پژوهشگران محترم درخواست می‌شود در صورت دیدن کاستی‌ها، بایادآوری مشفقانه و عالمانه خود،

ما را در راه اصلاح و تکمیل آن یاری کنند. در پایان، از همه کسانی که در پدید آمدن این اثر به گونه ای دستی داشته اند. به ویژه همسر و فرزندانم، سپاسگذاری می کنم.

ص: ۱۶

بخش: اول

کتاب ها

۱. آزادی از نگاه استاد مطهری

یزدی، حسین، تهران، صدرا، چاپ دوم، ۱۳۷۹، ۲۶۸ صفحه، رقعی.

در این نوشتار، جنبه های گوناگون آزادی با استناد به گفته ها و نوشته های شهید آیت الله مطهری بررسی و ارزیابی می شود. انگیزه اصلی نویسنده، لزوم طرح چنین مباحثی در جامعه با توجه به رهنمودهای مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه ای (مد ظله العالی) در تبیین اندیشه های استاد شهید به شکل موضوعی است. همان گونه که فرموده اند: «باید روی افکار شهید مطهری کار فکری بشود؛ یعنی جمعی از اهلتحقیق و علاقه مند به کار علمی بنشینند و تفکرات شهید مطهری را در ابواب مختلف استخراج کنند.»

بنابراین، نویسنده در این اثر، مباحثی را درباره آزادی با بهره گیری از آثار استاد مطهری گردآوری کرده است. هر مطلب، با شرح کوتاهی در متن و پاورقی همراه است. وی نخست مفهوم آزادی را از دیدگاه استاد مطهری شرح می دهد و سپس جایگاه آزادی را از منظر اسلام ارزیابی می کند. در پی آن، با تقسیم آزادی به آزادی معنوی و اجتماعی، ویژگی های هر یک را برمی شمارد. بحث پایانی کتاب به مقوله «آزادی در

جمهوری اسلامی» می پردازد که بیش تر، از کتاب «جمهوری اسلامی» اقتباس شده است.

استاد مطهری بر این باور است که:

«در حکومت اسلامی احزاب آزادند. هر حزبی اگر عقیده غیراسلامی هم دارد آزاداست، اما اجازه توطئه گری و فریب کاری نمی دهیم. احزاب و افراد در حدی که عقیده خودشان را صریحاً می گویند و با منطق خود به جنگ منطق ما می آیند، آن ها را می پذیریم. اما اگر بخواهند در زیر لوای اسلام، افکار و عقاید خودشان را بگویند ما حقداریم که از اسلام خودمان دفاع کنیم و بگوییم اسلام چنین چیزی نمی گوید، حق داریم بگوییم به نام اسلام این کار را نکنید. چنین آزادی بحث و گفت و گویی را گمان نمی کنمدر جایی دیگر نظیری بتوان برایش پیدا کرد...».

۲. آزادی اجتماعی (تفکر _ عقیده _ قلم _ بیان) در نگاه شهید مطهری

مکاری امیری، مرضیه، تهران، انتشارات امیری، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۱۵۶ صفحه، رقعی.

با توجه به وسعت و عمق اندیشه های استاد شهید مرتضی مطهری در جنبه ها و حوزه های گوناگون علوم دینی، اجتماعی، سیاسی و... هرچندگاه شاهد انتشار کتابی باموضوع تحقیق در آثار استاد مطهری در حوزه ای ویژه هستیم. خانم مرضیه مکاریامیری، نویسنده کتاب نیز به تحقیق درباره اندیشه های استاد در زمینه آزادی اجتماعی پردازد. کتاب حاضر شامل پیش گفتار، یک مقدمه و پنج فصل است که هر فصل خوداز مباحث و هر مبحث از گفتارهایی تشکیل شده است. در پیش گفتار تنها به بیان اهمیت و ارزش آثار استاد و جلوه های گوناگون اندیشه ها به ویژه با توجه به نظریه های حضرت امام خمینی رحمه الله درباره استاد و آثار ایشان می پردازد. در مقدمه ۸ صفحه ای کتاب، به مفهوم آزادی و سوء

استفاده از آن پرداخته شده و با نقل عبارت هایی از استاد دربارهاهمیت آزادی و معرفی عقل به عنوان اساس و پایه آزادی و ریشه های آن، به شکل کوتاهبه معرفی فصل های کتاب می پردازد. موضوع های مطرح شده در فصل های پنجگانه عبارتند از:

فصل اول: مفاهیم؛ معنی و مفهوم آزادی، معنی لغوی، معنی اصطلاحی، ماهیت آزادی، آزادی حق است یا تکلیف، حقیقت آزادی، آزادی از مختصات انسان.

فصل دوم: اهمیت آزادی، ارزش معنوی، آزادی معیار انسانیت، آزادی لازمه حیاتو تکامل انسان، آزادی شرط تکلیف، عوامل آزادی، عوامل سلب آزادی.

فصل سوم: اقسام آزادی؛ آزادی از حاکمیت انسان های دیگر، آزادی تفکر، آزادی بیان و قلم، آزادی عقیده، آزادی معنوی، آزادی سنت ها، آزادی از سلطه طبیعت.

فصل چهارم: میدان آزادی و اراده انسان؛ عوامل محدودیت انسان، میدان آزادیفکر و عقیده و بیان، محدودیت های قانونی.

فصل پنجم: اسلام و آزادی؛ اسلام و آزادی اجتماعی، اسلام و آزادی تفکر و عقیده، اسلام و آزادی بیان و قلم، رابطه اسلام و دموکراسی، اسلام و آموزه های لیبرالیستی و آزادی و مکتب اگزیستانسیالیسم.

۳. آزادی سیاسی در اندیشه آیت الله مطهری و آیت الله بهشتی

لک زایی، شریف، مؤسسه آموزش عالی باقرالعلوم علیه السلام قم، بوستان کتاب قم، چاپ اول، ۱۶۰، ۱۳۸۲، صفحه، رقعی.

آزادی سیاسی، از گفتمان های پر اهمیتی است که دانشوران در همه دوره ها به آن توجه کرده اند. در روزگار ما نیز فیلسوفان سیاست و

ص: ۲۰

اندیشه و رزان، به ژرف کاوی در اینمقوله پرداخته اند و آرای گوناگونی ارایه کرده اند. دیدگاه های اسلام شناسان برجسته ایهم چون آیت الله مطهری و آیت الله بهشتی در این زمینه بسیار راه گشاست.

کتاب حاضر، در چهار فصل سامان یافته است؛ در فصل نخست، برخی مفاهیم مانند آزادی و آزادی سیاسی به شکل کامل بحث شده است. در ادامه پس از دانستن مفاهیم، با چارچوب نظری بحث ها نیز آشنا می شویم. در فصل دوم، اندیشه های سیاسی آیت الله بهشتیدر باره آزادی سیاسی مطرح شده است. نیز در این فصل، با ارایه تعریفی از ایشان درباره آزادی، به سازوکارهای گونه های آزادی سیاسی از نگاه ایشان اشاره شده است. فصل سوم عهده دار بحث آزادی سیاسی از دیدگاه آیت الله مطهری است و به شکل کامل آرا و نظریه های ایشان در این باره بیان شده است. در فصل چهارم، نویسنده به مقایسه اندیشه استاد مطهری و دکتر بهشتی درباره آزادی سیاسی و بیان تفاوت ها و اشتراکات اندیشه های آنان پرداخته است.

نویسنده در پایان کتاب با عنوان (ضمایم) خلاصه ای از شرح حال آیت الله مرتضی مطهری و آیت الله دکتر سید محمد حسین بهشتی را آورده است. در فهرست کتاب، آیه ها، کتاب ها و نشریه ها، اعلام و کسان، مفاهیم و اصطلاحات، مکان و کتاب نامه نیز آورده شده است.

۴. آسیب شناسی دینی از منظر استاد شهید آیت الله مطهری

جهرمی، سید مهدی و باقری، محمد، تهران، نشر هماهنگ، چاپ دوم، ۱۳۷۸، ۴۶۷ صفحه، وزیری.

کتاب حاضر شامل مجموعه انتقادهای استاد شهید مرتضی مطهری به اندیشه و کردار فردی و جمعی مسلمانان است که از آثار وی گزیده

فهرست شده است. عنوان آسیب شناسی دینی از فراهم کنندگان کتاب است. در آثار آیت الله مطهری، واژه های بیچون تحریف ها، خرافات و بدعت ها و... آمده است. بحث های انتقادی کتاب، بیش تر به اندیشه و عمل مسلمانان می پردازد. مسایلی هم چون: اصول دین، فروع دین، اخلاق، شعایر، تاریخ، روحانیت و روابط اجتماعی در این کتاب بررسی شده اند. استاد مطهری در هر موضوع، به تحریف ها و خرافات و گزافه گویی ها اشاره کرده است. در آغاز کتاب، در بحثی با عنوان در آمدی بر آسیب شناسی دینی قلم دکتر محمد هادی مؤذن جامیه آسیب شناسی دینی پرداخته شده است.

مطالب کتاب در هفده فصل سامان یافته و در هر فصل، انتقادهای شهید مطهری از چند کتاب وی استخراج و دسته بندی شده است. عنوان اصلی فصل های کتاب به قرار زیر است:

خداشناسی، پیامبرشناسی، امام شناسی، قرآن، فلسفه و عرفان، علم، تاریخ، تاریخ تمدن اسلامی، بدعت ها و خرافات، ادبیات، روحانیت و حوزه های علمیه، رفتارهای اجتماعی، امر به معروف و نهی از منکر، خانواده، حفظ شعایر، اخلاق و تعلیم و تربیت.

در پایان کتاب، فهرست های گوناگونی هم چون: فهرست عناوین، منابع و مآخذ، فهرست آیه های قرآن کریم، فهرست حدیث ها، فهرست اشعار، فهرست مفاهیم، تعبیرها، اصطلاحات، فهرست اسامی خاص، فهرست جای ها، فهرست رخدادها و زمان ها، فرقه ها، مذهب ها و گروه ها و نیز فهرست کتاب ها و نشریه ها آمده است.

۵. آسیب شناسی دینی از دیدگاه شهید مرتضی مطهری رحمه الله

خندان، علی اصغر، تهران، مرکز آموزش و پژوهش سازمان تبلیغات اسلامی،

مجموعه حاضر، به مناسبت سالگرد شهادت شهید مرتضی مطهری از سوی مرکز آموزش و پژوهش سازمان تبلیغات اسلامی گردآوری شده است که دارای مقدمه و نهفصل است. نویسنده در مقدمه ۱۰۳ صفحه ای خود، با بررسی و تبیین موضوع هایچون: آسیب شناسی دینی، اندیشه های معارض دین، اندیشه های باطل...، جای گزینیعلم، فلسفه اجتماعی، ایدئولوژی و... به جای دین، ایدئولوژی، روشن فکری، عرفانمنهای مذهب! و نگاهی به تاریخچه مادیگری به تشریح اهداف و انگیزه نگارش کتابحاضر پرداخته و چنین می نویسد:

«هدف و انگیزه از تالیف کتاب حاضر، حل مشکلات و پاسخ گویی به سؤالاتی استکه در زمینه مسایل اسلامی در عصر ما مطرح است... و این که دین مقدس اسلام، در حالحاضر بیش از هر چیز دیگر از ناحیه برخی از کسانی که مدعی حمایت از آن هستندضربه و صدمه می بیند. هجوم و استعمار غربی با عوامل مرئی و نامرئیش از یک طرف وقصور یا تقصیر بسیاری از مدعیان حمایت از اسلام در این عصر از طرف دیگر، سببشده که اندیشه های اسلامی در زمینه های مختلف از اصول گرفته تا فروع مورد هجوم وحمله قرار گیرد.

بدین سبب، وظیفه خود دیده است که در حدود توانایی در این میدان انجام وظیفه نماید... و حتی الامکان حقایق اسلامی را آن چنان که هست ارایه شود. اگر نتواند جلوینحراف عملی را بگیرد، لااقل با انحراف فکری مبارزه نماید و مخصوصا مسایلی را کههدستاویز مخالفان اسلامی است روشن کند. در این جهت، «الاهم فالاهم» را هرچند به تشخیص

خود رعایت کرده است و تدوین کتاب «آسیب شناسی دینی» نیز با همینانگیزه و هدف انجام شده است.»

موضوع های اصلی و برخی مطالب فرعی مطرح شده در فصل های نه گانه عبارتند از:

فصل اول: شبهات؛ شبهاتی در مورد اصل دین و دینداری، شبهاتی در مورد ذاتصفات خداوند، شبهاتی در مورد نبوت، و امامت و ائمه اطهار علیه السلام؛ شبهاتی در مورد معاد، شبهه در برخی از مفاهیم (اخلاقی)، درباره برخی از احکام فقهی و شعایر اسلامی، و تعارض هایی در زمینه متون و آموزش های اسلامی.

فصل دوم: نظریه ها و تحلیل های خط؛ نظریه ها و تحلیل های خط در زمینه فلسفه، خداشناسی، انسان شناسی، دین شناسی، اسلام شناسی، برخی از احکام فقهی و در زمینه تاریخ.

فصل سوم: اندیشه تعارض دین و زندگی؛ تعارض علم و دین، تعارض دین و آزادیتفکر، تعارض دین و حکومت مردمی یا: اعتقاد به خدا و تسلیم در برابر حکومت هایمستبد یا ملحد و حق حاکمیت، اندیشه تعارض دین و مبارزه با استعمار یا خداپرستی و سکوت و سکون یا بی خدایی و پرخاشگری و استعمار ستیزی، اندیشه تعارض دین و لذات جنسی.

بخش دوم: موانع دین داری فصل چهارم: فساد اخلاق (پیروی از هوای نفس به جای خداپرستی، تعارض شهوت پرستی با آزادی روح، اهمیت مسئله روابط جنسی، خطر آزادی (روابط جنسی، بندگی مال دنیا، منجر شدن مادیت اخلاقی به مادیتفلسفی، محیط اخلاقی و اجتماعی نامساعد و روابط دین و اخلاق).

فصل پنجم: حجاب های روحی (کراهت نسبت به حق و حقیقت، موضع گیری در برابر حق، تعصب در بی دینی، انسان مسخ شده، اغراض فاسد، شک به عنوان آخرین منزل، غرور علم ناقص).

فصل ششم: ضعف معرفتی (شناخت اشیا از راه اضداد آن ها، خدا؛ نور مطلق و ظاهر مطلق، توجه به محسوسات و نه معنویات، گرایش به محسوسات و مجسمه سازی سرمنشأ بت پرستی، انسان انگاری و نسبت دادن برخی صفات به خدا).

بخش سوم: عوامل معارض دین، فصل هفتم: عوامل پنجگانه (استفاده باطل از حق، تحریف، معنی تحریف، تحریف آفت دین است، خطر تحریف، انواع تحریف از نظر موضوع، عدم بلوغ فکری بشریت و تحریف کتب آسمانی، وقوع تحریف در اسلام، عوامل تحریف، یهود و تحریف، تحریف شخصیت علیعلیه السلام و وسیله تبلیغات دروغین معاویه، بنی امیه و تحریف حادثه کربلا، دوران معاصر و تحریف های دشمنان اسلام، تاریخچه پیدایش صیونیسیم، دشمنی مسیحیت با اسلام، قیام شعوبیه، جریان ضداسلامی در نیم قرن اخیر، استثمار و استعمار، ترویج اندیشه جدایی دین از سیاست، اندیشه اسلام منهای روحانیت، استثمار و ترویج فساد).

فصل هشتم: منافقین (نفاق چیست؟ اهمیت منافقین و دشواری مبارزه با آنان، نفاق خطر دایمی، نفاق سیاسی، نفاق علمی و رابطه نفاق منافقان با جهل و جهود برخی از مسلمانان).

فصل نهم: دین داران، (سوء استفاده از استقبال مردم و جعل حدیث، توصیه دربار هگرنیه بر امام حسین علیه السلام، اظهار نظر غیر متخصص، تصویر انسانی خدا توسط کلیسا، بی توجهی به نیاز فکری نسل جوان، کلیسا و

تفتیش عقاید، سخت گیری با تازه مسلمان، افراط و تفریط در تربیت کودکان، برخوردهای نادرست به نام امر به معروف و نهی از منکر و ایجاد تعارض میان دین و نیازهای زندگی.

۶. آشنایی با قرآن (خلاصه آثار شهید مرتضی مطهری، دفتر پنجم)

مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام (فعالیت های دانشجویی)، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق علیه السلام چاپ دوم، ۱۳۸۱، ۳۸۹ صفحه، رقعی.

یکی از جنبه های مهم شخصیت اسلامی و علمی اندیشمند شهید استاد مطهری، توجه بسیار ایشان به قرآن و روایت ها در مقام بحث و بررسی های علمی است. انتقاد استاد مطهری به برخی از روشن فکران این بود که در مباحث اسلامی، یا اساساً به قرآن و روایات مراجعه نمی کنند و یا در صورت مراجعه، آن ها را مطابق دیدگاه های خاص خود تفسیر به رأی می کنند؛ تفسیری که با آموزه های اسلامی ناسازگار است. اهمیت ارجاع ها و استنادهای قرآنی و روایی استاد مطهری نیز در همین نکته نهفته است که کما فزون بر گستره وسیع این ارجاعات، هیچ یک از آن ها از چهارچوب معارف اسلام خارج نشده است. اولاً استاد مطهری در تمامی آثارش و در جای جای بحث ها، برای بیان دیدگاه اسلام از آیات و روایات استفاده کرده است. ثانیاً ایشان به طور جداگانه، جلسات ویژه ای را به موضوع و تفسیر قرآن اختصاص می دادند؛ به گونه ای که این جلسات هفتگی سال ها ادامه داشت و ایشان در این مدت، بسیاری از آیات قرآن را تفسیر کرد.

آشنایی با قرآن، دفتر پنجم از مجموعه خلاصه آثار شهید مرتضی مطهری است که به اهتمام مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام (فعالیت

دانشجویی) گردآوریشده است. این کتاب، به عنوان یکی از درس نامه های اصول عقاید دانشگاه امام صادق علیه السلام شمرده می شود و شامل خلاصه ای از کتاب های زیر است: آشنایی با قرآن جلد اول و دوم، آشنایی با قرآن جلد سوم (تفسیر سوره انفال، و تفسیر سوره توبه)، آشنایی با قرآن جلد چهارم (تفسیر سوره نور)، آشنایی با قرآن جلد پنجم (تفسیر سوره زخرف، تفسیر سوره هود، تفسیر سوره جاثیه، تفسیر سوره فتح و تفسیر سوره قمر) آشنایی با قرآن جلد ششم (تفسیر سوره الرحمن، تفسیر سوره واقعه، تفسیر سوره حدید، تفسیر سوره حشر و تفسیر سوره ممتحنه)، آشنایی با قرآن جلد هفتم (تفسیر سوره صف، تفسیر سوره جمعه، تفسیر سوره منافقون و تفسیر سوره تغابن)، آشنایی با قرآن جلد هشتم (تفسیر سوره طلاق، تفسیر سوره تحریم، تفسیر سوره ملک، تفسیر سوره قلم).

۷. آفتاب احیاگران «سیری تحلیلی در اندیشه های استاد شهید مطهری»

رودگر، محمد جواد، قم، انتشارات تجلی، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۹۲ صفحه، رقی.

بررسی اندیشه های بلند و عمیق و مستدل استاد مطهری که بر پایه بیداری و بینایی و دردمندی دینی از افق های تفسیری، فلسفی، کلامی، عرفانی و اجتماعی صورت پذیرفت و ناظر به نیازهای عصری و نیازهای نسل جوان جامعه و مبتنی بر معیار وملاک های ثابت و برهانی است، امری ضروری است که با دو شیوه نقلی _ گزارشی و عقلی _ تحلیلی در قالب های مختلف باید به انجام برسد. هرچه زمان بیش تر می گذرد وزمینة فکری _ فرهنگی و علمی در جامعه بهتر سنجیده می شود، جای خالی استاد شهید مطهری بیش تر احساس می شود و ازاین رو، به ضرورت عقلی، علمی و دینی، برای فهم عمیق ساحت های گوناگون دین

(دین پژوهی و دین شناسی) باید با روی کردی فراگیر به بازخوانی و بازشناسی آثار گفتاری و نوشتاری استاد شهید مطهری پرداخت. این اثرگامی در شناخت و سنجش فلسفی، تحلیلی و آرایه کلیدهایی از آفاق اندیشه های آناستاد شهید به شمار می آید. در این کتاب سعی شده است با شناخت و استخراج بنیان های فکری استاد، فزاینده های کلیدی در تحلیل اندیشه ناب شهید مطهری فرارویخوانندگان قرار گیرد. کتاب در چهار بخش گرد آمده است مهم ترین عنوان های آن عبارتند از: ضرورت شناخت و بازشناسی اندیشه های استاد شهید مرتضی مطهری، گذری اجمالی بر دیدگاه های استاد شهید، چکیده ای از مبانی تفکر استاد مطهری، دواپرسش اساسی پیرامون استاد مطهری، تحجر گرایی و تجدد زدگی از دیدگاه شهید مطهری، شناخت ماهیت و پی آمدهای نشناختن دین، خطرات دو پدیده تحجر گرایی و تجدد زدگی، تبیین بحث نظری، تاریخی و اجتماعی تحجر و تجدد، استاد مطهری یا حیاگر اندیشه دینی، استاد مطهری و روش شناسی احیای تفکر دینی، راهنمایی ورهبری جوان در نگاه استاد مطهری، اصول فکری استاد نسبت به شناخت شناسی، حافظ در نگاه استاد مطهری، نقد اندیشه از دیدگاه استاد مطهری، آسیب شناسی انقلاب اسلامی از دیدگاه استاد مطهری، علم کلام از دیدگاه شهید مطهری، عصر مطهری در حوزه فرهنگ و اندیشه دینی و فلسفی و پرسش و پاسخ پیرامون آرا و اندیشه های استاد مطهری.

باید دانست که بخش هایی از این کتاب، به صورت مقاله هایی در روزنامه انتخاب و هفته نامه هاتف (از نشریه های استان گیلان) منتشر شده است.

۸. آئینه جام، دیوان حافظ، همراه با یادداشت های استاد مطهری

تهران، صدرا، چاپ دوم، ۱۳۷۴، ۴۷۸ صفحه، رقعی.

دیوان لسان الغیب حافظ شیرازی از دیر باز مورد توجه فارسی زبانان و حتی ملت های دیگر بوده و مضامین عالی عرفانی آن، صاحب دلان را توشه راه و آرام جان بوده است. بدون شک، اظهار نظر درباره این منظومه گران قدر که به سبب اشارات الهی در آن، نزد مردم مسلمان قداست یافته است، کار هر کسی نیست و هر کسی هم به خود اجازه چنینکاری را نمی دهد. اظهار نظر درباره حافظ، افزون بر آشنایی با ادبیات فارسی و عربینیزمند شناخت عرفان اسلامی و دانستن زبان این عرفان است. آیت الله مطهری از اندکسانی است که شایستگی اظهار نظر درباره این مجموعه را داراست.

دیدگاه های استاد شهید مرتضی مطهری پیرامون اندیشه و شعر حافظ در کتاب عرفان و حافظ به تفصیل بیان شده است، ولی استاد مطهری درباره بیش تر غزل های حافظ از نظر شکل و مضمون اظهار نظر کلی کرده اند. بیشتر این اظهار نظرها در ابتدای هر غزل آمده است. در بسیاری از موارد، یادداشت استاد در کنار یک بیت حاکی از اظهار نظر ایشان درباره آن بیت نیست، بلکه تنها عنوان خاصی است که از آن بیت استنباطی شود و چه بسا خود همان عنوان در غزل نیز آمده است. نسخه انتخاب شده برای چاپ، نسخه محمد قزوینی است؛ یعنی همان نسخه ای که استاد شهید یادداشت های خود را در حاشیه آن نگاشته اند. شماره صفحه ها نیز تغییری نکرده است. در قسمت پایان کتاب، فهرست موضوعی با توجه به یادداشت های استاد از اشعار حافظ تنظیم شده است.

۹. آئینه و آفتاب برای نوجوانان و جوانان؛ سرگذشت زندگی شهید مطهری

نادری، ناصر، کتاب های قاصدک وابسته به مؤسسه نشر و تحقیقات ذکر، تهران، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۸۹ صفحه، رقی.

این اثر که برای نوجوانان و جوانان نگاشته شده است، به معرفی زندگی و آثار شهید مطهری پرداخته است. اولین مطلب این کتاب با عنوان «گاه شمار زندگی استاد شهید مرتضی مطهری»، مراحل تحصیلات، استادان، فعالیت های اجتماعی – ارشادی، تالیفات و مبارزات سیاسی استاد را معرفی کرده است. سپس زندگی استاد مطهری به صورت داستان بلند با این موضوع ها فراهم آمده است.

سفر اندیشه ها، خواب خوش، آئینه و قرآن، گمشده حقیقی، نقش بر آب، یک ورق کاغذ، مانند آن ماهی، استاد مهربان، ستاره پرفروغ، اولین دیدار، آرزوی قدیمی، راهدیگر، جای خالی پدر، سفر بزرگ، زیباترین روز، شب آخر، آئینه و آفتاب، در یک نگاه، هاله از زیبایی، سنگ بزرگ، سه انگشت، مثل بوعلی، مولود، زیبایی عقل، زیبایی روح، آفریننده روح، نان جوین و خرما، بیزاری از چپلوسی، کینه های کهنه، عینک خوشبینی یا بدبینی، اسلام، دین عمل، گریز و فرار و مرواریدهای جداگشته از صدف.

۱۰. آیت الله طالقانی در دانشگاه تهران، روز فلسطین و هفتمین روز شهادت استاد مطهری

طالقانی، سید محمود، (بی تا) ۳۶ صفحه، رقی.

این کتاب، متن دو سخنرانی زیر از آیت الله سید محمود طالقانی است:

۱. سخنرانی در دانشگاه تهران درباره فلسطین؛

ص: ۳۰

۲. سخنرانی در حسینیه ارشاد به مناسبت شهادت آیت الله مرتضی مطهری.

ایشان در این سخنرانی با اشاره به فعالیت های دکتر علی شریعتی در حسینیه ارشاد، به تشریح و تحلیل فعالیت های استاد مطهری می پردازد. آن گاه آیه هایی از قرآن به تناسب بحث تفسیر شده است.

۱۱. الاجتهاد و التجديد در اسه في مناهج الاجتهاد عند الامام الخميني و الشهيدنا لمطهرى و الصدر

العبادى، ابراهيم، قم، (بى تا)، (كتاب قضايا اسلاميه معاصره. الكتاب الثانى ۱۴۱۸ _ ۱۹۹۸). ۱۲۷ صفحه، رقى.

اثر بالاى دومين كتاب از مجموعه كتاب قضايا اسلاميه معاصره است كه با اشراف آقايعبدالجبار الرفاعى نوشته شده است. نويسنده در اين اثر، ديدگاه هاى امام خمينيرحمه الله، شهيد مطهرى و شهيد سيد محمد باقر صدر را درباره اجتهاد در سه فصل بررسى کرده است. عنوان هاى اصلى كتاب چنين است:

مدخل: حركات الاجتهاد فى الماضى و الحاضر، الفصل الاول: الامام الخمينى ومواصفات الاجتهاد المعاصر، الفصل الثانى: الشهيد المطهرى: رؤيه نقديه لواقعالاجتهاد، الفصل الثالث: الشهيد الصدر: مشكلات الاجتهاد و آفاق المستقبل، الشهيد الصدر، الفقيه... المثقف.

۱۲. از آيينه تاجمال با درنگى بر آراى علامه طباطبايى و استاد شهيد مطهريرحمه الله

رودگر، محمد جواد، قم، انتشارات وثوق، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۲۰۸ صفحه، رقى.

اثر حاضر، پنج مقاله است كه به شناخت و بازپژوهى عناصر اصلى

تکامل و مولفه هایمحوری سعادت و خوشبختی و راه های کمال و رستگاری و توسعه وجودی خود تاخدا پرداخته است. این امر با بهره گیری از آفاق بیکران اندیشه و بینش انسان های الهیهم چون که صاحبان درک و درد دین اند صورت پذیرفته است. در این اثر تلاش بر این بوده است تا خود آگاهی عرفانی، مبنای تکامل اخلاق و سلوک عرفانی قرار گیرد و ازهمین رهگذر، انسان طالب کمال به خدا آگاهی دست یابد و سیر از خود تا خدا راپیماید که استاد مطهری براساس آموزه های اصیل دینی و بر پایه مبانی فلسفی ومایه های اخلاقی _ عرفانی به تبیین آن پرداخته است در اندیشه علامه طباطبایی نیز خودآگاهی و خودیابی محور مدار دست یابی به مقام ولایت است و این کتاب این موضوعرا به خوبی نشان داده است. نویسنده در بخش اول و دوم کتاب، درباره خودآگاهی،نگرش ها و گرایش های عرفانی از دیدگاه استاد شهید مطهری مطالبی بیان می کند. سپسپایه ها و مایه های اصیل عرفان و ولایت را با درنگی بر نظریه های علامه طباطبایرحمه اللهتوضیح می دهد. آن گاه، مقام ولایت را بر محور و مبنای دیدگاه های امام خمینیرحمه اللهاحیاگر اسلام ناب محمدیصلی الله علیه و آله به نظاره نشست و کوشیده است تا سرفصلی برای تحققو تامل بیش تر خداجویان، ولایت شناسان و ولایت مداران فراهم آورد.

عنوان های بخش های پنج گانه کتاب چنین است:

بخش اول: خودآگاهی عرفانی از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری (ضرورت دست یابیخود آگاهی، چیستی و گستره خودآگاهی، خودآگاهی عرفانی در ارتباط انسان با خدا،شاخص ها و علایم خودآگاهی عرفانی و چگونگی دست یازی به خودآگاهی عرفانی).

بخش دوم: نگرش‌ها و گرایش‌های عرفانی در افق اندیشه‌های استاد مطهری (ضرورت‌شناخت و بازشناخت اندیشه و بینش عرفانی شهید مطهری، چیستی عرفان و اقسام آن از دیدگاه استاد، اشتراک‌ها و افتراق‌های عرفان عملی و اخلاق، نسبت عرفان با اسلام، عرفان متعالی در قرآن، احادیث و روایات الهام بخش عرفان اصیل اسلامی، محال و بی‌معنا بودن عرفان منهای مذهب، منطق عرفانی قرآن، مبنای عرفان اسلامی، برخی اصولنظری عرفان از دیدگاه استاد مطهری، مقامات و منازل در عرفان عملی، گرایش‌های عرفانی استاد شهید مطهری.

بخش سوم: عرفان در تفسیر المیزان (معانی و مبانی عرفان از دیدگاه علامه طباطبایی) راه و رمز عرفان حقیقی، عناصر اصلی و مولفه‌های محوری عرفان در تفسیر المیزان، اشاراتپنج‌گانه «عرفان ناب در المیزان» و آغاز و انجام عرفان اسلامی در تفسیر المیزان).

بخش چهارم: ولایت عرفانی با درنگی بر آرای علامه طباطبایی (ولایت‌شناسی، ضرورت و اهمیت ولایت‌شناسی و روش‌شناسی وصول به مقام «ولایت».

بخش پنجم: ولایت عرفانی از دیدگاه امام خمینیرحمه الله (معناشناسی ولایت، ولایت‌درنگاه‌عارفان، ماهیت‌شناسی ولایت و گزاره‌هایی از امام خمینی درباره انسان کامل و ولایت).

۱۳. استاد شهید مرتضی مطهری به روایت اسناد

مرکز اسناد انقلاب اسلامی، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۳۸۸ صفحه، وزیری.

استاد مرتضی مطهری نه تنها در جنبه های فکری و فرهنگی، بلکه در بعد مبارزاتی و سیاسی نیز از چهره های برجسته و تأثیرگذار بود و همواره از سوی دستگاه اطلاعاتی و امنیتی رژیم شاه مراقبت می شد. چندین بار نیز دستگیر و زندانی شد. کتاب حاضر، مجموعه اسناد آن متفکر شهید است که در روشنگری انقلابی نسل جوان و هدایت جامعه آن روز نقش تعیین کننده و تأثیرگذار داشته است که مقاومت و پای مردی وی را در مراحل گوناگون مبارزه نشان می دهد.

در این اثر، ۲۳۴ سند درباره مبارزه های شهید مطهری گرد آمده است که در آن، افزون بر نشان دادن سیر دگرگونی های انقلاب اسلامی ایران جنبه های گوناگون فکری، فرهنگی، مبارزاتی و سیاسی شهید مرتضی مطهری تبیین شده است. عنوان های برخیز اسناد به این شرح است:

زندگی نامه کوتاه استاد مطهری در گزارش ساواک: سخنرانی مطهری در جلسه های مذهبی جبهه ملی، نظر اداره سوم درباره سخنرانی ها و رساله های استاد، گزارش فعالیت طرفداران و اعضای نهضت آزادی، گزارشی از سخنرانی استاد در حسینیه ارشاد، گزارش ساواک تهران از آخرین مرحله کمک به مردم فلسطین، آدرس منزل استاد مطهری و روحانیون هم فکر و تحلیل ساواک از اجتماع و وحدت روحانیون، گزارش گفت و گوی آقای طالقانی با استاد مطهری درباره آقایان فلسفی و فخرالدین حجازی، احضار مرتضی مطهری، محمد حسین علامه طباطبایی، ابوالفضل موسوی زنجانی به اداره کل سوم، توزیع نشریه به زبان خارجه در دانشکده ادبیات و آرایه سابقه استاد مطهری به ساواک قم و

۱۴. استاد مطهری در گذر اندیشه ها

باقی نصر آبادی، علی، کاشان، انتشارات سامری، چاپ اول، ۱۳۷۴، ۲۰۶ صفحه، وزیری.

در این نوشتار، نگارنده کوشیده است که با کمک مقاله های تحقیقی در زمینه هایگوناگون، اندیشه های استاد مطهری را بررسی کند. این اندیشه ها در واقع رهنمودیفراراه نسل جوان امروز است. با این حال، این اثر الگویی از مطالعه و بررسی را در زمینه های اجتماعی، تاریخی، علمی، فرهنگی، فلسفی به علاقه مندان ارایه داده است. عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

مطهری احیاگر اندیشه دینی، (مصاحبه دکتر غلام علی حداد عادل باحضرت آیت الله خامنه ای)؛ بررسی عوامل موثر بر تکوین اندیشه اجتماعی استاد مطهری (علی باقی نصر آبادی)، مقدمه ای بر شناخت اندیشه اجتماعی استاد مطهری (علی تاج دینی)، شهید مطهری و درک ضرورت ها (زین العابدین صفوی)، مطهری ونظریه فطرت (احمد نراقی)، نگاهی به تاملات شهید مطهری درباره تعاملات دین وفلسفه (عباس بخشی)، بررسی دیدگاه های روش شناختی استاد مطهری (علیباقی نصر آبادی)، تاریخ در نگرش استاد مطهری (یدالله مرادی)، مطهری،ایدئولوژیک انقلاب (گفت و گو با استاد سید هادی خسروشاهی)، و اسلام و تجدد (استاد مطهری).

۱۵. استاد مطهری و دغدغه اسلام اصیل

نگارش، حمید؛ و باقی نصر آبادی، علی، تهران، لوح محفوظ، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۲۴۰ صفحه، رقعی.

متفکر شهید استاد مطهری که عمر پربرکت خود را در راه شناخت اسلام و شناساندن این مکتب حیات بخش از زوایای گوناگون به شیفتگان

ص: ۳۵

معارف اسلامی و مبارزه سرسختانه با کج روی ها و انحراف ها گذراند، حق بزرگی بر مسلمانان به ویژه دانشگاہیان و نسل جوان دارد. او به حق، الگوی شایسته ای برای نسل جوان و جست و جو گرماست. استاد مطهری معلم دوران بود و روزگاری چند در برج طلعت این نسلدرخشید و چونان شمشیری آخته بی آن که از خرق و التیام عادت ها و رسوم و خرافه های عوام و خواص بهراسد، در زدودن غبار شبهه ها بسیار کوشید. از این رو، باید به دقت اندیشه های این استاد عزیز را شناخت. گرچه جامعیت شخصیت استاد فراتر از آن است که بتوان او را به راحتی شناخت و شناساندن او نیز آسان نخواهد بود، ولی دمفروستن نیز نشاید که با لب تشنه از کنار کوثر شخصیت او بر کشتن کاری خردمندانه نیست؛ زیرا روزگار ما به شناخت اسوه هایی چون استاد مطهری به شدت نیازمند است.

تاریخ بشریت، گواه این مدعاست که عمده ترین تحولات و پیشرفت ها مدیون دانشمندان و عالمانی است که به نوعی در آن زمان حضور داشته اند و دردها و نیازها بود و نبوده های جامعه را دیده اند. بی شک، فیلسوف و متکلم گران قدرمان، مطهری عزیز از کسانی بود که برای شناخت زمان و دردها و نیازهای آن، خود را در دامن اجتماع افکند. او از همه چیز و همه جا خبردار بود. از حوزه و خوبی و عیب هایش، از دانشگاه و نسل جوان و شبهه های فکری اش، از غرب و شیوه های کلامی و فلسفی اش، از شرق و مکتب الحادی اش و... او با این آگاهی و به سبب بهره مندی از سرچشمه های گوارای معارف اسلامی، توانست در چهره یک حکیم و اسلام شناس متعهد به پاسداری از حقیقت اسلام پردازد و در برابر سفسطه ها و شبهه های دوره خود با

حقیقت میثاق بیندو از هویت دین شجاعانه دفاع کند. آری، دغدغه و دل مشغولی اصلی استاد، دفاع از کیاناسلام بود وی در این زمینه هیچ گونه سازش کاری را تحمل نکرد و با استواری، با کجاندیشان دین مقابله کرد و هرگونه بی مهری و آزار و اذیتی را به خاطر اسلام و حفظ آنبه جان خرید. نسل جوان باید این استاد شهید را الگوی علمی و عملی خود قرار دهد و از اندیشه های ژرف او در مبانی دینی و اسلامی استفاده کند.

اثر بالا بیانگر گوشه ای از دغدغه ها و دل مشغولی های استاد در زنده نگاه داشتن اندیشه اسلامی است و چهار بخش دارد: در بخش اول با عنوان کلیات، اصول اسلامناوب از نظر امام خمینی بررسی و تشریح شده است. در بخش دوم که به مبانی نظریاستاد مطهری اختصاص دارد، به موضوع هایی از جمله یاد خدا و اسلام دین جامع نگر، از نگاه شهید مطهری پرداخته شده است. سیره عملی استاد بخش بعدی کتاب است. برخیااز موضوع هایی که در این بخش آمده چنین است:

استاد و برخورد با شبهه گران، استاد و مسایل جدید کلامی، شاخص های اصیل در آثار استاد (پیرایه زدایی از دامن معرفت دینی، زمان شناسی و حضور در زمان و هماهنگی با نیازها، آرمان گرایی و مسئولیت پذیری)، روش شناسی استاد در برخورد باتنش های فکری و فرهنگی جامعه، استاد و نسل جوان و تأثیر استاد بر آن، شاخص هایغیرت دینی (حق مداری، تکلیف در برابر حقیقت، جسارت و ثبات شخصیت، سوزدینی، حساسیت دینی و برخورد بنیادی)، آزادی، استاد و جریان های انحرافی (مارکسیسم، ناسیونالیسم، تحجر و التقاد و اخباری گری) و استاد مطهری پایه گذارنهضت بازشناسی اسلام اصیل.

در بخش پایانی کتاب، گزیده ای از سخنان استاد درباره اسلام، از آثار گوناگون وی، با عنوان اسلام شناسی از منظر استاد گردآوری شده است.

۱۶. استاد مطهری و روشن فکران

رحمتی، اکبر، تهران، صدرا، چاپ هشتم، ۱۳۸۰، ۱۵۲ صفحه، وزیری.

کتاب حاضر شامل مباحثی برگزیده از آثار شهید آیت الله مطهری درباره نقد اندیشه های روشن فکران مسلمان درباره مسایل اسلامی است و در آن لغزش های فکری آنان که پیش تر ناشی از کم اطلاعی آنان از معارف اسلامی بوده آشکار شده است. این کتاب، هفت بخش دارد: بخش اول شامل انتقاد استاد از برداشت نادرست برخی از روشن فکران مسلمان از معجزه ختمیه است. در این بخش، این نظریه که تنها معجزه پیغمبر اسلام قرآن است و رسول اکرم صلی الله علیه و آله معجزه ای غیر از قرآن نداشته، به شکل عالمانه باطل شده است. در بخش دوم، قسمتی از کتاب اسلام شناسی و کتاب از کجا آغاز کنیم، اثر دکتر علی شریعتی نقد و بررسی شده است. در بخش سوم، به تأثیر پذیر برخی از روشن فکران مسلمان از فلسفه تجربی غرب و مخالفت آن ها با تفکر و تعمق در مسایل ماوراء الطبیعی اشاره شده و دیدگاه های مهندس بازرگان هم در کتاب راه طی شده که درباره اثبات توحید است، نقد و بررسی شده است. در بخش چهارم، از اندیشه های نادرست برخی روشن فکران مانند بنی صدر در رهبری نهضت اسلامی انتقاد شده و در ادامه، تنها روحانیت را برای رهبری جامعه اسلامی دارای صلاحیت می داند. بخش پنجم مربوط به دیدگاه های استاد مطهری درباره اقبال لاهوری است.

بخش ششم، بیانگر مبارزه استاد شهید یا تفسیر مادی قرآن به وسیله برخی روشن فکران و گروه های روشن فکری است. بخش پایانی کتاب

نیز به انتقاد استاد از نظر برخی روشن فکران مسلمان مبنی بر مادیت تاریخ از نظر قرآن می پردازد. نتیجه ای که از مطالعه این کتاب به دست می آید این است که برخورد استاد مطهری و روشن فکران مسلمان به گونه حذفی و خصمانه نبوده است، بلکه استاد شهید، نقاط قوت و جنبه های مثبت کار آنان را نیز در نظر می گرفت و درباره آنان منصفانه قضاوت می کرد.

۱۷. اصول فقه در آثار استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله

رضوی، سید جواد، قم، موسسه فرهنگی انتشاراتی انصاری، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۱۴۴ صفحه، رقعی.

این کتاب شامل کلیاتی درباره علم اصول فقه از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری است که از مجموعه آثار استاد شهید فراهم آمده و سپس به وسیله نویسنده بررسی و تبیین شده است.

وی پس از بیان مفهوم فقه و علوم مورد لزوم فقیه، به معرفی پیشینه ای کوتاه از علم اصول فقه می پردازد. دیگر موضوع های مطرح شده در کتاب چنین است:

اجتهاد (مفهوم اجتهاد، اجتهاد ممنوع، اجتهاد مشروع، اجتهاد در عصر ائمه علیه السلام، اجتهاد از نظر مستشرقین، اجتهاد و حریت، لزوم اجتهاد در دین، سدّ باب اجتهاد)، اجتهاد و مقتضیات زمان، تقلید، قیاس، پیدایش اخباری گری در شیعه (پیروزی اجتهاد بر اخباری گری، یک نمونه از دو طرز تفکر، ریشه اخباری گری از نظر آیت الله بروجردی، قرآن، سنت، اجماع، مسایل علم اصول، حجیت ظواهر کتاب، آیا قرآن شناختنی است؟ ظواهر سنت، خبر واحد، تعادل و تراجیح)، مسایل مشترک کتاب و سنت، مبحث اوامر (مبحث نواهی، مبحث عام و خاص)، مطلق و مقید (قاعده مطلق و مقید، مبحث مفاهیم، مجمل و مبین، ناسخ و منسوخ)، اجماع و عقل (اجماع، اجماع محصل و اجماع منقول، عقل، اصول عقلیه،

چهار اصل عملی، تقسیم کار، تخصص در علوم و تکامل هزارساله فقه).

۱۸. التقاط و تحجر از دیدگاه شهید مطهری

آزینی، محسن، تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، چاپ اول، ۱۳۶۹، ۱۶۳ صفحه، رقعی.

امروزه یکی از رسالت های اندیشمندان مسلمان در ارتباط با آثار فیلسوف شهید آیت الله مطهری رحمه الله پژوهش بیش تر در اندیشه ها و به ویژه بررسی موضوعی آثار اوست. این رسالت، به این دلیل قابل توجه است که با وجود بررسی مستقل بسیاری از موضوع های اسلامی از سوی استاد که امروز به صورت ده ها کتاب و نوار در دستماست، موضوع های گوناگون دیگری هم وجود دارد که به طور پراکنده به وسیله استاد بحث شده و در کتاب ها و آثار ایشان به چشم می خورد که جمع آوری و بررسی آن هاست می تواند برابر جویندگان و تشنگان حق و حقیقت به ویژه نسل جوان انقلاب راه های نوینی بگشاید.

کتاب حاضر، که به درخواست ستاد بزرگداشت دهمین سالگرد شهادت استاد، به رشته تحریر درآمد و در همان دهه در روزنامه رسالت به چاپ رسیده بود، پس از تکمیل و ویرایش مجدد به وسیله نگارنده به صورت کتابی ارائه شده است. در این کتاب، مجموعه نظریه های استاد درباره التقاط و تحجر از کتاب ها و آثار این معلمگران قدر، جمع آوری و همراه با توضیح و تفسیر چاپ شده است.

این کتاب از دو فصل التقاط و تحجر تشکیل شده که عنوان های آن چنین است: مفهوم انواع التقاط، نمودهای التقاط در آثار شهید مطهری (عقل گرایی افراطی، علم زدگی، بینش های مادی، اجتهاد آزاد، انتقال رهبری از روحانیت به روشن فکران) مفهوم و انواع تحجر، ارتجاع و

کهنه پرستی، عوام فریبی و ریا)، نموده‌های تحجر (تحجر در اعتقادات و عبادات، تحجر در مسایل اخلاقی، تحجر در فهم تاریخ و تحجر در اجتهاد و فقهات). باید گفت این کتاب با عنوان: الالتقاط الفکری و التحجر العقائدی فی نظره العلامة المظهری، از سوی آقای رعد هادی جبار، به عربی ترجمه شده است.

۱۹. الالتقاط الفکری و التحجر العقائدی فی نظره العلامة المظهری

آزینی، محسن، ترجمه: رعد هادی جبار، تهران، منظمه الاعلام الاسلامی، معاونیه الرئاسه للعلاقات الدولیه، ۱۳۷۰، ۱۶۰ صفحه، رقعی.

این اثر، ترجمه عربی کتاب التقاط و تحجر از دیدگاه شهید مطهری است که توصیف آن آمد.

۲۰. امام حسین علیه السلام از دیدگاه شهید مطهری رحمه الله

باقی نصرآبادی، علی، تهران، انتشارات سپهر اندیشه، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۱۷۶ صفحه، رقعی.

آیت الله مرتضی مطهری، به عنوان یکی از پیشتازان احیای اندیشه اسلامی، احیای دین و دغدغه ارزش های اصیل اسلامی را سرفصل تلاش های خود قرار داد. یکی از موضوع های بسیار مهمی که استاد مطهری در تبیین صحیح آن بسیار کوشید، حادثه عاشورا و حماسه بزرگ حسینی است. این واقعه به گونه ای زیبا و منطقی و علمی در آثار استاد نشان داده شده است. نگارنده این اثر، با توجه به مطالعه های پیشین خود در آثار استاد شهید مطهری در سال عزت و اقتدار حسینی، کوشیده است زندگی و قیام امام حسین علیه السلام و عاشورا را در یک شکل هماهنگ از زبان استاد و گردآوری کند.

ص: ۴۱

در این کتاب، برخی نوشته‌های استاد مطهری درباره امام حسین علیه السلام در شانزده فصلبا این موضوع‌ها و با توضیح‌های کوتاه گردآوری شده است: جایگاه امام حسین علیه السلام در تاریخ، فضایل امام حسین علیه السلام، ارزش‌های عاشورا، اهداف نهضت حسینی، ماهیت فلسفه قیام عاشورا، جایگاه امر به معروف و نهی از منکر، نقش زینب در کربلا، تبلیغ و خطابه‌های امام حسین علیه السلام، فلسفه و چگونگی عزاداری حسینی، ویژگی‌های یاران حسین علیه السلام، نماز و عبادت در عاشورا، تواین کربلا، وقایع عاشورا، تهیه و شهادت و کلمات قصار.

۲۱. امام حسین علیه السلام از زبان استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله

عزیزی، عباس، قم، انتشارات صلاه، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۴۱۵ صفحه، رقعی.

نویسنده، با الهام از سخن حضرت امام خمینیرحمه الله که آثار شهید مطهری را از مهم‌ترین آثار اسلامی دانسته است، استخراج نظریه‌های آن استاد شهید و تدوین آثار ایشان درباره امام حسین علیه السلام را سرلوحه کار خویش قرار داده است.

این اثر، بیست و پنج فصل دارد که عناوین آن چنین است: فضایل امام حسین علیه السلام، فلسفه قیام امام حسین علیه السلام، آگاهی و اشتیاق امام حسین علیه السلام به جهاد و شهادت، شخصیت حماسی حسین علیه السلام، کربلا تجلی‌گاه فضایل اخلاقی، نماز و عبادت امام حسین علیه السلام، خصایص و فضایل یاران امام حسین علیه السلام، فضایل و مصایب خاندان ابی‌عبدالله الحسین علیه السلام، ویژگی‌های پیام و شعارهای نهضت حسینی، مقایسه شرایط زمانی امام حسین علیه السلام، با امام حسن علیه السلام، مقایسه مقتضیات و شرایط زمان امام حسین علیه السلام با دیگر امامان علیهم السلام، مقایسه نهضت امام حسین علیه السلام با دیگر نهضت‌ها، تحلیل ماهیت نهضت و حادثه عاشورا،

ویژگی های مکتب حسینی، درس های نهضت عاشورا، رمز جاودانگینهضت حسینی، فلسفه گریستن بر مصائب حسین علیه السلام، تأثیر خون در اشاعه نهضت حسین علیه السلام، تأثیر و نقش زنان در حادثه کربلا، نقش امام سجاد علیه السلام در تبلیغ نهضت عاشورا، جنبه های گوناگون تبلیغ در نهضت حسینی، بررسی شخصیت پلید قاتلانحسین بن علی علیه السلام، آثار و نتایج نهضت حسین علیه السلام، تحریفات عاشورا و فلسفه احیای فرهنگ عاشورا و اقامه سنت عزاداری.

۲۲. امام حسین علیه السلام و واقعه کربلا در آثار علامه شهید مطهری

مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی (پژوهشگاه) دفتر تبلیغات اسلامی، قم، (بی تا)، ۴۸ صفحه.

کتابچه حاضر، همان گونه که از عنوان آن پیداست، فهرست راهنمای موضوع های درباره امام حسین علیه السلام و واقعه کربلا بر گرفته از مجموعه آثار شهید انقلاب اسلامی، آیت الله مرتضی مطهری رحمه الله است. سخن گفتن و یا نوشتن درباره امام حسین علیه السلام سزاوار کسانی است که ابعاد وجودی آن حضرت را کاملا شناخته باشند و در مقام عمل نیز زوایایی از سیره حضرت را لمس کرده اند. از سوی دیگر، باید درد عدالت خواهی و حقجویی داشته باشد و در این راه ثابت قدم مانده باشند. علامه شهید مطهری از جمله کسانی است که این ویژگی ها را دارد و وظیفه خویش را در مدت کوتاه عمر پربرکتش به شکل بسیار خوبی انجام داده است. ایشان در عمل و علم، امام خویش را شناخت و در معرفی شخصیت واقعی آن حضرت و زدودن پیرایه ها و غرض ورزی های معاندان، نسبت به اهل بیت علیهم السلام نقش اساسی ایفا کرد و سرانجام جان خویش را در این راه گذاشت.

پژوهشگاه مطالعات و تحقیقات اسلامی وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم آثار گفتاری و نوشتاری آن مرحوم را از راه نمایه سازی و طبقه بندی تنظیم کرده و به صورت نرم افزاری با عنوان مطهر در اختیار دانش پژوهان قرار داده است. اینکتبچه برگرفته از همان برنامه رایانه ای است. با این توضیح که از میان موضوع های فراوان آثار شهید مطهری در نرم افزار مطهر، تنها موضوع امام حسین و واقعه کربلا انتخاب شده است. دیگر این که این اثر فهرست الفبایی موضوع های مربوط به آن حضرت و نهضت کربلا است که برای استفاده از موضوع های مطرح شده باید به متن سندهای مربوط رجوع کرد.

برخی عنوان های مطرح شده چنین است: اربعین حسینی، ارزش های واقعه کربلا، امام حسین علیه السلام در قرآن، اصحاب امام حسین علیه السلام، امام سجاد علیه السلام و واقعه کربلا، سیره امام حسین علیه السلام شخصیت و زندگی نامه امام حسین علیه السلام، شعارهای حماسی در واقعه کربلا، عوامل قیام امام حسین علیه السلام، مردم در واقعه کربلا و مقتضیات زمان امام حسین علیه السلام و...

۲۳. انسان بر آستان دین؛ خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری «دفتر سوم»

مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام (فعالیت های دانشجویی) تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق علیه السلام، چاپ چهارم، ۱۳۸۲، ۲۸۸ صفحه، رقعی.

انسان بر آستان دین، دفتر سوم از خلاصه آثار استاد مرتضی مطهری است که به کوشش مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام تهیه و تدوین شده است و به عنوان یکی از درس نامه های اصول عقاید دانشگاه امام صادق علیه السلام به شمار می رود. دفتر حاضر، خلاصه ای است از هفت کتاب تعلیم و تربیت در اسلام، انسان کامل، تکامل اجتماعی انسان، نبرد حق و باطل، امدادهای غیبی و

زندگی بشر، ولادها و ولایت ها و عرفان حافظ که سخنانی هایاستاد مرتضی مطهری رحمه الله درباره آموزش های اسلام و جنبه های گوناگون زندگی فردیو اجتماعی انسان است. بنابراین، نام انسان بر آستان دین، برای این مجموعه انتخاب شده است.

لازم به یادآوری است که در تنظیم هریک از دفترهای خلاصه آثار، تلاش بر ایناست که از یک سو وحدت موضوعی کتاب های خلاصه شده حفظ شود و از سوی دیگر، از نظر سهولت و دشواری های مطالب _ تناسب با سیر مطالعاتی از آسان به مشکلکه در پایان دفتر اول ارایه شده _ رابطه ای میان کتاب های خلاصه شده برقرار باشد. استاد مطهری، افزون بر کتاب هایی که خلاصه آن ها در این دفتر آمده است، در برخی از آثار دیگر خود نیز به موضوع های مرتبط با جنبه های گوناگون انسان شناسی پرداخته است. از جمله در کتاب های «مسئله شناخت، فطرت، فلسفه اخلاق، انسان و سرنوشت، انسان و ایمان، انسان در قرآن و...». از آن جا که مطالب این کتاب ها بازتاب دیدگاه های فلسفی و کلامی استاد مطهری در موضوع انسان شناسی است و در سطح کتاب ها نیز نسبت به کتاب های خلاصه شده در این دفتر بالاتر است، خلاصه آن ها در دفتر هفتم این مجموعه ارایه خواهد شد.

۲۴. انسان شناسی اسلامی در آثار شهید مطهری

علیپور، محمد علی، ویراستار؛ دکتر سلطان، (بی جا)، دانشگاه بین المللی امام خمینیرحمه الله، چاپ اول.

نویسنده در این اثر کوشیده است تا نظریه های استاد را درباره انسان شناسی از لابه لای آثار ایشان استخراج کند و با نشان دادن نظم و ترتیب ویژه آن، این مباحث را به تفصیل ویک جا در اختیار خوانندگان

قرار دهد تا آغازی برای تحقیق درباره مباحث اسلام‌پرح شده به وسیله استاد، باشد. نویسنده در پیش گفتاری درباره عنوان شهید مطهریبیان گذار علم کلام جدید، این مباحث را مطرح می کند:

علم کلام چیست؟، وظایف علم کلام، چرا شهید مطهری متوجه «کلام جدید» شد؟، عالم زمان خویش باش، وضع اسلام و مسلمین در زمان شهید مطهری، تعهد و مسئولیت شهید مطهری در برابر اسلام و مسلمین، مسایل علم کلام قدیم و مسایل علمکلام جدید.

برخی عنوان موضوع های مطرح شده در فصل های چهار گانه کتاب چنین است:

اصول انسان شناسی اسلامی (انسان موجودی آگاه، انسان موجودی مرکب، چنددلیل دیگر برای اثبات این موضوع، انسان موجودی مختار، انسان موجودی مسئول)، اقسام انسان ها از نظر شخصیت انسان هایدون همت و انسان های بلند همت، روح های بزرگ روح های بزرگوار انسانیت بزرگ، معیارهای انسانیت (معیار انسانیت از نظرزیست شناسی، علم معیار انسانیت، خلق و خوی معیار انسانیت، حکمت و عقل معیارانسانیت، اراده معیار انسانیت، آزادی معیار انسانیت، مسئولیت و تکلیف معیارانسانیت، حقیقت یا عشق و پرستش معیار انسانیت، انتقاد از مکتب عرفا، علم و ایمانمعیار انسانیت (انسان و ایمان)، علم و ایمان معیار انسانیت، (نتیجه گیری)، انسان کامل (فرق اکمل و اتم، انسان کامل در مکتب های مختلف، انسان کامل در مکتب محبت، انسان کامل در مکتب قدرت، انسان کامل در مکتب حکما، انسان کامل در مکتب عرفان، انسان کامل در اسلام و سیر انسان کامل).

لک زایی، نجف و دیگران، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی پژوهشکده اندیشه سیاسی اسلام، قم، بوستان کتاب قم، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۷۹ صفحه، رقی.

این مجموعه مقاله که به منظور پاسخ به برخی از مسایل فرازمانی و پرسش های اساسی در زمینه اندیشه سیاسی و زندگی اجتماعی انسان از منظر شهید مطهری گردآوری شده است، با همکاری جمعی از اصحاب فکر و اهل قلم ارائه شده است. این مجموعه، گرچه شامل چندین مقاله است، ولی بخشی از یک طرح و چارچوب کلی را پوشش می دهد. فرد، جامعه، روابط فرد و جامعه، نظام سیاسی و مبدا و غایت نظام اجتماعی و سیاسی از مهم ترین ارکان این طرح است.

مقاله اول با عنوان چیستی و هستی جامعه از دیدگاه استاد مطهریه قلم حمید پارسانی است که به بررسی دیدگاه استاد مطهری درباره جامعه و چگونگی تحقق آن و تأثیر آن و اصلت جامعه و فرد مطرح شده است و با اشاره به نظریه های علامه طباطبایی، به طرح نقد آیت الله مصباح یزدی بر نظریه استاد پرداخته است و سرانجام چنین نتیجه گرفته که هم چنان اثبات وجود جامعه نیازمند برهان های قوی است. هر چند امکان تحقق آن قابل خدشه نیست.

مقاله دوم حق، عدالت و برابری از دیدگاه استاد مطهرینام دارد و نوشته حسین توسلی است. این مقاله خود شامل سه بحث درباره حق، عدالت و برابری است که در هر یک از این مباحث، نخست موضوع مقاله تعریف و سپس به طرح مسایلی درباره آن موضوع پرداخته شده است. در این مباحث، توجه اصلی نویسنده به اندیشه های سیاسی _ اجتماعی استاد بوده و به مبانی فلسفی و اعتقادی دیدگاه های استاد نیز در هر موضوع اشاره شده است.

مقاله سوم ولایت فقیه از دیدگاه استاد مطهرینام دارد و به وسیله محمد حسن قدرداندنقراملکی نگاشته شده است. نویسنده کوشیده است اثبات کند که استاد مطهری درموضوع حکومت اسلامی به دو رکن الهی و مردمی برای ولایت فقیه معتقد بوده و دراثبات ولایت فقیه از دلایل عقلی و نقلی بهره جسته است و این که ایشان میاننظام سیاسی بر پایه ولایت فقیه و دموکراسی ناسازگاری نمی دیده اند.

مقاله چهارم با عنوان آزادی از دیدگاه استاد مطهریه قلم منصور میراحمدی است. دراین مقاله، نویسنده با استفاده از دیدگاه مک کالوم به بررسی گونه های آزادی از دیدگاهاستاد مطهری پرداخته و با تاکید بر نقش اساسی آزادی، اصول اختیار، فطرت، عقل، ارادهو تکامل انسان را از مهم ترین مبانی اصل آزادی بر شمرده و در پایان نظر استادرا درتعریف آزادی، نبود مانع برای رشد انسان بیان می کند.

مقاله پنجم با عنوان انقلاب و تحولات اجتماعی از دیدگاه استاد مطهریه قلم نجفعلک زایی است که به بررسی مفهوم و مبانی دگرگونی های اجتماعی و انقلاب می پردازدو با اشاره به کتاب هایجامعه و تاریخ و فلسفه تاریخ به بیان نظریه استاد درباره عوامل موثربروز و شکل گیری انقلاب اسلامی و هم چنین آفت های این انقلاب پرداخته است. درپایان کتاب، فهرست راهنما نیز آمده است.

۲۶. اندیشه مطهر (سیری در افکار استاد شهید مطهری)

حسینی، سید محمد، رودگر، محمد جواد، تهران، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۲۰۲، صفحه، رقعی.

بر ارباب فرهنگ و اندیشه و فرزنانگان حوزه تفکر دینی پوشیده نیست که تبیین منطقی و عقلانی دین و اندیشه و معرفت دینی و تبلیغ صحیح

و روشمند و با جاذبه آن، از مهم ترین وظایف عالمان دینی و دردمندان میدان فرهنگ و معارف اسلامی است. به ویژه در دوران کنونی که اندیشه دینی در عرصه جهانی موج آفرینی کرده و ادعای مدیریت و هدایت و ارشاد جامعه بشری و تامین نیازهای فکری و روحی و اجتماعیان را دارد، این رسالت، مهم تر و دقیق تر می نماید. افزون بر آن، زمانی که پرسش ها و شبهه های بی شماری از سوی موافقان و مخالفان حضور و ظهور دین مطرح می شود و بسیاری از مسایل فکری جدید را پدیدار می کند، نقش آفرینی دین و اندیشمندان دینییش تر جلوه گری می کند. در این زمینه، متفکر اندیشمند و فیلسوف شهیر اسلامی، استاد شهید مرتضی مطهری به خوبی توانست به عنوان یک معلم و مبلغ دینی بهدین شناسی ناب، اسلام شناسی کم نظیر دست یابد و با شناخت نیازهای زمان و پاسخ گویی به پرسش های نسل جوان، نقش موثری ایفا کند و واقع گرایانه به بازشناسی و بازسازی اندیشه اسلامی پردازد و همه توجه خویش را دفاع تحلیلی و برهانی از آموزه های دینی و ارزش های اسلامی و پارادایم های فرهنگ دینی در جامعه قرار دهد. به گونه ای که همواره پس از شهادت مظلومانه اش نیز آثار نوشتاری و گفتاری آن عالم در زمینه های کلامی، فلسفی، عرفانی، اجتماعی و تفسیری، پویا، بالنده و پاسخ گو است و جزو مبانی فکری نظام اسلامی می باشد. از این رو که همه پژوهندگان ساحتاندیشه دینی و مشتاقان حوزه های فرهنگی، خود را نیازمند مطالعه آثار عمیق و بلیغ آن شهید عزیز دانسته و کتاب های پر محتوای او را پشتوانه نظری و اندیشه های مطهرش را کلید رمزگشای جهان بینی اسلامی قلمداد می کنند. استاد با درک درست و همه جانبه از دین و نیازهای زمان از یک سو و شناسایی توطئه های خزنده و پنهان فرهنگی

دشمنان مغرض و در بستر زمینه سازی های خطرناک دوستان جاهل از دیگر سو، توانست بهرسالت خطیر خویش عمل کند. در این موقعیت حساس، راه و روش و اندیشه نورانی اش الگوی مناسب و سازنده ای برای نسل های جدید به ویژه عالمان حوزوی و روشن فکران دانشگاهی است.

کتاب حاضر، حاصل پژوهش در آثار بیانی و نوشتاری آن شهید در زمینه اندیشه‌دینی است که در پنج بخش گرد آمده و کوشش گران سنگی است که به مناسبت همایشاندیشه مطهر از سوی دانشگاه آزاد اسلامی منتشر شده است.

۲۷. اندیشه مطهر (مروری بر شخصیت و افکار استاد شهید مرتضی مطهری)

باقی نصر آبادی، علی، قم، انتشارات منبع، اداره فرهنگی ستاد مشترک سپاه، چاپ اول، ۲۰۰، ۱۳۸۰ صفحه، رقعی.

غور در زندگی و اندیشه های بزرگ مردانی که نقش اساسی در ایجاد دگرگونی های عمیق اجتماعی و فرهنگی جامعه داشته اند، با انگیزه یافتن چشم اندازهای نهفته و گوناگون در اندیشه های سرنوشت ساز آنان، می تواند نمونه و الگویی عملی برای مشتاقان و پویندگان ارایه دهد؛ اندیشمندانی که در دوره های گوناگون تاریخ بشری، با خلق آثار فکری و اجتماعی خود کوشیده اند تا انسان جست و جوگر و تشنه واقعیت را در رسیدن به مقصد رهنمون شوند.

بی شک، در سلسله فرزندگان وارسته شیعه، استاد مطهری جایگاه ویژه ای در تاریخ معاصر ایران دارد. به این دلیل که آن فقیه اندیشمند و متفکر عالی قدر، با اشراف کاملی که بر شریعت مقدس اسلام و اصول

حاکم بر آن داشت، توانست ایمان دینی را به گونه ای شایسته ارایه کند که از هر جهت پاسخ گوی مشکلات بشر در دوران کنونی باشد.

این کتاب، به پاس این آگاهی و به منظور گرامی داشت بیست و دومین سالگردشهادت استاد فرزانه در چند موضوع تقدیم خوانندگان نکته سنج گردیده است. بخش‌یاز آن به رمز موفقیت استاد مطهری در قالب بیان ویژگی های معنوی، شخصیتی و علمیاستاد _ با عنوان فرزانه فرهیخته _ پرداخته است. در این قسمت، از کتاب رمز موفقیت استاد مطهری نوشته نویسنده و آقای حمید نگارش، استفاده شده است.

بخش دیگر کتاب، اندیشه های ناب استاد مطهری در زمینه های گوناگون است که مهم ترین عنوان های آن چنین است: حکومت دینی، [دین و سیاست، دیدگاه اسلام درباره حکومت، رابطه حکومت با مردم، اختیارات حاکم مسلمین، ولایت مطلقه و...] پلورالیزم [مفهوم و پیشینه، ضرورت دین، تعارض میان ادیان، قرآن و وحدت ادیان، تفاوت یا اختلاف ادیان، دلایل انحصار صراط مستقیم به اسلام، نقد ادله پلورالیزم، نفی پی آمدها و لوازم پلورالیزم و...]، آزادی [آزادی از منظر درون دینی و برون دینی، تعریف، ارزش، ملاک و منشأ، قلمرو و دامنه و انواع آزادی]، جوانان [رهبری نسل جوان، تأثیر استاد بر نسل جوان، جایگاه جوان از منظر استاد، ضرورت پاسخگویی به شبهات، آسیب شناسی و درمان نسل جوان، الگوی عملی نسل جوان و...] [روشن فکری، [معنای لغوی و اصطلاحی، استاد مطهری و روشن فکری مذهبی، ویژگی روشن فکری استاد، نقد تفکر غلط روشن فکران و...] [آسیب شناسی [دینی (نقش استاد مطهری در آسیب شناسی دینی، عوامل آسیب دین داری جوانان،

آسیب شناسی دینی مسلمین، عوامل بنیادی سقوط تمدن ها و علل انحطاط مسلمین].

۲۸. اندیشه مطهر (موضوع، معرفی کوتاهی از شخصیت علمی و اخلاقی و اندیشه های شهید مطهری).

معاونت آموزش های عقیدتی سیاسی نمسا (تهیه کننده)، (بی جا)، معاونت آموزش های عقیدتی، سیاسی نمسا، ۱۳۸۰، ۸۸ صفحه، رقعی.

این اثر از دو بخش تشکیل شده است. در بخش اول با عنوان شخصیت، با اشاره به سخنان امام خمینی، علامه سید محمد حسین طباطبایی، آیت الله سید علی حسینیخامنه ای و آیت الله عبدالله جوادی آملی درباره استاد، به ویژگی های علمی و اخلاقی استاد پرداخته شده است. بخش دوم به بررسی اندیشه ها می پردازد که از آثار استاد استخراج شده است. برخی عناوین کتاب چنین است: شخصیت علیعلیه السلام، آفت نهضت، آینده انقلاب اسلامی، استقلال فرهنگی و درسی که باید از بهار آموخت.

۲۹. انفکاک تعقل از ندین (بررسی علل و زمینه های خارجی گری و ویژگی های خوارج از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری).

بحرینی، محمد حسن و حسین نوازی، تبریز، هیات مکتب الشهدای انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه های تبریز و علوم پزشکی، ۱۳۷۸، ۱۴۲ صفحه، رقعی.

در این اثر، دیدگاه ها و نظریه های استاد شهید مرتضی مطهری درباره روحیه خارجی گری و تاریخ خوارج با استفاده از آثار و نوشته های وی استخراج و بررسی و تبیین شده است. کتاب حاضر، شامل پیش گفتار، مقدمه و شش فصل است که عنوان های آن چنین است:

ص: ۵۲

اهمیت مطالعه تاریخ، اهمیت مطالعه تاریخ خوارج، زمینه های پیدایش خوارج، عقاید و ویژگی های خوارج، ریشه های فکری مکاتب خارجی و اثرات آن ها بر جامعه مسلمانان و شیوه برخورد حضرت علی علیه السلام با خوارج و...

۳۰. انقلاب اسلامی از دیدگاه شهید مطهری

تاجدینی، علی، تهران، شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی، چاپ دوم، ۱۳۷۴، ۱۷۵ صفحه، رقعی.

اثر حاضر، از سه بخش تشکیل شده است:

۱. مقدمه که شامل این مباحث است: استاد شهید مطهری رحمه الله و انقلاب اسلامی، نسبت تفکر امام خمینی و استاد شهید مطهری، استاد شهید و انقلاب اسلامی، اصول حاکم بر اندیشه استاد مطهری، اصول حاکم بر نگرش استاد رحمه الله نسبت به انقلاب اسلامی و ضرورت تحلیل انقلاب اسلامی.

۲. متن کتاب که بر مبنای دیدگاه های استاد سیر منطقی پیدا کرده است و کتاب های پیرامون انقلاب اسلامی و نهضت های اسلامی در صد ساله اخیر و پیرامون جمهوری اسلامی بر مبنای آن فهرست، گزینش و تنظیم گردیده است. موضوع ها و عناوین مطرح شده چنین است:

مقدمه استاد مطهری، سیر تاریخی جنبش های اصلاحی در جهان اسلام، ماهیت جنبش های اسلامی، جمال الدین اسد آبادی، شیخ محمد عبده، کواکبی، افول اندیشه های اصلاح در جهان عرب، اقبال، حرکت های اصلاحی شیعه، تعریف انقلاب، تفاوت انقلاب، کودتا و اصلاح، تعریف انقلاب اسلامی و اسلام انقلابی، اقسام انقلابی، ماهیت انقلاب اسلامی، نظریه های پیدایش انقلاب، عوامل پیدایش انقلاب، نتایج

ص: ۵۳

نظریات، رهبری انقلاب اسلامی، شخصیت امام خمینیرحمه الله، رمز موفقیت امام خمینی رحمه الله، دلایل پذیرش رهبری امام خمینی، ریشه های انقلاب اسلامی، اهدافانقلاب اسلامی، تداوم انقلاب اسلامی، ارکان انقلاب اسلامی، عدالت اجتماعی، استقلال، آزادی، آزادی های انسان، آزادی تفکر و آزادی عقیده، انقلاب اسلامی و آزادی تفکر، معنویت، آفات انقلاب اسلامی (آفات درونی نهضت، نفوذ اندیشه های بیگانه، تجدد گرایافراطی، ناتمام گذاشتن نهضت، رخنه فرصت طلبان، ابهام طرح های آینده و تغییر تفکر).

۳. پاورقی ها: توضیحات و شرح هایی درباره برخی مطالب کتاب.

۳۱. اهتزاز روح؛ مباحثی در زمینه زیبایی شناسی و هنر، گرد آمده از آثار استاد شهیدمرتضی مطهریرحمه الله

تاجدینی، علی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، چاپ اول، ۱۳۶۹، ۴۸۳ صفحه، وزیری.

استاد شهید مطهری، ضرورت ها را به خوبی می شناخت و می دانست که اسلام نمی تواند به ضرورت های تاریخی بی اعتنا باشد. اگر اسلام، دین جاودانه همه مردماست، پس باید دین حکومت و سیاست باشد و نیازهای بشری، پاسخ شایسته خویش را در آن باز یابد. با توجه به شرایط، بیش تر خود را وقف مسایل بنیادی اسلام کرد و پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز، مدت زیادی عمر نکرد تا بتواند به مسایل تازه ای کهنهضت، برای استقرار نظام حکومتی اسلام با آن روبه رو است، بپردازد. از سوی دیگر، اگرچه استاد شهید رحمه الله فرصت آن را یافت که درباره بسیاری از موضوع ها، هم چونمعنای کلی هنر به گونه ای مستقل بحث کند، ولی شاید هیچ مسئله ای را نتوان یافت _هرچند در حد یک توجه صنفی _ که

ایشان از آن غافل مانده باشد.

وقتی که موضوع هنر، محور تحقیقی در آثار ایشان قرار گرفته، دست آورد تحقیق، غنایی کافی داشته است. این نگاه گذرا، استحکام و کمال مباحث تحریر شده به وسیله خود ایشان را ندارد، ولی آن گونه هست که بتواند نظریه های استاد را درباره بیش تر مسایل کلی مربوط به هنر بیان کند. البته در میان مسایل مطرح شده، عنوان هایی چون زیبایی و شعر که به تفصیل مورد توجه استاد واقع شده اند به چشمی خورد.

برای تحقیق درباره زیبایی، ایشان طرح ویژه ای را عنوان کرده اند که از بحث درباره فطرت آغاز می شود و سرانجام، زیبایی را هم چون یکی از خواسته های فطری بشر، مورد توجه قرار می دهند.

کتاب حاضر، شامل دو بخش مستقل از یکدیگر است: بخش اول، شامل دو مبحث فطرت و زیبایی شناسی در فلسفه اخلاقی است که اولی مجموعه ای از گفتارهای منتشر نشده و یا منتشر شده است که تقریر و تدوین گردیده است و دیگری مباحث منتشر شده ای است که درباره فلسفه اخلاق بیان فرموده اند. بخش دوم، مجموعه یادداشت هایی است که از میان آثار منتشر شده استاد در موضوع هنر و مباحث پیرامون آن گردآوری شده و با ده عنوان به ترتیب زیر تنظیم گشته است.

انسان و هنر، زیبایی و عشق، قلب، کانون عشق، هنر و عرفان، خلاقیت و ابداع، تخیل و تمثیل، تعمد در هنر، هنر و تبلیغات، درباره خطابه و موعظه، درباره ادبیات و زبان، درباره شعر و موسیقی. گوناگونی موضوعی این یادداشت ها، تقریباً همه مسایل و بسیاری از عناوین تفصیلی مربوط به هنر را شامل می شود. می تواند به بسیاری از دشواری های فکری ما درباره تعریف هنر، تعهد هنر و جایگاه آن در

۳۲. بازفهمی اندیشه های استاد مطهری (مجموعه مقالات)

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، پژوهشکده فرهنگ و معارف، اداره تدوین آثار علمی، تهران، دفتر نشر معارف، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۷۹ صفحه، رقی.

استاد مطهری اندیشه گری دردمند است که در گره گشایی های فکری و عقیدتی سهمیزرگ دارد. وی از جمله کسانی است که هم به لحاظ علمی و هم به لحاظ فرهنگی _ اجتماعی احیاگری توانمند و دل سوخته است. آثار او در این زمینه، به دلیل فهم عمیقوی و نیز روانی و شیوایی سخن، سهم به سزایی در آشنایی نسل جوان با میراثگران سنگ کلامی، فلسفی و فقهی داشته و دارد. به دلیل همین روی کرد است که پس از گذشت چند دهه، هنوز اهل اندیشه برای پاسخ به پرسش های جدید خود به آثار ویمراجعه می کنند؛ زیرا برآنند که او اندیشمندی است که از ظاهر گذشته و به روح پیام وهدایت های فارغ از زمان و مکان توجه داشته و دین شناسی خود را متوجه روح دینکرده است. در نتیجه، به معرفت دین خالص نزدیک تر بوده و اندیشه های او می تواند برای نسل حاضر الهام بخش و هدایتگر باشد. کتاب حاضر، حاصل همایش بازشناسیاندیشه های استاد مطهری در دانشگاه فردوسی مشهد است که در پژوهشکده فرهنگ و معارف، تدوین و تحقیق و در دو بخش تنظیم شده است. بخش نخست با عنوان مقالاتبرگزیده شامل متن کامل ۹ مقاله است که عنوان های آن ها چنین است: فلسفه اخلاق درنظام معرفتی مطهری از مسعود امید؛ بررسی دیدگاه های اصالت فرد و اصالت جمع ازعلی ربانی خوراسگانی، سیاست و حکومت از دیدگاه شهید مطهری از جاوید

دوستایی؛ عقل و دین از منظر استاد مطهری از حسین سوزنجی؛ وحی و رهبری انسان از سید حسین موسوی؛ ایمان از منظر استاد مطهری از حسن صیانتی؛ غرب در اندیشه استاد مطهری از علی اکبر نوایی؛ نگرش آیت الله مطهری به دو رویه تمدن غرب از رجبعلی یحیایی؛ مدل و تئوری شهید مطهری در باب انقلاب، از عنایت الله یزدانی. در بخش دوم، با عنوان چکیده مقالات چکیده ۱۳ مقاله این همایش به چاپ رسیده است عنوان های مقاله ها چنین است:

جنبه های انقلاب اسلامی از دیدگاه شهید مطهری رحمه الله نوشته اسماعیل اولیایی؛ مفهوم آزادی در اندیشه شهید مطهری، نوشته سید مهدی بزرگی؛ دنیا و آخرت از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری، نوشته دلاور بزرگی، ویژگی های آثار استاد مطهری، نوشته منصور پهلوان؛ شناخت ماهیت قیام امام حسین علیه السلام، نوشته محمد رضا جواهری؛ شهید آیت الله مطهری، نوشته رضا حق پناه؛ خردورزی در قلمرو احیای دین، نوشته ناصر سلمانی ایزدی؛ رویکرد مطهری به مسئله احیا از سید حسین سیدی؛ آزادیاندریشه و عقیده در اندیشه شهید مطهری، نوشته عباس عبدالمحمدی؛ جهان متعادل از محمد ناصر عبدی؛ دنیا و آخرت، نوشته محمد رضا عطایی؛ آزادی و اختیار، نوشته مرتضوی و آزادی عقیده، آرمان اسلامی، نوشته رضا موسوی.

۳۳. بررسی مقایسه ای مفهوم عدالت (از دیدگاه مطهری، شریعتی، سید قطب)

مرامی، علیرضا، تهران، انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۲۰۰ صفحه، وزیری.

موضوع این پژوهش، مقایسه برداشت سه اندیشمند معاصر مسلمان از مفهوم عدالت است. نویسنده در این بررسی، کوشیده است تفاوت‌ها و شباهت‌های تحلیل و تبیین سه اندیشه‌گر را بررسی کند. عدالت، مفهوم اصلی در اندیشه سیاسی است. در طول تاریخ، یکی از اساسی‌ترین آرزوهای انسان، تحقق بخشیدن به این آرمان بوده است. مکتب‌ها و اندیشه‌های گوناگون بشری و الهی، از دیدگاه تاریخی و نظری، راه حل‌های متفاوتی برای تبیین و استقرار عدالت پیشنهاد کرده‌اند. در دوره‌های گوناگون که انسان نسبت‌های گوناگونی با وجود و هستی برقرار می‌کرده، مفهوم عدالت و شیوه تحقق آن نیز دچار دگرگونی می‌شده است، ولی در هر حال، انسان لحظه‌ای از اندیشیدن به این آرمان بزرگ غافل نمانده است. ادیان الهی نیز توجهی به این مسئله داشته‌اند. تا جایی که قرآن، هدف از ارسال پیامبران را برپایی قسط و عدالت دانسته است و به انسان‌ها سفارش می‌کند که در همه حال قیام به قسط کنند. اندیشمندان مسلمان این دعوت قرآنی را در طول تاریخ اسلام، با توجه به فرهنگ زمانه‌های متفاوت به گونه‌های مختلف تفسیر کرده‌اند. اندیشمندان مسلمان در دوره قدیم، مفهوم عدالت را با توجه به دوران قدیم و در دوره جدید، در پرتو خرد جدید، تفسیر کرده‌اند. دکتر شریعتی، سید قطب و آیت‌الله مطهری، که سه تن از متفکران قرن بیستم و دوره جدید، در ایران و مصر هستند، کم و بیش مفهوم عدالت را با نظام اندیشه سیاسی - اجتماعی جدید توضیح داده‌اند. انتخاب این سه اندیشمند از میان دیگر اندیشمندان به این دلیل است که هر سه، در چارچوب جریان احیای دینی و با توجه به وضعیت سیاسی، اجتماعی مسلمانان در عصر حاضر، نظریه‌های خود را ارائه کرده‌اند و قرائت‌های

آنان از مفهوم عدالت، همگی با توجه به تغییرهای مدرن از عدالت ارایه شده اند.

این پژوهش در پنج بخش سامان دهی شده است. پس از مقدمه، در بخش اول چهارچوب نظری و پیشینه تاریخی بحث عدالت مطرح شده است که عبارتند از: مفهوم عدالت در اندیشه سیاسی قدیم؛ عدالت و اندیشه سیاسی اهل سنت و شیعه. سپس در بخش دوم زمینه های تاریخی و اجتماعی اوضاع سیاسی و فکری مصر در دوران سیدقطب و ایران در دوره شریعتی و مطهری ارزیابی می گردد. در بخش سوم، دیدگاه سیدقطب در مورد عدالت در کنار اندیشه سیاسی او بررسی شده است. در بخش چهارم، نظر دکتر شریعتی درباره عدالت، با توجه به اندیشه های سیاسی وی مطرح شده است. بخش پنجم، به نظریه عدالت در اندیشه سیاسی آیت الله مرتضی مطهری اختصاص دارد.

نویسنده در پایان کتاب، این دیدگاه ها را با هم مقایسه کرده و از کل پژوهش نیز نتیجه گیری کرده است. بدین ترتیب، با توجه به تحقیقاتی که برای موضوع این پژوهش عمل آمده، می توان گفت که برجسته ترین جنبه های اختلاف نظر دکتر شریعتی، استاد مطهری و سید قطب در مفهوم عدالت است. وجوه تشابه دکتر شریعتی و سید قطب شاخص هایی است که برای بحث در این مورد از آن ها استفاده کرده اند. بدین ترتیب، فرضیه های پژوهش حاضر بدین گونه است:

الف) در اندیشه دکتر شریعتی و سید قطب شاخص های بارز عدالت، برابری در آزادی، برابری نژادی، برابری در مقابل قانون و برابری در توزیع ثروت ها و امکانات است.

ب) دکتر شریعتی عدالت را برابری طبقاتی، سید قطب آن را برابری عام انسانی و استاد مطهری آن را رعایت استحقاق ها تعریف می کند.

۳۴. برفراز اندیشه (روایتی از جلوه استاد مطهری در دانشگاه)

تاجدینی، علی، قم، دفتر نشر معارف، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۳۳۶ صفحه، رقعی.

کرسی تدریس و تحقیق در دانشگاه ها، در نگاه فرزانه اندیشمند شهید مرتضی مطهری بزرگوار مقدس به شمار می آمد که برای هدف بلند و الهی او، یعنی ترویج اندیشه ناباسلامی بسیار مناسب می نمود. از همین رو، وی کار علمی در دانشگاه را به عنوان یکتکلیف الهی، بسیار جدی می شمرد و با همه حق کشی هایی که نسبت به او می شد و زخم زبان هایی که از دوست و دشمن می شنید، ذره ای سستی و خستگی به خود راه نمی داد.

معرفت عمیق از اسلام ناب و شناخت دقیق از زمان و نیازهای آن، سبب شد تا دانشگاه عرصه درخشش، شکوفایی و به بارنشستن اندیشه پاک آن مرد بزرگ گردد و از رهگذر آن، صدها کتاب، مقاله و سخنرانی ماندگار در زمینه های گوناگون علوم اسلامپدید آید. چنین روند ثمربخشی برای دگراندیشان و منحرفانی که رشد و حیاتشان در گرو جهل فزاینده توده ها و ناشناخته ماندن اندیشه ناب اسلامی است، هرگز مقبول نمی آمد. از این رو، تحریف اندیشه و ترور شخصیت آن عزیز در دستور کار آنان قرار گرفت. بی گمان خلأ وجود آن اندیشمند بزرگ، زخمی بس عمیق بر پیکر اسلام و انقلاب اسلامی بود و اینک با گذشت بیش از دو دهه از آن رخداد غمبار جای خالی آن شهید در حوزه اندیشه دینی هم چنان احساس می شود.

امروز که رهبر اندیشمند انقلاب اسلامی، حوزه ها، دانشگاه ها و دیگر

مراکز تولیداندیشه را به جنبش تولید نرم افزاری علمی و دینی فراخوانده اند و آن را از ضرورت هایحیاتی ایران اسلامی برشمرده اند، سیره علمی و عملی و آثار ارزشمند شهید مطهریالگوی بسیار مناسبی است که می تواند در این رهگذر به خوبی راه گشا باشد. آن چه رارهبزانه انقلاب به عنوان پیش درآمد این مهم برشمرده اند، یعنی کناره مقرر گرفتن سهم آزادی، اخلاق و منطق در اندیشه ورزیو ادب استفاده از آزادی، همگی بهزیایی در روش، منش و آثار آن عزیز دیده می شود. کتاب حاضر که بر فراز اندیشه نامگرفته است، در پی آن است که تصویری مستند و خواندنی از زندگی علمی استادمطهری با تکیه بر چهره دانشگاهی وی ارایه کند و بدین وسیله الگویی از یک استادنمونه و اندیشمند ممتاز حوزه و دانشگاه، پیش روی تلاش گران در این زمینه قرار دهد.

کتاب با این موضوع ها شکل گرفته است:

زندگی نامه علمی و تربیتی استاد مطهری، مقام علمی و پژوهشی استاد، درآمدی بر مسئله آموزش و اندیشه استاد مطهریرحمه الله، علل مهاجرت به تهران و چگونگی وروداستاد مطهری به دانشکده الهیات، خاطرات دانشگاهی استاد مطهری، شهید مطهری وامتحان دانشگاه، ماجرای دانشگاه شیراز از زبان استاد مطهری، استاد مطهری و غذای دانشگاه، پاسخ گویی به پرسش های دانشجویان، رساله بحث و اقبال، استاد مطهری وسمت دانشیاری، استاد مطهری و حجاب دانشجویان، استاد مطهری و تقاضایبازنشستگی، استاد مطهری و بیت المال، برخوردار استاد با خدمه دانشگاه، استاد مطهری و دفاع از ارسطو، استاد مطهری و حساسیت مارکسیسم، استاد مطهری و ساواک، استادمطهری و دکتر شریعتی، استاد مطهری و نماز در دانشگاه، استاد مطهری و حسادت

ص: ۶۱

حاسدان و...، فعالیت های دانشگاهی استاد مطهری به روایت ساواک، استاد مطهری در آینه اسناد اداری، دانشکده الهیات، اخلاق معلمی استاد مطهری و روش تدریس.

لازم به توضیح است که برخی از فصول کتاب مانند اخلاق معلمی و شیوه تدریس پیش تر در کتاب معلم نمونه از نگارنده آمده است و به دلیل اهمیت برخی فصل ها و مناسبت ها، خلاصه ای از آن ها در این کتاب تکرار شده است و نیز در پیوست کتابنامه ها و اسنادی از دوره تدریس استاد مطهری درج شده است.

۳۵. بزرگداشت شهادت استاد متفکر، مرتضی مطهری.

انجمن اسلامی نیروی هوایی (تهیه و تدوین)، (بی جا) انجمن اسلامی نیروی هوایی، ۱۲ اردیبهشت ۱۳۵۹، ۵۴ صفحه، وزیری.

این اثر که به کوشش انجمن اسلامی نیروی هوایی گردآوری شده است، شامل عنوان ها و موضوع های زیر است:

بیوگرافی (شامل: سال و محل تولد، تحصیلات، عزیمت به قم، اساتید در دانشگاه تهران، مبارزات).

حالت های استاد پیش از شهادت، تعبیر خواب، تحلیلی از ترور استاد مطهری، نگاهی به آثار منتشر شده استاد، فرقان یا فرقانسم و فرازهایی از گفته های استاد شهید مطهری درباره روحانیت شیعه، هم بستگی دین و سیاست، کمونیسم و امپریالیسم، حجاب، توحید و یگانه پرستی، مکتب التقاطی.

۳۶. بهار روح استاد مطهری و نسل جوان

صالحی اندیمشکی، محمد، انتشارات نبوغ، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۰۰ صفحه، رقعی.

مجموعه حاضر در بردارنده پرسش هایی با مضامین مذهبی (در سطح نوجوانان) است که نویسنده با استناد به آثار استاد شهید مرتضی مطهری به آن ها پاسخ داده است. پرسش ها و پاسخ های مورد بحث در کتاب از ده فصل تدوین و تنظیم شده است. مهم ترین موضوع های مطرح شده بدین قرار است:

فصل اول: توحید؛ آیا تقوا (خداپرستی) موجب محدودیت انسان می شود؟ چرا از نظر منطق قرآن شیطان با این همه عبادت از کافران محسوب گشته است؟ فلسفه اصلی امتحانو آزمایش خداوند چیست؟ ضرورت وجود شیطان از نظر نظام کلی عالم چیست؟

فصل دوم: عدل؛ منظور از عادل بودن خدا چیست؟ منظور از حکیم بودن خدا چیست؟ اقسام شفاعت کدامند؟

فصل سوم: نبوت؛ چرا پیامبران پیشین در مقابل هدایت مردم هیچ اجر و مزدی مطالبه نکردند؟ آیا تمام داستان های قرآن حقیقت دارند؟ معجزه چیست؟ هدف اصلی از مبعوث شدن پیامبران چیست؟ فلسفه نیاز انسان به رسالت انبیا چیست؟

فصل چهارم: امامت؛ ظهور و قیام مهدی (عج) در آیات و روایات، تعریف انتظار، انواع انتظار، غیبت یعنی چه؟ انواع مدد های غیبی کدامند؟

فصل پنجم: معاد؛ چرا قرآن می گوید بهشت دارای هشت در است؟ تفاوت های جهان آخرت با دنیا چیست؟

فصل ششم: روابط زن و مرد، خواستگاری، ازدواج، زناشویی، انحرافات و مفسد؛ آیا خواستگاری مرد از زن اهانت به زن است؟ آیا در ازدواج، مرد خریدار زن است؟ فرق ازدواج موقت با ازدواج دائم چیست؟ چرا اسلام حکم حجاب را به زن اختصاص داده است؟

اشکال ها و عیب های چند همسری چیست؟ فلسفه پوشش در اسلام چیست؟ چه عواملی موجب انحراف جنسی زن و مرد در جامعه می شود؟

فصل هفتم: خلقت زن و مرد، روابط زناشویی، حقوق و وظایف متقابل؛ نظریه افلاطون پیرامون تفاوت های مرد و زن چیست؟ چرا مرد امروزی از تعدد زوجات روگرداناست؟ علت متعدد بودن زنان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله چه بود؟ نقش اسلام در چند همسری چیست؟

فصل هشتم: کمالات و رذایل؛ چرا شهید غسل و کفن ندارد؟ آیا شهدا نیز شفاعتمی کنند؟ حقیقت استغفار از دیدگاه امام علی علیه السلام چگونه است؟ توبه یعنی چه؟ انسان تاچه وقت مهلت توبه دارد؟

فصل نهم: اجتماعی، اقتصادی؛ نظر اسلام درباره مشارکت زن در اجتماع چیست؟ انواع سپرده های بانکی از نظر شرعی چه عنوانی دارند؟ دیدگاه قرآن درباره استقلال اقتصادی زن چیست؟

فصل دهم: تاریخی؛ نظر ویل دورانت درباره اسلام چیست؟ خوارج را چرا خوارجی نامند؟ اصول عقاید خوارج چیست؟ عقیده خوارج درباره خلفا چیست؟

۳۷. به یاد استاد...

سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی (تهیه و تدوین)، تهران سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، چاپاول، ۱۳۶۲، ۸۸ صفحه، جیبی.

این مجموعه شامل پیام های امام خمینی به مناسبت شهادت استاد مطهری و دو بیانیه سازمان (شماره ۱۳ و ۱۱۳) درباره شهادت استاد است.

دو بیانیه یاد شده، یکی درباره سیر مبارزه های عقیدتی استاد مطهری و دیگری درباره تعارض اجتهاد آزاد با اسلام فقاقت است. در بیانیه

نخست تلاش شده است تا به تلاش های استاد در ارایه مفاهیم اصیل اسلامی و برخورد قاطعانه وی با برداشت های نادرست و انحرافی از اسلام به گونه ای کوتاه بررسی شود. در بیانیه دیگر، به قاطعیت استاد در برخورد با روش های روشن فکرانه و غیر فقهاتی در شناخت مسایل اسلام اشاره شده است. عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

شعری از استاد شهید مطهری در وصف امام خمینی رحمه الله پس از ۱۵ خرداد، پیام امام خمینی به مناسبت شهادت استاد شهید مطهری، سخنرانی حضرت امام در فیضیه به مناسبت شهادت استاد، پیام حضرت امام به مناسبت اولین سالگرد استاد، پیام حضرت امام به مناسبت دومین سالگرد شهادت استاد، سیری در مبارزات ایدئولوژیک استاد مطهری و مطهری شهید سنگر اسلام فقاقت.

۳۸. پاره ای از خورشید (گفته ها و ناگفته ها از زندگی استاد شهید مرتضی مطهری)

ستوده، امیر رضا و حمید رضا ناصری، تهران، موسسه نشر و تحقیقات ذکر، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۵۶۷، صفحه، وزیری.

این اثر شامل مجموعه خاطره ها و داستان هایی است درباره زندگانی آیت الله مرتضی مطهری که از زبان خویشان، دوستان، آشنایان، شاگردان و معاصران وی گردآور شده است و بیش از همه، ارتباط متقابل امام خمینی و شهید مطهری را دربرمی گیرد. جایگاه مطهری در حوزه و دانشگاه و نقش او در انقلاب اسلامی در این کتاب به خوبینشان داده شده است. کتاب سه فصل دارد: فصل اول (مطهری به روایت مطهری) شامل گفته ها و نوشته های مطهری درباره زندگانی خود اوست که از لابه لای آثارش گردآوری شده است. در فصل دوم (مطهری به روایت

خانواده) خاطره های اعضای خانواده ایشان ثبت گردیده است. ترتیب و توالی مطالب این فصل، براساس نسبت راویان خاطره های آن بزرگوار و دوری و نزدیکی این نسبت و نیز سن آنان است. بدین معنا که ابتدا خاطره های خواهر و برادران استاد به ترتیب سن آنان (از بزرگ به کوچک) نقل شده و سپس گفته ها و ناگفته های همسر و فرزندان ایشان (بازهم با ترتیب و توالیسنی) و سرانجام داماد، برادرزاده و خواهرزاده های استاد شهید آمده است. فصل سوم (مطهری به روایت یاران و شاگردان) نیز حاصل مصاحبه با یاران، همراهان، شاگردان و آشنایان به ترتیب الفبایی نام خانوادگی راویان و مصاحبه شنندگان تنظیم شده است. مصاحبه با آیت الله سید علی خامنه ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی با توجه به شان و منزلت ایشان و اهمیت جایگاه ولایت فقیه، در آغاز فصل آورده شده است.

این فصل، مفصل ترین فصل کتاب است و چهل و چهار مصاحبه را دربردارد. مصاحبه با افراد و شخصیت هایی مانند: حضرت آیت الله سید علی خامنه ای، حجت الاسلام و المسلمین محمد حسن احمدی یزدی، دکتر محمد اسدی گرمارودی، مهندس مرتضی الویری، حجت الاسلام دکتر سید مهدی امامی، حجت الاسلام والمسلمین محی الدین انواری، حجت الاسلام و المسلمین شهید دکتر محمد جواد باهنر، آیت الله عبدالله جوادی آملی، آقای فخرالدین حجازی، حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید محمد جواد حجتی، دکتر غلام علی حداد عادل، شهید مظلوم آیت الله دکتر سید محمد حسین حسینی بهشتی، حجت الاسلام و المسلمین سید محمد خاتمی، آیت الله ابوالقاسم خزعلی، حجت الاسلام و المسلمین سید هادی خسروشاهی، حجت الاسلام و المسلمین علی

دوانی، حجت الاسلام و المسلمین محمود رستگاری، مرحوم حجت الاسلام و المسلمین مصطفی زمانی، حجت الاسلام و المسلمین سید ابراهیم سید علوی، حجت الاسلام و المسلمین جعفر شبجونی، حجت الاسلام و المسلمین تقی شریعتمداری، آیت الله شهید محمد صدوقی، حجت الاسلام و المسلمین سید حسن طاهری خرم آبادی، علامه سید محمد حسین طباطبایی، دکتر حسین غفاری، حجت الاسلام و المسلمین هادی غفاری، آیت الله محمد فاضل لنکرانی، حجت الاسلام و المسلمین محمد رضا فاکر، حجت الاسلام و المسلمین محمد تقی فلسفی، حجت الاسلام و المسلمین محمد محدثی، حجت الاسلام و المسلمین دکتر سید مصطفی محقق داماد، حجت الاسلام و المسلمین شهید فضل الله محلاتی، شهید سید محمود مدنی، حجت الاسلام و المسلمین کاظم مدیر شانه چی، آیت الله علی مشکینی، آیت الله شهید دکتر محمد مفتح،

مهندس میر حسین موسوی، آیت الله سید عبدالکریم موسوی اردبیلی، حجت الاسلام و المسلمین مسیح مهاجری، آیت الله محمد رضا مهدوی کنی، دکتر علی مهدزاده، آیت الله محمد واعظ زاده خراسانی، آقای غلام حسین وحیدی و آیت الله اکبر هاشمی رفسنجانی.

با توجه به تاریخ مصاحبه ها (از ۱۳۵۹ تا ۱۳۷۷ شمسی) بسیاری از پرسش ها و پاسخ ها تکرار شده است، که بازتاب زمانه را نیز در ضمن آن ها می توان دید و نیز بسیاری از مطالب برای نخستین بار منتشر می شود و کاملا تازگی دارد که بخش زیاد از خاطره های نقل شده در فصل دوم از این گونه اند.

حسینی منش، سید محمد تقی، قم، انتشارات سبب اکبر، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۳۹۹ صفحه، وزیری.

کتاب حاضر در سال ۱۳۷۹ ه. ش که از سوی رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت الله خامنه ای مدظله به نام امام علیعلیه السلام نام گذاری شده بود، به منظور شناسایی و شناساندن جنبه های گوناگون و گسترده آن امام همام و با استفاده از دیدگاه ها و تحلیل های استاد شهید مطهری از شخصیت و سیره امام علیعلیه السلام در پنج بخش نوشته و تدوین گردیده که عنوان های اصلی و برخی موضوع های فرعی آن چنین است:

شخصیت بزرگ امام علیعلیه السلام؛ علیعلیه السلام شخصیت دو نیرویی، رمز جاذبه علیعلیه السلام، اعتراف تلخ، و ساوس شیطانی درباره دوستی علیعلیه السلام، علی علیه السلام نمونه انسان کامل، جامع الاضداد بودن علی علیه السلام، چرا به علی علیه السلام مولا گفته می شود؟ عبادت علیعلیه السلام، کلید شخصیت امام علی علیه السلام، تحریف شخصیت علیعلیه السلام، علی علیه السلامزینت بخش خلافت، توصیف علی علیه السلام در کلام عدی بن حاتم، سیره امام علیعلیه السلام، سیره معصومین علیه السلام یکی از منابع شناخت اسلام، معنی سیره، سبک های مختلف در رفتار، تفاوت سیره علیعلیه السلام و سیره معاویه در سیاست، نمونه عینی منطق ثابت علی علیه السلام، علی علیه السلام و استخدام وسیله، نرم خویی علی علیه السلام در مسایل شخصی، انعطاف پذیری علی علیه السلام در مسایل اصولی، امتناع از قبول خلافت چرا؟، فلسفه پذیرش خلافت، اختار مهم در آغاز خلافت و اعلام برنامه کار، چگونه عدالتش او را به کشتن داد؟، ناکثین و قاسطین و مارقین، دموکراسی علیعلیه السلام قیام و طغیان خوارج، مشکلات علی علیه السلام، علی علیه السلام و صلح، انتقاد از خلفا، اتحاد اسلامی، آزادی سؤال در

حکومت علی علیه السلام، پیروزی سیاست علی علیه السلام، مقابله به مثل علی علیه السلام در جنگ، سخنان صعصعه بن صوحان درباره علی علیه السلام و نمونه هایی از سیره آن حضرت.

بحثی پیرامون امامت حضرت علی علیه السلام، طرح امامت به صورت صحیح، اهمیت حدیث ثقلین، حدیث غدیر، بررسی نصوصی از رسول اکرم صلی الله علیه و آله که ناظر به امامت علی علیه السلام است، آیات مربوط به امامت علی علیه السلام؛ امامت در شیعه مفهومی است نظیر نبوت، امامت در ذریعه ابراهیم علیه السلام. دیدگاه امام علی علیه السلام درباره ذات خداوند، پاسخ علی علیه السلام به دیدگاه های عالم مسیحی درباره وجه الله، توحید صفاتی، عبادت در اسلام، ارزش و لزوم حکومت، رابطه حاکم و مردم، دیدگاه علی علیه السلام درباره مقام ممتاز اهل بیت، دیدگاه علی علیه السلام از کمبود انسان های لایق اسرار، دیدگاه علی علیه السلام درباره زهد، شکر، دنیا، نفس، توبه و استغفار، مهدی موعود در کلام علی علیه السلام.

امام علی علیه السلام شهید عدالت (ارزش عدالت، جود بهتر است یا عدل، اجرای قانون برای همه، چه عدالتی موجب شهادت علی علیه السلام شد؟ عدل وجود از نظر اجتماعی، عدالت؛ فلسفه اجتماعی اسلام، ارزش حق و عدالت در نظر علی علیه السلام آخرین روزهای حیات علی علیه السلام و آخرین موعظه علی علیه السلام و وصیت ۲۰ ماده ای.

۴۰. پیروزی در سیمای شکست (برگرفته از آثار استاد شهید آیت الله مطهری و مرحوم آیت الله سید مرتضی شبستری).

رفیعا، غلام حسن، تهران، حوزه هنری سازمان تبلیغات، مرکز آفرینش های ادبی دفتر ادبیات آیینی، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۲۷۶ صفحه، رقعی.

در این کتاب، سخنرانی هایی از استاد گرد آمده است که در آن ها، برخی متون تاریخی شیعه نقد و بررسی شده است. در پاروقی نیز از نوشته های آیت الله سید مرتضی شبستری بهره گرفته شده است.

نویسنده در مقدمه کتاب، با تاکید بر این که مطالعه و نقل مطالب این کتاب در مراسم سوگواری ائمه اطهار علیه السلام می تواند در سطح مطلوبی رسالت مبلغان را برآورده سازد، با عنوان یادکردی از استاد شهید آیت الله مطهری رحمه الله شرح کوتاهی از فعالیت های استاد و سبب معرفی آیت الله شبستری می پردازد. عنوان بخش های کتاب چنین است:

قیام اشک، خورشید هامون، گل بی پیراهن، ماه سه آفتاب، ستاره سحر، گلبرگ هایلاله های سوخته، کاروان آه و ملحقات. برخی موضوع ها که مورد نقد و بررسی استاد قرار گرفته بدین قرار است: تحریفات عاشورا، جعلی بودن بسیاری از داستان های عامه پسند مانند داستان حضرت لیلا علیها السلام مادر علی اکبر علیه السلام و عروسی حضرت قاسم علیه السلام و روضه های دروغ.

۴۱. پیام های فرهنگی اجتماعی غرب زدگی از دیدگاه استاد مطهری

محمدیان، حسین، اهواز، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، دانشگاه های اهواز، معاونت فرهنگی، ۱۳۷۱، ۴۸ صفحه.

این کتاب مقاله برگزیده دانشگاه های اهواز به مناسبت سیزدهمین سالگرد شهادت استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری است.

۴۲. پیش درآمدی بر جامعه شناسی دین از منظر استاد مطهری

دژاکام، رضا، تهران، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، پژوهشکده فرهنگ و معارف، دفتر نشر معارف چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۲۰ صفحه، رقعی.

ص: ۷۰

استاد مطهری، پیش از تجربه انقلاب اسلامی و حضور عینی تر دین در اجتماع، تبیین بسیار کارآمدی از نیاز انسان به دین ارایه کرده اند. که در این تحقیق به تفصیل بدانپرداخته شده است. همه کسانی که تاکنون درباره شخصیت علمی استاد مطهری نظر داده اند، اعتراف می کنند که وی برجستگی بسیار والایی دارد. پرسشی که ذهن همعلاقه مندان را درگیر شخصیت علمی ایشان کرده، این است که چه راه حلی بیابیم که بتوان به این شیوه نسل جوان را با آثار ایشان آشنا کنیم تا جامعه از این منبع بزرگ علمی استفاده کند. در این راستا، راه حلی که به نظر می رسد این است که آثار ارزشمند ایشان با توجه به نیازهای روز، به شکل موضوعی عرضه شود. موضوعی کردن آثار ایشان و قالب ریزی محتوای علمی آن در شکل های جدید کاری است که گروه دین پژوهینهاد، به آن جامه عمل پوشانده است تا این مجموعه آغازی برای طرح مجدد و احیای اندیشه های ناب، مانند اندیشه های آیت الله مطهری باشد.

نگارنده در این کتاب، ضمن مروری بر آرای نظریه پردازان جامعه شناسی کلاسیکهم چون فویر باخ، اگوست کنت، اسپنسر، دورکیم، وبر، مارکس، درباره منشا پیدایش دین، دیدگاه های استاد مطهری را درباره آنان بیان می کند. سپس کارکردهای اجتماعی دین را به کوتاهی مطرح ساخته است.

کتاب دارای پیش گفتار و دو فصل می باشد و عنوان های آن چنین است.

نظریه های منشا پیدایش دین؛ جامعه شناسی مذهب، فویر باخ، نقد نظریه فویر باخ، اگوست کنت و اسپنسر، دورکیم، نقد و نظر دورکیم، مارکسیسم، نقد نظریه مارکسیسم، مقایسه نظریه نیچه و مارکسیست ها، راسل، نقد

نظریه راسل، مطهری، نقد نظریه مطهری.

کارکردهای اجتماعی دین؛ دین و سعادت اجتماعی، دین و تضمین اخلاق اجتماعی، کارشناسان (عالمان) دین، جنبه های منفی عالم دینی در برخی ادیان، نیاز بشر به علم و دین در جهان امروز و نوآوری در دین.

۴۳. تاریخ اسلام در آثار شهید آیت الله مطهری رحمه الله (جلد اول)

روحانی، سید سعید، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، مرکز برنامه ریزی و تدوین متون درسی (مجموعه تاریخ) دفتر نشر معارف، چاپ دوم، ۱۳۸۱، ۳۷۳ صفحه وزیری.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و بازگشایی دانشگاه ها، شورای عالی انقلاب فرهنگی، درس تاریخ اسلام را در دروس معارف اسلامی قرار داد و گذراندن آن را برایدانشجویان مقطع کارشناسی الزامی دانست. با توجه به این که معاونت امور اساتید و دروس معارف اسلامی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها سر فصل جدیدی را برای این درس ارائه کرده نهاد بر آن شد که گزیده ای از آثار استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله را در زمینه تاریخ اسلام بر اساس آن سر فصل گردآوری کند تا در اختیار پژوهشگران و دانشمندان علوم اسلامی قرار گیرد.

در جمع آوری این اثر نکات زیر مورد توجه قرار گرفته است:

۱. در جمع آوری این مجموعه افزون برجست و جوهای نسخه به نسخه در ۵۵ آثار استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله از نرم افزارها نیز استفاده لازم به عمل آمده است.

۲. جمع آوری مطالب موجود در آثار شهید مطهری رحمه الله بر اساس سر فصل فعلی تاریخ اسلام، گردآوری و تنظیم شده است.

۳. برای رعایت حجم مناسب کتاب، از آوردن مطالب تکراری و کم اهمیت پرهیز شده و تا آن جا که ممکن است کوشش شده آدرس مطالب برای اطلاعات بیش تر و رجوع علاقه مندان استخراج شود.

۴. در جلد اول این مجموعه از ۴۰ اثر و در جلد دوم از پانزده اثر استاد استفاده شده است. منابع و مآخذی که از کتاب های استاد استخراج گردیده، همراه با فهرست آیه ها، روایت ها، اشعار و اعلام ارایه شده است.

۵. برای کامل تر شدن این مجموعه، چکیده ای در آخر هر فصل، با استفاده از آثار استاد رحمه الله و به قلم نگارنده نگاشته شده است.

این کتاب از فصل ها و گفتارهایی تشکیل شده است. مهم ترین عنوان های آن چنین است: ماهیت تاریخ؛ (مفهوم تاریخ، تحول و تطور تاریخ، ارزش تاریخ)، آشنایی بامورخان مسلمان (یعقوبی، ابن هشام، ابن اثیر، طبری، ابوالفرج اصفهانی، جاحظ، عایشه بنت الشاطی، و حجت الاسلام و المسلمین دکتر آیتی)

محیط پیدایش اسلام؛ زنان و دختران در دوره جاهلیت، ارث پسر خوانده.

بررسی و تحلیل زندگی عادی حضرت محمد صلی الله علیه و آله؛ آشنایی با زندگی حضرت محمد صلی الله علیه و آله، اقدامات پیامبر به منظور ساختن جامعه اسلامی، عوامل موفقیت و گسترش اسلام.

از سقیفه تا قتل عثمان؛ تحلیل جریان سقیفه، تحلیل فتوحات خلفای سه گانه، قتل خلیفه سوم.

حکومت حضرت علی علیه السلام، حضرت علی علیه السلام و خلفای سه گانه به حکومت رسیدن حضرت علی علیه السلام و ویژگی های حکومت حضرت علی علیه السلام، موانع و مشکلات حکومت حضرت علی علیه السلام، منش ها و فتنه ها،

ناکثین، مارقین، قاسطین و شکفت انگیزترین دورهنندگی علی علیه السلام.

۴۴. تاریخ اسلام در آثار شهید آیت الله مطهری رحمه الله (جلد دوم)

روحانی، سید سعید، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، مرکز برنامه ریزی و تدوین متون درسی (مجموعه تاریخ)، دفتر نشر معارف، چاپ دوم، ۱۳۸۱، ۳۳۶ صفحه، وزیری.

این کتاب، فصل ها و گفتارهایی دارد که مهم ترین عنوان های آن چنین است:

ائمه و امویان، آشنایی با حکومت امویان، کارگزاران معاویه، پی آمدهای حکومتبنی امیه، فرق معاویه و یزید، شناخت زمینه ها و علل صلح امام حسن علیه السلام، تفاوت های شرایط زمان امام حسن علیه السلام و شرایط امام حسین علیه السلام، شناخت زمینه ها، علل و پی آمدهای نهضت امام حسین علیه السلام؛ (فلسفه قیام امام حسین علیه السلام، اهداف قیام امام حسین علیه السلام، عوامل موثر در نهضت حسینی، رابطه امر به معروف و قیام امام حسین علیه السلام، کیفیت تبلیغ نهضت حسینی، پی آمدهای قیام امام حسین علیه السلام، فلسفه زنده نگه داشتن نهضت حسینی). حضرت امام زین العابدین علیه السلام؛ (دو سنت معمول میان ائمه علیه السلام، مقایسه روش امام حسین علیه السلام با امامان دیگر علیه السلام، تعارض ظاهری سیره ها و ضرورت حل آن ها، عبادت امام، امام سجاد و حاکم معزول مدینه، هشام و فرزاد) ائمه علیه السلام و عباسیان (به قدر رسیدن بنی العباس، اجتماع محرمانه سران بنی هاشم، نمونه هایی از سیاست عباسیان. اقدامات ائمه اطهار علیه السلام؛ حضرت امام جعفر صادق علیه السلام، اوضاع سیاسی در عصر امام صادق علیه السلام، مقایسه زمان امام حسین و زمان امام صادق علیه السلام، جنگ عقاید، عوامل موثر در نشاط علمی زمان امام صادق علیه السلام، حضرت امام موسی بن جعفر علیه السلام، امام در

زندان های مختلف، نفوذ معنوی امام علیه السلام، هارون و موسی بن جعفر علیه السلام، حضرت علی بن موسیالرضا علیه السلام، رفتار عباسیان با علویان، مسئله ولایت عهدی امام رضا علیه السلام و نقل های تاریخی، بررسی فرضیه ها، استدلال حضرت رضا علیه السلام، نماز عید قربان. حضرت امامحسن عسکریعلیه السلام، محافظت شدید، شهادت امام علیه السلام، حضرت صاحب الزمان علیه السلام، انتظار فرج، بیان علیعلیه السلام درباره مهدی موعود، اثر اعتقاد مهدویت در تاریخ اسلام، اعتقاد به مهدویت در جهان تسنن، بیان حافظ.

به سبب اهمیت تحریف تاریخ، این بحث در پایان به عنوان پیوست و به صورت کوتاهتیین شده که عنوان های آن چنین است: معنی و انواع تحریف، عوامل تحریف، وظایفعلما و عامه مردم. در پایان کتاب، فهرست منابع و مآخذ، فهرست آیه ها، فهرستروایت ها، فهرست الفبایی و فهرست اعلام آمده است.

۴۵. تاریخ اسلام در آثار استاد مطهریرحمه الله (ویراست دوم)

روحانی، سید سعید، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، معاونت آموزش اموراساتید و دروس معارف اسلامی (مجموعه تاریخ)؛ دفتر نشر و پخش معارف، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۲۲۴، صفحه، وزیری.

مجموعه حاضر ویراست دوم کتاب تاریخ اسلام و آثار استاد شهیدمطهری است که بابهره گیری از نظریه های اساتید و اندیشمندان و افزودن برخی منابع جدید، در یک جلدتنظیم شده است و می تواند به عنوان منبعی در تدریس تاریخ اسلام مورد استفاده قرارگیرد.

این اثر شش فصل دارد:

در فصل اول با عنوان مباحث مقدماتی، مباحثی مانند: مفهوم تاریخ، فلسفه تاریخ درقرآن، عوامل حرکت تاریخ، ارزش و آموزندگی تاریخ، معرفی

برخی از مورخان، انواع تاریخ نگاری و محیط پیدایش اسلام در مناطقی هم چون عربستان و ایران بررسی شده‌است. فصل دوم با عنوان بررسی و تحلیل زندگی حضرت محمد صلی الله علیه و آله، به موضوع هایی مانند پیامبر صلی الله علیه و آله پیش از هجرت، ویژگی های خاتم الانبیا صلی الله علیه و آله، شرایط مدیریت و رهبری در اسلام، بعثت، هجرت و جنگ های پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، حجت الوداع، غدیر خم و عوامل موفقیت و گسترش اسلام می پردازد. در فصل سوم با عنوان از سقیفه تا کشته شدن عثمان، جریان سقیفه و فتوحات حکمرانان سه گانه و نقش ایران در تمدن اسلامی و نقش اسلامدر تمدن ایران و نیز عملکرد عثمان، واکنش مردم و نقش ماهرانه معاویه در قتل عثمان بررسی شده است. فصل چهارم با عنوان حکومت حضرت علی علیه السلام به مباحثی هم چون انتقاد علی علیه السلام از حاکمان وقت، راز و رمز سکوت علی علیه السلام، پرداخته است و بیعت، ویژگی و روش حکومت علی علیه السلام و برخورد متفاوت اصحاب با ایشان پرداخته است و در قسمت پایانی نیز به برخی از موانع و مشکلات رودرروی حکومت حضرت علی علیه السلام اشاره شده است. فصل پنجم با عنوان ائمه در دوران امویان به بررسی نحوه نفوذ و تسلط امویان بر حکومت اسلامی، ویژگی و روش سیاسی حکومت بنی امیه، شناخت زمینه ها و علل صلح امام حسن علیه السلام تفاوت شرایط زمان امام حسن علیه السلام و امام حسین، فلسفه، اهداف، عوامل موثر و نتایج قیام امام حسین علیه السلام و نقش اهل بیت و به ویژه زینب کبری در این جریان پرداخته است. در ضمن، در این فصل به گونه ای به زندگی امام زینالعابدین و امام محمد باقر علیه السلام و فایده سیره های گوناگون معصومین علیه السلام اشاره گردیده‌است. در فصل پایانی نیز با عنوان ائمه علیه السلام در دوران عباسیان به قدرت رسیدن بنی العباس، واکنش امام صادق علیه السلام و امام کاظم علیه السلام

علت دستگیری و زندانی کردن امام کاظم علیه السلام، بررسی تاریخی مسئله ولایت عهدی و برخورد امام رضا علیه السلام با آن، نکات مهمی از دوران امام جواد، امام هادی، امام حسن عسگری و امام زمان علیه السلام و مشخصات انتظار قیامآل محمد صلی الله علیه و آله پرداخته شده است.

لازم به توضیح است در این مجموعه از ۴۲ اثر استاد استفاده شده است. منابع و مآخذی که از کتاب های استاد استخراج شده همراه با فهرست آیه ها، روایت ها و اعلامارایه شده است.

۴۶. ناوان عشق (سوگنامه معلم شهید استاد مرتضی مطهری)

محقق، جواد (به کوشش) تهران، انتشارات مدرسه، چاپ دوم، ۱۳۷۸، ۲۱۶ صفحه، رقیعی.

تاوان عشق در بردارنده مجموعه اشعاری است که درباره استاد سروده شده است. درابتدای کتاب، گزیده ای از سخنان امام خمینی، علامه سید محمد حسین طباطبایی، آیت الله سید علی خامنه ای و حجت الاسلام علی اکبر هاشمی رفسنجانی آمده و در ادامه سال شماری از زندگی استاد و نیز شعر و خاطره ای از استاد آورده شده است. در این قسمت، برخی از افراد را که اشعارشان در این مجموعه آمده است ناممی بریم:

همران با کاروان شهیدان (محمود آقاجانی)، عمامه خونین (حسین اسرافیلی)، فقیه فضل و فضیلت (امیری فیروز کوهی)، آفتاب دانش و دین (مهرداد اوستا)، زنده جاویدان (محمد حسین بهجتی _ شفق)، شهادت سرخ (حبیب الله چایچیان _ حسان)، نام مطهر (سید حسن حسینی)، رجعت خونین (احدده بزرگی)، کشته عشق (محمودشاهرخی _ جذبه)، حاصل عمر رهبری (غلام رضا شکوهی)، مظهر طهارت و قدس (شکیبا)، روح مطهر (شوریده گیلانی)، فیلسوف شرق (سید علی اصغر صائم

کاشانی)، پرواز سیمرخ (علی صدفی زاده)، به یاد استاد (سید محمد عباسیه کهن)، در سوگمطهری (مصطفی قمشه ای _ مژده)، شهید راه عقیده (سپیده کاشانی)، ایثار در بهار (مجتبی کاشانی)، آن آیت خدا (عباس کی منش _ مشفق کاشانی)، شیخ شهید ثانیاشراق (سید علی موسوی گرمارودی)، آفتاب فضیلت (سید محمود گلشن کردستانی)، پیر اندیشه (م. آتش)، کتاب روشن ایمان (محمد جواد محبت)، شهید شرافت (جوادمحدثی)، سفیر خورشید (مصطفی محدثی خراسانی)، ذوالفقار قلم (علی مرادی غیاثآبادی)، خون پاک (محمد علی مردانی)، ای امام مرا پاره تن (امیر علی مصدق)، نماز آخر (سید محسن مصطفی زاده)، ای میر معلمان ربانی (علی معلم دامغانی)، ای مجاهدشهید مطهر (حسین ممتحنی (حمید) سبزواری)، زمزمه عاشقانه (سید مهدیموسوی)، شاهد جاودانه تاریخ (علیرضا میرزا محمد).

۴۷. تنویدسه و عدل الهی (مقایسه بین آرای لایب نیتس و شهید مطهری).

رضایی، مهین، ویراستار: پروانه عروج نیا، تهران، دفتر پژوهش و نشر سهروردی، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۲۳۰ صفحه، رقعی.

کتاب حاضر تحقیقی است درباره دیدگاه های شهید مطهری و لایب نیتس، فیلسوف آلمانی درباره عدل الهی. مسئله عدل الهی یکی از مسایل فلسفی و کلامی مهم است. اینمسئله دو وجه دارد: یکی وجه ایجابی که در آن به راه های اثبات عدل الهی پرداخته می شود؛ دیگری وجه سلبی که در آن شبهه ها و اشکال هایی که بر عادل دانستن خداوند متعالوارد شده، بررسی و نقد می شود. عمده ترین این شبهه ها به مسئله شرور شکلی همگانی است و توهم ناسازگاری میان وجود شر از یک سو و فرض

وجود خدای عادل از سوی دیگر، همواره علتی برای بدبینی و گرایش به مادی‌گری بوده است. از این رو، پرداختن به آن، بسیار دشمنانه است و باید آن را به مدد تبیین و تطبیق تعدادی از آرا و عقاید حل کرد.

محور عمده بحث در این کتاب نیز ارتباط عدل الهی با مسئله شرور است. در فرهنگ غرب لایب نیتس در این باره کتاب مستقلی نگاشته و از کسانی مانند آگوستین قدیس و ایرنائوس قدیس که به این امر پرداخته‌اند بیش‌تر باریک بینی نشان داده است و نیز با توجه به این که در فرهنگ اسلامی نیز شهید مطهری در این باره تحقیق مستقل و قابل توجهی انجام داده است. از این رو، مقایسه آرای این دو اندیشمند می‌تواند آثار مثبت فراوانی داشته باشد.

در راس سیستم‌های دینی که شهید مطهری و لایب نیتس به آن پای‌بندند، سخن از خدایی است که جامع‌جمیع صفات کمالیه است؛ خدایی که ذات و صفاتش را حدینست؛ خدایی که قادر مطلق و خیرخواه محض است، ولی اگر به این دو قضیه، قضیه دیگری اضافه کنیم و آن این که شر وجود دارد، آن‌گاه این سیستم فکری دچار مشکل جدی خواهد شد؛ زیرا امروزه منتقدان افکار دینی، لزومی در بحث بر سر اثبات وجود خدا یا نبود آن و نقد براهین آن نمی‌بینند، بلکه اثبات ناسازگاری در مقوله‌های دینیکافی است تا یک سیستم فکری را از اعتبار بیندازد. به نظر منتقدان، مسئله شرّ، آنحلقه‌ای است که می‌تواند از عهده این کار برآید. این کتاب به بررسی وجود تشابه، تفاوت شیوه نگرش لایب نیتس و استاد مطهری به مشکل شرّ می‌پردازد تا از این‌ره‌گذر، سهم هر یک را در کاروان اندیشه بشری و در تبیین توجیه و حل این مشکل باز نماید.

کتاب حاضر، پنج فصل دارد: فصل اول درباره کلیات مربوط به موضوع مورد بحث است. از مهم ترین مباحث این فصل، تعیین مفاد و مدلول و عدل الهی از نظر شهید مطهری است، آیا عدل الهی مفهومی است اخلاقی؟ آیا ملاک عدل الهی همان حسن و قبح است که متکلمان بدان قائلند؟ از مباحث مهم دیگر این فصل، بیان رابطه میان عدالت و شر است؛ آیا شرّ مخل به عدالت است یا خیر؟ و به عبارت دیگر، آیا وجود شر با وجود خداوند عادل سازگاری دارند؟

فصل دوم به بررسی آرای شهید مطهری در کتاب عدل الهی می پردازد. وی در این کتاب با استفاده از مطالب حکمای اسلامی و با سبک و طراحی نو به شبهه شرور و مسئله عدل الهی پاسخ می گوید. از این رو، در طرح عقاید ایشان، افزون بر مراجعه به دیگر آثار وی هم چون شرح مبسوط منظومه سبزواری، درس های الهیات شفا، مقاله های فلسفی، انسان و سرنوشت و... به آثار ملاً صدرا و ابن سینا و... نیز رجوع شده است.

فصل سوم به بیان آرای لایب نیتس اختصاص دارد. در این فصل با زندگی، آثار و عقاید لایب نیتس آشنا می شویم. این فصل نیز در دو بخش تنظیم شده است: بخش اول با عنوان خدا خواسته است بهترین جهان ممکن را خلق کند و بخش دوم با عنوان بدی موجود، منافاتی با وجود خدا ندارد منبع اصلی آرا لایب نیتس در این کتاب، متن ترجمه شده کتاب تئودسیسه به زبان انگلیسی است.

در فصل چهارم به عقاید شهید مطهری و لایب نیتس درباره جبر و اختیار و قضا و قدر پرداخته شده است.

لایب نیتس نسبت به قضا و قدر اسلامی که خود آن را قضا و قدر محمدی نامد، نگرش منفی دارد. در این فصل، دیدگاه وی درباره این مسئله

تبیین و بررسی شده است. در فصل پنجم یا فصل آخر نویسنده به مقایسه و داوری می پردازد. در این فصل، از شباهت و افتراق دیدگاه دو اندیشمند سخن به میان می آید. آن گاه میزان آسیب پذیرباین نظریه ها بررسی می شود.

۴۸. تبلیغ و مبلغ در آثار شهید مطهری رحمه الله

موجهی، عبدالرحیم، قم، بوستان کتاب قم، چاپ دوم، ۱۳۸۱، ۳۶۸ صفحه، وزیری.

در این مجموعه، اندیشه ها و دیدگاه های استاد مطهری درباره «تبلیغ و مبلغ» در سه بخش گرد آمده است. بخش اول کتاب با عنوان تبلیغ شامل مباحث زیر است:

تعریف تبلیغ، ارزش و اهمیت تبلیغ، اهداف تبلیغ، استراتژی تبلیغ، اقسام تبلیغ، مخاطبان در تبلیغ، مبانی و مشخصات تبلیغ اسلامی، ابزارهای تبلیغ، شرایط موفقیت پیام ها در تبلیغ و...؛ مبلغ عنوان بخش دوم کتاب است که در آن، وظایف، شرایط و اخلاق مبلغ تشریح می شود؛ بخش سوم به نکته ها و هشدارهای تبلیغی اختصاص دارد که عنوان های آن چنین است:

نکته های تبلیغی (رعایت آداب اجتماعی، گذشت، بردباری، خدمت به مردم، دعا برای هدایت، نیروی ارشاد، مهم ترین مسئله این زمان، کیفیت نشر اسلام، فلسفه مرثیه خوانی، تفاوت موعظه و حکمت و خطابه، شور و حال داشتن، دعوت های سه بعدی و جاذبه علی علیه السلام، وظایف نویسندگان، مواد تبلیغی، عوامل انحراف در واقعه عاشورا و پیوند خطابه با اسلام) هشدارهای تبلیغی (پرهیز از اظهار نظرهای غیر متخصصانه، اصلاح دستگاه و عطف و تبلیغ، انتقاد از برخی از مبلغان، خطر روشن فکران، حرکت، در جهت استقلال فرهنگی، خطر التقاط فکری،

حرکت در جهت استقلال فرهنگی، خطر التقاط فکری، نفوذ اندیشه های بیگانه، تجددگرایی افراطی، خطر جمود و جهالت، تدوین اصول و مبانی اسلامی، وضع نابسامان تالیفات و انتشارات مذهبی، اصلاح فکر دینی، فلسفه قیام امام حسین علیه السلام و ضرورت اصلاح وضع مرثیه خوانی و تحریفات عاشورا و مبارزه با آن ها).

آثار استاد از گذشته تا به حال به شکل ها و پیام های گوناگون منتشر شده است. درنقل مطالب تنها به آثاری که از سوی انتشارات صدرا و زیر نظر شورای نظارت آثار حضرت استاد به چاپ رسیده استناد شده است.

۴۹. تحلیلی از ترور متفکر شهید استاد مطهری (به ضمیمه مقاله ای که با خون نوشته شد).

(بی جا، بی تا)، مرکز پخش، چاپ ایران گرافیک، (بی تا) ۶۶ صفحه، رقعی.

کتاب حاضر شامل دو بخش است:

بخش اول: شامل مقاله آقای سید حسین تائب با عنوان تحلیلی از ترور و متفکر شهید استاد مطهری است. ایشان در این مقاله، به بررسی و تجزیه و تحلیل این حادثه غم انگیز پرداخته اند.

بخش دوم: با عنوان مقاله ای که با خون نوشته شد شامل موضوع های زیر است.

۱. مقدمه استاد شهید مرتضی مطهری بر کتاب علل گرایش به مادیگری به ضمیمه ماتریالیسم در ایران.

۲. زندگی نامه استاد به قلم خود؛

۳. بررسی تحریف شخصیت های اسلامی مانند: حافظ و حلاج.

۴. تحریف آیات قرآن توسط گروه فرقان.

ص: ۸۲

دژاکام، علی، تهران، موسسه فرهنگی اندیشه معاصر، چاپ دوم، ۱۳۷۷، ۵۶۹ صفحه، وزیری.

اندیشه‌ها و نظریه‌های به روز، کارآمد و بی بدیل علامه شهید مطهری رحمه الله به حق مایه افتخار مسلمانان به ویژه ملت عزیز ایران اسلامی است. چنان که پس از گذشت چند سال از شهادت آن عالم مجاهد، آثار گران سنگ او هم چنان یکی از معتبرترین و ناب ترین تفسیرها درباره دین اسلام است و همواره در طول این سال ها مورد تمجید نشر و مطالعه دانش پژوهان، طلاب و دانشجویان حقیقت جو قرار گرفته است.

استاد مطهری یکی از مهم ترین استوانه های فکری انقلاب اسلامی بود و از دست دادن او یکی از دردناک ترین و جبران ناپذیرترین صفحات تاریخ انقلاب اسلامی به شمار می آید. نقد اندیشه فلسفی غرب، یکی از مهم ترین موضوع هایی است که استاد مطهری با جدیت بارها به آن پرداخته اند؛ به گونه ای که بیش تر آثار ایشان به چشمی خورد. پراکندگی این نقدها در آثار استاد، بهره برداری از آن ها را وقت گیر و دشوار می ساخت. بنابراین، ایجاب می کرد مجموعه آن ها گردآوری و در قالب یک کتاب در اختیار پژوهشگران قرار گیرد. امروزه که ترجمه بدون نقد افکار فلسفی غرب و در قالب های گوناگون بیش از گذشته شدت یافته است، مطالعه نقدهای منصفانه و دقیق استاد، روشنگر اذهان حقیقت جویان است. در این مجموعه، اندیشه های متفکران مغرب زمین شامل فلاسفه، دانشمندان علوم تجربی، اندیشمندان الهی و غیرالهی علوم انسانی که در آثار شهید مطهری مورد نقادی قرار گرفته اند، مانند فیثاغورس، سقراط، افلاطون، ارسطو، رنه دکارت، جرج برکلی، دیوید هیوم، ویلیام جمیز، هانری برکسون، برتراند راسل و آرنولد توین بی.

گردآوری شده است، ولی به سبب این که بیشترین حجم این مجموعه را فلاسفه تشکیل می دهند، نام تفکر فلسفی غرب برای آن انتخاب شده است.

نویسنده در آغاز کتاب، بحثی با عنوان آسیب شناسی دینی از نگاه آیت الله مطهری به دست داده است و آسیب شناسی دینی را در موضوع های زیر دسته بندی کرده و توضیح هایی را ارائه داده است:

آسیب شناسی عقاید دینی، معرفت دین شناسان، جامعه دینی و نهادهای دینی.

این کتاب، پیش تر با همین عنوان در دو جلد جداگانه به چاپ رسیده است.

۵۱. تفسیری بر اصول فلسفه و روش رئالیسم علامه محمدحسین طباطبایی (با پاورقی شهیدمطهری)

شریعتی، سبزواری، محمد باقر، قم، بوستان کتاب قم، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۳۱۲ صفحه، وزیری.

این کتاب شامل شرح و تفسیر مباحث اصول فلسفه و روش رئالیسم اثر علامه طباطبایی و استاد مطهری است. نویسنده با تلخیص مباحث کتاب و افزودن مطالب جدید بر آن و توضیح عبارات های صحیح و مشکل آن، کوشیده است اصول فلسفه را به زبان روز بر مشتاقان این علم عرضه کند. وی در این کتاب با آمیختن متن کتاب اصول فلسفه به پاورقی های استاد مطهری، بریدگی ها و فصل ها را به یکدیگر وصل و متنیکنواخت ارائه کرده است. تا خواننده بهتر بتواند از آن بهره برد. البته، متن کتاب با قلمی پررنگ تر ارائه شده است تا خواننده به دیدگاه های علامه طباطبایی و استاد مطهری بهتر واقف شود. در این کتاب بیش تر، موضوع های مباحث مورد نیاز نسل حاضر و فلسفه مورد بحث قرار گرفته است که

عبارتند از: فلسفه چیست؟ فلسفه و سفسطه، علم و ادراک، علم و علوم و ارزش معلومات.

۵۲. تلخیص مقدمه ای بر جهان بینی اسلامی استاد مرتضی مطهری

معاونت تربیتی مرکز جهانی علوم اسلامی، اتحادیه انجمن های فرهنگی طلاب، (بی تا)، ۱۰۱ صفحه، رقیعی.

اثر حاضر گزیده ای از مجموعه کتاب های مقدمه ای بر جهان بینی اسلام شامل انسان و ایمان، جهان بینی توحیدی، وحی و نبوت، انسان در قرآن، جامعه و تاریخ و زندگی جاوید یا حیات اخروی استاد شهید مرتضی مطهری است که به وسیله معاونت تربیتی مرکز جهانی علوم اسلامی اتحادیه انجمن های فرهنگی طلاب فراهم شده است. ارایه کوتاه و گویا از جهت گیری ها و مواضع کلی و بنیادین استاد، آشنایی بیش تر طلاب خارجی با اندیشه های موثر استاد، الگوگیری از مواضع و جهت گیری های فکری استاد و هدف های تنظیم این مجموعه است.

عنوان های اصلی کتاب چنین است:

انسان و ایمان (انسان و حیوان)، علم و ایمان، ایمان مذهبی، (آثار و فواید ایمان، مکتب، ایدئولوژی، اسلام مکتب جامع و هم جانبه)، جهان بینی توحیدی (انواع جهان بینی، معیار خوبی جهان بینی ها، جهان بینی توحیدی، خدا، واقعیت مطلق و مبداهستی، مراتب و درجات توحید، انسان و رسیدگی به یگانگی جهان، حکمت بالغه و عدل الهی، (تاریخچه اصل عدل در فرهنگ اسلامی)، وحی و نبوت (هدایت عامه، ویژگی های پیامبران، پیامبران صاحب شریعت، نقش تاریخی پیامبران، هدف نبوت ها و بعثت ها، دین یا ادیان، ختم نبوت، معجزه ختمیه، قرآن، مشخصات اسلام، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله) انسان در قرآن (انسان در جهان

بینی اسلامی)، جامعه و تاریخ (جامعه چیست؟) جامعه سنت، تاریخ چیست؟ (تاریخ علمی، نقد و بررسی، اسلام و مادیت تاریخی، انتقاد، معیارها، تحول و تطور تاریخ)، زندگی جاوید یا حیات اخروی، (معاد از ارکان جهان بینی اسلامی، ماهیت مرگ، زندگی پس از مرگ، قیامت کبری).

۵۳. تمثیلات و تشبیهات در آثار استاد شهید مطهری

رجالی تهرانی، علیرضا، قم، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، چاپ اول، ۱۳۷۵، ۴۵۶ صفحه، رقی.

مجموعه حاضر مشتمل بر بیش از ۲۵۰ تمثیل و تشبیه است که استاد بزرگوار علامه شهید حضرت آیت الله مرتضی مطهری رحمه الله در سخنرانی ها و کتاب های ارزنده خویشیان فرموده است. دفتر تبلیغات اسلامی با توجه به صاحب نظر بودن استاد شهید و در بسیاری از علوم اسلامی، به همراه ویژگی منحصر به فرد ایشان در بیان روان و سهلمشکل ترین مباحث و موضوع ها در قالب تشبیه و تمثیل، این کتاب را منتشر کرده است. این اثر، در موضوع هایی هم چون مباحث اعتقادی، اخلاقی، تربیتی، معنوی، عرفانی، اجتماعی، قرآنی، فقهی، عبادی، منطقی، فلسفی، فراهم آمده است که برخی از عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

۱. تمثیلات و تشبیهات اعتقادی: خداشناسی، پایه و اساس دین، آمیختگی خودشناسیو خداشناسی، اعتقاد الهی و گرایش مادی، خدا مالک حقیقی همه چیز، جهان و نظام کل، مراتب هستی، هماهنگی و ارتباط میان موجودات، عدل الهی، همه امور در حوزه قضا و قدر است، اختلاف ها و تفاوت ها، منشأ شر، فلسفه آزمایش انسان ها، مراتب هدایت

وضالت، وحی و الهام، جاودانگی روح، شهادت جوارح انسان در قیامت، فرهنگ اسلامو...

۲. تمثیلات و تشبیهات اخلاقی: تهذیب نفس، معیار کمال، تعهد متقابل در تقوا، فرصت توبه، حقیقت نفاق، نسبت دنیا و آخرت، جهاد با نفس، دنیای شعور باطن، قلب، آرزوهای باطل و بزرگ، راه سعادت، تفاوت و ارتباط دنیا و آخرت، دنیا؛ مدرسه انسان، ناامیدی و افسردگی.

۳. تمثیلات و تشبیهات تربیتی: تربیت، ساختن نیست پرورش دادن است. فرق تربیت و صنعت، روش مطالعه، تربیت غلط روحی انسان ها، روحیه انسانی، هدف و کار معلم، علم و تفکر، رابطه عقل و علم، سختی تبلیغ، تأثیر معاشرت با بدان، کتاب های مسموم، تربیت صحیح کودک، اثر تربیتی بلایا و استاد مطهری و نهج البلاغه.

۴. تمثیلات و تشبیهات معنوی _ عرفانی: زهد و تقوا، تمرین روح، کرامت نفس، مراقبه و محاسبه، مومن واقعی همیشه به یاد خداست، اقسام یقین، آفات عقل، صحت، آیات حقیقت تلخ است، محاسبه و معاتبه، محبت علیعلیه السلام، عوامل تصفیه آلودگی های فکری از آب زلال اسلام، گرامی داشتن روح، صحنه کربلا.

۵. تمثیلات و شباهت خانوادگی _ اجتماعی: تقوا و روابط اجتماعی مردم، جامعه، حق و باطل، فرق تکامل و پیشروی، عدالت یا مساوات، عدالت اجتماعی و عدم تبعیض، تعاون و همکاری های اجتماعی، خون شهید، حق شهید، رابطه آگاهی و حرکت، مصلح موفق، صدمه، تاریخ و شناخت مقتضیات، ولایت پدر، عفاف زنان، کانون خانواده.

۶. تمثیلات و تشبیهات قرآنی: قرآن را قرن به قرن بهتر تفسیر کرده اند، راه نداشتن شبکه قرآن، آیات ام الکتاب، انسان در قرآن،

منافقان، کافران، از نظر قرآن بین دنیا و آخرت تضادنیست، وضع و حال کافران، جلوه خدا، جمال طبیعت، رشد عقلانی بشر در عصر پیامبر صلی الله علیه و آله.

۷. تمثیلات و تشبیهات فقهی _ عبادی: علم و اجتهاد و مسئله خاتمیت، عناوین اولیه و ثانویه، ثبات و تحول قوانین اسلامی، عبادت، ارزش امر به معروف و نهی از منکر در نهضت حسینی پرستش آگاهانه و ناآگاهانه، حیط اعمال، نیکوکار مسلمان و غیرمسلمان، مراتب عبادت، احتیاج و دعا، نماز جماعت.

۸. تمثیلات و تشبیهات منطقی _ فلسفی: جدا نشدن علوم از فلسفه، منطق، فرق بینکتاب های فلسفی با ادبی، تصادف در خلقت، ماده و صورت چگونگی حصول لذات و آلام پس از جدایی نفس از بدن، شناخت اعتبارات ذهن، انسان و زمان، وظیفه منطقدارسطویی، نتیجه برهان لمی و برهان خلف، تبدیل شناخت سطحی به شناخت منطقی توسط ذهن و علم.

۵۴. تن پاره امام (سری مجموعه شعرهای مذهبی، جلد نهم، ویژه نامه شهید مطهری).

محقق، جواد، (به کوشش)، (بی جا)، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۶۰، ۲۴ صفحه، رقعی.

این اثر شامل ۱۲ شعر کوتاه درباره جنبه های گوناگون شخصیت علمی و... استاد است. عنوان های برخی شعرها چنین است: جشن گرازها، نام مطهر، ای چشمه زلال حقیقتو در غم استاد.

چاپ دوم این کتاب نیز به همراه اشعار دیگر با نام تاوان عشق: سوگنامه معلم

۵۵. جزوه امر به معروف و نهی از منکر

(خلاصه شده از آثار شهید مطهری برای مسابقه بزرگ امر به معروف و نهی از منکر: طرح یاوران معروف).

واحد فرهنگی و تربیتی سیاسی _ اجتماعی دانش آموزان (تهیه و گردآوری)، (بی جا)، واحد فرهنگیو تربیت سیاسی _ اجتماعی دانش آموزان، ۱۳۷۳، ۶۰ صفحه، رقی.

کتاب حاضر، از مطالب و آثار استاد درباره امر به معروف و نهی از منکر گردآوریشده است که برای مسابقه ای فرهنگی به این منظور، تنظیم شده است و برخی از بحث های مطرح در آن به شرح زیر است:

فرضیه هر صد سال یک مجدد دین، روش پیامبرانه، نسل جوان یا اندیشه جوان،عالم زمان خویشتن باش، نمونه دو نسل، سرمایه یا سربار، تسلط بر نفس و علم ومهارت.

۵۶. جلوه های معلمی استاد مطهری

وزارت آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، تهران، انتشارات مدرسه، چاپ سوم، ۱۳۶۹، ۳۱۶ صفحه، وزیری.

این اثر در معرفی مدرسان و استادان بزرگ اسلامی و شناساندن روش آموزش آن ها، در بسیاری جهت ها می تواند نقطه آغازی باشد تا برنامه ریزان، معلمان و دانش آموزان مادریابند که بهره وران از چشمه پاک و گوارای اسلام، علم را نورالهی، معلم را وارث پیامبران و آموزش را یک وظیفه دینی و تکلیف الهی می دانند. کتاب حاضر که مجموعه ای از دیدگاه ها و سخنرانی ها و مصاحبه ها و مقاله ها درباره جنبه های گوناگون شخصیتی استاد شهید مطهری است، در سالروز شهادت آن استاد و هم زمان با هفتمعلم تقدیم معلمان، دبیران و دلسوختگان آموزش

و پرورش گردیده تا بتوانند گوشه ایاز ویژگی های یکی از قله های بلند و رفیع تعلیم و تربیت اسلامی را معرفی کنند.

کتاب دارای فصل های زیر است:

۱. استاد مطهری از دیدگاه ... ، عنوان نخستین فصل کتاب است که شامل سخنان امام خمینیرحمه الله درباره آیت الله سید علی خامنه ای، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، آیت الله موسوی اردبیلی درباره شخصیت استاد است.

۲. عنوان فصل دوم گوشه هایی از زندگانی استاد است. این بخش، سال شمار زندگانی استاد و شرح حال وی را با استفاده از آثارش در خود جای داده است.

۳. جلوه های معلمی استاد از زبان شاگردان و یاران او.

۴. مقالات، عنوان فصل چهارم که شامل موارد زیر است:

سیری در اندیشه های اجتماعی شهید مطهری، از محمود نفیسی (تقی زاده)؛ شهید مطهری و یهود، نوشته شمس الدین رحمانی؛ لغات و اصطلاحات تعلیم و تربیت در آثار استاد، اثر محمد حسن محمدی؛ راه و رسم معلمی و نهضت های ضد عقلی در تاریخ اسلام برگرفته از آثار شهید مطهری، نوشته علی تاجدینی.

۵. چکیده ای از کتاب تعلیم و تربیت اسلامی، عنوان بخش بعدی کتاب است که در آن خلاصه ای از کتاب تعلیم و تربیت در اسلام استاد که به وسیله علی تاجدینی تنظیم شده، آمده است.

۶. اشعار: شامل اشعاری در سوگ استاد است که برخی از آن ها عبارتند از:

به یاد شهادتش در ۱۲ اردیبهشت، جواد محدثی؛ رفتی، نه این هنگام،

گاه رفتنت بود، سپیده کاشانی؛ شهید مطهر، حمید سبزواری؛ در سوگ استاد شهید مطهری، اسدالله شعبانی؛ دریغی در سوگ انسانی بزرگ، محمود شاهرخی؛ با یاد شهید مطهری، سید حسن حسینی؛ شاهد جاودانه کوکب عشق، سعید یوسف نیا؛ ای چشمه زلال حقیقت، جواد محقق.

۷. به پایان آمد این دفتر، حکایت هم چنان باقی است عنوان آخرین فصل کتاب می باشد که شامل برگزیده ای از آثار استاد درباره مسایل فرهنگی است.

۵۷. جهان بینی شهید مطهری

سروش، عبدالکریم، تهران، (بی تا)، ج ۱۳۵۹، ج ۵۶، صفحه، رقی.

کتاب دو بخش دارد: بخش اول کتاب حاضر، ضمیمه کتاب علل گرایش به مادیگری بهضمیمه ماتریالیسم در ایران از استاد است. بخش دوم به سخنرانی دکتر عبدالکریم سروش در سالگرد شهادت استاد اختصاص یافته است که عنوان آن احیای دیننام دارد. در اینسخنرانی که به دو قسمت تقسیم شده است، نویسنده در قسمت دوم سخنرانی با تأکید بر فعالیت های استاد در زمینه احیای اندیشه اسلامی می نویسد: «مرحوم مطهری از کسانی بود که در زمینه احیای اندیشه دینی در جهت آراستن فکر می کرد و در جهت پیراستن هم فکر می کرد».

۵۸. حاصل عمر (سیری در اندیشه های فلسفی و کلامی استاد مطهری (جلد اول: فلسفه)).

نصری، عبدالله، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۴۹۴ صفحه، رقی.

این اثر جلد نخست از پژوهشی است که در آن نویسنده به بررسی آثار و اندیشه ها و نیز شخصیت علمی استاد مطهری پرداخته است. نویسنده در این مجلد کوشیده است تا اندیشه های فلسفی استاد را مورد بحث قرار دهد و در جلد دوم، محور بحث، اندیشه های کلامی و دین پژوهی آن استاد فقید است.

نویسنده در مقدمه، هدف و انگیزه خود را از نگارش کتاب این چنین بیان می دارد:

«یکی از دردها و ضرورت هایی که مرا به چنین پژوهشی واداشت این است که ما به متفکران اصیل خود _ که انگشت شمارند _ بهای چندانی نمی دهیم. بها دادن به یک متفکر نیز چیزی جز کند و کاو و نقد و تحلیل آرا و اندیشه های او نیست. متأسفانه هم دچار غفلت هستیم و هم خود باخته. چرادر کنار درس و بحث هایی که در باب اندیشه های دکارت، لاک، هیوم، کانت، هگل، ویتگنشتاین و هایدگر و حتی ابن سینا و ملاصدرا مطرح می کنیم، از اندیشه های علامه طباطبایی، استاد مطهری، علامه جعفری و استاد حائری و... نباید سخن بگوییم؟! چرا باید درس های گوناگون در باب تاریخ فلسفه غرب داشت، اما درس مستقلی در باب تاریخ فلسفه معاصر خود _ آن هم در هیچیک از مقاطع تحصیلی در رشته های مختلف فلسفه _ نداشته باشیم؟! کم نیستند استادان فلسفه ای که برای فیلسوفان معاصر غربی ارج و قرب بسیار قائل اند، اما فیلسوفان معاصر اسلامی را به هیچ می انگارند. بدون شک یکی از عوامل اینبی توجهی عدم آشنایی آن ها با اندیشه های این قبیل متفکران است».

این مجموعه از برخی فهرست ها و موضوع های زیر سامان یافته است:

۱. گذر ایام (دوران کودکی، سفر به قم، درس نهج البلاغه، درس های امام خمینی، در محضر علامه طباطبایی، فعالیت های علمی و تبلیغی،

ازدواج، جلسات اصول فلسفه، عزیمت به تهران، استادی دانشگاه، فعالیت های فرهنگی سیاسی، حسینیه ارشاد، تحول روحی و شهادت).

۲. چیستی فلسفه (طرح دقیق مسایل فلسفی، فلسفه اسلامی و ریشه های آن، فلسفه اسلامی و کلام، سیر تاریخی مسایل فلسفی و حکمای اسلامی).

۳. فلسفه و عرفان (ریشه های عرفان، فرق های عرفان با فلسفه، تأثیر عرفان بر فلسفه و آثار مثبت عرفان).

۴. نظام معرفت شناسی (تعریف شناخت، ضرورت و امکان و ابزار شناخت، راه حصول علم، مراحل و درجات و ملاک و معیار شناخت، ویژگی های حقیقت، مبنا معرفت شناسی و نقد معرفت شناسی هگل و مارکسیسم).

۵. معقولات ثانیه فلسفی در مقایسه با مقولات کانت (تعریف معقول، تعریف معقولات اولیه و ثانویه، تطور تاریخی نظریه معقول ثانی نزد حکما، درآمدی بر فلسفه کانت، نقد و تحلیل مقولات کانت و نقد معرفت شناسی کانت).

۶. حرکت (تعریف و معنای حرکت، موضوع و مقوله حرکت، غایت حرکت، نقش مانع در حرکت، نقش تضاد، تضاد در فلسفه هگل و مقایسه هگل با ملاصدرا).

۷. ماده و صورت (تعریف هیولی، اثبات هیولی، منکران هیولی، اشکالاتی وارد بر هیولیو حرکت جوهری و هیولی).

۸. تحلیل امکان ذاتی (امکان ذاتی و امکان استعدادی، فرق های امکان استعدادی با امکان ذاتی، ماهیت استعداد، هیولی و امکان استعدادی).

۹. چند بحث فلسفی (ملاک بداهت ضرورت، تقسیم وجود، جنس و فصل و تحلیل مفهوم محدوث و قدم).

۱۰. هستی‌شناسی جامعه (تعریف و ضرورت جامعه، ماهیت جامعه، نظریه مطهری، مصباح و نقد مطهری و تکامل اجتماعی).
۱۱. فلسفه اخلاق (تعریف اخلاق، تعریف سعادت، سعادت و لذت، سعادت و آرزو، عوامل و مراتب سعادت، آیا سعادت مطلق است یا نسبی؟ نقد نظریه کانت، من علوی و من سفلی، نقد علامه طباطبایی، معنای حسن و قبح و مقایسه نظریه راسل با علامه طباطبایی).
۱۲. فلسفه تاریخ (آیا تاریخ علم است؟ انواع معرفت تاریخی، مبانی ماتریالیسم تاریخی، تحلیل و نقد ماتریالیسم تاریخی).
۱۳. فلسفه حق و عدالت (تعریف حق رابطه حق و تکلیف، مبنای حقوق طبیعی، فلسفه عدالت، نقش عدل در حقوق اسلامی و تعریف و ضرورت عدالت).
۱۴. اندیشه سیاسی (انسان و رهبری، ضرورت رهبری، حکومت، حق مردم، ولایت وزعامت، هدف حکومت، مشروعیت، شکل حکومت و روابط در جامعه اسلامی).
۱۵. آزادی (تعریف آزادی، ضرورت آزادی، مبنای آزادی، انواع آزادی، آزادی فکر و عقیده، آزادی بیان، محدودیت‌های آزادی و ارزش آزادی).
- در پایان کتاب، فهرست اعلام نیز آمده است.

۵۹. حاصل عمرم

شاخه دانش آموزان حزب جمهوری اسلامی استان تهران، تهران، حزب جمهوری اسلامی، چاپ اول، ۱۳۶۲، ۶۰ صفحه، رحلی.

در آغاز کتاب، پیام حضرت امام خمینی به مناسبت شهادت استاد شهید آیت الله مطهری آمده است.

سپس مطلبی با عنوان تحلیلی از شهادت استاد به بررسی و تبیین اندیشه‌های

استاد و نیز تفکر الحادی مخالفان استاد چون: مارکسیست ها، مسلمانان چپ و به ویژه گروهضاله فرقان پرداخته است و در پایان، گزیده هایی از سخنان حضرت امام خمینی، علامه طباطبایی، شهید مظلوم دکتر بهشتی، حجت الاسلام و المسلمین هاشمی رفسنجانیو... را آورده است که درباره جنبه های شخصیتی استاد شهید است. در ادامه منتخبی از سخنان شهید مطهری درباره امام خمینی، شهید، شهادت، توحید، ایمان، روحانیت، رهبری انقلاب، انقلاب اسلامی، جامعه اسلامی، نهضت خدایی، عدالت، استقلال، فرهنگی، آفات نهضت، جزای آخرت، فرهنگ اسلامی، روشن فکری، مکتب هایالتقاطی، مکتب اسلام، عبادت، علم و ایمان، عقیده و ایمان، سعادت و شقاوت، مرگ، راز بقای امام حسین علیه السلام، و شعر «ای مطهر» از امیر مصدق، همراه با تصاویری از مراحل مختلف زندگی استاد شهید مطهری فراهم آمده است.

۶۰. حاصل عمر (به مناسبت یازدهمین سالگرد شهادت استاد مطهری).

تهران، تبلیغات و انتشارات نمایندگی ولی فقیه در سپاه، چاپ اول، ۱۳۶۹، ۱۹۸ صفحه، رقیعی.

این اثر به مناسبت گرامی داشت یازدهمین سالگرد شهادت استاد مطهری به وسیله تبلیغات و انتشارات نمایندگی ولی فقیه در سپاه تهیه و تدوین شده است که شامل موضوعات زیر می باشد.

پیش گفتار، شرح کوتاه زندگانی استاد مطهری، شعری از استاد شهید در غم فراق امام خمینیرحمه الله، شهید مطهری در کلام امام خمینی رحمه الله، (پیام امام خمینی به مناسبت شهادت استاد مطهری، متن سخنرانی حضرت امام در مدرسه فیضیه به مناسبت شهادت استاد، پیام امام خمینی

رحمه الله به مناسبت اولین سالگرد شهادت استاد، پیام امام خمینی بهمناسبت دومین سالگرد شهادت، سخنان امام خمینی به مناسبت سومین سالگرد شهادت)، شهید مطهری در کلام آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی (پیام رهبر معظم انقلاب به مناسبت ششمین سالگرد شهادت استاد، متن مصاحبه با آیت الله خامنه ای پیرامون شخصیت استاد مرتضی مطهری) پیام علامه طباطبایی رحمه الله به مناسبت شهادت استاد، نقش شهید مطهری در پیروزی انقلاب به روایت حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی، ابعاد مختلف شخصیت استاد مطهری (شخصیت فقهیاستاد؛ متن سخنرانی حجت الاسلام عمید زنجانی به مناسبت هفتمین سالگرد شهادت استاد در دانشگاه شهید چمران، مطهری پرچمدار مبارزه با التقاط، مطهری در سنگرستیز با استبداد و استعمار)، روحانی اسوه (جواد محدثی)، به یاد شمع: اشعاری به یاد استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری، معرفی آخرین اثر منتشره استاد مطهری و فهرست آثار استاد.

۶۱. حدیث شمع

اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان، بخش معارف اسلامی قم، مؤسسه مطبوعاتی دارالکتاب _ جزایری، چاپ دوم، ۱۳۷۶، ۸۲ صفحه، رقعی.

این نوشتار که به وسیله بخش معارف اسلامی اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان تهیه و تدوین گردیده، خلاصه ای است از زندگی نامه استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری که بیش تر به طرح جنبه هایی از زندگی و روحیات اخلاقی و معنوی و عملی آنبزرگوار پرداخته است.

عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

ولادت مطهر، فصل شکفتن (دوران کودکی)، مطهری نوجوان، روح مطهر در محضر خورشید، مرغ سحر، فراست سیاست، روح مطهر و

ص: ۹۶

خورشید جاوید، روح‌مطهر و نهج البلاغه، استاد در مکتب تدریس، (برخورد متین توام با مهربانی، روش‌استعدادهای شاگردان، ساده‌گویی و استفاده از مثال و داستان در تدریس، تدریس‌کاربردی، توصیه و تحقیق، تعظیم استاد)، ویژگی‌های استاد در روش تحقیقاتی (در‌کسورت و نیاز، حاکمیت روح علمی، استمرار منظم در تحقیق، مطالعه مفید در تحقیق)، استاد مطهری معلمی در خانواده، نامه‌های نورانی (نامه‌ای به پدر، نامه استاد به‌پسرشان، نامه استاد به دخترشان)، حدیث شمع (چهره نورانی، خوابی برتر از بیداری، آخرین دیدار، در مسلخ عشق، آخرین یادداشت)، فرازهایی از اندیشه‌های استاد (هجوم فرصت طلبان بعد از پیروزی نهضت، خلوص در عمل، هم‌بستگی دین و سیاست، شهید و حدیث سوختن شمع، نقش ایمان در بهبود روابط اجتماعی، معنا و حقیقت تقوا، تقلید ممنوع و مشروع، ضرورت راهنمایی نسل جوان، استقلال فرهنگی، رابطه علم و ایمان، خداشناسی مبنای انسانیت، یاد خدا، تنها مایه آرامش جان، آزادفکر در اسلام، حجاب و شرافت زن، صفات پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌و آله، مشارطه، مراقبه، محاسبه، معاتبه و معاقبه، لزوم توام بودن عقل و علم).

۶۲. حکایت‌ها و هدایت‌ها در آثار شهید آیت‌الله مطهری

صاحبی، محمد جواد، قم، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، چاپ سیزدهم، ۱۳۷۹، ۴۲۸ صفحه، رقعی.

این اثر، مجموعه‌ای است از داستان‌ها و حکایت‌هایی که استاد شهید رحمه‌الله در سخنرانی‌ها و نوشته‌هایش به عنوان شاهد از آن‌ها استفاده کرده است. نویسنده در این اثر کوشیده‌است مطالب پراکنده بعضی از داستان‌ها را به هم ارتباط دهد و از داستان‌ها و حکایت‌های استاد نتیجه‌گیری کند تا آن

جا که گاه فصلی از یک کتاب را به شکلی کوتاه و خلاصه، در یک حکایت نقل می کند تا بلکه هدایتی برای فطرت های پاک و عقل ها و قلب های سلیم واقع شود. این کار، نه تنها به روح و جان کلام استاد لطمه اینزده، بلکه تا حد ممکن کوشیده است تا از عبارت ها و الفاظ آن شهید سعید استفاده کند.

این اثر از پنج فصل تشکیل شده و عنوان ها، سر فصل ها و برخی موضوع های مطرح شده چنین است:

فصل اول: حکایت ها و هدایت هایی از زندگی پیامبران و امامان (از کودکی بزرگ بود، رحم و محبت، این منطق پیامبر نیست، یک نصیحت مهم، گریه بر شهید، اجرای حد الهی، ملی گرایی خلاف اسلام است، یک زن و چند شوهر، شکایت از علی، چقدر حاجی کم است، شرایط گناه آماده است، ولی قاطعیت در تبلیغ).

فصل دوم: حکایت ها و هدایت هایی از زندگی عالمان و مجاهدان (مرد حق و حقیقت، روحانیت شیعه، لباس فاخر، مرجع کل شیعه، مقدس اردبیلی، قهرمان کیست، عالمیکه مرجعیت را از خود سلب کرد، شش عاشق مهاجر، مهر علی، حتی در آخرین لحظات، زنی در برابر ظالم).

فصل سوم: حکایت ها و هدایت هایی از زبان ریزبینان و عارفان (جهاد عامل اصلاح نفس، گنج نزدیک است، دعا و لبیک خدا، اثر تلقین، مسجد مهمان کش، هم دردی).

فصل چهارم: حکایت های عبرت انگیز از زندگی کج روان و منحرفان (جاپای شیر، اختراع یک مسئله شرعی، هدف وسیله را توجیه می کند،

پياز عكه در مكه، زياده رويدر عبادت، خطر تحريف، موزن بد صدا، مقابله به مثل، عزاداري بي هدف).

فصل پنجم: حكايت ها و هدايت هايي از حماسه هاي حسين و حسينيان (رياست طلبي فاجعه آفريد، سياست حسيني، عزم شهادت، توبه مقبول، آخرين نماز، اسب بي صاحب، آيينه، تمام نماي پيغمبر، سقاي كربلا، مادر چهار شهيد، خطابه شورانگيز و پيوند با شهيدان).

۶۳. حكومت ديني از منظر استاد شهيد مطهري

قدردان، قراملكي، محمد حسن، تهران، موسسه فرهنگي دانش و اندیشه معاصر، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۲۱۶ صفحه، رقي.

علامه شهيد مرتضي مطهري از جمله نوادر برجسته و صاحب نظر معاصر در مسايل اسلامي است كه موضع و قرائت وي به عنوان يك متخصص و يك ايدئولوگ انقلاب اسلامي جا يگاه و اعتبار ويژه اي دارد. اين ويژگي استاد مطهري سبب شده است تا نويسنده كتاب حاضر، به تدوين و تنقيح آراي ايشان در تدوين فلسفه سياسي اسلامي پردازد. سبك تدوين اين كتاب استقرائي است و شيوه تحقيق آن نيز به صورت توصيفي و تحليلي است و بيش تر توجه نويسنده بر تدوين و تبين آراي استاد مرتضي مطهري متمرکز شده است. در مواردی كه مواضع استاد مطهري شفاف نبود، نويسنده كوشيده است با جمع و مقايسه آرا و عبارت هاي گوناگون، نظر ايشان را تبين كند. از ويژگي هاي كتاب حكومت ديني از منظر استاد شهيد مطهري اين است كه خواننده آن، علاوه بر دسترسي به نظريه هاي استاد مطهري، با آرا و شبهه هاي برخي معاصران نيز آشنا مي شود. مي توان ادعا كرد كه اين نوشتار، نيم نگاهی به آرا و قرائت هاي گوناگون اندیشوران معاصر در اين باره است.

مطالب کتاب، در سه بخش نوشته شده است: در بخش اول، مشروعیت حکومت، فرضیه های مطرح شده در مشروعیت حکومت، مشروعیت حکومت معصومینبررسی شده و در آن، شبهات بعضی از معاصران در خصوص مشروعیت حکومت معصومین نیز بررسی شده است. در بخش دوم به موضوع ولایت فقیه، فرضیه های مطرح درباره مشروعیت ولایت فقیه پرداخته شده و در آن، نظریه استاد مطهری در این باره تحلیل قرار گرفته است. در بخش سوم این کتاب، نظریه جمهوری اسلامی، حقوق مردم در حکومت اسلامی، بعضی احکام اجتماعی دین، تحلیل و بررسی شده است.

جدانگاری دین و سیاست؛ عنوان گفتاری است که در مقدمه این کتاب به تحریر درآمده است.

۶۴. حوزه و روحانیت از دیدگاه شهید آیت الله مطهری رحمه الله

شهریوی، داوود، قم، انتشارات پارسایان، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۱۳۶ صفحه، رقعی.

شهید جاوید، فیلسوف توانا، خطیب بلیغ، عالم با عمل، مجتهد توانا، اندیشمند بزرگ، روشن فکر مذهبی، نویسنده زبردست، استاد دلسوز، شاگرد قدردان، سخن گوی بزرگ، حکیم عزیز، آیت الله مرتضی مطهری، (اعلی الله مقامه الشریف) از جمله روحانیانی بود که افتخار خود را در روحانی و ملبس به حوزوی بودن می دانست و با جان و دل از آن دفاع می کرد. وی در حوزره و برابر حوزه کارهای فراوان و ارزنده ای انجام داد. استاد باهمتی بالا کوشید ارتباط محکم تر و بهتر و اصولی تری میان حوزه و مردم و دانشگاه، حوزه و علوم امروزی و بالاخره حوزه و جهان برقرار کند.

ص: ۱۰۰

در این کتاب، نظریه های گران قدر شهید مطهری درباره حوزه و روحانیت بیان شده است. با نظریه هایی چون: وظایف، مشکلات و خدمات حوزه های علمیه و روحانیت شیعه نویسنده هدف از تدوین این کتاب و کتاب های دیگر را عمل به سفارش های مقام معظم ای ولایت، آیت الله خامنه ای (حفظه الله) و پر کردن خلأ اندیشه های شخصیت های چون شهید مطهری می داند و در ادامه به نویسندگانی که به نوشتن چنین کتاب هاییدست می زنند و یا خواهان این گونه کارها هستند، پیشنهاد می کند که با همکاری دیگر یک واحد کاری منسجم تشکیل دهند و به نگرش های موضوعی کتاب های استاد بپردازند.

این کار سودهای بسیاری دارد که از آن جمله تقسیم کار، برنامه ریزی منظم، اشتغال به موضوع های گوناگون و دیگر این که اصولاً کار گروهی اشکال ها و کمبودهای کم تریدارد.

کتاب حاضر، از چهار فصل تشکیل شده است. در فصل اول افتخارهای حوزه از جهت هایی بررسی شده است. فصل دوم وظایف و مسئولیت های حوزه را به طور اعمو هر طلبه را به طور اخص مشخص و تبیین کرده است. در فصل سوم مشکلات و چالش های این قشر به نقد گذاشته شده است. در فصل چهارم به مهم ترین مشکل حوزه به قول استاد ام المسایل مشکلات حوزه، یعنی مسئله بودجه اختصاص دارد.

۶۵. خاطرات من از استاد شهید مطهری

دوانی، علی، تهران، صدرا، چاپ دوم، ۱۳۷۵، ۱۲۲ صفحه، رقعی.

کتاب حاضر، شامل برخی خاطره های حضرت حجت الاسلام و المسلمین دوانی از استاد شهید آیت الله حاج شیخ مرتضی مطهری است. این خاطره ها گونه هایی از زندگانی سراسر تلاش و مبارزه علمی و عملی

ص: ۱۰۱

استاد را روشن می سازد. از این رو، مطالعه آن برای همه قشرها به ویژه جوانان که خود زندگی آن بزرگ مرد را درکنکرده اند، سودمند است.

شیوه فکری و عملی استاد مطهری، شامل دقایق و ظرایفی است که برای بسیاری از مردم ما حتی آشنایان با شخصیت و آثار او پنهان است. این کتاب، برخی از آن دقایق و ظرایف را آشکار می نماید. برخی از عنوان ها و موضوع های مطرح شده بدین قرار است:

نخستین بار که استاد شهید را دیدم، با شهید نواب صفوی رهبر فدائیان اسلام، در جلسه مجله «مکتب اسلام» در کنگره هزاره شیخ طوسی، استاد شهید در دانشکده الهیات، استاد شهید در حسینیه ارشاد، نگرانی استاد شهید از آینده حسینیه ارشاد، بازداشت استاد شهید توسط ساواک تهران، ممنوع المنبر شدن استاد شهید، درباره گروه فرقان، چرا استاد شهید از قم به تهران آمد؟ استاد شهید مرتضی مطهری و کنگره بزرگداشت فقیه عالم حاج شیخ مرتضی انصاری، توجه استاد شهید به عمق افکار شیخانصاری، نظر استاد شهید درباره اخباریگری، پیشنهاد جالب برای تقسیم تخصص ها در فقه، علم اصول در نظر استاد مطهری و شعله ای که خاموش شد.

کتاب فوق با عنوان «ذکریاتی مع الشهید مطهری» توسط آقای خالد توفیق ترجمه شده و در سال ۱۴۱۷ ه. ق از سوی موسسه ام القرى للتحقیق و النشر، در ۲۸۲ صفحه زیری منتشر گردیده است.

۶۶. خدا زیباست (نگاهی نو به کتاب مسئله حجاب، نوشته متفکر شهید، مرتضی مطهری).

نادری، ناصر، نقاش: عطیه مرکزی، تهران، انتشارات موج ادب، چاپ دوم، ۴۰ صفحه، رقعی.

ص: ۱۰۲

۶۷. خلاصه کتاب حماسه حسینی استاد شهید مرتضی مطهری

مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام (فعالیت دانشجویی) «تهیه و تدوین»، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق علیه السلام، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۱۳۶ صفحه.

خلاصه کتاب حماسه حسینی، از مجموعه آثار استاد شهید مطهری است که به کوشش مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام تهیه و تدوین شده است و به عنوان یکی از درس نامه های اصول عقاید در دانشگاه امام صادق علیه السلام به شمار می رود.

کتاب حاضر، از یک مقدمه طولانی و هشت بخش تشکیل شده است. تهیه کنندگان تلاش کرده سخنان شهید مطهری را درباره حماسه حسینی و فرهنگ عزاداری به صورت منظم تدوین و ارائه کند. عنوان ها و موضوع های اصلی چنین است:

رهنمودهایی از امام خمین رحمه الله، رهنمودهایی از رهبر معظم انقلاب، بایدها و نبایدهای سوگواری، حماسه حسینی، ماهیت قیام حسینی، تحلیل واقعه عاشورا، امر بهمعروف و نهی از منکر در نهضت حسینی، شعارهای عاشورا، عنصر تبلیغ در نهضت حسینی، تحریفات در واقعه تاریخی کربلا، نمونه ای از تحریفات.

این اثر، قسمتی از کتاب سیری در سیره معصومین علیه السلام، خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری «دفتر دوم» است.

۶۸. خلاصه مطالب مهم یک کتاب (نظرات اقتصادی شهید مطهری).

استادی، رضا، مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، مجمع بررسی های اقتصادی اسلامی، ۱۳۶۷، ۲۶ صفحه

ص: ۱۰۳

۶۹. خلاصه مقالات دین دومین گردهمایی بازناسی اندیشه های شهید مطهری (مطهری و نگرش جامع گرایانه)

ستاد دومین گردهمایی بازناسی اندیشه های شهید مطهری (تدوین)، مشهد ستاد دومین گردهمایی بازناسی اندیشه های شهید مطهری، اردیبهشت ۱۳۷۶، ۳۹ صفحه.

در این مجموعه، خلاصه مقاله های ارایه شده در دومین گردهمایی بازناسی اندیشه های شهید مطهری (مطهری و نگرش جامع گرایانه) فراهم آمده که عنوان های آن ها چنین است:

پیام حضرت امام خمینی به مناسبت شهادت شهید مطهری؛ اندیشه و دیدگاه اقتصادی شهید مطهری (اسماعیل اولیایی)، تفاوت زن و مرد دو صنف از نوع انسانی (مجتبی منطری)، جایگاه و کارکرد زن در جامعه دینی (رحمان پیره بابی)، جایگاه و کارکرد زن در جامعه دینی (حسین حیدر پور)، جایگاه و کارکرد زن در جامعه دینی (محمد جواد زنجانی طبیعی)، جایگاه و کارکرد زن در جامعه دینی (ثریا ضیایی)، جایگاه و کارکرد زن در جامعه دینی (محمد رضا عطایی)، خواسته ها و بایسته های نسلجوان (محمد جواد محمدی زنجیره)، رهبری از نگاه استاد شهید مرتضی مطهری (عنایت الله یزدانی)، زبان، منطق و معارف قرآن از دیدگاه شهید مطهری (محمود فضیلت) زن و ولایت و شئون (فاطمه حسن دوست)، تحقیقی در سیره عملی استاد مطهری (احمد محمودزاده) سیره عملی شهید مطهری (حمید رضا قاسمی ندوشن)، شهید مطهری و نگرش جامعه گرایانه به دین (علاءالدین موسوی)، قلمروشناسی عقول دین (ناصر سلمانی ایزدی)، مدل ریاضی اندیشه های سیاسی استاد مطهری (احمد حسینی ماهیتی)، مطهری فرزند زمان (حسین موسوی)، مطهری و اندیشه های دینی در جامعه امروز (محمد حسین بلوری)،

مطهری و نقد اندیشه‌ها (کیان حق شناس)، مقدمه‌ای بر شناخت سیره عملی شهید مطهری (علی ربانی خوراسگانی)، نقد و ارزیابی اندیشه‌های سیاسی معاصر از دیدگاه مطهری (مهدی بزرگی)، نگاه استاد شهید مطهری پیرامون دین و عقل در معارف قرآن (سیف‌الله روحانی)، نگاهی به سیره عملی علمی استاد مطهری (زهرا مشیدی).

۷۰. خلاصه مقالات همایش رویکرد شهید مطهری به دین و جامعه (ویژه نامه)

ستاد بزرگداشت رویکردهای شهید مطهری به دین و جامعه (تهران)، اردیبهشت ۱۳۷۸، ۲۱ صفحه.

در این اثر، خلاصه مقاله‌های ارائه شده در همایش رویکردهای شهید مطهری به دین و جامعه آمده است که عنوان آن‌ها چنین است:

مبانی حکومت دینی در اندیشه سیاسی شهید آیت‌الله مطهری (ابراهیم حاج‌محمدی)، جایگاه زن در نگاه استاد مطهری (جواد سلطانی)، نگاهی به جایگاه و نقش‌زن در آثار استاد مطهری (حشمت‌آشنایی)، شهید مطهری و آموزش و پرورش دینی (حمید مغفور مغربی)، راه و رسم معلمی استاد مطهری (عزت‌احمدی مردان)، حقوق‌متقابل مردم و حکومت در نگاه شهید مطهری (حسن تقوی راد)، عدالت اجتماعی در اندیشه مطهری (علیرضا کاشی پور محمدی)، دین و علم، (محمد رضا کیکاووسی)، نسل جوان و نیازهای او در آثار استاد مطهری (غلام رضا زرینچیان)، رابطه علم و دین از دیدگاه استاد شهید آیت‌الله مرتضی مطهری (ضیاء الحق معصومیه)، نوآوری‌های استاد شهید مرتضی مطهری در آموزش علم و فلسفه (خسروی).

ص: ۱۰۵

۷۱. داستان امام راستان (نود داستان درباره امام علیعلیه السلام به روایت استاد شهید مرتضی‌مطهری).

علیزاده، حسین ضمیری، سید مجتبی، پژوهشکده فرهنگ و معارف (تدوین) تهران دفتر نشر و پخش معارف، ۱۳۷۹، ۲۵۳ صفحه، رقعی.

امیر مؤمنان و پیشوای پارسایان حضرت علیعلیه السلام در طول تاریخ، مجذوبان و شیفتگانی شمار داشته است و فرزانه شهید مرتضی مطهری، به حق یکی از عاشقان و شیفتگان ممتاز آن حضرت به شمار می رفت. البته این شیفتگی مخلصانه و پرشور صرفاً برخواسته از ایمانی متعبدانه و عقیده‌هایی مؤمنانه نبود، چه رسد به تقلیدهای مرسوم و تلقین‌های موروث، بلکه بی شک با معرفتی ژرف و بصیرتی والا و چشم گیر همراه بود؛ به گونه ای که مطهری را در دوران ما به یکی از پیشتازان مباحث علی شناسی و نهج البلاغه‌پژوهی مبدل ساخت و در عرصه عمل و پیروی از آن امام نیز تا بدان جا پیش رفت که به حق «مرتضی را چو آینه مظهر شد».

استاد مطهری خود، دو کتاب مستقل دست کم ده مقاله و گفتار و ده ها نکته و داستان درباره امام علیعلیه السلام نوشته اند. به گونه ای که اگر مجموعه مطالب ایشان درباره امامعلیه السلامحتی با حذف پی در پی، گردآوری و تنظیم شود، کتاب قطوری خواهد شد، ولی کتاب حاضر می تواند سومین کتاب استاد درباره امام علیعلیه السلام قلمداد شود با این تفاوت که طرح و تدوین آن از ایشان نیست، بلکه برگرفته و گزیده ای است از آثار ایشان، آن هم فقط داستان‌های مربوط به امام علیعلیه السلام.

۱. داستان‌های استاد، منحصر به ۱۲۵ عنوان داستان‌های کتاب داستان راستان نیست. افزون بر آن‌ها شهید مطهری، در بسیاری از نوشته‌ها و سخنرانی‌های خویش به مناسبت‌های گوناگون به بیان داستان‌هایی از

قرآن، نهج البلاغه و احادیث و تاریخ اسلامو ایران پرداخته است که شاید بالغ بر ۲۵۰ (داستان دو برابر داستان راستان) شود. کتابحاضر، تنها پاره ای از آن داستان هاست که به زندگی و شخصیت حضرت امام علیعلیه السلاماختصاص دارد. این اثر حاوی ۹۰ داستان درباره امام علیعلیه السلام است که تنها ۲۳ داستان آناز داستان راستان و بقیه از دیگر آثار استاد گردآوری شده است.

۲. داستان ها به ترتیب زمانی از آغاز زندگی امام علیعلیه السلام تا پس از شهادت ایشان درچهار فصل تنظیم شده است؛ به گونه ای که یک دوره زندگی امام علیعلیه السلامرا از زبان استادمطهری آن هم به شیوه جذاب داستانی می توان دید.

۳. کلیه داستان ها با توجه به منابع آن ها بررسی شده اند که بخش هایی از آن درتوضیحات پایان هر فصل آمده است. بیش ترین داستان ها از نهج البلاغه، بحارالانوار، وسائل الشیعه و شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید است.

۴. بیش ترین داستان ها پس از داستان راستان، از کتاب های سیری در نهج البلاغه، جاذبهو دافعه، سیری در سیره ائمه اطهار و سیره نبوی نقل شده است.

۵. بیش ترین داستان های این مجموعه (از شماره ۲۸ به بعد) به دوران حکومتامام علیعلیه السلاممربوط است و نیز بیش ترین داستان ها (فصل سوم) نیز مربوط به قضاوتعادلانه، حکومت مردمی و سرکشان و متحجرانی هم چون خوارج است.

۶. کابین خون، بلندترین و بیا با هم فریاد کنیم، کوتاه ترین داستان این مجموعه هستند.

۷. از میان شخصیت های تاریخی بیش ترین داستان ها درباره پیامبر

اکرم صلی الله علیه و آله و سپس خلفای پیش از امام علیه السلام و معاویه است؛ هرچند داستان‌ها درباره موضوع‌های بسیار گوناگونی است، ولی موضوع جنگ، زن، قضاوت، عدالت، شهادت و بیت المال، داستان‌های بیش‌تری به خود اختصاص داده است.

۸. نام این کتاب به تبعیت از داستان راستان انتخاب گردیده است؛ زیرا که به قول استاد و همداستان‌هایش راست و حقیقت دارد و هم درباره راستان و صدیقین و امام راستان است.

۷۲. داستان راستان شهید مطهری در قالب نظم (منظومه داستان راستان (جلد اول _ دوم)).

میرزاییان بروجنی، احمد، (تهران)، سیاست، ۱۳۷۸.

نویسنده در این اثر مجموعه، داستان‌های دو جلد کتاب داستان راستان استاد شهید مطهری را در قالب منظوم آورده است.

۷۳. داستان‌های استاد (جلد سوم)

مرتضوی کرونی، علیرضا، تهران، کانون فرهنگ و هنر اسلامی، چاپ پنجم، ۱۳۶۴، ۱۲۰ صفحه، رقعی.

کتاب حاضر مشتمل بر تعدادی از داستان‌های سودمند و واقعی است که از لابه لای آثار ارزنده استاد شهید مطهری به جز کتاب داستان راستان استخراج شده‌اند. نویسنده نامکتاب را به اعتبار این که مطالب آن برگرفته از آثار و نوشته‌های استاد شهید مرتضی مطهری بود و به منظور حفظ امانت به نام خود ایشان _ داستان‌های استاد _ نام گذاری کرده است.

ص: ۱۰۸

عنوان داستان‌ها بدین شرح است:

دشمنی با خود، آزادی معنوی، عذاب وجدان، شب مردان خدا، نصیحت مولایمقتیان علی علیه السلام، یگانه پناهگاه، مروت با دشمن، تحریف لفظی، آیا هدف وسیله را توجیه می‌کند؟ تحریفات عاشورا، وفاداری یاران امام حسین علیه السلام، ترس از عذاب الهی، تسلط بر نفس، مهاجر، آزادی شهوت و اسارت انسانیت، مجاهده با نفس، مبارزه بانفس، معنی انتظار، فرزند سید الشهدا علیه السلام، شجاع زاده، نماز ابا عبدالله در صحرای کربلا، زمان توبه، شب عاشورا، یکی از وظایف حادثه عاشورا، فداکاری یاران سید الشهدا علیه السلام، عاشورا، عصاره فضیلت‌ها، شجاعان ردسال، شیوه صحیح امر به معروف و نهی از منکر، دشمن تراشی، امر به معروف و نهی از منکر، مجنون و شتر، موعظه رسا، تقوای مرحوم سید حسین کوه کمری، پیروی از هوای نفس، خشکی بی‌جا، دفاع بد، دروغ‌مصلحت‌آمیز، خرمقدسی، زیبایی مطلق است یا نسبی؟ زیبایی‌های معنوی، ترحم بر حیوانات، شکیبایی امام حسین علیه السلام، پرهیز از افراط و تفریط.

مآخذ و مدارک داستان‌ها، با قید صفحه و چاپ کتاب در پاورقی و در مشخصات ماخذ نشان داده شده است و به منظور تسهیل و تسریع در کار دانش پژوهان در آخر فهرست اعلامی مشتمل بر اشخاص، امکان، مذاهب، قبایل، فرق، خانه آن‌ها، کتاب‌ها، مجلات، روزنامه‌ها، غزوات و جنگ‌ها... آمده است.

۷۴. داستان‌های نهج البلاغه، به روایت استاد شهید مرتضی مطهری

علیقلی، محمد مهدی؛ ویراستار؛ مهدی خلیلیان، تهران، ستاد احیاء نهج البلاغه، چاپ اول، ۱۳۸۳

ص: ۱۰۹

کتاب حاضر مجموعه داستان هایی است که در دل تک تک آثار استاد شهید درباره نهجالبلاغه نهفته بوده است و در دو بخش تنظیم شده است.

بخش اول: شامل داستان و خاطره شورانگیز آشنایی استاد با نهج البلاغه و مدرسان، عالم ربانی حاج میرزا علی آقا شیرازیرحمه الله و هم چنین دیدگاه های استاد درباره نهجالبلاغه و شگفتی های آن است.

بخش دوم: شامل چهل داستان از نهج البلاغه به روایت استاد شهید است و به ترتیب زمانی از آغاز زندگی امام علیعلیه السلام تا شهادت ایشان تنظیم شده است، به گونه ای که یکدوره زندگی امام علیعلیه السلام را از زبان استاد مطهری آن هم به شیوه جذاب داستانی می توانمشاهده کرد. برخی عناوین داستان ها چنین است:

در دامان پیامبر صلی الله علیه و آله، همراه با پیامبر صلی الله علیه و آله، اولین شعاع، غم فراق، سیاست علیعلیه السلام، مهمانی، برخورد با افراط و تفریط، استغفار حقیقی، کفش وصله دار، شیعه علیعلیه السلام، فرمان منطقی، تأثیر سخن، مقیاس حق، برترین نصیحت، دردهای عبادی علیعلیه السلام، تقسیم بیت المال، مظلومیت علیعلیه السلام، رمضان آخر و دفن مخفیانه علیعلیه السلام.

لازم به یادآوری است این اثر در دست چاپ و انتشار است.

۷۵. داستان های معنوی در آثار شهید مطهری

راشدی، لطیف، ویراستار: سید رضا باقریان موحد، قم، انتشارات تحول آفرین، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۴۵۶، صفحه، وزیری.

این کتاب در بردارنده حکایت ها و داستان های مربوط به پیامبر صلی الله علیه و آله، ائمه معصومین، صحابه، دوست داران اهل بیت علیهم السلام، علما، زنان آزاده، خلفا، سلاطین و معاصران است که استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری

ص: ۱۱۰

در سخنرانی‌ها یا نوشته‌هایشان به غیر از مجموعه کتاب داستان راستان به آن‌ها استناد کرده است. عنوان بخش‌های کتاب و برخی حکایات و داستان‌های آن بدین قرار است:

فصل اول: داستان‌هایی از زندگی رسول خدا صلی الله علیه و آله (انجام دادن کارهای خود، بذل و بخشش پیغمبر، اخلاق پیامبر، به سوی بهشت، پیامبر صلی الله علیه و آله و کودکی اش، خوش خلقی پیامبر صلی الله علیه و آله، اعتدال در عبادت، عنایت خداوند، تفکر و تعمق در کارها، تاکتیک جنگیرسول اکرم صلی الله علیه و آله، علامت نبوت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و علم مفید.

فصل دوم: داستان‌هایی از زندگی امام علیعلیه السلام (علیه السلام و شوق شهادت، علیعلیه السلام و سرزمین نینوا، صبر علیعلیه السلام، رمضان آخر علیعلیه السلام، عزت انسان، امرء القیس، اهمیت‌نظافت در نزد علی ابن ابی طالب علیه السلام، منجم، حکومت و حکمیت به حق، غیرتعلیه السلام، ابعاد شخصیتی علیعلیه السلام، رهبر نمونه اسلامی، لیلہ الحریر).

فصل سوم: داستان‌هایی از زندگی معصومین علیه السلام، (زهرا علیه السلام و قبر پیغمبر صلی الله علیه و آله، الجارثم الدار، دعای پیامبر صلی الله علیه و آله، منطق شهادت، شهادت بانوی دو عالم فاطمه زهرا علیها السلام، آموزش صحیح، شهادت خردسال کربلا، ساده زیستی رسول اکرم صلی الله علیه و آله، ایثارابوالفضل علیه السلام، احتیاج به توبه، هجده یوسف امام سجاد علیه السلام، خدمت به مسلمین، باطنانسان‌ها، امامت، علم امام صادق علیه السلام، سبک نشمردن نماز، محبت به همگان، اسلام و مقتضیات زمان، مهدی امت، زمینه ظهور، عبادت امام کاظم علیه السلام، زید النار، حدیث سلسله الذهب، فضایل ساختگی، محبت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله به امام حسین علیه السلام).

فصل چهارم: داستان‌هایی از صحابه و دوستان اهل بیت علیهم السلام.

(جابر انصاری، حضرت حمزه، زهیر بن قین، خضوع و خشوع مالک، ابوهارون، توبه ابولبابه، عفویامبر صلی الله علیه و آله نسبت به مخاطب، عدی بن حاتم وفادار، شهادت عمار به دست مسلمانسرکش، شهادت عمرو بن جموح، تشیع جنازه عثمان بن مظعون، توبه حر، سعد بنریع، غلام امام سجاد علیه السلام، آرزوی ثروت).

فصل پنجم: داستان هایی از زندگی علما و دانشمندان (زهده، زینت، امانتداری، شیخحسنعلی اصفهانی، مرجع تقلید اعلم، خلوص و اخلاص، اهل مکاشفه، کناس و بوعلی، تنهایی بوعلی، شاهکار مدرس، شاعره سیف الدوله و ابوفراس، یادی از آیت الله بروجردی، حاج شیخ مرتضی انصاری، حاج میرزا حبیب رضوی، تدبیر زکریای رازی، استغنا و رهبر شیعی، استاد نهج البلاغه، ملای رومی، خلوص حاج میرزا علی آقا، محمد حسین مطهری، مباحثه ابوسعید و ابوعلی، خدمتکار شیخ بهایی، دکتر معین و استاد معاند، تایید از میرزای شیرازی).

فصل ششم: داستان هایی از زنان و مسایل خانواده (دقت در ازدواج، زن و آزادی در اسلام، پیامبر و زنان وی، حجاب زن، نگاه مؤمن، شوخی پیامبر، محبت اباعبدالله علیه السلام بهرباب و سکینه، بیعت زنان، زنان هم آزادند، وصیت به ثلث، وظایف پر اجر زنان، مهریه؛ تعلیم قرآن).

فصل هفتم: داستان هایی از اهل بیت با خلفا و دشمنان (عبدالله بن ابی، یزید بن معاویه، دلسوزی افراد عمر سعد، منطلق پسر مرجانه، کشف عورت عمرو عاص، پاداش محبت، خوارج و اجبار بر علی علیه السلام، عمر سعد و آغاز حادثه کربلا، فرق بین فرمان امام علی علیه السلام و معاویه، جعل احادیث، سخن مالک بن انس درباره امام صادق علیه السلام، هاورن الرشید و شیعیان).

فصل هشتم: داستان هایی متفرقه از تاریخ و حکایات (عقیده و علاقه، اصلرهبانیت در اسلام، عامل شجاعت اعراب در جنگ ایرانیان، ابن فارض مضرری، طوطی مدبر، آزادی عمل، مذهب یهود، مسجد مهمان کش، انوشیروان عادل، مسجد بهلول، جوانی موقع توبه کردن، داستان شهید، کمال انسان، آزمایش الهی، لجاجت قرنیستی).

فصل نهم: داستان هایی از معاصران (ارمنی بادمجان، امر به معروف و نهی از منکر، خیانت به ایران از زبان چرچیل، انسان قسی القلب، بزرگ ترین پیروزی علیعلیه السلام، خیانتکاران ایرانی، سیاست موسولینی، قلب پاک، معامله دو طرفه، اقبال لاهوری و

ص: ۱۱۳

استقلال هند، اسارت و بندگی، خشک مغزی و جمود فکری.

۷۶. درآمدی بر شخصیت، اندیشه و کتاب‌شناسی استاد شهید مرتضی مطهری

معاونت تربیتی مرکز جهانی علوم اسلامی، اتحادیه انجمن‌های فرهنگی طلاب، (تهیه و تدوین) قم، معاونت، (بی تا)، ۱۸۷ صفحه، رقعی.

در این کتاب گونه‌هایی از جنبه‌های شخصیتی، اندیشه‌ها و زندگی نامه استاد شهید مرتضی مطهری تبیین گردیده است. عنوان‌ها و موضوع‌های مطرح شده چنین است: نگاهی گذرا به زندگی و شخصیت استاد مطهری، نگاهی به شخصیت معنوی و علمیاستاد، سیری در اندیشه‌ها و نگرش‌های استاد (اندیشه‌های استاد درباره دین، اندیشه‌های استاد درباره انسان، اندیشه‌های استاد درباره مباحث تعلیمی و اندیشه‌های استاد درباره جامعه و تاریخ).

در پایان کتاب، تعداد ۴۸ کتاب از کتاب‌های منتشره استاد توصیف شده که عنوان‌آن‌ها چنین است: آشنایی با علوم اسلامی (جلد ۱-۳)، آشنایی با قرآن (۱-۷)، اخلاق‌جنسی، اسلام و مقتضیات زمان (۱ و ۲)، اصول فلسفه و روش رئالیسم، انسان و سرنوشت، انسان کامل، امامت و رهبری، امدادهای غیبی در زندگی بشر، بیست گفتار، پیامبرامی، پیرامون جمهوری اسلامی، پیرامون انقلاب اسلامی، تعلیم و تربیت در اسلام، توحید، جاذبه و دافعه علیعلیه السلام، جهاد حق و باطل به زمینه احیای تفکر اسلامی، حکمت‌ها و اندرزها، حماسه حسینی، خاتمیت، ختم نبوت، خدمات متقابل اسلام و ایران، داستان راستان (۱-۲)، ده گفتار، سیری در نهج البلاغه، سیری در سیره ائمه اطهار علیه السلام، سیری در سیره نبوی، شرح منظومه، عدل الهی، عرفان حافظ (تماشاگه راز)، علل گرایش به

ص: ۱۱۴

مادیگری، فطرت، فلسفه تاریخ (۱ و ۲)، فلسفه اخلاق، قیام و انقلابمهدی، گفتارهای معنوی، معاد، مقدمه ای بر جهان بینی اسلامی، مسئله حجاب، مسئله شناخت، مسئله ربا، مقالات فلسفی، نبوت، نقدی بر مارکسیسم، نظام حقوق زن در اسلام، نهضت های اسلامی در صد ساله اخیر و ولاءها و ولایت ها.

۷۷. در آمدی بر اندیشه سیاسی استاد مطهری

تاجدینی، علی، تهران، هماهنگ، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۱۴ صفحه، رقعی.

در این کتاب اندیشه های سیاسی شهید مطهری، بر گرفته از آثار وی در قالب ۹ فصل سامان یافته است. در فصل نخست، کلیاتی درباره آرای سیاسی استاد مطهری درج شده است و موضوع فصل دوم درباره حکومت و اسلام است. دیگر فصل ها با این عنوان ها مطرح شده است: مبانی مشروعیت حکومت دینی در اندیشه شیعه، مبنای اندیشه سیاسی در تفکر استاد مطهری، اصول حاکم بر تظاهرات اسلامی، استاد مطهری و روایت ساواک، نظریه ولایت فقیه، انتظار از حکومت و مردم سالاری دینی.

۷۸. درس زندگی، زندگی نامه و خاطرات شیرین و آموزنده چهار علامه فرزانه، (علامه سید محمدحسین طباطبایی، علامه محمدتقی جعفری، علامه مرتضی مطهری، علامه حسن زاده آملی).

حسینی، سید رضا، قم، انتشارات تپش، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۳۴ صفحه، رقعی.

مجموعه حاضر، روایتگر خاطره هایی از زندگی چهار اندیشمند فرزانه است. خاطرات زندگی مردان بزرگی که با تحمل رنج های بی شمار با خود سازی و مجاهدت به قله های رفیع علم و فضیلت و کمال، دست

یافته و هم چون مشعل های فروزانی چراغ راه جامعه‌در مسیر سعادت گشتند. در این کتاب با درس های بزرگی از زندگی چهار علامه بزرگ سید محمد حسین طباطبایی، محمد تقی جعفری، مرتضی مطهری و حسن حسن زاده آملی روبه رو می شویم. این مجموعه به منظور شناساندن چهره پرفروغ این اندیشمندان فرزانه که با نگاهی به زندگی نامه و بیان خاطراتی شیرین از زندگی سراسردرس عبرت آنان تدوین گشته است که موضوعات مطرح شده درباره استاد شهید مرتضی مطهری چنین است: نگاهی به زندگی علامه مطهری (شناسنامه، اساتید، تالیفات، زندگی نامه، شهید مطهری به بیان خود ایشان)، خاطرات احترام به همسر، نظمدر زندگی، توجه به خانواده، یک نامه آموزنده، توجه به مستمندان، ادب در نماز، شوق مطالعه و تحقیق، احترام به پدر و مادر، شوخ طبعی و یاور محرومان.

۷۹. در سنگر عفاف

(حضرت فاطمه زهرا و زینب کبری (علیهما السلام) در آثار استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله).

احمدی، حسین، جبی جا، بی تاج، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۸۹ صفحه، رقعی.

زندگانی و حالت های حضرت فاطمه زهرا علیها السلام و حضرت زینب کبری علیها السلام از موضوع هایی است که شهید عزیز استاد مرتضی مطهری، بدان توجه داشته و در جایجای آثار خود بدان پرداخته است. جمع آوری این مطالب در یک کتاب با توجه به این که آثار استاد بهترین راهنما برای دانشجویان و رهپویان دینی است، می تواند کمکی باشد به محققان و دوستداران اهل بیت علیهم السلام که زودتر و آسان تر به مطالب مورد نظر در این زمینه دست یابند. اهمیت این کار نویسنده را بر آن داشت تا کلیه مطالبی

ص: ۱۱۶

را که درباره ایندو بانوی بزرگوار اسلام در آثار مکتوب شهید مطهری وجود دارد در یک جاجمع آوری کنند.

نویسنده در بخش نخست کتاب به ذکر نمونه هایی از برترین های اخلاقی و رفتاری حضرت زهرا علیهاالسلام پرداخته است که این عنوان به چشم می خورد: زهرا در قرآن، مقام حضرت زهرا، عمل به سفارش پدر، خواستگاری، انفاق در شب، کارهای خانه، میهمان و حجاب حضرت زهرا، استقامت، عبادت، حق همسایه، محبوب پیامبر، هماهنگی دعا با عمل، تسلیم حق، موحد واقعی، شجاعت، محبوب شوهر، وصیت سیاسی و

در بخش دوم نگارنده با بیان وقایع تاریخی، تصویری از شخصیت حضرت زینبیه دست می دهد.

زینب شاهد شهادت فرزند، پاسدار عزت اهل بیت، شخصیت حضرت زینب در قبل و بعد از کربلا، نکوهش کوفیان، پرچمدار امر به معروف و نهی از منکر، نماز شبدر اسارت، جمع بندی خطبه زینب و... از عناوین این بخش به شمار می رود.

این کتاب به مناسبت یادمان بیستمین سالگرد شهادت استاد مطهری انتشار یافته است.

۸۰. دفاتر ملکوتی (شرح و نقد استاد بر اشعار شعرای پارسی گو).

تاجدینی، علی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی حوزه هنری، چاپ اول، ۱۳۷۶، ۵۰۸ صفحه، وزیری.

در این اثر، مجموعه نقدها و شرح های استاد بر اشعار شعرای فارسی گو، از آثار و نوشته های وی استخراج و گردآوری شده است. نویسنده نخست با اشاره به ادبیات و شعر عرفانی، ویژگی های این ادبیات را تبیین

می کند. نام شاعرانی که شعر آنان در این کتاب مورد بررسی استاد قرار گرفته چنین است:

مولانا جلال الدین محمد مولوی، خواجه شمس الدین محمد حافظ، شیخ مشرف الدین مصلح سعدی، حکیم ابوالفتح عمر ابن ابراهیم خیام نیشابوری، شیخ محمود ابن امین الدین شبستری، حکیم ابوالقاسم حسن فردوسی، حکیم ابومعین ناصر بن خسرو قبادیانی، حکیم ملا هادی سبزواری، وحشی بافقی (شمس الدین محمد بافقی)، باباطاهر عریان، حکیم میر فندرسکی، محمد رضا قمشه ای، سنایی غزنوی (حکیم ابوالمجد محدود ابن آدم)، اثیر الدین اختیسکی، رکن الدین محمود خوافی، شیخ اشراق (یحیی ابن حبش ابن امیرک)، فخرالدین عراقی همدانی، (ابراهیم ابن بزرگمهر).

۸۱. دفاع از فلسفه (ادای احترام به دو استاد معاصر علامه طباطبایی و شهید مطهری بهمناسبت دفاع از فلسفه).

داوری اردکانی، رضا، تهیه و تنظیم: دفتر پژوهش ها و برنامه ریزی فرهنگی، تهران، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، چاپ اول، ۱۳۶۶، ۱۲۴ صفحه، وزیری.

کتاب حاضر که درباره مسایلی از فلسفه و تبیین و بررسی آن ها نوشته شده از دو بخش سامان یافته است.

بخش اول به علامه طباطبایی اختصاص دارد و نویسنده در آن مسایلی در دفاع از فلسفه، ادراکات اعتباری و انسانی و وحی را از دیدگاه علامه طباطبایی بررسی می کند.

بخش دوم به استاد شهید مطهری اختصاص دارد و نویسنده در آن، با تشریح مقام شهید مطهری در تفکر معاصر ایران، مباحث مطهری و علم کلام جدید و مطهری

و وحی را مورد تبیین و بررسی قرار می دهد.

۸۲. دو شهید

طالقانی، سید محمود، (تهران)، انتشارات ناس، جیبی تاج، ۴۰ صفحه، رقعی.

این اثر شامل دو سخنرانی از آیت الله سید محمود طالقانی درباره دکتر شریعتی و استاد شهید مرتضی مطهری است.

در قسمتی از این سخنرانی که به مناسبت شهادت استاد مطهری در حسینیه ارشاد انجام شده است چنین می خوانیم: «مرحوم شهید عالی قدر و محقق بزرگ ما مطهری، سال ها، مدت ها، در این جا، مسایل اسلامی و اصول پوشیده شده اسلام را در ابعاد فلسفی توحیدی، مسئله عدل، مسایل معاد را با زبان روز، استدلال و تحقیق کردند. در آن دوره های اختناق و در آن دوره هایی که رژیم طغیان و ضد دین و ارباب های اونمی خواستند جوان های ما با مسایل اصیل و محرک و انقلابی اسلام، آشنا بشوند، کوشیدند و شب و روز نوشتند و گفتند.

۸۳. دیدگاه شهید مطهری در باب حکومت اسلامی

(سلسله نشست های کانون گفتمان دینی ۴۳)

احمدی، احمد، قم، مرکز مطالعات و پژوهش های فرهنگی حوزه علمیه، اردیبهشت ۱۳۸۱، ۱۶ صفحه، وزیری.

این کتابچه، چهل و سومین سلسله نشست های کانون گفتمان دینی است که به وسیله مرکز مطالعات و پژوهش های فرهنگی حوزه علمیه قم برگزار و شامل متن سخنرانی و پرسش و پاسخ حجت الاسلام و المسلمین دکتر احمد احمدی درباره دیدگاه شهید مطهری در باب حکومت اسلامی است.

ص: ۱۱۹

در پایان جزوه پرسش‌هایی در زمینه دیدگاه‌های مطهری درباره ولایت یا نظارت‌فقیه رابطه اسلام با خشونت، حل مسئله پارادوکس نمای جمهوریت و اسلامیت، موثرترین راه مبارزه با تهاجم فرهنگی و... مطرح شده است که جناب آقای احمدی به آن‌ها پاسخ گفتند.

۸۴. دیدگاه‌های شهید مطهری درباره مدیریت تعلیم و تربیت

پناهی، حبیب، تهران، انتشارات سمیه، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۳۶ صفحه، رحلی.

در این نوشتار، با استناد به گفته‌ها و نوشته‌های شهید مرتضی مطهری، دیدگاه‌های وی درباره تعلیم و تربیت و مدیریت با عنوان‌های از این دست فراهم آمده است:

ارزش‌های انسان، دعوت اسلام به تعلیم و تعلم، تربیت عقلانی، پرورش استعدادها، عوامل تربیت، نقش عبادت در تربیت، جهاد عامل اصلاح و تربیت، ضرورت مدیریت و رهبری، مفهوم عدالت و جانشینی علم و ایمان.

۸۵. دین و اخلاق

(با درنگی بر اندیشه‌های استاد مطهری)

پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، پژوهشکده فلسفه و حکمت (تدوین)، تهران، مؤسسه فرهنگ‌دانش و اندیشه معاصر، ۱۳۸۲، ۲۹۲ صفحه، رقی.

کتاب یاد شده مجموعه‌ای از سخنرانی‌ها و مقاله‌های ارسالی و مصوب برای همایش‌دین و اخلاق، با محوریت اندیشه‌های استاد شهید مطهری است که از سال ۷۷ _ ۷۸ آغاز و سپس در دارالشفای قم برگزار گردید تا نسبت دین و اخلاق و مسایل مهم فلسفه‌اخلاق از مقوله فطرت، بایدها و نبایدها رابطه آن‌ها با هست‌ها و نیست‌ها، معرفت نفس و جایگاه آن در

ص: ۱۲۰

اخلاق، اطلاق و نسبت اخلاق و جاودانگی ارزش های اخلاقی با تفحص و تحقیق همه جانبه بر روی آثار استاد شهید مطهری مشخص گردد. هم چنین در این مسیر نقدهای استاد مطهری به نسبت اخلاق و ارزش های اخلاقی، به صورت عالمانه و محققانه بررسی می شود. در این کتاب، راه جدیدی برای دست یابی به پاسخ بسیار از پرسش ها و شبهه ها درباره اخلاق، علم اخلاق و فلسفه اخلاق نشان داده شده است که می توان آن را در لابه لای سخنرانی ها و مقاله های علمی جست و جو کرد. هم چنین فهرست کتاب شناسی توصیفی از مجموعه آثار استاد مطهری که به مباحث اخلاقی در حوزه های گوناگون پرداخته اند به چشم می خورد.

۸۶. دین و دوران (خلاصه آثار شهید مرتضی مطهری «دفتر ششم»)

مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام (فعالیت های دانشجویی)، تهران، انتشارات امام صادق علیه السلام، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۳۱۴ صفحه.

دین و دوران، دفتر ششم، از خلاصه آثار شهید مرتضی مطهری است که به کوشش مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام (فعالیت های دانشجویی) تهیه و تدوین شده است و به عنوان یکی از درس نامه های اصول و عقاید به شمار می رود. این دفتر، خلاصه هفت عنوان از آثار استاد شهید مرتضی مطهری است که موضوع آن ها تاریخ، سیاست و مباحث نظری درباره رابطه دین اسلام با این دو است و از این رو نام دین و دوران بر آن نهاده شده است. عنوان های آثار خلاصه شده چنین است: خدمات متقابل اسلام و ایران، نهضت های اسلامی در صد ساله اخیر، پیرامون انقلاب اسلامی، پیرامون جمهوری اسلامی، اسلام و مقتضیات زمان (۲ جلد) و قیام و انقلاب مهدی (عج) به ضمیمه شهید و شهادت. موضوع های ویژه این کتاب ها، چه بسا در نگاه اول با دیگر آثار

ص: ۱۲۱

استاد مطهریهم خوانی نداشته باشد، ولی دو ویژگی مشترک این کتاب ها با دیگر آثار استاد قابلتوجه است: نخست رویکرد عقلی و استدلالی استاد در همه مباحث، حتی در تحلیلهای نقدی و تاریخی است که به عنوان نمونه می توان به نقدهای ایشان بر شبهه کتابسوزی ایران و مصر اشاره کرد. اتقان فکری و قوت تحلیل در این رویکرد سبب شده که برای مثال، کتاب خدمات متقابل اسلام و ایران، با وجود استفاده از منابع دست دوم تاریخی، خود به کتاب مرجع و معتبر در زمینه مسایل مشترک اسلام و ایران تبدیل شود. ویژگی دیگر این آثار استاد، همان روح مشترک تمام آثار ایشان، یعنی دردمندی و غیرت دینی است که درس آموزترین جنبه اندیشه و شخصیت استاد مطهری برای تمام اندیشمندانو عالمان دینی به شمار می رود.

۸۷. ذکر ذاکر

(مجموعه سخنرانی ها به مناسبت سومین و چهارمین سالگرد شهادت استاد مطهری).

ستاد بزرگداشت چهارمین سالگرد شهادت استاد مطهری (تهیه و تدوین)، جتهرانج، روابط عمومیستاد، چاپ اول، ۱۳۶۳، ۱۹۸ صفحه، رقی.

ستاد بزرگداشت سالگرد شهادت استاد شهید مرتضی مطهری به منظور استفاده از نظریه ها اندیشه های علما و شخصیت های گوناگون علمی و فرهنگی در سومین و چهارمین سالگرد استاد سمیناری را تشکیل داد تا آنان که از نزدیک با استاد محشور بوده اند درباره جنبه های گوناگون فکری استاد سخن بگویند. در این سمینار تلاش شد تا مسیر مشخصی دنبال شود. به گونه ای که سخنرانی سخنرانان گوناگون در هر زمینه ایسبب تکمیل نظریه های استاد در آن زمینه می شود. این سمینارها با استقبال قابل توجه پژوهندگان و دانشجویان قرار گرفت و همین نیز ستاد

ص: ۱۲۲

را به انتشار این سخنرانی هاتشویق کرد که مجموعه حاضر حاصل ده سخنرانی از شخصیت های گوناگون شرکت کننده در سومین و چهارمین سمینار برگزار شده است که در میان آنان این اسامی به چشم می خورد:

نقش عرفان اسلام در احیای تفکر اسلامی: آیت الله حسن حسن زاده آملی، نقش حکمای اسلامی در احیای تفکر اسلامی: آیت الله جوادی آملی، استاد شهید مطهری و حکمت اسلامی: آیت الله مصباح یزدی، استاد شهید مطهری و معنویت اسلامی: آیت الله مهدوی کنی، نقش فقهای شیعه در احیای تفکر اسلامی: آیت الله امامی کاشانی، جایگاه استاد شهید مطهری در تفکر اسلامی معاصر: دکتر غلام علی حداد عادل، استاد شهید مطهری و تفکر غرب: دکتر علی شریعتمداری، استاد شهید مطهری و انقلاب اسلامی: آیت الله هاشمی رفسنجانی، امامت و رهبری: آیت الله مهدوی کنی، قرآن و مبانی فلسفه عرفان اسلامی: آیت الله امامی کاشانی.

۸۸. رسالت استاد شهید مرتضی مطهری

صادقی گلدر، ۱. جبی جا، بی نا، بی تاج، ۴۰ صفحه، جیبی.

در این کتاب، ضمن بررسی کوتاه زندگانی و فعالیت های استاد، به معرفی برخی از کتاب های وی پرداخته شده است. برخی آثار استاد که در این کتاب معرفی شده چنین است:

مقاله، اصالت روح، مقاله توحید و تکامل، نهضت های اسلامی در صد سال اخیر، انسان و سرنوشت، جاذبه و دافعه علیعلیه السلام و اجتهاد در اسلام.

۸۹. رمز موفقیت استاد مطهری

نگارش، حمید و علی باقی نصر آبادی، قم، نشر خرم، چاپ سوم، ۱۳۷۹، ۲۲۸

ص: ۱۲۳

در این کتاب، بخش هایی از جنبه های گوناگون زندگی، جلوه های معنوی و عبادی و نیز ویژگی های مهم در آثار ارزشمند استاد شهید مطهری تبیین و از سوی دیگر رازهای مهم کامیابی و موفقیت استاد از کودکی تا مرحله شهادت با زبانی رسا و ساده و نو بیان شده است؛ به گونه ای که برای طبقه های گوناگون جامعه در هر سطحی از دانش و فرهنگ که باشد قابل فهم است.

هدف نهایی این نوشتار این است که همه کسانی که در راه کامیابی و موفقیت مردان بزرگ الهی گام برمی دارند و خواهان سعادت و موفقیت خویش هستند، به تناسب اندیشه و قدرت علمی خود، از اندیشه ها و رموز موفقیت استاد شهید علامه مرتضی مطهری رحمه الله به شکل شایسته بهره مند شوند و با استفاده و آگاهی از آن رمزهای موفقیت، کمبودهای خود را جبران کنند تا به اهداف عالی خویش دست یافته و بتوانند در رشد جامعه اثر گذار باشند.

در ابتدای کتاب، پیام امام خمینی به مراجع اسلام و روحانیون سراسر کشور در مورد استراتژی آینده انقلاب و حکومت اسلامی و نیز مقدمه حضرت آیت الله جعفر سبحانی فراهم آمده است و سپس مطالب کتاب در سیزده فصل تدوین و تنظیم گردیده است. عنوان سرفصل های آن چنین است:

استاد مطهری از منظر بزرگان، خصوصیات خانوادگی استاد مطهری، ویژگی های معنوی استاد مطهری، جلوه های عبادت استاد مطهری، ویژگی های شخصیتی استاد مطهری، استاد مطهری و نگرش دینی و فرهنگی، استاد مطهری و زوایای علمی، ویژگی های مهم در آثار استاد

مطهری، روش شناسی استاد مطهری در تدریس، مطالعه و تحقیق، استاد مطهری و کلام اسلامی، ابتکارات و نوآوری های استاد مطهری، استاد مطهری، دانشگاه، مردم، جوانان و توصیه و هشدارهای استاد مطهری.

۹۰. روحانیت

قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، چاپ اول، ۱۳۶۵، ۱۵۰ صفحه، پالتویی.

این اثر شامل دیدگاه های استاد مطهری درباره روحانیت و حوزه های علمیه است. در مقدمه ناشر آمده است: «کتاب یا رساله حاضر مجموعه اندیشه های استاد شهید آیت الله مطهری است که درباره وضعیت حوزه ها و نابسامانی های موجود در برنامه ها و روش های طلاب، ارایه شده است».

مطالب کتاب شامل دوازده عنوان اصلی است که چنین است:

علل انحطاط مسلمین و علاقه و مسئولیت جنبش های اصلاحی شیعه، رهبری، دوییشنهاد مهم، وعظ و تبلیغ، حوزه های علمیه، مزایای حوزه های علوم دینی ما، نواقص، مسئله بودجه، روحانیت شیعه و روحانیت سنی، راه اصلاح.

این کتاب، پیش تر با عنوان روحانیت از دیدگاه علامه شهید مطهریه کوشش فرهادریبی، با مشخصات اصفهان، کمیته فرهنگی جهاد دانشگاهی دانشگاه اصفهان، چاپ اول، [۱۳۶۱]، ۱۱۰ صفحه، وزیری، منتشر شده است.

۹۱. روحانیت از دیدگاه علامه شهید مرتضی مطهری

ریبی، فرهاد و اکبر ایروانی، مهدی ذوفن و عزت الله هدایتی (به اهتمام)،

ص: ۱۲۵

انجمن اسلامیدانشجویان دانشگاه اصفهان (گردآوری و تنظیم)، اصفهان، کمیته فرهنگی جهاد دانشگاهی اصفهان، چاپ اول، ج ۱۳۶۱، ص ۱۱۰، صفحه، وزیری.

این اثر به مناسبت سومین سالگرد شهادت استاد بزرگ شهید آیت الله مطهری از سوی انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه اصفهان تهیه و تدوین گردیده است تا نظریه ها و دیدگاه های استاد شهید یک جا در دست رس باشد. این نظریه ها درباره مشکلات اساسی سازمان روحانیت تشیع و چگونگی راه حل آن ها است و گاهی همراه با دیگر نظریه های پراکنده استاد درباره روحانیت، جمع آوری و در دوازده عنوان فراهم آمده است. فهرست مطالب و موضوع های آن چنین است:

علل انحطاط مسلمین (اسلام، مسلمین، عوامل بیگانه)، علاقه و مسئولیت، جنبش های اصلاحی شیعه (سید جمال الدین اسدآبادی، دردها که سید جمال تشخیص داد، امتیازات سید جمال الدین اسدآبادی)، رهبری، دو پیشنهاد مهم (تقسیم کار تخصصی در علوم و تکامل هزار ساله فقه، اجتهاد، نسبیّت اجتهاد، شورای فقهی)، وعظ و تبلیغ (ضرورت اصلاح وضع مرثیه خوانی، موعظه، مصالح گویی، آگاهی دینی و آگاهی اجتماعی، اخلاص، مزاح گویی، خطیب سخنگوی اسلام) حوزه های علمیه (ریشه اصلی سازمان و نظام صالح) مزایای حوزه های علوم دینی ما (رابطه استادی و شاگردی در میان طلاب) نواقص، مسئله بودجه (تمرکز قدرت، نقطه قوت و نقطه ضعف)، روحانیت شیعه و روحانیت سنی (قدرت و حریت، عوام زدگی)، راه اصلاح (معیشت، اثر ایمان و تقوا، ارزش نظم و نظام و سازمان، هشدار و انزار و امید و انتظار).

ص: ۱۲۶

این کتاب با عنوان «روحانیت»، قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، چاپ اول، ۱۳۶۵، ۱۵۰ صفحه، پالتویی نیز به چاپ رسیده است.

۹۲. روش تدریس کتاب های استاد شهید مطهری

سازمان فجر اسلامی، (تهیه و تنظیم)، جتهرانج، واحد انتشارات سازمان فجر اسلام، ۱۳۶۰، ۵۲ صفحه، جیبی.

در مقدمه کتاب، هدف از این نوشتار، چنین آمده است:

«... در چنین هنگامه ای که جوانان و نوجوانان عزیزمان تشنه اسلامند، [باید] ما بتوانیم آب گوارا و زلال اسلام را از سرچشمه پاک و همیشه جوشان قرآن و عترت، توسط ساقیان حقیقی آن، یعنی همان روحانیت اصیل و پیرو خط امام به دست آنابسپاریم. یکی از این رهروان استاد شهید مرتضی مطهری است که امام خمینی در دومین سالگرد شهادتشان با اشاره به همین موضوع چنین فرمودند:

«او با قلمی روان و فکری توانا در تحلیل مسایل اسلامی و توضیح حقایق فلسفی، بازبان مردم و بی قلق و اضطراب به تعلیم و تربیت جامعه پرداخت. آثار قلم و زبان او بیاستنا آموزنده و روان بخش است و مواعظ و نصایح او که از قلبی سرشار از ایمان و عقیده نشات می گرفت برای عارف و عامی سودمند و فرح زا است. امید آن بود که از ایندرخت پرثمر میوه های علم و ایمان بیش از آن چه بجا مانده چیده می وشد و دانشمندانی پربها تسلیم جامعه گردد...»

بهر تقدیر نیاز موجود و مواد آماده بود. از این رو بعضی از افراد که به خاطر دلسوزینسبت به اسلام و مسلمین و حتی برای رضای خدا دست به تدریس این مطالب _ از جمله کتاب های استاد مطهری _ زدند به لحاظ عدم آشنایی با روش تدریس مسایلاسلامی و هم چنین عدم آگاهی از

شرایط روحی دانش آموزان، گاهی اثرات نامطلوب‌برجای گذاشته‌اند. از این رو، ما بنا بر همین ضرورت، بر آن شدیم تا روش تدریس‌مسائل اسلامی بلا-مخصوص کتاب‌های استاد شهید مرتضی مطهری را تهیه و در اختیار نهادهای انقلابی و مراکز فرهنگی بگذاریم. در این نوشتار کوتاه مراحل چهارگانه تدریس یعنی تعیین هدف از ارزش‌های آغازین (رفتار ورودی) انتخاب روش تدریس مناسب، ارزشیابی و نیز طرح کلی آموزش کلاس‌های امور تربیتی دانش آموزان راهنمایی تا چهارم نظری با توجه به آثار استاد شهید مرتضی مطهری تبیین و بررسی شده است.

۹۳. روشی در تدریس عقاید

(مقدمه‌ای بر شناخت مکتب با استفاده از مقدمه‌ای بر جهان بینی اسلامی استاد شهید مطهری).

اسدی، علی محمد، جیبی‌جا، بی‌ناج، ۱۳۶۳، ۶۴ صفحه، رقی.

این اثر، مجموعه‌ای است با عنوان روشی در تدریس عقاید که با استفاده از کتاب مقدمه‌ای بر جهان بینی اسلام‌یاستاد شهید آیت‌الله مطهری به صورت درس‌هایی در دو بخش شامل ده درس تدوین گردیده است.

عنوان‌ها و موضوع‌های مطرح شده چنین است:

بخش اول: ضرورت پیوند با مذهب (بینش‌ها و گرایش‌ها، امتیاز انسان، رابطه علم و ایمان، جانشینی علم و ایمان، ایمان مذهبی، خلاصه بخش اول و پرسش‌های بخش اول).

بخش دوم: مبانی اندیشه در مکتب (جهان بینی، انواع جهان بینی، جهان بینی توحیدی و معیارهای آن، جهان بینی اسلامی، جهان بینی واقع‌گرا، خلاصه بخش دوم و پرسش‌های بخش دوم).

باقرزاده بابلی، عبدالرحمن، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۸۰ صفحه، رقعی.

بی تردید آثار پربهای فرزانه شهید آیت الله مطهری، گنجینه پربار و ارزشمندی است که تا سال های سال، یاریگر اندیشمندان و حقیقت جوینان نجات دهنده اندیشه های ناسالماز انحراف ها و روشنگر مبانی فکری و دینی نظام مقدس ما خواهد بود. بی شک هنوز آثار هیچ دانشمندی نتوانسته است جامعیت آثار شهید مطهری را بیابد و جایگاه آثار وی را پیدا کند. او که در میان طوفان سهمگین هجمه های فرهنگی دشمن و یورشافکار منحط التقاطی و جمود فکری حاکم بر بعضی از افراد که دست در دست هم، اسلام اصیل را هدف گرفته بودند، با تبیین اسلام ناب محمدی یا به تعبیر بهتر فرهنگ ناب اسلام اصیل، در برابر دشمن ایستاد و چون پاسداری دلیر و شجاع و مقاوم در خطمقدم جبهه فرهنگی سینه سپر کرد و عاقبت در همین راه جان عزیزش را نیز فدا کرد.

نکته مهم و جالب این که افزون بر همه برتری ها و جامعیت، استواری و اتقانی که در سخنان استاد شهید به چشم می خورد، همه اهل نظر نیز این را تایید می کنند. این سخنان بسیار با طراوت و تازگی است. با آن که استاد، بعضی از این سخنان را حدود چهل سال پیش گفته اند، ولی گویی آن حکیم فرزانه امروز را درک کرده و به مقتضای نیازها و جریان های مثبت و منفی امروز سخن می گوید؛ زیرا از زمان خود سال ها جلوتر بوده و مطالبی کلی و ضروری را مورد بحث قرار دادند که برای هر زمانی چون زمان حال خود، مفید و راه گشا و جواب گوی شبهه ها و انحراف های فکری است.

از همین جاست که هنوز پس از گذشت بیش از دو دهه شهادت پر افتخار آن عزیزسفر کرده، هنوز آثار ایشان، با همان طراوت اولیه خود از سوی جوانان و تحصیلکرده ها و حتی روشن فکران و برجستگان مسلمان و حتی غیر مسلمان مورد توجه قرار می گیرد. بی شک این امر را باید حاصل تلاش پی گیر آن شهید عزیز دانست. باید گفت آثار آن شهید بزرگوار نه تنها جوابگوی نیاز نسل حاضر، بلکه نسل های و آینده ماست. همگان به آشنایی با اندیشه های والای آن شهید، که زیربنای تفکر و مبانی یک حکومتدینی و جامعه آرمانی است، نیاز دارند تا به اهداف بلند انسانی در جنبه های فردی و اجتماعی دست یابند.

نویسنده با توجه به جامعیت سخنان آن استاد یگانه و وجود هجده سنگین فرهنگی دشمن و کج اندیشان داخلی و خارجی و القای شبهه های بی پاسخ در زمینه دین و فرهنگ و... چندین موضوع متناسب با جو فرهنگی حاکم بر جامعه و نیازهای روزافکار عمومی به ویژه نسل جوان و حقیقت جوی این مرز و بوم را به همراه بعضی مسایل تربیتی انتخاب و سپس پاره ای از کلمات و سخنان و پاسخ های دلنشین و گویای استاد را که در همان محورها بوده، از آثار آن شهید استخراج کرده و بدون هیچ گونه دخل و تصرفی در هفت بخش تدوین کرده است. برخی از عنوان ها و موضوع های مطرح شده عبارتند از:

بخش اول (اسلام، آیین جاویدان) وحدت دین و رد پلورالیزم، قرائت های مختلف از متون دینی تساهل و سازش در اصول دین ممنوع، اسلام در دیدگاه دانشمندان خارجی، اسلام و نوگرایی در زندگی، راز جاودانگی دین اسلام، اختیارات حاکم.

بخش دوم (مسائل اجتماعی) ماهیت آزادی و نیاز به آن، آزادی اجتماعی، تضاد بین‌آزادی غربی و اسلامی، اصلاحات اجتماعی و...

بخش سوم (تحجر و ملی‌گرایی دو عامل رکود و انحطاط)، جمود علمی بدتر از جهالت، کار فوق‌العاده امیرمومنان علیه السلام، روح خوارج زنده است، جمود عامل عقبافتادگی، نقش روشن‌فکران در احیای حس ناسیونالیستی.

بخش چهارم (انقلاب اسلامی و روحانیت، آفت‌ها، ضرورت‌ها)، ریشه‌های انقلاب اسلامی، جمهوریت و اسلامیت نظام، اختیارات ولی‌فقیه، روحانیت و ضرورت‌زمان‌شناسی، آفات نهضت اسلامی، ماهیت نفاق و ادعای اصلاح‌طلبی.

بخش پنجم (فرهنگ انسانی، اسلامی، اصالت، بایدها و نبایدها)، خطر خودباختگی در عرصه فرهنگ، مبارزه و خودباختگی، استعمار و استعلال فرهنگی، شیوه مقابله با منحرفان فکری.

بخش ششم (فلسطین، صهیونیسم و ضرورت یکپارچگی مسلمین)، تاریخچه فلسطین و وظیفه مسلمین، خطر بزرگ اسرائیل، یهود قهرمان تحریف.

بخش هفتم (مسائل کودکان و جوانان)، کودکان و شعائر دینی، کودکان و آموزش علمیدین‌داری، کودکان و آزادی، پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وجوانان رشید، نسل جوان را دریابیم، توبه در جوانی، ورود جوانان دانشگاهی به حوزه علمیه، فاسد کردن جوانان، ابزار استعمار.

۹۵. ره یافت (۲): گستره دین از نگاه شهید مطهری

اردشیری لاجیمی، حسن، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۳۰، صفحه، رقعی.

از دانشمندان معاصر که در مسایل دین شناسی تلاش مداوم و پی گیر داشته، استاد علامه شهید مرتضی مطهری رحمه الله بوده است که با نبوغ خویش به همه مسایل مطرح شده در این عصر از نگاه دین پرداخته و باعث شد تا نقطه عطفی در تفکر فلسفی جدید ایجاد شود. نقطه نظرهای بسیار زیبایی که استاد در مقوله هایی چون ایدئولوژی، انسان شناسی، جامعه شناسی، تاریخ و علم ... ابراز داشته اند، هنوز بسیار تازه می باشند و جای طرح آن ها به صورت کارهای موضوعی بسیار خالی است بر این اساس نویسنده گزیده ای از نظرات بسیار بلند استاد علامه در بعضی از موضوعات در فلسفه دین را در این نوشتار در چهارده بخش فراهم آورده که عناوین آن چنین است:

بخش اول: علت رجوع به دین، بخش دوم: دین و ایدئولوژی، بخش سوم: عقل و دین، بخش چهارم: مسأله شناخت دین، بخش پنجم: جایگاه فقه در دین، بخش ششم: انسان شناسی و دین، بخش هفتم: دین و اخلاق، بخش هشتم: دین و روان شناسی، بخش نهم: دین و جامعه شناسی، بخش دهم: دین و فرهنگ، بخش یازدهم: دین و تاریخ، بخش دوازدهم: دین و اقتصاد، بخش سیزدهم: دین و حقوق، بخش چهاردهم: دین و آزادی.

۹۶. ره یافت (۳) پاسخ های شهید مطهری به پرسش هایی در گستره اخلاق

اردشیری، حسن، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۱۱۶، صفحه، رقعی.

ص: ۱۳۲

موضوع های اصلی مطرح شده در کتاب عبارتند از:

فطرت، ایمان، فلسفه اخلاق، تقوا و خودسازی، عشق، امتحان الهی، دعا، قدرت و جاذبه و دافعه.

۹۷. زندگی و مبارزات استاد شهید مرتضی مطهری

[بی جا]، انتشارات محمد، جیبی تاج، ۶۴ صفحه، جیبی.

اثر حاضر، شرح حال کوتاهی از زندگی استاد است. زندگی استاد در این کتاب به چهار دوران تقسیم می شود: دوران کودکی، دوران تحصیل، دوره اقامت پانزده ساله استاد در قم، دوران اقامت در تهران.

در دوران تحصیل، به علم آموزی استاد در حوزه های علمیه شهر در قم پرداخته شده و دوره اقامت پانزده ساله استاد در قم با چند عنوان تشریح شده است:

خصوصیات روحی و معنوی، تحصیل و تدریس، پاسداری از جهان بینی اسلامیدر برابر هجوم اندیشه های مادی، مبارزات سیاسی و اجتماعی و مهاجرت به قم.

۹۸. زن و شریعت مطهر (زن در نگاه دکتر شریعتی و استاد مطهری).

نوروزی، حسن و هادی عظیمی نصر آبادی، قم، نغمات، ۱۳۸۲، ۳۷۵ صفحه.

۹۹. سرگذشت مطهر (زندگی نامه استاد شهید مرتضی مطهری).

دهقانی (دانا)، محمد علی، تهران، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۷۹، صفحه ۱۰۸، وزیری.

سرگذشت مطهر، زندگی نامه استاد شهید مطهری، بررسی احوال و آثار، خدمات فرهنگی و فعالیت های مبارزاتی استاد با بهره گیری از آثار و

ص: ۱۳۳

خاطرات دوستان و آشنایان است که برای گروه های سنی «د» و «ه» در پنج فصل تدوین شده است.

نویسنده در بخش اول و دوم ماجرای تولد و کودکی شهید مطهری را بیان می کند. سپس ضمن ارایه تصویری از دوران طلبگی از زبان خودشان و خانواده و دوستان، بهمعرفی استادان وی هم چون حضرت امام خمینی، آیت الله بروجردی و علامه محمدحسین طباطبایی می پردازد و در بخش دوم با عنوان خورشید مجاهد به فعالیت های فرهنگی و مبارزاتی ایشان را شرح می دهد. سفر سرخ شهادت عنوان بخش چهارم است کهبه ویژگی های استاد شهید مطهری از زبان نزدیکان و آشنایان می پردازد و در پایان این بخشپیام تسلیت حضرت امام خمینی به مناسبت شهادت استاد آمده است. عنوان بخش پنجمیادگارهای ماندگار است که خلاصه ای از خاطره های شاگردان و گروهی از چهره های علمیه فرهنگی هم چون دکتر حداد عادل، دکتر سید محمد باقر حجتی، دکتر سعدی زاده، سید محمود مدنی، آقای وحیدی، دکتر علی مطهری و دکتر محمد مفتاح فراهم آمده است.

۱۰۰. سرگذشت های ویژه از زندگی مطهری

یوسفی اشکوری، حسن، تهران، شرکت سهامی انتشار.

۱۰۱. سرگذشت های ویژه از زندگی شهید مرتضی مطهری (جلد ۳-۱)

جمعی از فضلا و یاران، تهران، مؤسسه نشر و تحقیقات ذاکر، چاپ ششم، ۱۳۷۰، ۱۹۰ صفحه، رقعی.

اندیشمندان و پژوهشگران بسیار در دوره های گوناگون تاریخ بشریت با خلق آثار فکری و معنوی کوشیده اند تا در کنار عرضه فکر و ایده جدید، انسان جست و جو گر و تشنه حقیقت را در رسیدن به مقصد غایی

ص: ۱۳۴

رهنمون گردند. مبانی اعتقادی، اصولاندیشه ها و شیوه زندگی متفکران، نقش موثری در ترسیم مدینه فاضله آنان داشته است. به گونه ای که اختلاف در بینش ها و باورها، در میان اندیشمندان بزرگ به تعیین و ترسیم راه های گوناگون و گاهی متضاد با یکدیگر در مقابل بشریت انجامیده است.

غور در مشی زندگی بزرگ مردانی که نقش اساسی در ایجاد دگرگونی های عمیق اجتماعی داشته اند، با انگیزه یافتن زاویه های پنهان و گوناگون زندگی آنان، می تواند نمونه و الگویی عملی برای مشتاقان و پویندگان مسیر ارایه دهد. بدین لحاظ در مکتب اسلام سنت و سیره به عنوان عینی ترین نمونه و برجسته ترین جلوه های تحقق اهداف مکتب مطرح بوده تا جایی که عمل به سنت و سیره در راستای پیروی از کتاب الله سفارش شده است. در مراحل پایین تر کتاب های رجال و تراجم و احوال که جامع شرح حالاغلب زبندگان علوم و معارف اسلامی است، میان کتاب های اسلامی جایگاه ویژه ایدارد. مؤسسه نشر و تحقیقات ذکر، بر آن است تا سرگذشت های ویژه از زندگی پربار استاد شهید مرتضی مطهری را که نقش به سزایی در تبیین و ترسیم مبنای فکری و اعتقادی انقلاب اسلامی داشته است را از لابه لای مصاحبه ها و گفتارهای دلنواز مصاحبان و یاران و شاگردان ایشان در مجموعه چند جلدی گردآوری کند.

مطالب این نوشتار، (جلد اول)، به خاطراتی از دوره های گوناگون زندگی استاد، سپس خاطره های یاران و نزدیکان شهید مطهری اختصاص دارد. یارانی هم چون: آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب، آیت الله منتظری، شهید مظلوم آیت الله بهشتی، آیت الله مفتاح، شهید حجت الاسلام

و المسلمین محلاتی، آیت الله سید عبدالکریم موسوی اردبیلی، آیت الله محمد رضا مهدوی کنی، آیت الله جوادی آملی، جناب آقای حسین غفاری و آقای علی مطهری (فرزند استاد شهید) که در این بخش گفتار ایشان به چشم می خورد. در بخش دیگر کتاب، مکاتبه های استاد شهید مطهری با حضرت امام رحمه الله همراه با دست خط هر دو بزرگوار آمده است. در بخش پایانی نیز تصاویری از مقاطع گوناگون زندگی استاد شهید مطهری گردآوری شده است.

جلد دوم از مجموعه سرگذشت های ویژه از زندگی استاد شهید مطهری شامل چندسخنرانی یا مصاحبه با افراد می باشد که به مناسبت بزرگداشت مقام استاد انجام پذیرفته است:

شهید آیت الله محمد صدوقی، شهید حجت الاسلام و المسلمین محمد جواد باهنر، حجت الاسلام و المسلمین علی اکبر هاشمی رفسنجانی، حجت الاسلام سید محمد باقر حجتی، حجه الاسلام و المسلمین سید حسن طاهری خرم آبادی، خانم مطهری، حجت الاسلام و المسلمین سید محمد دعایی و برادر مجتبی مطهری.

بخش بعدی کتاب به نامه ها و دست نوشته های استاد اختصاص دارد که در آن موارد زیر مطرح شده است: سروده ای از استاد درباره امام خمینی در زندان، نامه استاد به پسر و دخترش، دست خطی از استاد در زندان موقت شهربانی و بیانیه ای در مورد جنایات رژیم پهلوی، بخش پایانی کتاب با تصاویر گوناگونی از استاد همراه است.

جلد سوم از مجموعه سرگذشت های ویژه از زندگی استاد شهید مطهری شامل نظریه های برخی از شاگردان و یاران استاد درباره شخصیت وی است که اسامی آنان عبارتند از:

آیت الله علامه محمد حسین طباطبایی، آیت الله علی مشکینی، حجت الاسلام محمد واعظ زاده خراسانی، آیت الله محمد فاضل لنکرانی، حجت الاسلام مرحوم مصطفی زمانی، حجت الاسلام و المسلمین سید هادی خسروشاهی، حجت الاسلام تقی شریعتمداری، حجت الاسلام مسیح مهاجری، آقای فخرالدین حجازی، اسدالله لاجوردی، مهندس میر حسین موسوی، آقای محمد اسد گرمارودی و آقای محمد مطهری.

۱۰۲. سلسله بحث های اندیشه شناسی استاد مطهری

رودگر، محمد جواد، تنکابن، کانون پرورشی شهید صالحی تنکابن، (۱۳۶۷ _ ۷۰) چالوس، دفتر نشر فرهنگ و معارف اسلامی، دانشگاه آزاد واحد نوشهر، چالوس.

در سال های ۶۷ _ ۷۰ مجموعه دروسی با عنوان «مطهری شناسی» با توجه به ضرورت بازخوانی و بازشناسی آثار و اندیشه های استاد مطهری در تنکابن از سوی آموزش و پرورش (با مسئولیت کانون فرهنگی _ تربیتی) آن شهر برای جمعی از معلمان و مربیان برگزار شد که در دوازده جزوه فراهم آمد. عنوان های فرعی: شناخت شناسی (چهاربخش)، حافظ شناسی (پنج بخش)، بازشناسی تعالیم اسلامی چون مفهوم زهد، عدل... (سه بخش). آن گاه در دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس نیز برای دوره معلمان همین دروس و نقل و نقد تطبیقی آثار و آرای متفکرانی چون: بازرگان، شریعتی، سروش و استاد مطهری با عنایت به آرای کلامی _ فلسفی و معرفت شناسی آنان برگزار شد که در بیست و هفت جلسه و بخشی از آن در جزوه هایی با عنوان مبانی نظری تهاجم فرهنگی غرب به اندیشه های دینی منتشر شده است.

ص: ۱۳۷

خباز، محمد رضا، تهران، انتشارات زعیم، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۱۲۸ صفحه، وزیری.

نگارنده در این اثر، مقوله سیاست را از دیدگاه استاد شهید مطهری با استفاده از آثار ایشان بررسی کرده است. عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

پیش درآمد، دگرگونی شگرف در تاریخ اسلام، اختلافات سیاسی، سندی دیگر از چهار مقاله عروضی، سندی دیگر از یاقوت حمودی در معجم البلدان، سندی دیگر از تاریخ بیهقی، سندی دیگر از دربار سلطان محمود غزنوی، سندی دیگر از فرخسیستانی و غزنوی اسدآبادی، نگاهی سراسری، رویدادهای سال سی و پنجم، جنگصفین، بر نوزه کردن قرآن ها، روان شناسی و خرد و باور خارجیان، اباضیه خارجیان نمونه دار، رفتار نمونه وار خوارج، سلطه ظاهرپرستی، جهان گشایی زیر دستاویز وبهانه دادگستری، وضع فکر و عقاید مسلمانان، جبر و اختیار، خواست آزادی برای مردم، پیدایش قدریان، پایه گذاری اعتزال، اصول پنج گانه معتزلان، دنباله کار معتزلان، مسئله محنت، فشار بر اشعریان، پیدایش اشعریان، باورهای اشعریان، نتایج اختلافات اجتماعی و فکری مسلمانان اندیشه های استاد مطهری، پاسخ به یک پرسش مهم، انواع آزادی، اصیل ترین شکل دموکراسی، ارزش تفکر در اسلام، دل بستگی همراه با تعصب ممنوع، از منتقد استقبال می کنم، آزادی مقوم دین است یا مخرب دین، اقسام آزادییان، مفسد منع آزادی بیان، روش و سیره پیغمبر اسلام و ائمه اطهار در برخورد با مخالفانشان، اعتراف به حقوق مردم و حکمران امانتدار است، نه مالک.

۱۰۴. سیری در آثار استاد شهید مطهری

ستاد برگزاری مراسم بزرگداشت سالگرد شهادت (تهیه و تنظیم)، جبی جا، بی ناج، ۱۳۵۹، ۲۳۶، صفحه، رقی.

این کتاب، عهده دار توصیف و معرفی آثار استاد است. پیام امام خمینی به مناسبتشهادت و سالگرد شهادت استاد، نخستین بخش کتاب را تشکیل می دهد. مقدمه کتاب با عنوان مطهری که بود؟ به معرفی و شرح حال استاد با عنوان زیر پرداخته است:

مطهری و انگیزه فعالیت هایش، مطهری و انقلاب فرهنگی و آثار مطهری.

برخی از کتاب های توصیف شده در این مجموعه بدین قرار است: داستان راستان، مقدمه ای بر جهان بینی اسلامی، انقلاب اسلامی، نهضت های اسلامی در صد ساله اخیر، انسان و ایمان، وحی و نبوت، مقدمه ای بر جهان بینی اسلامی، زندگی جاوید یا حیاتاخری، نظام حقوق زن در اسلام، جاذبه و دافعه علی علیه السلام، سیری در نهج البلاغه، بیست گفتار، قیام و انقلاب مهدی(عج)، مسئله حجاب، خدمات متقابل اسلام و ایران و...

۱۰۵. سیری در آثار شهید مرتضی مطهری (کتابنامه توصیفی و موضوعی)

بنیاد فرهنگی امام رضا علیه السلام، تهران، بنیاد فرهنگی امام رضا علیه السلام، چاپ اول، ۱۳۶۲، ۲۳۱، صفحه، وزیری.

اقبال شیفتگان معارف اسلامی به آثار استاد مطهری رحمه الله، کوشش های بسیاری را برای معرفی کتاب های او برانگیخت و مجموعه نوشته ها و سخنان او تا آن جا که آماده نشر بود، به شکل های گوناگون در دسترس عموم قرار گرفت. از جمله تلاش هایی که به منظور کشف بهتر اندیشه استاد مطهری رحمه الله صورت گرفت، یکی همین کتاب حاضر است که در آن

گفتارهای استاد درباره مسایل گوناگون جداگانه آورده شده است. این اقدام که حرکتی نو و ابتکاری است، به خواننده اهل تحقیق، برای یافتن موارد مورد نیاز، کمک فراوان خواهد کرد. مجموعه نوشته ها و نوارهای بازمانده از استاد مطهری رحمه الله، شبیه شهر بزرگی است که کوچه ها و خیابان های گوناگونی دارد و کتاب به منزله نقشه این شهر است که مقصد و مقصود او را به هر کس نشان می دهد تا هم سرگردان نشود و هم سریع تر به مقصود برسد.

این کتاب از دو مقوله و چهار بخش تشکیل شده است:

مقدمه اول به قلم دکتر غلام علی حداد عادل و مقدمه دوم به وسیله نویسنده نوشته شده است. بخش نخست با عنوان نظر دیگران درباره استاد به نظریه های حضرت امام خمینی، (شامل پیام ها و سخنرانی)، علامه سید محمد حسین طباطبایی و آیت الله منتظری درباره استاد اختصاص دارد. بخش دوم کتاب حاضر نوشته ای از دکتر عبدالکریم سروش است که به نقش اندیشه های استاد شهید مطهری پرداخته شده است.

زندگی استاد مطهری عنوان سومین بخش کتاب است که شامل این موضوع ها است. زندگی پر بار استاد مطهری، حیات معنوی و اخلاقی استاد، حیات علمی استاد، کلاس ها و درس های استاد و آنان که استاد شهید را پرورانده بودند. بخش چهارم کتاب با عنوان کتاب های استاد که مفصل ترین بخش کتاب است شامل فهرست های زیر است.

فهرست الفبایی کتاب های استاد، فهرست توصیفی کتاب های استاد، فهرست موضوعی کتاب های استاد، فهرست کتاب های ترجمه شده استاد و فهرست کتاب ها و مقاله های چاپ نشده استاد.

بخش پنجم به نوارها اختصاص دارد که در آن لیست الفبایی و

موضوعی سخنرانی‌های استاد آمده است. بخش آخر نیز به مقاله‌ها و پایان‌نامه‌ها اختصاص دارد که فهرست مقاله‌ها، کتاب‌های اسلام، نیازهای جهان امروز، امدادهای غیبی در زندگی بشر، بیست گفتار، حماسه حسینی، ده گفتار، گفتارهای معنوی، مجموعه مقاله‌ها و مقاله‌های فلسفی و نیز فهرست مقاله‌های منتشر شده در روزنامه‌های اطلاعات، جمهوری اسلامی، کیهان، هفته‌نامه سروش، مجله مکتب اسلام، مجله الهادی، مجله مکتب تشیع و نیز فهرست جامع پایان‌نامه‌ها و رساله دکتری که به راهنمایی استاد نوشته شده به ترتیب حروف الفبا آمده است.

۱۰۶. سیری در اندیشه‌های اجتماعی شهید آیت‌الله مطهری

باقی، نصر آبادی، علی، قم، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، چاپ دوم، ۳۴۴ صفحه، وزیری.

استاد شهید مرتضی مطهری، در میان اندیشه‌گران مسلمان معاصر جایگاه ویژه‌ای دارد. آن اسلام‌شناس برجسته با اشراف و احاطه خاصی که بر شریعت مقدس اسلام داشت، توانست مسایل اجتماعی و فرهنگی را به گونه‌ای شایسته تبیین کند و بسیاری از مشکلات جامعه، به ویژه مشکلات نسل جوان را مورد کاوش قرار دهد.

در آثار و نوشته‌های استاد شهید مطهری، اندیشه‌هایی هم چون تاریخ جوامع، تحولات اجتماعی و جامعه‌شناسی دینی، اساس اندیشه‌های اجتماعی در اسلام، انسان‌شناسی، بررسی عمده‌ترین مسایل اجتماعی دوره حاضر، مبانی اقتصاد اسلامی و طرح اندیشه جامعه‌شناسان بزرگی چون مارکس، اسپنسر، روش علمی فلسفه تاریخ و نقد مکاتب مختلف مطرح شده است. بنابراین، طرح اندیشه‌های اجتماعی او می‌تواند در ترسیم مدینه فاضله مورد نظر ایشان، همگان را یاری رساند.

اندیشه اجتماعی ایشان سرشار از برخوردهای فلسفی، استدلالی، اقناعی است که بابه کاری گیری گفتاری شیوا، قلمی توانا و تتبع در مباحث جدید، کالبد شکافی و ژرفانگاری عمیق، دوری از قضاوت های ارزشی و غرض ورزی های گمراه کننده است. نویسنده در این کتاب می کوشد تا با بهره گیری از نظریه های استاد شهید، نظمفکری و اسلوب ایشان را درباره مسایل اجتماعی تبیین کند.

نویسنده در بخش نخست کتاب برای ورود به مطلب، کلیات و مسئله اصلی این کتاب را بررسی می کند. در بخش دوم، عوامل موثری که زمینه ساز تکوین اندیشه اجتماعی استاد مطهری بوده اند، بررسی می شود که عبارتند از: مبانی اندیشه اجتماعی مطهری و ویژگی های آن، ارتباط مباحث استاد با شرایط اجتماعی ایران، ویژگی های روش شناختی استاد، ارجاع به نظام ارزش ها و نقش ایشان در جریان روشن فکری مذهبی در پایان همین بخش نیز دورنمای فضای فرهنگی دهه پیش از انقلاب ترسیم می شود. در بخش سوم اصالت فرد و جامعه، تکامل اجتماعی، قشر بندی و نابرابری اجتماعی، سنن و قانون مندی اجتماعی تحلیل و نقد می شود و نظریه های ایشان که برگرفته از دیدگاه اسلام است، درباره قطب بندی های اجتماعی، طبقه بندی اجتماعی، علل نابرابری، جامعه بی طبقه و... تبیین می شود.

۱۰۷. سیری در اندیشه های استاد مطهری

سجادی، جمال، تهران، انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۷۸ صفحه، پالتویی.

هر انقلابی در بُعد اندیشه، نیازمند اندیشمندانی است که در عین ترسیم راهبردها و خطمشی های آن، به تدوین برنامه ها و تنظیم مؤسسه های آن

ص: ۱۴۲

بپردازد. در عرف رایج ادبیات سیاسی به چنین اندیشمندانی تئوریسین یا ایدئولوگ اطلاق می شود. بر همین اساس، انقلاب اسلامی ایران طی مراحل تکامل خود، وامدار خردورزانی است که با سیرابشدن از منابع پر فیض اسلامی و شیعی، وظیفه ترویج اندیشه های ناب دینی در میان انقلابیون و زمینه سازی برای برپایی بزرگ ترین انقلاب مذهبی تاریخ معاصر را برعهده داشته و به خوبی از عهده چنین امر مهمی برآمده اند. اگر سر سلسله دار ایناندیشمندان را حضرت امام خمینی بدانیم، علامه شهید مطهری به عنوان یکی از برجسته ترین شاگردان و پاره تن حضرت امام، بی شک در جایگاه دوم قرار خواهد گرفت. دیدگاه های شهید مطهری درباره مسایل گوناگون در ده ها کتاب و رساله مدون شده و طبیعی است بدون آشنایی با این آثار، فهم چرایی، چگونگی و اهداف انقلاب اسلامی بعید به نظر برسد.

نوشتار حاضر که شماره ۲۳ از دانستنی های انقلاب اسلامی برای جوانان است، تلاشی است برای آشنایی ابتدایی نسل جوان و علاقه مند به فهم بنیادین انقلاب اسلامی اندیشه ها و آثار علامه شهید مطهری. بهترین نتیجه ای که از مطالعه کتاب به دستخواهد آمد ایجاد کنجکاوی نسبت به آثار و افکار متفکر بزرگ اسلامی، استاد مطهری است.

در این کتاب، به زبان ساده، چنین مباحثی مطرح می شود:

زمینه های پرورش اندیشه های استاد مطهری، شکل گیری اندیشه های استاد، معرفت شناسی، جهان بینی و ایدئولوژی از دیدگاه استاد مطهری، سخنی در اثبات غیب، موضع اسلام در مقابل علم، ازلیت ماده، تکامل و خلقت، لایزال بودن دین، اسلام مقتضیات زمان، زهد، مفهوم آزادی اندیشه در اسلام، آزادی عقیده، آزادی در تحقیق و عقاید مذهبی،

مسئولیت اجتماعی انسان، دین اسلام و عقل، مفهوم مساوات در اسلام، عدالت اجتماعی، آیا انقلابی گری روحیه ماتریالیستی است یا مذهبی؟ مکانیزم تحول تاریخ، بطلان ایدئولوژی مارکسیسم، طبقات اجتماعی و انقلاب، شهادت، مقایسه ماتریالیسم تاریخی یا جهت گیری اسلامی و قرآن، رد مارکسیسم، سخنی بارویشن فکران مذهبی متمایل به مارکسیسم، نگرش استاد مطهری نسبت به انقلاب، اندیشه های انتقادی استاد مطهری در قبال رژیم شاه، نتایج اجتماعی اندیشه های استاد مطهری.

در پایان کتاب، فهرست منابع و مآخذ فراهم آمده است.

۱۰۸. سیری در زندگی استاد مطهری با مقاله ای از حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی

تهران، انتشارات صدرا، چاپ هفتم، ۱۳۸۰، ۲۳۸ صفحه، رقعی.

کتاب حاضر شامل سه فصل است: فصل اول مقاله ای است به قلم دانشمند محترم جناب آقای هاشمی رفسنجانی با عنوان شهید مطهری آن طور که من می شناسم. در این مقاله نویسنده محترم ضمن بیان سابقه آشنایی خود با شهید مطهری نقش اجتماعی و سیاساستاد شهید را در پیش و پس از قیام پانزده خرداد و در جریان این قیام، به خوبی ترسیم کردند و در پایان اظهار امیدواری کرده است که دو فصل دیگر زندگانی استاد، یعنی فصلی از تبعید امام خمینیرحمه الله تا آغاز دوره جدید نهضت اسلامی و فصل دوره جدید نهضت اسلامی تا شهادت استاد نیز بررسی و تحلیل شود.

در فصل دوم این کتاب، در واقع خواست نویسنده محترم مقاله نخست تحقق یافته است. در این فصل، مقاله ای با عنوان سیری در زندگانی استاد مطهری به چشم می خورد که به وسیله یکی از علاقه مندان استاد نوشته

ص: ۱۴۴

شده است و افزون بر بیان و تحلیل وقایع زندگانی آن بزرگ مرد انقلاب اسلامی از تولد تا شهادت، شامل خاطره هایی شنیدنی از دوستان و نزدیکان استاد است و به آن دو فصل از زندگانی ایشان بیش تر پرداخته است.

فصل سوم را نامه های استاد شهید درباره حسینیه ارشاد تشکیل می دهد که در واقع ضمیمه ای است بر فصل دوم.

تدوین زندگی نامه دقیق و مستند استاد مطهری که در واقع تدوین بخش مهمی از تاریخ انقلاب اسلامی نیز خواهد بود، کاری بسیار ضروری و مفید است. البته کاری است دشوار و محتاج به زمان که جز با اراده ای منبث از عشق و ارادت به آن مجاهد اندیشمند فرزانه و علاقه به آینده انقلاب اسلامی به انجام نمی رسد. این کتاب، آغازی بر آن کار بزرگ است.

بسیاری از زوایای زندگانی استاد مطهری به ویژه مبارزه های سیاسی ایشان برایش تر جامعه ما به ویژه جوانان، چندان شناخته نیست. در حالی که تک تک وقایع زندگانی آن استاد شهید و تک تک موضع گیری ها و اظهار نظرها و کارهای عملی آن شهید بزرگوار می تواند برای جامعه ما راه گشا باشد؛ به ویژه این که استاد مطهری مورد عنایت ویژه رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینیرحمه الله و نیز رهبر گران قدرمان حضرت آیت الله خامنه ای بوده و هست.

۱۰۹. سیری در سیره معصومین علیهم السلام (خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری «دفتر دوم»)

مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام، (فعالیت های دانشجویی)، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق علیه السلام، چاپ پنجم، ۱۳۸۲، ۲۸۶ صفحه، رقعی.

ص: ۱۴۵

سیری در سیره معصومین علیه السلام دفتر دوم از خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری است که به کوشش مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام تهیه و تدوین شده است و به عنوان یکی از درس نامه های اصول عقاید دانشگاه امام صادق علیه السلام شماره می رود. این کتاب شامل خلاصه ای است از کتاب های سیری در سیره نبوی صلی الله علیه و آله، سیری در سیره ائمه اطهار علیه السلام، جاذبه و دافعه علی علیه السلام، سیری در نهج البلاغه و حماسه حسینی که محور همگی آن هازندگانی، سیره و سخنان معصومین علیه السلام است.

ضمیمه پایانی، مجموعه سخنان و یادداشت های استاد مطهری درباره تحریف های حادثه عاشورا است که به شکل پراکنده در سه جلد کتاب حماسه حسینی و کتاب های دیگر ایشان آمده است. که به دلیل اهمیت آن، خلاصه نشده و تنها با نظم منطقی مرتب شده بدون هیچ دخل و تصرفی در پایان این دفتر آورده شده است.

۱۱۰. سیری در مبارزات ایدئولوژیک استاد مطهری

سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی (تهیه و تدوین)، ۱۳۵۸، ۱۴ صفحه، بیانیه ش ۱۳.

۱۱۱. سیر مطالعاتی آثار استاد شهید مطهری

انجمن اسلامی دانشگاه تربیت معلم (تهیه و تنظیم، تبریز، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مرکز - تبریز، جیبی تاج، ۳۸ صفحه، رقی).

در این جزوه، سیر مطالعاتی آثار استاد شهید مطهری به دو سبک و روش کتاب به کتاب و موضوعیت بین شده است. سیر مطالعاتی کتاب به کتاب به سه سطح مقدماتی، متوسط و عالی تقسیم شده است که برخی از آن بدین شرح است:

۱. کتاب هایی که برای سطوح مقدماتی مناسب است:

ص: ۱۴۶

داستان راستان، گفتاری درباره جمهوری اسلامی، نهضت های اسلامی در صد سالهاخیر، کتاب سوزی ایران و مصر، اخلاق جنسی در اسلام، ولأها و ولایت ها، بیستگفتار، پیامبر امی، ختم نبوت، و مسئله انفاق.

۲. کتاب هایی که برای سطوح متوسط قابل استفاده است:

امدادهای غیبی در زندگی بشر، دیدگاه توحیدی، مقاله های جهان بینی الهی و مادی، ماتریالیسم در ایران، (ضمیمه کتاب ۲۹)، مباحثی از متفکر شهید استاد مطهری (جمهوری اسلامی ۸۰)، ماهیت نهضت امام خمینی (جمهوری اسلامی ۱۸۲ – ۱۸۴). تکامل اجتماعی انسان، زندگی جاوید و حیات اخروی، حقوق زن، فلسفه قیام و انقلاب مهدی، مرجعیت و روحانیت، ده گفتار و

۳. کتاب هایی که برای سطوح عالی مورد استفاده خواهد بود:

هزاره شیخ طوسی، جلد دوم، مقاله «الهامی از شیخ الطایفه»، اصول فلسفه و روشرنالیسم، عدل الهی، سیری در نهج البلاغه، آشنایی با علوم اسلامی و

عنوان های سیر مطالعاتی موضوعی چنین است:

دین و ادیان، فلسفه و کلام، حکومت و دولت، تاریخ و جامعه، تربیت و روان شناسیو مدیریت، معاد، نبوت، قرآن، حدیث، نهج البلاغه، امامت و قائمیت، شیعه و فرقاسلامی، تاریخ تمدن و فرهنگ اسلام، عبادت و احکام، حقوق و قانون، اخلاق در اسلامو مکاتب دیگر و بررسی های اسلامی. لازم به یادآوری است که منابع هر یک از موضوع ها با ذکر کتاب و موضوع و شماره صفحه آمده است.

۱۱۲. سیره حسینی در آثار شهید مطهری

احمدی، حسین، قم، انتشارات یاقوت، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۱۰۲ صفحه، رقی. .

ص: ۱۴۷

این کتاب مجموعه ای از اندیشه های ناب حسینی است که با الهام از پیام نوروزی رهبر معظم انقلاب اسلامی در طلیعه سال ۱۳۸۱ ه. ش و با استفاده از آثار ارزشمند و مطالب عمیق استاد شهید مطهری درباره زندگی پر بار سید الشهداء تنظیم شده است که می تواند الگوی ارزنده ای برای شیفتگان مکتب حسینی باشد. برای همین، نویسنده در سالی که نام سید الشهداء زینت بخش آن است، کتاب حاضر را به نام سیره حسینی نام گذاری کرده است. عنوان مباحث کتاب که پنج فصل دارد چنین است: شخصیت امام حسین علیه السلام، فلسفه قیام امام حسین علیه السلام، عاشورا و شعارهای آن، یاران باوفای سید الشهداء و فلسفه عزاداری امام حسین علیه السلام.

۱۱۳. سیمای استاد در آینه نگاه یاران

جاوید موسوی، سید حمید، تهران، صدرا، چاپ دوم، ۱۳۷۵، ۲۶۰ صفحه، رقی.

این کتاب با دو مقدمه از ناشر و گردآورنده و یک دیباچه شامل پیام امام رحمه الله و کلام مقام معظم رهبری و چند شعر درباره استاد شهید مرتضی مطهری آغاز می شود. سپس مطالب کتاب در دو بخش تنظیم شده است. بخش اول، مصاحبه هایی است با یاران و نزدیکان شهید مطهری که هنوز زنده هستند هم چون آیت الله خامنه ای، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، آیت الله مهدوی کنی، آیت الله سید عبدالکریم اردبیلی، آیت الله محیالدین انواری، حجت الاسلام طاهری خرم آبادی و نیز دو مقاله با عنوان حکیم فرزانه و سیری در زندگی علمی و انقلابی استاد مطهری. در بخش دوم مصاحبه ها و سخنرانی های یاران شهید استاد مطهری آمده است: مصاحبه با شهید آیت الله صدوقی، شهید آیت الله سید محمد حسین

بهشتی، شهید آیت الله دکتر محمد مفتاح، شهید حجت الاسلام و المسلمین دکتر جواد باهنر، شهید حجت الاسلام فضل الله محلاتی.

۱۱۴. سیمای کودک، نوجوان و جوان در آثار استاد شهید مطهری

رجالی، تهرانی، علی رضا، تهران، انجمن اولیا و مربیان جمهوری اسلامی ایران، چاپ اول، ۱۳۷۷، ۱۴۸ صفحه، رقی.

کتاب حاضر مجموعه ای از نظریه های اسلامی است که به شکلی متفرقه در کتاب هایارزنده آیت الله شهید مطهری رحمه الله وجود داشته است. تردید نداریم که شهید بزرگوار استاد مطهری یکی از دانشمندان مشهور و یکی از اندیشمندان و صاحب نظر اسلامی به شمار آمده است. بی شک می توان ادعا کرد این دانشمند و اندیشمند اسلامی به بهترین شکلتوانسته است نکات دقیق و ظریف تربیت اسلامی را با بیانی روشن و مستدل در کتاب ها و نوشته های خویش بیاورد.

در این اثر، دیدگاه های استاد مطهری درباره کودک، نوجوان و جوان در دو بخشگرد آمده است. در بخش نخست مسایل اخلاقی و تربیتی کودکان و وظیفه و نقشوالدین در تربیت صحیح یا غلط فرزندان همراه با نمونه هایی از داستان های اسلامیمطرح می شود که برخی از عنوان های این بخش چنین است:

نام گذاری کودکان، ارتباط کودک با شیر مادر، تفاوت تغذیه کودک در رحم یا پس از تولد، احساسات کودکی، غریزه پرسش در کودکان، اهمیت تربیت در دوره کودکی، دوره شکوفایی روح کودک در هفت سال دوم، گونه های علاقه والدین به فرزند، کشمکش عقل و احساس در تربیت فرزند، روش تربیت صحیح کودک، خطر آموزش غلط

ص: ۱۴۹

دینی در دوران کودکی، راه های آشنایی کودک به نماز، نقش مساجد و مجالس مذهبی در تشویق عبادی کودکان، دوران کودکی رسول خدا صلی الله علیه و آله، محبت و مهربانی پیامبر با کودکان و...

در بخش دوم: ابتدا از مشکلات و انحراف های نوجوانی و جوانی سخن به میانمی آید، سپس دیدگاه های شهید مطهری درباره مسئله بلوغ و نیز عقد و ازدواج دائم و موقت و... تبیین می شود. مباحث این بخش با استناد به مسایل فقهی، تاریخی، جامعه شناسی و روان شناختی فراهم آمده است که برخی از عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

اندیشه نوجوانی استاد، آلودگی جوانان؛ خواست دشمنان اسلام، توبه و عبادت در ایام جوانی، یکی از عوامل ترک نماز نوجوانان، تحصیل دختران و پسران در یک مکان، جوانان و خطر اخلاقی جنسی نوین، کمبود عواطف در جوانان اروپایی، بلوغ یکی از شرایط تکلیف، نوجوان امروز و دوره بلوغ و بحران جنسی، عشق و جوانی، تاریخ مهریه و ازدواج در ادوار گذشته، رسوم جاهلیت درباره دختران خویش، روابط دختر و پسر قبل از ازدواج از نظر اسلام و غرب، همتایی در ازدواج، چرا پسر از دخترخواستگاری می کند؟ اجازه پدر در امر ازدواج، فلسفه مهریه در ازدواج، علت تشریح ازدواج موقت، زندگی امروز و ازدواج جوانان، ابراهیم، جوان بت شکن، زکریای جوانو حق مادر، تقوای ابن سیرین جوان، قوی ترین جوان کیست؟ حجاب دختران، ازدواج حضرت موسی علیه السلام با دختر شعیب، پیامبر صلی الله علیه و آله دخترش را در انتخاب همسر آزاد گذارد و شوهر دادن دختر قبل از تولد در جاهلیت.

۱۱۵. سه گفتار پیرامون استاد شهید مطهری

واعظ زاده خراسانی، محمد، ویراستار: محمد حسن تبرائیان، تهران، شورای

ص: ۱۵۰

کتاب شامل سه گفتار از جمله چند سخنرانی جناب آقای محمد واعظ زاده خراسانی درباره استاد بزرگوار آیت الله مطهری است که در سال های پی در پی و در مکان های گوناگون از جمله در دانشگاه صنایع دفاعی اصفهان و نیز در دانشگاه شهید چمران اهواز... ایراد گردیده است و موضوع های آن چنین است:

سیری در زندگی علمی و انقلابی استاد شهید مرتضی مطهری (۱. دوران آموختن و خودسازی، ۲. دوران آموزش و سازندگی؛ ۳. فضایل اخلاقی - روش علمی - مشی سیاسی و اجتماعی و اصلاحی؛ ۴. مبارزات عقیدتی سیاسی؛ ۵. موضع و سهم شهید مطهری در انقلاب اسلامی ایران؛ ۶. آثار و تالیفات)، شیوه فلسفی استاد شهید مطهری (مبنای فلسفی استاد مطهری، گزینه فلسفی استاد مطهری، امتیازات روش فلسفی استاد مطهری ۱. در جست و جوی واقعیت ها و ضرورت ها؛ ۲. پذیرش و دفاع از حقیقت؛ ۳. شناخت نیازها؛ ۴. تفکیک مکتب ها؛ ۵. توجه به سیر تاریخی فلسفه؛ ۶. شیوه نگارش استاد، استاد مطهری و مسایل روز جهان اسلام (۱. نقش مطهری در برابر مکتب مادی؛ ۲. اسلام و مقتضیات عصر؛ ۳. دفع شبهات؛ ۴. ساده کردن علوم اسلامی؛ ۵. بیداری و حماسه اسلامی؛ ۶. تبیین اقتصاد اسلامی؛ ۷. مسئله روحانیت؛ ۸. مبارزه با التقاط؛ ۹. مسئله ملی گرایی؛ ۱۰. تمهید و زمینه سازی انقلاب اسلامی)، بحث پایان کتاب: مظلومیت استاد مطهری.

۱۱۶. شریعت مطهر

(ویژه نامه سمینار نگرشی بر اندیشه های استاد مطهری و دکتر شریعتی و بررسی اشتراکات آن ها).

انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی (تهیه و تدوین)؛ مشهد، روزنامه توس، پاییز ۱۳۷۵، ۸۰ صفحه، رحلی.

این ویژه نامه، شامل مجموعه مقاله ها و سخنرانی های سمینار نگرشی بر اندیشه های استاد مطهری و دکتر شریعتی و بررسی اشتراکات آن ها است که در آستانه هفدهمین سالگرد عروج استاد شهید مرتضی مطهری و نیز نوزدهمین سالگرد فقدان دکتر علی شریعتی به وسیله انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی برگزار شده است که عنوان های آن با این موضوع ها فراهم آمده است:

سخن اول، گزارشی از سمینار نگرشی بر اندیشه های استاد مطهری و دکتر شریعتی و بررسی نقاط مشترک آن ها، تصویری از زندگی استاد مطهری در گذر زمان با دکتر شریعتی، فرازهایی از اندیشه های استاد، فریادهایی از سردرد، بخشی از وصیت نامه دکتر علی شریعتی به استاد محمد رضا حکیمی، استاد مطهری از دیدگاه شخصیت ها (امام خمینی رحمه الله، آیت الله خامنه ای، مهندس میر حسین موسوی، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، آیت الله طالقانی، علامه طباطبائی، استاد شهید دکتر مفتاح، آیت الله موسوی اردبیلی، آیت الله جوادی آملی)، زن از دیدگاه استاد مطهری، مصاحبه با دکتر زهرا هنورد پیرامون تشابهات و تفاوت های فکری دکتر شریعتی و استاد مطهری، شریعتی از دیدگاه شخصیت ها (امام خمینی رحمه الله، آیت الله خامنه ای، مهندس میر حسین موسوی، دکتر شهید چمران، حجت الاسلام و المسلمین هاشمی رفسنجانی، آیت الله طالقانی، شهید بهشتی، حجت الاسلام و المسلمین سید محمود دعایی) شریعتی و مطهری احیاگر دین و اندیشه دینی معاصر، (حسن یوسفی اشکوری)، نامه استاد شهید آیت الله مطهری به دکتر علی شریعتی، دکتر شریعتی از دیدگاه همسر، شهید مطهری از

ص: ۱۵۲

دیدگاه همسر، دین، سیاست، عدالت و حریت از دیدگاه دکتر شریعتی و استاد مطهری (دکترسید هاشم آغاچری)، بر بال اندیشه ها، شریعتی از مطهری می گوید، وجوه اشتراک استاد شهید مطهری و معلم شهید دکتر شریعتی (دکتر حسین باهر)، مطهری و عرفان، شریعتی و مطهری در قلمرو اندیشه (زهرا رهنورد)، قطره ای از اقیانوس اندیشه استاد شهید مطهری، نیایش دکتر، نگرش اجتماعی و روش شناخت اسلام از دیدگاه دکتر شریعتی و استاد مطهری (علیرضا علوی تبار)، مقایسه ای از دو احیاگر (دکتر عبدالکریم سروش)، آزادی از دیدگاه دکتر شریعتی، آزادی از دیدگاه استاد مطهری، آزادی و اندیشه های سیاسی از دیدگاه استاد مطهری و دکتر شریعتی (دکتر محسن کدیور)، زن از دیدگاه دکتر شریعتی، اندیشه های سیاسی استاد مطهری، اندیشه های اجتماعی دکتر شریعتی، عدالت و اندیشه های اقتصادی از دیدگاه استاد مطهری و دکتر شریعتی (دکتر فرهاد مومنی)، شهادت از دیدگاه استاد مطهری، شهادت از دیدگاه دکتر شریعتی.

۱۱۷. شناخت انقلاب اسلامی از دیدگاه استاد شهید مطهری

عقیدتی _ سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، جتهرانج، هیات علمی عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، چاپ چهارم، ۱۳۶۶، ۲۳۲ صفحه، رقعی.

از میان اشخاصی که در زمینه شناخت و تحلیل انقلاب سخن گفته یا قلم زده اند، استاد شهید مرتضی مطهری به دلیل درک عمیقی که از اسلام و امام داشت و خود نیز از سالانی دور دست اندر کار نهضت بود، امتیاز ویژه ای دارد، ولی دست جنایت کار عوامل استکبار جهانی به استاد فرصت نداد تا مباحث خویش را در این زمینه تدوین کند و تنها اندیشه های ایشان در قالب چند سخن رانی که بعدها به چاپ رسید باقی

ماند، ولی از آن جا که در جریان هر سخنرانی بخشی از مطالب مطرح گردیده، برای همگان مقدور نیست که با مطالعه آن ها تحلیلی کامل، منظم و منسجم در ذهن خود به دست آورد. افزون بر این، چون مبحث شناخت انقلاب اسلامی یکی از عنوان ها است که در دوره های گوناگون آموزش های عقیدتی و سیاسی تدریس می شود و در متون آموزشی، توالی مطلب و نظم مباحث ضرورت دارد، نیاز به تنظیم موضوعی مباحث استاد به روشنی به چشم می خورد. از این رو، اداره عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی به این کار دست زده است.

کتاب شامل شش فصل است:

۱. کلیات: توضیحی است پیرامون معنا، ماهیت، خاستگاه و زمینه های انقلاب؛

۲. انقلاب اسلامی در تاریخ: در این فصل با اشاره به انقلاب صدر اسلام و جنبش های اصلاحی آن زمان و نهضت های اصلاحی صد ساله اخیر، به تشریح نهضت اسلامی ایران پرداخته شده است؛

۳. شناخت انقلاب اسلامی. نویسندگان در این فصل با تشریح و توضیح ماهیت و اهداف انقلاب اسلامی ایران به رهبری نهضت و نقش روحانیون در آن اشاراتی دارد؛

۴. ارکان بقا و تداوم انقلاب اسلامی: در این فصل نیز از عدالت اجتماعی، استقلال، آزادی و معنویت به عنوان ارکان بقای انقلاب اسلامی یاد می شود؛

۵. مسایل انقلاب اسلامی: آفات نهضت، شرایط موفقیت مصلح، انقلاب اسلامی یا اسلام انقلابی از مباحث مطرح این فصل است؛

ص: ۱۵۴

۶. جمهوری اسلامی: در این فصل نیز از نظام جمهوری اسلامی، ولایت فقیه، حاکمیت‌ملی، دموکراسی و آزادی فکری در جمهوری اسلامی سخن رفته است.

۱۱۸. شهید عشق (گذری بر زندگانی علامه مرتضی مطهری)

معاونت فرهنگی نهاد، (تهیه و تنظیم)، بوشهر، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها (دانشکده علوم پزشکی بوشهر)، ۱۳۷۷، ۲۸ صفحه.

۱۱۹. شهید استاد مرتضی مطهری

میرفولادزاده، عبدالامیر، سری سرگذشت انقلابی شهدای اسلام از روحانیت شیعه برای کودکان و جوانان. تهران، مرکز انتشارات علمی، ج ۱۳۶۰، ج ۳۶، صفحه، وزیری.

کتاب عهده دار شرح و زندگانی استاد با زبانی ساده و تصاویری مناسب برای کودکان و جوانان است. شهید مطهری عنوان شعری است که در سوگ استاد سروده شده و بخش پایانی این مجموعه را تشکیل می‌دهد. عنوان‌های بخش‌های کتاب چنین است:

ولادت، تربیت، درس، خصوصیات، سیاست، هجرت و شهادت، در آخر هر بخش، جمله یا جملاتی از استاد نقش بسته است.

۱۲۰. شهید اندیشه

اسماعیل پرور، قم، مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۷۸، ۵۴ صفحه (جزوه).

شهید گران قدر و علامه بزگوار آیت الله مرتضی مطهری از شخصیت‌های ارزشمندی است که پرداختن به زندگانی وی، اهمیت بسیاری دارد. هرچندخامه‌های فراوانی درباره شخصیت آن شهید قلم فرسایی کرده‌اند، ولی هم‌چنان‌حق مطلب ادا نشده است.

ص: ۱۵۵

نوشتار حاضر نیز با هدف ادای دین به شخصیت برجسته و والای استاد شهید مرتضی مطهری گرد آمده است. در این مجموعه زندگی شهید مطهری از زوایای گوناگون تشریح می شود و نظر بزرگان درباره این شخصیت وارسته بیان می گردد. هم چنین به آثار و نگاه‌ها به ایشان و دیگر تلاش های علمی و اجتماعی ایشان در پیشو پس از انقلاب پرداخته شده است. در پایان نیز برخی خاطره های شنیدنی از آن شهید عزیز و برگزیده ای از ادب فارسی در رثای ایشان ارایه شده است.

۱۲۱. شهید مطهر

شهاب، محمد علی، تهران، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی نذیر، ۱۳۸۱، ۱۱۲ صفحه.

۱۲۲. شهید مطهری، افشاگر توطئه تاویل ظاهر دیانت به باطن الحاد و مادیت

(به ضمیمه نقدی از استاد شهید مطهری بر «اسلام شناسی» دکتر شریعتی).

ابوالحسنی (منذر)، علی، قم، دفتر انتشارات اسلامی (جامعه مدرسین حوزه علمیه قم)، چاپ دوم، ۱۳۶۲، ۴۳۵ صفحه.

نویسنده محترم در مقدمه کتاب هدف از نگارش کتاب حاضر را این چنین بیان کرده است:

«کتاب حاضر، نوشته ای است که نویسنده آن را به اهل بینش _ که دغدغه در کشناخت حقیقت و پاک سازی حق خویش از هرگونه آلودگی به باطل را دارند _ تقدیم کرده است، بدان امید که مفتاح خیری گردد برای آنان که می خواهند جریان های التقاطیرا از ریشه بشناسند و سپس مظاهر و مصادیق رنگارنگ آن را نخست در فکر و قول و فعل خویشان و سپس در افکار و اقوال و افعال دیگران بسوزانند و زمینه خلوص و رشد و تعالی هرچه بیش تر اسلامیت انقلاب و انقلاب اسلامی

ص: ۱۵۶

را در مسیر غرب زدگی و شرق مآبی فراهم آورند و حال و آینده این فرقه حقه و طایفه ناجیه را از رسوبات آلودگی های فکری و فرهنگی وارداتی استعماری یک قرن و اند اخیر، پاک سازی نموده آرمان اصیل و والای نه شرقی، نه غربی را در حوزه اندیشه و اعتقاد این نسل خداجوی و عاشورایی اندیش و حسینی شور و شعور، هر چه گسترده و عمیق تر تحقق بخشند.

آری این کتاب از پی دردی نوشته شده است و امید آن که شما نیز آن را از پی دردی و به انگیزه یافتن درکی خواننده و بیش از مطالعه دقیق و کامل آن از هرگونه تصدیق یا تکذیب بلا- تصور و هو نوع نفی و یا اثبات ناشناخته و ناآگاهانه خودداری کنید. و اگر مضمون و محتوای آن را تقبیح می کنید و یا می ستائید، تنها و تنها، پس از مطالعه دقیق تمامی کتاب و به دنبال آگاهی از مطالب و مباحث آن باشد که جامعه امروز ما بیش از هرروز، احتیاج به انسان هایی اهل ذکر و فکر و نظر و دور از لغو و لهو و سهو دارد».

این اثر، از موضوع های گوناگون تشکیل شده است که مهم ترین عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

مقدمه چاپ دوم، سخنی پیرامون شخصیت علامه طباطبایی، بحثی در ضرورت ترکیه فکری و فرهنگی، بحثی پیرامون بدعت و لزوم مبارزه فوری و قاطع علما با آن، بحثی در اسلام و فقاها، مطهری؛ مطهر سیمای فرهنگ اسلامی از زنگار غرب زدگی و شرق مآبی، رمز تاکید امام بر استاد شهید مطهری، بحثی پیرامون غرب زدگی، شهید مطهری یکی از مشخص ترین سمبل های غرب زدایی، مطهری چگونه مطهری شد؟ ویژگی های مطهری، مطهری افشاگر توطئه استعاری تاویل ظاهر دیانت...

گزیده های حکمت در آثار شهید مطهری و نقدی از استاد شهید بر جزوات «اسلام شناسی» دکتر شریعتی.

۱۲۳. شهید مطهری مرزبان بیدار «دیدار با ابرار ۷۳»

خردمند، محمد، قم، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز چاپ و نشر، چاپ اول، ۱۳۷۵، ۲۱۵ صفحه، رقعی.

هفتاد و سومین مجموعه دیدار با ابرار با عنوان: شهید مطهری مرزبان بیدار نام گذار شده است که به شرح زندگانی سراسر افتخار آن عزیز شهید می پردازد، افزون بر آنخاطرات، گفته ها و نوشته های برخی شخصیت ها دوستان و آشنایان استاد درباره وی بیان شده است که در مقدمه کتاب آمده است:

ضرورت شناخت و اتکا به فرهنگ خودی به ویژه در بخش چهره ها و مفاخر اسلام، ما را بر آن داشت تا به عنوان معرفی الگو و ارایه اسوه هایی که خود، تربیت یافته مکتبوحی و اهل بیت عصمت و برآمدگان بوستان قرآن و حدیث اند، به نگارش زندگی نامه علمای شیعه پردازیم. آنان که در طول چهارده سده درخشش دین، پرچم فقه جعفری و رایتآزادگی و شرف را افراشته داشته اند و با علم و تقوا و مبارزات و خدماتشان، در چهار سویتاریخ و سر راه بشریت، به مشعل افشانی و روشنگری ایستاده اند. این کم ترین سپاسی است که در برابر زحمات و تلاش های گونه گون و گستره علمداران این میدان می تواند انجام گیرد.

مجموعه دیدار با ابرار، گامی در این مسیر است.

انگیزه، این بود که با قشر جوان اهل مطالعه و با نسل امروز صحبت شود و سطح اندیشه این مخاطبان را در نظر داشته باشیم. البته درباره بسیاری از این عالمان دینی می توان

زندگی نامه های مفصل تر و عالمانه تر، همراه با بررسی آثار و نظریه های علمی و دیدگاه هایویژه هر کدام در حیطه دانش و مهارتشان نگاشت، ولی در حد توان، باید این زندگی نامه هافشرده، روان و با قلم روز باشد و به طرح جنبه هایی از زندگی و روحیات و ویژگی هایاخلاقی آنان پرداخته شود که برای خوانندگان این مجموعه، سازنده و تربیت کننده باشد.

این اثر از یک پیش گفتار و مقدمه و هشت قسمت تشکیل شده است که مهم ترین عنوان هاو موضوع های مطرح شده چنین است: خاندان مطهر، فصل شکفتن، نخستین هجرت، هجرتبه قم، سومین هجرت، حدیث شمع، باقیات صالحات و گلستان جاودان و... .

* لازم به یادآوری است این کتاب با عنوان شهید مطهری به وسیله سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل، چاپ اول، ۱۳۸۱، به چاپ رسیده است.

۱۲۴. شهید مطهری مصلحی بیدار

واحد، سینا، تهران، بخش فرهنگی دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی، واحد فوق برنامه، ج ۱۳۶۲، ج ۳۰، صفحه، وزیری.

اثر حاضر، شامل پنج مقاله با موضوع و عنوان های گوناگون است که عنوان نخستینمقاله آن شهید مطهری مصلحی بیدار نام گذاری شده و به پاس خدمات ارزشمند استادارجمند آیت الله شهید مرتضی مطهری و به مناسبت پنجمین سالگرد شهادت و نیز پنجمین سال حرکت و نهضت عظیم فرهنگی انقلاب اسلامی ایران به وسیله آقای سیناواحد نوشته شده است و بخش فرهنگی دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی آن را منتشر کرده است.

ص: ۱۵۹

شهری، داوود، قم، نجابت، چاپ اول، ۱۳۸۳، ۱۶۰ صفحه، رقی.

۱۲۶. شیخ شهید

(مجموعه ای مصور از زندگانی استاد شهید مطهری همراه با نامه تاریخی استاد مطهری رحمه الله به امام خمینی رحمه الله).

شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید مطهری (تهیه و تدوین)، تهران، انتشارات صدرا، چاپ پنجم، ۱۳۸۱، ۶۴ صفحه، رحلی.

این اثر، به منظور آشنایی بیش تر ملت حقیقت جوی ایران با گوشه هایی از شخصیت آن متفکر و مجاهد شهید تهیه شده است. همو که امام راحلمان در سوگ او گریست و ویرا پاره تن و حاصل عمر خویش خواند و درباره آثارش فرمود: «من کس دیگری راسراغ ندارم که بتوانم بگویم بی استثنا آثارش خوب است، ایشان بی استثنا آثارش خوب است. انسان ساز است.» این اثر، از سوی شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید مطهری تهیه و تدوین شده است که شامل تعدادی از نامه ها، یادداشت ها و عکس های استاد شهید مطهری و هم چنین نامه هایی از حضرت امام خمینی و پدر مکرم استاد بهایشان است. در تنظیم مطالب... اعم از نامه، یادداشت و...، ترتیب زمانی نگارش آن هاملاک تقدم و تاخر قرار گرفته است. در این مجموعه، تلاش شده است تا گوشه هایی از زندگی درخشان و سراسر تلاش و مجاهدت استاد شهید نشان داده شود.

زندگی نامه تاریخی، معماران شخصیت استاد، نمونه ای از نظم، آیت الله العظمی بروجردی از زبان استاد، در محضر مفسر کبیر قرآن، پیمانی مقدس، تدریس دردانشکده الهیات و معارف اسلامی، صبا از ما ببر یک لحظه پیغامی به روح الله، پیام تسلیت، تقدیرنامه از سوی

یونسکو، استاد، خانواده و اوقات فراغت، قیام برای خدا، کلیدی از گنجینه های فرهنگ اسلامی، ذکر خیری از پدر، تسلیت نامه حضرت امام، نام هبه فرزند، اقدامی خداپسندانه در راه بازگشت به وحدت و الفت و نامه تاریخی استاد مطهری به امام خمینی، برخی عنوان های کتاب را تشکیل می دهند. لازم به یادآوری است این کتاب پیش تر با حجمی کم تر با مشخصات لمعاتی از شیخ شهید، تهران، انتشارات صدرا، چاپ اول، ۱۳۷۰، ۵۲ صفحه، رحلی، از سوی شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید مطهری تدوین و به چاپ رسیده است.

۱۲۷. صد و ده سؤال از استاد مطهری

باقری، مجید، قم، انتشارات خادم الرضا، چاپ دوم، ۱۳۸۲، ۲۲۴ صفحه، رقعی.

چاپ دیگر این کتاب: تهران، سازمان بسیج دانشجویی، چاپ اول، ۱۳۷۹.

به طور کلی، فرآیند شکل گیری این مجموعه، با گردآوری پرسش هایی برخاسته از نیازهای فکری امروز جامعه ما، با همان کم و کیفی که امروزه مطرح است، آغاز شده است. آن گاه پرسش هایی درباره آثار استاد مطرح شده و پاسخ هایی مناسب خود را دریافت کرده است، ولی بیان این نکته ضروری است که برخی از پرسش ها نیز ناظر به متن های گزینش شده هستند؛ یعنی در مواردی پرسش ها، به فراخور متون گزینش شده طراحی شده اند. بنابراین، در این موارد، بسیاری تلاش شده که گزینش پاره سخن ها، باحسن سلیقه و انتخاب همراه باشد. از آن جا که این پرسش ها و پاسخ ها واقعی و حقیقی نیستند، نویسنده کوشیده است که پرسش ها از نظر بیان و تعبیر، تصنعی نباشد و بر همین مبنا، بیش تر از تعبیرهای رسمی تر، استفاده شده است و نیز بسیاری از

ص: ۱۶۱

پرسش های این کتاب، به گونه ای هستند که می توان در آثار گوناگون از استاد، پاسخ های پیرایشان یافت. چه بسا یک پرسش در یک اثر استاد، یک پاسخی داشته باشد و در اثر دیگر پاسخی دیگر. در یک جا کوتاه باشد، ولی در جای دیگر کامل، بنابراین، در انتخاب پاسخ ها تا حد امکان تلاش شده کامل ترین پاسخ در نظر گرفته شود.

پرسش ها با مضمون هایی از این دست تدوین شده اند:

هدف از تالیف کتاب ها و دیگر نوشته ها، شک و تردید نسبت به مسایل دینی و مذهبی، نهی از سؤال کردن در خصوص حقیقت وجود خدا، تحقیق در اصول دین، علت اعراض قشرهای تحصیل کرده از دین و مذهب، عدل الهی، رهبری جامعه، امتیازات نهج البلاغه حضرت امیر المومنین، مهدویت و قیام و مهدی موعود، شهید، تقسیم بندی علوم، روش و متد صحیح در مطالعه، دیوان و شخصیت حافظ، نظام آفرینش، مفهوم عشق، ازدواج، نگاه به نامحرم، آیا زن در ساخت روح و شخصیت مردان موثرترند یا به عکس، شانس و بخت، فلسطین، یهودیان، حق، ماجرای فدک، تقوا، امداد های غیبی، خود سازی، عبادت و ویژگی های انسان کامل، لذت های معنوی، ویژگی انسان های حسود، آیا فکر گناه خود گناه نیز محسوب می شود؟ توبه واقعی، ارث، اقتصاد سالم، سعد و نحس بودن ایام و برخی پدیده ها، امر به معروف و نهی از منکر، دلایل صلح امام حسن علیه السلام، فلسفه عاشورا، عوامل پیدایش نهضت حسینی، تحریفات عاشورا، عزاداری، عکس و پوستر از تمثال مبارک حضرت علی علیه السلام، جوانان و کار و اشتغال، انطباق اسلام با مقتضیات زمان، خوارج، رشته اصلی گمراهی های بشر، چگونگی تشخیص مواضع گروه ها و اشخاص، ناسیونالیسم، علت نفوذ مذهب تشیع در بین ایرانیان،

ص: ۱۶۲

مهم ترین نقطه ضعف فرهنگی جامعه، تهاجم فرهنگی، نظر استاد درباره دکتر شریعتی، ولایت فقیه، تجدید نظر خواهی برخی از احکام اسلامی، مجازات در اسلام، نظر استاد درباره دکتر شریعتی، ولایت فقیه، تجدید نظر برخی از احکام اسلامی، مجازات در اسلام، نظر اسلام در مورد آزادی و دموکراسی، بزرگترین نقاط ضعف طرفداران اصول و ارزش های اسلامی، کتب گمراه کننده، شیوه دفاع از انقلاب اسلامی و آینده جامعه بشریت.

۱۲۸. صد سخن از استاد شهید مطهری

حزب جمهوری اسلامی (تهیه و تنظیم)، تهران، حزب جمهوری اسلامی نشریه شماره ۶۲، چاپ اول، ۱۳۶۱، ۱۴۶ صفحه، جیبی.

از جمله کسانی که گفتار و کردارشان برای مسلمانان الگو است، عالمان و اسلامشناسانی هستند که عمری در این راه تلاش کرده و رنج های بسیاری را متحمل شده اند تا توانسته اند اسلام اصیل و خالص را به پیروان آن ارایه دهند. در این میان، علامه شهید مرتضی مطهری شخصیتی یگانه، اسلام شناسی بی بدیل عارفی آگاه، شهیدی بیدارگر، فیلسوفی نوآور، استادی دلسوز بودند که قلم در تمجید و تعریف وی بی تابی می کند. درباره شخصیتش همین بس که امام امت ایشان را متفکر و فیلسوف و فقیهی عالی مقام خواند و شهادتش را در اسلام عزیز ثلمه ای دانستند که هیچ چیز جای گزین آن نیست. بر این اساس، واحد تبلیغات حزب جمهوری اسلامی برای شناسایی هر چه بیش تر با مسایل اسلامی بر آن شد تا گوشه هایی از سخنان آن استاد عزیز را در زمینه های گوناگون گرد آورده و در اختیار عموم قرار دهد.

ص: ۱۶۳

این اثر، صد سخن برگزیده از آثار استاد در موضوع های گوناگون است که با خطشکسته نستعلیق نوشته شده است. عنوان های برخی از سخنان مطرح شده چنین است: توحید اسلامی، قانون آفرینش، مراتب وجود، تفاوت و تبعیض، رفاه و تنگدستی، اسلام، معاد، استقلال و استقلال فرهنگی، انقلاب برای ارزش های انسانی، فرهنگپشتوانه انقلاب، رابطه علم و ایمان، جهان شمولی اسلام، تکامل انسان، فرهنگاسلامی، عبادت در اسلام، عدالت، حکمت باری تعالی، سنت الهی، مساله معنویت، نقش فقیه، انقلاب الهی، حفظ دستاوردهای انقلاب، مشکلات پس از انقلاب، انقلاب و مردم، ایمان، رهبری انقلاب اسلامی، روحانیت، وجه افتراق رهبر ما با دیگر رهبران، امام خمینی حسنه روزگار، امام خمینی از دیدگاه استاد مطهری، آفت بزرگ نهضت، ارزش تقوا، ارزش شهادت، هدف شهادت، لیاقت جهاد، راز بقا امام حسین و... اینکتاب با تصاویری از استاد شهید مرتضی مطهری همراه گردیده است.

۱۲۹. صد گفتار (خلاصه آثار شهید مطهری (دفتر اول))

مرکز تحقیقات امام صادق علیه السلام (فعالیت دانشجویی)، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق علیه السلام، چاپ پنجم، ۱۳۸۲، ۲۸۵ صفحه، رقعی.

دفتر مطالعات و تحقیقات علوم اسلامی دانشگاه امام صادق علیه السلام همکاری برخی از دانشجویان این دانشگاه برای آشنایی هر چه بیش تر جامعه دینی و علمی کشور با آرا و اندیشه های شهید مطهری فعالیت را آغاز کرده است که مرحله نخست آن، تلخیص علمی کتاب های استاد است که به عنوان یکی از درس نامه های اصول عقاید دانشگاه امام

صد گفتار، دفتر اول از مجموعه خلاصه آثار شهید مرتضی مطهری است. این اثر که در آن خلاصه ای از چهار کتاب ده گفتار، بیست گفتار، آزادی معنوی، حکمت ها و اندرزها نوشته شده، شامل ۹۳ گفتار و هفت گفتار پایانی _ خلاصه هفت سخنرانی و مقاله از استاد مطهری _ است که بیش تر آن ها به صورت کتاب ها و جزوه های پراکنده با عنوان های زیرمتشر گردیده است: احیای شعائر اسلامی، خرافه سیزده یا دفاع از سیزده، ضرورت فراگیری زبان عربی، الغدیر؛ وحدت اسلامی، جست و جوی حقیقت، سعادت و مساله نفاق، شان نزول سوره منافقون، مروری بر سوره منافقون این دفتر، در بردارنده ۱۰۰ گفتار از سخنرانی ها و مقالات استاد مطهری است.

کتاب، با مقدمه ای از حضرت آیت الله مهدوی کنی و دکتر غلامعلی حداد عادل آغاز و پیش از شروع مطالب به کوتاهی از علل تدوین این مجموعه سخن رفته و افزون بر آن، اهداف استاد مطهری از نگارش کتاب ها بازگو شده است. در پایان این دفتر، ضمیمه ای با عنوان و نگاهی به کتاب داستان راستان آمده است که در آن پس از معرفی و بیان جنبه های گوناگون کتاب داستان و راستان برای آشنایی و برای نمونه بر هر یک از محورهای نه گانه کتاب، داستانی به طور کامل نقل شده که عنوان های آن ها عبارتند از: رسول اکرم و دو حلقه جمعیت، شهرت عوام، آخرین سخن، بنده است یا آزاد؟ مردشامی و امام حسین علیه السلام، هم سفر حج، تصمیم ناگهانی، بازار سیاه و پیام سعد.

۱۳۰. صراط اندیشه (دو سیر پیشنهادی در آثار علامه شهید مرتضی مطهری رحمه الله)

نیلی پور، مهدی، مشهد، نشر نخست، چاپ دوم، ۱۳۷۳، ۸۰ صفحه، رقی.

در مقدمه کتاب آمده است:

«... آنچه امروز بسیار ضروری است گسترش، علمی و عملی فرهنگ غنی اسلامی در نسل جوان و ارایه روش های گویای فکری اسلامی جهت هدایت و پرورش تفکرات تازه و نو شکفته این نسل است. به عبارت دیگر، نسل انقلاب برای اسلامی فکر کردن و عمل نمودن و جهت آشنایی و حفظ مشی ایدئولوژی رهبر کبیر انقلاب، نیازمند یکپشتوانه و موید فلسفی، دینی و اخلاقی می باشد تا متانت و استقامت در راه راست رایاموزد و چهره و رنگ اسلامی انقلاب همیشه محفوظ باشد. در این میان، ما از بینمجموعه بیانات، توصیه ها، تجربه ها و نقطه نظرات به این باور حقیقی دست یافتیم کهمجموعه اندیشه های شهید بزرگوار و اسلام شناس بی بدیل استاد مطهری رضوان الله تعالی علیه به عنوان بهترین صراط اندیشه مطمئن، قابل اعتماد، پویا و جامع برای نسل نو می تواند مطرح شود. به همین دلیل، با تلاشی در حد خود به عنوان انجام یک وظیفه جهت رفع این نیاز اقدام به طرح یک پیشنهاد برای مطالعه آثار آن شهید بزرگوار نموده اند و از درگاه خداوند متعال درخواست تاثیر بخشی آن را داریم.»

کتاب عهده دار تشریح ضرورت وجود سیر مطالعاتی آثار استاد و پیشنهاد دو سیر مطالعاتی آثار وی به خوانندگان است.

عنوان های بخشهای کتاب به شرح زیر است:

مقاله ضرورت داشتن استاد، فواید و نکاتی که داشتن استاد را امری

ص: ۱۶۶

لازم و ضروری نماید، چند قاعده در زمینه استاد، دلایل ضرورت مطالعه کتاب های استاد شهید (جامعیت، صحیح و سالم بودن آثار و شخصیت او، آشنایی با مبنا و اساس نظام جمهوری اسلامی، خصوصیات و برجستگی های خاص استاد و وفور آثار کتبی و شفاهی) فهرست آثار کتبی استاد، فهرست نوارهای استاد، دشمنان استاد شهید، قسمتی از حکم ترور استاد و مصاحبه احسان طبری درباره شخصیت فکری و علمی استاد.

سپس دو سیر مطالعاتی کتاب های استاد شهید مطهری به شرح ذیل پیشنهاد شده است.

۱. سیر مطالعاتی مرحله ای: این سیر، در ۱۶ مرحله «علم، رشد و آگاهی، تقوا و ایمان، نبوت و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، توحید، مشخصات و آشنایی با فروع اسلام، امامت، معاد، عفاف و حجاب، تعلیم و تربیت، سیاست و تبلیغات، عدل و عدالت، دنیا، اقتصادی، تاریخ فلسفه، تاریخ و فلسفه و منطق» تنظیم شده و در آن افزون بر کتاب های استاد اشخاص دیگر نیز استفاده شده است.

۲. سیر مطالعاتی کتاب به کتاب: در این سیر نام کتاب های استاد، در سه سطح مرتب شده است. در ضمیمه کتاب نیز تعهد نامه ای درج گردیده که در بردارنده شماری از تعهدات درباره زمان و کیفیت مطالعه سیر است.

۱۳۱. طهارت روح عبادت و نماز در آثار شهید مطهری

واعظی نژاد، حسین، تهران، ستاد اقامه نماز، چاپ چهارم، ۱۳۷۴، ۳۸۴ صفحه، وزیری.

ص: ۱۶۷

این اثر، متن نوشتارها و گفتارهای استاد درباره پرستش، عبادت و نماز است. به عبارتی گنجینه از گلستان همیشه بهار آثار استاد که در سه بخش پرستش، عبادت و نماز تنظیم شده است و با نقل جلوه هایی از چند عبادت استاد، به پایان رسیده است. گردآورنده کوشیده تا مطالب کاملاً از آثار استاد نقل شود و جز در موارد بسیار اندکی که برای نظم مطالب یا نوشتاری کردن گفتارها یا انتخاب عنوان ها برای مطالب بدون عنوان، به اجبار تصرف های بسیار ناچیزی کرده است، دخل و تصرفی به چشم نمی خورد. نظر به این که کتاب حاضر برگزیده ای است از آثار گوناگون و مجموعه ای است از گفتارها و نوشتارهای پراکنده استاد، ویژگی های خود را نیز دارد. بی شک، چنان چه خود استاد درباره عبادت و نماز اثر مستقلی داشت، همانند دیگر آثار ایشان از نظر محتوای، نظم و جامعیت به مراتب از کیفیت و ارزش بالاتری بهره مند بود.

برخی عنوان و موضوع های مطرح شده چنین است:

بخش اول: پرستش (پرستش فطری بشر، مفهوم پرستش، محتوای پرستش، عشق و پرستش، اخلاق و پرستش، پرستش در هستی).

بخش دوم: عبادت (عبادت نیاز روحی بشر، عبادت راز آفرینش، عبادت پیمان الهی، عبادت سرلوحه تعلیمات الهی، ابعاد عبادت، فلسفه عبادت، عبادت در کتب فقهی، عبادت و تکلیف، روح عبادت، عبادت و روشن فکری، عبادت و توبه، عبادت؛ درونگرایی و برون گرایی، عبادت و علم، عبادت و تعاون، کمال انسان، نقش عبادت در بازگشت به خویش).

بخش سوم: نماز (نماز امداد الهی، اسلام بدون نماز هرگز، آخرین کلام علیعلیه السلام، آخرین سفارش امام صادق علیه السلام، اقامه نماز چیست؟ استقامت در نماز، نماز و معاد، نماز و کفایت، نماز و شهادت، جلوه هایی

از عبادت معصومین علیه السلام، خاطراتی از عبادت علما، آثار تربیتی نماز، رعایت حقوق، آرامش جسم و روان، راه های آشنایی کودکان با نماز، استخفاف نماز، تحریف نماز، ترک نماز، مسجد، اذان، وضو، قصد قربت، اخلاص، تفسیر سوره حمد، نماز جمعه، نماز عید و جلوه هایی از عبادت استاد).

لازم به یادآوری است که مآخذ مطالب نقل شده از آثار استاد، در پاورقی با ذکر نام کتاب و شماره صفحه مشخص است.

۱۳۲. عالم جاودان؛ یاران امام به روایت اسناد ساواک

(استاد شهید مرتضی مطهری (کتاب سی و یکم)).

مرکز بررسی اسناد تاریخی (تهیه و تدوین)، تهران، مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۷۲۰ صفحه، وزیری.

سی و یکمین مجموعه یاران امام به روایت اسناد ساواک به عالم جاودان علامه شهید مرتضی مطهری اختصاص دارد. این اثر از دو بخش تشکیل شده است: بخش اول شامل مقدمه ای طولانی (۵۷ صفحه) که به مطالبی درباره زندگانی و جنبه های گوناگون شخصیتی، فعالیت های علمی و فرهنگی و آثار مکتوب استاد پرداخته است. عنوان برخی از موضوع های مطرح شده چنین است:

گاه شمار زندگی استاد در یک نگاه، تولد و تحصیلات، تحصیل و فراگیری علوم، طرح ایدئولوژی اسلامی، تنوع مطالعات، آشنایی با نهج البلاغه، آشنایی با علامه طباطبایی، فعالیت های علمی _ فرهنگی، تدریس در دانشگاه، سفرهای تبلیغی، مجله زن روز، مقابله با ناسیونالیسم فلسفی، فعالیت های سیاسی _ مبارزاتی، همکاری با هیئت های مؤتلفه اسلامی، وکالت از سوی امام خمینی در سال ۱۳۴۷، محدودیت های ساواک، رد

ص: ۱۶۹

صلاحیت او توسط ساواک، سخترانی به شرط احضار، حادثه فیضیه در سال ۱۳۵۴، فراخوان به ساواک، آزار و اهانت در ساواک، فوت پدر، انجمن فلسفه ایران، تلاش در جهت پیشبرد اهداف انقلاب، شورای انقلاب، تحصن در دانشگاه انقلاب، کمیته استقبال، خواب عجیب، سرانجام، کارنامه علمی استاد شهید مرتضی مطهری، آثار مکتوب، راهنمای پایان نامه ها، مقالات و نوارهای سخترانی، بخش دوم تحت عنوان «اسناد» به بررسی اسناد ساواک درباره شهید مطهری پرداخته است در ادامه مطالبی مهم و تاریخی از دوران زندگی سرشار از مبارزه و جهاد استاد آمده است که نشان می دهد مردان بزرگی چون آیت الله شهید مطهری به رغم فشارهایی که از ناحیه ساواک و رژیم پهلوی به ایشان تحمیل می شد، هرگز از اهداف بلند خود دست نکشیده و به فعالیت های سیاسی، علمی _ فرهنگی برای تبیین ارزش های الهی و آگاهی نسل جوان استمرار بخشیده اند. برخی سر فصل های این فصل این چنین است:

بیوگرافی شیخ مرتضی مطهری، جلسه سخترانی ماهیانه در منزل آقای حاج علینویدی بازرگان، جلسات مذهبی، جبهه ملی، انجمن اسلامی معلمین، مکتب توحید، مسجد هدایت، قرار بازداشت موقت...، اجتماع روحانیون در منزل آیت الله میلانی، پخش اعلامیه آیت الله میلانی، اظهارات مطهری در مسجد هدایت، جلسات انجمن اسلامی مهندسين، درباره مؤسسه خیریه تعلیماتی و تحقیقات علمی و دینی حسینیه ارشاد، تماس سید محمود طالقانی با مطهری و مذاکرات آنان در مورد دعوت از فلسفی سواعظ، شیخ مرتضی مطهری؛ استاد دانشگاه تهران، تماس دکتر عباس شیبانی با مطهری، ناصر مکارم شیرازی، محمد رضا سعیدی، مذاکرات حداد عادل با مهندس ناشناسی در مورد نوار سخترانی حسینیه،

مکتب الرضا، کانون علمی و تربیتی جهان اسلام، سخنرانی مرتضی مطهری در کوی دانشگاه، مطهری واعظ، جلسه هفتگی عده ای از روحانیون، جلسه کنگره هزاره شیخ طوسی، جلسه بحث و تفسیر هفتگی مسجد هدایت و توزیع اوراقی در مورد فلسطین، اعلامیه کمک به سازمان های چریکی فلسطین، پخش اعلامیه، سمینار دبیران علوم دینی، سخنرانی مرتضی مطهری برای اعضای کانون نشر حقایق اسلامی، درباره شیخ مرتضی مطهری، ترجمه شده در تلویزیون خلیج فارس، سخنرانی مطهری در مسجد جاوید، در مورد: نام مهدیبازرگان و مرتضی مطهری، در مورد: آثار علی شریعتی، اعلامیه روحانیون تهران.

نکته قابل اهمیت درباره مطالب بخش دوم این است که در بررسی اسناد ساواک درباره شهید مطهری پاروقی هایی حاوی مطالب مهمی درباره موضوع های مطرح شده فراهم آمده است که افزون بر اهمیت علمی _ تاریخی که دارد، می تواند منبع مهمی برای تاریخ پژوهان در موضوع انقلاب اسلامی باشد.

نام کتاب عالم جاودان الهام گرفته از سخنان امام خمینی درباره استاد شهید مطهری است: «در اسلام عزیز با شهادت این فرزند برومند و عالم جاودان ثلمه ای وارد شد که هیچ جای گزین آن نیست».

۱۳۳. عشق در کلام شهید مطهری

صالحی اندیمشکی، محمد، قم، انتشارات نبوغ، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۲۳ صفحه، رقعی.

نگارنده در این اثر، با بررسی آثار و دست نوشته های استاد شهید مرتضی مطهری کوشیده است مفاهیم و موضوع هایی را که با مقوله عشق در ارتباط بوده گرد آورد. کتابها این موضوع ها و در یازده فصل تدوین شده که مهم ترین عنوان ها چنین است:

ص: ۱۷۱

فصل اول: شناخت عشق از دیدگاه واژه شناسان (بررسی ریشه لغوی واژه عشق، تعریف عشق، نگاهی به موضوع عشق و ماهیت آن، فرق میان عشق و محبت و جایگاه هر یک، دیدگاه های مختلف درباره ماهیت عشق، تحلیلی از ماهیت عشق روحانی).

فصل دوم: اقسام عشق، (اقسام عشق از دیدگاه حکما، انواع عشق).

فصل سوم: جایگاه عشق از نظر قرآن و احادیث (عرفان و عشق در نیايش امام علیعلیه السلام) جایگاه عشق در روایات عشق ناروا از دیدگاه امام علیعلیه السلام).

فصل چهارم: جایگاه عشق از دیدگاه عرفا (مکتب عشق، برخی از اشکالات مکتب عرفان، عشق از نظر عرفا، راه رسیدن به کمال از دیدگاه عرفا، رابطه عشق و عقل از دیدگاه عرفا).

فصل پنجم: جایگاه عشق از دیدگاه فلاسفه، (اسلامی و غربی)، (عشق مطلوب از دیدگاه راسل، خواجه نصیرالدین طوسی در شرح اشارات، نظریه فروید در رابطه با ماهیت عشق، نظریه ویلیام جیمز، دیدگاه شوپنهاور و بوعلی).

فصل ششم: عشق در نگاه شاعران (منشا تشبیه عشق به اکسیر در اشعار عرفانی، دیدگاه اشعاری از حافظ، علامه طباطبایی، مولوی، سعدی، ملا احمد نراقی، ملاصدرا و ملای رومی).

فصل هفتم: امتیاز عشق، عفت، شهوت، (آثار سوء عشق در غفلت از عیوب معشوق، فرق عشق با شهوت، بررسی فرق میان عشق و هوس، ارزش عقل و عشق و آثار افراط در توجه به آن دو).

فصل هشتم: رابطه عشق و عبادت (بررسی نقش زهد در ایجاد روحیه عشق و پرستش در انسان، جایگاه عشق در عبادت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و مسئله عبادت).

فصل نهم: (رابطه عشق و عفت از دیدگاه ویل دورانت و راسل، نقد استاد شهید علامه مطهری بر دیدگاه راسل).

فصل دهم: رابطه عشق با تکامل فردی _ اجتماعی (بررسی اثر حصار شکنی عشق و محبت، تشیع مکتب محبت و عشق، نقش عشق در زندگی انسان و آثار آن، فنای عاشق در معشوق، فنای عشق در عصر حاضر).

فصل یازدهم: داستان های عاشقان واقعی (داستان عشق و ایثار اباذر نسبت به رسول خدا صلی الله علیه و آله، داستان بلال حبشی، آن عاشق دلباخته رسول اکرم صلی الله علیه و آله، داستان عاشقی کامل بهنام میثم تمار به امام علیعلیه السلام، داستان عشق ورزیدن به اهل بیت علیهم السلام، و داستان گروهی عاشق به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و...).

۱۳۴. علی علیه السلام از زبان استاد شهید مطهری رحمه الله

عزیزی، عباس، قم، انتشارات سلسله، چاپ پنجم، ۱۳۷۹، ۲۵۳ صفحه، وزیری.

در طول تاریخ، دانشمندان از برتری های امیرالمومنین علیعلیه السلام بسیار گفته اند و نوشته اند و هرچه زمان می گذرد، دل ها و قلم ها بیش تر به سمت وی می روند. در قرن حاضر، دانشمند آگاه زمان و عاشق ولایت، استاد شهید مطهری، چهره واقعی امامعلیه السلام را به صورتی زیبا، روشن و منطقی، از زاویه های گوناگون برای شیفتگان حضرتش بیان داشتند. این کتاب، مجموعه کاملی است از نوشته ها و سخنان آن استادفقید، که در شأن و منزلت امیرمومنان علیعلیه السلام نگاشته و یا بیان داشته است. این مجموعه که روش آن توصیفی و موردی است، در بیست و شش فصل تنظیم شده و در آن برتری ها و ویژگی های آن حضرت به تفصیل آمده است.

ص: ۱۷۳

ص: در این کتاب، با این فصل های ۲۶ گانه و موضوع ها روبه رو می شویم:

فصل اول: فضایل علی علیه السلام (محبت علی علیه السلام، ابلاغ کننده سوره براءت، از فضایل بزرگ امیرالمومنین علیه السلام).

فصل دوم: رمز جاودانگی علیعلیه السلام (زنده شدن علیعلیه السلام پس از شهادت، دلیل جاودانگی محبت علیعلیه السلام در دل ها، نخستین مرثیه سرای علیعلیه السلام، علیعلیه السلام شخصیت دو نیرویی، جاذبه و دافعه قوی، جاودانه قرون و اعصار).

فصل سوم: علی علیه السلام، شخصیت جامع و کامل (جامع اضداد، فضایل در حد کمال، ثبات شخصیت علی علیه السلام، علی علیه السلام شخصیتی جامع، علت کامل بودن علی علیه السلام، نمونه انسان کامل).

فصل چهارم: نهج البلاغه (جامعیت نهج البلاغه، کلامی بی نظیر، فراتر از کلام مخلوق، فروتر از کلام خالق...، دایره المعارف علوی).

فصل پنجم: گواهی دشمنان بر فضل علی علیه السلام، (دشمنان علیعلیه السلام، حافظ کلامش، فضلعلی از زبان دشمن، گواهی دشمنان از فضل علی علیه السلام).

فصل ششم: غدیر خم، تصریح به زعامت علی علیه السلام، به علی سلام بدهید، اهمیت حدیث ثقلین، غدیر خم

فصل هفتم: ولایت امام علی علیه السلام بعد از من، تو خلیفه ای! انتقال نور ایمان از پیامبر بهعلیه السلام، آیه «انما ولیکم الله» جانشین پیامبر، حکومت تنصیصی است، بیان همه حقایق اسلام برای علی، عدم تفکیک علی و پیامبر).

فصل هشتم: توصیه های علیعلیه السلام به فرماندارانش.

ص: ۱۷۴

فصل نهم: خوارج (شکل گیری خوارج، طغیان خوارج، دموکراسی علی علیه السلام، ممیزات خوارج، دو تعبیر جالب علی علیه السلام از خوارج، جنگ خوارج از افتخارات علی علیه السلام، اوج جهالت خوارج).

فصل دهم: سیاست علوی (قضاوت سیره حضرت علی با دیگر سیاستمداران جهان، موفقیت در عمل، همه نزد من یکسانند! علت سکوت علی علیه السلام، شکست ناپذیر سیاست علی علیه السلام، اساس سیاست علی علیه السلام).

فصل یازدهم: اخلاق (الگوی رفتاری علی علیه السلام، ایمان بدون اجبار، تقدم عدالت بر ایثار، اخلاق علی در خانه، دلسوزی برای زهرا، مسلمان و کتابی، رفتار علی علیه السلام با قاتلخویش).

فصل دوازدهم: نکات اخلاقی در جنگ (مضيقه بی آبی، مروت، کلید شخصیت علی علیه السلام، بستن آب به روی دشمن).

فصل سیزدهم: تربیت علی علیه السلام تحت نظر پیامبر (پرورش در دامن پیامبر صلی الله علیه و آله، محبت پیامبر به علی علیه السلام، تربیت مستقیم علی علیه السلام، هم ریشگی علی و پیامبر).

فصل چهاردهم: زهد و پارسایی علی علیه السلام (تعریف زهد در کلام علی علیه السلام، علت زهد علی علیه السلام، دنیا تو را سه طلاقه کردم، زهدی نظیر پیامبر، دنیا از دید علی علیه السلام).

فصل پانزدهم: علم علی علیه السلام (یا علی، خدا کجاست؟ سوال درباره مجوس، مبتکر علمنحو، درجه علم علی علیه السلام، باز شدن هزار باب علم نبوی بر روی علی علیه السلام، پاسخ عملی علی علیه السلام به چند شوهری زنان).

فصل شانزدهم: نماز و عبادت امام علی علیه السلام، (سیره علی در هنگام وضو، عبادت علی علیه السلام، توصیف عبادت علی علیه السلام، مناجات علی علیه السلام).

فصل هفدهم: حمایت از محرومان و بینوایان. (درد مطلوب، همدردی در سیره علیعلیه السلام، شکایت از شوهر، مرد ناشناس، کمک به پیرمرد نصرانی).

فصل هجدهم: عدالت علیعلیه السلام (اقامه حق الناس، حساسیت در اجرای قانون الهی، آیندهای ایرانیان، عدم تبعیض نژادی، مهمانی قاضی، در محضر قاضی، مسیحی و زره علی علیه السلام).

فصل نوزدهم: دریافت اخبار غیبی،

فصل بیستم: بیت المال، (مواظبت بر بیت المال، عقیل مهمان علیعلیه السلام، عدم تبعیض در تقسیم بیت المال، امانتداری علیعلیه السلام در حفظ بیت المال).

فصل بیست و یکم: جنگ های علیعلیه السلام (کندن درب خبیر، جنگ خندق، تشابه مبارزه علیعلیه السلام با پیامبر صلی الله علیه و آله، توصیه نکات جنگی به فرزندش، تفاوت جنگ علی علیه السلام با پیامبر).

فصل بیست و دوم: مصایب شهادت زهرا علیها السلام (علیه السلام تربیت شده پیغمبر، آخرین وصایای زهرا، پیوند روح زهرا و علی، علی جان! خودت مرا غسل بده، وصایای زهرا به علی).

فصل بیست و سوم: مظلومیت علیعلیه السلام (تهمت قاتل به علیعلیه السلام، آغاز جعل حدیث، اوجتلیغات ضد علی، علت ناراحتی استاد عبدالعزیز).

فصل بیست و چهارم: شهادت (آرزوی شهادت، کابین خون، اشتباه فکری خوارج، مبارزه ای مشکل، ورود عبدالرحمن بن ملجم به کوفه). وصیت علیعلیه السلام بدرستی بند، آخرین روزهای حیات علی علیه السلام، فُزْتُ و رَبُّ الكعبه، دفن مخفیانه علیعلیه السلام، تشییعکنندگان علیعلیه السلام.

فصل بیست و پنجم: صفات شیعه علیعلیه السلام.

فصل بیست و ششم: داستان های پندآموز (نصیحت علی علیه السلام، توبه از

دیدگاه علی علیه السلام، بدون عمل سعادت‌تی حاصل نشود؛ برخورد با ستاره شناس، توصیه درباره زبان، عزت نفس).

۱۳۵. علی علیه السلام در آثار شهید مطهری

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، معاونت فرهنگی نهاد، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۱۳۷ صفحه، پالتویی.

این کتابچه، مجالی است برای پژوهش درباره شخصیت علوی در آثار استاد شهید مرتضی مطهری که به مناسبت سال امام علی علیه السلام از سوی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها تهیه و تدوین گردیده است. مطالب و موضوع های مربوط به امام علی علیه السلام با استفاده از کلیه آثار استاد، استخراج و به صورت نمایه ها و نکته ها و فهرستگونه ارائه شده است. در این کتاب، زیر مجموعه و مطالب و متون موضوع ها به چندین دلیل آورده نشده است.

الف) تا دانشجویان و نسل جوان دانشگاهی با پژوهش و کاوش شخصی در لابه لای آثار علمی و مکتوب، از روح مطالعه و تحقیق سرشار شوند و با دریافت پژوهش های انجام گرفته، گرفتار مصرف گرایی در دانش و اندیشه نشوند، بلکه به نوآوری و ابتکار دست یابند.

ب) ارائه فهرست مطالب استاد، براساس تنوع مطالبی است که در یک کتاب وجود داشته است؛ در حالی که پژوهش نوین در این زمینه، نیازمند پژوهش موضوعی است و محقق می بایست با تعیین یک موضوع به عنوان موضوع مورد علاقه و نیاز خود، بهیافتن زیر مجموعه های آن در آثار استاد بپردازد.

نتیجه ای که در نهایت این پژوهش به خواننده خواهد داد، تنها یک تحلیل و تجربه علمی و عملی خواهد بود. رسیدن به این نقطه، یعنی

ص: ۱۷۷

تولید اندیشه و تحلیل نظریه ها و دست یابی به نظرگاه های جدید براساس اطلاعات موجود، هدف معاونت فرهنگی نهاد از تهیه چنین کتاب و تدارک چنین پژوهش دانشجویی در کانون های فرهنگی _ مطالعاتی است.

لازم به توضیح است که ارجاع ها و مدارک، براساس کتاب های انتشارات صدرا صورت گرفته و برای یافتن منابع باید به آثار نشر یافته از سوی انتشارات صدرا مراجعه شود.

۱۳۶. علوم قرآنی در آثار شهید مطهری

صادقی، مسعود، تهران، علما، ۱۳۸۲، ۲۱۶ صفحه.

۱۳۷. فروغ آسمان اندیشه (ویژه نامه رسالت به مناسبت پانزدهمین سالگرد شهادت استاد مطهری).

[جمعی از نویسندگان]، تهران، روزنامه رسالت، چاپ اول، ۱۳۷۳.

۱۳۸. فرهنگ استاد (شرح واژگان گزیده آثار مکتوب استاد شهید مرتضی مطهری)

خلیلیان، مهدی، ویراستار: محمد رضا رحمانی، تهران، انتشارات دنیای هنر، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۵۹۱ صفحه، وزیری.

استاد شهید مطهری، آثار بسیاری دارد. آثاری که نتیجه تلاش سی ساله ایشان در زمینه های فلسفی، اجتماعی، اخلاقی، فقهی و تاریخی است. اگرچه موضوع این عنوان ها، کاملاً با یکدیگر تفاوت دارد، ولی بنا به گفته استاد، هدف ایشان حل مشکلات و پاسخ گویی به پرسش های مطرح، در زمینه مسایل اسلامی دوره خود بوده است. آثار استاد چنان

ص: ۱۷۸

گسترده‌گی و غنا و گوناگونی کمی و کیفی دارد که هر خواننده‌ای خویش را در دریایی بی‌کرانه می‌بیند که غواصی در آن، در نگاه نخست، بسی دشوار می‌نماید. به هر تقدیر، برای این که امکان ورود دقیق و همه‌جانبه به آثار استاد فراهم شود، نویسنده محترم این اثر فرهنگ جامع و کاملی از مفاهیم و تعبیرها و اصطلاح‌هایی که استاد در آثار خود به کار برده تدوین کرده است. بی‌گمان فرهنگ استاد راهی برای شناخت درست معارف والای انسانی و الهی است و شیوه‌ای برای آشنایی هر چه بیش‌تر با اندیشه‌های والای استاد. مجموعه حاضر شرحی بر واژگان گزیده آثار مکتوب استاد مطهری است.

این واژه‌ها بر اساس الفبای فارسی سامان یافته و درباره هر یک به شکلی کوتاه توضیحاتی ارائه شده است.

نکته‌هایی درباره این کتاب:

۱. این مجموعه بر مبنای حروف الفبا ترتیب یافته است و خواننده می‌باید واژه مورد نظر خود را، بر مبنای تقدم و تاخر حروف بیابد.

۲. در مواردی که کلمه یا عبارتی _ که از مفهوم کتاب استخراج شده _ افزوده شده است، برای مشخص کردن آن از علامت [] استفاده شده است.

۳. مدرک اصلی در انتخاب کتاب‌ها مجموعه آثار و کتاب‌هایی است که با کسب اجازه از شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید و از سوی انتشارات صدرا به چاپ رسیده است. سعی شده است در انتخاب کتاب‌ها، از چاپ‌های جدید استفاده شود.

۴. بدیهی است که مبنای بیان مفاهیم (آن چنان که در تدوین فرهنگ‌ها مرسوم است) بر اختصار گذاشته شده، و برای آنان که

می خواهند هر چه بیش تر با این مفاهیم آشنا شوند، در پایان کتاب، به منابع دیگری نیز (غیر از آن چه در متن است) اشاره شده است.

۵. در تدوین این فرهنگ، برای آشنایی هر چه بیش تر خوانندگان، با افکار نورانی استاد مطهری رحمه الله افزون بر واژه های کلیدی (آن چنان که در تدوین فرهنگ ها مرسوم است) ترکیبات و واژه های دیگری نیز اضافه شده است.

لازم به توضیح است در آغاز کتاب، فهرستی از فرهنگ های فارسی به چاپ رسیده به ترتیب قرن، ارایه گردیده است.

۱۳۹. فرهنگ مطهر (مفاهیم، اصطلاحات و تعابیر علوم انسانی _ دینی از دیدگاه استاد شهید مطهری)

زکریایی، محمد علی، تهران، انتشارات آذیون، چاپ سوم، ۱۳۷۸، ۸۹۰ صفحه، وزیری.

این کتاب، تالیفی است که عنوان ها و اصطلاح های به کار رفته در آثار شهید مطهری شامل فلسفی، کلامی، منطقی، فقهی، اصولی، دینی و اجتماعی را در بردارد. تنظیم کتاب بر مبنای حروف الفبا است. به این ترتیب که از اصطلاح آباء تا عنوان یوم عاشورا، اصطلاحات و عنوان ها از آثار شهید مطهری استخراج گشته و زیر هر اصطلاح و عنوان، دیدگاه استاد مطهری درباره آن، آورده شده است. در پایان، فهرست موضوعی تعابیر، اصطلاحات و مفاهیم نیز تدارک دیده شده است که شامل موضوع های گوناگونی استمانند: منطق، فلسفه، کلام، فقه و اصول، دین پژوهی شامل: قرآن، حدیث، عرفان و فرهنگ دینی و علوم اجتماعی شامل: جامعه شناسی، تاریخ، علوم سیاسی، اقتصاد و روان شناسی، معرفت شناسی، اخلاق و انسان شناسی، هنر و ادبیات و مفاهیم عمومی.

ص: ۱۸۰

۱۴۰. فروغ اندیشه‌ها (گزیده از سخنان آموزنده بزرگان جهان در آثار استاد مطهری)

باقی نصر آبادی، علی، قم، انتشارات ناصر، چاپ اول، ۱۳۷۵، ۴۸ صفحه، رقعی.

در مسایل آموزشی و تربیتی برای تقریب ذهن و زدودن آثار خستگی در مخاطبان، یکپاز ابزارهای کارآمد، استفاده از تمثیل و سخنان بزرگان در جای جای مواد آموزشیست. به تجربه ثابت شده است که در القای مفاهیم عقلانی در مباحث گوناگون، چنانچه همراه با مثل و سخنان دانشمندان نباشد، مخاطبان زودتر از موعد دچار واکنش منفی می شوند و این خود، باعث هدر رفتن بخشی از انرژی دو طرف می شود که نتیجه گیری را دچار خلل می سازد. قرآن مجید به عنوان عالی ترین کتاب هدایت و تربیت بشر، از این ویژگی ممتاز بهره می برد و در سراسر آن، کلام خدا و بزرگان دین نقش بزرگ ارشاد و موعظه تبشیر و تنذیر را ایفا می کند. بنابراین، تمثیل و سخنان بزرگان دین و جهان، در هر ذائقه ای اعم از پیر و جوان، بزرگ و کوچک، تحصیل کرده و عامی، جذاب و دل چسب است و به قول فلاسفه تبدیل معقول به محسوس است. به دلیلهمین کشش و نیرو است که بخش زیادی از فرهنگ ملت ها و اقوام در زمان های گوناگون را تمثیل و سخنان بزرگان تشکیل می دهد.

استاد مطهری، فیلسوف و متفکر عالی قدر جهان اسلام به عنوان یک نویسنده و گوینده زبردست و مجرب، متوجه این اصل مهم روان شناسی اجتماعی بودند و برای دفع خستگی ناشی از طولانی شدن کلام، از تمثیل و سخنان دانشمندان استفاده می کردند و با وقوف کامل بر این اصل و علم به تاثیر تمثیل و گفته دانشمندان در لایه لای سخنانی ها و

نوشته هایش، آن هم نه به صورت گسسته و بریده، بلکه در روند بحث و تحلیل، به این شیوه دست زده است.

مجموعه حاضر، نمونه های گوناگونی از تمثیل ها و سخنان ارزنده دانشمندان معروف جهان است که استاد مطهری در مناسبت های گوناگون و متناسب با موضوع مورد بحث در آثار خویش بیان داشته اند که با لطافتی ویژه و دلنشین، شنوندگان و خوانندگان را بهره مند می سازد. بی تردید خوانندگان محترم با شیوه تمثیلات و سخنان بزرگان علم، به نکات بسیار مهم اخلاقی، اجتماعی، فرهنگی، علمی و دینی ناب دستخواهند یافت. افزون بر این که می تواند راهنمای سودمندی برای استادان و مربیان آموزشی باشد و از این رهگذر مخاطبان خود را هر چه بیش تر به حقیقت و روح آموزش های اسلامی آشنا سازد. برخی عنوان های کتاب چنین است:

تولد اندیشمندان بعد از مرگشان، خصلت انطباق اسلام با زمان، جشن قرن بیستم، زنان ناتوان تر از مردان، زنان الهام بخش مردان، وجدان اخلاقی، انواع عالم، اهمیت کاراز دیدگاه بزرگان، آهن و نان، پشتکار ابوریحان بیرونی، سخن خواجه عبدالله انصاری، غیبت حجاج و اشتباه غزالی، اشتباه سعدی، فرق دروغ مصلحت آمیز با دروغ منفعتخیز، آینده تمدن اروپا، نیاز بشر امروز، تفاوت دنیای قدیم با دنیای جدید، ارزشپرستش، فرهنگ، نفاق اروپایی ها، فرق انگلیسی با فرانسوی ها، حسن و عیب ما ایرانیان، شخصیت ملی و تصوف و... .

۱۴۱. فکر و اندیشه از دیدگاه آیت الله مطهری

شهر وی، داوود، قم، انتشارات ناصر، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۲۳۶ صفحه، رقعی.

ص: ۱۸۲

نویسنده در این کتاب توصیه و تاکید مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه ای را که فرمودند: «باید روی افکار شهید مطهری کار فکری بشود، یعنی جمعی از اهل تحقیق و علاقه مند به کار علمی بنشینند و تفکرات شهید مطهری را در ابواب مختلف استخراج کنند» را سرلوحه کار خود قرار داده است. بنابراین کوشیده است نظریه های استاد درباره تفکر و اندیشیدن و موضوع های مربوط به آن را از کتاب های ایشان جمع آوری کند و با عنوان فکر و اندیشه از دیدگاه شهید مطهری در اختیار طالبان علم و معرفت قرار دهد. بدیهی است که این مجموعه، همه نظریه های استاد شهید درباره این موضوع را دربر ندارد، بلکه گوشه ای از نظریه ها است. مطالب از کتاب های استاد استخراج شده است و ماخذ و منابع مورد استفاده و نیز مدارک احادیث و آیه های قرآن در پاورقی همان صفحه بیان گردیده است. هم چنین برای تقریب اذهان، در پایان هر موضوع از داستان، روایت ها و اشعار استفاده می کند. این کتاب شش فصل دارد:

در فصل اول به شناخت استعدادها و امکانات انسان پرداخته شده است.

در فصل دوم، دشمنان عقل تا حدی شناسانده شده است.

فصل سوم به شرایط عالم واقعی اختصاص دارد. در فصل چهارم، اندیشه که اصلی ترین مبحث کتاب است مطرح می شود.

فصل پنجم، آزادی فکر، عقیده و علم را بررسی می کند.

فصل ششم: سخنان بزرگان انقلاب، دوستان و شاگردان و استادان و نیز هم زمانان استاد شهید درباره بُعد تفکر و علمی استاد آورده شده است که اسامی آنان چنین است:

علامه سید محمد حسین طباطبایی، آیت الله فاضل لنکرانی، حضرت امام خمینی، آیت الله خامنه ای، آیت الله بهالدینی، آیت الله هاشمی رفسنجانی، آیت الله اردبیلی، آیت الله واعظ خراسانی، آیت الله شهید دکتر بهشتی، آیت الله شهید مفتاح، حجت الاسلامو المسلمین شهید باهنر و شهید محلاتی.

۱۴۲. فهرست آثار شهید مرتضی مطهری

مدرسه عالی شهید مطهری (تهیه و تدوین)، تهران، دفتر تبلیغات مدرسه عالی شهید مطهری با همکاری فنی سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، جبی تاج، ۲۰ صفحه.

در این کتابچه فهرست آثار مکتوب استاد شهید مرتضی مطهری آمده است.

۱۴۳. فهرست موضوعی آثار مدون استاد شهید مرتضی مطهری

بخش فرهنگی جهاد دانشگاهی مجتمع دانشگاهی علوم جبی تاج، بخش فرهنگی جهاد دانشگاهی مجتمع دانشگاهی علوم، جبی تاج، ۷۰ صفحه، رقی.

این اثر دربردارنده فهرست موضوعی آثار مدون استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری است. برخی از عناوین و موضوع های مطرح در کتاب عبارتند از:

شناخت و جهان بینی و ایدئولوژی، دین و ادیان، شبهات عدل، معاد، انسان، تربیت، روان شناسی و مدیریت و قرآن و حدیث.

کتاب با ذکر سخنانی از امام خمینی و علامه سید محمد حسین طباطبایی درباره استاد شهید به پایان می رسد.

باقی، نصرآبادی، علی، قم، نشر خرم، چاپ اول، ۱۳۷۷، ۱۴۶ صفحه، رقعی.

به طور کلی، آثار استاد مطهری به دو دسته آثار مدون که با عنوان مجموعه آثار، به وسیله انتشارات صدرا با کیفیت خوب به تدریج به چاپ می رسد و دسته دیگر آثار غیر مدون انتشار نیافته استاد مطهری است که مجموعه بزرگ و منبع گران قدری را تشکیل می دهد که سالیان دراز با تدبیر و پژوهش بسیار، گرد آوری شده و انتظام یافته است. البته باید دانست که این مجموعه خود نظمی درونی دارد و به دست مبارک خود استاد شهیدبر شیوه موضوعی و الفبایی نوشته و سامان داده شده است. باید پذیرفت که استفادهدرست و عمیق از آثار پر حجم استاد مطهری و اشراف کامل بر همه جنبه هایفکری، دینی، فلسفی و فرهنگی آن، کار آسانی نیست و این مشکل برای نسل پس از انقلاب و نسل های آینده که دوران خاص استاد مطهری را درک نکرده اند بیش تر وفزون تر است.

نویسنده محترم که یکی از علاقه مندان افکار و آثار استاد مطهری است، کوشیده است در معرفی، بازخوانی و بازگویی منظومه فکری ارزشمند آن استاد عزیز برای نسلی که روزگار سخت و طاقت فرسای زندگی فکری استاد مطهری را درک نکرده اند و امروز دچار یک انقطاع فرهنگی و بریدگی ذهنی از گذشته شده اند، تمامی هرچند کوچک بردارد.

فهرست موضوعی کتاب های استاد مطهری که در ردیف مهم ترین و ماندگارترین و در عین حال گویاترین نظام فکری استاد شهید است، فایده های عملی و تحقیقی بسیاری دارد.

نخست این که: به خوانندگان و محققان علاقه مند به تحقیق کمک می کند تا مسایل و مطالب مورد نیاز خود را در مجموعه آثار استاد مطهری پیدا کنند و در روند تحقیق خود از آن سود بجوينند. دوم این که: مطالب این فهرست، این امکان را به کلیهدانشجویان علوم انسانی و اجتماعی در رشته های گوناگون می دهد تا موضوع های کلیدی در آن رشته را در یک جا و جایگاه اصلی خود با کم ترین زمان ممکن دنبال کنند.

سوم این که: مطالعه فهرست موضوعی دقت و پرکاری شگفت انگیز استاد مطهری را به خوبی آشکار می سازد و حیات علمی وی را در برابر چشم می نهد تا به منزله درسی دلنشین به همه پویندگان علم و حقیقت بیاموزد که علم و حقیقت آسان و ارزانه دست نمی آید.

تنظیم این فهرست موضوعی، نه براساس مجموعه آثار استاد مطهری که تا کنون در چندین مجله منشر شده، بلکه براساس تک تک آثار استاد مطهری صورت و تدوین یافته است.

فهرست حاضر بر اساس ۲۱ موضوع کلی تنظیم شده که عنوان های آن چنین است:

دین و ادیان، شناخت و جهان بینی ایدئولوژی، فلسفه و کلام، خداشناسی و توحید، عدل، معاد، نبوت، امامت، قرآن و حدیث و نهج البلاغه، شیعه و فرق اسلامی، تاریخ تمدن و فرهنگ اسلام، تاریخ تمدن و فرهنگ ایران، عبادات و احکام، حقوق و خانواده، مبانی و اصول انسان شناسی، اخلاق در اسلام و مکاتب دیگر، تربیت و روان شناسی و مدیریت، حکومت و دولت، جامعه شناسی و فلسفه تاریخ، بررسی های اجتماعی و بررسی های اسلامی.

۱۴۵. قیس من حیاة الشہید المطہری

مرکز اعلام الذکری الثلاثہ لانتصار الثورہ الاسلامیہ، تہران، وزارت ارشاد اسلامی، ۱۴۰۲ هـ. ق، ۶۴ صفحہ، رقعی.

عنوان ہا و موضوع ہای مطرح شدہ در کتاب چنین است:

سخنان و پیام ہای حضرت امام خمینیرحمہ اللہ کہ بہ مناسبت شہادت استاد مطہری، خلاصہ ای از زندگی نامہ استاد شہید مرتضی مطہری، سیری در فعالیت ہای علمی و فرہنگی، سیاسی و اجتماعی استاد مطہری. در پایان کتاب مطالبی دربارہ آثار ارزشمند شہید مطہری ہمراہ با فہرست آثار و تالیفات آن شہید فراہم آمدہ است.

این اثر با عنوان دیگری؛ قیس من حیاة الشہید المطہری: الموتر الدولی لدراسہ افکار العلامہ مرتضی مطہری (۱۴۱۱ هـ. ق = ۱۳۶۹)، در دمشق بہ وسیلہ خانہ فرہنگ جمہوری اسلامی ایران، در ۶۴ صفحہ رقعی بہ چاپ رسیدہ است.

۱۴۶. قطرہ و دریا (استاد مطہری)

نادری، ناصر؛ زیر نظر شورای کارشناسی، قرآن، سازمان پژوهش و برنامہ ریزی آموزشی دفتر انتشارات کمک آموزشی، انتشارات مدرسہ، ۱۳۸۰، ۲۴ صفحہ، (مصور رنگی).

۱۴۷. قنوس عشق در گلستان شہادت (شہید آیت اللہ مطہری)

کامران ماوردیانی، سیروس، تہران، محمد فائز، ۱۳۷۹، ۱۲۲ صفحہ.

۱۴۸. قیام عاشورا از دیدگاہ استاد شہید مطہری

تاجدینی، علی، تہران، عروج نور، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۱۶ صفحہ، رقعی.

ص: ۱۸۷

نوشتار حاضر به سفارش موسسه فرهنگی هنری عروج نور با موضوع فلسفه قیام عاشورا از مجموع آثار شهید مطهری انتخاب و تلخیص شده است. در این کتاب، خواننده بانظریه های استاد شهید مطهری درباره نهضت امام حسین علیه السلام که در آثار گوناگون وی بهصورت پراکنده آمده است _ آشنا می شود. عنوان های برخی مباحث کتاب بدین قرار است: ریشه های تاریخی قیام امام حسین علیه السلام، ماهیت نهضت امام حسین علیه السلام، حماسه مقدس؛ علل قیام امام حسین.

۱۴۹. کتاب شناسی توصیفی استاد شهید مرتضی مطهری

باقرزاده ارجمندی، میراحمد، تبریز، موسسه تحقیقاتی علوم اسلامی، انسانی دانشگاه تبریز (سهعلامه تبریزی) چاپ اول، ۱۳۸۱، ۵۷۸ صفحه، وزیری.

۱۵۰. کتاب شناسی جامع شهید مرتضی مطهری

نوری، محمد، قم، معاونت اندیشه اسلامی مرکز تحقیقات استراتژیک، ۱۳۷۴، ۸۰ صفحه.

۱۵۱. گفت و گوی چهار جانبه

تهران، انتشارات صدرا، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۵۴ صفحه، رقعی.

رساله حاضر متن سخنان دکتر شریعتی، آیت الله خامنه ای (رهبر معظم انقلاب اسلامی)، استاد فخرالدین حجازی و استاد شهید آیت الله مطهریدر مجلسی است که در حدود سال ۱۳۵۵ ه ش در تهران برگزار شده است.

مطالبی که در این محفل مطرح شده، به خوبی فضای فکری و فرهنگی جامعه بهویژه دانشجویان و روشن فکران آن زمان، یعنی سال های نزدیک به انقلاب اسلامی را نشان می دهد و خواننده را به ۲۶ سال پیش بازمی گرداند و در آن فضا قرار می دهد. این سخنان، ضمن این

ص: ۱۸۸

که ویژگی های فکری هر یک از این صاحب نظران را آشکار می سازد، حاکی از نکته سنجی و انحراف و ثبات رای شهید آیت الله مطهری است. مطالعه این رساله درس هایی نیز دارد و برای همگان مفید است.

۱۵۲. گلستان اندیشه

کرجالیان چاپچی، بیژن، مشهد انتشارات واسع، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۲۳۰ صفحه، رقعی.

در این کتاب، افزون بر شرح اجمالی زندگی، احوال و آثار چهارتن از شخصیت های سیاسی _ مذهبی (آیت الله طالقانی، آیت الله مطهری، دکتر چمران و دکتر شریعتی) گفته هایی از آنان، همراه با برخی دیدگاه ها و پیام ها به مناسبت شهادت آنان درج گردیده است.

۱۵۳. گلشن ابرار

(خلاصه ای از زندگانی اسوه های علم و عمل از ثقه السلام کلینی تا آیت الله خامنه ای (جلد دوم)).

جمعی از پژوهشگران حوزه علمیه قم؛ زیر نظر: پژوهشکده باقرالعلوم، قم، نشر معروف، چاپ اول، ۱۳۷۹، صفحه ۷۹۹ _ ۸۰۶.

گلشن ابرار، اثری است جامع و ارزشمند که به شرح کوتاهی از زندگی و سیره علمی و عملی علمای بزرگ اسلام از ثقه الاسلام کلینی تا آیت الله خامنه ای (مدظله العالی) پرداخته است. بخشی از مطالب کتاب نیز به تبیین جنبه های گوناگون زندگانی استاد شهید مرتضی مطهری اختصاص دارد که گزیده ای از مطالب کتاب «شهید مطهری مرزبانیدار» نوشته آقای محمد خردمند است.

عنوان ها و موضوع ها چنین است:

ص: ۱۸۹

بهاران، بوی خوش گلستان، دانش اندوزی، هجرت به تهران، مرزبان اسلام، تدریس در قم، گلستان جاودان، پیشتاز نهضت و در مسلخ عشق.

۱۵۴. گنج حکمت (گلگشتی در بوستان آثار استاد)

نگارش، حمید و علی باقی نصر آبادی، قم، نشر خرم و امام عصر (عج)، چاپ اول، ۱۳۳، ۱۳۷۸، صفحه، رقعی.

در این کتاب، گزیده سخنان و عبارات های حکمت آمیز استاد شهید مطهری با استفاده از آثار ایشان فراهم آمده است. نویسندگان هدف از نگارش این کتاب را شناساندن هرچه پیش تر مسایل اسلامی با عبارت ها و سخنان حکمت آمیز به جامعه علمی و فرهنگی کشور عنوان کرده اند. مطالب و مباحث کتاب با این موضوع ها گرد آوری شده است:

آزادی، انسان، علم و دین، اجتهاد و مجتهد، روحانیت و حوزه های علمیه، امر بهمعروف و نهی از منکر، مقام شهدا و سالار شهیدان عاشورا، نسل جوان، تعلیمات قرآن، بزرگ ترین برنامه انبیا، زن و جایگاه آن، اخلاق، توبه، لذت معنوی، مصائب، توکل، معیار حق و باطل، اسلام و مقتضیات زمان، عدالت اجتماعی و...

تربیت فرزندان، اخلاص، دنیا و آخرت، بهار، عبادت، زهد، فرق آداب و اخلاقعقل، استقلال فرهنگی و مکتبی، مصلح و اصلاح اجتماعی، عدم انطباق جهان بینگرایی با اسلام، نشر اندیشه های بیگانه، علیعلیه السلام و امامت، اهمیت نهج البلاغه علیعلیه السلام، نفاق و منافق، جن یا جان، خواص و عوام، ناسیونالیسم، جمهوری و دموکراسی، تقلید و سر سپردن، ضعف قانون.

در آغاز کتاب نیز مقدمه ای به قلم آیت الله جعفر سبحانی آمده است.

شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید مطهری (تهیه و تدوین)، تهران، انتشارات صدرا، چاپ اول، ۱۳۷۰، ۵۲ صفحه، رحلی.

این اثر با حجمی، بیش تر با عنوان «شیخ شهید: مجموعه ای مصور از زندگانی استاد شهید مطهری همراه با نامه تاریخی استاد مطهری به امام خمینی»، تهران، انتشارات صدرا، چاپ پنجم، ۱۳۸۱، ۶۴ صفحه، رحلی، از سوی شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید مرتضی مطهری، تهیه و تدوین و به چاپ رسیده است که در جای خود از آن سخن می گوئیم.

۱۵۶. مجموعه اشعار در رثای استاد

شالچی، عبدالرضا، تهران، صدرا، چاپ دوم، ۱۳۷۵، ۱۷۱ صفحه، رقی.

در جامعه اسلامی ما کم تر کسی یافت می شود که از غم هجران و شهادت فرزند زمان، استاد مرتضی مطهری رحمه الله ننالد. او که از قبیله ستارگان و از اصحاب نور بود، با مشعل علمو دانش و فضیلت و تقوا و با نفسی مسیحایی بر شب ظلمانی طاغوت، جانانه حمله برد و هم چون ستاره ای رهنما در برابر هجوم وحشی و کور و بی پایه ماتریالیسم، مردانهایستاد و از حریم اسلام دفاع کرد. او در پیکار فرهنگی و عملی خود از هیچ خطرینهراسید و در این راه شربت گوارای شهادت را نوشید و به سوی پروردگار شتافت.

از استاد، سخن های بسیاری گفته اند و در آینده خواهند گفت. سخنوران و محققانهر کدام به فراخور توانایی شان درباره این فرزانه گران قدر سخن گفته و قلم زده اند. در اینمیان، شاعران متعهد و مسئول کشورمان نیز در معرفی شخصیت بزرگ استاد شهید، بهدوستاناران فضیلت و شیفتگان حقیقت سهمی داشته و در این راه از قریحه و استعدادخدادادی شان بهره برده اند.

این اثر نیز مجموعه ای است شامل اشعاری در رثای استاد شهید آیت الله مرتضی‌مطهری که به وسیله شاعران گوناگون سروده شده است. برخی از عنوان‌ها و موضوع‌ها و سراینده‌گان آن عبارتند از: عمامه خونین (حسین اسرافیلی)، شهید راه حق (محمدحسین بهجتی «شفق»)، معلم شهید (حبیب چایچیان «حسان»)، میوه حیات امام (محمدحسین ححتی «پریشان»)، عباس گلگون (سید حسن حسینی)، روح مطهر (حمید سبزواری)، زنده جاوید (سپیده کاشانی)، آیت حق مطهری (حسین لاهوتی «صفا»)، عطیه کوثر (جوادمحدثی)، رجعت خونین (محمد علی مردانی)، میر معلمان ربانی (علی معلم)، آفتاب عشق (سید علی موسوی گرمارودی)، مطهری به شهیدان کربلا پیوست (سید مصطفی نحویاصفهان‌ی)، کوکب عشق (سعید یوسف نیا)، آفتاب فضیلت (گلشن کردستانی).

لازم به توضیح است چاپ اول این کتاب پیش‌تر در حجمی کم‌تر از حجم موجود بانام «مجموعه اشعار در رثای استاد با پیامی از: علی اکبر هاشمی رفسنجانی، تهران، انتشارات صدرا، ۱۳۶۹، ۱۷۲ صفحه، رقعی به چاپ رسیده است. کتاب حاضر دربرگیرنده این کتاب و کتاب تاوان عشق؛ سوگنامه معلم شهید استاد مطهری، تهران، انتشارات مدرسه، چاپ اول، ۱۳۷۱، ۲۱۶ صفحه، رقعی به کوشش جواد محقق است.

۱۵۷. مجموعه سؤالات اولین دوره مسابقه های علمی (در چهارمین سالگرد شهادت استاد مطهری)

ستاد بزرگداشت چهارمین سالگرد شهادت استاد مطهری از آثار استاد، جیبی جاج، روابط عمومیستاد، ۱۳۶۳، ۲۰۲ صفحه، رقعی.

ص: ۱۹۲

این کتاب شامل مجموعه پرسش های _ روش تستی _ مسابقه ای است که ستاد بزرگداشت چهارمین سالگرد شهادت استاد از لایه لای و آثار برگزیده است. پرسش های سه مسابقه در دو سطح متوسط ۴۵۰ پرسش _ و سطح عالی _ ۴۰۰ پرسش تنظیم شده است.

۱۵۸. مجموعه سخنرانی و پرسش و پاسخ های نخستین گردهمایی بازشناسی اندیشه های شهید مطهری

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه فردوسی مشهد (تهیه و تدوین)، مشهد، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه فردوسی مشهد، چاپ اول، ۱۳۷۶، ۸۶ صفحه، رقعی.

این اثر مجموعه مقاله ها و سخنرانی های ارایه شده در نخستین گردهمایی بازشناسی اندیشه های شهید مطهری است که در اردیبهشت ماه ۱۳۷۵ و در هفدهمین سال عروج ملکوتی متفکر و فیلسوف شهید استاد مرتضی مطهری و با حضور فرهیختگان حوزه و دانشگاه تشکیل شده است با این عنوان ها فراهم آمده است:

گزیده ای از پیام های حضرت امام به مناسبت شهادت استاد شهید مرتضی مطهری، بیاناتی از حضرت آیت الله خامنه ای در توصیف شخصیت و آثار استاد شهید مرتضی مطهری، سخنان حجت الاسلام و المسلمین هاشمی گنابادی مسئول ستاد اولین گردهمایی بازشناسی، ثبات اندیشه های شهید مطهری (آیت الله جعفر سبحانی)؛ پرسش و پاسخ از آیت الله جعفر سبحانی، تمدن اسلامی (دکتر محمدجواد لاریجانی)، پرسش و پاسخ از دکتر محمدجواد لاریجانی، سکولاریسم (حجت الاسلام صادق لاریجانی)، پرسش و پاسخ از حجت الاسلام صادق لاریجانی، نظری به چشم انداز اندیشه های شهید مطهری (دکتر غلامعلی حداد عادل) پرسش و پاسخ از دکتر غلامعلی حداد عادل.

۱۵۹. مجموعه گل (گذری بر اندیشه های علامه شهید آیت الله مطهری رحمه الله).

موسسه آموزش پژوهشی امام خمینی، قم، معاونت تربیتی فرهنگی، اردیبهشت ۱۳۸۰، ۱۹ صفحه، وزیری.

جزوه حاضر به مناسبت سالروز عروج عاشقانه استاد عالی قدر آیت الله شهید مرتضی مطهری رحمه الله از سوی معاونت تربیتی فرهنگی مؤسسه آموزشی امام خمینی با هدف آشنایی جامعه اسلامی از شخصیت فکری و خلاقیت علمی استاد تهیه و تدوین شده است. در ابتدای جزوه فراهایی از سخنان و نوشته های استاد در موضوع های گوناگون با توجه به دو عنصر زمان و مخاطب و با استفاده آثار ایشان با عنوان بهره برداری از افکار و اندیشه های استاد شهید آیت الله مطهری فراهم آمده است.

دیگر موضوع های مطرح شده عبارتند از:

گاه شمار زندگی آیت الله شهید مرتضی مطهری، بیست و یک ویژگی از سیره استاد شهید به نقل از نزدیکان، نگاه در نگاه (امام از نگاه استاد، علامه طباطبایی از نگاه استاد مطهری، استاد از نگاه امام و استاد مطهری از نگاه علامه طباطبایی)، استاد مطهری از نگاه مقام معظم رهبری و استاد از نگاه استاد علامه مصباح یزدی.

۱۶۰. مردم سالاری دینی از دیدگاه شهید مطهری

(سلسله نشست های کانون گفتمان دینی، ۲۱).

عمید زنجانی، عباسعلی، قم، مرکز مطالعات و پژوهش های فرهنگی حوزه علمیه، اردیبهشت ۲۲، ۱۳۸۰ صفحه، وزیری.

کتابچه حاضر متن سخنرانی و پرسش و پاسخ جناب آقای عمید زنجانی درباره مردم سالاری از دیدگاه شهید مطهری است که از سوی مرکز

ص: ۱۹۴

مطالعات و پژوهش های فرهنگی حوزه علمیه قم با عنوان سلسله نشست های کانون گفتمان دینی برگزار شده است. ایشان در آغاز خاطره هایی از شهید استاد مرتضی مطهری، مردم سالاری دینی از دیدگاه استاد شهید مطهری را بررسی کرده و در پایان به پرسش های مطرح شده پاسخ داده اند که مضمون های برخی پرسش ها چنین است:

دیدگاه شهید مطهری درباره نظارت فقیه، مقبولیت و مشروعیت حکومت، حقوق مردم در حکومت اسلامی، جایگاه انتخابات در نظام مبتنی بر ولایت فقیه.

۱۶۱. مشخصات اسلام

(مکتب شناخت جهان بینی ایدئولوژی و موضع گیری طبقاتی شهید استاد مطهری).

انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه اهواز (تهیه و تدوین)، جیبی ناج، ۱۳۵۹، ۱۵۲ صفحه، رقعی.

این اثر گزیده ای است از اندیشه های استاد شهید مطهری که به منظور طرح عنوان های خاص و ضروری و تاکید بر تلقی و بینش استاد در زمینه های مکتب اسلام، شناخت، جهان بینی، ایدئولوژی و مکتب ارایه گردیده است که بیشتر نیز از مقالات و آثار استاد استخراج شده و با عنوان «مشخصات اسلام» نام گذاری شده است.

۱۶۲. مشعل هدایت

موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی _ مدیریت تربیتی قم جیبی تاج، ۱۶ صفحه، وزیری.

این جزوه به مناسبت سال روز شهادت استاد مرتضی مطهری و به پاس تقدیر از زحمات آن معلم بزرگوار از سوی موسسه آموزشی و پژوهشی

ص: ۱۹۵

امام خمینی (مدیریت تربیتی) تهیه و تنظیم شده است. این کتاب شامل سخنرانی حضرت آیت الله مصباح یزدی در سال روز شهادت آیت الله مطهری و روز معلم است که در آن جنبه های گوناگون زندگانی و شخصیت استاد مطهری تشریح شده است. در بخشی از جزوه آمده است: «بزرگ ترین امتیاز شهید مطهری این است که در هر برهه ای از عمرش کوشیده تا بفهمد وظیفه اش چیست. بزرگ ترین خدمتی که می تواند در راه هدایت مردم انجام دهد چیست و در این کار کوتاهی نکرد».

۱۶۳. مصلح بیدار

(مجموعه مصاحبه ها، مقالات، سخنرانی ها و... درباره زندگانی و شخصیت شهید آیت الله مطهری) (جلد اول و دوم).

واثقی، محمد حسین، تهران، انتشارات صدرا، چاپ دوم، ۱۳۸۰، ۵۳۱، ۷۱۶ صفحه، وزیری.

مجموعه دو جلدی مصلح بیدار درباره زندگی و فعالیت های فرهنگی _ سیاسی فیلسوف، فقیه و متفکر برجسته شهید آیت الله مطهری است. این مجموعه دو جلدی می تواند مرجع راه گشایی برای پژوهشگران باشد تا شخصیت پرارزش این استاد را از راه آشنایی با مراحل گوناگون زندگی پربار از سال های کودکی و جوانی تا سنین بلوغ فکری مورد توجه و ارزیابی قرار دهند. معمولاً بزرگان در دوران زندگی خود، آن گونه که شایسته است شناخته نمی شوند و پس از رخت برکشیدن از دیار فانی و عروج به دیار باقی است که زوایای پنهان زندگیا نمان به تدریج آشکار می گردد. استاد شهید مطهری نیز از این قاعده مستثنا نیست. از این رو، هرچه از شهادت

ص: ۱۹۶

این عالم ربانی می گذرد، خطوط سیمای خدایی اش بیش تر آشکار می شود. در این زمینه، باید رسالت سترگ یاران و هم فکran و هم سنگران استاد شهید را یاد آور شویم که با بیان ویژگی های شخصی، حالت های روحی اخلاقی و ویژگی های فکری، سیاسی، اجتماعی ایشان به معرفی شخصیت چند بعدی و جامع این بزرگوار پرداخته اند.

در جلد نخست، ابتدا زندگی نامه شهید مطهری تدوین شده و سپس هر کدام از مقاطع برجسته زندگی او در فصل جداگانه ای آمده است. دیدگاه های افراد گوناگون درباره شخصیت او جمع آوری شده است و در پایان نیز آثاری به صورت نظم و نثر دررثای آن شهید و آلبومی از عکس های آن بزرگوار تقدیم علاقه مندان شده است. در مجموع شخصیت علمی، سیاسی، اجتماعی، معنوی، عبادی و فعالیت های آن شهید در دوره های گوناگون بررسی شده است.

در جلد دوم افزون بر آن چه گذشت، در فصول پنجم، ششم و هفتم، سخنرانی ها، مقاله ها و گفت و گوهایی درباره شخصیت استاد مطهری فراهم آمده است که برخی از عنوان های آن چنین است:

پای صحبت خورشید، سیر تاریخی التقاط و شخصیت علمی استاد، اجمالی از سیره شهید مطهری، مطهری؛ شهید فرهنگ اسلام، نگاهی اجمالی به شخصیت و اندیشه های استاد مرتضی مطهری، مطهری اندیشه الهی در کویر خشک و اماندگی، شهید مطهری و علم کلام جدید، نگاهی به ابعاد شخصیت استاد شهید، درد مطهری در دین بود، روش علامه مطهری در آموزش فلسفه، علامه مرتضی مطهری شهید غیرت

دینی، مطهری و نسل جوان، اندیشه های اجتماعی استاد مطهری، سیری کوتاه در آرا و احوال شهید مطهری، تو که در کنار فراتی و غلبه در معنویت.

۱۶۴. مطهری احیاگر راستین در عصر جدید (کتابنامه توصیفی (سلسله احیاگران))

فضلی پور، عظیم، اهواز، انتشارات خالدین، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۸۸ صفحه، وزیری.

کتاب نامه توصیفی آثار استاد شهید مطهری، نخستین جلد از مجموعه سلسله احیاگران است که به زیور طبع آراسته شده است. در این کتاب، فهرست کاملی از عنوان ها و آثار استاد شهید مطهری جمع آوری و برای هر یک افزون بر بیان عنوان های مباحث و تفکیک سر فصل های مربوطه، فشرده ای از اثر مورد بحث را در مقدمه آورده است؛ به گونه ای که در معرفی محتوای کتاب راه گشا و برای جویندگان آثار استاد راهنمای خوبی است.

کتاب از پیش گفتار و مقدمه ای از حضرت آیت الله مهدوی کنی آغاز شده است و سپس سخنی در باب احیاگران، دیدگاه ها و عملکرد آیت الله مرتضی مطهری درباره احیاگری آمده است که موضوع ها و عنوان های آن عبارتند از:

چهار گروه احیاگران، دین، ماهیت عملکرد احیاگران دین، شهید مطهری در مسند احیاگری، ضرورت احیاء دین از دیدگاه شهید مطهری، ماهیت عملکرد احیاگران مطهری، رابطه دین و دینداران در احیاگری دین، عملکرد احیاگران آیت الله مطهری، تحلیل و نقد و بررسی حرکت های اصلاحی، احیای عقاید دینی، احیای مفاهیم دینی، مبارزه با تحریف ها، مغفول و متروک ماندن بخشی از معارف دین،

ص: ۱۹۸

زدودن خرافه‌ها از چهره دین، تصفیه زواید از چهره دین، احیای دین یا آن چه که پسوند دین دارد استاد مطهری احیاکننده‌ای راستین در عصر جدید عنوان‌های بعدی است که به اختصار کاوش‌ها و کوشش‌های شهید مطهری را در بستر تاریخی، با عنوان‌هایی چون: شیوه‌های احیا و فضایل دیگر استاد مطهری پرداخته است.

بخش‌های سه‌گانه کتاب بدین شرح است: عنوان بخش اول، استاد مطهری در آینه نگاهیاران است که از عنوان‌های زیر تشکیل شده است:

مروری گذرا بر زندگانی استاد شهید آیت‌الله مرتضی مطهری، استاد در آینه نگاه‌استاد، پیام امام خمینی به مناسبت شهادت استاد مطهری، سخنرانی حضرت امام در مدرسه فیضیه به مناسبت شهادت استاد، پیام‌های امام خمینی به مناسبت اولین، دومین و سومین سالگرد شهادت استاد، سخنان امام به مناسبت سومین سالگرد شهادت استاد، پیام آیت‌الله خامنه‌ای، پیام حجت‌الاسلام و المسلمین هاشمی رفسنجانی، پیام علامه طباطبایی، گفت‌وگو با عالم عالی قدر اسلام علامه طباطبایی، پیام شورای انقلاب اسلامی ایران، پیام دولت موقت جمهوری اسلامی ایران، پیام سرهنگ معمر قذافی، پیام جبهه آزادی بخش ملی مور و پیام حرکت اسلامی افغانستان.

آثار مدون شده استاد شهید مرتضی مطهری عنوان بخش دوم کتاب است که شامل: فهرست الفبایی کلیه کتاب‌های استاد با توضیح و توصیف کامل هریک، فهرست الفبایی‌نوارها، فهرست الفبایی مقاله‌ها، فهرست الفبایی رساله‌ها، فهرست کتاب‌های ترجمه شده و معرفی طرح مجموعه آثار استاد شهید مرتضی مطهری.

بخش سوم نیز به آثار تدوین نشده استاد شهید مرتضی مطهری پرداخته است.

لازم به یادآوری است که یادداشت های غیر مدون و انتشار نیافته استاد مطهری، مجموعه بزرگ و گنجینه گران قدری را تشکیل می دهد. این مجموعه خود دارای نظمیدرونی است؛ یعنی به دست خود استاد شهید یا بر اساس الفبا نوشته شده و سامان داده شد است، ولی این که آن ها غیرمدون نام گذاری شده از این رو است که نه تمام این مجموعه و نه بخشی از آن، برای نوشتن کتابی ویژه تدوین نشده است.

نویسنده محترم از آن جا که قصد داشت در این کتاب نامه، کتاب شناسی کامل و مبسوطی را از آثار شهید مطهری عرضه کند، ضرورت انتشار فهرست این یادداشت رانیز احساس کرد و بر آن شد که تا قدر مقدور، این فهرست کامل و منظم باشد. این یادداشت ها، که از تنوع و حجم عظیمی برخوردار است و حاوی مطالبی در باب تاریخ، زبان، قومیت، فلسفه، فقه، عرفان، اخلاق... می باشد، به صورت اوراق کوچک و بزرگ، دفاتر، فیش ها و تعلیقه های مختصر یا مشروح بر بعضی کتاب ها موجودند و روی هم رفته سه بخش عمده را شامل می شوند:

الف) سلسله یادداشت های الفبایی که بر حسب حروف الفبا مرتب شده اند و از تناسب موضوعی برخوردار نیستند؛

ب) یادداشت های موضوعی که در آن ها مطالب متنوع بر حسب موضوعات مدون و منظم شده اند؛

ج) دفترها که در بر دارنده مطالب گوناگونی هستند. نگارنده محتوای هر دفتر را به طور جداگانه ذکر کرده است.

ص: ۲۰۰

سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی (تهیه و تدوین)، تهران، سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، چاپاول، ۱۳۶۰، ۱۲۸ صفحه،
رقعی.

کتاب حاضر با کنکاشی کوتاه در زیربنای فکری و اعتقادی غرب و نفوذ و تأثیرهای فرهنگی آن در ایران، به ارزیابی نقش استاد شهید مطهری در مقابله با غرب زدگی پرداخته و با اشاره به نقش حساس او در این هرج و مرج فکری، عظمت و عمق کار او را تبیین کرده است. کتاب استاد مطهری را در این مبارزه تنها شخص پیروز و موفق می داند و علت چنین موفقیتی را در دو ویژگی استاد جست وجو می کند؛ دو ویژگی که برخیهیچ یک و برخی تنها یکی از آن ها را دارا بودند. ایمان و خلوص و فطرت پاک مطهریاز یک سو و پشتوانه بزرگ معارف اسلامی از سوی دیگر، دو ویژگی برجسته ای بودند که مطهری با بهره مند از این دو ویژگی در برابر هجوم فرهنگی غرب ایستاد و در اینمبارزه به پیروزی رسید.

کتاب شامل سه فصل زیراست:

۱. نگاهی کوتاه به چگونگی پیدایش وزیر بنای فلسفی فرهنگ غرب (دمکراسیاندیویدوالیسم یا اصالت فرد انسانی و دموکراسی کلکتویسم یا اصالتاجتماع انسانی)

۲. ریشه های غرب زدگی در ایران

منادیان تفکر اومانیستی الحادی غرب در ایران، مبارزه روحانیت با غرب زدگی، پیدایش خط فکری التقاط با غرب، ویژگی های خط فکری التقاط با غرب (علم گرایبوضدیت با فلسفه، برخورد نقضی با مارکسیسم و تفکر لیبرالی و اصالت ندادن بهوحی)، پیدایش خط فکری التقاط با شرق، ویژگی های خط فکری التقاط با شرق (علم زدگی و

ناآشنایی با فلسفه اسلامی، شیفتگی و خود کم بینی در برابر مارکسیسم والتقاط با آن) از جمله مباحث مطرح در این فصل است.

۳. مطهری پایه گذار نهضت نوین در بازشناسی اسلام اصیل

در این بخش، با اشاره به مبارزات ایدئولوژیک کوتاه مدت استاد، مبارزات ایدئولوژیک وی را در دراز مدت به شرح زیر تقسیم کرده است:

الف) در مقابل خط التقاط با غرب؛ ب) در برابر تفکر التقاط با شرق؛ ج) در برابر مارکسیسم؛ د) آشنایی با علوم اسلامی.

۱۶۶. مطهر اندیشه ها

(ویژه نامه کنگره بررسی افکار و اندیشه های استاد مرتضی مطهری رحمه الله)، ستاد برگزاری کنگره (بهاهتمام)، تبریز، جامعه اسلامی دانشجویان دانشگاه تبریز، ۱۳۷۸، ۴۴ صفحه، رحلی.

این کتاب هم زمان با کنگره بررسی افکار و اندیشه های استاد مرتضی مطهری، در تبریز در قالب مجله و ویژه نامه منتشر شده که در آن تصاویر و مطالبی مربوط به استاد به چشم می خورد. بیش تر مطالب و تصاویر کتاب پیش تر در کتاب ها و مطبوعات گوناگون به چاپ رسیده است. عنوان های کتاب عبارتند از:

زندگی نامه استاد شهید مطهری، اقیانوس اندیشه، مبارزات سیاسی استاد مطهری رحمه الله، نامه تاریخی استاد مرتضی مطهری به حضرت امام خمینیرحمه الله، روح مطهر، آیت الله شهید مطهری در سنگر ستیز با استعمار و استبداد، فلسفه سوگ حسین علیه السلام، از زبان برگ ها، خاطرات و کیفیت شهادت استاد مرتضی مطهری و آثار و کتاب های استاد شهید مطهری.

ص: ۲۰۲

۱۶۷. مطهری مطهر اندیشه ها (جلد اول و دوم)

و اتفی راد، محمد حسین، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، چاپ اول، ۱۳۶۴، ۴۲۴ + ۵۰۰ صفحه، وزیری.

چاپ دوم این اثر با افزوده هایی با نام «مصلح بیدار؛ مجموعه مصاحبه ها، مقالات، سخنرانی ها و... درباره زندگی و شخصیت شهید آیت الله مطهری» (جلد اول و دوم)، تهران، انتشارات صدرا، چاپ دوم، ۱۳۸۰، ۵۳۱ و ۷۱۶ صفحه، و در قطع وزیری به چاپ رسیده است.

۱۶۸. المطهری العبقری الرسالی

(دراسة لأفكاره من خلال المؤتمر الدولي الذي عقد في دمشق)، رايون فرهنگي جمهوري اسلاميايران در دمشق، ۱۴۱۱ ه. ق، ۲۳۶ صفحه، وزیری.

این اثر در بردارنده مجموعه مقاله ها و نیز مطالبی است که به مناسبت دوازدهمین سالگرد شهادت استاد مطهری و نیز برای بزرگداشت آن معلم و متفکر اسلام در سمینار بررسی آرا و اندیشه های شهید علامه آیت الله مرتضی مطهری در کشور از سوی راین فرهنگي جمهوري اسلامي ايران برگزار شده است. عنوان های مقالات و موضوع های مطرح شده عبارتند از:

بيان الامام الخميني (قدس سره) في اليوم التالي الشهاده الاستاذ المطهری، نبذه منحيه الشهيد مرتضى المطهری، كلمه افتتاحيه المؤتمر (محمد خاتمی)، السهات العامه لفكر الاستاذ الشهيد مرتضى المطهری (عبد الكريم للأ- نسترا)، المطهری المفكر الرسالی (سید محمد حسین فضل الله)، خلود الأخلاق من وجهه نظر العلامة المطهری (زهراء الخمينی)، المرأه في الاسلام من خلال فكر العلامة مرتضى المطهری (شيخ محمد صهيب الشامي)، نظره في كتاب نظام حقوق المرأه في الاسلام (شيخ عفيف النابلسی)، الانسان الكامل من وجهه نظر العلامة المطهری (مصطفى محقق)، الفلسفه و العقائد عند العلامة المطهری

ص: ۲۰۳

(حسن نوری)، العبادہ التحریریہ فی الأفكار المطہریہ (أسعد علی)، حوار مع العبقریہ (من شعر الحکایہ)، (صلاح الصاوی)، الاسلام فی هذا العصر (حسینقوتلی)، قضایا المرأه فی فکر العلامه مرتضی المطہری (حسن عباس نصر اللہ)، جولہفی الفکر العلامه المطہری (جواد المرابط)، المطہری ومعالجتہ للمشکلات الاجتماعی هو الفکریہ (أبو زہراء النجدی)، نظریہ الأمہ فی فکر المطہری (عبد الفتاح قلعه جی)، حوار مع الاستاذ الشہید الحاج الشیخ مرتضی المطہری (عبد المہدی یادکاری)، العلامہ مرتضی المطہری و الحركات الاسلامیہ (الشیخ حسن الصفار)، قرائہ حضاریہ فیالخطاب الحواری الاسلامی للمطہری (سمیر سلیمان)، مداخلہ قصیرہ للمؤتمر الدولیدراسہ أفكار العلامه مرتضی المطہری (ابراہیم جواد)، الشہید مطہری واحیاء الفکر الإسلامی (محمد علی آذر شب)، الاستاذ مرتضی المطہری فی رحلہ عطریہ مبارکہ معامام المتقین علی علیہ السلام (محمد علی أسیر).

۱۶۹. مطہری شناسی

رودگر نوشہری (کوہپر علیا)، محمد جواد، گیلان، دفتر نہاد نمایندگی مقام معظم رہبری دردانشگاہ گیلان، چاپ اول، ۱۳۷۵، ۸۸ صفحہ، رقعی.

این نوشتار شامل سلسلہ مقالات مطہری شناسی است کہ با شیوہ جدیدی پا بہ عرصہتفکر و حوزہ معرفت گذاشتہ و شیوہ نوینی در مطہری شناسی است و افق جدیدی را درشناخت و سنجش آثار استاد مطہری بہ روی خوانندگان می گشاید و زمینہ ساز تحلیل و تفسیر معرفتی و تحقیقی خوبی در راستای آشنایی با نظریہ های استاد خواهد شد.

مجموعہ مقالات این کتاب بیش تر در ہفتہ نامہ ہاتف، از نشریات استان گیلان منتشر شد و نیز بخشی از آن بہ صورت دفتری مستقل بہ

ص: ۲۰۴

وسيله اداره كل فرهنگ و ارشاد اسلامي نيز در پنج دفتر منتشر شده است.

عنوان هاي مباحث و موضوع ها چنين است:

ضرورت شناخت و بازشناسي اندیشه هاي استاد شهيد مطهري، گذري اجمالي بر آرا و ديدگاه هاي استاد شهيد مطهري، چکيده اي از مباني تفکر استاد مطهري، بازشناسي مفاهيم ديني، راهنمايي و رهبري جوان در نگاه استاد مطهري، آسيب شناسي فرهنگي و اجتماعي، شناخت و روش شناختي استاد مطهري، حافظ در نگاه استاد مطهري، نقد اندیشه ها از ديدگاه استاد مطهري، آسيب شناسي انقلاب اسلامي از ديدگاه استاد مطهريو علم کلام از ديدگاه استاد مطهري.

لازم به ياد آوري است که در آغاز کتاب پيش گفتاري به قلم حجت الاسلام سيدعباس نبوي معاونت محترم فرهنگي نهاد نمايندگي مقام معظم رهبري در دانشگاه هاي کشور فراهم آمده که در آن با تبين جنبه هاي گوناگون شخصيتي استاد مطهري، به ضرورت مطالعه آثار ايشان به وسيله دانشجويان و طلاب پرداخته و با اشاره به خدمات استاد شهيد مطهري رحمه الله به سير تفکر و اندیشه اسلامي، چنين گفته اند: «مسير پر پيچ و خمي که مطهري در وادي حيات و اندیشه پيمود، نه با نگاه هاي سطحي، بلکه جز بامطهري شناسي هاي مکرر ميسر نيست».

۱۷۰. مطهري شهيد سنگر اسلام فقاہت

سازمان مجاهدين انقلاب اسلامي (تهيه و تدوين)، تهران، سازمان مجاهدين انقلاب اسلامي (بيانيه شماره ۱۱۳ / ۱۳۶۱) ۳۱ صفحه، جيبی.

ص: ۲۰۵

این اثر که به مناسبت سومین سالگرد شهادت استاد شهید مطهری از سوی سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی منتشر شده، شامل مطالب و موضوع های زیر است:

مطهری فائق بر زمان، ابعاد مبارزه: ۱. مبارزه با معاندین؛ ۲. مبارزه با دوستان منحرف. آغاز انحراف، آثار انحراف، وحی و باورهای غربی، وحی و عقاید اسلامی، وجوه افتراق: الف) نیاز دایمی انسان به وحی؛ ب) حجیت دایمی وحی، اجتهاد فقهاتیو اجتهاد آزاد، جناح بندی در روحانیت؟! و تر انتقال رهبری.

۱۷۱. مطهری نیاز امروز

کانون اندیشه جوان (تهیه و تدوین)، قم، خانه جوان قم، بهار ۱۳۸۱، ۴۴ صفحه، رقی.

جزوه حاضر که فرازهایی از آثار ارزشمند استاد شهید مرتضی مطهری در کتاب های منتشر شده ایشان است، بیانگر اصول و مبانی فکری استاد درباره موضوع ها و مقوله های روز است که به وسیله کانون اندیشه جوان و خانه جوان قم جمع آوری و با این عنوان ها گردآوری شده است:

دین و آزادی، حقیقت ایمان، عقل و عاطفه، آفات دین، خصوصیات خوارج و اصحاب نهروان، جامدها و جاهل ها، اهمیت مشورت، تعلیم و تربیت، علم و ایمان، معنویت، عبادت، خودسازی، شک و تردید و پرسش، عدل، شرافت شهادت، جمهوریت و اسلامیت، امنیت، دین و سیاست، تساهل و تسامح، اصلاحات، امر به معروف و نهی از منکر، ولایت و رهبری، عالمان دینی، جایگاه زنان و مسئله حجاب، آگاهی، بصیرت و خودباوری، نظام اجتماعی اسلام، انسان شناسی، بدفهمی های دین، دموکراسی و تمدن اسلام.

ص: ۲۰۶

لازم به توضیح است که منابع و مآخذ این موضوع ها همراه با شماره صفحه پس از هر پاراگراف آمده است.

۱۷۲. مطهری و شریعتی (نقد و نگاهی گذرا بر اندیشه های دو روشن فکر معاصر)

مؤیدی، رحیم (شاهد تبریزی)، تبریز، فروغ آزادی، ۱۳۸۱.

۱۷۳. مطهری و نگرش جامع گرایانه

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۷۶، ۲۱۸ صفحه.

مجموعه سخنرانی ها و مقالات برگزیده دومین گردهمایی بازشناسی اندیشه های شهید مطهری.

۱۷۴. معلم شهید

احسانی تیر تاشی، یدالله، تهران، رامین سائسی، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۸۰ صفحه، رقعی.

در این نوشتار، زوایای مختلف زندگی شهید مطهری بررسی و تبیین می شود. هم چنین بخش هایی از سخنان حضرت امام خمینیرحمه الله و مقام معظم رهبری درباره ایشان چاپ شده است. تولد و دوران کودکی، دوران تحصیل در حوزه علمیه مشهد، مبارزات سیاسی در قم، خدمات فرهنگی استاد مطهری و ویژگی های فردی استاد عنوان های برخی از فصل های کتاب است.

۱۷۵. معلم نمونه

تاجدینی، علی، تهران، روزنامه سلام، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۱۹۲ صفحه، رقعی.

ص: ۲۰۷

در نوشتار حاضر، نخست از ویژگی های استاد در امر تعلیم و تربیت، سخن به میان آمده و سپس دیدگاه های وی درباره شیوه های درست تعلیم و تربیت در فصل های بعدی تشریح شده است.

عنوان های فصل های دوم تا پنجم به شرح زیر است:

مقام علمی و تحقیقی، اخلاق معلمی، روش تدریس و اندیشه های تربیتی، مباحثیکه در این فصل ها، مطرح است، عبارتند از: عمق دانش مطهری، فلسفه آموزش و پرورش خوب از دید استاد مطهری و آسیب شناسی تعلیم و تربیت از دیدگاه استاد مطهری.

این کتاب با عنوان معلم نمونه: سیری در اندیشه های تربیتی و شیوه های تدریس استاد شهید مطهری، تهران، انتشارات تاویل، چاپ دوم، ۱۳۸۰، ۱۹۲ صفحه، رقی و تهران، نشر مهاجر، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۱۵۸ صفحه، رقی برای دومین بار به چاپ رسیده است.

۱۷۶. معلم نمونه سیری در اندیشه های تربیتی و شیوه های تدریس استاد شهید مطهری

تاجدینی، علی، تهران، انتشارات مهاجر، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۱۵۸ صفحه، رقی.

کتاب حاضر گزیده ای نسبتاً جامع از ویژگی های معلمی شهید مطهری است که پیش تر از صاحب این قلم در یاد نامه ای بدون نام، با عنوان «جلوه های معلمی استاد مطهری» منتشر شده است. به باور نویسنده، بزرگ ترین نقص آن کتاب، جنبه های کشکولی و یادواربودن آن است. در کتاب حاضر که مخاطب آن مستقیماً استادان، معلمان و کلیه کادرهای آموزشی هستند، کوشش شده است هیچ پاراگراف و عبارتی بدون ارتباط با موضوع معلمی نباشد. نویسنده بر این باور است که استاد شهید مرتضی مطهری الگویی موفق برای معلمان و استادان بوده است. معلمی یک فن

ص: ۲۰۸

و هنر است که به صرف دانش به دستمی آید. استعدادی است نظیر بازیگری که افزون بر تکنیک و فن، تا حد زیادی بهخلاقیت و سرشت فردی افراد باز می گردد. بنابراین، در میان معلمان نمونه در سطح کشور که واجد هنر معلمی باشند، استاد مطهری را می توان یکی از برجسته ترین آن ها به شمار آورد.

این اثر از شش بخش تدوین شده است.

در بخش نخست، اطلاعات کوتاهی درباره سیر تعلیمی و تربیتی و زندگی و نیز تحصیلات استاد مطهری بیان شده است. بخش دوم به تشریح مقام علمی و پژوهشیوی اختصاص یافته است. در دو فصل بعدی اخلاق معلمی و روش تدریس در کلاساز دیدگاه استاد مطهری و نیز صفات معلمی استاد تشریح شده است. در بخش پنجم، نظریه تعلیم و تربیت وی و فلسفه آموزش و پرورش مطلوب از نظرگاه شهید مطهری بررسی و تبیین شده است. و در آخرین فصل کتاب، خلاصه ای از دیدگاه های استاد مطهری در باب آسیب شناسی تعلیم و تربیت درج شده است. گفتنی است این اثر پیش تر با عنوان «معلم نمونه» تهران، انتشارات روزنامه سلام، ۱۹۲ صفحه، در قطع رقعی بهچاپ رسیده است.

۱۷۷. مفهوم عدالت اجتماعی نزد استاد مطهری و دکتر شریعتی

(بررسی عوامل موثر در اختلاف رای آن دو)

صنعت جو، حمید، تبریز، انتشارات فروغ آزادی، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۱۶۲ صفحه، رقعی.

در این کتاب، اختلاف نظر استاد شهید مطهری و مرحوم دکتر شریعتی درباره عدالتاجتماعی، بررسی شده است. از نظر استاد مطهری، جامعه

ص: ۲۰۹

عادلانه، جامعه ای است که در آن تفاوت موجود بوده، ولی تبعیض نباشد؛ زیرا انسان ها کاملاً با استعدادهای گوناگون یآفریده شده اند؛ به بیان روشن تر، از نظر استاد مطهری، با برگزاری مسابقه آزاد میانانسان ها و با به رسمیت شناختن اختلاف های خوب (اختلاف های مبتنی بر تلاش و پشتکار و لیاقت آدمیان) و نفی اختلافات ناپسند (اختلاف های مبتنی بر تبعیض و ظلم و سنت های غلط و بی پایه) به طور کامل عدالت اجتماعی تحقق می پذیرد. از نظر دکتر شریعتی نیز، جامعه عادلانه هنگامی تحقق می یابد که ارزش های سرمایه داری کاملاً از جامعه رخت بریندد و فاصله طبقاتی از میان برود و در یک کلمه، جامعه شکلی یکرنگ و برابر به خود گیرد... به ادعای نگارنده، اختلاف نظر آن دو بزرگوار، ناشی از برداشت متفاوت از مارکسیسم بوده است. به بیان روشن تر، دو برداشت و دو قرائت گوناگون از مارکسیسم، از نظر استاد مطهری دشمن دین بوده و از نظر دکتر شریعتی نیز تنها رقیب آن به شمار می رود و همین نکته به گمان نگارنده، سرچشمه اساسی اختلافات آن دو درباره عدالت اجتماعی بوده است.

۱۷۸. مقام زن (خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری «دفتر چهارم»)

مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام، (فعالیت های دانشجویی) «تهیه و تدوین»، تهران، مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۷۶ صفحه، رقعی.

مقام زن دفتر چهارم از خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری است که به وسیله مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام (فعالیت های دانشجویی) تهیه و تدوین شده است که به عنوان یکی از درس نامه های اصول عقاید

دانشگاه امام صادق علیه السلام شماره می رود. در این کتاب مطالبی درباره جایگاه مقام زن در اسلام از کتاب های استاد مطهری استخراج شده و در سه بخش فراهم آمده است. هر بخش خلاصه ای از سه کتاب نظام حقوق زن در اسلام، مسئله حجاب و اخلاق جنسی در اسلام و جهان غرب است. در آغاز این مجموعه، شرح کوتاهی از مراحل نگارش سه کتاب یاد شده و هم چنین اهداف و انگیزه های استاد مطهری از نگارش آن ها آمده است. برخی موضوع ها و مطالب مطرح شده عبارتند از:

آیا قوانین اسلام به نفع مرد و موجب ظلم به زن نیست؟

آیا ازدواج موقت تجویز هوسرانی برای مرد و موجب اهانت به زن نیست؟

آیا معنای مهریه غیر از این است که مانند خریدن یک خانه، متناسب با کیفیت کالا، مرد باید پولی خرج کند و مبلغی به پدر و دختر بپردازد؟ به ویژه این که خواستگاری از طرف مرد انجام می شود. آیا معنای نفقه مرد به زن غیر از این است که مرد مالک زن است و باید خوراک و پوشاک او را تأمین کند؟ چرا زن از نظر اقتصادی مانند مرد استقلال ندارد تا محتاج نفقه او نباشد؟ چرا در اسلام حق طلاق تنها در اختیار مرد است و این امر موجب انواع ظلم ها به زن شده است؟ چرا اسلام اجازه داده که یک مرد چند همسر داشته باشد و به این وسیله، حق همسر اول را ضایع کند؟

چرا سهم زن از ارث نصف سهم مرد است؟ آیا حجاب با آزادی و احترام زن منافات ندارد و مانع رشد استعداد های او نمی شود؟ آیا حجاب و ایجاد حریم میان زن و مرد موجب تحریک بیش تر غریزه جنسی نمی شود؟

ص: ۲۱۱

صالحان، جعفر، تهران، انتشارات سلطان، چاپ دوم، ۱۳۷۹، ۳۴۷ صفحه، وزیری.

چون همه ما، به ویژه نسل جوان، در برابر تهاجم های فرهنگی، به آشنایی با آرا و نظریه ها و اندیشه های علامه شهید مرتضی مطهری نیاز داریم، مناسب است که مبلغان دینی و مداحان و مرثیه خوانان گرامی، در جلسات و هیئت های مذهبی، با نقل روضه از زبان استاد و ذکر نام کتاب های آن فرزانه دوران، که دارای مجاهدت های علمی و فرهنگی و تبلیغی مؤثر و گسترده ای بود، یاد آن تکاپو گر اندیشه ها را، در خاطره ها زنده نگه داشته و بر قوت و استحکام مجلس خود بیفزایند. بدین منظور، مجموعه حاضر که با استفاده از آثار شهید مرتضی مطهری در هفت بخش و شصت و چهار گفتار تدوین یافته است، حاوی خطابه ها، سخنرانی های ایشان درباره مصیبتی است که امامان معصوم علیهم السلام و فرزندان گرامیشان در مقابله با ظلم و جور و در راه تبلیغ دین اسلام متحمل شده اند. بخش عمده ای از مطالب کتاب به شرح وقایع کربلا اختصاص دارد.

عنوان بخش های هفت گانه کتاب عبارتند از:

بخش اول: علی علیه السلام، بخش دوم: فاطمه زهرا علیها السلام، بخش سوم: امام حسن علیه السلام، بخش چهارم: امام حسین علیه السلام و یاران، بخش پنجم: امام سجاد علیه السلام، بخش ششم: امام کاظم علیه السلام، بخش هفتم: امام رضا علیه السلام. در پایان کتاب نیز، فهرست مصادر تحقیق آمده است.

۱۸۰. مقدمه ای بر پژوهش (ضرورت های مطالعه کتاب های استاد مطهری)

معمار منتظر، سعید، نهاد نمایندگی، مرکز فرهنگی، ۳۵ صفحه.

۱۸۱. معارف اسلامی در آثار شهید مطهری رحمه الله

(دو جلد در یک مجلد)، شیروانی، علی، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، معاونت امور اساتید و دروس اسلامی، چاپ چهارم، ۱۳۷۷، ۴۸۰ صفحه، وزیری.

مکتب انسان ساز اسلام از آغاز پیدایش، همواره شاهد عالمان راستینی بوده است که در سایه عشق و ایمان به این آیین حیات بخش، به مبارزه رویاروی با هر گونه التقاط و انحراف و گژاندیشی برخاسته و در راه تبیین اندیشه دینی و بازشناسی آن از اندیشه های باطل، جانانه پایداری کرده اند. اگر امروز اسلام عزیز و مکتب تشیع به دور از هر گونه تحریف و دگرگونی سرفراز و بالنده باقی مانده، به سبب آن ایثارها و مجاهدت ها است.

استاد مطهری رحمه الله مرد علم و تقوا، از خیل و تبار همان عالمان پاکبخته بود که با نفسمسیحایی و اندیشه ای تابناک تلاش بی امانی را برای پاسداری از سنگرهای فکری و عقیدتی مکتب اسلام آغاز کرد و در سال هایی سیاه که زدودن اندیشه دینی در سطح بسیار گسترده از سوی استعمار و جبهه کفر و بی دینی در دستور کار روشن فکران دگراندیش و دنیا دار و دلباخته به فرهنگ بیگانه قرار داشت، در سنگر تدریس و تحقیق و تبلیغ اسلام ناب به مبارزه با افکار التقاطی و اندیشه های وارداتی و موج های تبلیغی جبهه باطل پرداخت.

ص: ۲۱۳

اکنون که سالیانی چند از شهادت آن وارسته می گذرد، بار دیگر غارتگران اندیشه ورهزنان ایمان، گویا با فرمانی جدید کمر همت بسته اند و با رویکردی نوین، در طرحمباحث اندیشه ای و بهره گرفتن از بازی های لفظی و علمی جلوه دادن افکار و اندیشه خود، فکر و ذهن جوانان مسلمان این مرز و بوم را نشانه رفته اند. در این میدان، آثارگران قدر و ارزنده این عالم دین شناس و ژرف نگر در زمینه های گوناگون اخلاق، حکمت، عرفان، تاریخ، تفسیر، نهج البلاغه، اصول اعتقادات و... چراغی است روشنفر راه شیفتگان اسلام راستین و معیاری است قوی برای باز شناسی اسلام ناب از افکار انحرافی و دارای رنگ و لعاب دینی و برگرفته شده از ایسم ها و نگرش ایدئولوگ های بیگانه. از این رو، امامت امت، رهبر فقید انقلاب اسلامی به دانشجویان و روشن فکران توصیه کردند که نگذارند آثار این عزیز به بوته فراموشی سپرده شود. با توجه با این توصیه پدران و توجه به غنای آثار این شهید بزرگوار، معاونت امور و دروس معارف اسلامی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، بر آن شد تا با کنکاش در آثار استاد نظرگاه های ایشان را درباره مباحث مربوط به دورس معارف جمع آوری کند و در قالب مجموعه ای منظم در اختیار استادان محترم معارف اسلامی و دانشجویان سراسر کشور قرار دهد. این مجموعه دو جلدی در چهار بخش: خداشناسی، معادشناسی، پیامبری و امامت به گونه ای تنظیم شده است که می تواند به عنوان یک منبع برای تدریس معارف اسلامی در دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی مورد استفاده قرار گیرد. محتوای این کتاب به صورت گزینشی بوده است و به لحاظ حفظ امانت در نقل، عین مطالب استاد با همان ویرایش موجود در آن کتاب ها آمده است و نیز در

گزینش محتوای کتاب تلاش شده تا مطالب از بین آن دسته از آثار که با قلم خود استاد نگاشته شده است و نسبت به متن سخنرانی و درس های چاپ شده، اتقان و استحکام بیش تری دارد، انتخاب گردد. چکیده مطالب هر بخشی به وسیله گردآورنده و با استفاده از مطالب استاد تنظیم شده که در پایان هر بخشی آمده است.

۱۸۲. معراج اندیشه: برگزیده مقالاتی در تبیین دیدگاه های شهید مطهری

حییبی، سلمان (تهیه و تدوین)، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، چاپ اول، ۱۳۸۳، ۱۹۸ صفحه، رقعی.

پس از گذشت بیش از دو دهه از شهادت استاد فرزانه، شهید مرتضی مطهری، هنوز بیانناپذیر، قلم منطقی و شور نوشتاری ایشان، الگویی شایسته برای نسل فاضل و نوحاسته حوزه و دانشگاه و اندیشمندان علوم دینی و انسانی به شمار می رود. به همین دلیل، این نسل، می کوشد تا آرا و افکار ایشان را نقادانه بررسی کند و یافته های خویش را توشه راه دیگران سازد.

مجموعه حاضر در همین راستا گردآوری شد و عناوین مقاله ها چنین است:

ضد اصلاحات و تحجر در دیدگاه استاد مطهری، نوشته علی ذوعلم، عاشورا در ساختار معرفتی استاد مطهری و ناقد حماسه حسینی، نوشته عباس ایزدپناه، در آمدی بر فلسفه اخلاق از منظر استاد مطهری، نوشته مسعود امید، تأثیر کلام اسلامی بر فلسفه اسلامی از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری، نوشته محمد صفر جبرئیلی، معرفت شناسی از دیدگاه شهید مطهری، نوشته حسن معلمی، حق و عدالت در اندیشه

استاد مطهری، نوشته عبدالله نصری، بازخوانی دیدگاه های اقتصادی شهید مطهری، نوشته غلامرضا مصباحی، فلسفه حق در اندیشه سیاسی آیه الله مطهری، نوشته حسین توسلی، نگرشی بر اندیشه های شهید مطهری درباره صهیونیسم و مسئله فلسطین، نوشته محمد تقی پور، کارآمدی حکومت اسلامی از دیدگاه استاد مطهری، نوشته اسماعیل منصور لاریجانی.

۱۸۳. معراج مطهر (ویژه نامه شهادت استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله)

اسحاقی، سید حسین، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۷۸، ۸۷ صفحه (جزوه).

نقش برجسته شهید مرتضی مطهری در گسترش اندیشه انقلاب اسلامی در پیش و پس از انقلاب بر هیچ کس پوشیده نیست. با این حال، گونه ای کمبود در الگو سازی از ایناستاد فرزانه برای نسل جوان و فرهیخته انقلاب به چشم می خورد. این نوشتار، ویژه نامه ای است درباره سال روز شهادت استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله و گامی است در راه بازشناسی اندیشه های آن شهید گران قدر. این مجموعه کوشیده است با موشکافی جنبه های گوناگون زندگانی این استاد فرزانه، زمینه شناخت و پیروی از این اسوه علم و تقوا را برای همگان فراهم سازد. در بخش نخست این پژوهش با عنوان شهید مطهری، نگین حلقه فرزندانگان، این مطالب آمده است:

استاد از منظر بزرگان، فرازهایی از زندگی ایشان، نقش اساتید در پرورش شخصیت آن شهید و ویژگی ها و مواضع مهم استاد مطهری.

بخش دوم و سوم نیز برگزیده ادب فارسی و همراه با برنامه سازان را در بر می گیرد.

ص: ۲۱۶

دژاکام، علی، تهران، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، مرکز پژوهش های اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۷، ۱۸۵ صفحه، رقی.

آشنایی با اندیشه های استاد مطهری برای نسل جوان و دانش پژوه بسیار ضروری نماید. ایشان به زمینه های گوناگون علمی پرداخته و از فلسفه محض تا فلسفه دین، فلسفه اخلاق، معرفت شناسی، انسان شناسی، فلسفه تاریخ، فلسفه علم الاجتماع، دین پژوهی، عرفان و الهیات را در آثار خود مورد کاوش و بررسی قرار داده و توانسته است در مقام یک متکلم بینا، آگاه و دانشمند، بسیاری از پرسش های فکری مهم را عالمانه پاسخ دهد و تشنه کامان وادی معرفت را راه بنماید. کتاب حاضر که مجموعه مقالاتی از نویسندگان است، خواننده را بامباحث مهمی درباره معرفت شناسی، علم کلام، فلسفه اخلاق، آزادی، احیای دین و دیدگاه های عمیق استاد مطهری در زمینه های گوناگون آشنا می کند.

برخی از عنوان ها و مطالب مطرح شده چنین است:

نسبیت معرفت دینی در اندیشه استاد مطهری رحمه الله (تئوری ثابت و متغیر در دین، گستره قوانین اسلام و نحوه نسبیت آن ها، اجتهاد و عناصر «ثابت» و «متغیر»، اجتهاد ممنوع، اجتهاد مشروع). نقد نظریه های اخلاقی (نظریه کانت (وظیفه گرایی)؛ مکتب اخلاقی برتراندراسل (سود انگاری)؛ معیار فعل اخلاقی در مکتب مارکسیسم، فلسفه اخلاق سقراطی؛ جستاری در گونه های آزادی (تعریف آزادی، انواع آزادی و...). علم کلام از دیدگاه استاد مطهری (تعریف علم کلام، موضوع علم کلام، روش علم کلام، ضرورت پیدایش علم کلام جدید، تاریخچه علم کلام در جهان اسلام، مذاهب کلامی اسلامی، کلام شیعه، متکلمان ایرانی، برخی از متکلمان

عامه، تأثیر کلام بر فلسفه، تأثیر فلسفه بر کلام و تفاوت های فلسفه و کلام. بحران در رهبری دینی نسل جوان (علل دین‌گریزی نسل جوان، جوان مورد خطاب شهید مطهری، آسیب شناسی و درمان، روش‌رهبری نسل جوان، فهم زبان و منطق نسل جوان و الگوی عملی). آسیب شناسی دین‌آیت الله مطهری رحمه الله و (موضوعات آسیب شناسی دینی، آسیب شناسی عقاید دینی، فسخ معارف و مفاهیم دینی، اهمیت کیفیت در برابر کمیت، عبادات افراطی، آسیب شناسی معرفت دینی دین شناسان، آسیب شناسی نهادهای دینی و...).

مطهری احیاگر معاصر (چهار گروه احیاگران دین، ماهیت عملکرد احیاگران دین، شهید مطهری در مسند احیاگری، ضرورت احیای دین از دیدگاه مطهری، ماهیت عملکرد احیاگرانه مطهری، و...). ضرورت احیای مفاهیم دینی، سیما نگاری خداوند در قرآن و عرفان (صفات خداوند در قرآن، عاشق و معشوق بودن خداوند، متکلم و سمیع بودن خداوند). متد دین شناسی (متد تحقیق در دین چیست؟ آیا بدون پیش فرضی توان در دین تحقیق کرد؟ انواع رابطه بین عقل و وحی، اثبات اصول عقاید توسط عقل، عقل و اجتهاد و عقل و فلسفه احکام).

۱۸۵. معرفی اجمالی آثار استاد مطهری

شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید مطهری (تهیه و تدوین)، تهران، انتشارات صدرا، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۸۱ صفحه، رقعی.

در مقدمه کتاب آمده است: پیشنهاد معرفی اجمالی آثار استاد شهید آیت الله مطهری بارها از طرف علاقه مندان و شیفتگان آن فرزانه و حاصل عمر و پاره تن امام خمینیرحمه اللهبه «شورای نظارت بر نشر آثار

شهید مطهری» داده شده است. از این رو این شورا ضروری دید که رساله ای در این باب آماده کند.

در این کتاب، هر یک از آثار مکتوب استاد با ترتیب الفبایی به اجمال معرفی شده است و فهرست نوارهای سخنرانی و درس آن متفکر شهید نیز با ذکر تعداد و محل بیان آن به صورت موضوعی آورده شده است. هم چنین فهرست برخی کتاب های در دست چاپ از آن عالم ربانی نیز آمده است که عنوان های آن چنین است:

مجموعه مقالات، مجموعه نامه ها، آشنایی با قرآن (۱۰ - ۱۴) فلسفه تاریخ (۴)، یادداشت های استاد مطهری (۸ - ۱۱) درباره حقوق زن (زن و سیاست، تعدد زوجات...)، گریز از ایمان و گریز از عمل، بردگی در اسلام، توکل و رضا، خدا در زندگی انسان، خدا در اندیشه انسان.

باید گفت برای آشنایی بیش تر خوانندگان با زندگی استاد شرح کوتاهی از زندگیشان در ابتدای کتاب آورده شده است و پس از آن، به تعدادی از پیام های امام خمینیرحمه اللهبه مناسبت شهادت استاد و پیام علامه طباطبایی رحمه الله و نیز سخنان آیت الله خامنه ای رهبر گران قدر انقلاب اسلامی درباره استاد شهید آیت الله مطهری و آثار ایشان اشاره شده است.

۱۸۶. میعاد با استاد مطهری شهید راه تطهیر سیمای فرهنگ اسلامی از زنگار غرب زدگیو شرق مآبی (جلد اول)

منذر، ع، قم، انتشارات کوثر، جیبی تاج، ۵۴ صفحه، رقعی.

مطالب کتاب از مباحث زیر تشکیل شده است:

پیام امام خمینی به مناسبت سالگرد شهادت استاد، تبیین هدف کتاب و جریان هایروز ضرورت پاک سازی فکری و دوری از غرب زدگی

ص: ۲۱۹

فرهنگی، بحثی پیرامون بدعت، پیرامون اسلام و تخصص، مذهب تشیع: اساس وحدت ملی و روحانیت شیعه: پاسدار وحدت و تمامیت مذهب.

۱۸۷. نامه تاریخی استاد مطهری به امام خمینی

شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید مطهری (تهیه و تدوین)، تهران، انتشارات صدرا، چاپ دوم، ۱۳۸۰، ۴۸ صفحه، رقعی.

در این اثر متن نامه تاریخی استاد مطهری رحمه الله به امام خمینی همراه با دست خط ایشان که در سال ۱۳۵۶ ه. ش نوشته شده بود آمده است. این نامه یکی از اسناد گران بهای انقلاب اسلامی است که تاکنون قدر آن مجهول مانده است. این نامه وضع فرهنگی و سیاسی نهضت اسلامی را در سال های آخر به خوبی تصویر می کند. وضعیت گروه ها و بر خیشخصیت های اسلامی را از نظر پاکی یا انحراف ایدئولوژیک آشکار می سازد؛ هم چنین خطر نفوذ اندیشه های بیگانه را - که در آن زمان بیش تر اندیشه مارکسیستی بود - حتیدر انقلابیون موجه گوشزد می نماید. این نامه از یک سو حاکی از تیزی و دقت نظر و آینده نگری و در یک کلام عظمت شخصیت استاد مطهری است که چگونه در میان آن غوغای انقلابیون کج فکر هدف را گم نمی کند و به سد کردن نفوذ اندیشه های بیگانه و رخنه فرصت طلبان در نهضت اسلامی می پردازد. از سوی دیگر، بیانگر عظمت شخصیت امام خمینی است که در آن غوغای گمراه کننده، آن گاه که می خواهد نخستین سنگ بنای نظام جمهوری اسلامی، یعنی شورای انقلاب اسلامی را بنا نهاد، آن متفکر و مجاهد فرزانه را برای تشکیل این شورا بر می گزیند. باید توجه کرد که ابتدای کتاب بامتن کوتاهی درباره زندگی نامه استاد شهید مطهری آغاز می شود و پایان آن

نیز پیام های امام خمینی به مناسبت شهادت استاد مطهری و هم چنین پیام علامه طباطبایی رحمه الله در این باره فراهم آمده است.

۱۸۸. نزاع سنت و تجدد؛ بحثی درباره مناسبات فکری دکتر شریعتی و استاد مطهری

جعفریان، رسول، [قم]، انتشارات رثوف، چاپ اول، ۱۳۷۱، ۲۷۹ صفحه، رقی.

نزاع سنت و تجدد، نزاع فکری دو‌یست ساله کشورهای اسلامی است که ناشی از برخورد با اندیشه های جدید غربی بوده است. این نزاع پی آمدهای زیادی در حوزه‌اندیشه، سیاست و اجتماع ما داشته و جنبه های گوناگونی را در بر گرفته است. شکلبرخورد و آثار ناشی از آن در کشورهای اسلامی، گوناگون و در برهه های تاریخی در داخل یک کشور به گونه های متفاوتی بوده است. در این کتاب، بخش هایی از این نزاع و یا مجموعه آن خود به صورت یک موضوع مهم برای تحقیق در آمده است. مهم ترین نتیجه این تحقیق، روشن شدن جنبه های گوناگون این نزاع است که برای روشن کردن گرونی های آینده و نظام بخشیدن به آن بسیار قابل استفاده است. نوشته حاضر شاملچند گفتار است:

اولین گفتار درباره مناسبات فکری استاد مطهری و مرحوم شریعتی است که ضمن آن گوشه ای از روابط فکری آن ها با یکدیگر مورد بحث قرار گرفته است.

دومین گفتار نقدی است بر اسلام شناسی شهید که به سیره پیامبر صلی الله علیه و آله مربوط بوده و شامل چهل مورد نقد نسبت به نکات تاریخی کتاب مزبور است. البته اینمقاله به تناسب بحث درباره دکتر شریعتی در این جا آمده است؛ نه بحث نزاع سنت و تجدد.

ص: ۲۲۱

سومین گفتار با عنوان سلیفه و نوگرایی، درباره نقشی است که نوگرایان مذهبی مصر در گشودن راه برای نوآوری های افراد غیر مذهبی فراهم کردند.

چهارمین گفتار ضرورت بهره گیری از تجارب اصلاح دین در غرب است که خودتاکیدی بر همین مقدمه بوده و توجه به سهم تجارب اروپا را در نوگرایی دینی و تأثیر آن در کشورهای اسلامی گوشزد کرده است.

پنجمین گفتار درباره تساهل و تسامح در دین است. این مقاله، به بحث از ایننگرش می پردازد که تساهل دینی از نقش ارزش های دینی می کاهد. این تجربه ای اندکاصلاح دین در اروپاست که در کشور ما نیز تأثیر داشته است.

ششمین و هفتمین گفتار درباره سید محمد احمد خان هندی، از نوگرایان دینپندی است که اثر شگرف در تجدید طلبی دینی در آن کشور داشته است. این دو گفتار از دو محقق هندی ترجمه شده است.

این کتاب پیش تر با عنوان: ارزیابی مناسبات فکری شهید مطهری و دکتر شریعتی [بی جا]، انتشارات صدرا، در سال ۱۳۶۸، ۸۸ صفحه، رقعی، به چاپ رسیده است.

۱۸۹. نسبت معرفت دینی در اندیشه استاد مطهری رحمه الله

دژاکام، علی، تهران، قادر، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۱۹۱ صفحه، رقعی.

اثر حاضر، مجموعه مقالاتی است درباره معرفت شناسی، علم کلام، فلسفه، اخلاق، آزادی و احیای دین، همراه با دیدگاه های شهید مطهری در هر زمینه، برخی از عنوان های کتاب چنین است:

نسبت معرفت در اندیشه استاد مطهری، نقد نظریه های اخلاقی، علم کلام از منظر شهید مطهری، ضرورت پیدایش کلام جدید، مذاهب کلامی اسلام، تأثیر متقابل فلسفه و کلام، آسیب شناسی دینی شهید مطهری،

ضرورت احیای مفاهیم دین، سیما نگاری خداوند در قرآن و عرفان، متد دین شناسی، عقل و اجتهاد و فلسفه احکام. لازم به یادآوری است، این کتاب پیش تر با عنوان معرفت دینی، تحلیلی از نظر گاه های استاد مطهری، از سوی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، مرکز پژوهش های اسلامی نهاد در سال ۱۳۷۷ و در ۱۹۶ صفحه به چاپ رسیده است.

۱۹۰. نظری دیگر در نهج البلاغه از منظر استاد مطهری

علی زاده، حسین و سیدمجتبی ضمیری، قم، دفتر نشر معارف، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۷۷ صفحه، وزیری.

این کتاب مجموعه مطالبی است که در دل تک تک آثار استاد شهید درباره نهج البلاغه نهفته بوده است. (البته منهای کتاب سیری در نهج البلاغه). از این رو، این کتاب در واقعه منزله جلد دوم و ادامه آن کتاب است؛ زیرا نگارنده کوشیده تا هیچ نکته مهمی درباره نهج البلاغه و محتوای آن از آثار استاد (حتی در پاورقی هایش) مغفول نماند و نیز کوشیده است که هر یک از مطالب در این اثر در جای مناسب خود بیاید؛ به گونه ای که مکمل مباحث پیشین و زمینه ساز مطالب بعدی باشد؛ بدین گونه اگر دو جلد «سیری در نهج البلاغه» و «نظری دیگر» را در کنار یکدیگر قرار دهیم، نزدیک به ۶۰۰ صفحه و شامل همه مباحث نهج البلاغه ای استاد می شود که به نوبه خود شرحی است کوتاه و گزیده بر مهم ترین مطالب نهج البلاغه و پژوهندگانی را که بخواهند دیدگاه های استاد را درباره مطالب آن کتاب بدانند از جست و جو در دیگر آثار استاد بی نیاز خواهد کرد. یادآوری چند نکته درباره این کتاب:

۱. در ترجمه آیات بدون توجه از ترجمه ممتاز قرآن به قلم دکتر محمد مهدی فولادوند استفاده شده و در مواردی که استاد سخنی از نهج

ص: ۲۲۳

البلاغه را بدون ترجمه مطرح کرده، از ترجمه نهج البلاغه دکتر عبد الحمید آیتی استفاده شده و نشانی آن موارد در متن آمده است.

۲. در گردآوری و تنظیم این کتاب تنها مطالب نهج البلاغه مدرک بوده و سخنان امامعلیه السلام که در منابع دیگر - منهای نهج البلاغه - بوده نیامده است.

۳. یکی از ابتکارهای استاد، آوردن داستان هایی از نهج البلاغه در لابه لای آثار خویش از جمله داستان راستان است. در این کتاب فصلی در پایان کتاب آورده شده که در بردارنده تعدادی از همان داستان ها است که مآخذ اصلی آن ها نهج البلاغه است. بخشی از مقدمه سیری در نهج البلاغه نیز آمده که شامل داستان و خاطره شور انگیز آشنایی دوباره و عمیق استاد به نهج البلاغه و مدرس آن، عالمی ربانی به نام حاج میرزا علی آقا شیرازی است.

نگاهی به نهج البلاغه پژوهی استاد، امام علی علیه السلام و کتاب شگفت انگیزش، طبیعت و ماورای طبیعت، نبوت، امامت و جانشینی، عدالت از نظر امام علی علیه السلام، خوارج، فتنه ها و عبرت ها، انسان و ارزش ها، و داستان های نهج البلاغه، عنوان های اصلی پیش گفتار و بخش های هفت گانه کتاب را تشکیل می دهند.

۱۹۱. نفاق و منافق از دیدگاه شهید آیت الله مطهری

آشتیان، زهرا، فرشته، سلامی، تهران، انتشارات صدرا، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۸۱ صفحه، رقعی.

برای مقابله با جبهه نفاق، نخست باید ماهیت پیچیده و چهره پنهان آن را به درستی شناخت و سپس با سلاح آگاهی در این میدان کارزار وارد شد. از جمله شخصیت های آگاه و روشن ضمیری که با بیان شیوا و قلم

رسای خود به روشن گری و آگاهی بخشیدر این عرصه پرداختند، استاد شهید آیت الله مطهری است. او که با شجاعت کم نظیری به شرح و تبیین انحراف های فکری و توطئه های علمی منافقان همت گماشت، خودقربانی کینه این کوردلان گردید و با خون خویش مهر تأییدی بر حقانیت راه و اصالتانديشه ستیرش نهاد. کتاب حاضر به بررسی و تبیین موضوع نفاق و منافق از دیدگاه استاد مطهری با استفاده از آثار گوناگون ایشان پرداخته است که بیانگر گوشه ای از مجاهدت فکری استاد شهید در راه شناساندن چهره نفاق برای جامعه اسلامی به ویژه نسل جوان است و از چهار فصل و مقدمه و دیباچه تشکیل گردیده که مهم ترین عنوان های آن عبارتند از:

خطر نفاق، عصر ما عصر نفاق، معنای لغوی و اصطلاحی نفاق و منافق، منافق کیست؟ منافق از دیدگاه امام علی علیه السلام، منافقین از دیدگاه شیعه و سنی، نفاق از دیدگاه قدما، نفاق و منافقین از دیدگاه برخی آیات، نفاق در روایات، حقیقت نفاق، نفاق پنهان، نفاق زدایی هدف انبیا، حکومت حضرت علی علیه السلام و عامل نفاق و نقش عامل نفاق در پدید آوردن حادثه کربلا.

لازم به توضیح است اکثر مطالب نقل شده از استاد در این کتاب که مآخذ آن ها نیز آمده است، نقل به مضمون می باشد و عین کلام استاد نیست.

۱۹۲. نقد آرای برخی از اندیشمندان معاصر (تعلیمات حضرت علی علیه السلام و نظر شهید مطهری)

شریعتمداری، علی، تهران، فراشناختی اندیشه، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۴۸ صفحه، وزیری.

ص: ۲۲۵

در این کتاب، نخست آرای اندیشمندان غربی - ایزایا برلین، هایدگر، ویتگنشتاین، ایر. ر. م. هر - در باب موضوعاتی چون دموکراسی و آزادی، علم، اخلاق، مذهب، ارزش های انسانی، تجدد و فرا تجدد، قوم شناسی و اصالت وجود ذکر می گردد. سپس نویسنده با استفاده از دیدگاه های امام علیعلیه السلام و استاد مطهری، به نقد و بررسی آرای یادشده می پردازد.

۱۹۳. نقدی بر کتاب شهید مطهری افشاگر توطئه...

یوسفی اشکوری، حسن، جتهرانج، شرکت سهامی انتشار، چاپ اول، ۱۳۶۴، ۲۵۸ صفحه، وزیری.

کتاب حاضر که به مناسبت هشتمین سالگرد شهادت دکتر علی شریعتی نگارش یافته است، پیش تر در ۲۲ قسمت در آذر سال ۱۳۶۲ به صورت سلسله مقالاتی در نشریه پیام هاجر چاپ شده بود. در نقد کتاب شهید مطهری افشاگر توطئه، تأویل ظاهر دیانت به باطن الحاد و مادیت بهضمیمه نقدی از استاد شهید بر اسلام شناسی دکتر شریعتی که به وسیله آقای علی ابوالحسنیچاپ و منتشر شده است دیده می شود. عنوان های بخش های کتاب به شرح زیر است:

بدعت، اسلام و فقاہت، متفکران اسلامی و غرب زدگی؛ آیا «فرقان» زاییده تعالیمدکتر شریعتی بوده است؟ علل مخالفت برخی از علما با روشن فکران، شیخ فضل الله نوری و پروتستانتیسیم اسلامی، تاریخ غرب در دیدگاه دکتر شریعتی، اصول فکری دکتر شریعتی و پروتستانتیسیم اسلامی، انگیزه نویسنده در دفاع از شهید مطهری و شریعتی، همایون، ماسینیون.

ص: ۲۲۶

۱۹۴. نقد و بررسی نامه استاد مطهری به امام خمینی درباره دکتر شریعتی

یوسفی اشکوری، حسن، جتهرانج، جیبی تاج، ج ۱۳۷۱، ج ۲۴، صفحه، رحلی.

این اثر نقد کتاب «استاد شهید مطهری رحمه الله و جریانات التقاطی»، قم، [بی تا]، ۱۳۷۱، استکه در آن نویسنده به نقد و بررسی نامه استاد مطهری خطاب به امام خمینی پرداخته است. لازم به توضیح است، متن این نامه با عنوان نامه تاریخی استاد مطهری خطاب به امام خمینیرحمه الله، تهران، صدرا، چاپ دوم، ۱۳۸۱، ۴۸ صفحه، رقی به چاپ رسیده است که توصیف آن در همین کتاب شناسی آمده است.

۱۹۵. نگاهی به حماسه حسینی استاد مطهری

صالحی نجف آبادی، نعمت الله، تهران، انتشارات کویر، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۴۶۰ صفحه، رقی.

این کتاب در نقد کتاب حماسه حسینی نوشته مرتضی مطهری و در پاسخ به نسبت هایوارد از سوی ایشان به کتاب شهید جاوید نگاشته شده است. موضوع حماسه حسینی، تحلیل قیام امام حسین علیه السلام و واقعه عاشورا است. نویسنده با استناد به منابع معتبر و دست اول تاریخی، به دفاع از کتاب خود و پاسخ گویی ایرادهای شهید مطهری، با چهار عنوان زیر پرداخته است: برداشت های ابتدایی، تناقضات، اشتباهات تاریخی و اعتماد بر منابع بی اعتبار. وی استوار ساختن نظریه ها و تحلیل های علمی و تاریخی بر تحقیق استدلال و دوری گزیدن از تقلید و بی اعتمادی بر نوشته های بی اعتبار را پیام اصلی کتاب خود دانسته و بر ضرورت مبارزه با فرهنگ افسانه سازی و پرستش موهوماتبه ویژه در مسایل دینی تأکید ورزیده است.

ص: ۲۲۷

۱۹۶. نگاهی به کارنامه استاد شهید آیت الله مطهری

حزب جمهوری اسلامی (تهیه و تدوین)، تهران، حزب جمهوری اسلامی، جیبی تاج، ۵۳ صفحه، جیبی.

اثر حاضر شامل موارد زیر است:

۱. پیام امام خمینی به مناسبت شهادت استاد شهید آیت الله مطهری؛

۲. پدر شهیدم؛ این مقاله عهده دار معرفی کوتاه فعالیت ها و کتاب های استاد همراه زندگینامه وی به قلم فرزندش مجتبی مطهری است؛

۳. تحلیلی از شهادت استاد عنوان مقاله ای است که در آن علل شهادت استاد به وسیله گروهفرقان بررسی شده است؛

در پایان کتاب نیز سخنرانی حضرت امام خمینی به مناسبت شهادت استاد در مدرسه فیضیه آمده است.

۱۹۷. نگرشی کوتاه بر شخصیت و اندیشه های استاد شهید مرتضی مطهری

کانون مطالعات دانشجویی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری دانشکده محمود آباد (تهیه، تدوین و ناشر)، جیبی تاج، ۳۹ صفحه، وزیری.

این نوشتار که به مناسبت سالگرد شهادت فیلسوف بزرگ اسلام علامه مطهری به وسیله کانون مطالعات دانشجویی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری دانشکده محمود آباد تهیه و تدوین گردیده است، دربر دارنده موضوع ها و عنوان های زیر است:

مقدمه (ضرورت مطالعه آثار استاد، شخصیت علمی و خدمات استاد شهید مطهری رحمه الله، سیر تفکر و اندیشه اسلامی و بشری، خلأ وجود استاد در حوزه و دانشگاه)، معماران شخصیت استاد شهید (آیت الله العظمی

ص: ۲۲۸

بروجردی، امام امت، علامه سید محمد حسین طباطبایی، آیت الله میرزا علی آقا شیرازی)، استاد مطهری و امام خمینی، استاد مطهری در نگاه امام رحمه الله و رهبری، پیمانی مقدس (گفتاری زیبا از استاد شهید)، شهید مطهری در نگاه شاعران و ادیبان، بیست ویژگی استاد شهید از زبان نزدیکان و آشنایان، راهنمایی و رهبری نسل جوان در نگاه استاد مطهری (محمد جواد رودگر)، استاد مطهری از زبان یارانش و استاد مطهری در نگاه اساتید دانشکده.

۱۹۸. نگرشی موضوعی بر آثار استاد شهید علامه مطهری

روابط عمومی استانداری لرستان (تهیه و تنظیم)، ۱۳۶۰، ۵۸ صفحه، رقعی.

جزوه حاضر به مناسبت سالگرد شهادت استاد مطهری و روز معلم در اردیبهشت ماه ۱۳۶۰ از سوی روابط عمومی استانداری لرستان تهیه و تدوین شده است. در آغاز کتاب پیام امام خمینی به مناسبت نخستین سالگرد شهادت استاد مطهری و نیز خلاصه ای از زندگی استاد مطهری آمده است. سپس مبحث نگرشی موضوعی بر آثار شهید علامه مطهری با این عنوان ها آمده است:

دین و ادیان، خداشناسی، شناخت و جهان بینی و ایدئولوژی، تاریخ تمدن و فرهنگ اسلام، انسان از دیدگاه اسلام و مکاتب دیگر، اخلاق در اسلام و مکاتب دیگر، تاریخ و جامعه، بررسی های اسلامی، بررسی های اجتماعی، فلسفه و کلام، حکومت و دولت، حقوق و قانون، عبادت و احکام، شیعه و فرق اسلامی، قرآن، حدیث و نهج البلاغه، امامت و قائمیت، عدل، نبوت، معاد، تربیت و روان شناسی و مدیریت همراه با ذکر منابع و مآخذ هر یک از موضوعات با شماره صفحه در پایان کتاب، با سیر مطالعاتی آثار استاد شهید مطهری در سه مرحله مقدماتی، متوسط و عالی همراه

ص: ۲۲۹

با تصاویری آمده است.

۱۹۹. نو اندیشان مسلمان در اندیشه استاد مطهری

دژاکام، علی، تهران، قطران، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۳۳۶ صفحه، رقعی.

در این کتاب، نقدهای شهید مطهری درباره اندیشه های برخی نواندیشان مسلمان گردآمده که از سخنرانی ها و آثار مکتوب استاد اقتباس شده است. گردآورنده، ابتدا مقولهروشن فکر و روشن فکری را از منظر استاد مطهری شرح می دهد. در پی آن اندیشه های شستن از روشن فکران را از دیدگاه استاد نقد و بررسی می کند. وی در مقدمه کتاب چنین می گوید:

«اگر چه ممکن است برخی از این ها دارای خطاهایی نیز باشند، ولی این از ارزشکار آن ها نمی کاهد و آن ها مستحق بی مهری نیستند؛ بلکه به عنوان یک دین دار و مصلحدینی و اجتماعی استحقاق تجلیل و تکریم نیز دارند. بهترین تحلیل و تکریم، نقدعالمانه، روش مند و به دور از غرض ورزی اندیشه های این بزرگان است. سید جمالالدین اسد آبادی، شیخ محمد عبده، سید عبد الرحمن کواکبی، محمد اقبال لاهوری، مهندس مهدی بازرگان و دکتر علی شریعتی، شخصیت هایی هستند که در کتاب موردنقد قرار گرفته اند و در پایان نیز دو بحث با عنوان های آسیب شناسی نوگرایی دینی و استاد مطهری و رهبری روشن فکران به چاپ رسیده است.

۲۰۰. نهاد خانواده در آثار استاد شهید مرتضی مطهری

مرتضایی، علیرضا، تهران، فرهنگسرای اندیشه، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۱۱۹، صفحه، پالتویی.

در پیش گفتار این کتاب، آمده است: اثری که پیش رو دارید، نهاد خانواده در آثار استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری است. انتخاب این موضوع

ص: ۲۳۰

به دلیل هجمه های پیدا و پنهانی است که به تازگی به این نهاد مهم و حیاتی جامعه اسلامی از سوی برخی دوستان بی اطلاع و دشمنان آگاه صورت می گیرد. ضروری است نسل جوان ما با اطلاع از نظرگاه اسلام پیرامون اهمیت و کارکرد نهاد خانواده، نسبت به هجمه مزبور هوشیار بوده و از تکرار تجربه فاجعه آمیز فروپاشی نهاد خانواده در غرب جلوگیری می کند. از آن جا که این مجموعه در نوع کار و روال ارایه شده بخصوص در آثار استاد مطهریتازگی دارد، می تواند به عنوان یک زمینه جهت تحقیقات پژوهشگران و اساتیدی باشد که قصد بررسی دقیق تر و غور بیش تر در مقوله مذهب و روان شناسی دارند.

لازم به یاد آوری است در ارتباط با مسایل خانواده موضوعاتی انتخاب شده اند که حامل بیشترین بار روان شناسی «اجتماعی» در آثار استاد بوده اند و انتخاب عنوان ها و سرفصل ها با عنایت و الهام از عنوان های اصلی منابع بوده است. عنوان ها و سرفصل های موضوع ها چنین است:

نظام خانوادگی در ایران پیش از اسلام، کمبود عواطف و قانون، تفسیر به اختصار مربوط به ازدواج، رابطه روان شناسی فردی و اجتماعی در تشکیل خانواده، رضایت دختر در ازدواج، اصل تساوی و تشابه، آزادی همسر، اثر غیرت در بقای خانواده، اخلاق و عادات، اثر حجاب (به مفهوم کلی) در استحکام پیوند خانوادگی، مهر، نظریه هایی در تفاوت زن و مرد، نکاتی ظریف در ارتباط زن و مرد به جهت قوام در خانواده، نقش و مدار تأثیر زن و مرد در جامعه و خانواده، بررسی نعمات و امور مالی در خانواده، برخورد پیامبر با اهل خانه، تقسیم کار در خانه علی علیه السلام، عشق و عفت، مسئله هارت، ازدواج موقت، تعدد زوجات، افزایش و

عوارض طلاق در جهان، قوانین فطری ازدواج و طلاق، شرایط طلاق در اسلام.

۲۰۱. ویژه نامه استاد شهید مطهری

تهران، انتشارات ناس، جبی تاشج، ۱۱۶ صفحه، وزیری.

عنوان روی جلد: شهید مطهری از دیدگاه امام خمینی، شهید مفتح، آیت الله بهشتی، حجت السلام انواری، آیت الله موسوی اردبیلی، دکتر شببانی، اسدی گرمارودی، مهدیچهل تنی، شمس آل احمد، علی رضا میرزا محمد و عبد الکریم سروش.

این کتاب شامل موارد زیر است:

پیام های امام خمینی درباره شهادت استاد، زندگی نامه استاد به قلم مجتبی مطهری (فرزنداستاد) سخنرانی آیت الله محمد مفتح، حجت الاسلام محی الدین انواری، آیت الله عبدالکریم موسوی اردبیلی، دکتر عبدالکریم سروش، استاد سید شمس آل احمد و علی رضامیرزا محمد، خاطراتی از استاد شهید مطهری (به قلم محمد اسدی گرمارودی)، مقاله «مطهری حافظ معیارها و موازین اسلامی» (به قلم مهدی چهل تنی)، مصاحبه با آیت الله دکتر سید محمدحسینی بهشتی، مصاحبه با نشریه فرصت در غروب در سال ۱۳۵۲ با عنوان زن از دیدگاه اسلام که برای اولین بار در این کتاب به چاپ رسیده است و از فعالیت های علمی استاد سخن به میان آمده است. مصاحبه با دانشجویان مدرسه عالی کامپیوتر در نشریه بهار آزادی در سال ۱۳۵۸ که از آینده انقلاب، شرایط تداوم آن و الگو بودن انقلاب سخن رفته است.

ص: ۲۳۲

اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان در اروپا و اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا (تهیه و تدوین)، جتهرانج، انتشارات باقرالعلوم، آذر ۱۳۵۹، ۲۰۹ صفحه، وزیری.

این اثر از یک پیش گفتار و چند بخش تشکیل شده است. در بخشی از پیش گفتار کتاب آمده است:

اکنون با گذشت بیش از دو سال از شهادت این مرد بزرگ، خون مطهر و پر برکتش بسیاری از ابهامات و انحرافات را برای نسل جوان ما روشن و عیان ساخته است. بسیاری که در گذشته نه تنها با چهره بزرگ این عالم شیعی نا آشنا بوده اند، بلکه حتی کوچک ترین شناختی نیز به تفکر این مجاهد نداشتند، پس از شهادت پر برکتش به اشتباه خویش و نیاز مبرم به فراگیری اندیشه استاد پی بردند و ارزش چنین گوهر کمیابی را در علوم اسلامی یافتند. برکت این خون به اندازه ای بود که تغییری بنیادی در تفکر مذهبی جامعه ایران به سوی اسلام ناب و آن هم بسیار محکم و باثبات به وجود آمد که در صورت ادامه یافتن آن، راه های نفوذ اندیشه های الحادی و تفکرات التقاطی را برای همیشه خواهد بست و نسل جوان امت انقلابی را در برابر چنین باورهای الحادی - التقاطی مصون و محفوظ خواهد داشت.

بخش های دیگر ویژه نامه عبارتند از: پیام امام خمینی به مناسبت شهادت استاد مطهری، پیام آیت الله حسینعلی منتظری، پیام آیت الله طالقانی، زندگی پدرم عنوان مقاله ای است از مجتبی مطهری (فرزند استاد) درباره زندگی پدر، سخنرانی امام در مجلس ترحیم استاد مطهری در مدرسه فیضیه قم، گفتاری درباره شناخت قرآن از شهید مطهری شامل

بحثی از بخش اول کتاب آشنایی با قرآن (جلد اول و دوم) با عنوان شناخت قرآن که در آن از گونه های شناخت سخن رفته است. تفسیر سوره واقعه که توسط حجت الاسلام دکتر محمد باقر حجتی بیان شده است. درباره فطرت شامل مقاله ای از حبیب الله سالک. درباره فطرت، خلاصه ای از آثار استاد شامل فهرست برخی کتاب ها و مقاله ها و نیز فهرست نوارها و پایان نامه هایی که استاد راهنمایی آن ها را به عهده داشتند.

آثار منتشر نشده از استاد شهید مرتضی مطهری شامل چهار سخنرانی از پنج سخنرانی استاد در صفر سال ۱۳۹۴ ه. ق در مسجد جلیلی است. عنوان سخنرانی های مذکور گریز از ایمان نام دارد که در آن از علم اندیشه حقوق بشر مکاتب و نظام های فکری جهان شمول و مقوله روشن فکری به عنوان گریز گاه های ایمان، بحث شده است.

۲۰۳. ویژه نامه ششمین سالگرد شهادت استاد آیت الله مرتضی مطهری

حزب جمهوری اسلامی، (تهیه و تدوین)، تهران، دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی، چاپ اول، ۱۳۶۴، ۵۶۰ صفحه، وزیری. در مقدمه کتاب آمده است:

هر وقت فرصتی دست می دهد تا درباره استاد شهید، متفکر عظیم الشأن، فقیه عالی مقام، فیلسوف و حکیم متأله، عارف و سالک الی الله، اسلام شناس و آگاه به مقتضی اترمان، محب اهل بیت عصمت و طهارت علیه السلام حضرت آیت الله علامه مطهری (رضوان الله تعالی علیه) سخنی بگوییم یا مطلبی بنگاریم، متحیر می مانیم تا به کدام یک از ابعاد شخصیتی اش پردازیم. مقام علمی و فلسفی اش را بگوییم فعالیت های سیاسی و اجتماعی او را بازگو کنیم؟ بعد عبادت و تهجدش را به رشته تحریر در آوریم؟ خوانندگان را درباره معرفتش نسبت به توحید و

خداشناسی متوجه سازیم. در مقام بازگو کردن شناخت سیره و روش پیامبر و ائمه اطهار سلام الله علیهم اجمعین بر آییم؟ درباره ورودش نسبت به فقه و اصول اسلامی بپردازیم؟ آیا کدامیک را؟ آشنایی با ادبیاتش را، شناخت اسلام اصیل و مقتضیات زمانش را؟ دانستن علم حدیث و رجال و تفسیر قرآنش را؟ و... این جا است که تحیر می آفرینند!! چقدر توفیق؟! چه عمر با برکتی که امروز از قبل آثار هنوز در تمام ابعاد فوق همگان بهره مندند! کمتر کسی است که نام مطهری را بشنود و در کنار نامش اسلام مجسم را نبیند؛ زیرا در هر زمان و موقعیتی که اسلام مورد هجوم دشمنان واقع می شد، در با تمام وجود فریاد و اسلام را سر می داد و با سلاح منطق و برهان به مبارزه با آن بر می خواست. امروز در تمام مجامع اسلامی جای خالی او را می بینیم. و چه خوب هفته شهادتش را بنام هفته معلم نام گذاری کردند؛ زیرا معلم حقیقی به معنای واقعی کلمه هم او بود. به همین منظور، حزب جمهوری اسلامیدر ششمین سالگرد این شهید بزرگوار ویژه نامه ای را تنظیم کرده است که اولاً به تمام علاقه مندان به آثار استاد، ثانياً به معلمان عزیزى که پویندگان راه و مکتب او هستند تقدیم شده است. باشد که انشاءالله با مطالعه این کتاب تا حدودی با شخصیت کم نظیر این متفکر و فیلسوف الهی آشنا شده و ادامه دهنده همان راه، که راه اصیل اسلام ناب و خالص است، باشیم.

در این مجموعه سخنرانی ها، مصاحبه ها و مقالاتی درباره شخصیت و اندیشه استاد گردآوری و در بیست و سه بخش تنظیم شده است.

بخش اول تا هفدهم این کتاب به سخنرانی افراد یا مصاحبه با افراد اختصاص دارد که عنوان های آن ها به همراه مصاحبه شونده، عبارتند از:

مطهری پاره تنم بود (امام خمینی رحمه الله)، شهادت مطهری یک ضایعه

بود (علامه طباطبایی)، آیت الله مطهری از محکمت انقلاب بود (آیت الله منتظری)، شهید مطهری در فنون اسلام ذات الابداد بود (آیت الله علی مشکینی) مطهری از اندیشه های بلند و رشد یافته و پر مایه فلسفه اسلامی است (شهید مظلوم آیت الله بهشتی)، شهید مطهری هر چه نوشت، نمونه بود (شهید محراب آیت الله صدوقی)، استاد مطهری پاسدار اسلام بود (شهید حجت الاسلام دکتر باهنر)، استاد مطهری در تاریخ معارف اسلام هیچ گاه فراموش نمی شود (شهید حجت الاسلام دکتر مفتاح)، شهید مطهری دلی داشت، دلباخته قرآن (آیت الله جوادی آملی)، نقش شهید مطهری در ایجاد زمینه های عینی و ذهنی ولایت فقه (آیت الله مهدوی کنی)، اندیشه ناب و خالص اسلامی را در کتاب های استاد مطهری باید یافت (آیت الله امامی کاشانی)، بحث های استاد مطهری انسان را اقناع و اشباع می کند (آیت الله خزعلی)، استاد شهید در مسئله اسلام شناسی از جهات مختلفاگر نگوئیم در این زمان بی نظیر است لااقل کم نظیر است (آیت الله فاضل لنکرانی)، شهید مطهری جزو افراد نادر و استثنایی است (آیت الله موسوی اردبیلی)، بعثت پیامبر اکرم از دیدگاه استاد شهید آیت الله مطهری (آیت الله ابراهیم امینی)، شهید مطهری نادره زمان ما بود (آیت الله سید علی خامنه ای)، مطهری استوانه انقلاب بود (حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی)،

بخش هجدهم کتاب با عنوان تفاهات اسلامی شامل سه درس از استاد است که عنوان های درس ها بدین شرح است: حسن تفاهم، آیات و احادیث، نقش حج در وحدت و تفاهم مسلمانان. در پایان هر درس، چند سؤال از آن درس نیز تنظیم شده است.

بخش نوزدهم و بیستم به آزادی عقیده اختصاص دارد که شامل دو سخنرانی استاد درباره آزادی عقیده است. بخش بیست و یکم به بیانیه استاد درباره جنایات رژیم پهلوی اختصاص دارد. در بخش بیست و دوم به شرح مختصری از زندگی استاد شهید آیت الله مطهری پرداخته شده است.

آخرین بخش با عنوان بعد مبارزاتی شهید مطهریه قلم اسد الله بادامچیان است که در آن به فعالیت های سیاسی و مبارزاتی استاد پرداخته است. در پایان برخی بخش های کتاب نیز تصاویری از استاد به چشم می خورد.

۲۰۴. ویژه نامه معلم نمونه

امانی، رضا و دیگران، ستاد بزرگداشت مقام معلم، آموزش و پرورش منطقه ۱۹ تهران، چاپ اول، ۱۳۶۹، ۸۸ صفحه، وزیری.

این اثر به مناسبت بزرگداشت روز معلم، سالروز شهادت استاد شهید مرتضی مطهری و گرامی داشت مقام معلم از سوی آموزش و پرورش منطقه ۱۹ تهران فراهم شده است. در آغاز کتاب، رهنمودهای رهبری معظم انقلاب آیت الله خامنه ای در جمع عده ای از فرهنگیان و سپس موضوع های دیگر با این عنوان ها آورده شده است:

استاد شهید مطهری از دیدگاه امام امامت، آیت الله خامنه ای، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، آیت الله موسوی اردبیلی، با استاد مطهری در گذر زمان، معلمان استاد (علامه سید محمد حسین طباطبایی، امام خمینی). بخش هایی از مصاحبه علامه طباطبایی پس از شهادت استاد مطهری، استاد مطهری معلمی در خانواده، بخشی از نامه های استاد به دخترشان، سیری در برخی آثار استاد شهید مطهری، شهید مطهری و جهاد، استاد مطهری و مسئله یهود، سیمای معلمی استاد شهید مرتضی

مطهری از محمد مهدی منصوریان، جایگاه معلم از علی جان بزرگی، معلم موفق از مهناز قربانی، در مکتب تجربه اثر حمید گروگان، سخنرانی شهید مظلوم آیت الله بهشتی به مناسبت روز معلم، یادگاری: (شعری از احمد روزبهبانی، نقش معلم از دیدگاه دانش آموزان) برگزیده ای از بهترین خاطرات دانش آموزان ممتاز و منتخب منطقه، ای سرچشمه فضیلت، ره توشه ای از پیام شهیدان فرهنگی منطقه ۱۹ تهران همراه با تصاویر آنان و ای معلم مهربان از علی داننده، قطعه شعری به مناسبت سالگرد شهادت استاد و بزرگداشت روز معلم و سخنی با معلم شهید احمد بری مهربانی.

۲۰۵. هشدارهای استاد شهید مطهری

حسینی، سید رضا، قم، انتشارات تپش، چاپ دوم، ۱۳۸۱، ۵۶ صفحه، رقعی.

استاد شهید آیت الله مطهری از جمله شخصیت های ممتاز و فرهیخته ای بودند که در پایه ریزی و پیروزی انقلاب اسلامی نقش ممتاز و موثری داشته اند. علم، ایمان، دوران دیشی و ژرف نگری استاد در مسایل گوناگون سبب شده بود تا ایشان به عنوان چهره ای شاخص و در واقع تئوریسین بزرگ انقلاب اسلامی مطرح گردد. ایشان با دقت و وسواس مسایل، مشکلات و دردهای جامعه، از جمله سنت های نهضت را کشف و شناسایی می کردند و سپس با اندیشه بلند خود برای درمان و برطرف کردن آن چاره ای می اندیشیدند. استاد شهید مطهری با بیان رسا و قلم شیوای خود، همواره آگاهی بخش جامعه اسلامی از خطرهای احتمالی بود و در این راه، راهکارهای عملی و مناسب برای دفع خطر و رفع مشکلات ارائه می داد. در میان گفته ها و نوشته های استاد موارد دیده می شود که نشان دهنده اهمیت، توجه و تأکید استاد درباره آن مسایل

ص: ۲۳۸

است که در بعضی از موارد، استاد با به کاربردن کلمه تاکیدی، آن‌ها را با عنوان هشدار می‌دهم بیان کرده‌اند. از جمله در بیانی ایشان می‌فرماید:

«من به عنوان یک فرد مسئول به مسئولیت الهی به رهبران عظیم الشان نهضت اسلامی که برای همه‌شان احترام فراوان قائلم، هشدار می‌دهم و بین خود و خدای متعال تمام حجت می‌کنم که نفوذ اندیشه‌های بیگانه به نام اندیشه اسلامی و با مارک اسلام یاعم از آن که از روی سؤنیت و یا عدم سؤنیت صورت گیرد، خطری است که کیان اسلام را تهدید می‌کند».

مجموعه حاضر، شامل برخی نکته‌های مهمی است که از کتاب‌های استاد شهیداستخراج شد. و با عنوان هشدارهای استاد شهید مطهریتقدیم همه فرهیختگان و اندیشمندان به ویژه جوانان عزیز می‌گردد. برخی عنوان‌ها و موضوع‌های کتاب بدین‌قرار است: هشدار از گرایش به مکتب‌های بیگانه، هشدار نسبت به مکتب‌های التقاطی، درد نسل جوان را بشناسید، مؤثرترین عامل بدبختی، هشدار نسبت به نفوذ اندیشه‌های بیگانه، اصلاح طلب را با فرصت طلب اشتباه نگیرید، قرن جدید و بدبختی‌های جدید برای زن، استعمار فرهنگی خطرناک‌ترین استعمار، علما با تحریفات مبارزه کنند، فساد و شهوترانی زمینه سقوط کشورهای اسلامی، آزادی تفکر و آزادی عقیده را اشتباه نگیرید، هویت اصیل انقلاب را حفظ کنید، مسایل مذهبی باید به صورت صحیح تعلیم داده شود، بی‌حجابی موجب فلج کردن نیروی اجتماع است، به مصلحت اجتماعیندیشید، هشدار نسبت به خطر یهود، از نفاق داخلی باید ترسید، بدون استقلال فرهنگی، انقلاب به ثمر نمی‌رسد، اسلام را به چشم مصلحت‌نگرید، همه ما مسئولیم، باید خودمان را ملامت کنیم، حیات یک ملت

به علم و ثروت نیست، نهضت را چه کسیرهبری کند؟ و امر به معروف بصیرت می خواهد.

۲۰۶. همپاره خورشید

سازمان فجر اسلامی، جبی جاج، سازمان فجر اسلام، جبی تاج، ۱۳ صفحه، رقیعی.

کتابچه حاضر مشتمل بر بیانیه فجر اسلام به مناسبت دومین سالگرد شهادت استاد مطهری است.

۲۰۷. همراه با استاد

رودگر، محمد جواد، قم، انتشارات تجلی، چاپ اول (۱)

این اثر در حقیقت باز پژوهشی و بازشناسی آرای استاد شهید مطهری به صورت گام به گام در دفترهای گوناگون کلامی، فلسفی، عرفانی، تفسیری، فرهنگی _ اجتماعی و ادبی است که برای آشنایی هر چه بهتر و بیش تر نسل جوان با دیدگاه و اصول فکری آن اسلامشناس کم نظیر فراهم شده است. در این کتاب، با توجه به زبان نسل جوان و نیاز زمان، مسایل و محورهای اساسی اندیشه و رأی استاد مطرح و توضیح داده می شود. هدف اصلی این سلسله مباحث، تاکید بر دیدگاه های ناب اسلامی استاد و قرار گرفتن نظریه های او به عنوان تکیه گاه و قرار گاه اصیل معرفت دینی و محکمی برای تأویلمتشابهات معرفتی در حوزه دین پژوهی خواهد بود.

ص: ۲۴۰

۱- این اثر در حال آماده سازی برای نشر است و به زودی در اختیار پژوهشگران قرار خواهد گرفت.

حسینی، اصغر، تهران، دفتر نمایندگی سازمان تبلیغات اسلامی در سازمان صنایع ملی ایران، چاپاول، ۱۳۶۲، ۱۴۴ صفحه، رقعی.

در زمینه یاد نامه نویسی برای شخصیت های گوناگون، کار فراوان صورت گرفته است. درباره استاد شهید مرتضی مطهری نیز به شکل های گوناگون کوشش شده است تادیدگاه ها و نکات مهم از شخصیت های علمی، مذهبی و فرهنگی، درباره جنبه های شخصیت استاد فراهم آید. کتاب حاضر بدین منظور تدوین شده است.

عنوان های مطرح در کتاب چنین است:

استاد شهید در پیام های امام امت: (بی تو رهبر سیه جامه پوشید، پیام رهبر به مناسبتشهادت استاد، سخنرانی امام خمینی در مدرسه فیضیه قم، پیام امام خمینی به مناسبت اولین سالگرد شهادت استاد، پیام امام خمینی به مناسبت دومین سالگرد شهادت استاد، سخنان امام خمینی به مناسبت سومین سالگرد شهادت استاد.)

استاد شهید در دیدگاه ها: (پیام آیت الله منتظری، مصاحبه شهید مظلوم آیت الله بهشتی پیرامون شخصیت استاد، یک بیان دیگر از شهید مظلوم درباره استاد، مصاحبه استاد علامه بزرگوار سید محمد حسین طباطبایی درباره شخصیت استاد شهید، استاد شهید در نگاه حضرت آیت الله سید علی خامنه ای، دیدگاه حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی پیرامون شخصیت استاد شهید)، زندگی پر بار استاد شهید مرتضی مطهری، فضایل اخلاقی استاد شهید در نظر یک همراه و دوست ۳۰ ساله وی.

محمد واعظ زاده خراسانی، شرح زندگی استاد شهید در بیان خودش خلاصه ای از زندگی استاد شهید، انتشار کتاب علل گرایش به مادیگری، بخشی

از مقدمه کتابعل گرایش به مادیگری، مقاله ای که با خون نوشته شد، برگزیده ای از آثار استادشهد مرتضی مطهری، آثار مدون استاد شامل: آثار چاپ شده، تصحیح متون، آثارآماده به چاپ، مقالات، نوارهای درسی و سخنرانی، رساله هایی که به کمک ایشان نوشته شده است، سیر مطالعاتی آثار استاد شهید مرتضی مطهری و طبقه بندی آثاراستاد.

۲۰۹. یادنامه استاد شهید مرتضی مطهری (کتاب اول)

سروش، عبدالکریم (زیرنظر)، تهران، سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، ۱۳۶۰، بیستویک + ۵۷۸ صفحه، وزیری.

در آغاز کتاب، پیام شخصیت های سیاسی و مذهبی داخلی و خارجی و برخی از گروه ها به مناسبت شهادت استاد آمده است که عنوان های آن چنین است:

پیام امام خمینی به مناسبت شهادت استاد مطهری، سخنرانی امام خمینی به مناسبتشهادت استاد مطهری، سخنان استاد شهید مرتضی مطهری درباره استاد معظم خویش، پیام آیت الله منتظری، پیام آیت الله طالقانی، پیام شورای انقلاب اسلامی ایران، پیام دولت موقت جمهوری اسلامی ایران، پیام یاسر عرفات، پیام سرهنگ معمر القذافی، پیام جبهه آزادی بخش ملی مورو، پیام حرکت اسلامی افغانستان و پیام امام خمینی به مناسبت اولین سالگرد شهادت استاد مطهری.

بخش دیگر کتاب حاوی مقاله هایی است که به مناسبت بزرگداشت مقام علمیاستاد نوشته شده که عنوان آن چنین است: حکیم فرزانه، حسینعلی منتظری؛ مسیری درزندگی علمی و انقلابی استاد شهید مرتضی مطهری، محمد واعظ زاده خراسانی؛ در ادامه مقاله جاودانگی اخلاق در قسمت جاودانگی اصول اخلاقی، بخشی از سلسله بحث های نقد

مارکسیسم است که استاد مطهری در سال ۱۳۵۵ هـ. ش به صورت دروس هفتگی و منظم ایراد کرده است. این مباحث پس از تنقیح و تصحیح جزئی برخی از عبارات ها به وسیله آقای عبدالکریم سروش، همراه با ذکر خاطره و نمونه ای از دست خط استاد آمده است.

بخش بعدی کتاب به فهرست آثار استاد شهید مرتضی مطهری، اختصاص دارد که شامل موارد زیر است:

آثار غیر مدون (سلسله یادداشت های الفبایی، سلسله یادداشت های موضوعی، (دفاتر)، آثار مدون (چاپ شده، تصحیح متن، آثار آماده چاپ، مقالات، نوارهای درسیو سخنرانی) فهرست رسالات دکترا و فوق لیسانس که به راهنمایی و همکاری استاد شهید مرتضی مطهری نوشته شده است، فهرست اعلام، فهرست کتاب ها، رسالات و مقالات بخش پایانی کتاب را تشکیل می دهد.

۲۱۰. یادنامه استاد شهید مرتضی مطهری (جلد دوم)

سروش، عبدالکریم (زیر نظر)، تهران، سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، چاپ اول، ۱۳۶۳، ۲۹۱ صفحه، وزیری.

این کتاب در بردارنده مجموعه مقالاتی است که برای بزرگداشت یاد استاد فراهم آمده است. در ابتدای کتاب پیشگفتاری از عبدالکریم سروش و تصاویری از حضرت امام خمینی و استاد شهید آیت الله مطهری به همراه شعر استاد امیری فیروز کوهی آمده است. عنوان مقاله ها چنین است:

شهید استاد مطهری آن گونه که من می شناسم، اکبر هاشمی رفسنجانی؛ مطهری و علم کلام جدید، رضا داوری اردکانی؛ صابئین اهل کتابند، محیط طباطبایی؛ علم کلام و علوم طبیعی، مورد ابواسحاق نظام،

ص: ۲۴۳

ترجمه: احمد آرام؛ سفسطه و مغالطه از نظر مذهب، سید جواد مصطفوی؛ هماهنگی دین، ایمان و علم در اسلام، ابوالفضل عزتی؛ در حاشیه‌برخورد آرا در انقلاب مشروطیت، حمید عنایت؛ شک و شبهه در نهج البلاغه، شیخ عزیزالله عطاردی؛ نسخه های کهن قرآن، کاظم مدیر شانه چی؛ نمونه هایی از شوقشهادت در صدر اسلام، محمود مهدوی دامغانی؛ نقشی از استاد، نصرالله شبستری؛ خاطره ای از استاد شهید، محمود رامیار؛ نسیان نبی صلی الله علیه و آله، محمود دامیار؛ الف میلیون مسلم علی ابواب القرآن الخامس عشر، سید جعفر شهیدی و مطهری و ارتباط جهانی و ایدئولوژی به قلم عبدالکریم سروش.

لازم به یادآوری است که برخی از این مقاله ها، ارتباطی با استاد شهید مرتضی مطهری ندارد.

۲۱۱. یادنامه اولین کنگره بررسی و شناخت ابعاد فرهنگی، علمی استاد شهید مطهری:گزیده مقالات، سخنرانی ها و اشعار.

اهواز، جهاد دانشگاهی (دانشگاه شهید چمران)، بخش فرهنگی ۱۳۶۴، ۲۵۴ صفحه، وزیری.

این مجموعه، گزیده مقاله ها، سخنرانی ها و اشعار اولین کنگره بررسی و شناخت جنبه های فرهنگی _ علمی استاد شهید مرتضی مطهری است که در اردیبهشت ۱۳۶۴ در اهواز برگزار و به وسیله بخش فرهنگی، جهاد دانشگاهی دانشگاه شهید چمران اهواز فراهم آمده است.

عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

پیام آیت الله سید علی خامنه ای (ریاست وقت جمهوری اسلامی ایران)، سیریاجمالی در زندگانی استاد شهید مرتضی مطهری، خصوصیات فکری و اخلاقی استاد، علی مطهری؛ تبلور وحدت حوزه و

دانشگاه، حجت الاسلام موسوی جزایری؛ خدا، تنها داند علی کیست: (شعری از علی موسوی گرمارودی، بحث علیت در آثار استاد مطهری، حجت الاسلام دکتر احمدی؛ نشر مذهبی و شیوه نگارش استاد، دکتر نصرالله امام؛ فذ حکیم عبقری هذا هو المطهری: شعری از حسین چوبین؛ شیوه فلسفی استاد شهید مطهری، حجت الاسلام دکتر واعظ زاده خراسانی، روح خدا تنها بود: (شعری از جمالی؛ توضیح ارسطو از تقسیمات علوم و تفسیر ابن سینا، جم کوری؛ ویژگی ها و تأثیر گذاری کلام استاد، محمدرضا سنگری؛ خط المطهری؛ شعری از حسن طرفیعباسی؛ بعد عملی، اخلاقی و مبارزاتی استاد، حجت الاسلام طاهری خرم آبادی؛ نگرشی اجمالی بر شخصیت استاد، داوود سلیمانی؛ داستان راستان شهید مطهری (رسول اکرم و دو حلقه جمعیت) (مقاله لاتین)، جاودانه مرد: شعری از غلام رضاقدسی؛ سیری در کتاب علل گرایش به مادیگری، محمد غریبی؛ مقدمه ای بر تئوریادراکات اعتباری، جم کوری؛ برای مطهری. شعری از احد ده بزرگی؛ ای قامت ستر گایمان و استقامت شعری از سنگری؛ اهتمام و وجهه نظر استاد مطهری در دفاع از دیناسلام، دکتر رضا داوری؛ ای آفتاب دانش و دین، ای مطهری: شعری از موسویگرمارودی؛ شمیم روح خدا داشت در پگاه کلام: شعری از نصرالله مردانی؛ تطور علمالکلام لدی علماء المسلمین، شهید مطهری، ترجمه به عربی: محمود شکیب انصاری؛ شخصیت فقهی استاد مطهری، حجت الاسلام و المسلمین استاد عمید زنجانی؛ مناجات: شعری از جمالی، خشم خون: شعری از معصومه جرجانی؛ در پایان، قطعنامهاولین کنگره بررسی و شناخت جنبه های فرهنگی و علمی استاد شهید مرتضی مطهریدرهشت بند آمده است.

۲۱۲. یادنامه شهید آیت الله مطهری (مجموعه سخنرانی ها)

معاونت امور فرهنگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تهران، انتشارات صحیفه، چاپاول، ۱۳۶۹، ۷۹ صفحه، رقعی.

کتاب شامل مجموعه سخنرانی های ایراد شده در سالگرد شهادت استاد مطهری در دانشگاه تهران در اردیبهشت سال ۱۳۶۹ است که به کوشش معاونت فرهنگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و تدوین شده است.

در ابتدای کتاب، سخنی کوتاه از مقام معظم رهبری درباره ویژگی های علمی و معنوی و... استاد و نیز ضرورت بررسی و تبیین اندیشه و نظریه شهید مطهری از سوی اهل تحقیق و علاقه مند به کار علمی.

در زمینه هایی مانند وجود، انسان، اختیار، عدالت، تاریخ، قضا و قدر، عرفان و... به عنوان مقدمه بیان شده و در ادامه متن سخنرانی آیت الله محمد تقی مصباح یزدی، حجت الاسلام و المسلمین محمدی ری شهری و حجت الاسلام و المسلمین حائرشیرازی در موضوع هایی هم چون، مطهری و آگاهی از زمان، مطهری و عدالت اجتماعی و مطهری و برخورد وی با تحجر آمده است.

۲۱۳. یادواره استاد شهید مرتضی مطهری

شفیعی دارابی، سید حسین، جقمج، جبی ناج، چاپ خانه مهر، ۱۳۶۰، ۳۴۸ صفحه، رقعی.

در ابتدای کتاب پیش از مقدمه، سخنانی از امام خمینی، آیت الله حسینعلی منتظری و آیت الله سید عبدالکریم موسوی اردبیلی درباره

ص: ۲۴۶

جنبه های شخصیتی و علمی استاد آمده است. این مجموعه نیز در هفت بخش به ترتیب زیر تنظیم شده است:

عنوان بخش اول:

سیری کوتاه در حیات و زندگی استاد شهید مرتضی مطهری است. در این قسمت با اشاره به دستگیری و بازداشت آیت الله سید علی حسینی خامنه ای، به سخنان استاد در مورد ویدر دانشکده الهیات دانشگاه تهران اشاره شده است که چنین است: «ما کمتر نمونه ارزنده ای هم چون خامنه ای داریم. آن وقت این نیروها باید این گونهدر و در گوشه های زندان تلف شوند» (ص ۸۷).

ویژگی های استاد مطهری رحمه الله عنوان بخش دوم است که به این موضوع ها اختصاص دارد.

تنها به اسلام اندیشیدن، مبارزه نمودن با گروهک ها و روش های التقاطی، به فکرمرید بازی نبودن و در تمام جنبه ها از حد افراط و تفریط دور بودن از جمله ۲۱ ویژگی شمرده شده در این کتاب است.

در بخش سوم درباره بازتاب گسترده شهادت دلخراش استاد مطهری مطالبی بیان شده است. بینش ها و نظریه های افراد و شخصیت های سیاسی و مذهبی درباره مقام علمی و عملی استاد مطهری عنوان بخش بعدی کتاب است که از بزرگان زیر است:

علامه طباطبایی، آیت الله منتظری، آیت الله مشکینی، آیت الله خامنه ای، شهید دکتر مفتح، آیت الله دکتر بهشتی، آیت الله موسوی اردبیلی، حجت الاسلام انواری، حجت الاسلامهاشمی رفسنجانی، آیت الله جوادی آملی، آیت الله خزاعلی، حجت الاسلام محمد جواد حجتی

ص: ۲۴۷

کرمانی، دکتر عباس شیبانی، دکتر عبدالکریم سروش، شمس آل احمد و مهدی چل تنی.

گفتاری چند از شاگردان استاد مطهری رحمه الله و... عنوان بخش پنجم است. در این بخش، می توان به سخنان آیت الله محمد علی تسخیری، آیت الله دکتر سید مصطفی محقق داماد، دکتر رضا داوری اردکانی که درباره شخصیت استاد ایراد شده اشاره کرد، بخش ششم به «مطهری از دیدگاه خانواده و فرزندان» اختصاص دارد. پس از آن، گروهک های مخالف استاد مطهری، گلچینی از سخنان استاد به همراه شعری از جواد محدثی آورده شده است. اسناد مربوط به استاد بخش ها و مطالب پایانی کتاب را تشکیل می دهد.

۲۱۴. یادواره شهید مطهری

امور تربیتی منطقه هفت، تهران، وزارت آموزش و پرورش اداره کل امور تربیتی، ۱۳۶۴، ۲۴ صفحه.

ص: ۲۴۸

بخش: دوم

پایان نامه ها

اشاره

ص: ۲۴۹

۱. آزادی از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری

قدس، صدیقه، پایان نامه مجتمع علمی آموزشی علوم اسلامی خواهران جامعه الزهرا، ۱۳۷۹، ۷۹، صفحه.

آزادی از بزرگ ترین موهبت های الهی و از متعالی ترین ارزش های انسانی است. از میان موجودات، تنها آدمیان از نعمت عقل بهره مند شده اند. از این رو، این شایستگی رایافته اند که آزاد پا به عرصه وجود گذارند و با اختیار، صراط مستقیم الهی را برگزینند و آزادانه سرنوشت سعادت مند شان را رقم بزنند.

موهبت آزادی به عنوان یک کمال و ارزش انسانی، وسیله و گذرگاه است نه هدف و توقف گاه؛ وسیله ای برای رهایی از اسارت و بردگی، رشد و شکوفایی استعدادها و انجام تکالیف ها و استیفای حقوق؛ گذرگاهی که انسان ها برای فتح قله های والای انسانی سخت بدان نیازمندند.

اندیشمندان تعریف یکسانی از مفهوم آزادی و حدود آن به دست نداده اند. مواردی را که برخی مصداق هایی از آزادی بر می شمارند، شماری دیگر، عین اسارت بدانند و برعکس، مواردی را که برخی محدودیت می پندارند، برخی دیگر آزادی نام نهند.

سرّ بیش تر این اختلاف نظرها را باید در نوع نگرش انسان به هستی

و تفسیر او از جهان خلقت و نیز چگونگی نگاهش به خود انسان جست و جو کرد. بی گمان دیدگاه یک انسانالهی با نظرگاه یک انسان مادی درباره آزادی یکسان نیست. هم چنین دیدگاه دین داران درباره رسالت دین، در تفسیر شان از آزادی و تبیین چهار چوب آن تأثیر بسیاری دارد.

لزوم تبیین گوهر آزادی از دیدگاه اسلام در جامعه اسلامی بر کسی پوشیده نیست. بنابراین، نویسنده در این تحقیق بر آن است تا با استفاده از نظریه های استاد شهید آیت الله مطهری به تبیین این مقوله بپردازد و با بیان مفاهیم گوناگون و منشأ و انواع آزادی، حدود آن را نیز تبیین کند. در پایان نیز به نظریه مکتب اگزیستانسیالیسم درباره آزادی اشاره ای شده است.

مهم ترین عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

توصیف آزادی، مفاهیم کلی آزادی، آزادی چیست؟، ضرورت آزادی بشر درباره ای از مسایل از دیدگاه اسلام، بررسی مفهوم آزادی و دموکراسی در اسلام و غرب، منشأ آزادی از دیدگاه امام راحل رحمه الله، اقسام آزادی، شاخصه های آزادی، آزادی اندیشه و بیان، آزادی مطبوعات، آزادی عقیده و دین، اهمیت نعمت آزادی، مرزهای آزادی از دیدگاه امام خمینیرحمه الله، نظریه مکتب اگزیستانسیالیسم، دیدگاه مکتب اگزیستانسیالیسم درباره آزادی، اعتقاد به خدا از دیدگاه این مکتب، کمال هدفی و کمال وسیله ای و....

۲. آزادی و واکنش دو اندیشه گر احیای تفکر مذهبی در ایران معاصر

(دکتر علی شریعتی و استاد مرتضی مطهری)، روشن، امیر، پایان نامه کارشناسی ارشد (علوم سیاسی) دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی، ۱۳۷۵، ۲۹۷ صفحه.

ص: ۲۵۱

این تحقیق کنکاشی است برای یافتن جایگاه آزادی های مدنی در اندیشه و آرایدکتر علی شریعتی و استاد مرتضی مطهری که دو اندیشمند مذهبی در ایران معاصر بهشمار می روند.

آزادی به معنی نبود موانع است و این که در راه اهداف فرد، دولت یا جامعه سد و مانعی نباشد. افراد نیز تا آن جا آزادند که به آزادی دیگران صدمه ای وارد نیاورند. درمکتب لیبرالیسم که آزادی عالی ترین هدف سیاسی است، دولت یا جامعه نمی توانند آزادی فرد را محدود کنند؛ مگر به سبب قانون.

این قانون نیز نمی تواند خلاف طبیعت انسانی عمل کرده و آزادی طبیعی انسان را محدود کند یا به بهانه مصلحت اجتماعی بر فرد فشار وارد کند؛ چون فرد وجودیاصیل و جامعه وجودی مصنوعی دارد و چیزی بیش از مجموع افراد نیست. در آرا و اندیشه شریعتی و مطهری، آزادی مانند وسیله ای است برای رسیدن به هدف هایمتعالی تر؛ چون برای افراد اهدافی هم چون کمال و سعادت را در نظر می گیرد و آن چه کهمهم است این اهداف هستند.

به همین دلیل، گاهی مواقع، اگر آزادی مانعی برای رسیدن به کمال شود، می توان آن را محدود کرد یا به طور موقت کنار گذاشت.

شریعتی دموکراسی و لیبرالیسم را در یک جامعه عقب مانده به دلیل ناآگاهیتوده ها و وجود سنت های موهوم و انحرافی ممکن نمی داند و به دست آمدن آن رادر زمانی که پیشرفت در یک دوره موقت با نظارت یک رهبر متعهد فراهم شودمی داند.

وظیفه این رهبر متعهد که در دوره موقت می کوشد افراد و جامعه را به کمال و پیشرفت برساند، دادن احساس آزادی به مردم نیست، بلکه باید به آنان در راه شدنشان کمک کند نه تنها تأمین رفا آن ها.

شریعتی اختناق فکری و انحراف عقاید را در چارچوب باورهای رسمی، عامل مرگ فکر و محرومیت جامعه از استعدادهای بسیار و اندیشه های نوین می داند و این راجعیت هولناک در حق بشریت معرفی می کند. بر این باور است کسی که آزادی انسان را از او می گیرد، دیگر هیچ چیز عزیزتر از آن ندارد که به او ارمغان دهد. استاد مطهری آزادی را یکی از لوازم ضروری زندگی می داند و معتقد است مکتبی که به خود اعتقاد و ایمان داشته باشد، آزادی فکری می دهد.

وی به وجود آمدن قرون درخشان تمدن اسلامی را مدیون آزادی و وجود برخوردارهای فکری می داند. مطهری آزادی و دموکراسی را از ضروریات تکامل دانسته و هم چون فیلسوفی استدلال می کند که آزادی حق انسان به ماهو انسان است؛ یعنی حقی است که از استعدادهای انسانی ناشی می شود. وی میان آزادی عقیده و اندیشه تفاوت قایل است و تنها آزادی فکر را می پذیرد، نه آزادی عقیده.

هر دو تفکر آزادی عقیده (مذهبی) را رد می کنند و معتقدند که بعضی عقاید هم چون بت پرستی و گاو پرستی، زنجیری بر دست و پای انسان هستند که فکر را واپسزده و مانع تکامل فرد می شوند و بایستی به زور هم که شده آن ها را از این بند و زنجیر آزاد کرد؛ چون به نفع خود فرد و جامعه است.

۳. امام خمینی رحمه الله و واقعه کربلا در آثار علامه شهید مطهری رحمه الله

ماهروزاده، طاهره، پایان نامه، مجتمع علمی آموزشی جامعه الزهرا علیها السلام،

معرفی شخصیت جامع استاد شهید مطهری که عواطف لطیف بزرگ ترین معلم و مریدوران حاضر امام راحل «قدس سره» را به خروش آورد و او را بی قرار ساخت؛ مردی که حاصل عمر علمی، فلسفی و عرفانی امام رحمه الله بود، کار آسانی نیست.

نه تنها حضرت امام رحمه الله بلکه تمامی فرزندگان دین و دانش، شخصیت استاد مطهری را از جنبه های گوناگون ستوده اند و بیش از هر چیز بهره مندی ایشان از جامعیت در جنبه های گوناگون کمال را با اعجاب عنوان کرده اند.

استاد مطهری جامع حکمت نظری و عملی، اخلاق نظری و عملی و دارای بینش عرفانی، سیاسی، اجتماعی و تربیتی... بود.

او حکیمی فرزانه، فقیهی مجتهد و کوشا، معلمی نمونه، مربی والامقام و نویسنده ای توانا بود. هر زمان که اندیشه ای مخالف دین و اسلام به بازار عرضه می شد، او بود که با کلمات قوی و سخنان نافذ و نوشتاری مستدل به مقابله با آنان می پرداخت و حقیقت را برای ره پویان آشکار و نمایان می کرد.

بر ما لازم است که از آثار پرمایه و عمیق استاد حداکثر بهره برداری را به عمل آورده و در این زمان که دشمن در تهاجم همه جانبه فرهنگی خود از دوست و دشمن یاری می گیرد تا دستاوردهای انقلاب و ارزش های اسلام را کم رنگ و به تدریج از صحنه گیتی حذف کند، نیازمند آنیم که از آثار گران بها و پرمایه استاد سودجوییم.

تحقیق حاضر که از دو بخش تحریف های عاشورا و اسوه های عاشورا تشکیل شده است، تلاشی است تا واقعه بزرگ عاشورا را از

دیدگاه بزرگ مردمی چون استاد شهید مرتضی مطهری بررسی و تبیین کند. برخی عنوان‌ها و موضوع‌ها چنین است:

تحریفات عاشورا، معنا، اقسام و عوامل تحریف، نمونه تحریفات، نقد و بررسی، رسالت و وظیفه ما، کلام امام خمینی «ره» در توصیه به خطبا و نوحه سرایان و عزاداران، اسوه‌های عاشورا، سیدالشهدا علیه السلام و کرامت نفس، اصحاب امام حسین علیه السلام، اسوه‌های اخلاقی و مظهرین کمال انسانی و....

۴. اندیشه سیاسی شهید مطهری

قربان‌نیا، حسن، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینیرحمه الله، قم.

۵. اندیشه‌های سیاسی و اجتماعی شهید مطهری رحمه الله

سازگاری اردکانی محمود، پایان‌نامه کارشناسی ارشد (معارف اسلامی و علوم سیاسی)، دانشکده معارف اسلامی و علوم سیاسی، دانشگاه امام صادق علیه السلام، ۱۳۷۳، ۲۶۰ صفحه.

چکیده: در میان متفکران ایرانی و غیر ایرانی، شخصیت‌های معروفی از محققان و فیلسوفان و شاعران هستند، ولی جامعیتی که در شخصیت ایشان وجود داشت دلبرتری او بر دیگران به شمار می‌رود. او یک فقیه و مجتهد بود و شیوه فقاہت را خوبی دانست و به دام افکار التقاطی شرق و غرب نمی‌افتاد؛ آن‌گونه که بسیاری از اندیشمندان مصلح و طرفدار تجدید حیات دوباره اسلام هم چون اقبال به دام افکار التقاطی افتاده‌اند. یک فیلسوف بود و با معارف اسلام آشنایی داشت؛ سخنوری بود که می‌توانست همه آن‌چه را می‌داند به زبان بیاورد. نویسنده‌ای بود که می‌توانست همه دانش‌های خود را بنویسد. دارای بینش سیاسی و

ص: ۲۵۵

فکری بود و مهم ترین جنبه های شخصیت ایشان نقش وی در احیای تفکر اسلامی بود.

به طور کلی، ایشان جزو نادرترین شخصیت هایی بود که جنبه های گوناگون در وجودش تجلی داشت. از این رو، می توان ایشان را یکی از پرچمداران احیای تفکر اسلامی در فضای فرهنگ امروزی به شمار آورد. تحقیق حاضر، بخشی از این مهم را بر عهده گرفته است.

کوشیده ایم آرا و اندیشه های سیاسی و اجتماعی این استاد فرزانه را از لابه لای کتاب ها و آثار ایشان جمع آوری کنیم و پس از تجزیه و تحلیل، آن ها را در اختیار دوستداران علم و ادب قرار دهیم.

۶. بررسی اندیشه های اجتماعی متفکر شهید استاد مرتضی مطهری

باقی نصر آبادی، علی، پایان نامه کارشناسی ارشد، (جامعه شناسی) دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، ۱۳۷۳، ۴۸۳ صفحه.

چکیده: استاد مطهری جدایی علوم از فلسفه را بزرگ ترین ضایعه برای تاریخ علمشمرده اند. علوم به سبب این جدایی مجبور شده اند که بحث از موضوع های خود را کنار گذارده و به صورت اصول موضوعی از کنار آن بگذرند. به بیان دیگر، علوم در دوران جدید بحث خود را از نیمه راه شروع کرده و تنها نیمی از مسایل را طرح و بررسی می کنند و نیمه دیگر را که نیمه اولی و ابتدایی بوده و نیمه دوم بر پایه آن است، کنار می گذارند. برای مثال، بحث از معرفت و تطّور آن که در جامعه شناسی دینی طرحی گردد، مبتنی بر بحث حقیقت جامعه است، ولی در علوم، بحث از هستی جامعه فراموش شد و تنها به صورت پیش فرض مقبول افتاد و سپس فرع هایی بر آن افزوده شد.

ص: ۲۵۶

تطور نظام های سیاسی، تحول سیستم های اخلاقی و تطور نظام های اقتصادی و تغییر تاریخی نظام های معرفتی جامعه، چگونه می تواند بدون ارتباط با هستی‌خود جامعه باشد. در نوشته های استاد مطهری، تقریباً همه بررسی ها با عقل ریشه‌یاب شروع می شود. روش عقلی روش غالب تفکر ایشان است. هر مسئله اجتماعی، پیش از هر تحلیل جامع شناسانه، تحلیل فلسفی می شود. مثلاً تبعیض ها و نابرابری های اجتماعی، تنها در حد یافتن علل اجتماعی نابرابری ها متوقف نمی ماند، بلکه ابتدا تفاوت در هستی و سپس در جوامع و انسان ها مورد بررسی قرار می گیرد.

۷. بررسی عقل و وحی از دیدگاه شهید مطهری در اصول

عظیمی دخت شورکی، حسین، پایان نامه کارشناسی ارشد (الهیات و معارف اسلامی و ارشاد)، دانشگاه امام صادق، دانشکده الهیات و معارف اسلامی و ارشاد، تهران، ۱۳۷۷، ۱۳۵ صفحه.

رابطه عقل و وحی، از جمله موضوع هایی است که سابقه آن در تاریخ تفکر بشری به پیش از دو هزار سال می رسد. این که عقل در قلمرو دین چه جایگاهی دارد و این که آیا ایمان به یک نظام اعتقادی دینی، همواره بایستی بر اساس معیارهای عقلانی باشد و به تعبیری دیگر این که آیا تمسک به باورهای دینی، فهم و دفاع از آن باورها، به وسیله عقل و تعقل، جایز است یا خیر، از جمله پرسش هایی هستند که در این مسئله مورد بحث قرار می گیرند. در این راستا، کوشیده ایم پاسخ پرسش های بالا را با توجه به اندیشه های آن بزرگوار بیابیم.

بنابراین، کوشیده ایم تا با کنکاش در معانی گوناگون عقل و دین و ارایه تقسیم بندی جدیدی از دیدگاه های موجود درباره رابطه این دو، دیدگاه استاد شهید مطهری را در اینباره جست و جو کنیم.

در بخش دوم نیز بیشترین کوشش‌ها، بر این محور بوده است تا رویکرد عقلانی‌آن شهید عزیز را در برخورد با باورهای اساسی دین اسلام نشان دهیم. از این رو، در بخش دوم، فصل‌های توحید، نبوت، معاد، عدل و امامت مطرح می‌گردد و دفاع و فهم‌فلسفی استاد شهید مطهری از این باورها به نمایش گذاشته می‌شود.

۸. بررسی فلسفه ایده آلیسم (برکلی، بائلر) و رئالیسم در فلسفه اسلامی (علامه طباطبایی، استاد مطهری) و رابطه این دو مکتب با مسایل تربیتی.

ندایی، هاشم، رساله دکتری (علوم تربیتی - گرایش فلسفه تعلیم و تربیت)، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تربیت معلم، ۱۳۷۳، ۳۶۰ صفحه.

چکیده: یک: ایده آلیسم

۱. نمی‌توان وجود و ادراک را آن‌گونه که برکلی عقیده دارد مساوی داشت؛ زیرا از تحلیل‌این جمله مطابقت و تساوی وجود و ادراک ناشی نمی‌شود و مساوی دانستن آن دو خلط مقام ثبوت و اثبات است.

۲. از نظر برکلی که وجود مساوی ادراک است، به هیچ وجه انکار جوهر مادی آن‌گونه که برکلی می‌گفت نتیجه نمی‌شود.

۳. برکلی جهان خارج و علم به آن را به طور کلی نفی نمی‌کند، بلکه وی جهان (جوهر) مادی مستقل از ادراک را نفی می‌کند، اگر چه نظریه شناخت برکلی سرانجام به دلیلحسی مذهب بودن او به نفی جهان خارج می‌انجامد؛ زیرا وی می‌خواهد مشکل نظریه‌شناخت خود را با یک اعتقاد مذهبی و متافیزیکی (خدا) دفع کند. با این که وی اندیشه‌ای

ص: ۲۵۸

تجربی (حسی) دارد.

۴. برکلی به نوعی جهان خارج (بر اساس نظر خودش) قایل است و تنها جهان مادیخارج از ذهن و ادراک انسان را انکار می کند. بنابراین، نمی توان او را در ردیف سفسطاییان قرار داد.

۵. طرد و نفی ماده در نظریه برکلی مقدمه ای برای اثبات اصالت روح و خداست.

۶. اعتقاد به وجود خداوند در ایده آلیسم به ویژه فلسفه برکلی نقش اساسی دارد و خداعنایت آفرینش به شمار می رود (یکی از موارد هماهنگی با رئالیسم اسلامی است)

۷. ارزش های اخلاقی کلی، مطلق و تغییرناپذیرند؛ چون منبع ارزش ها خداوند است و دین و اخلاق نیز به هم پیوستگی کامل دارند. (مورد اشتراک با رئالیسم اسلامی)

۸. شر امری عدمی و منفی است و در جهان، خیر، اصیل است و شر امری تبعی (نقطه اشتراک با رئالیسم اسلامی)

۹. بعد اصیل انسان بعد روحانی اوست. بنابراین، انسان شریف ترین و برترین آفریده های خداوند است و به لحاظ دارا بودن دو ویژگی مهم، یعنی عقل و اختیار (اراده) دارای جایگاه ویژه ای است. (این مورد نیز از موارد اشتراک با رئالیسم اسلامی است).

۱۰. نظریه توافق (که ملاک درستی معرفت از نظر ایدئالیسم است) در زمینه معرفت هایتحلیلی و منطقی درست است، ولی درباره معرفت های ترکیبی و غیر تحلیلی کارایی ندارد و کافی به نظر نمی رسد. (این مورد از نکات مورد اختلاف با رئالیسم اسلامی است).

ص: ۲۵۹

۱۱. در جریان تعلیم و تربیت، آن چه از نظر ایدئالیسم مهم است، ایده آل است و اینایده آل که اساس جهان را تشکیل می دهد، خدا است و تمام فعالیت های تربیتی باید به سمت و سوی او باشد. (این مورد نیز از موارد هماهنگی با رئالیسم اسلامی است) و چون انسان دارای ویژگی مهم عقل و اختیار است، بنابر این تنها موجود قابل تربیت است و باید در جریان تعلیم و تربیت و رشد بر عقل و اختیار وی تکیه شود. اگر چه معلم بر اساس نظر ایده آلیست ها نقش اصلی و اساسی را در جریان تعلیم و تربیت دارد، ولی باید توجه داشت که اهمیت دادن به نقش معلم و سمت و سو دادن تعلیم و تربیت به سوی ایده آل (خدا)، نباید بر دیگر جنبه ها اثر بگذارد.

۱۲. تکیه بر آموزش های اخلاقی و رشد ویژگی های اخلاقی در جریان تعلیم و تربیت، یکی از ویژگی های نظام تربیتی مکتب ایده آلیسم است (رئالیسم اسلامی نیز چنین ویژگی را در تربیت قایل است).

رئالیسم اسلامی

۱. فلسفه رئالیسم اسلامی از مکتب ایده آلیسم که موجودات جهان را وابسته به انسان و ادراکات او تلقی می کنند متمایز است.
۲. فلسفه علامه طباطبایی و استاد مطهری جزو مکتب رئالیسم است، ولی با توجه به ویژگی هایی که دارد با آن نیز متفاوت است. بنابراین، می توان آن را رئالیسم اسلامی نامید.
۳. رئالیسم اسلامی اعتقاد به وجود جهان خارج از ذهن (واقعیت قائل شدن برای موجودات خارجی) را یک اصل اساسی و فطری می داند که سر حد ایده آلیسم و رئالیسم است.

۴. جهان بینی رئالیسم اسلامی خدا محوری است؛ یعنی جهان، ماهیت از اوایی و به سوی اوایی دارد و غایت جهان هستی خداوند است. (نقطه اشتراک با ایده آلیسم).

۵. انسان دو بعد جسمانی و روحانی دارد که بعد اصیل او همان بعد روحانی است (اصالت روح) که ویژگی های مهم عقل و ایمان، اختیار و فطرت را داراست. بنابراین، مشکل ثنویت روح و بدن به خوبی حل می شود. (از طریق حرکت جوهری، الروح جسمانیه الحدوث و روحانیه البقاء).

۶. ارزش ها و اصول اخلاقی کلی و مطلق هستند و به من ملکوتی انسان که جنبه خداییدارد مربوط می شوند. به عبارت دیگر، منبع ارزش ها در خدا و ریشه اخلاق در دیناست.

۷. وصول علم به جهان خارج امکان دارد و ادراک یک کار ابداعی نفس و حس است. (حس شرط لازم است؛ نه شرط کافی) عقل و حس هر دو ابزار شناخت هستند و منابع شناخت نیز چنین است: طبیعت، عقل، قلب و دل، تاریخ و وحی که نشانگر جامعیت آناست.

۸. ملاک درستی معرفت مطابقت ذهن با امر خارجی است (نظریه مطابقت) که در مقابل نظریه توافق قرار دارد.

۹. رئالیسم اسلامی فلسفه تربیتی و (نظام تربیتی) ویژه دارد که با فلسفه تربیتی دیگر مکتب ها از جمله ایده آلیسم تفاوت دارد؛ یعنی هدف، اصول و مبانی و روش ویژه ایدارد: اول این که تعلیم و تربیت آن دینی و الهی است. به همین دلیل، هدف غایی و نهایی آن احیای فطرت انسانی یعنی قرب به خداوند و پرورش بنده صالح است. دومین بر تربیت عقلانی و نقش آن در پرورش شخصیت دانش آموز تاکید دارد. بنابراین،

می توان گفت تعلیم و تربیت رئالیسم اسلامی تعلیم و تربیت معنوی و عقلانی است.

۱۰. تکیه بر آموزش های اخلاقی و رشد ویژگی های اخلاقی در جریان آموزش و پرورش.

۱۱. علم و ایمان دو رکن اساسی برای تربیت و رشد هماهنگی انسان (انسان ایده آل) است.

۱۲. از ویژگی های مهم این نظام تربیتی، جامعیت داشتن، همگانی بودن، تقدم تزکیه بر تعلیم و ادب در کسب علم و دانش (از لحاظ، افراد، زمان، مکان، و منبع اخذ) و... است.

۹. بررسی موضوعی آثار استاد شهید مرتضی مطهری (بخش اول) تعلیم و تربیت در اسلام (طرح پژوهشی)

محمد حسینی، فاطمه، فرشته جعفری (پژوهشگر)، تهران، صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، مرکز تحقیقات، مطالعات و سنجش برنامه ای (مجری طرح)، ۱۳۷۵.

چکیده: این پژوهش به بررسی مفهوم و روش تعلیم و تربیت، تفکر و تعلیم و تربیت، اخلاق و تعلیم و تربیت، علم و تعلیم و تربیت، معلم و متعلم، نقش عبادات در برنامه تربیتی اسلام، تعلیم و تربیت کودک، نقش کار در تعلیم و تربیت، در اندیشه استاد مطهری پرداخته است که هر کدام از سر فصل های مطالب به مجموعه های زیر تقسیم شده و به طور مفصل درباره آن ها بحث شده است.

این مطالب به قرار زیر است:

استعدادهای روحی انسان و اقسام آن و اهتمام رسول اکرم صلی الله علیه و آله در امر تعلیم و تربیت، اهتمام رسول اکرم صلی الله علیه و آله و اهتمام تعلیم و تربیت مسلمانان

صدر اسلام، ارزش تفکر و نتایج تربیتی آن از دیدگاه قرآن و روایات، استقلال فکری در نظام تعلیم و تربیت اسلام، اهتمام علما و فقهای اسلام در امر تعلیم از جهت پرورش فکر و عقل، رابطه میان تفکر و تعلیم و تربیت در اسلام، غریزه پرسش در انسان و روش برخورد مربیان با آن، آزادی اخلاقی و تعلیم و تربیت از دیدگاه دانشمندان غربی، تأثیر تربیتی مراقبت و محاسبه نفس از دیدگاه قرآن، حدیث و اخلاق اسلامی، اهمیت و ضرورت تحصیل علم در روایات، حدیثی در زمینه ارزش و اهمیت تحصیل دانش، داستان غزالی و فراگیری روشن صحیح علم از دزدان قافله و واگذاری تربیت کودک به مهد کودک از دیدگاه راسل.

لازم به یادآوری است که نوع طرح کاربردی قلمداد می شود.

۱۰. بررسی نظرات استاد شهید مطهری در تفسیر و علوم قرآنی

فتاحی زاده، فروغ، پایان نامه کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث، دانشگاه قم، ۱۳۷۸.

پژوهش حاضر در بردارنده دیدگاه های شهید مطهری در زمینه تفسیر و علوم قرآنی است.

این مباحث در دو بخش فراهم آمده است: بخش اول به علوم قرآنی اختصاص دارد و در آن موضوع های زیر بحث شده است: وحی: ناسخ، منسوخ، محکم و متشابه، اعجاز، صیانت از تحریف، ظاهر و باطن، حروف مقطعه، تعداد آیات و سوره و حروف قرآن، عام و خاص، مطلق و مقید. بخش دوم به تفسیر اختصاص دارد و در آن روش تفسیر استاد مطهری و نیز آیات هایی که او تفسیر کرده، بررسی شده است.

ص: ۲۶۳

۱۱. تغییرات اجتماعی در دیدگاه دو تن از متفکران مسلمان در صد ساله اخیر مرحوم شهید استاد مطهری و علامه طباطبایی.

سمیعی ظفرقندی، نصرت الله، پایان نامه کارشناسی ارشد (جامعه شناسی)، دانشکده علوم اجتماعی و تعاون، دانشگاه تهران، ۱۳۷۰، ۱۹۱ صفحه.

در این رساله دست یابی به اهداف زیر بررسی شده است:

اولاً کشور ما اسلامی است و بحث تغییر در میان مباحث اجتماعی کم تر به چشم می خورد. جا دارد مقدمه ای برای گسترش بحث دگرگونی های اجتماعی گشوده شود تا آیندگان آن را تکمیل کنند.

دوم این که پس از انقلاب اسلامی، یکی از توصیه های امام خمینیرحمه الله توجهدانشجویان به آثار استاد شهید مطهری بوده است. از این رو، شایسته است که بنا به تکلیف، از این گنجینه گران سنگ توشه بگیریم.

سوم این که بحث تغییر بیش از همه مباحث اجتماعی دستاویز و مورد سوء استفادهمارکسیسم قرار گرفته و تکیه استاد شهید مطهری و علامه طباطبایی نیز نقد این مطالب است. از این رو، شایسته است تا به این مطالب پرداخته شود.

۱۲. جامعه شناسی دین و سیاست (بررسی آرای شهید مرتضی مطهری و مرحوم مهندس مهدی بازرگان)

برات نژاد، محمدرضا، پایان نامه کارشناسی ارشد (جامعه شناسی)، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، ۱۳۷۶، ۱۶۴ صفحه.

چکیده: رابطه دین و سیاست، به دخالت عالمان دینی در سیاست محدود نمی شود و اینتها یکی از وجود این رابطه است. مسئله اساسی رابطه دین و سیاست به موضوع اساسی تر تفکیک حوزه دینی از غیر دینی باز می گردد. به هر تقدیر، پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، دین

ص: ۲۶۴

و سیاست بیش از هر زمان دیگر به هم نزدیک شده اند. همعالمان دینی بر مسند زمامداری و حکومت قرار گرفته اند و هم می کوشند تا بر مبنای آموزش های دینی، جامعه را اداره کنند، ولی حاکمیت دین و حکومت دینی نمی تواند بحث مهم رابطه دین و سیاست را پایان بخشد. به ویژه پس از دو دهه از تشکیل حکومت بر مبنای دین و پاره ای موفقیت ها و ناکامی ها و در گرفتن این بحث که به چه میزان می توان عملکرد حکومت را به دین نسبت داد، دوباره موضوع رابطه دین و سیاست در صدر موضوع های مطرح در محافل گوناگون علمی فرهنگی و سیاسی قرار گرفت و افراد گوناگون از حوزه و دانشگاه درباره آن به اظهار نظر پرداختند.

وجود چنین فضایی در این برهه زمانی ویژه، انگیزه ای شد تا نگارنده درباره این موضوع بیندیشد. نویسنده در این رساله در پی آن است تا با بررسی آرای دو اندیشمند که یکی پرورش یافته حوزه های علمیه بوده، ولی با دانشگاه و دانشگاهیان نیز ارتباط نزدیک داشته (شهید مطهری) و دیگری که پرورش یافته دانشگاه و آشنا به دانش های جدید بوده و با حوزه علمیه و علوم آن و متون دینی نیز آشنا بوده است (مرحوم بازرگان)، در روشن کردن این موضوع گام بردارد و در این راستا در حدّ توان از نظریه های جامعه شناسان نیز بهره برد. تلاش برای این است تا دو اندیشمند مورد نظر را در قالب مفاهیم و نظریه های جامعه شناسی توضیح دهد.

۱۳. حدیث و حدیث شناسی در آثار شهید مطهری

کوشکی، ماهرخ، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه قم، دانشکده الهیات و معارف اسلامی، علوم قرآنی و حدیث، ۱۳۸۱، ۱۳۶ صفحه.

ص: ۲۶۵

این تحقیق شش فصل دارد:

فصل اول مربوط به واژه شناسی حدیث، شرط راوی حدیث و جرح راوی است. هم چنین در این فصل تعریف های شهید مطهری از چند اصطلاح حدیثی نیز آمده است. در فصل دوم نیز، مطالبی درباره تاریخ حدیث، مهم ترین کتب حدیثی سنی و شیعی، نقش ایرانیان در تاریخ حدیث، جعل حدیث و اخباریون از نظر استاد را تبیین شده است.

فصل سوم درباره فقه الحدیث است و در آن نمونه هایی از احادیث بررسی شده به وسیله شهید مطهری بیان شده است.

در فصل چهارم روش های شرح حدیث به وسیله استاد بیان گردیده و نمونه هایی از آثار ایشان آمده است. فصل پنجم مربوط به کاربرد حدیث به وسیله استاد در مباحث عقیدتی، فقهی، اخلاقی و تفسیر قرآن است. در فصل ششم سخنان استاد درباره نقش حدیث در پیشرفت فلسفه، نظر اهل حدیث درباره مباحث فلسفی و عقلی و پاسخگویی الهی به آنان بیان شده است. پس از این مطالب، اندیشه های کلامی و فلسفی حضرت علی علیه السلام مطرح شده و سپس نمونه هایی از حدیث در مباحث فلسفی استاد مطهری نیز آورده شده است.

۱۴. رابطه انسان با خدا در نگرش استاد مطهری و اگزیستانسیالیسم الهی

عبدالحسینی، طیبه، پایان نامه کارشناسی ارشد، مرکز آموزش خواهران، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۰.

۱۵. سبک رهبری رهبران اسلامی (حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیهم السلام) در آثار شهید علامه مطهری

رضایی زاده، محمود، پایان نامه کارشناسی ارشد (رشته معارف اسلامی و مدیریت)، دانشگاه امام صادق علیه السلام، ۱۳۷۶، ۸۲ صفحه.

ص: ۲۶۶

چکیده: با توجه به جهان بینی اسلامی رهبران جوامع اسلامی و در نتیجه نگرش ویژه آن ها درباره انسان از سویی و اهمیت نقش نگرش رهبران درباره انسان در سبک رهبریان ها از سوی دیگر، به اهمیت و ضرورت این تحقیق پی می بریم. سبک رفتار رهبر براساس شیوه اندیشه و درباره منشأ اختیار خود و طبیعت انسان است. رهبری که سبکآمرانه برای خود برگزیده است منشأ قدرت خود را در مقام خود دانسته و انسان را موجودی ذلیل و... غیر قابل اعتماد می داند (تئوری ۷)، ولی رهبری که سبکدموکراتیک را برای خود برگزیده است، منشأ قدرت خود را افراد تحت رهبری خود دانسته و انسان را موجودی می داند که اگر به شیوه درست (تربیت) شود، در کار خودخلاق و خود فرمان خواهد بود (تئوری ۷).

هر چند با ارایه مدل سه بعدی اثر بخشی رهبر مشکل وجود نداشتن بهترین سبک رهبری تا اندازه ای حل شده، ولی با توجه به ایدئولوژی اسلامی، رهبران مسلمان باید در چارچوب ایدئولوژی ویژه، خود سبک رهبری خاص خود را داشته باشند. بر اساس اظهار نظر محققان سبک رهبری، نتایج به دست آمده در این زمینه به طور مطلق برای تمامی مدیران و شرایط زمانی و مکانی قابل اتکا نیستند.

تحقیقات انجام شده به وسیله لیرکت، هالپین و وانیر و هم چنین تحقیقات انجام شده در یک مجتمع صنعتی کشور نیجریه این مطلب را تأیید می کند.

با توجه به تنوع نظریه های موجود درباره سبک رهبری و در مواردی وجود نظریه های ضد و نقیض با یکدیگر، لازم است از زاویه مباحث ارزش سبک رهبری مطلوب ارایه شود. و گرنه ممکن است رهبران

مسلمان با انتخاب یکی از الگوهای رفتاری ارایه شده به وسیله محققان غربی و به کارگیری آن، از فرهنگ و آموزش های اسلامی دوری گزینند.

با توجه به نقش موثر الگو در تربیت افراد، ارایه سبک رهبری اسلامی به رهبران اسلامی به عنوان الگوی رفتاری آنان گامی بلند برای تربیت درست آن ها است. قرآن کریم، حضرت پیامبر را در اقتدا به دیگر پیامبران فرمان داده و هم چنین حضرت ابراهیم علیه السلام و حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله را به عنوان الگوی مسلمانان معرفی کرده است.

در این تحقیق، سبک رفتاری پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیه السلام در قبال دو دستمسایل اصولی و مسایل شخصی؛ یعنی سبک رهبری آنان بررسی شده است و به این پرسش پاسخ داده می شود که آیا پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیه السلام در قبال همه مسایلیکسان رفتار می کردند؛ یعنی سبک رهبری واحد داشتند و یا بر اساس اختلاف ماهیتمسایل، دارای سبک های رفتاری متفاوتی بودند.

با توجه به اهمیت و اعتبار آثار شهید مطهری رحمه الله، این تحقیق در چارچوب آثار آن شهید و الامقام انجام شده است.

۱۶. سفینه انقلاب فرهنگی

اصلانی، ابراهیم، (پژوهشگر) تهران، دانشگاه تربیت معلم (مجری) ۱۳۶۹.

چکیده: هدف طرح حاضر، بررسی، استخراج و تدوین نظریه های استاد شهید مطهری، دکتر علی شریعتی و جلال آل احمد درباره فرهنگ و انقلاب فرهنگی است که با روش مطالعه کتابخانه ای و بررسی متون انجام شده است تا رهنمودی بر سیاست گذار فرهنگی کشور و دست یافتن به شیوه های مناسب در راه تحقق اهداف انقلاب فرهنگی شود. این طرح در شش بخش تنظیم شده است. هر بخش تعریف، شیوه ها،

ویژگی‌ها و هدف مطلب اصلی را در بر می‌گیرد و نظریه‌های بزرگان یاد شده را درباره آن موضوع بیان می‌کند. سرفصل‌های مطالب به ترتیب چنین است:

استعمار فرهنگی، روشن فکر و ویژگی‌های آن، مبارزه با فرهنگ غربی، تعلیم و تربیت اسلامی، جایگاه علم و عالم در اسلام و ویژگی‌های فرهنگ غربی و آثار آن بردانشگاه‌های ما هستند. لازم به یاد آوری است که نوع طرح فوق بنیادی است.

۱۷. شخصیت فلسفی شهید مطهری رحمه الله و ابتکارات او در فلسفه.

حاج زین العابدینی، عباس، پایان نامه کارشناسی ارشد (معارف اسلامی و تبلیغ)، دانشگاه امام صادق علیه السلام، دانشکده الهیات و معارف اسلامی و ارشاد، تهران، ۱۳۷۳، ۱۴۵ صفحه.

مسائل اساسی که در بررسی آثار فلسفی استاد مورد توجه نویسنده در نگارش رساله بوده است، به طور کلی عبارتند از:

ویژگی‌های استاد مطهری در آموزش فلسفه، ابتکارات فلسفی استاد، استاد مطهری و فلسفه تطبیقی.

طبیعت موضوع‌های فلسفی به گونه‌ای است که آموزش آن همراه با دشواری‌های ویژه خود است.

اگر مدرس فلسفه و نویسنده کتاب‌های فلسفی به خوبی این دشواری‌ها و راه‌های خلاصی از آن‌ها را نشناسد، جلسه درس او و کتاب فلسفی او جذابیت و تأثیر مطلوب را نخواهد داشت. متأسفانه باید اعتراف کرد که بیش‌تر جلسات درس فلسفه و کتاب‌های فلسفی دچار این کمبودند. به اعتقاد بسیاری از آشنایان از توفیق‌های استاد مطهری ارایه مطالب فلسفی در قالبی جذاب، مؤثر و ریاست؛ به گونه‌ای که

مطالعه کتاب های فلسفی استاد، بر خلاف بیش تر کتاب های فلسفی که خشک و خسته کننده هستند، سبب شوق و تحریک خواننده در تعقیب مسئله می شود. بررسی ویژگی هایی که سبب این امتیاز شده است، کاری است که در فصل اول صورت می گیرد.

در فصل دوم نوشته ها و استنتاج های جدیدی را که استاد مطهری از مسایل گوناگون فلسفی داشته است، مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند. فصل سوم نیز عهده دار گزارش مهم ترین بحث های فلسفه تطبیقی انجام گرفته به وسیله استاد است.

۱۸. گفت وگویی در ذات حق تعالی (در فلسفه اسلامی)

امجدی، محمد حسن، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه قم، مرکز تربیت مدرس، رشته الهیات و معارف اسلامی، ۲۵۱ صفحه.

مباحث این رساله کوشش کوتاهی است درباره بخشی از آن چه که در فلسفه اسلامی با عنوان الهیات بالمعنی الاخص خوانده می شود که در زمینه شناخت ذات حق تعالی است. این مباحث در دو بخش تدوین شده است.

بخش اول شامل مباحث معرفت شناسی ذات حق تعالی است. در این قسمت تلاش شده است به مباحث و شبهه هایی که به انکار شناخت خدا می انجامند، پرداخته شود و پاسخ آن ها نیز از فلسفه اسلامی ارایه گردد.

امروزه ریشه بسیاری از شبهه ها از فلسفه غرب نشأت گرفته است. در این رساله تلاش شده است ابتدا ریشه فلسفی این شبهه ها روشن شود و پس از تبیین موضوعات مختلف، با مبانی فلسفه اسلامی، پاسخی متناسب به آن ها داده شود. در این کار، از آثار گران قدر علامه طباطبایی و استاد شهید مطهری، بهره فراوان برده شده است.

۱۹. مباحث علوم قرآنی در آثار شهید مطهری رحمه الله

صادقی، مسعود، پایان نامه کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث، دانشگاه آزاد اسلامی تهران، واحد مرکزی، ۱۳۷۹.

این پایان نامه شامل هجده فصل با این عنوان ها است:

فصل اول: عظمت قرآن، فصل دوم: تفسیر قرآن، فصل سوم: وحی، فصل چهارم: لغات قرآن، فصل پنجم: اسباب نزول، داستانی درباره ولیدبن مغیره، داستان افک، فصل ششم: عدم تحریف قرآن، تحریف در لغت، تحریف در اصطلاح، واژه تحریف در قرآن، فصل هفتم: تأویل، فصل هشتم: نسخ، فصل نهم: محکم و متشابه، فصل دهم: حروف مقطعه، فصل یازدهم: مطلق و مقید، فصل دوازدهم: عام و خاص، فصل سیزدهم: اعجاز قرآن، فصل چهاردهم: ترجمه قرآن، فصل هفدهم: علم قرائت، فصل هجدهم: واژه نامه علوم قرآنی.

۲۰. مبانی تحول اداری از دیدگاه شهید مطهری

اکاوه، میترا (پژوهشگر)، تهران، سازمان امور اداری و استخدامی کشور، (مجری)، اردیبهشت ۱۳۷۰.

چکیده: پژوهشی است پیمایشی که نگاه اسلام را در موضوع های خود تحلیل کرده وزیر ساخت های مطمئن را برای ادامه تحقیق در هر موضوع به دست می دهد. چنان که در خلال هر بحث، افزون بر بهره گیری محتوایی، می توان به شیوه مواجهه با مسئله، هم چنین استعداد و برد هر موضوع در این رویارویی دست یافت و به فکر تأسیس موضوع های جدیدی با همین متدولوژی افتاد.

ص: ۲۷۱

به طور کلی محورهای مورد بحث در این پژوهش دارای شش فصل اصلی باعنوان های زیر است:

مبانی حقوقی تحول اداری، مبانی شناختی تحول اداری، مبانی روانشناختی تحول اداری، فرازهای اقتصادی تحول اداری، مبانی سیاسی و ارگان فقاقت.

لازم به یادآوری است که نوع این طرح کاربردی است.

۲۱. مبانی روان شناسی اجتماعی در آثار استاد مطهری (۱. نهاد خانواده؛ ۲. عنصر امر به معروف و نهی از منکر؛ ۳. انسان در جهان بینی اسلامی)

مرتضایی علیرضا، عباسی، احمد واعظی (پژوهشگر) تهران، معاونت پژوهشگاه دانشگاه علوم پزشکی ایران، دفتر مطالعات اسلامی (مجری)، ۱۳۶۷.

چکیده: برخی آثار استاد مطهری بار روان شناسی اجتماعی دارند. در این زمینه، با توجه به اصول علمی و پایه ای که در زمینه روان شناسی اجتماعی هست، آثار مربوط تعیین و انتخاب شده اند. هدف از این کار، نمایاندن گوشه ای از فرهنگ و تمدن اسلامی در رابطه با علوم انسانی است به شکلی در جوامع اسلامی به ویژه ایران در سطوح عام و به ویژه دانشگاهی (علوم انسانی، علوم اجتماعی) مورد استفاده قرار می گیرد.

لازم به یادآوری است که نوع این طرح بنیادی به شمار می رود.

۲۲. مبانی روان شناسی اسلامی در آثار استاد شهید مرتضی مطهری

واعظی، احمد (پژوهشگر)، تهران، دانشگاه علوم پزشکی، دفتر خدمات پژوهشی، دفتر مطالعات اسلامی در بهداشت روانی (مجری)، ۱۳۶۸.

ص: ۲۷۲

چکیده: برای شناخت بهتر از توانایی های بالفعل و بالقوه جامعه اسلامی و اندیشمندان صاحب نظر در مسایل اجتماعی و روانی لازم است آثار و عقاید فلاسفه و دانشمنداناسلامی را در حد امکان ارزیابی کنیم. در این پژوهش این کار بر اساس آثار فیلسوف و متفکر ارزشمند شهید آیت الله مطهری صورت گرفته و خلاصه آن به صورت نظریه ها و تئوری های روانی اجتماعی بر مبنای ایدئولوژی اسلامی ارائه شده است.

لازم به توضیح است که نوع طرح بنیادی است.

۲۳. معاد از دیدگاه استاد شهید مطهری رحمه الله

موسوی پور، ایمان، پایان نامه مجتمعی علمی و آموزشی خواهران جامعه الزهرا علیهاالسلام، قم، ۱۳۷۸، ۸۰، صفحه.

استاد شهید مرتضی مطهری از اندک دانشمندان مسلمان است که افکار و اندوخته هایش بر پایه های استوار، بنا شده و دارای فکر نظام یافته و سیستماتیک است. نگاه اجمالی بر آثار بر جای مانده از ایشان، نشانگر این واقعیت است.

او با بهره مندی کامل از تمامی ویژگی ها و شرایط لازم برای یک مفسر گام هایبلندی در راستای تبیین و ارائه مکتب تربیتی قرآن برداشت، ولی اندوخته ها و یافته هایارزشمند استاد هنوز در آثار گوناگون ایشان پراکنده است. ارائه نظام مند آن ها یک نیازشمرده می شود و می توان گفت از مهم ترین ضرورت هاست. بنابراین، ارائه نظام منداندوخته های استاد، از جمله مهم ترین اهداف این تحقیق است.

در این نوشتار نویسنده بر آن است نگاهی گذرا به دیدگاه های آن شهید فرزانه دربار معاد داشته باشد و رویکرد ایشان را در برابر متکلمان و محدثان وضوح و شفافیت بیش تری بخشد تا گوشه ای از سعی مشکور

استاد شهید را در راه تبیین و تفسیر قرآن مورد توجه قرار دهد. هم چنین وی در این پژوهش بر آن است که دیدگاه شهید مطهری را در پاسخ به شبهه های معاد و استدلال هایی که برای اثبات آن دارند تبیین کند.

این تحقیق شامل هفت فصل است که برخی موضوع های آن چنین است:

اهمیت و ضرورت موضوع، هدف و پیشینه موضوع، تعریف معاد، تفسیرهای گوناگون درباره معاد، معاد از دیدگاه شهید مطهری رحمه الله، بررسی واژه معاد از کتابالتحقیق فی کلمات القرآن، معاد از نظر حکما، مصادیق غیب، جایگاه معاد در جهان بیناسلامی، راه های موجود برای اعتقاد به معاد، انواع معاد، اشاره ای به دلایل اثبات معاد، مختصری پیرامون کیفیت معاد، نقد و بررسی شبهه منکران معاد در زمینه تفرق اجزا و نقد نظریه متکلمان.

۲۴. معاد از دیدگاه شهید مطهری

ذبیحی هدک، مرضیه، پایان نامه، مجتمع علمی و آموزشی خواهران جامعه الزهرا علیها السلام، قم، ۱۳۷۸، ۸۰ صفحه.

درباره معاد، مسایل زیادی مطرح است که باید بحث شود.

آیا معاد حقیقتی موافق با قوانین خلقت و آفرینش است و آیا ما نمونه ای از آن را در طبیعت داریم؟ یا این که یک قانون استثنایی است و با هیچ قانونی از قوانین خلقت و فقهی دهد؟ آیا معاد از لوازم تجرد روح است یا ربطی به آن ندارد؟ آیا پذیرش معاد براساس تعبد محض است و یا قانون عقل آن را ایجاب می کند؟ این ها و صدها پرسش دیگر برای انسان مطرح است. البته باید دانست که در طبیعت قانون حکم است و چونما از حقیقت بعضی قوانین حاکم بر جهان آگاه نیستیم،

ص: ۲۷۴

آن را امری استثنایی یا غیر ممکنمی دانیم و این ناشی از علم محوری انسان است که همه چیز را با علم خود و در محدوده فهم خود می بیند.

نویسنده با مطالعه در آثار و کتاب های استاد شهید مطهری درباره مسئله معاد کوشیده است تا برای بعضی از پرسش ها در این زمینه، پاسخ و توضیحاتی ارائه دهد. این تحقیق از شش فصل تنظیم شده است که عنوان برخی مطالب چنین است:

کلیاتی در مورد معاد، هماهنگی مبدأ و معاد، معاد جزو اصول دین، راه های ایمان به معاد، معاد در قرآن کریم، روح در قرآن کریم، ارتباط روح با معاد، حیات پس از مرگ، پیوستگی زندگی دنیا و آخرت، شباهت ها و تفاوت های دو جهان، عالم برزخ، حیات در برزخ، استدلال های قرآن بر معاد، استدلال بر اساس توحید، نظم موجود در جهان، معاد مقتضی عدل الهی، معاد تجلی حکمت خداوندی، تفسیرهای گوناگون درباره معاد، اعاده معدوم، عود ارواح به اجساد، عود ارواح به خداوند، عود ارواح به خداوند با کیفیت جسمانی، کیفیت معاد، نظریه های مختلف درباره معاد، کیفیت معاد در قرآن کریم، دلایل قرآن بر اثبات معاد جسمانی و اشکالات وارده بر معاد جسمانی.

۲۵. مفهوم تاریخ در آثار استاد شهید مرتضی مطهری

رحیم پور نوعلی، محمد، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه تهران، ۱۳۷۲، ۸۵ صفحه.

چکیده: بحث تاریخ و فلسفه آن در آثار استاد مطهری جایگاه ویژه ای دارد. از آن جا که آشفتگی ها و بد آموزی های بسیاری در این زمینه شده است، شهید مطهری سعی در آموختن و جدا کردن موضوع های مطرح شده در حوزه تاریخ و فلسفه تاریخ کرده اند. او در این زمینه، به تحقیق و پژوهش در زمینه تاریخ و فلسفه آن از دیدگاه قرآن همت گماشت که

ص: ۲۷۵

حاصل این تلاش نوشتن کتاب قیام و انقلاب مهدی (عج) از دیدگاه فلسفه تاریخ بود و تکمیل آن در کتاب جامعه و تاریخ پی گرفته شده است. هم چنین در دیگر آثار دست نویس و بیاناتشان، بنابر ضرورت این بحث مطرح شده است.

استاد مطهری برای روشن تر شدن زوایای بحث تاریخ و فلسفه آن، به بررسی شخصیت و طبیعت جامعه و رابطه انسان با جامعه پرداخته و نظریه اصالت جامعه در عین اصالت فرد را به عنوان یک نظریه صحیح می پذیرد.

از نظر شهید مطهری، بررسی و شناخت جامعه انسانی و پی بردن به ویژگی های روحی و فرهنگی اجتماع، بدون مطالعه تاریخ گذشته امکان پذیر نیست؛ زیرا تاریخ رابه عنوان منبع مهمی برای کشف قوانین حاکم بر جامعه بشری می داند. (ضمن تاکید بسیار بر عبرت آموزی از تاریخ).

استاد مطهری معتقد است، تاریخ در عین آن که با یک سلسله نوامیس قطعی اداره می شود، ولی نقش انسان و آزادی و اختیار او هرگز محو نمی شود. استاد مطهری براساس جهان بینی اسلامی (انتظار فرج) در قالب فلسفه تاریخ، سیر تکاملی تاریخ را نیز یک سیر سعودی و کمالی و برای غلبه صالحان و کوتاه شدن همیشگی دست ستمکاران و جباران می داند. به نظر ایشان، تنها جهان بینی الهی قادر به پیش بینی آینده جامعه بشریت است و این پیش بینی به این واقعیت گواهی می دهد که حق به پیروزی کاملی رسد و جهان از وجود افراد پلید و ناصالح و ستمکار پاک خواهد گشت و در نهایت تمام انقلاب مهدی (عج) آخرین حلقه از مجموعه مبارزه های حق و باطل در طول تاریخ خواهد بود.

صنعت جو، حمید، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، (دانشگاه قم)، ۱۳۷۴، ۹۸ صفحه.

۲۷. مقایسه استعداد از نظر شفلر و فطرت از نظر شهید مطهری و بررسی پی آمدهای تربیتی آن دو.

موسوی، سید محمد صادق، پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته علوم تربیتی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینیرحمه الله، ۱۳۷۶، ۱۴۴ صفحه.

با توجه به اهمیت تعریف رایج شده از استعداد و به لحاظ تأثیرپذیری که شناخت ما از آن در فرآیند تربیت سیاست گذاری تربیتی دارد، متفکران و فلاسفه از قدیم این پرسش را مطرح می کنند که این عامل از چه جایگاهی در میان امتیازهای بشری بهره مند است و اساساً چه ماهیتی دارد؟ آیا امری ذاتی است یا محیط آن را ایجاد می کند؟ این تحقیق، بر آن است که تعریف استعداد را در دو دیدگاه بیان و مبانی هر یک را نیز بررسی کند. این مطالعه، هم چنین پی آمدهای تربیتی هر تعریف و آثاری را که آن تعریف در فرآیند تربیت دارد در بر می گیرد.

اهمیت این بحث در همین آثار وابسته بر مبنای نظری است.

تحقیق یاد شده در دو مرحله انجام شده است:

در مرحله اول، به تحلیل محتوای کتاب های این دو اندیشمند (شفلر و شهیدمطهری) پرداخته شده است و در مرحله دوم، این دو رأی مقایسه شده اند. در فصل چهارم و پنجم، هر دو دیدگاه ارزیابی شده است. معروف است که ارسطویان، استعداد را امری ذاتی و ارزشمند می دانسته اند. شفلر که یکی از فلاسفه به نام در تعلیم و تربیت است،

با تکیه بر بعضی استدلال‌های فلسفی و شواهد علمی، تعریف جدیدی از استعداد عرضه می‌کند و تعریف گذشته را موهوم و همراه با اسطوره ارزیابی می‌کند. روش کار او تحلیل زبان است.

او می‌گوید واقعیت و حقیقت استعداد عبارت است از قابلیت برای کسب یکویژگی، ولی تأکید می‌کند که این امر عنصری درونی و ذاتی نیست، بلکه ما با توجه به موقعیت محیط و شرایط فردی، چنین نسبتی را به فرد می‌دهیم. او در اصل، وجود ذاترا منکر است.

وی بر این اساس، می‌گوید هیچ عنصر درونی و از پیش تعیین شده‌ای در ساختمان وجودی انسان وجود ندارد. انسان موجودی است نماد ساز، متفکر و قادر بر سخن و این ویژگی‌ها از او موجودی فرهنگ ساز ساخته است.

هستی این موجود فرهنگ ساز در تأثیر محیط اجتماعی شکل می‌گیرد و بدین سان انسان محصول دو عامل است: خود و محیط اجتماعی.

ایجاد هم‌زبانی میان شفلر و متفکری چون شهید مطهری در تعریف استعداد، امر مشکلی نیست، ولی تأکید شفلر بر این که استعداد امری ذاتی نیست، با گفته‌های شهید مطهری سازگار نیست.

بنابر این، مشخص است اختلاف این دو نظریه پرداز، در مبنا و پایه‌های فلسفینظراتشان قرار دارد. از مجموع مبانی شهید مطهری چنین استنباط می‌شود که استعداد، امری وجودی، ذاتی و در عین حال متحول است؛ یعنی ذاتی بودن، منافاتی با تحول، رشد و یا ضعف ندارد. به عبارت دیگر، شهید مطهری تأثیر دو عامل خود و محیط اجتماعی بر شخصیت انسان را می‌پذیرد، ولی در عین حال، از موجودیت انسان به عنوان یک سری امتیازات، توامندی‌ها و دارایی‌های موهوم به شدت دفاع

می کند؛ آمادگی های ویژه ای که زمینه رشد علمی و معنوی را در انسان پدید آورده است.

دست حکیم خلقت، کشش های انسانی را توشه انسان کرده است و این ثروت بالقوه، سرمایه وجودی او برای رسیدن به سعادت است. این ویژگی ها را فطریات و شیوه خلقت انسان را فطرت گویند.

از این پس، مسئله اساسی و مهم دیگری نیز مطرح می شود و باب اختلاف، در جنبه دیگری نیز گشوده می شود. باید دانست که در این دیدگاه، کشش های انسان به سوی پستی، به عنوان انحراف از ویژگی های انسانیت و افراط در رشد استعداد های حیوانی تلقی می شود.

هم چنان که تحقق و فعلیت انسان کامل، در سایه رعایت اعتدال و اصل توازن میان استعدادها محقق می شود و در صورت رعایت این اصل، همه استعدادها ارزشمند هستند.

به نظر می رسد که این دو دیدگاه، در موارد گوناگونی با هم اختلاف دارند، ولی مهم ترین اختلاف، اختلاف در اهداف تربیت و مسیر آن است.

بر اساس نظر شفلر، این امر به خود انسان ها وا گذاشته شده است تا با استفاده از نیروی فرهنگ ساز خود، مسیر صحیح تربیت را تشخیص دهند. وی بر این اساس، توصیه هایی به مریبان می کند. ولی شهید مطهری تأکید می کند که تربیت صحیح با ملاحظه مقتضای خلقت حکیمانه و سمت و سوی فطرت و فطریات حاصل می شود. به عبارت دیگر، هنجارها یافتنی است نه آفریدنی.

احمد دار، ریاض، پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته فلسفه و کلام مدرسه عالی امام خمینی، مرکز جهانی علوم اسلامی قم، ۱۳۸۲.

این تحقیق که از یک بحث مقدماتی و هشت فصل فرآهم آمده، مقایسه ای است میان اندیشه های سیاسی-اجتماعی علامه اقبال و علامه شهید مطهری که عنوان آن چنین است:

فصل اول: آشنایی با زندگی اقبال و مطهری؛ بیان عوامل موثر در رشد فکری و تربیتی جایگاه اندیشه اقبال و مطهری (در جهان و ایران)؛ علامه اقبال از نظر مطهری تشابه ها و تفاوت ها؛ نقد و بررسی؛ فصل دوم: کلیات نظام سیاسی اجتماعی اسلام

۱. آیا اسلام نظام سیاسی اجتماعی خاص دارد؟ دین و اهداف دین، جامعیت دین، نظام سیاسی اجتماعی اسلام ویژگی ها و اهداف نظام سیاسی اجتماعی اسلام؛

۲. دیدگاه های دانشمندان (موافق و مخالف)، پیشینه مباحث سیاسی اجتماعی در نزد متفکران دوره معاصر، سید جمال، محمد عبده، کواکبی، شاه ولی الله دهلوی، سید احمدخان، ابو علی مودودی، سید قطب، علامه طباطبایی، امام خمینیرحمه الله. نظر علامه اقبال و مطهری نسبت به نظام سیاسی اجتماعی اسلام.

فصل سوم: مسئولیت اجتماعی (از نظر شهید مطهری و علامه اقبال)

تعریف مسئولیت، زیر بنای مسئولیت، انواع مسئولیت ها، مسئولیت اجتماعی، مسئولیت پذیری انسان و نقش آن، رابطه مسئولیت با امر به معروف و نهی از منکر، رابطه مسئولیت با وحدت اسلامی، رابطه مسئولیت با پویایی جوامع اسلامی (دینی)، ویژگی های مسئولیت سیاسی

اجتماعی انسان؛ حفظ وحدت در اجتماع، احساس همدردی و شرکت در سرنوشت دیگران، اهتمام به امور مسلمین، ظلم ستیزی و حق گرایی.

فصل چهارم: منزلت زن از لحاظ سیاسی، اجتماعی و فرهنگی (از نظر اقبال و مطهری)

۱. زن در دوره جاهلیت، منزلت زن در اسلام (اسلام و شناخت زن)، مشترکات زن و مرد، تفاوت های تکوینی زن و مرد، مرد و زن موجود مکمل.

۲. زن و آزادی، استعمار و سوء استفاده از زن، زن و غرب، نظر اسلام در خصوص زن، حجاب (پوشش)، آیا حجاب مانع پیشرفت فعالیت های زنان می شود؟، حجاب و امنیت جامعه.

۳. حقوق زن، حقوق سیاسی اجتماعی زن، حقوق اقتصادی زن، حقوق فرهنگی زن، حق انتخاب همسر، نقش زن به عنوان همسر، نقش زن به عنوان مادر، نقش خانواده در رشد شخصیت انسان، نقش زن در پیشبرد اهداف سیاسی و اجتماعی.

فصل پنجم: آزادی

تعریف آزادی ارزش و جایگاه آزادی، قلمرو آزادی، منشأ آزادی (مبانی آزادی)، انواع آزادی، آزادی فلسفی یا آزادی در مقابل جبر، آزادی فکری، آزادی عقیده، آزادی فردی و اجتماعی، آزادی جنسی، آزادی معنوی، جمع بندی.

فصل ششم: عدالت اجتماعی

تعریف عدالت (و مفهوم آن)، جایگاه عدالت اجتماعی و نقش آن در زندگی انسان، تفاوت عدالت و مساوات، اسلام دین عدالت (عالی ترین

ص: ۲۸۱

هدف انبیا)، اسلام و طبقات اجتماعی، علل نابرابری از نظر اسلام، ارکان عدالت اجتماعی، ضامن عدالت، ایمان و معنویت، جمع بندی.

فصل هفتم: امت اسلامی

تعریف امت (واژه شناسی)، قلمرو امت، پیوند نظریه امت و ملی گرایی، امت اسلامی و نقش اعتماد به آن در تنظیم روابط میان دولت اسلامی، عوامل انحطاط مسلمین (عوامل بازدارنده وحدت اسلامی) عوامل موثر در وحدت اسلامی، بازگشت به خویشتن، جمع بندی.

فصل هشتم: حکومت

نیاز بشر به حکومت، انواع حکومت ها، رد حکومت دموکراسی و سکولار، حکومتدینی، مشروعیت حکومت، نقش مردم در حکومت، شرایط حاکم، حکومت دینی سازگاری یا ناسازگاری با دموکراسی، هدف از تشکیل حکومت، نهادهای تحت پوششی (تعلیم و تربیت، تبلیغات، ارتش، دستگاه قضایی، نهادهای اقتصادی)، جمع بندی.

۲۹. نقش دولت در تحقق عدالت اجتماعی از دیدگاه شهید مطهری

کشاورزی مروست، ناصر، پایان نامه کارشناسی مؤسسه آموزش عالی باقرالعلوم علیه السلام قم، رشته علم سیاسی، ۱۳۸۱.

۳۰. نقش شهید مطهری در هدایت جوانان قبل از پیروزی انقلاب اسلامی

شاه رحمانی، طاهره، پایان نامه، مجتمع علمی، آموزشی جامعه الزهرا علیها السلام، قم، ۱۳۷۹، ۷۴ صفحه.

نویسنده در این تحقیق تلاش های استاد شهید مطهری را در زمینه هدایت جوانان در دوران دشوار حکومت بی دینی، یعنی پیش از پیروزی انقلاب

ص: ۲۸۲

اسلامی ایران را به شکلی کوتاه بیان می کند. مهم ترین عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است: گذری بر زندگی استاد، ویژگی های اخلاقی استاد مطهری رحمه الله، فعالیت های سیاسی استاد مطهری، مطهری و جوانان، جایگاه جوان از دیدگاه شهید مطهری، استاد مطهری و رهبری و هدایت نسل جوان، نسل جوان امروز، مطهری و دانشگاه، الحاد و مادیت، ضرورت مبارزه با الحاد و مادیت، غرب زدگی مظهر الحاد در قرن حاضر، علل گرایش به الحاد و مادیت، سابقه مبارزه با الحاد در میان بزرگان، انواع مبارزه استاد مطهری رحمه الله با الحاد و مادیت، مبارزه با الحاد و مادیت آشکار، مبارزه الحاد با مادیت پنهان، عوامل روی آوردن به مادی گری در غرب، عاقبت از آن متقین است، خواب استاد، سخنرانی حضرت امام رحمه الله، در مورد استاد مطهری رحمه الله و علامه شهید مطهری از دیدگاه آیت الله مصباح یزدی.

بخش: سوم

مقاله ها

۱. آثار استاد شهید مرتضی مطهری پاسخگوی بسیاری از مشکلات فکری امروز ما است گفت و گو با عباس حسینی قائم مقامی، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱ و ۱۳.
۲. آثار علمی و خدمات استاد مطهری به اسلام قدرت الله نجفی قمشه ای، روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۳، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۳.
۳. آثار قلم و بیان شهید مطهری علی، تقوی دهکلاتی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۱.
۴. آثار مطهری و غفلت ما س. علی دوست، روزنامه اطلاعات (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۴).
۵. آثار و آرای علامه اقبال لاهوری از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری امید مسعودی، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۶۰۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۲.
۶. آثار و پی آمدهای قول به اصالتین از دیدگاه مطهری سعید رحیمیان، کیهان اندیشه، شماره ۶۶ (خرداد ۱۳۷۵)، صفحه ۷۳.
۷. آرا و نظرات ملاصدرا و شهید مطهری درباره عدل الهی و مسئله شرور بهاءالدین خرمشاهی، نشر دانش، شماره ۵ (مرداد ۱۳۶۳)، صفحه ۲۴.
۸. آرای کلامی استاد شهید مرتضی مطهری احمد بهشتی، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۱۸۴، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۷.

۹. آرمان خواهی انسان از دیدگاه شهید مطهری در ضمن عنوان زن روز آرمان انسان و انسانآرمانی

عباس حسینی قائم مقامی، کیهان اندیشه شماره ۳۵ (فروردین ۱۳۷۰)، صفحه ۱۳۶.

۱۰. آزادی اجتماعی بدون آزادی معنوی میسر و عملی نیست

زن روز، شماره ۱۶۰۳ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۴ و ۴۶.

ص: ۲۸۴

۱۱. آزادی از دیدگاه استاد شهید مطهری

محمد بسته نگار، پیام هاجر، شماره ۲ (۶ دی ۱۳۵۹)، صفحه ۱ و ۵.

۱۲. آزادی از دیدگاه شهید مطهری

اکبر اشرفی، روزنامه همشهری (۱۳ و ۱۴ مرداد ۱۳۷۶)، صفحه ۶.

۱۳. آزادی از دیدگاه شهید مطهری

جواد اطاعت، روزنامه ایران (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۰.

۱۴. آزادی از دیدگاه شهید مطهری

جواد اطاعت، روزنامه سلام (۲۱ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۱۵. آزادی از دیدگاه شهید مطهری

محمد حسن قیومی، روزنامه خرداد (۹ مرداد ۱۳۷۸). صفحه ۶.

۱۶. آزادی از منظر درون و برون دینی

عبدالحسین خسروپناه، کلام اسلامی، سال پنجم، شماره ۲۰ (زمستان ۱۳۷۵)، صفحه ۳۹ - ۴۶؛ سال ششم، شماره ۲۱، (بهار ۱۳۷۶) صفحه ۱۱۲ - ۱۱۹.

۱۷. آزادی از منظر شهید مطهری

کیهان فرهنگی، پیاپی ۱۵۴ (مرداد ۱۳۷۸)، صفحه ۱۱ - ۱۴.

۱۸. آزادی از نگاه استاد شهید مطهری

روزنامه سلام (۱۳ و ۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۷ و ۹.

۱۹. آزادی از نوع دیگر

روزنامه جمهوری اسلامی (۱ آذر ۱۳۷۶)، صفحه ۱۲ (آزادی / اسلام / مطهری، مرتضی، / امام خمینی؛ / فالاجی، اوریا).

۲۰. آزادی اندیشه از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه خراسان، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۲۱. آزادی اندیشه و بیان از منظر شهید مطهری با استناد به آثار ایشان

محمد رستمی، اندیشه صادق، شماره ۷ و ۶ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۶۶ - ۷۹.

۲۲. آزادی بر بنیان عدالت

[مجملی از آرای شهید مطهری درباره عدالتج، روزنامه حیات نو، (۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۳.

۲۳. آزادی تفکر در اندیشه شهید مطهری

نادر رفیقی، روزنامه انتخاب (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶.

۲۴. آزادی در آثار شهید مرتضی مطهری

ص: ۲۸۶

لیلا ملایی، مشکوه النور، سال اول، شماره ۴ (اردیبهشت و خرداد ۱۳۷۷)، صفحه ۵۱ - ۵۵.

۲۵. آزادی در اسلام محکوم و اسلام حاکم

حسن یوسفی اشکوری، روزنامه نشاط (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۲ (مطهری، مرتضی / و / آزاداندیشه / روحانیون / و / آزادی / استیضاح / مهاجرانی / عطاء الله).

۲۶. آزادی زن و حقوق بشر از دیدگاه شهید مطهری

علی دژاکام، روزنامه جوان (۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۵ و ۸.

۲۷. آزادی فکر و آزادی بیان از نگاه شهید مطهری

علی دژاکام، روزنامه همشهری (۱۱ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۲۸. آزادی فکر و عقیده از منظر استاد شهید مطهری

اسد الله افشار، روزنامه رسالت (۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۲۹. آزادی فکر و عقیده در نگاه استاد مطهری

وحید پورا، روزنامه سلام (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۹.

۳۰. آزادی مخالفان: نگاهی به آرا و عقاید استاد شهید مطهری درباره آزادی

محمدحسین کبیر، روزنامه صبح امروز، (۲۹ اسفند ۱۳۷۷).

۳۱. آزادی معنوی [به نقل از کتاب گفتارهای معنوی] مرتضی مطهری

روزنامه جوان (۱۴ / اردیبهشت ۱۳۷۸).

۳۲. آزادی و احیاگران اسلامی، آزادی در اندیشه های استاد مطهری

مهدی روانجی، روزنامه سیاست روز (۶ خرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۱۱.

۳۳. آزادی و پرورش تفکری اسلامی؛ به بهانه بیست و یکمین سالگرد شهادت استاد مطهری

عصر ما، شماره ۱۶۰.

۳۴. آزادی و دین داری

روزنامه جام جم (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۸ (کتاب آزادی و دین داری / دژاکام، علی / آزادی / مطهری، مرتضی)

۳۵. آزادی و مردم سالاری در اندیشه مطهری

ص: ۲۸۷

هاشم آعاجری، روزنامه ایران (۳۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)؛ بازتاب اندیشه در مطبوعات روز ایران، شماره ۱۴ (اردیبهشت ماه ۱۳۸۰)، صفحه ۲۵ - ۳۵.

۳۶. آسیب شناسی اصلاحات در روشنای مطهری

غلام رضا خواجه سروی، روزنامه جام جم (۳ و ۱۰ مهر ۱۳۷۹)، صفحه ۸.

۳۷. آسیب شناسی انقلاب اسلامی از دیدگاه امام خمینی رحمه الله و استاد مطهری رحمه الله

ولی الله عباسی، نگاه حوزه، شماره ۸۴ و ۸۵ (مهر ۱۳۸۱)، صفحه ۴۰ - ۴۵.

۳۸. آسیب شناسی تفسیر روشنفکری دینی از عاشورا

حمید پارسانیا، روزنامه کیهان (۲ خرداد ۱۳۷۵)، صفحه ۶ (واقعه کربلا در / تاریخ اسلام / حماسه حسینی (کتاب) حسین وارث آدم (کتاب) / روشن فکری / و دین / و روشن فکری / مطهری، مرتضی،).

۳۹. آسیب شناسی دینی از منظر استاد مطهری رحمه الله

علی باقی نصر آبادی، مقاله ارایه شده در همایش دین داری (اسفند ۱۳۷۸)، دانشگاه امام حسین ۷ تهران.

۴۰. آسیب شناسی دینی در نگاه شهید مطهری

علی دژاکام، روزنامه کیهان (۱۱ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۴۱. آسیب شناسی دینی

مرتضی مطهری، مهدی جهرمی و محمد باقری، آیات، سال دوم، شماره ۱۳ (اردیبهشت و خرداد ۱۳۷۷).

۴۲. آسیب شناسی فرهنگ و سنت عاشورا در آرای مطهری

گفت و گو با حسن محدثی، ایران فردا، شماره ۷۲.

۴۳. آشنایی اجمالی با تألیفات شهید مرتضی مطهری

مهدی خلیلیان، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۱۱، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴.

۴۴. آشنایی با اندیشه های شهید مطهری

احمد عابدینی، حوزه، سال هفدهم، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۲۵۵ - ۲۸۸.

۴۵. آشنایی با تفکرات فلسفی و فعالیت های فرهنگی شهید مطهری و موارد اختلاف ایشان با دکتر علی شریعتی

گفت و گو با هادی خسروشاهی، روزنامه اطلاعات (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۴۶. آشنایی با تفکر فلسفی مطهری

ص: ۲۸۸

محمد علی جاودان، آئینه پژوهش، خرداد ۱۳۷۲.

۴۷. آشنایی با زندگی نامه مطهری

عبد الجبار رفاعی، کیهان فرهنگی، ۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳.

۴۸. آشنایی با عملکرد مطهری در ایجاد تشکیلات و شبکه تبلیغ بین روحانیون و دانشجویان

مجله پانزده خرداد، (۳ فروردین ۱۳۷۲).

۴۹. آفات انقلاب اسلامی از دیدگاه مطهری

جاوید روستایی، بصائر، سال دوم، شماره ۱۶ و ۱۷ (بهمن و اسفند ۱۳۷۴)، صفحه ۳۴ - ۴۳.

۵۰. آفات نهضت از دیدگاه استاد مطهری

روزنامه خراسان، (۱۱ و ۱۲ و ۲۴ و ۱۵ و ۱۶ و ۱۷ و ۱۸ اردیبهشت ۱۳۶۵)، صفحه ۱ و ۲ و ۷، (۲۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱ و ۷.

۵۱. آفات نهضت از دیدگاه شهید مرتضی مطهری

فضل الله شادروان، روزنامه رسالت (۲۱ مرداد ۱۳۷۸)، صفحه ۵.

۵۲. آفاق فکری برون حوزه ای: شهید مطهری

محمد رضا حکیمی، از کتاب: سپیده باوران، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۹، صفحه ۱۵ - ۱۱۵؛ مجله حوزه، سال شانزدهم شماره ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)؛ صفحه ۲۸ - ۱۱۲ بخشی از آن: روزنامه کیهان، شماره ۱۲۱۴۶ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۳).

۵۳. آفتاب غروب ناپذیر استاد مطهری

[بی ناچ، مجله تربیت (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۱)].

۵۴. آفت شناسی اصلاحات

روزنامه جام جم (۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱ و ۲ (مطهری، مرتضی / اصلاح طلبان / دنیاگرایی / آسیب شناسی / اصلاح طلبی).

۵۵. آقای مصباح امروز بیش از روح نواب صفوی به روحیه مطهری نیازمندیم

م، شریف آبادی، ارزش ها! شماره ۱۵۵ (۱۱ بهمن ۱۳۷۸)، صفحه ۲.

۵۶. آنچه مطهری را مطهری کرد!

هدایت جلیلی، روزنامه ایران (۴ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

ص: ۲۸۹

۵۷. آیا حجاب از امور شخصی است!

هادی قطبی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۸ آبان ۱۳۷۹)، صفحه ۱۲ (حجاب / مطهری، مرتضی / تهاجم فرهنگی / زنان).

۵۸. آیت الله بروجردی آن گونه که شهید مطهری شناخت

روزنامه کیهان (۲۱ و ۲۲ و ۲۴ دی ۱۳۷۹)، صفحه ۱۴.

۵۹. شهید مرتضی مطهری

سید محمد رضا حسینی، با معارف اسلامی آشنا شویم، سال هجدهم، شماره ۴۲ (فروردین - تیر ۱۳۷۸)، صفحه ۱۳۳ - ۱۴۵.

۶۰. شهید مطهری و دکتر علی شریعتی

رسول جعفریان، نور علم، دوره سوم، شماره ۶ (فروردین ۱۳۶۸) (پیاپی ۳۰)، صفحه ۷۸ - ۹۵ و شماره ۸، شهریور ۱۳۶۸ (پیاپی ۳۲)، صفحه ۱۴۵ - ۱۷۱.

۶۱. شهید مطهری و دکتر علی شریعتی

سجاد اصفهانی، نور علم، دوره ۳، شماره ۸ (شهریور ۱۳۶۸): صفحه ۱۴۵ - ۱۷۱.

۶۲. مطهری از دیدگاه شخصیت ها

مصاحبه با سید علی خامنه ای، پیام انقلاب، شماره ۳۱ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۰)، صفحه ۳۲ - ۳۷.

۶۳. مطهری و آزادی های سیاسی

شریف لک زایی، علوم سیاسی، سال پنجم، شماره ۱۷ (بهار ۱۳۸۱) صفحه ۱۹۱ - ۲۱۲.

۶۴. آئینه دار آفتاب: امیرمؤمنان علی علیه السلامدر کلام استاد شهید مرتضی مطهری

هور و هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶؛ ویژه نامه (معرفی کتابعلی ۷ از زبان استاد شهید مرتضی مطهری).

۶۵. ابعاد شخصیت استاد شهید مرتضی مطهری

سخنرانی غلام علی حداد عادل، روزنامه رسالت، شماره ۸۵۳۵ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۶۶. ابعاد شخصیت استاد مطهری

گفت و گو با جعفر سبحانی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۰۳۵، (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۶۷. ابعاد شخصیت علمی استاد شهید مطهری

گفت و گو با عباس قائم مقامی، روزنامه رسالت، شماره ۲۹۷۹، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱۳.

ص: ۲۹۰

۶۸. ابعاد علمی و تفکر ناب اسلامی استاد شهید مرتضی مطهری و نقش وی در خنثی سازی ابعاد توطئه غرب

محمود فرشیدی، روزنامه رسالت، شماره ۲۶۸۷، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱.

۶۹. ابعاد مختلف شخصیت استاد شهید مرتضی مطهری

سخنرانی محمد محمدی گیلانی، روزنامه رسالت، شماره ۲۶۹۱، (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۴.

۷۰. ابعاد مختلف علمی - فرهنگی و اخلاقی استاد شهید مرتضی مطهری

رضا بهشتی معز، روزنامه رسالت، شماره ۲۶۸۶، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱.

۷۱. اجتهاد پویا لازمه دین ماندگار

رضیه موسوی فر، کیهان فرهنگی، سال چهاردهم، شماره ۱۳۳ خرداد - تیر ۱۳۷۶، صفحه ۵۱ - ۵۳ (اسلام / اجتهاد / اسلام شناسی، مطهری، مرتضی).

۷۲. اجتهاد، شهید نبرد تحجر و التقاط

حسن رحیم پور ازغدی، کتاب نقد، شماره ۱۴ و ۱۵ (بهار و تابستان ۱۳۷۹)، صفحه ۲۳۸ - ۲۶۱ _ (مطهری) مرتضی / اجتهاد / اندیشه های التقاطی / اسلام / روشن فکری / نوگرایی / تساهل / مدارا / خشونت / لیبرالیسم.

۷۳. اجتهاد قربانی تحجر و التقاط

سخنرانی حسن رحیم پور ازغدی در سالگرد شهید استاد مطهری، روزنامه ابرار (۱۸ و ۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۶.

۷۴. اجتهاد و تفقه در دین

روزنامه سلام (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۹ (اجتهاد / اسلام / مطهری، مرتضی).

۷۵. اجتهاد و رهبری سیاسی از دیدگاه استاد مطهری

رضا فتح الهی، روزنامه کیهان (۲۴ و ۲۵ فروردین ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۷۶. اجتهاد و نو اندیشی با موضوع وضعیت اجتهاد از دیدگاه شهید مطهری، فقه

احمد حسینی، شماره ۶ (دی ۱۳۷۴)، صفحه ۱۵.

۷۷. احیاء دین و اصلاح دین داری

علی اکبر رشاد، قیسات، سال ششم، شماره ۲۲ (زمستان ۱۳۸۰)، صفحه ۳ - ۸.

ص: ۲۹۱

۷۸. احیای دینی و مسئله غرب

محمد صادق کوشکی، روزنامه ابرار (۵ تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۶ (مطهری، مرتضی / اقبال لاهوری، محمد / تمدن غرب / فرهنگ غرب / اصلاحات دینی / اسلام / اجتهاد).

۷۹. احیای تفکر دینی از دیدگاه شهید مطهری

علی اکبر صادقی رشاد، پیام صادق، سال پنجم، پیاپی ۲۹ (خرداد و تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۱۰ - ۱۱.

۸۰. احیای دین، تصورات و دوگانگی ها

مجید محمدی، کیان، سال ششم، شماره ۳۰ (اردیبهشت، خرداد ۱۳۷۵)، صفحه ۲۴ - ۳۱ (احیای دین / اسلام / مطهری، مرتضی، / شریعتی مزیانی، علی / اقبال لاهوری، محمد).

۸۱. اختیارات حاکم اسلامی از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه ابرار، شمار ۲۰، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۸.

۸۲. اخلاق از دیدگاه علامه شهید مطهری

محمد محمد رضایی، هور هدایت و یژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۱.

۸۳. ادیان الهی و شهید مطهری

محمد جعفری، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۷۸ - ۷۹.

۸۴. ارتباط تاریخ با فطرت از دیدگاه شهید مطهری

رسول جعفریان، کیهان اندیشه، شماره ۲۰ (مهر ۱۳۶۷)، صفحه ۱۲۲.

۸۵. ارتباط حوزه و دانشگاه

رشد آموزش معارف اسلامی، سال هفتم، شماره ۲۵ (بهار ۱۳۷۴)، صفحه ۱۳ - ۱۵ (حوزه های علمیه / دانشگاهها / روحانیت / مطهری، مرتضی، / حداد عادل، غلام علی).

۸۶. ارزش و لزوم تشکیل حکومت اسلامی

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ فروردین ۱۳۷۶)، صفحه ۷ (حکومت اسلامی / حکومت در / نهج البلاغه / سیری در نهج البلاغه (کتاب) مطهری، مرتضی).

۸۷. ارزش های حسینی و هنجارهای عاشورایی از دیدگاه شهید مطهری

علی باقی نصرآبادی، بهار حماسه؛ ویژه نامه عاشورای حسینی (ضمیمه ماهنامه بصائر)، (فروردین ۱۳۸۱)، صفحه ۲۰ - ۲۳.

ص: ۲۹۲

۸۸. از جاری ترنم اندیشه؛ به انگیزه پاسداشت شهادت استاد مطهری و روز معلم

حسین آرزومندی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۸۹. از دیدگاه مطهری دین و دولت بر مبنای آزادی تفسیر می شود

سخنرانی هاشم آغاچری در سمینار مطهری و اصلاحات، روزنامه بیان (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۹۰. از سلاله مطهران،

سعید شاهین فر، یاد ایام، سال دوم، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۷ - ۹.

۹۱. از کودکی تا دانش اندوزی در قم، رشد آموزش معارف اسلامی

حسین سوزنچی، شماره ۴۵ (تابستان ۱۳۸۰)، صفحه ۲۳ - ۲۹ (مطهری، مرتضی / اندیشه های سیاسی / اندیشه های سیاسی معاصر در جهان اسلام).

۹۲. از مطهری بیاموزیم

محمدتقی فاضل میبدی، روزنامه هم میهن (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۷.

۹۳. از نظر استاد مطهری اسلامیت به هیچ وجه با جمهوریت منافات ندارد:

گفت و گو با دکتر مجتبی مطهری، روزنامه قدس (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۹۴. استاد از نگاه یاران

روزنامه سلام (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۷، ۴.

۹۵. استاد به معنای واقعی

علی مهدی زاده، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۶۴ - ۶۵.

۹۶. استاد حوزه و دانشگاه: شرحواره ای کوتاه از زندگی علمی - اجتماعی استاد شهید مرتضی مطهری

صابر اکبری جدی، نگاه حوزه، ضمیمه مجله حوزه، شماره ۸ و ۹ (۱۳۷۴)، صفحه ۱۷ - ۲۴.

۹۷. استاد را همه می شناختند

حمید هنر جو، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱ و ۱۶.

۹۸. استاد! روح تشنه ات چگونه سیراب شد؟!

گفت و گویی خیالی با استاد شهید مطهری، سعید سعید هاشمی، اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان: ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۳۶ - ۳۸

ص: ۲۹۳

۹۹. استاد شهید مطهری پشتوانه محکم حوزه های علمیه

روزنامه قدس (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۳.

۱۰۰. استاد شهید مطهری در نگاه حجت الاسلام و المسلمین سید محمد خاتمی

روزنامه سلام (۲۰ و ۲۱ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۷ و ۹.

۱۰۱. استاد شهید از زبان مجتبی مطهری (فرزند شهید)

روزنامه اطلاعات، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۸.

۱۰۲. استاد شهید مرتضی مطهری به روایت اسناد

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۰.

۱۰۳. استاد شهید مرتضی مطهری به روایت اسناد

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۰) صفحه ۴ ویژه نامه صحیفه حوزه

۱۰۴. استاد شهید مرتضی مطهری، خدمتگذار راستین اسلام

روزنامه اطلاعات (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۱.

۱۰۵. استاد شهید مرتضی مطهری، راهنمای تشنگان حقیقت به چشمه زلال اسلام راستین

روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، ضمیمه، صفحه ۲.

۱۰۶. استاد شهید مرتضی مطهری و آسیب شناسی دین و دین داری

غلام علی حداد عادل، پیام حوزه، سال دوم، شماره ۱ (بهار ۱۳۷۴)، پیاپی ۵، صفحه ۵۵ - ۶۴.

۱۰۷. استاد شهید مطهری احیاگر اندیشه اسلام ناب

مصطفی پور کاظم، روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۴.

۱۰۸. استاد شهید مطهری از مؤسسان علم کلام جدید

رضا داوری، سروش، سال سوم، شماره ۱۴۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۲۸ - ۳۰

۱۰۹. استاد شهید مطهری الگوی حقیقی ارزش های انقلاب اسلامی

امید انقلاب، شماره ۱۵۲ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱۰ - ۱۱، ۳۸.

۱۱۰. استاد شهید مطهری بیشترین و عمیقترین ارتباط را با امام امت داشتند

سروش، سال سوم، شماره ۱۴۲، گفت و گو با حجت الاسلام معادی خواه پیرامون نقش استاد در پیروزی انقلاب اسلامی ایران، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۹۸ - ۱۰۰ و ۱۳۰.

۱۱۱. استاد شهید مطهری در نگاه بزرگان

ص: ۲۹۴

تربیت، سال نهم، شماره ۸ (اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۸ - ۱۰.

۱۱۲. استاد شهید مطهری رحمه الله و نسل جوان

روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۷.

۱۱۳. استاد شهید مطهری، مظهر وجدان کاری و انضباط اجتماعی

عزت الله دهقان، روزنامه اطلاعات، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

۱۱۴. استاد شهید مطهری و بار بر زمین مانده

محمد حسن بهشتی، روزنامه سلام (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۷.

۱۱۵. استاد شهید مطهری و تحریف زدایی

روزنامه اطلاعات (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۶.

۱۱۶. استاد شهید مطهری و نگاه اسلام به زن در جامعه

روزنامه اطلاعات (۲۵ مهر ۱۳۷۷)، صفحه ۱۱.

۱۱۷. استاد شهید مطهری یکی از زمینه سازان انقلاب اسلامی بود

سروش، سال سوم، شماره ۱۴۲، گفت و گو با مهندس میر حسین موسوی درباره نقش استاد در پیروزی انقلاب اسلامی ایران، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۷۶ - ۷۹.

۱۱۸. استاد شهید مرتضی مطهری و ادبیات فارسی

محمد حسین امامی، روزنامه جوان، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۱۱۹. استاد مطهری آموزگار علم و عمل

روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱ و ۱۷.

۱۲۰. استاد مطهری از زبان بزرگان

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۱۴ - ۱۷.

۱۲۱. استاد مطهری رحمه اللهاز زبان قلم

اصغر سر آبادانی، روزنامه جمهوری اسلامی (۳۱ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۱۲۲. استاد مطهری از سکولاریسم می گوید

محمود جعفری، روزنامه کیهان (۳۰ بهمن و ۳ اسفند ۱۳۷۹)، صفحه ۷.

۱۲۳. استاد مطهری از نگاه یارانش

کیهان (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸).

ص: ۲۹۵

۱۲۴. استاد مطهری، اندیشه بلندی که در هیچ حصاری محصور نشد

اطلاعات هفتگی، شماره ۲۱۳۷ (۷-۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۲)، صفحه ۴-۵.

۱۲۵. استاد مطهری به روایت تصویر

اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۸۱-۸۴.

۱۲۶. استاد مطهری در بیان یکی از شاگردان

مصاحبه با دکتر محمد اسدی گرمارودی محقق و استاد دانشگاه، روزنامه کیهان (۱۱ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۱۲۷. استاد مطهری در عرصه علم و عمل

علی باقی نصر آبادی، اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۴۳-۵۲.

۱۲۸. استاد مطهری در عرصه علم و عمل

علی باقی نصر آبادی، روزنامه جوان (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱). صفحه ۷ و ۸.

۱۲۹. استاد مطهری، شهید علم و عدالت و اشراق

عبدالحمید رحمانیان، روزنامه اطلاعات (۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۳۰. استاد مطهری شیخ شهید ثانی اشراق

روزنامه خراسان، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶): صفحه ۱ و ۲.

۱۳۱. استاد مطهری؛ ظاهر مطهر و واحد کثیر

محسن غرویان، روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۶.

۱۳۲. استاد مطهری مؤسس کلام جدید

محمد جواد رودگر، روزنامه جام جم، (۱۰ شهریور ۱۳۸۰)، صفحه ۸.

۱۳۳. استاد مطهری و ارزش هایش

روزنامه کارو کارگر (۶ خرداد ۱۳۷۶)، صفحه ۸.

۱۳۴. استاد مطهری و اندیشه های معاصر

روزنامه همشهری (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱.

۱۳۵. استاد مطهری و پلورالیسم دینی

علی ربانی گلپایگانی، روزنامه رسالت (۱۴ دی ۱۳۷۶)، صفحه ۴ - ۵.

ص: ۲۹۶

۱۳۶. استاد مطهری و پیوستگی دین و معرفت

محمد مهدی مهندسی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ و ۱۳ و ۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱۵ و ۱۱ و ۱۰.

۱۳۷. استاد مطهری و تبیین ایدئولوژی اسلامی

سعید غفاری، روزنامه سلام (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۵.

۱۳۸. استاد مطهری و تبیین ایدئولوژی

سعید غفاری، روزنامه سلام (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱).

۱۳۹. استاد مطهری و تحلیل نهضت حسینی

گفت و گو با دکتر سید جعفر شهیدی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۱۴۰. استاد مطهری و جامعه شناسی

تقی آزاد ارمکی، کیهان فرهنگی، سال دوازدهم، شماره ۱۲۱ (خرداد تیر ۱۳۷۴)، صفحه ۳۲ - ۳۵.

۱۴۱. استاد مطهری و جامعه شناسی زمان

علی باقی نصر آبادی، مجله ماهنامه طوبی، کاشان، سال دوم، شماره ۱۹ (اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۴.

۱۴۲. استاد مطهری و جامعیت او

روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱ و ۱۲.

۱۴۳. استاد مطهری و چالش های فکری زمانه

گفت و گو با دکتر نعمت الله باوند، روزنامه قدس (۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۱۴۴. استاد مطهری و حل مشکلات سازمان روحانیت

علی مطهری، کیان، شماره ۲۵ (خرداد - تیر ۱۳۷۴)، صفحه ۱۲ - ۱۵.

۱۴۵. استاد مطهری و دانشجو

گفت و گو با علی مطهری، مجله کلمه دانشجو، شماره ۴۵.

۱۴۶. استاد مطهری و عدالت اجتماعی

محمد رضا جمالی، روزنامه سلام (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۷.

۱۴۷. استاد مطهری و فلسفه نو صدرایی (قسمت اول و دوم)

علی اصغر حق دار، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۷۵۴ و ۲۰۷۵۵، (۱۱ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

ص: ۲۹۷

۱۴۸. استاد مطهری و قرآن

روزنامه جمهوری اسلامی (۹ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۵.

۱۴۹. استاد مطهری و مبارزه با تحجر

روزنامه رسالت (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱ و ۱۲.

۱۵۰. استاد مطهری و مسئله آزادی

علی ربانی گلپایگانی، روزنامه رسالت (۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۵.

۱۵۱. استاد مطهری و مضمون تأویلی تشیع

امیر حسین ترکش دوز، هفته نامه عصر ما، شماره ۱۵۹.

۱۵۲. استاد مطهری و نسبت معرفت دینی

علی دژاکام، اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر (اردیبهشت ۱۳۸۲)،
صفحه ۲۲ - ۲۷.

۱۵۳. استاد مطهری و نسبت معرفت دینی

علی دژاکام، کتاب نقد، سال دوم، شماره ۶ و ۵ (زمستان ۷۶ و بهار ۱۳۷۷) صفحه ۲۲۰ - ۲۳۳.

۱۵۴. استاد مطهری و نسل جوان

جواد محدثی، ویژه نامه روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶ و ۷.

۱۵۵. استاد مطهری و نیازهای جامعه

روزنامه سلام (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۸.

۱۵۶. استعمار فرهنگی و شهید مطهری

روزنامه کار و کارگر (۲۸ مرداد ۱۳۷۶)، صفحه ۵.

۱۵۷. استقلال فکری، مطلب منتشر نشده ای از استاد شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، (۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۱۵۸. اسلام مطهری فراتر از اسلام رساله ها بود

سید محمد خاتمی، روزنامه ایران (۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۱۵۹. اسلام و آزادی از دیدگاه شهید مطهری

مسجد، شماره ۴۳ (خرداد و تیر ۱۳۷۸)، صفحه ۲۳ - ۲۷ و ۶۳

۱۶۰. اسلام و انطباق با مقتضیات زمان ها

ص: ۲۹۸

اسدالله بادامچیان، شما، شماره ۲۲۲ (۴ مرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۳؛ شماره ۲۲۳ (۱۱ مرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۳؛ شماره ۲۲۴ (۱۸ مرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۷؛ (اسلام / اجتهاد / مطهری، مرتضی / فقیهان / عملگرایی / حکومتاسلامی / ولایت فقیه / ولایت مطلقه).

۱۶۱. اسلام و تجدد با تکیه بر آثار شهید مطهری

جواد ساداتی نژاد، اطلاعات، (۲۹ / دی و ۶ و ۱۳ و ۲۷ بهمن ۱۳۷۵)، صفحه ۶ و ۷.

۱۶۲. اسلام و تحولات زندگی در نگاه استاد مطهری

علی ربانی گلپایگانی، روزنامه رسالت (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۱۶۳. اسلام و جمهوریت

مرتضی وصالی ناصح، روزنامه ابرار (۲۹ و ۳۰ دی ۱۳۷۸)، صفحه ۶. (واژه دموکراسی / اسلام / جمهوری اسلامی / مطهری، مرتضی / مشروعیت سیاسی / حکومت اسلامی / نخبگان حکومتی / ولایتفقیه / ...)

۱۶۴. اسلام و مقتضیات زمان

کیهان هوایی، شماره ۱۱۲۷ و ۱۱۲۸ (۶ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۹ و ۲۱ (اجتهاد / اسلام / عقل / ودین / دین / و عقل / و علم / و دین / حکومت اسلامی / مطهری، مرتضی).

۱۶۵. اسلام و نیازهای زمان از دیدگاه شهید مطهری

محمد علینی، مسجد، سال هفتم شماره ۳۷ و ۳۸، سال هفتم (فروردین و اردیبهشت و خرداد و تیر ۱۳۷۷)، صفحه ۴۰ - ۵۱ و ۱۱۹.

۱۶۶. اسلام و نیازهای زمان

عبدالحسین خسرو پناه، کلام اسلامی، سال پنجم، شماره ۱۷ (بهار ۱۳۷۵) صفحه ۵۷ - ۶۶ (اسلام / قوانیناسلامی / خاتمیت / اجتهاد / مطهری، مرتضی).

۱۶۷. اسلامی بودن فضای دانشگاهها مرهون آثار استاد مطهری است!

گزارش عملکرد انتشارات صدرا، هور هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۹.

۱۶۸. اشاراتی در باب مقوله حجاب با الهام از اندیشه های علامه شهید مطهری

فاطمه. م، یالثارات الحسین ۷، سال نهم، شماره ۲۰۰ (آبان ۱۳۸۱).

۱۶۹. اشارتی به افکار فلسفی شهید مطهری

عبدالله جوادی آملی، مجله سروش، (۱۸ اردیبهشت ۱۳۶۱).

ص: ۲۹۹

۱۷۰. اشعاری از شاعران معاصر در وصف شهید مرتضی مطهری

روزنامه رسالت، شماره ۲۳۹۸، (۶ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۴.

۱۷۱. اشعاری درباره شخصیت استاد شهید مطهری

شجاع الدین ابراهیمی (شاعر)، روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۶، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۱.

۱۷۲. اشعاری درباره شخصیت استاد مطهری

سپیده کاشانی (شاعر)، روزنامه رسالت ضمیمه، شماره ۲۴۰۲، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۲۹.

۱۷۳. اشعاری درباره شهادت استاد مطهری

سپیده کاشانی (شاعر)، ضمیمه روزنامه جهان اسلام، شماره ۵۵۷، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۳.

۱۷۴. اشعاری در مقام و منزلت استاد شهید مطهری

علی معلم دامغانی (شاعر)، روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۲، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۲۷.

۱۷۵. اشعاری در وصف استاد شهید مطهری

محمود شاهرخی (شاعر)، روزنامه رسالت، شماره ۲۶۷۸، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۴.

۱۷۶. اصالت فردی یا جامعه، یونس قیصی زاده

روزنامه اطلاعات (۱۶ و ۱۷ و ۱۸ و ۲۱ تیر ۱۳۷۶)، صفحه ۶ و ۱۴ (جامعه / فردگرایی / انسانگرایی / جامعه / پذیرای اسلام / شریعتی، علی / طباطبایی، محمدحسین، علامه / مرتضی).

۱۷۷. اصلاحات دینی - اجتماعی از دیدگاه استاد شهید مطهری

علی دژاکام، روزنامه جوان (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۷ و ۸.

۱۷۸. اصلاحات ضرورت ها و ابعاد

ناصر خدایاری، روزنامه کیهان (۱۶ شهریور ۱۳۷۹)، صفحه ۷ (اصلاح طلبی / مطهری، مرتضی / انقلاب اسلامی ایران / مردم / واژه اصطلاح).

۱۷۹. اصلاح؟! توسط چه کسی؟

حسین سوزنچی، نیستان، شماره ۲۶ و ۲۷ (آبان و آذر ۱۳۷۶)، صفحه ۵۰ - ۵۴ (امر به معروف و نهی ازمنکر / مطهری، مرتضی).

۱۸۰. اصلاح طلب واقعی و فرصت طلب مدعی

محمد مصدق، روزنامه کیهان (۲۱ دی ۱۳۷۹)، صفحه ۷ (مطهری، مرتضی / اصلاح طلبان / اصلاح طلبی)

ص: ۳۰۰

۱۸۱. اصلاح طلبی از دیدگاه شهید مطهری

محسن اسماعیلی، اندیشه صادق، شماره ۶ و ۷ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۳۰ - ۴۷.

۱۸۲. اصلاح طلبی از دیدگاه شهید مطهری

محسن اسماعیلی، روزنامه انتخاب (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۷.

۱۸۳. اصلاح فکری، پایه و اساس اصلاح عملی است

گفت و گو با دکتر علی مطهری، روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۱۸۴. اصل فراموش شده

روزنامه کیهان (۲۴ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۶ (اسلام / امر به معروف ونهی از منکر / مطهری، مرتضی).

۱۸۵. اصول انسانیت [از کتاب آشنایی با قرآن مرتضی مطهری]

معارف (گروه معارف اسلامی دانشگاه های کشور)، شماره ۱۲ (اردیبهشت ۱۳۸۲).

۱۸۶. اصول و آرمان های انقلاب از نگاه استاد شهید مطهری

هاشم هوشی سادات، روزنامه اطلاعات (۲۴ بهمن ۱۳۷۷).

۱۸۷. اطلاق و نسبیت اخلاق

محسن بزرگ مقام، کیهان اندیشه، شماره ۵۸ (بهمن و اسفند ۱۳۷۳)، صفحه ۳۰ - ۴۴ (اخلاق اسلامی / ارزش های اخلاقی / عقل / اخلاق (علم) / مطهری، مرتضی).

۱۸۸. افکار دکتر علی شریعتی از دیدگاه استاد مطهری

محسن عمو شاهی، روزنامه رسالت، شماره ۱۵۷۰، (۱ تیر ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۱۸۹. اگر استاد امروز زنده بود...

روزنامه قدس (۹ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۸.

۱۹۰. اگر بگویم که استاد مطهری دایره المعارف اسلامی بوده حرف گزافی نگفته ایم

مصاحبه با اسد الله بیات، مطهری مطهر اندیشه ها، جلد دوم، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۴، صفحه ۵۱۲-۵۱۸.

۱۹۱. اگر شهید مطهری زنده بود، به این کار رضایت می داد

حجت الاسلام نعمت الله صالحی نجف آبادی، روزنامه سلام (۴ بهمن ۱۳۷۱)، صفحه ۸، ۴.

ص: ۳۰۱

۱۹۲. اگر مطهری شهید نمی شد به فاصله چند روز بازرگان را کنار می گذاشت

گفت و گو با علی مطهری درباره فعالیت استاد شهید، یا لثارات الحسین ۷، سال دهم، شماره ۲۲۳ (اردیبهشت ۱۳۸۲)

۱۹۳. الاتجاه الفلسفی لدى العلامة المطهری

عبد الجبار الرفاعی، التوحید، سال یازدهم، شماره ۶۶ (محرم و صفر ۱۴۱۴ هـ)، صفحه ۷۸.

۱۹۴. الاسلام و متطلبات الحياه العصريه من وجهه نظر العلامة الشهيد المطهری

مجتبی محمودی، رساله الثقلین، سال اول، شماره ۴ (شوال - ذوالحجه ۱۴۱۳)، صفحه ۱۴۲ - ۱۵۳ و سالدوم، شماره ۵ (محرم - ربیع الاول ۱۴۱۹ ق / ۱۹۹۳ م)، صفحه ۱۴۲.

۱۹۵. الانسان الكامل من وجهه نظر العلامة المطهری

مصطفی محقق داماد، کیهان العربی، شماره ۲۳۱۷ (۲ خرداد ۱۴۱۲ ق.)، صفحه ۳.

۱۹۶. التقاط و تحجر از دیدگاه شهید مطهری

با عناوین مختلف هم چون: مسایل التقاطی و تحجر گرایی، رابطه عقل و وحی از دیدگاه شهید مطهری، نقش عقل و رشد فکری اجتماعی بشر در ختم نبوت به پیامبر اسلام، جای گزینی عقل و وحی و نبوت و عوامل التقاط و تحجر، التقاط و تفسیر به رأی قرآن، اجتهاد آزاد و اجتهاد فقاهتی، ریشه ها و علل پیدایش تحجر، اخباریگری از دیدگاه شهید مطهری، ویژگی ها و خصوصیات متحجرین، تحجر از دیدگاه شهید مطهری، تحجر در اجتهاد و فقاهت، روزنامه رسالت (۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۶ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۱ و ۲۳ و ۲۴ و ۲۶ و ۲۷ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۴.

۱۹۷. الشهيد مطهری

عباس مزنر، المنطلق، شماره ۱۱ (ذوالقعدة ۱۴۰۰)، صفحه ۴۳ - ۴۶.

۱۹۸. الگوهای رفتاری استاد مطهری در شیوه معلمی استاد شهید مطهری

روزنامه رسالت، شماره ۱۵۳۲، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۱۹۹. الگوی اصلاح گری و دفاع از باورهای دینی [شهید مرتضی مطهری]

بهزاد کاظمی، روزنامه جوان (۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۲۰۰. الگوی پژوهشی در موضوع اسلام و دنیای متجدد با الهام از اندیشه های استاد مطهری

علی اصغر خندان، اندیشه صادق، شماره ۶ و ۷ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۷۰ - ۸۹.

۲۰۱. الهیات شفا و شرح آن

محسن غروی‌ان، آئینه پژوهش، سال دوم، شماره ۵ (بهمن و اسفند ۱۳۷۰) صفحه ۵۱ - ۵۵.

۲۰۲. امام زمان (عج) از دیدگاه استاد مطهری

[بی نام]، روزنامه فردا (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۲۰۳. امام علی علیه السلام و نهج البلاغه در آئینه اندیشه مطهری

مهری هدهدی، بصائر، سال هفتم، پیاپی ۳۰ (اسفند ۱۳۷۹)، صفحه ۳۵ - ۴۹.

۲۰۴. امتیازات انبیا الهی در رهبری جامعه از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۰۰۹، (۱۸ فروردین ۱۳۷۲)، صفحه ۱۱.

۲۰۵. امر به معروف و نهی از منکر در آیات و روایات و برداشت های خامنه ای و شهید مطهری در اینزمینه

علی رضا زمزم، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۰۸۴، (۲۶ خرداد ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

۲۰۶. امر به معروف و نهی از منکر در نهضت حسینی

زن روز، شماره ۱۶۰۵ و ۱۶۰۶ (۲۷ اردیبهشت و ۳ خرداد ۱۳۷۶)، صفحه ۱۲ (امر به معروف و نهی از منکر/ حماسه حسینی (کتاب) / مرتضی، مطهری).

۲۰۷. امر معروف و نهی از منکر از دیدگاه استاد مطهری

علی مطهری، روزنامه کیهان (۶ خرداد ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۲۰۸. امیر المؤمنین علی علیه السلام در کلام استاد شهید مرتضی مطهری

موعود جوان، سال دوم، پیاپی ۱۰ (خرداد و تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۱۸ - ۲۰.

۲۰۹. انتظار از دین از دیدگاه شهید مطهری

محمد امینی احمدی، انتظار از دین از دیدگاه متفکران مسلمان دو قرن اخیر، جلد اول، قم، معاونت اندیشه‌های اسلامی مرکز تحقیقات استراتژیک، ۱۳۷۴، صفحه ۹۱ - ۱۸۸.

۲۱۰. انتظار سازنده و انتظار ویرانگر

روزنامه کیهان (۱۶ دی ۱۳۷۴)، صفحه ۶ (انتظار اسلام) / قیام و انقلاب مهدی (عج) از دیدگاه تاریخ فلسفه (کتاب) / محمد بن حسن (عج) امام دوازدهم / مطهری، مرتضی).
ص: ۳۰۳

۲۱۱. انتظار فرج از دیدگاه استاد شهید مطهری

فرهنگ آفرینش، شماره ۲۷۵ (۱۰ آذر ۱۳۷۷)، صفحه ۹.

۲۱۲. انتظار نداشته باشیم در هر دوره ای یک شهید مطهری داشته باشیم

گفت و گو با علی مطهری، قدس (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۲۱۳. انتقاد شهید مطهری از اندیشه های دینی علامه اقبال لاهوری

روزنامه رسالت، شماره ۹۶۰ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۴.

۲۱۴. انحصار گرایی ادیان

مصطفی خلیلی، نامه مفید، سال سوم، شماره ۴ (زمستان ۱۳۷۶)، صفر ۷۱ _ ۹۶ (مطهری، مرتضی / کثرتگرایی / در / ادیان ابراهیمی / جزمیت / در / ادیان الهی).

۲۱۵. اندیشه اجتماعی شهید مطهری

محمود اشراقی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۸۸ (خرداد ۱۳۸۱) صفحه ۴۸ _ ۵۳.

۲۱۶. اندیشه اجتماعی مطهری

مهدی آقا پور، مجله کیهان فرهنگی (۹ خرداد ۱۳۷۱).

۲۱۷. اندیشه سبز و شیدا بیان رویش و رشد؛ دیدگاه های استاد مطهری درباره نسل جوان

حمید نگارش، هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰). صفحه ۱۶ و ۱۷.

۲۱۸. اندیشه سیاسی شهید مطهری

مهدی بزرگی، دانشگاه اسلامی، شماره ۶ (پاییز ۱۳۷۷) صفحه ۸۹ _ ۹۹.

۲۱۹. اندیشه مطهر، تأملی بر انقلاب اسلامی و آینده آن

روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۲۲۰. اندیشه مطهر؛ تولی و تبری ارکان پیوسته دین

مسجد دانشگاه، پیش شماره پنجم (مهر و آبان ۱۳۸۱)، صفحه ۹۸ - ۹۹.

۲۲۱. اندیشه مطهر، طریقی جاودان در احیای تفکر دینی

روزنامه فردا (۱۴ و ۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۶

۲۲۲. اندیشه مطهر

مسعود علوی، روزنامه جوان (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۶.

۲۲۳. اندیشه مطهر؛ نگاهی مطهر به تساهل و تسامح

علی دژاکام، مسجد دانشگاه، پیش شماره هشتم (تیر و مرداد ۱۳۸۲)، صفحه ۸۵ - ۸۹.

۲۲۴. اندیشه و سیر مبارزه استاد شهید مرتضی مطهری با مکاتب غربی

ص: ۳۰۴

ش، راشد، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۸۹۲، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱۰.

۲۲۵. اندیشه های اجتماعی استاد مطهری

سید مهدی آقا پور، پگاه اندیشه ۲، «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر(فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۳۲ - ۳۵

۲۲۶. اندیشه های استاد، سخنانی آقای مسیح مهاجری در کنفرانس بین المللی بررسی اندیشه هایاستاد مطهری در هامبورگ روزنامه جمهوری اسلامی (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۲۲۷. اندیشه های اصلاحی استاد شهید مرتضی مطهری

دکتر علی مطهری، هور هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۸.

۲۲۸. اندیشه های سیاسی شهید مطهری

رضا ناصری، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر،(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۷۶ - ۷۷.

۲۲۹. اندیشه های شهید مطهری برآورنده نیاز جهانی شدن

روزنامه رسالت (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۲۳۰. اندیشه های شهید مطهری درباره اقتصاد اسلامی و جهان بینی حاکم بر آن

عبدالکریم سروش، کیهان فرهنگی، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱۰.

۲۳۱. اندیشه های شهید مطهری درباره نهضت های اسلامی

سخنرانی حسن صفار، بقیع، شماره ۷۵ (خرداد ۱۳۷۲)، صفحه ۲۵.

۲۳۲. اندیشه های شهید مطهری، مبانی فکری نظام جمهوری اسلامی

روزنامه رسالت ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۸، صفحه ۴.

۲۳۳. اندیشه های نو در علوم اسلامی؟

شماره ۶، صفحه ۹ - ۲۶؛ روزنامه صبح آزادگان (۸ و ۹ خرداد ۱۳۶۱)، صفحه ۵. جگزارش یکی از جلساتبحث استاد مطهری در حوزه علمیه قم در باب مغالطه در پاسخ «تعارضات منطقی» محسن هشترودی در کتاب هنر و دانشج.

۲۳۴. انسان کامل از دیدگاه استاد مطهری

شاهین خلیج، روزنامه جام جم (۱۱ و ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۸.

ص: ۳۰۵

۲۳۵. انسان کامل از دیدگاه مطهری

محمد رضا طالبیان، روزنامه رسالت (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۶). صفحه ۱۱.

۲۳۶. انسان و مدرنیته در نگرش شهید مطهری

گفت و گو با علی تاجدینی، روزنامه خراسان (۲۵ تیر ۱۳۸۰).

۲۳۷. انس مقدس، چگونگی آشنایی شهید مطهری با حاج میرزا علی آقا شیرازی رحمه الله و اثرات معنوی این ارتباط

غلام رضا گلی زواره، ماهنامه پاسدار اسلام، شماره ۱۹۷ (اردیبهشت ۱۳۷۷).

۲۳۸. انقلاب اسلامی از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه ابرار، شماره ۱۴۳، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۸.

۲۳۹. انقلاب اسلامی ایران از دیدگاه شهید مطهری و نقش وی در رشد بینش اسلامی جوانان کشور

سعید غفاری، روزنامه سلام، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۵.

۲۴۰. انقلاب، کودتا و اصلاحات از دیدگاه معلم شهید مرتضی مطهری

فریبرز درجزی، ویژه نامه روزنامه مردم سالاری، (۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۱.

۲۴۱. انقلاب و اصلاح از نگاه مطهری حکومت و حاکمیت در اندیشه های مطهری

روزنامه سیاست روز، (۱۱ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰). صفحه ۹.

۲۴۲. انقلاب و تحولات اجتماعی از دیدگاه استاد مطهری

نجف لک زایی، راهبرد، شماره ۱۹ (بهار ۱۳۸۰)، صفحه ۶۹ _ ۸۲.

۲۴۳. او پشتوانه مبارزات بود

انواری، شما، شماره ۲۶۰ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۵.

۲۴۴. او مدرس دینی بود، نه مدرس شغلی

روزنامه قدس (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۸.

۲۴۵. اهتمام استاد شهید در استفاده از نشر پارسی در نوشته ها و سخنرانی های خود

محمد رضا فیاض بیرجندی، روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۲، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۲۵.

۲۴۶. اهداف انقلاب در بیان شهید مطهری

ص: ۳۰۶

روزنامه خراسان (۱۸ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱ و ۷.

۲۴۷. اهمیت تفسیر المیزان از دیدگاه شهید مطهری رحمه الله تحت عنوان مروری بر مسایل المیزان

ابراهیم عباس حسینی، مشکوه، اجتماعی، شماره ۲۸ (مهر ۱۳۶۹)، صفحه ۱۱.

۲۴۸. ای شهید عشق

جواد محدثی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۹۱ - ۹۲.

۲۴۹. ای مجاهد شهید مطهر

گفت و گو با استاد حمید سبزواری درباره استاد مطهری «ویژه نامه هور هدایت» روزنامه رسالت (اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۲.

۲۵۰. با استاد مطهری در تعلیم و تربیت

اسد الله افشار، کار و کارگر (۱۲ و ۱۹ و ۲۶ مهر ۱۳۷۳)، صفحه ۷ و ۹ و ۶، (۳ و ۱۰ و ۱۷ آبان ۱۳۷۳)، صفحه ۹ و ۱۰.

۲۵۱. با چراغ عقل

عبدالکریم سروش، روزنامه نشاط (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶ (مطهری، مرتضی / و / خردگرایی).

۲۵۲. بازار نقد آثار و اندیشه ها باید همواره گرم باشد

حسین عرب، روزنامه جمهوری اسلامی (۲۰ شهریور ۱۳۷۶)، صفحه ۱۵ (نقدی بر خورد فرهنگی / شریعتی، علی / اسلام شناسی / مطهری، مرتضی).

۲۵۳. بازسازی اندیشه دینی

پیام دانشجو، سال اول، شماره ۳۳ (۵ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۶ و ۷ (شناخت / فلسفه اسلامی / مطهری، مرتضی).

۲۵۴. بازشناسی چالش ایدئولوژیک مطهری در دهه ۵۰ و تداوم تاریخی آن

هفته نامه عصر ما، شماره ۱۸۸ و ۱۸۹ و ۱۹۰ (آبان ۱۳۷۹)، صفحه ۴ و ۵.

۲۵۵. بازشناسی خط نفاق و جریان خوارج در منظر استاد شهید مرتضی مطهری

گفت و گو با مهندس رامین، روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۲۵۶. بازشناسی شخصیت شهید مرتضی مطهری

مصطفی ایزدی، روزنامه بنیان (۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۱۲.

۲۵۷. بازگشت به مطهری، بازگشت به زلالی آرمان های انقلاب

هدایت جلیلی، امید انقلاب، سال دهم، شماره ۲۲۲ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶ - ۷ و ۴۴.

۲۵۸. بازگشت به مطهری، رسیدن به زلالی آرمان های انقلاب

هدایت جلیلی، روزنامه اطلاعات (۱۷ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۲۵۹. با شصت بهار

شاهد، شماره ۲۶۴ (اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۲۰ - ۲۳ (سرگذشت نامه های مطهری، مرتضی).

۲۶۰. با شهید مطهری در ستیز با جامدها و جاهل ها

تقدیری، آزادی، شماره ۷ و ۸ (اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۲ و ۳.

۲۶۱. با شهید مطهری: در تداوم انقلاب

روزنامه خراسان (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱، ۵ (۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۳۰۱ (۲۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱ و ۳

(۳۱ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱ و ۹.

۲۶۲. باغبان اندیشه های نسل ما

جواد محدثی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۸۴ - ۸۵

۲۶۳. باغبان اندیشه های نسل ما [مرتضی مطهری]

جواد محدثی، روزنامه رسالت (۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۲۶۴. بحثی پیرامون ضرورت های مطالعه آثار شهید مطهری

معمار منتظرین، روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۱.

۲۶۵. برای درک ماهیت، ارزش ها و هدف های انقلاب اسلامی مطالعه دقیق آثار شهید مطهری یک ضرورت حتمی است.

روزنامه اطلاعات (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۶.

۲۶۶. برجستگی های مکتب حقوقی اسلام

جواد ورعی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱۵ (مطهری، مرتضی / حقوق اسلامی).

۲۶۷. برخی از صفات اخلاقی استاد مطهری

ص: ۳۰۸

گفت و گو با علی مطهری، روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۲، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۷.

۲۶۸. بررسی افکار دکتر شریعتی از دیدگاه مطهری

محسن عموشاهی، روزنامه رسالت، شماره ۱۵۷۰ (۱ تیر ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۲۶۹. بررسی اندیشه های شهید مطهری

جلال انصاری، کیهان العربی، (۲۶ / ۹ / ۱۴۰۹ ق.)

۲۷۰. بررسی تطبیقی اندیشه های استاد مطهری و دکتر شریعتی

عبدالرضا یوسفی میانجی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۷۵ (اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۲ - ۱۷.

۲۷۱. بررسی جامعه شناسی قیام کربلا

محمدعلی زکی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۷۴ (فروردین ۱۳۸۰ صفحه ۲۰ - ۲۵) (قیام عاشورا / مطهری، مرتضی / جنبش های اجتماعی / نظریه های اجتماعی / جامعه شناسی).

۲۷۲. بررسی جایگاه عدالت اجتماعی از دیدگاه مطهری

روزنامه سلام، شماره ۱۵، (۲۶ تیر ۱۳۷۰)، صفحه ۱۰.

۲۷۳. بررسی جایگاه عدالت اجتماعی از دیدگاه مطهری

روزنامه سلام، شماره ۱۵ (۲۶ خرداد ۱۳۷۰)، صفحه ۱۰.

۲۷۴. بررسی دیدگاه استاد شهید مطهری درباره رهبری نسل جوان

پیام زن، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴

۲۷۵. بررسی دیدگاه روش شناسی استاد مطهری

علی باقی نصر آبادی، هفته نامه آفرینش، سال دوم، شماره ۱۴۵ (اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۸.

۲۷۶. بررسی دیدگاه شهید مطهری درباره حافظ

م، لاریجانی، روزنامه سلام، شماره ۱۴۶۰، ۱۴۶۲، ۱۴۶۵، ۱۴۷۵، (۶ و ۹ و ۱۲ و ۲۶ تیر ۱۳۷۵)، صفحه ۹.

۲۷۷. بررسی دیدگاه شهید مطهری درباره نسل جوان

محمد کوب، روزنامه اطلاعات، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۷.

۲۷۸. بررسی دیدگاه های استاد مطهری در مورد دین، مکتب های مادی و اقتصاد و سرمایه داری

حسن موسوی زنجانی، روزنامه سلام، شماره ۸۵۱ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۹.

۲۷۹. بررسی رابطه متقابل ایمان و اخلاق از منظر استاد شهید مطهری.

ص: ۳۰۹

به مناسبت سالگرد شهادت استاد مرتضی مطهری و بزرگداشت مقام معلم، رضا غلامی، نامه فرهنگ، سال هشتم شماره ۱ (بهار ۱۳۷۷)، صفحه ۱۵۲ - ۱۵۴.

۲۸۰. بررسی رابطه متقابل ایمان و اخلاق از منظر استاد شهید مطهری

رضا غلامی، روزنامه جهان اسلام (۱۲ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۲۸۱. بررسی رابطه متقابل ایمان و اخلاق از منظر استاد شهید مطهری.

رضا غلامی، روزنامه جهان اسلام (۱۲ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۷.

۲۸۲. بررسی ریشه انحرافات جوانان

حسین یزدی، کیهان (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶ (مطهری، مرتضی / و / جوانان / رهبری / جوانان).

۲۸۳. بررسی کتاب «انسان و ایمان شهید مطهری»

فرخ عالی خانی، اعتصام، شماره ۵ (شهریور ۱۳۶۱)، صفحه ۴۴ - ۴۵.

۲۸۴. بررسی مفهوم آزادی در اندیشه شهید مطهری

عصر آزادگان (۱ مهر ۱۳۷۷).

۲۸۵. بررسی مقاله شهید مطهری و دکتر شریعتی در مجله نور علم

راه مجاهد، شماره ۵۹ (آذر ۱۳۶۹)، صفحه ۷ - ۹، ۲۰.

۲۸۶. بررسی موقعیت شهید مطهری در شناساندن اسلام

زین العابدین صفوی، روزنامه کیهان (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۲۸۷. بررسی نظریات شهید مطهری در مورد آزادی

روزنامه خراسان، (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۲۸۸. بررسی نظریات شهید مطهری در مورد آزادی

علی سکندری، روزنامه خراسان (۸ خرداد ۱۳۷۸).

۲۸۹. بر قله های اشراق و اندیشه

محسن غرویان، روزنامه کیهان (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۶.

۲۹۰. برگ رز؛ ویژگی های آثار استاد شهید مرتضی مطهری

منصور پهلوان، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالگرد شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۸۰ - ۸۳.

۲۹۱. برگ هایی از حیات سیاسی شهید استاد مطهری

ص: ۳۱۰

آروین سهابی، رشد معلم، سال هشتم، شماره ۸ (اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۲۲ - ۲۷.

۲۹۲. برهان نظم در درس های شفای بوعلی از استاد شهید مطهری

محمد مهدی اعتصامی، آئینه پژوهش، سال چهارم، شماره ۴ (آذر - دی ۱۳۷۲)، پیاپی ۲۳، صفحه ۴۳ - ۵۴.

۲۹۳. بعد از شهید قرنی نوبت من است

مرتضی صدرافشاری، زائر، سال چهارم، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۲۸ - ۳۶ (حماسه حسینی (کتاب) / قیام عاشورا / تاریخ اسلام / مطهری، مرتضی).

۲۹۴. بعد سیاسی شخصیت استاد شهید مطهری

گفت و گو با حبیب الله عسکر اولادی، روزنامه رسالت، شماره ۸۸۲۰، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۲۹۵. بعد مبارزاتی شهید مطهری

اسدالله بادام چیان، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۷؛ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۵؛ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۶؛ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۵؛ (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۶؛ (۱۷ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۴.

۲۹۶. بعد مبارزاتی شهید مطهری

روح الله جاویدان، شما، شماره ۲۱۰ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶.

۲۹۷. بنیادهای انسان شناختی آرای استاد مطهری

فصلنامه مصباح، سال پنجم، شماره ۱۸ (تابستان ۱۳۷۵)، صفحه ۱۹۸.

۲۹۸. به انگیزه دوازدهمین سالگرد شهادت متفکر بزرگ اسلامی استاد شهید مرتضی مطهری

روزنامه اطلاعات (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶؛ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۲۹۹. به عمل کار بر آید...

روزنامه کیهان (۲۵ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۶ (امر به معروف و نهی از منکر، تاریخ اسلام، مطهری، مرتضی).

۳۰۰. به مناسبت دوازده اردیبهشت سالگرد شهادت استاد شهید مطهری و روز معلم

پیام هاجر، سال هفتم، شماره ۱۴۰ (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۲.

۳۰۱. به مناسبت سالگرد شهادت شهید مرتضی مطهری

علی دژاکام، روزنامه همشهری (۱۱ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۶.

ص: ۳۱۱

۳۰۲. به یاد استاد بزرگ اندیشه و قلم

اطلاعات هفتگی، شماره ۲۳۳۵ (۹ - ۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۳ و ۴.

۳۰۳. به یاد استاد مطهری

جلال الدین مجتوبی، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی تهران، سال بیست و چهارم، شماره ۳ و ۴ (مرداد ۱۳۵۸)، صفحه ۲۳ - ۳۱.

۳۰۴. به یاد استاد مطهری

مجله دانشگاه انقلاب (اردیبهشت ۱۳۶۱).

۳۰۵. به یاد شهید مطهری

رشد جوان، سال سوم، شماره ۸ (اردیبهشت ۱۳۶۶)، ۱۱ - ۱۳.

۳۰۶. به یاد آن روح مطهر

نیرو، شماره ۷۶ (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۲.

۳۰۷. بی تو رهبر سیه جامه پوشید

حیدر ضیغمی، روزنامه ابرار (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۲.

۳۰۸. بیدار دلی از فریمان: بریده ای از کتاب در دست انتشار زندگی استاد شهید مطهری

محسن مؤمنی، روزنامه کیهان (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۳۰۹. بیدارگر عشق

شاهد، شماره ۲۶۴ (اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۹ - ۲۷.

۳۱۰. بیست ویژگی اخلاقی شهید مطهری

روزنامه جهان اسلام، شماره ۲۷۲، (۲۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۱.

۳۱۱. بیست ویژگی استاد مطهری از زبان نزدیکان و آشنایان وی

روزنامه رسالت، شماره ۱۸۲۳، (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۵.

۳۱۲. بیمار دلان و جامعه

مصاحبه غیر حضوری با افکار شهید مرتضی مطهری، رضا طاهر خانی، روزنامه کیهان (۲۰ اسفند ۱۳۷۶).

۳۱۳. پاره ای از خورشید؛ گفته ها و ناگفته ها از زندگی استاد شهید مرتضی مطهری

ص: ۳۱۲

حمید رضا ناصری، امیر رضا ستوده، روزنامه جمهوری اسلامی (۲ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۳۱۴. پاره پیکر آفتاب؛ نگاهی گذرا به زندگی استاد شهید مرتضی مطهری

سید محمدرضا حسینی، هور هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۰ و ۱۱.

۳۱۵. پاسخ تاج زاده به مقاله جفا به استاد مطهری

نوشته علی مطهری، روزنامه کیهان (۱ آبان ۱۳۷۹).

۳۱۶. پاسخ دکتر مطهری به نامه مصطفی تاج زاده؛ قضاوت شتاب زده

روزنامه همشهری (۸ و ۹ آبان ۱۳۷۹).

۳۱۷. پاسخ شورای نظارت بر نشر آثار شهید مطهری به اظهارات «آغاجری» و «تاج زاده» [در مورد افیون بودن دین برای توده ها و حکومت ها]

علی مطهری، روزنامه جمهوری اسلامی (۶ شهریور ۱۳۷۹).

۳۱۸. پاسخ علی مطهری به مقاله هاشم آغاجری

روزنامه ایران (۱۶ و ۱۹ خرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۱۰.

۳۱۹. پاسخگویی به شهادت و القاءات مارکسیستی توسط علامه طباطبایی و شهید مطهری

غلام علی حداد عادل، کلام اسلامی، شماره ۱۷ (فروردین ۱۳۷۵)، صفحه ۴۷.

۳۲۰. پاسخگویی نیازهای جهان امروز

جوهر هروی، فرهنگ آفرینش، شماره ۲۹۵ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶ (مطهری، مرتضی / اندیشه‌سیاسی).

۳۲۱. پاسخی به یک مقاله [تحت عنوان چه ضرورتی به بازخوانی متد مطهری مندرج در نوروز، ۱۳۸۱/۲/۱۲ج، روزنامه نوروز (۲۰ خرداد ۱۳۸۱)].

۳۲۲. پانزده گفتار

روزنامه جمهوری اسلامی (۲۴ آذر ۱۳۸۰)، صفحه ۸؛ (کتاب پانزده گفتار (مطهری، مرتضی / مقاله ها).

۳۲۳. پای درس استاد

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۷).

۳۲۴. پرتوی از اندیشه شهید مطهری

روزنامه سلام (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۱.

ص: ۳۱۳

۳۲۵. پرتوی از زندگی گهر بار علامه شهید مطهری

حجت وحید، ضمیمه روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۲، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۸.

۳۲۶. پرسمان در محضر استاد شهید مطهری

معارف، شماره ۶ (خرداد ۱۳۸۱)، صفحه ۲۰ - ۲۲.

۳۲۷. پرواز کن... به آفتاب

مجید ملامحمدی، اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۴۰ - ۴۲.

۳۲۸. پشت پرده ترور شهید مطهری؛ ابرار برای اولین بار منتشر کرد

روزنامه ابرار (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۳۲۹. پلورالیزم در تفکر استاد شهید مطهری جایی ندارد

محمد جعفری، روزنامه کیهان (۲۵ دی ۱۳۷۹)، صفحه ۷.

۳۳۰. پلورالیزم دینی در نگاه شهید مطهری

حوزه، سال هفدهم، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۱ و ۵۳.

۳۳۱. پلورالیزم از منظر شهید مطهری

محمد جعفری، بازتاب اندیشه در مطبوعات روز ایران، سال اول، پیاپی ۱۱ (بهمن ۱۳۷۹)، صفحه ۱۵ - ۱۷؛ روزنامه رسالت (۱۵ بهمن ۱۳۷۹).

۳۳۲. پلورالیزم از منظر شهید مطهری

محمد جعفری، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ بهمن ۱۳۷۹)، صفحه ۱۱.

۳۳۳. پلورالیزم، بررسی دیدگاه متفکران اسلام

محمد لنگه‌اوزن، ترجمه: نرجس جواندل صومعه سرایی، معرفت شماره ۲۳ (زمستان ۱۳۷۶)، صفحه ۵۸ - ۶۹ (کثرت گرایی / دین / اسلام / مسیحیت / هیک، جان / مولوی، جلال الدین محمدبن محمد / مطهری، مرتضی).

۳۳۴. پلورالیسم چه می گوید: [دیدگاه‌های شهید مطهری]

علی باقی نصر آبادی، روزنامه رسالت (ویژه نامه هور هدایت)، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۲ و ۲۳.

۳۳۵. پنج مشخصه مهم و تعیین کننده در آثار ارزشمند استاد مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۳۳۶. پنج نافله عشق

ص: ۳۱۴

مهدی خلیلیان، روزنامه رسالت (۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۲) ویژه نامه شکوه اندیشه، صفحه ۱۴ و ۱۵.

۳۳۷. پند و بند

روزنامه دوران امروز (۲۹ بهمن ۱۳۷۹)، صفحه ۱ (امر به معروف و نهی از منکر / جوانان / ایران / مجازات ها / آسیب های اجتماعی / مطهری، مرتضی).

۳۳۸. پیام به کنگره شهید مطهری

هاشمی رفسنجانی، روزنامه اطلاعات (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۳۳۹. پیر اندیشه

روزنامه سلام (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۹ (مطهری، مرتضی).

۳۴۰. پیر اندیشه

یاد ایام، سال چهارم، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۱۳ - ۱۱۷.

۳۴۱. پیشه ورزی های بی استاد پاسخ به نامه سرگشاده آقای علی مطهری خطاب به رئیس جمهور

رضا سعیدی و علی مطهری، روزنامه دوران امروز (۱۱ دی ۱۳۷۹)، صفحه ۸.

۳۴۲. پیوند و تمایز فلسفه و علوم تجربی از دیدگاه فیلسوف شهید مطهری

علی ربانی گلپایگانی، نور علم، دوره سوم، شماره ۱۱ (خرداد ۱۳۶۹)، پیاپی ۳۵، صفحه ۵۰ - ۷۰.

۳۴۳. تاریخ از دیدگاه شهید مطهری و خدمات فرهنگی وی

یدالله مرادی، پانزده خرداد، شماره ۷ (فروردین ۱۳۷۱)، صفحه ۹۳.

۳۴۴. تاریخ اسلام در آثار شهید مطهری

سید سعید روحانی، فرهنگ کوثر، سال چهارم، پیاپی ۴۱ (مرداد ۱۳۷۹)، صفحه ۷۸ - ۷۹.

۳۴۵. تاریخ اسلام در آثار شهید مطهری

رضا حاج بابایی، آینه پژوهش، شماره ۶۲ (خرداد - تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۶۵ - ۱۸۶.

۳۴۶. تاریخچه زندگی، آثار و افکار استاد مطهری رحمه الله

حسین سوزنچی، رشد آموزش معارف اسلامی، شماره ۴۶ (پائیز ۱۳۸۰)، صفحه ۱۸؛ شماره ۴۷ (زمستان ۱۳۸۰)، صفحه ۱۹ _
۲۴؛ شماره ۴۸ (بهار ۱۳۸۱)، صفحه ۸ _ ۱۲؛ شماره ۴۹ (۱۳۸۱)، صفحه ۱۶ _ ۲۲.

۳۴۷. تا کجا با زمان همراه باشیم؟

ص: ۳۱۵

صبح، سال اول، شماره ۳ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۶ و ۱۴ (انسان (اسلام) / زمان / علم / اسلام و مقتضیات زمان (کتاب) مطهری، مرتضی).

۳۴۸. تأثیر اندیشه های اقبال لاهوری بر اندیشه استاد مطهری

ناصر کشاورز، پگاه حوزه، شماره ۲۷ (آبان ۱۳۸۰)، صفحه ۶.

۳۴۹. تأثیر کار در تهذیب اخلاق

احمد سبز علی، فصلنامه شکوفه، سال سوم، شماره ۹ (تابستان ۱۳۷۵)، صفحه ۴۳ _ ۴۴. (کار در اسلام / تهذیب نفس / حکمت و اندرزها (کتاب)، مطهری مرتضی).

۳۵۰. تأثیر اندیشه های اقبال لاهوری بر اندیشه استاد مطهری

ناصر کشاورز، پگاه حوزه، شماره ۲۷ و آبان ۱۳۸۰، صفحه ۶.

۳۵۱. تأثیر کار در تهذیب اخلاق

احمد سبز علی، فصلنامه شکوفه، سال سوم، شماره ۹ (تابستان ۱۳۷۵)، صفحه ۴۳ _ ۴۴ (کار در اسلام / تهذیب نفس / حکمت و اندرزها (کتاب)، مطهری، مرتضی).

۳۵۲. تأثیر کلام اسلامی بر فلسفه اسلامی از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری

محمد صفر جبرئیلی، نامه مفید، سال سوم، شماره سوم (زمستان ۱۳۷۶).

۳۵۳. تأثیر کلام اسلامی و فلسفه اسلامی

محمد صفر جبرئیلی، نامه مفید، سال دوم، شماره ۴ (زمستان ۱۳۷۶)، صفحه ۵۱ _ ۷۰ (مطهری، مرتضی / علم کلام / و فلسفه اسلامی).

۳۵۴. تألیفات شهید مطهری از زبان خودش

روزنامه رسالت (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۵.

۳۵۵. تأملی بر سیره شهید مطهری در برخورد با تحجر و تعصب

دیدگاه های حائری شیرازی، روزنامه رسالت (۱۴ و ۱۵ و ۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۳۵۶. تأملی بر ضرورت های رویکرد به اندیشه های اصلاحی شهید مطهری

گفت و گو با دکتر فیروز اصلانی عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، روزنامه رسالت (۱۰ و ۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۳۵۷. تأملی بر کتاب تماشاگه راز اثر شهید مطهری

رضا بابایی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۱۹۲ (۱ خرداد ۱۳۷۰).

ص: ۳۱۶

۳۵۸. تأملی بر مهم ترین چالش های شهید مطهری و جریان روشن فکری

گفت و گو با شهریار زرشناس، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۴۸ - ۴۹.

۳۵۹. تأملی در اندیشه های اقتصادی شهید مطهری

مرتضی عزتی، روزنامه بیان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۳۶۰. تأملی در فلسفه ختم نبوت از دیدگاه شهید مطهری رحمه الله

مسعود امامی، معارف (نشریه گروه های معارف اسلامی دانشگاه های کشور)، شماره ۱۰ (بهمن ۱۳۸۱).

۳۶۱. تأملی در نسبت اجتهاد از منظر امام و سه متفکر معاصر صانعی، مطهری و خاتمی

روزنامه بیان (۲۱ اسفند ۱۳۷۸).

۳۶۲. تبیین شخصیت علمی - اخلاقی شهید مطهری و نقش وی در انتشار اسلام ناب محمدی، در بیندانشجویان و مردم ایران

گفت و گو با ابوالقاسم خزعلی، روزنامه رسالت، شماره ۲۶۸۷، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۳.

۳۶۳. تبیین مقام استاد شهید مطهری و آثار ارزشمند او

سخنرانی اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۸۸۲، (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۹.

۳۶۴. تجدد و نوگرایی از نگاه استاد مطهری رحمه الله

علی میرموسوی، نامه پژوهش، سال دوم، شماره ۷ (زمستان ۱۳۷۶)، صفحه ۲۸۷ - ۳۲۰.

۳۶۵. تجلیل از استاد مطهری و آثار علمی او

پیام زن، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۴.

۳۶۶. تجلیل از افکار و تحقیقات استاد شهید مرتضی مطهری

سخنرانی اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۵۹۵، (۳۰ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱.

۳۶۷. تجلیل از شخصیت شهید مطهری

روزنامه سلام، شماره ۸۵۱، (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۹.

۳۶۸. تجلیل از معنویت و معنویت تجلیل

روزنامه همشهری (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱ (روز معلم / مطهری / مرتضی).

ص: ۳۱۷

۳۶۹. تجلیلی از استاد مرتضی مطهری و دیدگاه او در خصوص معرفت دینی

هدایت الله جلیلی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۱۰۳۸ (۱۹ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۳۷۰. تحریفات در واقعه تاریخی عاشورا

حرم، شماره ۷۴ (اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۷ - ۱۸ (قیام عاشورا / تحریف / مطهری، مرتضی).

۳۷۱. تحریفات عاشورا

مهدی جعفری، روزنامه سلام (۲۱ تیر ۱۳۷۵)، صفحه ۹ (واقعه کربلا در تاریخ اسلام / عزاداری / ماه محرم / تحریفات عاشورا / کتاب) / حسین بن علی ۷ امام سوم / مطهری، مرتضی).

۳۷۲. تحریف های عاشورا: نگاهی به کتاب حماسه حسینی

[بی نام]، صف، سال بیست و سوم، شماره ۲۵۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۰).

۳۷۳. تحلیلی از نقش مطهری در بیداری فکری

یعقوب موسوی، روزنامه جهان اسلام (۱۳ مرداد ۱۳۷۱).

۳۷۴. تحلیلی بر موضوع اسلام و مقتضیات زمان از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه ابرار، شماره ۱۵۸۷ (۷ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۸.

۳۷۵. تحول فرهنگی از دیدگاه استاد مطهری،

سروش، سال شانزدهم، شماره ۷۳۶ (۹ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۳۰ - ۳۳.

۳۷۶. تدریس کتاب شفا؛ بخشی از تقریرات استاد شهید مرتضی مطهری [شروع در عالم]

نشر دانش، سال اول، شماره ۲ (بهمن و اسفند ۱۳۵۹)، صفحه ۴۰ - ۴۷ (جنگارش درس های مرتضی مطهری در ۱۳۵۵ ج).

۳۷۷. ترسیم ابعاد شخصیت شهید مطهری از دیدگاه رهبری انقلاب

روزنامه ابرار (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱، ۲.

۳۷۸. تشریح دیدگاه شهید مطهری پیرامون رابطه مستقیم بین اسلام و روحانیت

محمد بهشتی، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۵۳ (۳ تیر ۱۳۷۲)، صفحه ۳.

۳۷۹. تشریح زندگی شهید مطهری

روزنامه جهان اسلام (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۳).

ص: ۳۱۸

۳۸۰. تشریح فعالیت ها و توانایی ها و تیز هوشی علمی شهید مطهری و دیدگاه وی درباره روحانیت

عبدالکریم سروش، ضمیمه روزنامه جهان اسلام، شماره ۵۵۷ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۳۸۱. تشریح نقش استاد مطهری در ترویج اندیشه اسلامی در دانشگاه ها

حسین حسینی (گفت و گو)، روزنامه رسالت، شماره ۱۲۵۵ (۲۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۴.

۳۸۲. تعارضات منطقی بحث های منتشر نشده استاد شهید مرتضی مطهری

مصطفی محقق داماد، دانشگاه انقلاب، شماره ۱۱ (اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۱۷ - ۲۰ و شماره ۱۲ (خرداد ۱۳۶۱)، صفحه ۲۵۴ - ۸۱.

اندیشه های نو در علوم اسلامی

شماره ۶، صفحه ۹ - ۲۶؛ روزنامه صبح آزادگان (۸ و ۹ خرداد ۱۳۶۱)، صفحه ۵. جگزارش یکی از جلسات بحث استاد مطهری در حوزه علمیه قم در باب مغالطه در پاسخ «تعارضات منطقی» محسن هشترودی در کتاب هنر و دانشج.

۳۸۳. تعریف تبلیغ - ویژگی مبلغ و وضعیت تبلیغ از دیدگاه استاد مطهری

محسن الویری، مسجد، شماره ۱۳ (فروردین ۱۳۷۳)، صفحه ۴۱.

۳۸۴. تعریف عشق و جایگاه آن در عرفان از دیدگاه شهید مرتضی مطهری

مهدی خلیلیان، روزنامه رسالت، شماره ۱۸۲۳ (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۵.

۳۸۵. تعریف علم کلام - کلام جدید و قدیم از دیدگاه شهید مطهری

مسعود امید، کلام اسلامی، شماره ۱۰ (تیر ۱۳۷۳)، صفحه ۷۲.

۳۸۶. تعریف مدیریت از دیدگاه استاد شهید مطهری

احمد رضا کشوری، درسهایی از مکتب الاسلام، شماره ۶ (مهر ۱۳۷۱)، صفحه ۷۱

۳۸۷. تعلیم الهی، اساس فرهنگ و تمدن بشریت

روزنامه رسالت (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۴)، شماره ۷۳۶، صفحه ۴ (آشنایی با قرآن (کتاب) / تفسیر قرآن / مطهری / مرتضی).

۳۸۸. تعلیم و تربیت اسلامی از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری

مهدی محمدی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۸۱، سال هجدهم، (آبان ۱۳۸۰).

۳۸۹. تفاوت شهید مطهری با روشن فکران جامعه دیدگاه های نسبت به روحانیت بود

ص: ۳۱۹

غلامعلی حداد عادل، روزنامه رسالت، (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۳۹۰. تفسیر آثار شهید مطهری مسایل نسل جوان را حل می کند

گفت و گو با حجت الاسلام اکبری، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۷۴ - ۷۵.

۳۹۱. تفسیر استاد شهید مطهری در برابر انحرافات و کج اندیشی

حسین معصومی، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۵۸۸، (۱۵ اسفند ۱۳۷۴).

۳۹۲. تفکرات و اندیشه های شهید مطهری

مهدی کروی، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۸۹۴، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۹)

۳۹۳. تفکرات، ویژگی اخلاقی، سیر و سلوک استاد مطهری و خاطراتی درباره تدریس ایشان و نقش شهید مطهری در پیروزی انقلاب اسلامی ایران و دیدگاه ایشان

هادی خسروشاهی، تاریخ و فرهنگ معاصر، شماره ۴ (فروردین ۱۳۷۱)، صفحه ۳۴.

۳۹۴. تفکر دکتر شریعتی در بوته نقد اندیشه شهید مطهری

حسن صبوحی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۵۲ (خرداد ۱۳۷۸)، صفحه ۱۲ - ۱۷.

۳۹۵. تفکر سیاسی استاد شهید مرتضی مطهری

حسن ازغدی، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۰۵۳، (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۲.

۳۹۶. تقسیم بندی معقولات یا مفاهیم کلی و اوصاف آن ها نزد فیلسوفان مسلمان

مسعود امید، معرفت، شماره ۴۲ (خرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۵۰ - ۵۷ (مفهوم کلی / فلسفه اسلامی / فلسفه مشاء / فلسفه اشراق / حکمت متعالی / طباطبایی، محمد حسین / مطهری، مرتضی / مصباح، محمد تقی / یزدی حائری، محمد باقر بن مرتضی).

۳۹۷. تکثر ادیان در اندیشه شهید مطهری

جعفر محقق، مجله وارث، سال دوم، شماره اول (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۴ - ۱۲.

۳۹۸. تلاش های استاد مطهری جهت جلوگیری از انحراف جوانان و دفاع از اسلام

محمود فرشیدی، روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۶، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱۱.

۳۹۹. تلقی جدیدی از علم کلام؛ علم کلام از دیدگاه استاد مطهری

ص: ۳۲۰

جواد رودگر، روزنامه جام جم (۲۴ مرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۸.

۴۰۰. تماشاگه راز: گذری بر زندگی استاد شهید

علی تاجدینی، اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری ویژه جوانان» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)،
صفحه ۶ - ۱۲.

۴۰۱. تماشاگه راز

مهدی خلیلیان، روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۴۰۲. تمامی وجود استاد آکنده از درد دین بود: خاطرات حجت الاسلام و المسلمین علی دوانی از استاد مرتضی مطهری

در گفت و گو با یالثارات الحسین ۷، سال دهم، شماره ۲۲۳ (اردیبهشت ۱۳۸۲).

۴۰۳. تمثیلات و تشبیهات در آثار استاد شهید مطهری

امکان، شماره ۶۷ (خرداد ۱۳۸۰، صفحه ۲۵؛ شماره ۷۰ (مرداد و شهریور ۱۳۸۰)، صفحه ۶۰؛ شماره ۷۸ (اردیبهشت ۱۳۸۱)
صفحه ۳۳ و شماره های ۷۲، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴.

۴۰۴. تمثیل و تشبیه در آثار استاد

اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۶۲ - ۶۵.

۴۰۵. توجه و حساسیت استاد مطهری به قشر جوان

حسین یزدی، روزنامه رسالت، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۷.

۴۰۶. توحید از دیدگاه استاد مطهری [استدلال های بوعلی سینا و ملاصدرا]

روزنامه جمهوری اسلامی (۳ بهمن ۱۳۶۱)، صفحه ۸.

۴۰۷. توصیه ها و پیشنهادات مطهری به حوزه های علمیه

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۳۲۱، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۲.

۴۰۸. تولی و تبری، ارکان پیوسته دین: مروری بر دیدگاه های شهید مطهری

محمود لطیفی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸). صفحه ۹ _ ۱۱.

۴۰۹. محمد رضا اسدی، قبسات، سال دوم، جامعه دینی، جامعه تکنیکی

شماره ۲ (تابستان ۱۳۷۶)، صفحه ۵۴ _ ۸۴ (دین / علم / مطهری، مرتضی / حکومت دینی / ولایت فقیه / فناوری).

۴۱۰. جامعه شناسی دین از دیدگاه استاد مطهری و دکتر شریعتی

ص: ۳۲۱

همایون همتی، نامه فرهنگ، سال ششم، شماره ۱ (بهار ۱۳۷۵)، صفحه ۱۱۲ - ۱۲۷.

۴۱۱. جاودانگی اخلاق و استاد مطهری

زهرا مصطفوی (خمینی)، ندا، سال دوم، شماره ۵ (بهار ۱۳۷۰)، صفحه ۳۸ - ۴۶.

۴۱۲. جایگاه آثار فکری استاد مطهری در انقلاب اسلامی

روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۲)، صفحه ۲ و ۳.

۴۱۳. احیای تفکر اسلامی در فعالیت های فرهنگی شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۴۴۶، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۱۵.

۴۱۴. جایگاه تفکر فلسفی در الهیات از دیدگاه فیلسوف شهید مطهری

علی ربانی گلپایگانی، نور علم، دور چهارم، شماره ۷ و ۸ (بهمن ۱۳۷۰ - اردیبهشت ۱۳۷۱)، پیاپی ۴۳ - ۴۴، صفحه ۱۴۰ - ۱۷۱.

۴۱۵. جایگاه زن در فرهنگ اسلامی و غربی از نگاه استاد مطهری

علی محمد بیرجندی، کیهان هوایی، شماره ۹۸۰، (۲۳ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۹.

۴۱۶. جایگاه شهید مطهری در احیای بینش تاریخی اسلام

یاد، سال دهم، شماره ۳۷، ۳۸ (بهار و تابستان ۱۳۷۴)، صفحه ۴۴ - ۵۹.

۴۱۷. جایگاه علم در اندیشه شهید مرتضی مطهری

طاهره عظیم زاده، فرهنگ مشارکت، سال چهارم، شماره ۱ (پاییز ۱۳۷۶)، صفحه ۶۹ - ۷۱.

۴۱۸. جایگاه علم در بیانات مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹).

۴۱۹. جایگاه علم و علما در اندیشه اسلامی استاد شهید مرتضی مطهری

روزنامه نوروز (۱۹ تیر ۱۳۸۱)، صفحه ۷.

۴۲۰. جایگاه عنصر تبلیغ در نهضت حسینی؛ مروری در آثار شهید مطهری

عباس چگینی، شما، شماره ۲۶۰. (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱) صفحه ۶.

۴۲۱. جایگاه و شخصیت سیاسی زن در اسلام از دیدگاه شهید مطهری و نمونه ای از رفتار اجتماعی‌ایشان با خانواده اش و مقابله با تحجر گرایی نسبت به زنان:

شهید مطهری و جریان تحجر واپس گرایی

علی محمد بیرجندی، کیهان هوایی، شماره ۹۸۱، (۳۰ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۴.

ص: ۳۲۲

۴۲۲. جایگاه و مقام علم در بیانات و تقریرات متفکر شهید استاد مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، چهارشنبه (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، شماره ۳۱۶۴، صفحه ۱۲ و پنجشنبه (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۹)، شماره ۳۱۶۵، صفحه ۱۰.

۴۲۳. جایگاه و نقش استاد مطهری در جریان روشن فکری

علی باقی نصر آبادی، روزنامه جوان، صفحه اندیشه سبز (۱۳ و ۲۰ و ۲۷ شهریور ۱۳۸۰)، صفحه ۸؛ و (۱۰ مهر ۱۳۸۰)، صفحه ۸.

۴۲۴. جریان چهارم و شهید مطهری

گفت و گو با حسین سوزنچی، روزنامه خراسان (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۴۲۵. جستاری در گونه های آزادی

علی دژاکام، قیاسات، سال دوم، شماره ۵ و ۶ (پائیز و زمستان ۱۳۷۶)، صفحه ۱۷۶ _ ۱۸۲ (آزادی / مطهری، مرتضی).

۴۲۶. جفا به استاد مطهری؛ پاسخ شورای نظارت بر نشر آثار استاد مطهری به ادعای معاون وزیر کشور

روزنامه کیهان، (۶ شهریور ۱۳۷۹) صفحه ۷.

۴۲۷. جفا به استاد مطهری

علی مطهری، روزنامه جام جم (۸ شهریور ۱۳۷۹)، صفحه ۱۲ و ۱۳.

۴۲۸. جفا در حق حاصل عمر امام رحمه الله!؟

محمد علی انیسی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۸ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۹.

۴۲۹. جفای فرهنگی بر اندیشه های شهید مطهری

محسن غرویان، روزنامه رسالت (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۱ و ۱۵.

۴۳۰. جفایی دیگر به استاد مطهری، علی مطهری

روزنامه جام جم (۱۲ و ۱۳ خرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۲ و ۹، روزنامه رسالت (۹ و ۱۰ خرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۱۶؛ روزنامه کیهان (۲۳ خرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۷.

۴۳۱. جلوه هایی از اندیشه و تفکر اسلامی؛ گزیده جملات قصار متفکر شهید استاد مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۶ مهر ۱۳۸۱).

ص: ۳۲۳

۴۳۲. جنبه های اعجاز قرآن کریم از دیدگاه شهید مطهری با استفاده از احادیث حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام

اسدالله افشار، روزنامه رسالت، شماره ۲۳۵۸، (۹ اسفند ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۴۳۳. جوابیه ای بر جوابیه تاج زاده به شورای نظارت بر نشر آثار استاد مطهری

محمد باقر حسام الدین، روزنامه کیهان (۶ و ۹ و ۱۶ و ۳۰ آذر ۱۳۷۹)، صفحه ۷.

۴۳۴. جوانان مکتب انبیا را بهتر می فهمند؛ شهید مطهری و رهبری نسل جوان

روزنامه جوان (۷ مهر ۱۳۷۸).

۴۳۵. جوان در اندیشه های استاد مطهری

علی کاشانی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۱۸ - ۱۹.

۴۳۶. جوانی استاد مطهری و تحصیل جدی علوم اسلامی

گفت و گو با دکتر علی مطهری فرزند استاد، روزنامه جوان (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۴۳۷. جهان اسلام از نگاه شهید مطهری

ابوالفضل هدایتی طلوع، سال اول، شماره ۲ (تابستان ۱۳۸۱).

۴۳۸. جهان امروز به نام آزادی روح جوانان را فاسد کرده است

گفت و گویی غیابی با استاد مطهری جبه مناسبت سالروز شهادت استاد ج، روزنامه قدس، (۳ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۴۳۹. چراغ صاعقه آن سحاب روشن باد

خاطرات دکتر حداد عادل از استاد مطهری، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر،

(اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۱۴ - ۱۵.

۴۴۰. چرا مطهری نیاز همیشه ماست؟

تقی دژاکام، روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۴.

۴۴۱. چگونگی رابطه شهید مطهری با حرکت های اسلامی

حسن صفار، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۷۵۶، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۷.

۴۴۲. چند خاطره از شهید مطهری

ص: ۳۲۴

علی دوانی، تاریخ و فرهنگ معاصر، سال ششم، شماره ۲۳ و ۲۴ (پاییز و زمستان ۱۳۷۶)، صفحه ۳۱۷_۳۲۵.

۴۴۳. چه ضرورتی به بازخوانی متد مطهری

احمد باقرزاده ارجمندی، روزنامه نوروز (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۷.

۴۴۴. چه کسانی فاصله میان این دو اقلیت را پر کرده اند؟

محمد جعفر بهداد، روزنامه کیهان (۶ فروردین ۱۳۸۰)، صفحه ۶ (امامت / ولایت / مطهری، مرتضی / علین ابیطالب ۷، امام اول).

۴۴۵. چه نیازی است به مطهری؟

حسین ترکش دوز، روزنامه ایران (۱۹ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۸.

۴۴۶. چیستی و هستی جامعه از دیدگاه استاد مطهری

حمید، پارسا، علوم سیاسی، شماره ۱۴ (تابستان ۱۳۸۰)، صفحه ۱۷۹ - ۲۲۰.

۴۴۷. حافظ از دیدگاه شهید مرتضی مطهری رحمه الله

لاریجانی، م. روزنامه سلام (۶ و ۹ و ۱۲ و ۲۶ تیر ۱۳۷۵)، صفحه ۹ و ۷.

۴۴۸. حافظ عارف در آینه اندیشه شهید مطهری

روزنامه اطلاعات (۲۱ مرداد ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۴۴۹. حاکمیت دینی در نظام فکری استاد مطهری

محمد رضا اسدیان مقدم، روزنامه کیهان، (۱۵ دی ۱۳۸۱)، صفحه ۱۲.

۴۵۰. حاکمیت مردم، اندیشه های اجتماعی

شهید مطهری حمید رضا - جلایی پور، روزنامه بیان، (۱۲ اردیبهشت ۷۹).

۴۵۱. حجاب زنان از دیدگاه شهید مطهری و کشورهای غربی

روزنامه سلام، شماره ۲۷۴ (۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۰.

۴۵۲. حرف های کهنه آغاچاری و پاسخ های شهید مطهری

حمید رسایی، روزنامه رسالت (۲۸ و ۳۱ شهریور ۱۳۸۱)، صفحه ۳ و ۱۵.

۴۵۳. حرف های کهنه آغاچاری و پاسخ های شهید مطهری، دکتر شریعتی و...

حمید رسایی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱ و ۷ و ۸ مهر ۱۳۸۱)، صفحه ۳ و ۷ و ۱۱.

۴۵۴. حرّیت علمی

ص: ۳۲۵

علی لاریجانی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۵۸ - ۵۹.

۴۵۵. حزب خداوند به مناسبت ۱۲ اردیبهشت سالگرد شهادت مطهری

نادر صدیقی، روزنامه همشهری (۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۴۵۶. حق حاکمیت در آثار شهید مطهری

علی، مزروعی، عصر ما، شماره ۱۳۸ (آبان ۱۳۷۸)

۴۵۷. حقوق انسان در نگاه شهید مطهری

عصر ما، شماره ۱۱۸.

۴۵۸. حقوق خانواده از نگاه استاد مطهری

گفت و گو با خانم صفاتی، مجله ندا، شماره چهاردهم.

۴۵۹. حقوق زن از دیدگاه استاد مطهری

مسعود همت، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۴۶۰. پروانه محبی، حقوق زن از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه سلام (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۵) صفحه ۹.

۴۶۱. حقوق زن در اندیشه شهید مطهری

روزنامه کیهان، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۱).

۴۶۲. حقوق زن در اندیشه های علامه شهید مطهری؛ تساوی حقوق در اسلام از دیدگاه شهید مطهریو... ،

نصر الله حسن عباسی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۴۶۵، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۴۶۳. حقوق زن و مرد مساوی است؛ نه مشابه: زنان از نگاه علامه مطهری

علوی تبار، زنان، شماره ۷۵، (سال دهم خرداد ۱۳۸۰).

۴۶۴. حکم خدا، حکم مطهری، حکم مصباح

عزت الله ضرغامی، روزنامه صبح امروز (۱۶ اسفند ۱۳۷۸)، صفحه ۳.

۴۶۵. حکم مصباح، حکم مطهری

سام الدین ضیایی، روزنامه صبح امروز (۱۹ بهمن ۱۳۷۸)، صفحه ۳.

۴۶۶. حکومت دینی از منظر استاد مطهری

محمد حسن، قدردان قراملکی، روزنامه رسالت، ویژه نامه هور هدایت، (اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۹.

ص: ۳۲۶

۴۶۷. حکومت و حاکمیت در اندیشه های مطهری

روزنامه سیاست روز (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۹.

۴۶۸. حکومت و مشروعیت در قرائت شهید مطهری

محمد صادق مزینانی، مجله حوزه، سال شانزدهم، پیاپی ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۲۷۲_۳۱۴.

۴۶۹. حماسه حسینی در آینه اندیشه شهید مطهری

محمد جواد صاحبی، فرهنگ کوثر، سال سوم، پیاپی ۲۶ (اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۷ - ۱۱.

۴۷۰. حماسه حسینی در یک نگاه، نقد و بررسی کتاب

رضا حق پناه، مشکوه، شماره ۷۶ و ۷۷ (پاییز و زمستان ۱۳۸۱)، صفحه ۱۳۹ - ۱۵۰.

۴۷۱. حوار مع الاستاد الشهد الحاح الشیخ مرتضی المطهری

عبدالمهدی یادگاری، المطهری العقبی الرسالی جدمشقق، المستشار الثقافیه بدمشق، جی تاج، صفحه ۱۹۵ - ۲۰۰.

۴۷۲. خاتمیت از دیدگاه شهید مطهری

گفت و گو با حجت الاسلام دکتر خسرو پناه، روزنامه خراسان (۱۱ مهر ۱۳۸۱).

۴۷۳. خاطرات مهدوی کنی از استاد شهید مرتضی مطهری

روزنامه رسالت، شماره ۱۵۲۸ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۴۷۴. خاطرات

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۲۸ - ۳۰.

۴۷۵. خاطرات دانشگاهی

علی تاجدینی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۳۵ -

۳۷.

۴۷۶. خاطرات مطهر [علامه مرتضی مطهری]

عبدالعظیم صاعدی، کیهان هوایی، شماره ۱۴۷۳ (اردیبهشت ۱۳۸۱).

۴۷۷. خاطرات و حقایق درباره شهید مطهری

ص: ۳۲۷

آینده سازان، سال چهارم، شماره ۱۲۳ (۵ اردیبهشت ۱۳۶۲)، صفحه ۱۳ - ۱۵. خاطرات حسینعلی منتظری، سید محمد حسین طباطبایی، سید محمد حسین بهشتی، محمد مفتاح و سید عبدالکریم موسوی اردبیلی از شهید مطهری. [

۴۷۸. خاطرات و نظرات احمد جلالی درباره شهید مطهری

احمد، جلالی، روزنامه فردا (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۴۷۹. خاطراتی از زندگی شهید مطهری و رفتار ایشان با والدینش

مجتبی مطهری، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۸۹۸ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۷.

۴۸۰. خاطراتی از شهید مطهری

سید عبدالکریم موسوی اردبیلی، روزنامه جمهوری اسلامی «ویژه نامه» شماره ۲۶۸، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۸.

۴۸۱. خاطراتی از فضایل اخلاقی و فعالیت ها و زندگی فرهنگی شهید مطهری

گفت و گو با محمد بهشتی، روزنامه جمهوری اسلامی، «ویژه نامه»، شماره ۲۷۵ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۶.

۴۸۲. خاطراتی از فضایل اخلاقی و فعالیت های فرهنگی شهید مطهری

محمد اسدی گرمارودی، روزنامه جمهوری اسلامی «ویژه نامه»، شماره ۲۷۵ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۲.

۴۸۳. خاطراتی از مشکلات اقتصادی آیات عظام انصاری - اصفهانی و شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۳۳۳ (۲۶ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۲.

۴۸۴. خاطراتی درباره جدیت و تلاش علمی استاد شهید مطهری

قدرت الله نجفی، روزنامه رسالت، شماره ۲۹۷۸ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۳.

۴۸۵. خاطره ای از استاد

محمود رامیار، یادنامه استاد شهید مرتضی مطهری، جلد دوم، زیر نظر عبدالکریم سروش، تهران، انتشارات انقلاب اسلامی، ۱۳۶۳، صفحه ۲۱۹ - ۲۲۰.

۴۸۶. خاطره ای از استاد مطهری

عبدالله جوادی آملی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۱۸۹ (۲۹ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۴۸۷. خاطره ای از شهید مطهری درباره توبه

ص: ۳۲۸

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۰۰۸ (۱۷ فروردین ۱۳۷۲)، صفحه ۱۰.

۴۸۸. خاطره ای از شهید مظلوم بهشتی درباره شهید مطهری

روزنامه کیهان، شماره ۱۴۷۶۴ (۲۱ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۴۸۹. خانه حکمت و محبت؛ نگاهی به محیط پرورش و رفتار خانوادگی متفکر شهید استاد مرتضی‌مطهری

غلام رضا گلی زواره، پیام زن، سال هفتم، شماره ۷۴، (اردیبهشت ۱۳۷۷)؛ شماره ۷۵ (خرداد ۱۳۷۷).

۴۹۰. خبر شهادت

گفت و گو با حجت الاسلام و المسلمین حاج سید احمد خمینی؛، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»،
ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۴۰ - ۴۱.

۴۹۱. خدمات استاد شهید مطهری به علم کلام و طرح استاد در زمینه تأسیس علم کلام جدید

علی اوجبی، مسجد، شماره ۲۱ (مرداد ۱۳۷۴)، صفحه ۳۱.

۴۹۲. خدمات شهید مطهری به اسلام ناب محمدی

محمود دامغانی، روزنامه رسالت، شماره ۱۵۳۱ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۴۹۳. خدمات شهید مطهری به اسلام و انقلاب اسلامی ایران

سخنرانی مهدی کروبی، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۱۶۵ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۹).

۴۹۴. خدمات علمی و فرهنگی استاد مطهری رحمه الله؛

به مناسبت برگزاری مجلس یادبود استاد شهید در انجمن آثار و مفاخر فرهنگی.

روزنامه اطلاعات (۳۱ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۴۹۵. خدمات متقابل اسلام و ایران

غلامحسین دینانی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۱۹ - ۲۱.

۴۹۶. خرافه زدایی از مکتب [قسمت اول و دوم: استاد مطهری در مصاف با کج اندیشی دینی]

حمید نگارش، روزنامه کیهان (۸ و ۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۴۹۷. خشونت از دیدگاه شهید مطهری

یدالله، شریفی، روزنامه خرداد (۳۱ خرداد ۱۳۷۸).

ص: ۳۲۹

۴۹۸. خشونت یا عقلانیت احکام اجتماعی اسلام و اندیشه شهید مطهری

محمد حسن قدردان قراملکی، معرفت، سال هشتم، شماره ۳۰ (مهر و آبان ۱۳۷۸)، صفحه ۶۱ - ۷۱.

۴۹۹. خصوصیات علمی شهید مطهری

ضیاء، موسوی، کیهان عربی، (۶ / ۱۰ / ۱۴۱۰ ق).

۵۰۰. خطر بزرگ صهیونیسم از دیدگاه شهید مطهری

علی وزوایی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۵۰۱. خط مشی فکری و فلسفی شهید مطهری باید در حوزه های علمی و دانشگاه ها تعقیب شود والگو قرار گیرد

حسینعلی منتظری، روزنامه کیهان (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۲).

۵۰۲. خلاصه آثار شهید مرتضی مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۲۸ فروردین ۱۳۸۱).

۵۰۳. خلاصه ای از زندگانی استاد شهید

به مناسبت شهادت استاد شهید مرتضی مطهری و روز معلم روزنامه صدای عدالت، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۵۰۴. خودی در اخلاق از نگاه شهید مطهری

ابوالقاسم یعقوبی، حوزه، سال شانزدهم، پیاپی ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱۸۶ - ۲۲۳.

۵۰۵. خودی و غیر خودی در فرهنگ دینی [دیدگاه های شهید مطهری]

ابوالقاسم یعقوبی، حوزه سال هفدهم، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۸۱ - ۲۲۶.

۵۰۶. خون تو تفسیر این اسرار کرد

روزنامه اطلاعات (۱۲ و ۱۵ و ۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۵۰۷. داستانی از زندگی شهید مطهری درباره پوشیدن لباس روحانیت توسط ایشان

مرادعلی توانا، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۶۳۸ (۸ آذر ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۵۰۸. در آمدی بر آسیب شناسی دینی در آثار استاد شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ خرداد ۱۳۷۷)، صفحه ۱۱.

۵۰۹. در آمدی بر ادب نقد [نقد کتاب نگاهی به حماسه حسینی]

سلیمان خاکیان، پژوهش و حوزه، سال سوم، شماره ۱۲ (زمستان ۱۳۸۱)، صفحه ۱۲۹ - ۱۳۹.

ص: ۳۳۰

۵۱۰. در آمدی بر اقتصاد اسلامی و دیدگاه امام خمینی و شهیدان صدر، استاد مطهری در این زمینه

صادق حقیقت، کیهان اندیشه، شماره ۵۹ (مهر ۱۳۷۳)، صفحه ۱۰۹.

۵۱۱. در آمدی بر اندیشه اجتماعی استاد مطهری

محمد تقی سبزه ای، بصائر، سال سوم، شماره ۲۴ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۹۰ - ۹۴.

۵۱۲. در آمدی بر اندیشه سیاسی شهید مطهری

پور حسن، روزنامه سلام، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۵۱۳. در آمدی بر اندیشه سیاسی شهید مطهری

محمد پزشکی، فصلنامه علوم سیاسی، شماره ۷، (زمستان ۱۳۷۲)، صفحه ۲۸ - ۳۹.

۵۱۴. در آمدی بر دیدگاه اقتصادی استاد مطهری

یدالله دادگر، روزنامه کار و کارگر، (۱۳ - ۲۷ آبان ۱۳۷۶).

۵۱۵. در آمدی بر رابطه ایران و اسلام [بخشی از کتاب خدمات متقابل ایران و اسلام اثر استاد شهید مرتضی مطهری]

روزنامه اطلاعات (۱ و ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۵۱۶. در آمدی بر فلسفه اخلاق از منظر استاد مطهری

مسعود امیدی، قیسات، سال چهارم، پیاپی ۱۳ (پاییز ۱۳۷۸). صفحه ۷۲ - ۸۹.

۵۱۷. درباره شعر و موسیقی [بررسی مسئله شعر و موسیقی از نگاه مطهری]

هنر دینی، سال دوم، پیاپی ۶ (زمستان ۱۳۷۹)، صفحه ۱۵ - ۴۵.

۵۱۸. درباره شهید مطهری

علی اکبر هاشمی رفسنجانی، مطهری، مطهر اندیشه ها، جلد اول، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۴، صفحه ۳۸۵ - ۳۹۹؛ روزنامه

جمهوری اسلامی (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۲).

۵۱۹. در بیشه اندیشه

علی اصغر محمد خانی، روزنامه اطلاعات (۱۵ آذر ۱۳۷۲)، صفحه ۶. (آزادی، بیان در / اسلام / مطهری، مرتضی).

۵۲۰. درخت پر ثمر: شهید مطهری در کلام امام خمینی رحمه الله

ص: ۳۳۱

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۳.

۵۲۱. درخت سرسبز ایمان

اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۲.

۵۲۲. درد این نسل را باید شناخت؛ مروری بر دیدگاه های استاد شهید مطهری در رابطه با نسل جوان

نظام الدین موسوی، روزنامه کیهان، (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۵۲۳. درد مطهری، درد دین بود....

رضا داوری، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۵۳ - ۵۴.

۵۲۴. در سوگ استاد؛ نوشتاری کوتاه به مناسبت شهادت مرتضی مطهری

نجابت، علی، ساختمان و نصب، شماره ۴۰ (خرداد ۱۳۷۵).

۵۲۵. در سوگ شهید مطهری

مهدی خادمی، روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۵۲۶. در کویر اندیشه

همایون همتی، روزنامه سلام (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۸ (انقلاب اسلامی ایران / مطهر، مرتضی).

۵۲۷. در مکتب استاد

روزنامه خراسان (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۳، (۲۵ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۵۲۸. در هودج یاد

خاطراتی از زبان یاران و خویشان استاد مطهری، ویژه نامه هور هدایت، روزنامه رسالت (اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۵.

۵۲۹. دریغا که در وقت نیاز هجرت کرد

گفت و گو با استاد علی دوانی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت

۱۳۸۱)، صفحه ۲۶ - ۲۷

۵۳۰. دست یابی به گنجینه نامحدود نسل جوان، بهره گیری از زندگی استاد شهید مرتضی مطهری
مجتبی رافعی، اسوه، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۷).

۵۳۱. دغدغه اصلی شهید مطهری دفاع از دین در مقابله با افکار مختلف بود

علی لاریجانی، پیام صادق، شماره ۳۴ (فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶ - ۱۰.

۵۳۲. دغدغه ها و حساسیت های شهید مطهری

سید عباس میری، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۵۶ - ۶۱.

۵۳۳. دغدغه ها و حساسیت های شهید مطهری

سید عباس میری، حوزه، سال هفدهم، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۲۲۷ - ۲۵۴.

۵۳۴. دگرگونی اجتماعی در اندیشه مطهری

شریف لک زایی، پگاه حوزه، شماره ۴۶ (فروردین ۱۳۸۱)، صفحه ۱۸.

۵۳۵. دموکراسی از دیدگاه شهید مطهری

حمید انتظار، صباح، شماره ۱ (بهمن و اسفند ۱۳۸۰)، صفحه ۱۹ - ۲۲.

۵۳۶. دنیا و آخرت در آثار شهید مطهری

محمد رضا عطایی، فصلنامه علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد، شماره سوم (تابستان ۱۳۸۲).

۵۳۷. دو احیاگر [مرتضی مطهری و سید محمد باقر صدر]

عبدالرضا ایزد پناه، حوزه، شماره ۶۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۳ - ۲۴.

۵۳۸. دوازده اردیبهشت روز بزرگداشت هدایتگر جامعه

روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۵، ضمیمه (روز معلم / مطهری، مرتضی / معلمان / در / اسلام).

۵۳۹. دوازده اردیبهشت سالروز شهادت استاد مرتضی مطهری

رایزن، سال پنجم، شماره ۳۵ (اردیبهشت ۱۳۸۲).

۵۴۰. دو نگاه گزیده از دیدگاه های دوتن از اندیشمندان داخلی و خارجی به جریان فکری شهید مطهری

محمد - لگنهاوزن، غلامعلی، حداد عادل، هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۴.

ص: ۳۳۳

۵۴۱. دیدگاه مرتضی مطهری پیرامون عوامل حفظ استقلال انقلاب اسلامی ایران

فرامرزی حقیقی، روزنامه سلام، شماره ۵۶۳ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۸.

۵۴۲. دیدگاه استاد شهید مطهری پیرامون عدالت اجتماعی

غلام رضا دانایی فر، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۸.

۵۴۳. دیدگاه استاد شهید مطهری درباره ارزش عمل و تقوا در اسلام

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۴۴۷ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۱۲.

۵۴۴. دیدگاه استاد شهید مطهری درباره حوزه و روحانیت با عنوان اجتهاد

محمد سروش، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۸۷۷ (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۰.

۵۴۵. دیدگاه استاد شهید مطهری درباره حوزه و روحانیت با عنوان: برنامه درسی حوزه ها و آفت های حوزه

محمد سروش، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۸۸۲ (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۸.

۵۴۶. دیدگاه استاد شهید مطهری درباره حوزه و روحانیت با عنوان: تحریک و پویایی فقه

محمد سروش، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۸۷۸ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۹.

۵۴۷. دیدگاه استاد شهید مطهری درباره روحانیت با عنوان برنامه درسی حوزه ها

محمد سروش، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۸۸۱ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۹.

۵۴۸. دیدگاه استاد شهید مطهری درباره علم - علوم اسلامی و رابطه علم و ایمان

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۱۶۵ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱۰.

۵۴۹. دیدگاه استاد شهید مطهری درباره فلسفه اسلامی

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۹۵۷ (۵ بهمن ۱۳۷۱).

۵۵۰. دیدگاه استاد مرتضی مطهری پیرامون انسان شناسی و استقلال فکری و معرفت دینی

هدایت الله جلیلی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۰۳۷ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۵۵۱. دیدگاه استاد مطهری پیرامون تعلیم - تربیت - علم و تفکر

ص: ۳۳۴

اسد الله افشار، روزنامه رسالت، شماره ۱۳۶۵ (۸ مهر ۱۳۶۹)، صفحه ۴.

۵۵۲. دیدگاه استاد مطهری درباره حوزه و روحانیت با عنوان: تأملی در گذشته و فکری برای آینده

محمد سروش، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۸۷۶، (۹ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۱.

۵۵۳. دیدگاه استاد مطهری درباره حوزه و روحانیت با عنوان: جمود و تحجرگرایی

محمد سروش، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۸۷۹ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۱.

۵۵۴. دیدگاه استاد مطهری در مورد دین و مکتب های مادی و اقتصادی و سرمایه داری

حسن موسوی زنجانی، روزنامه سلام، شماره ۸۵۱ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۹.

۵۵۵. دیدگاه شهید مطهری پیرامون حکومت اسلامی

روزنامه سلام، شماره ۷۱۰ (۱۱ آبان ۱۳۷۲)، صفحه ۱۰.

۵۵۶. دیدگاه شهید مطهری درباره اسلام و مقتضیات زمان

روزنامه ابرار، شماره ۱۵۸۷ (۷ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۸.

۵۵۷. دیدگاه شهید مطهری درباره افراط و تفریط نسبت به دستورهای عبادی و اجتماعی اسلام

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۷۳۵ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۴.

۵۵۸. دیدگاه شهید مطهری درباره اقبال لاهوری

کیومرث صابری، نشر دانش، شماره ۶ (مهر ۱۳۶۱)، صفحه ۸۸.

۵۵۹. دیدگاه شهید مطهری درباره انقلاب اسلامی ایران

ویژه نامه روزنامه جمهوری اسلامی شماره ۴۵۵۲ (۲ بهمن ۱۳۷۳)، صفحه ۱۰.

۵۶۰. دیدگاه شهید مطهری درباره تفسیر علمی قرآن

محمدغراوی، الفکر الاسلامی، شماره ۶ (۴ / ۱۴۱۵ ه . ق، صفحه ۲۴۹).

۵۶۱. دیدگاه شهید مطهری درباره تلفیق مشرب اشراق و مشا توسط صدرالمتهین در عنوان «صدرالمتهین شیرازی»

عبدالرحيم عقيقي بخشايشي، درس هايي از مكتب الاسلام، شماره ۱۰ (دي ۱۳۶۲)، صفحه ۳۶.

ص: ۳۳۵

۵۶۲. دیدگاه شهید مطهری درباره توسعه از نظر اسلام و ارتباط فرهنگ و جامعه

زیبا فرزین نیا، سیاست خارجی، شماره ۲ (تیر ۱۳۷۴)، صفحه ۶۶۷.

۵۶۳. دیدگاه شهید مطهری درباره حقوق سیاسی، اجتماعی شهروندان، آزادی و مردم سالاری

روزنامه همشهری (۲۶ و ۲۷ و ۲۸ مهر ۱۳۷۹).

۵۶۴. دیدگاه شهید مطهری درباره حکومت اسلامی و تکامل سیاسی اجتماعی

رضا فتح اللهی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۷۴۱ (۲۵ فروردین ۱۳۷۲).

۵۶۵. دیدگاه شهید مطهری درباره راه های حفظ انقلاب اسلامی ایران

هدایت الله جلیلی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۰۳۶ (۱۷ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۵۶۶. دیدگاه شهید مطهری درباره روشن فکران

حمید توکلی کرمانی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۶۰۴ (۲۸ مهر ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۵۶۷. دیدگاه شهید مطهری درباره صهیونیسم و ملت مظلوم فلسطین

روزنامه اطلاعات، شماره ۱۸۷۴۹ (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۶.

۵۶۸. دیدگاه شهید مطهری درباره مسئله ارزش اقتصادی

سعید کزازی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۸۷۵۴ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۶.

۵۶۹. دیدگاه شهید مطهری درباره مقام علمی - عرفانی و دیگر امتیازات جمال الدین اسد آبادی

هادی خسروشاهی، تاریخ و فرهنگ معاصر، (مهر ۱۳۷۰)، صفحه ۲۸.

۵۷۰. دیدگاه شهید مطهری درباره نقش ایمان در دوران پیری و نقد نظریه راسل درباره اخلاق در عنوان «فواید ایمان در

زندگی»

علی اصغر راغبی، درس هایی از مکتب الاسلام، شماره ۱۲ (اسفند ۱۳۷۳)، صفحه ۶۰.

۵۷۱. دیدگاه شهید مطهری درباره نقش مجتهدان و روحانیت آگاه به زمان در رهبری مردم

رضا فتح‌اللهی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۷۴۲ (۲۴ فروردین ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۵۷۲. دیدگاه شهید مطهری در زمینه اجتهاد - تقلید و تجزی اجتهاد

مسعود فراستخواه، روزنامه سلام، شماره ۷۷۸، (۴ بهمن ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

ص: ۳۳۶

۵۷۳. دیدگاه شهید مطهری در زمینه اصلاح و اصلاح اجتماعی
محسن علینی، روزنامه سلام، شماره ۷۸۹ (۱۷ بهمن ۱۳۷۲)، صفحه ۶.
۵۷۴. دیدگاه شهید مطهری در مورد مفهوم اتحاد
روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۷۰، ویژه نامه، (۱۷ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۸.
۵۷۵. دیدگاه شهید مطهری و دکتر علی شریعتی در زمینه انقلاب - اصلاح و مقتضیات توسعه
روزنامه سلام، شماره ۷۹۳ (۲۰ بهمن ۱۳۷۲)، صفحه ۱۰.
۵۷۶. دیدگاه شهید مطهری و لایب نیتس در عدل
مهین رضایی، کیهان اندیشه، شماره ۵۱، (آذر و دی ۱۳۷۲)، صفحه ۴۲ - ۴۹.
۵۷۷. دیدگاه علامه طباطبایی و شهید مطهری درباره قوانین دین مبین اسلام
یحیی فوزی، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۵۳۷ (۱۳ بهمن ۱۳۶۷)، صفحه ۶.
۵۷۸. دیدگاه مقام معظم رهبری خامنه ای پیرامون شخصیت استاد مطهری
روزنامه رسالت (ضمیمه)، شماره ۲۴۰۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۲.
۵۷۹. دیدگاه نظام وار استاد مطهری درباره جامعه
محمد رضا امیری تهرانی، مسجد، شماره ۴۳ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۵۲ - ۶۳.
۵۸۰. دیدگاه و آرای استاد شهید مطهری درباره دین و عقل
سیما محمدپور دهکردی، رشد آموزش معارف اسلامی، شماره ۴۱ (بهار ۱۳۷۹)، صفحه ۴۰ - ۴۵.
۵۸۱. دیدگاه و آرای استاد مطهری درباره ابعاد و جلوه های التقاط
محسن، آژینی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ و ۱۵ و ۱۸ و ۲۲ و ۲۵ و ۲۹ اردیبهشت ۱۳۷۹).
۵۸۲. دیدگاه های خزعلی پیرامون شهید مطهری
هور هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۵.

۵۸۳. دیدگاه های استاد شهید مرتضی مطهری پیرامون عدالت اجتماعی، غلام رضا دانایی فر، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۵۸۴. دیدگاه های استاد مطهری پیرامون عدالت اجتماعی

غلام رضا دانایی فر، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۵۸۵. دیدگاه های استاد مطهری درباره مسایل روز

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ - ۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۰).

ص: ۳۳۷

۵۸۶. دیدگاه‌های استاد مطهری درباره بازسازی معرفت دینی در پرتو علوم بشری

اکبر گنجی، کیان، سال دوم، شماره ۶ (خرداد ۱۳۷۱)، صفحه ۱۵ - ۱۹.

۵۸۷. دیدگاه‌های اقتصادی و اجتماعی شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۰۲۹ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۴.

۵۸۸. دیدگاه‌های سیاسی شهید مطهری

مسیح مهاجری، روزنامه جمهوری اسلامی، شنبه (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۵ و یکشنبه (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه

۱۴ و دوشنبه (۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۴.

۵۸۹. دیدگاه‌های شخصیت‌های علمی و سیاسی کشور درباره زندگی نامه علمی و سیاسی شهید مطهری

روزنامه جهان اسلام «ضمیمه»، شماره ۵۵۷ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۴.

۵۹۰. دیدگاه‌های شهید مطهری درباره روشن فکران

حمید توکلی کرمانی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۶۰۴، (۲۸ مهر ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۵۹۱. دیده بان کاروان اندیشه

محسن اسماعیلی، روزنامه جام جم (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۲.

۵۹۲. دین، آزادی و دموکراسی از نگاه شهید مطهری

محمد حسین کبیر، از کتاب رابطه دین و آزادی (مجموعه مقالات) به کوشش سید حمیدرضا ناصری و امیررضا ستوده، تهران،

ذکر، چاپ اول، ۱۳۷۸، صفحه ۱۹۴ - ۱۷۱.

۵۹۳. دین داری و خردورزی مطهری؛ کلید شخصیت مطهری

عبدالکریم سروش، روزنامه نشاط، (۱۳ و ۱۵ و ۱۸ و ۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۵۹۴. دین داری و نوگرایی از دیدگاه شهید مطهری (قسمت اول و دوم)

عباس بخشی، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۴۷۱ و ۲۰۴۷۲ (۱۶ و ۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۶.

۵۹۵. دین و آزادی از دیدگاه شهید مطهری

عبدالله جوادی آملی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۵۹۶. دین و آزادی از دیدگاه شهید مطهری

علی اکبر ذاکری، حوزه، سال هفدهم، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۱۲ - ۱۴۴.

۵۹۷. دین و آزادی از دیدگاه شهید مطهری

ص: ۳۳۸

علی اکبر ذاکری، روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۵۹۸. دین و جامعه از نگاه استاد شهید مطهری

سید موسوی، حسینی، روزنامه رسالت (۱۲ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۵۹۹. دین و جامعه از نگاه شهید مطهری

سید موسی حسینی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۱۷۴ - ۱۸۳.

۶۰۰. دین و دوران

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۶ دی ۱۳۸۱)، صفحه ۹ (معرفی کتاب دین و دوران از دیدگاه استاد مطهری).

۶۰۱. دین و ملیت؛ آسیب شناسی یک نقد [بررسی آرای مطهری]

عصر ما، شماره ۱۴۶ (۲۲ دی ۱۳۷۸).

۶۰۲. ذهن شناسی و فلسفه از دیدگاه شهید مطهری

علی ربانی گلپایگانی، نور علم، دوره چهارم، شماره ۳ (خرداد ۱۳۷۰)، پیاپی ۳۹، صفحه ۶۲ - ۸۰.

۶۰۳. رابطه دین و عقل در دیدگاه شهید مطهری

عباس بهشتی، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۱۸۳ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۷.

۶۰۴. رابطه علم و دین از دیدگاه استاد شهید مطهری

حیب الله احمد پناه، فرهنگ قومس، شماره ۱۷ و ۱۸ (پائیز و زمستان ۱۳۸۰)، صفحه ۴ - ۳۲.

۶۰۵. رابطه علم و دین با تکیه بر دیدگاه شهید مطهری

محمد حسین مهدی نژاد، اندیشه صادق، شماره ۷ و ۶ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۳۶ - ۴۷.

۶۰۶. راز ماندگاری استاد (معرفی آثار)، مهدی خلیلیان

روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۶۰۷. راه و رسم مرزبانی [شهید مرتضی مطهری]

مهدی مهریزی، روزنامه خراسان (۱۳ و ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۶۰۸. راه های حفظ انقلاب اسلامی ایران از دیدگاه شهید مطهری با عنوان: مسایل فرهنگی انقلاب و وظایف روحانیت

حیاب سالک، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۱۸۰ (۱۶ دی ۱۳۵۸).

۶۰۹. رسالت شناسی استاد مطهری و رسالت ما

ص: ۳۳۹

عباس ایزد پناه، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۲۸ - ۲۲.

۶۱۰. رساله قوه و فعل

گفت و گو با علامه سید محمدحسین طباطبایی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۳۶ - ۳۹.

۶۱۱. رعایت ضابطه عقلایی تحقیق و نقد در «نگاهی به حماسه حسینی»

علی اکبر بابایی، پژوهش، حوزه، سال سوم، شماره ۱۲ (زمستان ۱۳۸۱)، صفحه ۱۵۲ - ۱۶۳.

۶۱۲. رمز جاودانگی شهید مطهری در چیست؟

ابوالفضل علی دوست ابرقویی روزنامه جمهوری اسلامی (۹ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۵.

۶۱۳. رمز ماندگاری مطهری

علی دارابی، روزنامه جوان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۲.

۶۱۴. رواق سخن، اندیشه مطهر، مطهر اندیشه

سید محمود علوی، (ویژه نامه هور هدایت) روزنامه رسالت، (اردیبهشت ۱۳۸۰) صفحه ۲.

۶۱۵. روح حماسی در شخصیت و آثار شهید مطهری

ویژه نامه روزنامه قدس (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱۵ - ۱۶.

۶۱۶. روح سرشار و وجدان بیدار

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۲.

۶۱۷. روح صلیبی گری استکبار در نگاه مطهری

علی وزوایی، روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۶۱۸. روح مطهر، سلامی به فرزند برومند اسلام [مرتضی مطهری]

رضا گرجی زاده، کیهان فرهنگی، سال بیستم، شماره ۱۹۹ (خرداد ۱۳۸۲).

۶۱۹. روزی بزرگی برای گرامی داشت معلم

فرهنگ آفرینش، سال پنجم، شماره ۲۴۴ (۸ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۶.

۶۲۰. روش استاد در تبیین مسایل فلسفی

محمدعلی جاودان، مجله آینه پژوهش، آذر ۱۳۷۲.

۶۲۱. روش استاد مطهری در برخورد با تنش های فکری و فرهنگی جامعه

ص: ۳۴۰

هادی ربانی، روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۶۲۲. روشن فکران در نگاه استاد شهید

حسین غنی آبادی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۴۲ - ۴۵.

۶۲۳. روشن فکران مسلمان و تعارض سنت و مدرنیته: با نگاهی به آرای استاد مطهری

کیومرث یزدان پناه دور، روزنامه انتخاب (۱ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۶۲۴. روشن فکری از دیدگاه استاد شهید مطهری

روزنامه آفرینش (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۳.

۶۲۵. روشن فکری از منظر استاد شهید مطهری

علی دژاکام، اندیشه حوزه، سال ششم، پیاپی ۲۴ (مهر و آبان ۱۳۷۹)، صفحه ۴ - ۲۲.

۶۲۶. روی جانان طلبی، آینه را قابل ساز؛ آسیب شناسی ادبیات از نگاه استاد مطهری

محمد علی، ذکریایی، روزنامه ایران (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۸.

۶۲۷. رهبری از نظرگاه استاد مطهری

عنایت الله یزدانی، روزنامه قدس، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۶۲۸. رهبری دینی نسل جوان در نظرگاه شهید مطهری

علی دژاکام، مجله وارث، سال دوم، شماره اول و سوم، (فروردین و اردیبهشت ۷۷)، صفحه ۳۷.

۶۲۹. رهبری نسل جوان از دیدگاه شهید مطهری

نظام الدین، موسوی، روزنامه کیهان، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۶۳۰. ره توشه ای از استاد مطهری؛ انسان شناسی و استقلال در فکر

هدایت الله خلیلی، روزنامه اطلاعات (۱۸ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۶۳۱. رهیافت شهید مطهری در قبال تهاجم فرهنگی غرب

علی، شیرخانی، ۱۵ خرداد، سال ششم، شماره ۲۶ و ۲۷ (تابستان و پائیز ۱۳۷۶)، صفحه ۸۱ - ۹۲؛ روزنامه کاروکارگر (۱۲ اسفند ۱۳۷۶).

۶۳۲. سرچشمه حکمت، آیات

سال اول، زبان دل، شماره ۱ (بهمن ۱۳۷۵)، صفحه ۲۵.

ص: ۳۴۱

۶۳۳. زمینه های شکل گیری شخصیت و رشد افکار شهید مطهری

اکبر هاشمی رفسنجانی (سخنرانی)، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۱۷۹ (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۶۳۴. زنان و سیاست [دیدگاه های شهید مرتضی مطهری در رابطه با مدیریت زنان در عرصه های سیاسی - اجتماعی]

ضیاءالدین، مرتضوی، روزنامه انتخاب (۱۸ آبان ۱۳۷۸).

۶۳۵. زن در نظر استاد مطهری

روزنامه همشهری (۱۰ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۶.

۶۳۶. زندگی استاد از زبان استاد

اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۶۶ - ۶۷.

۶۳۷. زندگی پر افتخار

روزنامه رسالت (۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶.

۶۳۸. زندگی علمی و خصوصیات اخلاقی شهید مطهری از زبان دوستانش

روزنامه ابرار، شماره ۱۴۱ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۳.

۶۳۹. زندگی فرهنگی و سیاسی شهید مطهری و نحوه ارتباط وی با جمعیت مؤتلفه اسلامی

گفت و گو با محمدباقر انواری، ویژه نامه روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۶۸ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۳.

۶۴۰. زندگی فرهنگی - سیاسی شهید مطهری و آشنایی با تألیفات وی

روزنامه جمهوری اسلامی (ویژه نامه)، شماره ۲۶۸ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۴.

۶۴۱. زندگی فرهنگی شهید مرتضی مطهری

گفت و گو با علی لاریجانی، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۱۱ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴.

۶۴۲. زندگی فرهنگی شهید مطهری

عبدالکریم سروش، نشر دانش، شماره ۶ (مرداد ۱۳۶۰)، صفحه ۴۴.

۶۴۳. زندگی فرهنگی - علمی و سیاسی شهید مطهری

التوحید، شماره ۲۸ (۹ / ۱۴۰۷ ه. ق)، صفحه ۵.

۶۴۴. زندگی فرهنگی و تألیفات استاد مطهری

ص: ۳۴۲

روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۴.

۶۴۵. زندگی نامه: از تولد تا شهادت

یگانه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۷ - ۸.

۶۴۶. زندگی نامه استاد شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۱۸۹۴ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۳.

۶۴۷. زندگی نامه استاد شهید مطهری

سروش، شماره ۱۰۴۸ (۲۶ آبان ۱۳۶۰)، صفحه ۱۲.

۶۴۸. زندگی نامه، اندیشه ها و فعالیت های سیاسی شهید مطهری

جلال انصاری، کیهان العربی، شماره ۱۶ (۲۶ / ۹ / ۱۴۰۹ ه. ق)، صفحه ۳.

۶۴۹. زندگی نامه، تألیفات و ویژگی حاج میرزا علی شیرازی و دیدگاه شهید مطهری درباره ایشان

محمدحسین ریاحی اصفهانی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۹۲۸ (۷ آذر ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۶۵۰. زندگی نامه، تحصیلات، اساتید و فضائل استاد مطهری

حجت وحیدی، ضمیمه روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۸.

۶۵۱. زندگی نامه شهید مرتضی مطهری

محمدرضا، ضمیری، اسوه، شماره ۴۱، سال چهارم، (اردیبهشت ۱۳۸۰).

۶۵۲. زندگی نامه و تألیفات شهید مرتضی مطهری

مسجد، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۵۳.

۶۵۳. زندگی نامه و زندگی فرهنگی و تألیفات استاد مطهری

روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۴.

۶۵۴. زندگی نامه و فعالیت های سیاسی شهید مرتضی مطهری

جلال انصاری، کیهان العربی، شماره ۱۹ (۱۷ / ۱۰ / ۱۴۱۰ ه. ق)، صفحه ۳.

۶۵۵. زندگی نامه و مبارزات استاد شهید مرتضی مطهری

مجتبی مطهری، اعتصام، شماره ۱ (اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۵۲.

۶۵۶. زندگی و فعالیت های فرهنگی شهید مطهری

سخنرانی اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه ابرار شماره ۷۱۶ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

ص: ۳۴۳

۶۵۷. زن و جامعه در نگرش استاد مطهری، زن و سیاست (۱ - ۵)

پیام زن، سال اول، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۱ - ۱۶؛ شماره ۳ (خرداد ۱۳۷۱)، صفحه ۱۰ - ۱۵؛ شماره ۴ (تیر ۱۳۷۱)، صفحه ۱۳ - ۱۷؛ شماره ۵ (مرداد ۱۳۷۱)، صفحه ۱۹ - ۲۴؛ شماره ۶ (شهریور ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۶۵۸. زهد از نظر استاد شهید مطهری

مشکوه، شماره ۶ (دی ۱۳۶۳)، صفحه ۴۷.

۶۵۹. ز هر چه رنگ تعلق پذیر آزاد بود [ویژگی های استاد مطهری]، خزعلی، روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۶۶۰. زیباشناسی در اندیشه فلسفی شهید مطهری

غلام رضا جلالی، حوزه، سال شانزدهم، شماره ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱۸۶ - ۲۲۳.

۶۶۱. ساز و کار نو اندیشی شهید مطهری

گفت و گو با دکتر قراملکی، روزنامه خراسان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۶۶۲. سالروز شهادت استاد مطهری

هاشم هوشی سادات، اطلاعات هفتگی، شماره ۲۳۸۴ (۷ - ۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۷)، صفحه ۳، ۴.

۶۶۳. سالگرد استاد مطهری

روزنامه صبح آزادگان (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۷.

۶۶۴. سبک شهید مطهری و نثر پارسی

فیاض بیرجندی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۶۶۵. سبک و متد آثار شهید مطهری

روزنامه خراسان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۶.

۶۶۶. سخنان تاریخی مهدوی کنی در مراسم احیای شب ۲۳ ماه رمضان پیرامون حفظ وحدت و آثار استاد شهید مطهری

روزنامه رسالت (۳ خرداد ۱۳۶۶)، صفحه ۳.

۶۶۷. سخنان رئیس مجلس پیرامون نقش استاد مطهری در تبیین عدالت اجتماعی

روزنامه کیهان (۱۹ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱ و ۸.

ص: ۳۴۴

۶۶۸. سمینار بررسی اندیشه های شهید مطهری در دمشق

سخنرانی شیخ حسن صفار، مجله بقیع، شماره ۷۵، صفحه ۲۵.

۶۶۹. سر دلبران

مهدی خلیلیان، روزنامه جوان، شماره ۴۹ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۸.

۶۷۰. سر دلبران

مهدی خلیلیان، روزنامه رسالت (۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶.

۶۷۱. سروش، تلفیقی از شریعتی و مطهری

مهدی، کاوه، روزنامه جامعه (۱۱ خرداد ۱۳۷۷).

۶۷۲. سطحی نگری، التقاط، بدبینی؛ آسیب شناسی روشن فکری از نگاه شهید مطهری

روزنامه ابرار، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۶۷۳. سکولاریسم از دیدگاه شهید مطهری

محمد جعفری، رواق اندیشه، سال دوم، شماره ۱۴ (بهمن ۱۳۸۱)، صفحه ۵۳ - ۶۰.

۶۷۴. سکولاریسم از دیدگاه شهید مطهری

محمد جعفری، روزنامه سیاست روز (۵ تیر ۱۳۸۲).

۶۷۵. سکولاریسم گفتاری در مورد اظهارات آغا جری و پاسخ علی مطهری

غلام رضا، خواجه سروی، روزنامه رسالت، (۱۵ شهریور ۱۳۷۹).

۶۷۶. سمینار بررسی افکار و آثار استاد مطهری سخنان رئیس جمهور

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱۲.

۶۷۷. سمینار بررسی اندیشه های استاد شهید مرتضی مطهری (تهران - ۱۳۶۵)

کیهان فرهنگی، سال سوم، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۶۵)، صفحه ۴۰ - ۴۲.

۶۷۸. سوگنامه ای درباره استاد شهید مطهری

شجاع الدین ابراهیمی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۴۶۲، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰).

۶۷۹. سه متفکر معاصر و دانشجویان (امام خمینی رحمه الله استاد مطهری، دکتر شریعتی)

عبدالکاسم مجتبی زاده، دانشگاه اسلامی، سال ششم، شماره ۱۵ (زمستان ۱۳۸۱).

ص: ۳۴۵

۶۸۰. سیره علمی و عملی استاد مطهری

تربیت، سال دوازدهم، شماره ۲ (آبان ۱۳۷۵)، صفحه ۲۸ - ۳۱.

۶۸۱. سیری در آثار استاد شهید

زن روز، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۶۸۲. سیری در آثار شهید مرتضی مطهری

سروش، سال سوم، شماره ۱۴۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۲۴ - ۲۷.

۶۸۳. سیری در آرای تربیتی و اخلاقی استاد شهید مرتضی مطهری

محمد جعفر پاک سرشت، دانشگاه انقلاب، شماره ۷۰ (مهر ۱۳۶۸)، صفحه ۴ - ۹.

۶۸۴. سیری در آرای کلامی استاد شهید مرتضی مطهری

احمد بهشتی، از کتاب: تأملات کلامی و مسایل روز، ویراسته: سعید بهشتی، تهران، اطلاعات، چاپ اول، ۱۳۷۹، صفحه ۱۵ - ۳۶.

۶۸۵. سیری در آرای کلامی استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله

احمد بهشتی، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۱۸۴ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۷.

۶۸۶. سیری در زندگانی استاد مطهری

روزنامه اطلاعات (۶ مهر ۱۳۷۶)، صفحه ۶.

۶۸۷. سیری در سیره استاد در مسئله حقوق زن، [اندیشه های استاد مرتضی مطهری درباره زن]

عنابستانی، علی اصغر، روزنامه قدس، (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۶۸۸. سیری در سیره استاد مطهری

زن روز، شماره ۱۷۹۷ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۸ - ۱۰.

۶۸۹. سیری در سیره استاد مطهری

فصلنامه شورای فرهنگی و اجتماعی زنان، سال سوم، پیاپی ۱۰ (زمستان ۱۳۷۹)، صفحه ۴۲ - ۵۷؛ شماره ۱۱ (بهار ۱۳۸۰)،
صفحه ۷۰ - ۷۸.

۶۹۰. سیری در کتاب انسان و سرنوشت تألیف استاد مطهری

امید انقلاب، شماره ۱۴ (شهریور ۱۳۶۰)، صفحه ۸۰.

۶۹۱. سیری در کتاب جاذبه و دافعه علی علیه السلام تألیف استاد مطهری

امید انقلاب، شماره ۹ (خرداد ۱۳۶۰)، صفحه ۸۰.

ص: ۳۴۶

۶۹۲. سیری در کتاب جهاد تألیف استاد مطهری

امید انقلاب، شماره ۱۰ (تیر ۱۳۶۰)، صفحه ۸۰.

۶۹۳. سیری در کتاب ختم نبوت تألیف استاد مطهری

امید انقلاب، شماره ۱۶ (مهر ۱۳۶۰)، صفحه ۷۸.

۶۹۴. سیری در کتاب شهید و کتاب قیام و انقلاب مهدی (عج) تألیف استاد مطهری

امید انقلاب، شماره ۱۱ (تیر ۱۳۶۰)، صفحه ۸۰.

۶۹۵. سیری در کتاب مسئله حجاب تألیف استاد مطهری

امید انقلاب، شماره ۱۵ (شهریور ۱۳۶۰)، صفحه ۹۲.

۶۹۶. سیری در مبارزات شهید مطهری با عنوان فعالیت های فرهنگی استاد شهید مطهری، (قسمت اول - سوم)

اسدالله بادامچیان، روزنامه رسالت، شماره ۱۸۱۸ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰ (۱۲ و ۱۳ و ۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۴.

۶۹۷. سیمای اندیشه در آینه نگاه اندیشمندان

علی رضا شفیعی مطهر، فرهنگ مشارکت، شماره ۳۱ (بهار ۱۳۸۱)، صفحه ۴ - ۹. (تفکر / مطهری، مرتضی / فیض کاشانی، محمد بن ... / خاتمی، محمد / بجنوردی، محمد).

۶۹۸. سیمای حماسی استاد

اسد الله بادامچیان، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۶۴ - ۶۷.

۶۹۹. شخصیت علمی استاد مطهری در آینه اندیشه امام خمینی

روزنامه جمهوری اسلامی (۹ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۱۱.

۷۰۰. سیمای عدالت در آثار پیشوایان و بزرگان

گفت و گو با محمدرضا لطفی، روزنامه کار و کارگر (۷ و ۸ مهر ۱۳۷۸)، صفحه ۵ (عدالت / امامان / مطهری، مرتضی).

۷۰۱. شاخصه فکری استاد شهید عرصه دین و التقاط زدایی

گفت و گو با حجت الاسلام و المسلمین سیداحمد خاتمی هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه

.۷

ص: ۳۴۷

۷۰۲. شاخصه های فکری استاد شهید مطهری

گفت و گو با علی، تاجدینی، روزنامه خراسان (۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۷۰۳. شالوده نظام اندیشه و قاعده رفتاری فرد و اجتماع: اصالت مرد و اصالت جامعه در آرای استاد شهید مطهری

ربانی خوراسگانی، روزنامه جام جم (۵ و ۷ آذر ۱۳۷۹).

۷۰۴. شخصیت استاد مطهری از دیدگاه امام خمینی رحمه الله

پاسدار اسلام، شماره ۵۳ (اردیبهشت ۱۳۶۵)، صفحه ۲۰.

۷۰۵. شخصیت استاد شهید مطهری و بزرگداشت مقام معلم

سخنرانی ابراهیم امینی، روزنامه ابرار، (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۲.

۷۰۶. شخصیت استاد مطهری از دیدگاه علامه سید محمد حسین طباطبایی

روزنامه رسالت، شماره ۱۵۳۰ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۷۰۷. شخصیت امام رحمه الله اندیشه شهید مطهری

حسن هاشمی گنابادی، روزنامه قدس (۱۳ خرداد ۱۳۷۷)، صفحه ۸.

۷۰۸. شخصیت چند بعدی شهید مطهری از دیدگاه خامنه ای

روزنامه ابرار، شماره ۴۳۱ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۵.

۷۰۹. شخصیت شهید مطهری از دیدگاه علامه طباطبایی

گفت و گو با هادی خسروشاهی، روزنامه اطلاعات (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۰).

۷۱۰. شخصیت علمی شهید مرتضی مطهری

در کلام علامه طباطبایی، موسوی همدانی، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۰۵۹ (۲۵ آبان ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۷۱۱. شخصیت علمی شهید مرتضی مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۸۹۴ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱۲.

۷۱۲. شخصیت علمی شهید مرتضی مطهری

محسن غرویان، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۸۷۶۴ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۶.

۷۱۳. شخصیت علمی شهید مرتضی مطهری

مهدی کروی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۰۳۳ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۷۱۴. شخصیت علمی شهید مطهری

سخنرانی سیدعلی خامنه ای روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۱۶۵ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۳.

ص: ۳۴۸

۷۱۵. شخصیت علمی شهید مطهری

محمد کاظم انبار لویی، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۱۲ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱.

۷۱۶. شخصیت علمی و فضایل اخلاقی شهید مطهری

گفت و گو با مهدی چهل تنی، ویژه نامه روزنامه جمهوری اسلامی شماره ۲۶۸ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۵.

۷۱۷. شخصیت علمی و فلسفی استاد شهید مطهری

سخنرانی عبدالله جوادی آملی روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۳۲۷ (۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۲.

۷۱۸. شخصیت علمی و مبارزاتی شهید استاد مطهری

سخنرانی سیدعلی خامنه ای، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۱۴ (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۳.

۷۱۹. شخصیت علمی و معنوی شهید مطهری از دیدگاه اندیشمندان جمهوری اسلامی ایران

روزنامه سلام، (شماره ۶۰۰ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۹.

۷۲۰. شخصیت و جایگاه شهید مطهری در انقلاب اسلامی ایران

اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۸۹۸ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۷.

۷۲۱. شرایط تداوم انقلاب اسلامی از دیدگاه استاد مطهری

رضا، باقی، تبیان، شماره ۳۵ (مرداد و شهریور ۱۳۷۸).

۷۲۲. شرح مبسوط منظومه و فلسفه تطبیقی

محمد علی جاودان، آئینه پژوهش، سال چهارم، شماره ۱ (خرداد - تیر ۱۳۷۲) صفحه ۲۲ - ۳۶ و شماره ۴ (آذر - دی ۱۳۷۲)،
صفحه ۵۵ و ۶۹.

۷۲۳. شرح مختصر زندگانی شهید مطهری

فصلنامه مطهر، شماره صفر (زمستان ۱۳۸۱)، صفحه ۶ - ۸.

۷۲۴. شریعتی - مطهری دو نگاه به روحانیت

[پاسخ به نامه ای از مرحوم مطهری به امام خمینیج.

حسن، یوسفی اشکوری، ویژه نامه روزنامه نشاط، (۲۹ خرداد ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۷۲۵. شریعتی و مخالفانش: مطهری و شریعتی

ارزش ها، شماره ۱۴۴، (آبان ۱۳۷۸).

ص: ۳۴۹

۷۲۶. مرتضی توفیقی لبنانی، شریعتی و مطهری در ترازوی نقد

روزنامه جهان اسلام (۲ مرداد ۱۳۷۲)، صفحه ۸.

۷۲۷. شریف واقفی، مطهری دو اندیشه ای که به خون نشست

مهدی غنی، پیام هاجر، شماره ۲۶۲ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۸.

۷۲۸. شصت سال در جست و جوی حقیقت و کشف اسرار خلقت [زندگی استاد شهید مرتضی مطهری].

جوانان امروز، شماره ۸۴۳ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۲)، صفحه ۴.

۷۲۹. شعری به یاد شهید مطهری

محمدحسین همافر (شاعر)، روزنامه جمهوری اسلامی (ویژه نامه)، شماره ۲۷۵ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۸.

۷۳۰. شعری درباره استاد شهید مطهری

قدسیه مدنی کاشانی، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۷۵ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۷.

۷۳۱. شعری درباره شهادت مطهری

فاطمه راکعی (شاعر)، روزنامه جهان اسلام، شماره ۸۴۴ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۸.

۷۳۲. شعری درباره شهید مطهری

محمد خلیل حماسی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۹۰۲ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۷۳۳. شعری در تجلیل از مقام استاد شهید مطهری

منوچهر سهام (شاعر)، روزنامه اطلاعات (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۷۳۴. شعری در رثای شهید مطهری

محمود گلشن کردستانی (شاعر)، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۷۵۵ (۹ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۶.

۷۳۵. شعری در رثای شهید مطهری

میترا نیک پور (شاعر)، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۶۰۵ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۷۳۶. شعری در سوگ شهید مطهری

احد ده بزرگی (شاعر)، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۰۷ (۷ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴.

۷۳۷. شعری در سوگ شهید مطهری

فاطمه راکعی (شاعر)، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۰۷ (۷ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴.

۷۳۸. شعری در مدح استاد شهید مطهری

ص: ۳۵۰

علی ربانی گلپایگانی، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۶۶۲ (۳۰ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۱۰.

۷۳۹. شعری در مدح استاد شهید مطهری

مصطفی همت آبادی (شاعر)، روزنامه جمهوری اسلامی (ویژه نامه)، شماره ۳۱۱ (۹ تیر ۱۳۵۹)، صفحه ۴.

۷۴۰. شعری در یاد شهید مطهری

جواد محقق (شاعر)، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۰۷ (۷ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴.

۷۴۱. شکوفایی روح

فرهنگ آفرینش، سال چهارم، شماره ۱۹۴ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۶.

۷۴۲. شناخت اندیشه های استاد مطهری و دکتر شریعتی در یک ارزیابی تطبیقی

کیهان هوایی، شماره ۸۷۷ و ۸۷۹ و ۸۸۰ (۱۲ و ۲۶ اردیبهشت و ۲ خرداد ۱۳۶۹)، صفحه ۱۳ و ۱۸.

۷۴۳. شناخت در قرآن از نگاه مطهری

سید محمدحسین موسوی مبلغ، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۱۱۸ - ۱۴۱.

۷۴۴. شناخت شناسی

عباس فتحی، روزنامه جهان اسلام (۴ آذر ۱۳۷۲)، صفحه ۱۰ (شناخت / فلسفه اسلامی / مطهری، مرتضی).

۷۴۵. شناخت ماهیت نفاق از کتاب «جاذبه و دافعه»

قاسم علی صافی، روزنامه کیهان (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۷۴۶. شناخت ها و پشتوانه فرهنگی

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۲ (فرهنگ / بینش اسلامی / استقلال فرهنگی / مطهری، مرتضی).

۷۴۷. شورای نگهبان و لغزشگاه ها در نگاه شهید مطهری

محمد گلزاری، روزنامه بیان (۲۱ دی ۱۳۷۸)، صفحه ۲ و ۳.

۷۴۸. شور شگرف مرزبانی زندگانی مرتضی مطهری

محمد رضا گائینی، روزنامه رسالت (۱۵ و ۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶؛ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۴ و ۱۳.

ص: ۳۵۱

۷۴۹. شهادت و شیوایی قلم؛ هنر شهید مطهری است

گفت و گو با آیت الله مهدوی کنی، هور هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۳.

۷۵۰. شهادت و ویژه؛ به مناسبت شهادت استاد شهید مطهری

روزنامه صدای عدالت، (۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱.

۷۵۱. شهید آل قلم

علی اصغر شعر دوست، سروش، سال شانزدهم، شماره ۷۳۶ (۹ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۴ - ۵.

۷۵۲. شهید اندیشه

محمود فرشیدی، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱ و ۱۲.

۷۵۳. شهید دو سنگر

مسیح مهاجری، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۶۰ - ۶۱.

۷۵۴. شهید سترک اندیشه و مکتب

کدیور، م. روزنامه کیهان، ۱۱ (اردیبهشت ۱۳۶۴).

۷۵۵. شهید علامه مطهری از دیدگاه یک اندیشمند مسلمان غربی

محمد لگنهاوزن، معرفت، سال نهم، پیاپی ۳۴ (خرداد و تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۹۶ - ۱۰۱.

۷۵۶. شهید مرتضی مطهری و آرمان شهر

کیوان، فروغی، روزنامه انتخاب (۱۱ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۷۵۷. شهید مطهر، اندیشمندی آگاه به زمان

م. بیات، کیهان فرهنگی، سال چهاردهم شماره ۱۳۲. (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۸۰ - ۸۱.

۷۵۸. شهید مطهری آن طور که من می شناسم

حجت الاسلام علی اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه ابرار (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۷۵۹. شهید مطهری آن طور که من می شناسم

علی اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۷)، صفحه ۶، ۷.

۷۶۰. شهید مطهری احیاگر اندیشه دینی در نسل جوان

خاطره هایی از استاد شهید مطهری از زبان دکتر حداد عادل، روزنامه جوان (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۷۶۱. شهید مطهری از اسپانیا تا اندونزی

گفت و گو با علی مطهری از مسئولان انتشارات صدرا، روزنامه ابرار (۱۰ مهر ۱۳۷۹).

ص: ۳۵۲

۷۶۲. شهید مطهری از حریم دیانت دفاع کرد

رضا داوری، سروش، شماره ۷۸۴ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۸.

۷۶۳. شهید مطهری از دیدگاه من معلم

احمد احمدی بیرجندی، رشد آموزش ادب فارسی، سال چهارم، شماره ۱۶ - ۱۵ (پائیز و زمستان ۱۳۶۷)، صفحه ۶ - ۷.

۷۶۴. شهید مطهری از نگاه آیت الله مهدوی کنی

اندیشه صادق، شماره ۶ و ۷ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۱۴ - ۲۱.

۷۶۵. شهید مطهری اسلام را منطبق با مقتضیات زمانی مطرح کرد

گفت و گو با دکتر نعمت الله باوند، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۹ - ۱۱.

۷۶۶. شهید مطهری الگوی ترویج اسلام ناب

ضمیمه روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۳ و ۵.

۷۶۷. شهید مطهری اندیشمندی آگاه به زمان

محمد مراد، بیات، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۸۹۲ و ۱۳۸۹۳، (۱۲ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱۰.

۷۶۸. شهید مطهری باعث شد تا جامعه روحانیت شکل بگیرد

روزنامه ابرار (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱ و ۲.

۷۶۹. علی کردی، پانزده خرداد، شهید مطهری به روایت اسناد

شماره ۲۵ (بهار ۱۳۷۶)، صفحه ۲۳۶ - ۲۵۵.

۷۷۰. سایه بان، شهید مطهری به روایت استاد محمدرضا حکیمی

شماره ۹ (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۲ و ۷.

۷۷۱. شهید مطهری به روایت اسناد

مهناز میزبانی، ۱۵ خرداد، سال سوم، شماره ۱۱ (بهار ۱۳۸۲)، صفحه ۶۶ و ۷۴.

۷۷۲. شهید مطهری پاره تن امام، عالم اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله وسلم

روزنامه خراسان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱، ۷.

۷۷۳. شهید مطهری، پرسش ها و رسالت حوزویان

ص: ۳۵۳

سیدعباس رضوی، حوزہ، سال شانزدهم، پیاپی ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱۴۵ - ۱۸۴.

۷۷۴. شهید مطهری، پیام عاشورا و خطر تحریف

مهدی پور حسین، حکومت اسلامی «ویژه نامه اندیشه سیاسی عاشورا - دفتر سوم» سال هشتم، شماره ۲۷ (بهار ۱۳۸۲)، صفحه ۴۳۴ - ۴۵۲.

۷۷۵. شهید مطهری، جامعیت و اعتدال فکری

گفت و گو با نعمت الله باوند، روزنامه کیهان (۱۲ و ۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۷۷۶. شهید مطهری درد آشنا بود و سوز دین داشت

روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱ و ۳.

۷۷۷. شهید مطهری در دو نگاه (سنت گرایان و تجدد گراها)

گفت و گو با استاد نکونام و دکتر علی قادری، روزنامه خراسان (۱۰ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۷۷۸. شهید مطهری در سنگر ستیز با الحاد و التقاط

پیام انقلاب، سال دوم، شماره ۵۷ (اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۸ - ۱۳ و ۷۰.

۷۷۹. شهید مطهری در عرصه فلسفه پژوهشی

علی پور احمدی، روزنامه انتخاب، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶.

۷۸۰. شهید مطهری در مصاف با کج اندیشی دینی

حسین معصومی، روزنامه کیهان (۹ و ۱۵ اسفند ۱۳۷۴)، صفحه ۶.

۷۸۱. شهید مطهری در مکتب تاریخ

ابوالفضل هدایتی فخر داود، فرهنگ جهاد، سال پنجم، شماره ۱۹ (بهار ۱۳۷۹)، صفحه ۲۰ - ۲۳ و شماره ۲۰ (پاییز ۱۳۷۹)، صفحه ۵۵ - ۷۷.

۷۸۲. شهید مطهری در میان نویسندگان یک آفتاب درخشان است

عبدالکریم موسوی اردبیلی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۲).

۷۸۳. شهید مطهری در نگاه حجت الاسلام و المسلمین محمد خاتمی

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۵.

۷۸۴. شهید مطهری در نگاه حضرت امام خمینی رحمه الله

ص: ۳۵۴

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۳.

۷۸۵. شهید مطهری در نگاه مقام معظم رهبری

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۴.

۷۸۶. شهید مطهری دلی دلباخته قرآن، مغزی سر سپرده عرفان و جانی وابسته برهان داشت‌مصاحبه با عبدالله جوادی آملی

سروش، سال سوم، شماره ۱۴۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۸۰ - ۸۵.

۷۸۷. شهید مطهری روحانی روشن فکر

عنایت الله، سلحشور، روزنامه سلام، (۱۵ اردی بهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۸.

۷۸۸. شهید مطهری، روشن فکری روشنگر

نعمت الله مظفر پور، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۲.

۷۸۹. شهید مطهری صریح اللهجه ترین اسلام شناس در صدر انقلاب بود

روزنامه رسالت (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۷۹۰. شهید مطهری عالمی جامع، پیش آهنگ و آگاه

حوزه، سال شانزدهم، پیاپی ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸).

۷۹۱. شهید مطهری، قلمدار پیروز عرصه فکر فرهنگ در جهاد مقدس احیای فکر دینی بود

حجت الاسلام مهدی کروب، روزنامه اطلاعات (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۷۹۲. شهید مطهری عملاً نشان دادند سؤال دفن کردن نیست، پروردنی است

گفت و گو با سرکار خانم وحیده مطهری، روزنامه رسالت (۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۷۹۳. شهید مطهری قربانی بسط خشونت و قشریت در آموزه های دینی

بازخوانی پرونده یک ترور، روزنامه بیان، (۲۵ فروردین ۱۳۷۹)

۷۹۴. شهید مطهری قهرمان میدان اندیشه

روزنامه ایرار (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۸.

۷۹۵. شهید مطهری متفکر و مصلح

علی محمد بیرجندی، شاهد، شماره، ۱۸۱ (خرداد ۱۳۶۸)، صفحه ۶۰ - ۶۴.

ص: ۳۵۵

۷۹۶. شهید مطهری متناسب بانیاذهای نسل جوان کار می کرد

روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴.

۷۹۷. شهید مطهری، مجاهدی در حوزه فکر

(آفرینش ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۷.

۷۹۸. شهید مطهری مدافع اسلام

روزنامه قدس (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۷)، صفحه ۶.

۷۹۹. شهید مطهری، مشعلدار معارف اسلامی

رحیم نژاد، سلیم، بامداد (۱۴ خرداد ۱۳۵۹).

۸۰۰. شهید مطهری، معلم مبارزه با تهاجم فرهنگی

محمد مراد بیات، روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۶.

۸۰۱. شهید مطهری، منادی اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله وسلم

محمود دامغانی، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۴ و ۱۰.

۸۰۲. شهید مطهری نگهبان فرهنگ اسلام

نگهبان انقلاب اسلامی، سال دوم، شماره ۲۰ (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۶ و ۷.

۸۰۳. شهید مطهری، نیاز عصر حاضر

فرهنگ آفرینش، سال پنجم، شماره ۲۴۴ (۸ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۱.

۸۰۴. شهید مطهری و آفات احیاگری

محسن الویری، اندیشه صادق، شماره ۶ و ۷ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۲ - ۱۳.

۸۰۵. شهید مطهری و استاد مصباح، هم سویی یا تقابل

قاسم روان بخش، روزنامه قدس (۱۸ تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۸.

۸۰۶. شهید مطهری و امام رحمه الله

روزنامه خراسان (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱، ۷.

۸۰۷. شهید مطهری و امر به معروف و نهی از منکر

مهدی، شریعتی تبار، اسوه، (ویژه نامه)، (اردیبهشت ۱۳۷۷).

۸۰۸. شهید مطهری و انقلاب اسلامی

روزنامه ایرار (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۸.

۸۰۹. شهید مطهری و انقلاب اسلامی

ص: ۳۵۶

مهدی مقیمی اسفند آبادی، روزنامه سلام، شماره ۸۴۷ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۷.

۸۱۰. شهید مطهری و پاسخگویی به نیازهای زمان

عظیمی، روزنامه خراسان، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۸۱۱. شهید مطهری و ترویج اندیشه اسلامی در دانشگاه ها

روزنامه رسالت (۲۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۴.

۸۱۲. شهید مطهری و تعلیم و تربیت اسلامی

نادر وثوقی، تربیت، سال سیزدهم، شماره ۸ (اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۱۵ - ۱۷.

۸۱۳. شهید مطهری و حقوق زن در اسلام

حسین شرفی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۱۴۲-۱۷۳.

۸۱۴. شهید مطهری و درک ضرورت ها

قسمت اول با عنوان: عوامل موفقیت استاد شهید مطهری در شناسایی اسلام ناب محمدی و عنوان قسمت دوم: نظام روحانیت از دیدگاه استاد و مبارزه ایشان با تفکر غربی، زین العابدین صفوی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۷۵۷ (۱۲ و ۱۴ و ۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۸۱۵. شهید مطهری و دفاع از ارزش های اسلامی

جعفر سبحانی تبریزی، روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۵.

۸۱۶. اندیشه دانشجو، سال دوم، شهید مطهری و دفاع از عقاید دینی

بهزاد مرتضایی، شماره ۱۳ و ۱۴ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۴۵ - ۴۹.

۸۱۷. شهید مطهری و دکتر شریعتی

سجاد اصفهانی، مجله نور علم، (فروردین ۱۳۶۸).

۸۱۸. شهید مطهری و دموکراسی

به انگیزه سالروز شهادت استاد شهید مرتضی مطهری، محمدحسین کبیر، روزنامه صبح امروز، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه

۸۱۹. شهید مطهری و دیدگاه های تربیتی قرآن

ابراهیم سجادی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پایانی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۷۴ - ۱۱۷.

۸۲۰. شهید مطهری و رد منطق قدمت و حدوث زمانی

ص: ۳۵۷

راه مجاهد، سال چهارم، شماره ۳۰ (خرداد ۱۳۶۴)، صفحه ۲۹.

۸۲۱. شهید مطهری و رویارویی عقل و دین در تاریخ تفکر غرب

عباس مخلصی، حوزه، سال شانزدهم، شماره ۹۱.

۸۲۲. حوزه، شهید مطهری و رویه دیگر تمدن غرب

عباس رضوی، شماره ۱۰۵ و ۱۰۶ (مرداد و آبان ۱۳۸۰)، صفحه ۳۴۲ - ۳۸۵.

۸۲۳. شهید مطهری و سنگرهای پاسداری از اسلام

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۱.

۸۲۴. شهید مطهری و سینما، افشار

سینما و ویدئو، سال سوم، شماره ۱۰۴ (۹ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۲.

۸۲۵. شهید مطهری و ماتریالیسم اغفال شده یا منافق

روزنامه خراسان (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۹): صفحه ۱ و ۷.

۸۲۶. شهید مطهری و مبارزات ایدئولوژیکی

نوروز علی کابلی، روزنامه قدس (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۸۲۷. شهید مطهری، و مبارزه با تحجر و التقاط

روزنامه ابرار (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۸) صفحه ۱ و ۲.

۸۲۸. شهید مطهری و مسئله اسلام و نیازهای زمان

محمد علینی، فقیهان و زمان و مکان ۲، قم، کمیته علمی کنگره بررسی مبانی فقهی امام خمینی (مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی)، ۱۳۷۴، صفحه ۲۱۱ - ۲۵۴.

۸۲۹. شهید مطهری و مصباح یزدی دو نگاه متضاد در باب حق مردم

محمد گلزاری، روزنامه بیان (۱۵ فروردین ۱۳۷۹)، صفحه ۲ و ۳.

۸۳۰. شهید مطهری و مصباح یزدی، مقایسه دو دیدگاه

حمید درجی، آبان، شماره ۹۴ (۳ مهر ۱۳۷۸)، صفحه ۸.

۸۳۱. شهید مطهری و مقابله با تفکر ملی‌گرایی

حجت‌الله ایزدی، اندیشه دانشجوی، سال دوم، شماره ۱۳ و ۱۴ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۵۰-۵۵.

۸۳۲. شهید مطهری و مقتضیات زمان

گفت و گو با دکتر علی مطهری، روزنامه قدس (۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۲).

ص: ۳۵۸

۸۳۳. شهید مطهری و منزلت زن

شکوفه، سال اول، شماره ۴ (بهار ۱۳۷۴)، صفحه ۳۰ - ۳۴.

۸۳۴. شهید مطهری و نهج البلاغه

ابوالفضل هدایتی، فرهنگ جهاد، شماره ۲۳ (بهار ۱۳۸۰)، صفحه ۱۰۷ - ۱۱۹؛ شماره ۲۴ (تابستان ۱۳۸۰)، صفحه ۵۵ - ۷۱.

۸۳۵. شهید مطهری هرگز از حق عدول نکرد

روزنامه اطلاعات، (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۸۳۶. شهید معرفت خویش

حسن ازغدی، روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۲.

۸۳۷. صبح، سال دوم، شهید معرفت خویش

شماره ۵۳ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱۳.

۸۳۸. شیخ شهید شرق

روزنامه سلام (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۹.

۸۳۹. شیفته مطالعه بود استاد مطهری

گفت و گو با فرزند استاد، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)،
صفحه ۲۰ - ۲۱.

۸۴۰. شیوه علامه مطهری در آموزش فلسفه

عبدالجبار رفاعی، ترجمه: آرش مردانی پور، کیهان فرهنگی سال یازدهم، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۳)، پیاپی ۱۰۹، صفحه ۲۴ - ۲۶.

۸۴۱. شیوه های تداوم انقلاب در آثار استاد مطهری

شاهد، شماره ۲۲۱ (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۲ - ۱۵.

۸۴۲. شیوه های مبارزاتی شهید مطهری با ماتریالیست های غرب زده ها و تهاجم فرهنگی در دانشگاه های ایران

رضا تقوی، روزنامه رسالت، شماره ۲۸۸ (۴ دی ۱۳۷۴)، صفحه ۱۵.

۸۴۳. شیوه استاد، الگوی مؤلفان

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۱.

۸۴۴. صخره همیشه استوار: شهید مطهری در بیان مقام معظم رهبری

ص: ۳۵۹

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۴.

۸۴۵. ضد اصلاحات و تحجر در دیدگاه استاد مطهری

علی ذو علم، کتاب نقد، سال چهارم، شماره ۱۶ (مهر و آبان ۱۳۷۹)، صفحه ۲۹۲ - ۳۱۱.

۸۴۶. ضرورت تحول در ابزار و شیوه های تبلیغ

بصائر، سال دوم، شماره ۹ (تیر ۱۳۷۴)، صفحه ۱۳ - ۱۸ (تبلیغات اسلامی / روحانیت / حوزه های علمیه / مبلغین مذهبی / مطهری، مرتضی).

۸۴۷. ضرورت تحول در ابزار و شیوه های مدیریت تبلیغی از دیدگاه شهید مطهری

باقی نصر آبادی، علی، همایش علمی بررسی نقش تبلیغات در جنگ، اسفند ۱۳۷۷.

۸۴۸. ضرورت تداوم اندیشه شهید مطهری

روزنامه کیهان، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۴).

۸۴۹. طریق الصحوه الاسلامیه فی منظور الشهد مطهری

ع. حسین الحکیم، المنطق، شماره ۲۸ (شعبان و رمضان ۱۴۰۵)، صفحه ۸۴ - ۹۸.

۸۵۰. طنین صدای مهربان

رضا بهشتی معز، روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱ و ۱۲.

۸۵۱. عارفی در سنگلاخ فلسفه

زن روز، شماره ۸۶۴ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۱۰ - ۱۱.

۸۵۲. عاشورا در ساختار معرفتی استاد مطهری و ناقد حماسه حسینی

عباس ایزد پناه، پژوهش و حوزه، سال سوم، شماره ۱۲ (زمستان ۱۳۸۱)، صفحه ۱۴۰ - ۱۵۱.

۸۵۳. عدالت اجتماعی از دیدگاه استاد شهید مطهری

بهرام، اخوان کاظمی، روزنامه کیهان (۲۸ و ۳۰ شهریور ۱۳۷۸). صفحه ۶.

۸۵۴. عدالت اجتماعی از دیدگاه متفکر شهید مرتضی مطهری

مهدی طغیانی، اندیشه صادق، شماره ۶ و ۷ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۲۲ - ۳۵.

۸۵۵. عدالت اجتماعی در اندیشه شهید مطهری

علیرضا، کاشی پور محمدی، دنیای سخن، شماره ۹۲ (بهمن ۱۳۷۹).

۸۵۶. عدالت اجتماعی در اندیشه شهید مطهری

ص: ۳۶۰

علیرضا کاشی پور محمدی، رشد معلم، شماره ۹۲.

۸۵۷. عدالت در اندیشه استاد شهید مطهری

محمد رضا عباسی، روزنامه کیهان (۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶.

۸۵۸. عدالت در اندیشه استاد مطهری

محمد رضا، جمالی، روزنامه سلام، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۷.

۸۵۹. عرفان استاد مطهری

محمد باقر نجف زاده، روزنامه اطلاعات (۷ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۸۶۰. عرفان حافظ از نظر استاد مطهری، شما

حسن علیپور، شماره ۲۱۰ (۱۳ و ۲۰ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۵.

۸۶۱. عشق از دیدگاه شهید مطهری، عشق کلمه ای آشنا اما غریب

ره آورد، شماره ۲ (بهار و تابستان ۱۳۷۳)، صفحه ۱۴ - ۱۸.

۸۶۲. عشق در کلام استاد

مهدی خلیلیان، روزنامه رسالت، شماره ۱۸۲۳ (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۵.

۸۶۳. عصر ما محتاج مطهری است

ارزش ها، شماره ۱۱۶، (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۸۶۴. عظمت علمی و خلوص و تقوای استاد شهید مرتضی مطهری

حمید هنرجو، روزنامه رسالت، شماره ۲۹۷۹ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱.

۸۶۵. عقل امین زاینده تفکر است

آیت الله جوادی آملی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه

۸۶۶. عقلانیت احکام جزایی اسلام از نگاه شهید مطهری

محمد صادق مزینانی، حوزه، پایانی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۰۹ - ۱۱۱.

۸۶۷. عقلانیت دین در قرائت شهید مطهری

عباس مخلصی، حوزه، سال هفدهم، پایانی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۵۴ - ۸۵.

۸۶۸. عقل گرایی شهید مطهری

سخنرانی دکتر حداد عادل در مسجد دانشگاه امام صادق علیه السلام (بخش پایانی مقاله پرسش و پاسخ دانشجویان است)،

اندیشه صادق، شماره ۶ و ۷ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۱۴ - ۲۱.

ص: ۳۶۱

۸۶۹. علامه اقبال از نگاه استاد مطهری

شیدا، امینی، روزنامه سیاست روز، (۱۱ آذر ۱۳۸۰)، صفحه ۷.

۸۷۰. علامه شهید استاد مطهری: افتخار من همین عمامه و عباست

روزنامه ابرار (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۳.

۸۷۱. علامه شهید مطهری رحمه الله از نگاه استاد مصباح

(مصاحبه)، معرفت، پیش شماره ۲ (بهار ۱۳۷۱) صفحه ۴ - ۱۳.

۸۷۲. علل انحطاط مسلمانان: مقایسه دیدگاه های شهید مطهری و شیخ محمد عبده

حمزه علی وحیدی، معرفت، سال دوازدهم، پیاپی ۶۸ (مرداد ۱۳۸۲)، صفحه ۸۷ - ۹۵، ویژه نامه علوم سیاسی.

۸۷۳. علل دین گریزی نسل جوان

محمد حسینی، روزنامه جوان (۲۹ آذر ۱۳۷۹)، صفحه ۹ (جوانان / مطهری، مرتضی / دین).

۸۷۴. علل مخالفت شهید مطهری و برخی از روحانیت با دکتر شریعتی

گفت و گو با عبدالکریم سروش، ویژه نامه روزنامه جهان اسلام (۲۸ خرداد ۱۳۷۱)، صفحه ۳۶.

۸۷۵. علم از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱۲.

۸۷۶. عِلْمُ الْإِنْسَانِ مَا لَمْ يَعْلَمْ

فرهنگ و تعاون، سال اول، شماره ۱ (اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۳ (روز معلم / مطهری، مرتضی).

۸۷۷. علم کلام از دیدگاه استاد مطهری

علی دژاکام، از کتاب: کلام جدید در گذر اندیشه ها، تهران، مؤسسه فرهنگی اندیشه معاصر، چاپ اول، ۱۳۷۵.

۸۷۸. علم کلام و کلام جدید: سیری در آراء، کلامی استاد شهید مرتضی مطهری

احمد، بهشتی، روزنامه اطلاعات، (۸ - ۲۹ شهریور ۱۳۷۶).

۸۷۹. علم کلام و کلام جدید: سیری در آرای کلامی استاد مطهری

احمد بهشتی، میراث جاویدان، سال اول، شماره ۳ (پاییز ۱۳۷۲)، صفحه ۸۶ - ۹۳.

۸۸۰. علم و ایمان در نگاه استاد مطهری

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۱۳.

۸۸۱. علم و دین از دیدگاه استاد مطهری

ص: ۳۶۲

محمد رضا کاشفی، قیسات، سال دوم، شماره اول (بهار ۱۳۷۶)، صفحه ۳۹ - ۵۷.

۸۸۲. گلشن اندیشه، علم و دین در آثار شهید مطهری

زینب کنعان نژاد، شماره ۸ و ۹ (زمستان ۱۳۷۸، بهار ۱۳۷۹)، صفحه ۱۳ - ۱۶ و ۲۱.

۸۸۳. عملکرد شهید مطهری در مبارزه با تحریفات و خرافات

علی محمد بیرجندی، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۰۵۴ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

۸۸۴. عناوین آثار

مهدی خلیلیان، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۱۱ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۸۸۵. عنصر حماسه در اندیشه و عمل شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۸۸۶. عوامل اختلاف بین دیدگاه های دیگر شریعتی و شهید مطهری در زمینه مسایل اسلامی

گفت و گو با عبدالکریم سروش، جهان اسلام، ضمیمه، شماره ۵۵۷ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۲۲.

۸۸۷. غلبه در مغلوبیت

جلال الدین مجتبوی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۵۱ - ۵۲.

۸۸۸. فرزند علم و ایمان [مرتضی مطهری]

برگرفته از: پریش، دانش نیا، مجله موعود جوان، کیهان هوایی، شماره ۱۴۱۶ (بهمن، ۱۳۸۰).

۸۸۹. فروغ آسمان اندیشه

ویژه نامه به مناسبت سالگرد استاد مطهری روزنامه رسالت، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۸۹۰. فرهنگ استاد برای ادراک فرهنگ استاد

گفت و گو با مهدی خلیلیان، هور هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۷.

۸۹۱. فرهنگ دینی و ملی، فلسفه اسلامی و اقتصاد: در یادمان معلم اندیشیدن

کیهان فرهنگی، شماره ۲، (اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۵ - ۱۰ ج شخصیت شهید مطهری؛ از دیدگاه غلام حسین ابراهیمی
دینانی، احمد احمدی، جعفر سبحانی، عبد الکریم سروش، محمد محیط طباطبایی ج.

ص: ۳۶۳

۸۹۲. فرهنگ غدیر از دیدگاه استاد مطهری

علی، باقی نصرآبادی، ویژه نامه عید غدیر، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، اسفند، ۱۳۸۰، صفحه ۱۸.

۸۹۳. فضائل اخلاقی، متد علمی، مشی سیاسی و اجتماعی استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله

محمد واعظ زاده خراسانی، روزنامه اطلاعات (۱۲ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۶.

۸۹۴. فضایل اخلاقی و شخصیت علمی استاد شهید مطهری

علی رضا میرزا محمد، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۶۸ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۲.

۸۹۵. فعالیت های فرهنگی و تألیفات شهید مطهری از زبان خودش

روزنامه جمهوری اسلامی (ویژه نامه)، شماره ۲۷۵ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۳.

۸۹۶. فقه در چشم انداز شهید مطهری

محمد حسن نجفی، فقه، سال هفتم، پیاپی ۲۳ (بهار ۱۳۷۹)، صفحه ۳ - ۹.

۸۹۷. فقیه جمهوری خواه

محمد رهبر، گوناگون، سال اول، شماره ۳ (آبان و آذر ۱۳۷۷)، صفحه ۲۳ - ۲۴ (اندیشه سیاسی، مطهری، مرتضی / سیاست / و / فقیهان / نظام جمهوری / از دید / مطهری، مرتضی).

۸۹۸. فلسطین، مسئله امروز جهان اسلام است؛ برداشتی از آثار استاد شهید مطهری در قالب مصاحبه

حسین هوشمند، روزنامه جام جم (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۸۹۹. فلسطینی در نگاه شهید مطهری

مسلم سلیمانی، روزنامه کیهان (۲ خرداد ۱۳۸۱)، صفحه ۶.

۹۰۰. فلسفه امید در تقابل با کیش سوء ظن بررسی اندیشه مرتضی مطهری

عصر ما، شماره ۱۹۳ و ۱۹۴.

۹۰۱. فلسفه حجاب و حدود آن از دیدگاه شهید مطهری، امام خمینی و آیت الله خامنه ای

وافی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۷۹۱ (۲۲ آذر ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۹۰۲. فلسفه حق در اندیشه سیاسی مطهری

حسین توسلی، علوم سیاسی، شماره ۱۳، سال چهارم (بهار ۱۳۸۰)، صفحه ۱۸۰ - ۲۰۵.

۹۰۳. فلسفه حکومت و اختیارات حاکم اسلامی از دیدگاه شهید مطهری

ص: ۳۶۴

گفت و گو با عمید زنجانی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۱۶ - ۱۹.

۹۰۴. فلسفه حکومت و اختیارات حاکم اسلامی از دیدگاه شهید مطهری

گفت و گو با عمید زنجانی، روزنامه جوان (۲۴ و ۳۱ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۹۰۵. فلسفه عاشورا و تحلیل دیدگاه های اندیشمندان

بخش علی قنبری روزنامه رسالت (۲۴ و ۲۷ و ۲۸ و ۲۹ فروردین ۱۳۸۱)، صفحه ۱۱ و ۵ (قیام عاشورا / حسین بن علی ۷، امام سوم / مطهری، مرتضی / مسلمانان و...).

۹۰۶. فلسفه کاربردی و کاربرد فلسفه

گفت و گو با استاد محسن غرویان، هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۰.

۹۰۷. فلسفه [گزیده ای از آرای شهید مطهری و علامه طباطبایی]، مجله علمی علامه، شماره ۵ (آبان ۱۳۶۳)، صفحه ۵۰ - ۵۳.

۹۰۸. ریشه ها، فهرست آثار استاد شهید مرتضی مطهری سال اول، شماره ۴ (دی ۱۳۵۹)، صفحه ۱۲ - ۱۵ و شماره ۶ (اسفند ۱۳۵۹)، صفحه ۴۴ - ۴۷ و ۵۰.

۹۰۹. فهرست موضوعی آثار شهید مرتضی مطهری

سروش، سال دوم، شماره ۹۵ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۰)، صفحه ۵۸ - ۶۱.

۹۱۰. فهم شریعت و طبیعت در نگاه استاد شهید مطهری

ابرهیم حاج محمدی، کیهان فرهنگی، سال ششم، شماره ۳ (خرداد ۱۳۶۸)، صفحه ۵۳.

۹۱۱. فهم قرآن از دیدگاه شهید مطهری

سید موسی صدر، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۱۲ - ۲۹.

۹۱۲. قرآن و آزادی از منظر استاد مطهری

محمد بهرامی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۱۲ - ۲۹.

۹۱۳. قرائت مطهری از دین

حسن ماکسانی، آبان، شماره ۷۹ (۲ مرداد ۱۳۷۸)، صفحه ۸.

۹۱۴. قطره ای از دریای موج عرفان استاد مطهری

قدیری، سروش، سال سوم، شماره ۱۴۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۵۱ - ۵۴.

ص: ۳۶۵

۹۱۵. قطعه شعری درباره مقام شهید مطهری

سپیده کاشانی (شاعر)، روزنامه جهان اسلام، شماره ۲۶۳ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۸.

۹۱۶. قلمرو اجتماعی دین از دیدگاه شهید مطهری

محمد صادق مزینانی، حوزه، سال شانزدهم پیاپی، ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۲۲۴ - ۲۷۰.

۹۱۷. قلمرو تساهل و تسامح در نظر شهید مطهری

اسماعیل اسماعیلی، حوزه، سال هفدهم، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۴۵ - ۱۸۰.

۹۱۸. قلمرو دخالت دین در عرصه امور اجتماعی و سیاسی از دیدگاه امام خمینی

محمد حسین ایران دوست جمطهری - مرتضی، دیدگاه ها - اجتماعی و سیاسی و...ج، از کتاب: امام خمینی و حکومت اسلامی: مبانی کلامی، قم، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، ۱۳۷۹، صفحه ۹۷ - ۱۲۶.

۹۱۹. قلمرو دین و انتظار بشر از آن (رویکردی انتقادی و تطبیقی به آراء شهید مطهری و دکتر سروش در باب قلمرو دین و انتظار بشر از دین)

ولی الله عباسی، اندیشه صادق، شماره ۶ و ۷ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۴۸ - ۶۵.

۹۲۰. قیام امام حسین علیه السلام و احیای امر به معروف و نهی از منکر از دیدگاه شهید مطهری

محمد رضا، جواهری، اسوه، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۷).

۹۲۱. قیام حسینی از منظر استاد شهید مطهری

حسین علی زاده، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۷۱ - ۷۳.

۹۲۲. قیام و انقلاب مهدی (عج)

کیهان هوایی، شماره ۱۱۶۴ (۲۰ دی ۱۳۷۴)، صفحه ۹ و ۲۱ (بررسی کتاب قیام و انقلاب مهدی (عج) شهید مرتضی مطهری).

۹۲۳. کار آمدی حکومت اسلامی از دیدگاه استاد شهید مطهری

اسماعیل منصوری لاریجانی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)،

صفحه ۲۰ - ۲۵.

ص: ۳۶۶

۹۲۴. کارنامه تاریک قرن ما، بخشی از سخنان شهید مطهری در مورد قضیه فلسطین

روزنامه ابرار (۱ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۹۲۵. کارنامه مطهری

سروش، سال دوم، شماره ۹۵ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۰)، صفحه ۵۰ - ۵۳.

۹۲۶. کار و اهمیت آن از دیدگاه شهید مطهری

اسد الله افشارزاده، روزنامه رسالت، شماره ۱۵۲۹ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۱۱.

۹۲۷. کاش من هم مثل مطهری روزی شربت شهادت بنوشم

روزنامه جهان اسلام (۱۰ آبان ۱۳۷۳)، صفحه ۵.

۹۲۸. کاملاً متعبد

آیت الله فاضل لنکرانی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)،
صفحه ۴۲ - ۴۴.

۹۲۹. کتاب سوزی ایران و مصر

به مناسبت سالگرد شهادت استاد مرتضی مطهری، کتاب هفته، شماره ۱۲۲.

۹۳۰. کتاب عاشورایی

شهلا پروین زاد، زن روز، شماره ۱۸۶۱ (۲ شهریور ۱۳۸۱)، صفحه ۴۲. (کتاب حماسه حسینی / مطهری، مرتضی).

۹۳۱. کتیبه فرهنگ

روزنامه قدس (۳ تیر ۱۳۷۷)، صفحه ۸ (کتاب مطهری و نگرش جامع گرایانه / مطهری، مرتضی).

۹۳۲. کلامی از علامه طباطبایی درباره شهید مطهری

روزنامه کیهان، (۲۶ آبان ۱۳۶۰)، صفحه ۱۲.

۹۳۳. کلید حل مشکلات فرهنگی، سیاسی، هدایت و توجه به نسل جوان

گفت و گو با دکتر علی باقی نصر آبادی، جدرباره اندیشه های سیاسی _ اجتماعی شهید مطهریج، روزنامه رسالت (۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۹۳۴. کنگره بررسی افکار استاد مطهری در دمشق [۱۳۷۰]

آئینه پژوهش، سال اول، شماره ۶ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۰)، پیاپی ۶، صفحه ۱۱۱.

ص: ۳۶۷

۹۳۵. کنگره بررسی شناخت ابعاد فرهنگی و علمی استاد شهید مطهری - اهواز

صحیفه (ضمیمه روزنامه جمهوری اسلامی)، شماره ۲۴ (اردیبهشت ۱۳۶۴)، صفحه ۴۶.

۹۳۶. کنگره بزرگداشت مقام شهید مطهری (مازندرانی، دانشگاه مازندران، بابلسر)

صحیفه (ضمیمه روزنامه جمهوری اسلامی)، شماره ۳۷ (اردیبهشت ۱۳۶۵)، صفحه ۴۶.

۹۳۷. کیفیت بر خورد مطهری با عنصر تعلیم

احمد جلالی، کیهان فرهنگی (۱ اردیبهشت ۱۳۶۳).

۹۳۸. گذری بر تلاش های پیرامون شخصیت علمی استاد (مرتضی مطهری)

ابراهیم، امیری، روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۹۳۹. گذری بر حماسه جاوید کربلا

روزنامه اطلاعات (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۲ و ۶، ضمیمه (قیام عاشورا / حسین بن علی ۷ امامسوم / مطهری، مرتضی).

۹۴۰. گذری بر شیوه آیین نگارش و تحقیق استاد مطهری با تکیه بر جامعه شناسی ادبیات

باقی نصر آبادی، علی، مجله نصیر، سال دوم، شماره ۹ (تابستان ۱۳۷۳) و شماره ۱۰ (پاییز ۱۳۷۳)، صفحه ۲۳.

۹۴۱. گزارش کتاب «نظام حقوق زن در اسلام» استاد مرتضی مطهری

مهدی حکیمی، کتاب نقد، سال پنجم، و پیاپی ۱۷ (زمستان ۱۳۷۹)، صفحه ۳۱۴ - ۳۴۳.

۹۴۲. گزارشی از سمینار تبیین اندیشه های شهید مطهری در دانشگاه امام صادق علیه السلام

روزنامه رسالت، شماره ۲۳۹۹ (۷ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۲.

۹۴۳. گفتاری به یاد استاد شهید مطهری

عبدالحمید رحمانیان، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۷۶ (۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۹۴۴. گفت و گو با حضرات آیات راستی و سبحانی در مورد شخصیت و آثار شهید مطهری

روزنامه رسالت (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱ و ۴.

۹۴۵. گفته ها و ناگفته ها

روزنامه سلام (۲۷ آذر ۱۳۷۶)، صفحه ۹ (ظهور منجی / امام خمینی؛ / مطهری، مرتضی / محمدبنحسن (عج)، امام دوازدهم).

۹۴۶. لزوم کار فرهنگی و هنری در آثار و اندیشه های شهید مطهری

سخنرانی سیدعلی خامنه ای، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۵۹۶ (۴ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۲.

۹۴۷. لولوی التقاط! [دیدگاه های مرتضی مطهری]

نادر صدیقی، روزنامه نوروز (۲۵ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۹۴۸. ماهیت جهاد در اسلام، دفاع است

کیهان هوایی، شماره ۱۱۹۶ (۲۸ شهریور ۱۳۷۵) صفحه ۹ و ۲۱ (جهاد کتاب)، مطهری، مرتضی).

۹۴۹. ماهیت و عوامل انقلاب اسلامی ایران و شرط تداوم آن از منظر استاد شهید مطهری

رضا باقی، پاسدار اسلام، پیاپی ۲۰۹ (اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۳۶ - ۴۱.

۹۵۰. ماهیت و عوامل انقلاب اسلامی ایران و شرط تداوم آن از منظر استاد شهید مطهری

رضا باقی زاده، تبیان، سال هفتم، پیاپی ۳۴ (خرداد ۱۳۷۸)، صفحه ۵۹ - ۶۳.

۹۵۱. مبدا جهان تشنه حقایق، از مطهری دیگری محروم شود

علی سعیدی شاهرودی، روزنامه رسالت (۲۰ شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۱۱ و ۶.

۹۵۲. مبارزه استاد با التقاط و تحجّر

تقوی، روزنامه رسالت، (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۸).

۹۵۳. مبارزه و مواجهه با التقاط

محمدجواد باهنر، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۴۸

- ۵۰.

۹۵۴. مبانی تبلیغ از دیدگاه شهید مطهری رحمه الله

محمد رضا بهلول، بصائر، سال چهارم و شماره ۲۵ (خرداد و تیر ۱۳۷۶)، صفحه ۲۷ - ۳۵.

۹۵۵. مبانی حکومت دینی در اندیشه سیاسی استاد شهید مطهری

ابراهیم، حاج محمدی، روزنامه اطلاعات، (۱۱ - ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۸).

ص: ۳۶۹

۹۵۶. مبانی مشروعیت در حکومت امیرالمؤمنین علیه السلام در آثار استاد شهید مرتضی مطهری

سید سعید روحانی، فرهنگ کوثر، سال چهارم، پیاپی ۴۸ (اسفند ۱۳۷۹)، صفحه ۵۸ - ۶۰.

۹۵۷. مبانی نظری جامعه مدنی در اندیشه استاد مطهری

محسن آرمین، از کتاب، نسبت دین و جامعه مدنی، ویراسته: شهرام رجب زاده، تهران، ذکر، چاپ اول، ۱۳۷۹، صفحه ۱۱ - ۲۴.

۹۵۸. مبانی نظری جامعه مدنی در اندیشه استاد مطهری

[برگرفته از اسلام، اجتماع و سیاست، محسن آرمین، روزنامه نسیم صبا (۱۴ اسفند ۱۳۸۱).

۹۵۹. من تراث الشهید مرتضی مطهری

شرح منظومه السبزواری، ترجمه: حیدر آل حیدر، الفجر، سال اول، شماره ۳ - ۴ (۱۴۰۴ ه. ق).

۹۶۰. متن سخنرانی آقای مهاجری در کنفرانس بین المللی بررسی اندیشه های شهید مطهری در هامبورگ

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۳۲۵ (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۵.

۹۶۱. متن سخنرانی شهدای بزرگوار شهید بهشتی - صدوقی و باهنر در مور شخصیت مطهری و آثاروی

روزنامه سلام، شماره ۸۵۱ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۷.

۹۶۲. متن مصاحبه دکتر حداد عادل با خامنه ای مقام معظم رهبری درباره ابعاد شخصیت شهیداندیشه مطهری

تاریخ فرهنگ معاصر، شماره ۴ (فروردین ۱۳۷۱)، صفحه ۲۳۵.

۹۶۳. محاضرات فی الفلسفه الاسلامیه [معرفی و ترجمه کتاب «مقالات فلسفی»]

عبدالجبار الرفاعی، الفکر الاسلامی، سال سوم، شماره ۱۱ (رجب - رمضان ۱۴۱۶)، صفحه ۲۹۱.

۹۶۴. محورهای آزادی اندیشه از دیدگاه استاد مطهری

علی، روشنی، روزنامه خرداد (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۹۶۵. مرتضی مطهری احیا کننده ای در عصر جدید

عبدالکریم، سروش، از کتاب تفرج صنع گفتارهای در اخلاق و صفت و علم انسانی، نشر سروش، ۱۳۷۰ چاپ دوم، صفحه

۳۶۶ تا ۳۹۵

ص: ۳۷۰

۹۶۶. مرتضی مطهری احیا کننده ای در عصر جدید

عبدالکریم سروش، شاهد، شماره ۱۹۷ (اول اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۲ - ۷؛ نشر دانش، شماره ۵ و ۶ (مرداد - آبان ۱۳۶۰).

۹۶۷. مرتضی مطهری به روایت سید محمد خاتمی

روزنامه ایران (۱۲ و ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۹۶۸. مرتضی مطهری

محمد حسین فروزان، روزنامه جوان (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۹۶۹. مرحوم مطهری، استاد مصباح و انیشتین

علیرضا، موقت، گزارش روز (۱۷ فروردین ۱۳۷۹).

۹۷۰. مرحوم مطهری و مرحوم طباطبایی از پیروان صدیق ملا صدرا بودند

گفت و گو با عبدالکریم سروش پیرامون شخصیت و افکار استاد شهید مطهری درباره ملا صدرا «صدرالمتهین»، سروش، سال سوم، شماره ۱۴۳ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۴۰ - ۴۶.

۹۷۱. مردم سالاری دینی در اندیشه استاد مطهری

علی تاجدینی، بینش سبز، شماره ۸ (تیر ۱۳۸۱).

۹۷۲. مردم سالاری؛ مفهومی مطلق یا نسبی؟ مبانی مشروعیت و مقبولیت نظام اسلامی از نگاه شهید مطهری، شما

شماره ۳۰۹، سال ششم، (اردیبهشت ۱۳۸۲).

۹۷۳. مرزبان هویت، شهید تهاجم

عبدالحسین ولایت پیشه، صبح، سال دوم، شماره ۵۳ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶ و ۱۱.

۹۷۴. مروری بر آثار سه تن از نویسندگان معاصر در مسئله جبر و اختیار (مرتضی مطهری، محمدتقی مصباح و جعفر سبحانی)

علوم اجتماعی شیراز، سال اول، شماره ۲ (۱۳۶۵)، صفحه ۱ - ۱۲.

۹۷۵. مروری بر افکار و آثار شهید استاد مطهری

امید مسعودی، روزنامه کیهان (۹ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۶ (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۸ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۸)،
صفحه ۱۶ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۸ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۸.

۹۷۶. مروری بر افکار و آثار شهید مطهری؛ دیدگاه شهید مطهری درباره آثار و آرای اقبال لاهوری

ص: ۳۷۱

امید مسعودی، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۶۰۱ (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۲.

۹۷۷. مروری بر اندیشه های اجتماعی شهید مرتضی مطهری رحمه الله

حفیظ الله، فولادی، بصیرت، شماره ۲۱ و ۲۲، سال نهم، ۱۳۷۹.

۹۷۸. مروری بر دیدگاه های استاد مطهری درباره حوزه و روحانیت

محمد سروش، روزنامه جمهوری اسلامی (۷ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صص ۵ و ۸ و ۹، ۱۰، ۱۱.

۹۷۹. مروری بر دیدگاه های اقتصادی و اجتماعی مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۹۸۰. مروری بر دیدگاه های انتشار نیافته استاد شهید مطهری درباره مسایل زنان

ضیاءالدین، مرتضوی، انتخاب (۸ و ۹ آبان ۱۳۷۸).

۹۸۱. مروری بر سرگذشت علمی شهید مطهری

روزنامه جهان اسلام، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۹۸۲. مروری بر فعالیت های فرهنگی مطهری و بهشتی و عکس العمل ساواک در این باره

مهناز میزبانی، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۲۵۵ (۱۴ بهمن ۱۳۷۲)، صفحه ۱۵.

۹۸۳. مروری بر فعالیت های مطهری در دانشگاه تهران، قبل از پیروزی

مجله «پانزدهم خرداد» (فروردین ۱۳۷۱).

۹۸۴. مسئله عدالت در آرای جان راولز و شهید مطهری

محمود اصغری، اندیشه حوزه، (آذر و دی ۱۳۸۱)، صفحه ۱۱۷ - ۱۳۱.

۹۸۵. مسئله ولایت: مقاله منتشر نشده ای از یادداشت های الفبایی استاد شهید مطهری

روزنامه اطلاعات (۳۰ بهمن ۱۳۸۱).

۹۸۶. مشرب مطهری، مشرب دیگران

سام الدین، ضیائی، دوران امروز، (۲۶ دی ۱۳۷۹).

۹۸۷. مشروح گزارش آخرین جلسه سمینار بررسی افکار و آثار شهید مطهری

ص: ۳۷۲

روزنامه رسالت، شماره ۹۶۹ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۲.

۹۸۸. مشروعیت حکومت اسلامی از منظر شهید مطهری

محمدحسن قدردان قراملکی، نامه مفید، سال پنجم، پایانی ۱۷ (بهار ۱۳۷۸)، صفحه ۲۰۵ - ۲۳۲.

۹۸۹. مشکل یابی و مشکل ستیزی شهید مطهری در عرصه دینی

روزنامه کیهان (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۶.

۹۹۰. مصاحبه با عنوان: «مطهری ایدئولوگ انقلاب» سید هادی خسروشاهی

مجله تاریخ و فرهنگ معاصر (بهار و تابستان ۱۳۷۱).

۹۹۱. مصاحبه درباره شخصیت شهید مطهری

احمد یزدی، روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶).

۹۹۲. مصاحبه در زمینه «حقوق خانواده از دیدگاه مطهری»

خانم صفایی، مجله «ندا» (بهار ۱۳۷۳).

۹۹۳. مصطفی تاج زاده در نامه ای خطاب به علی مطهری

روزنامه همبستگی (۲۶ و ۲۷ مهر ۱۳۷۹)، صفحه ۵.

۹۹۴. مصلح بیدار

روزنامه جمهوری اسلامی (۲۷ آذر ۱۳۷۸)، صفحه ۱۱.

۹۹۵. مطهر زمان [درباره آرا و تأثیرات مرحوم مرتضی مطهری]

حوزه، سال سوم، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۵۶ (پایانی ۱۴)، صفحه ۳ - ۲۴.

۹۹۶. مطهر عصر و نسل ما

مزداران، سال پنجم، شماره ۵۶ (اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱۳ - ۱۵.

۹۹۷. مطهری، آفتابی غروب ناپذیر

تربیت، سال هفتم، شماره ۸ (اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۶ - ۱۸.

۹۹۸. مطهری آن چه می دانست، نوشت

مجله «عروه الوثقی» (۹ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۹۹۹. مطهری احیاگر اندیشه دینی

علیرضا، علوی تبار، روزنامه صبح امروز (۱ اردیبهشت ۱۳۷۸). صفحه ۲.

۱۰۰۰. مطهری، احیاگر تفکر اسلامی، روزنامه حیات نو (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶.

ص: ۳۷۳

۱۰۰۱. مطهری، احیاگر و آسیب شناسی دینی: آسیب شناسی (۸ - ۱)

علی، دژاکام، روزنامه رسالت، (۷ - ۱۵ دی ۱۳۷۶)، صص ۳، ۱۱، ۱۲، ۱۳.

۱۰۰۲. مطهری؛ ادامه گر جریان عقل گرایی اسلامی

غلامعلی، حداد عادل، پگاه حوزه، شماره ۲۴، (مهر ۱۳۸۰)، صفحه ۲۱.

۱۰۰۳. مطهری از اولین رهروان امام خمینی

عبدالله جوادی آملی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۱.

۱۰۰۴. مطهری از تولد تا شهادت

ویژه نامه روزنامه ایران (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۴.

۱۰۰۵. مطهری از دیدگاه خاتمی، مطهری و کلام جدید

روزنامه ابرار (۲۸ اردیبهشت ۱۳۷۹) صفحه ۶.

۱۰۰۶. مطهری، از مؤسسان علم کلام جدید

رضا داوری، مجله «سروش» (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۰۰۷. مطهری از نگاه یاران، جهاد

سال دوم، شماره ۳۱ (۸ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۳۴ - ۳۶.

۱۰۰۸. مطهری، اسوه روحانیت انقلابی

مجله «سروش» (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۰۰۹. مطهری، اسوه دین داران

مجله «پیام صادق» شماره ۴، ۱۳۷۵.

۱۰۱۰. مطهری اصلاحگر دینی

سیدمحمد خاتمی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۵ -

۱۰۱۱. مطهری؛ افشاگر اخباریگری مدرن

محمد سعیدی، روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۷)، صفحه ۱۱.

۱۰۱۲. مطهری اندیشمند و احیاگری که از نو باید شناخته شود

به مناسبت سالگرد شهادت استاد مطهری، محمد جواد رودگر، روزنامه انتخاب، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶.

۱۰۱۳. مطهری، اندیشمندی توانا و ژرف نگر

ص: ۳۷۴

روزنامه کار و کاگر (۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۰.

۱۰۱۴. مطهری، اندیشه جاری در بستر زمان

مهدی نصیری، روزنامه کیهان، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱۶.

۱۰۱۵. مطهری اندیشمندی درد آشنا

رضا حمیدی، مجله بصائر، سال سوم، شماره ۲۴ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۵ - ۱۸.

۱۰۱۶. مطهری؛ ایدئولوگ انقلاب

روزنامه اطلاعات، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶ و ۱۳.

۱۰۱۷. مطهری، ایدئولوگ انقلاب

مصاحبه با هادی خسروشاهی، تاریخ و فرهنگ معاصر، سال اول، جلد ۳ و ۴ (بهار و تابستان ۱۳۷۱)، صفحه ۳۴۸.

۱۰۱۸. مطهری رحمه اللهبا او چه کرده بود؟

احمد، اسعدی، روزنامه کار و کارگر، (۳۱ شهریور ۱۳۷۹)، صفحه ۲.

۱۰۱۹. مطهری بر مسند احیاگری

علی دژاکام، نامه فرهنگ، سال هفتم، شماره ۱ (بهار ۱۳۷۶)، صفحه ۱۰۸ - ۱۱۵.

۱۰۲۰. مطهری بر مسند احیاگری

علی، دژاکام، روزنامه بیان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۰.

۱۰۲۱. مطهری بعد از شهادت

غلام رضا، کوهی، روزنامه رسالت، (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۱۰۲۲. مطهری به حق معمار بنای فکری نظام بود

روزنامه اطلاعات، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۴).

۱۰۲۳. مطهری پاسدار اسلام و آزادی

علیرضا خلجی، روزنامه کار و کارگر (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۲.

۱۰۲۴. مطهری، پاسدار سنگرهای عقیده

سید محمد هاشمی بروجنی، روزنامه اطلاعات (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۱۰۲۵. مطهری، پیکارگری بی امان با التقاط و خرافه

مجله «سروش»، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۰۲۶. مطهری چرا به شهادت رسید؟

ص: ۳۷۵

روزنامه رسالت، (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۱۰۲۷. مطهری، چگونه مطهری شد؟

محمد رضا، فاکر، روزنامه رسالت، (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۱۰۲۸. مطهری چون کوهی در برابر الحاد و التقاط

مجله «جهاد» (۸ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۰۲۹. مطهری، حاصل عمر من...

نگهبان انقلاب اسلامی، سال سوم، شماره ۲۹ (اردیبهشت ۱۳۷۳)، صص ۲۲ و ۲۳، ۶۱.

۱۰۳۰. مطهری، حافظ صدیق فرهنگ اسلام

مجله «کارگر مسلمان» (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۰۳۱. مطهری در برابر تحریفات مادی گرایان و اسلام شناسی های باطل ایستادگی کرد

گفت و گو با جعفر سبحانی روزنامه کیهان (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۱۴.

۱۰۳۲. مطهری، در سنگر بازشناسی اسلام اصیل

پلیس انقلاب، سال هفتم، شماره ۷۵ (اردیبهشت ۱۳۶۷)، صفحه ۴ - ۱۱۵.

۱۰۳۳. مطهری در سنگر تبیین اسلام ناب و اصیل

روزنامه کار و کارگر (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۳.

۱۰۳۴. مطهری در سنگر تبیین تفکر صحیح دینی

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۴.

۱۰۳۵. مطهری، در سنگر جلوگیری از انحراف در اسلام

پلیس انقلاب، سال ششم، شماره ۶۳ (اردیبهشت ۱۳۶۶)، صص ۲۴ - ۲۶ - ۴۹.

۱۰۳۶. مطهری در عرصه معرفت دینی

هدایت الله جلیلی، روزنامه اطلاعات (۱۹ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۱۰۳۷. مطهری را پاس بداریم تا ارزش های انقلاب بماند

روزنامه کار و کارگر، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۲.

۱۰۳۸. مطهری را نشناخته ایم

روزنامه آفتاب یزد (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۹.

۱۰۳۹. مطهری، روحانی روشن فکر

ص: ۳۷۶

عنایت الله، سلحشور، روزنامه سلام (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۱۰۴۰. مطهری رویاروی خزعلی

مهدوی کنی و مصباح یزدی، گنجی، اکبر، روزنامه صبح امروز (۸ مهر ۱۳۷۸)، صفحه ۳ - ۴.

۱۰۴۱. مطهری رویاروی اندیشه استبداد

محمد حیدری، روزنامه حیات نو، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۷.

۱۰۴۲. مطهری، رویاروی با چهار موج

روزنامه انتخاب (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۱۰۴۳. مطهری رویاروی خزعلی، مهدوی کنی و مصباح یزدی

اکبر گنجی، از کتاب: تلقی فاشیستی از دین و حکومت، تهران، طرح نو، چاپ دوم، ۱۳۷۹، صفحه ۱۱۶ - ۱۲۴.

۱۰۴۴. مطهری زمان و تحول

اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه انتخاب (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۱۰۴۵. مطهری سمبل روشن فکری و مبارزه با تحریفات

احمد رضا، مهرپرور، روزنامه خراسان (۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۹)

۱۰۴۶. مطهری شخصیتی جامع

سید عبدالکریم موسوی اردبیلی، نامه مفید، سال پنجم، شماره ۱۷ (بهار ۱۳۷۸)، صفحه ۳ - ۸.

۱۰۴۷. مطهری، شخصیتی متفکر

شهید مظلوم دکتر بهشتی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)،
صفحه ۶۲ - ۶۳.

۱۰۴۸. مطهری، شمع فروزان انقلاب

مجله اطلاعات هفتگی (۸ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۰۴۹. مطهری؛ شهید سترگ اندیشه و مکتب

روزنامه سیاست روز (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۱۰۵۰. مطهری شهید علم و عدالت

عبدالحمید رحمانیان، روزنامه کیهان (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۷.

۱۰۵۱. مطهری عاشق علم و ایمان بود

ص: ۳۷۷

گفت و گو با سید محمدباقر حجتی جهاد، سال دوم، شماره ۳۱ (۸ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۲۸ - ۲۹ و ۳۷.

۱۰۵۲. مطهری عاشق مکتب بود

محقق داماد، مجله سروش، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۰۵۳. مطهری، عالم به مبانی، آگاه به مقتضیات

روزنامه کیهان، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۱۰۵۴. مطهری فرزانه ای قلمرو قلم و سخن

محمدرضا سنگری، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالگرد شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۳۸ - ۳۹.

۱۰۵۵. مطهری، فرزانه قلمرو قلم و سخن

محمدرضا سنگری، روزنامه جوان (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۵.

۱۰۵۶. مطهری فرزند امام رحمه الله

ابوالقاسم قاسم زاده، روزنامه خرداد (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۱.

۱۰۵۷. مطهری فرزند حوزه

سید محمد خاتمی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۵.

۱۰۵۸. مطهری فرزند زمان

حسین، سید موسوی، روزنامه قدس (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۱۰۵۹. مطهری فرزند علم و ایمان

دانش نیا، پریش، دانش نیا، موعود جوان، پیاپی ۳ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۳۹ - ۴۱.

۱۰۶۰. مطهری، فیلسوف عارف

جوادی آملی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۴۵ -

۱۰۶۱. مطهری، قرائتی موزون از کلام وحی

احمد ترابی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۴ - ۹.

۱۰۶۲. مطهری قربانی مبارزه با تحریفات

علی محمد بیرجندی، روزنامه کیهان (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

ص: ۳۷۸

۱۰۶۳. مطهری قوی تری ایدئولوگ، عروه الوثقی

گفت و گو با سید علی خامنه ای درباره شهید مرتضی مطهری، سال سوم، شماره ۷۳ (۹ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۱۰ و ۱۱ - ۱۳.

۱۰۶۴. مطهری، قهرمان مبارزه با کژاندیشی

محمدجواد صاحبی، بعثت ۱۹ دی، سال هشتم، شماره ۷ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱ - ۳.

۱۰۶۵. مطهری قهرمان مبارزه با کژاندیشی

محمود جواد صاحبی، روزنامه کیهان (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۶.

۱۰۶۶. مطهری کلید گنجینه های فرهنگ اسلامی

گفت و گوی غلامعلی حداد عادل با سید علی خامنه ای به مناسبت ششمین سالگرد شهادت مرتضی مطهری، تاریخ و فرهنگ معاصر، سال اول، شماره جلد ۳ و ۴ (بهار و تابستان ۱۳۷۱)، صفحه ۳۳۵ - ۳۴۶.

۱۰۶۷. مطهری که بود؟

حسن ازغدی، روزنامه کیهان (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۲.

۱۰۶۸. مطهری گنجینه فرهنگ و معارف اسلامی، آموزگار نمونه برای همه معلمان و...

آینده سازان، شماره ۱۸۲ (اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۴ - ۵.

۱۰۶۹. مطهری، متفکری که به دانش عشق می ورزید

سبحانی، روزنامه رسالت (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۴).

۱۰۷۰. مطهری، متناسب با نیازهای زمان کار کرد

لاریجانی، روزنامه رسالت، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۱۰۷۱. مطهری مرد فرمان خویش

برگفته از: کتاب بیم موج خاتمی، محمد / طب و تزکیه، شماره ۲۸، (بهار ۱۳۷۷).

۱۰۷۲. مطهری، مشعلدار اسلام ناب

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۷.

۱۰۷۳. مطهری، مشعلی و دژی: مروری اجمالی بر زندگی نامه استاد شهید مطهری

روزنامه اطلاعات (۱۵ و ۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۸).

ص: ۳۷۹

۱۰۷۴. مطهری مصلحی بیدار

روزنامه اطلاعات (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۶.

۱۰۷۵. مطهری مظهر آزاد اندیشی حوزه

روزنامه جمهوری اسلامی (۸ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۵.

۱۰۷۶. مطهری مظهر آزادی اندیشی حوزه

کیهان هوایی، شماره ۱۲۲۹ (۲۴ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۶.

۱۰۷۷. مطهری مظهر اخلاق و صفا

زهرا زحمتکش، روزنامه قدس (۹ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۱۰۷۸. مطهری، مظهر ظهور

فرشید، محمود، روزنامه رسالت (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۰۷۹. مطهری، معلم تطهیر اندیشه ها

جواد یغمی، روزنامه اطلاعات (۹ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۶.

۱۰۸۰. مطهری معلم مبارزه با تهاجم فرهنگی

محمد مراد بیات، روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴).

۱۰۸۱. مطهری معلم نمونه

غلامعلی حداد عادل، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه

۵۵ - ۵۷.

۱۰۸۲. مطهری معلم نمونه

هادی سلیمانی چهارده، روزنامه قدس (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۸.

۱۰۸۳. مطهری، مغز متفکر انقلاب اسلامی

گفت و گو با محسن غرویان، روزنامه جوان (۱۳ و ۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۱۰۸۴. مطهری، مقتدای سحر دلان

پور خیاط، فریبا، مشکوه النور، شماره ۱۲، سال سوم (اردیبهشت و خرداد ۷۹).

۱۰۸۵. مطهری، منادی اسلام

محمود، دامغانی، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹).

۱۰۸۶. مطهری نگهبان و مدافع همیشه بیدار اسلام بود

مجله زائر، سال سوم، شماره ۲۵ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۲۲ و ۲۳.

ص: ۳۸۰

۱۰۸۷. مطهری نیاز زمان ما

ذبیح الله، حسین زاده چایجانی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۰.

۱۰۸۸. مطهری و آسیب شناسی فرهنگ دینی

روزنامه انتخاب (۱۴ اسفند ۱۳۸۰)، صفحه ۷.

۱۰۸۹. مطهری و آموزش عالی

جلال چنورد ورودی، روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۵.

۱۰۹۰. مطهری و احیای تفکر اسلامی

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰): صفحه ۱۵. (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۱۲.

۱۰۹۱. مطهری و اصلاحات

علی دژاکام، کتاب نقد، سال چهارم، پیاپی ۱۶ (مهر و آبان ۱۳۷۹)، صفحه ۳۱۲ - ۳۲۳.

۱۰۹۲. مطهری و اصلاح طلبان

روزنامه جام جم (۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱ و ۱۶.

۱۰۹۳. مطهری و الگوی اصلاح طلبی

روزنامه جام جم (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱.

۱۰۹۴. مطهری و اندیشه اعتلای روحانیت

روزنامه جمهوری اسلامی، دوشنبه (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۲.

۱۰۹۵. مطهری و انسانی سالم قرآنی

حیدر علوی نژاد، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۱۸۴ - ۲۰۷.

۱۰۹۶. مطهری و انقلاب اسلامی

مقیم، مهدی، روزنامه سلام، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۰۹۷. مطهری و ایستادگی در مقابل تحریف

گفت و گو با سیدعباس نبوی، روزنامه خراسان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۱۰۹۸. مطهری و ایستادگی در مقابل تحریف

گفت و گو با حجت الاسلام و المسلمین سید عباس نبوی نویسنده و استاد دانشگاه، روزنامه خراسان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۱۰۹۹. مطهری و بار بر زمین مانده

ص: ۳۸۱

بهشتی، محمد حسن، روزنامه سلام، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)

۱۱۰۰. مطهری و بازشناسی اسلام اصیل

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)

۱۱۰۱. مطهری و بازشناسی اسلام اصیل

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۴. (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۲۴ - ۲۵.

۱۱۰۲. مطهری و تحریف های دگراندیشان

غلامعلی، سنجری، روزنامه کیهان (۴ بهمن ۱۳۷۹)، صفحه ۶.

۱۱۰۳. مطهری و «تحول معرفت دینی

اکبر گنجی، از کتاب: تلقی فاشیستی از دین و حکومت، تهران، طرح نو، چاپ دوم، ۱۳۷۹، صفحه ۱۷ - ۳۱؛ کیان، سال اول، شماره ۴، (اسفند ۱۳۷۰)، صفحه ۱۲ - ۱۷.

۱۱۰۴. مطهری و تساهل

علی دژاکام، کتاب نقد، سال چهارم، پایبندی ۱۴ و ۱۵، (بهار ۱۳۷۹)، صفحه ۳۵۰ - ۳۵۷.

۱۱۰۵. مطهری و تفکر اسلام ناب

مقام معظم رهبری، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۴.

۱۱۰۶. مطهری و جهت گیری دعوت انبیا

احمد فرامرزی قراملکی، روزنامه ایران (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۱۰۷. مطهری و خطوط کلی اصلاحات در حوزه

روزنامه جمهوری اسلامی (دوشنبه ۷ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۱.

۱۱۰۸. مطهری و رسالت امروز حوزه و دانشگاه

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱ و ۲.

۱۱۰۹. مطهری و رسالت های اعتقادی و اجتماعی

مسعود، رضوی، روزنامه همشهری (۱۹ و ۲۳ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۹.

۱۱۱۰. مطهری و روشن بینی دینی

سید محمد، خاتمی، روزنامه همبستگی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۷.

۱۱۱۱. مطهری و سنگر پاسداری از اسلام

ص: ۳۸۲

روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۴)

۱۱۱۲. مطهری و سوسیالیسم دموکراتیک

بازتاب اندیشه در مطبوعات روز، سال اول، شماره ۱۱ (بهمن ۱۳۷۹)، صفحه ۶۰ - ۶۴. برگرفته از: هفته نامه عصر ما، شماره ۱۹۷ و ۱۹۸، ۲ بهمن ۱۳۷۹، صفحه ۴ و ۸.

۱۱۱۳. مطهری و شریعتی در ترازوی نقد

مرتضی توفیق لبنانی، روزنامه جهان اسلام (۲ مرداد ۱۳۷۲).

۱۱۱۴. مطهری و شریعتی دو شخصیتی که هر دو در مسیر هدف های عالی اسلامی پیش رفته اند

محمود طالقانی، مجله سروش (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۰).

۱۱۱۵. مطهری و شریعتی و رسالت عناصر پیشتاز

محمود آل علی، سروش، سال دوم، شماره ۹۵ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۰)، صفحه ۴۶ - ۵۰.

۱۱۱۶. مطهری و عادات فکری

سید عبدالکریم سروش، روزنامه نشاط (۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۱۱۱۷. مطهری و فطرت در قرآن

سیدحسین هاشمی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۳۰ - ۵۵.

۱۱۱۸. مطهری و فقه شناسی

روزنامه ایران (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۱۱۹. مطهری و فلسفه اخلاق

حسن میاننداری، روزنامه ایران (۱۳ و ۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۷.

۱۱۲۰. مطهری و قرائت های مختلف از دین

روزنامه حیات نو (۱۶ مهر ۱۳۷۹)، صفحه ۳.

۱۱۲۱. مطهری و معلمان مطهر

طباطبایی، روزنامه کار و کارگر (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۲.

۱۱۲۲. مطهری و مهندسی تفکر اسلامی

پیام انقلاب، سال دوازدهم، شماره ۲۷۳ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۱۲ - ۱۵.

۱۱۲۳. مطهری و میهمان نوازی اندیشگی

ص: ۳۸۳

روزنامه نوروز (۱۲ و ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۷ و ۸.

۱۱۲۴. مطهری و نادانان جزم اندیش

سید حجت، مهدوی، روزنامه حیات نو (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۷.

۱۱۲۵. مطهری و نظریه فطرت

احمد نراقی، کیان، سال سوم، شماره ۱۲ (خرداد ۱۳۷۲)، صفحه ۲۸ - ۳۷.

۱۱۲۶. مطهری و نقد اندیشه ها

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶).

۱۱۲۷. مطهری و نقش تکامل اندیشه

موسوی، سیدحسن، روزنامه سلام (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۱۲۸. مطهری و نو اندیشی دینی

محمد جعفری، روزنامه کیهان (۱۲ / اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶.

۱۱۲۹. مطهری و نیاز جامعه

حقیقی، فرامرز، روزنامه سلام (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۱۱۳۰. مطهری و هابرماس

نادر صدیقی، روزنامه نوروز (۲۱ خرداد ۱۳۸۱)، صفحه ۷.

۱۱۳۱. مطهری و هنر شنیدن، گفتن

ابوالقاسم قاسم زاده، روزنامه اطلاعات (۱۰ و ۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲.

۱۱۳۲. مطهری و هنر علمی

فرهنگ آفرینش، شماره ۲۹۵ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱.

۱۱۳۳. مطهری یک راه بود نه یک مقصد

ضمیمه روزنامه اطلاعات (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۳.

۱۱۳۴. مظهر حیات معقول؛ کند و کاوی در حیات زرین شیخ شهید مرتضی مطهری

غلام رضا جلالی نائینی، نگاه حوزه، سال پنجم، پیاپی ۴۹ و ۵۰ (فروردین ۱۳۷۸)، صفحه ۱۸۷-۱۹۰.

۱۱۳۵. معرفت شناسی از دیدگاه شهید مطهری

حسن معلمی، معرفت، سال هشتم، شماره ۲۹ (تیر و مرداد و شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۶۴ - ۷۰.

۱۱۳۶. معرفت شناسی از دیدگاه فیلسوف شهید مطهری

ص: ۳۸۴

علی ربانی گلپایگانی، مجله نور علم، دوره پنجم، شماره ۴ - ۶ (خرداد - اسفند ۱۳۷۲)، پیاپی ۵۲ - ۵۴، صفحه ۶۸ - ۸۳ و ۱۳۲.

۱۱۳۷. معرفت شناسی در اندیشه استاد مطهری

عبدالله نصری، سروش اندیشه، سال دوم، شماره ۶ (تابستان ۱۳۸۲)، صفحه ۶۲ - ۱۰۳.

۱۱۳۸. یوسف صدیق عربانی، معرفت همیشه جاری

روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۲.

۱۱۳۹. معرفی اجمالی زندگی نامه و تألیفات شهید مرتضی مطهری

رحیمیان، روزنامه ابرار (۲۱ اردیبهشت ۱۳۷۱).

۱۱۴۰. معرفی اجمالی زندگی نامه و تألیفات شهید مرتضی مطهری

مسجد، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۵۳.

۱۱۴۱. معرفی تألیفات شهید مطهری پیرامون تاریخ

یدالله مرادی، پانزده خرداد، شماره ۷ (فروردین ۱۳۷۱).

۱۱۴۲. معرفی تعلیقه شهید مطهری بر اسفار اربعه

محمد رضا مصطفی پور، حوزه، پیاپی ۹۳ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۳۶۷ - ۳۹۲.

۱۱۴۳. معرفی طرح مطالعاتی آثار شهید مطهری رحمه الله

پیام صادق، سال دوم، شماره ۱۰ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۹ - ۲۱.

۱۱۴۴. معرفی کتاب آشنایی با قرآن [خلاصه آثار شهید مطهری]

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۶ دی ۱۳۸۱).

۱۱۴۵. معرفی کتاب الانسان و القدر تألیف استاد شهید مطهری

محمد احمد حارث، التوحید، (۹ / ۱۴۱۳ هـ)، صفحه ۱۰۷.

۱۱۴۶. معرفی کتاب: پاره ای از خورشید

روزنامه ابرار (۲۹ دی ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۱۱۴۷. معرفی کتاب «توحید» اثر استاد مطهری

روزنامه اطلاعات (۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

۱۱۴۸. معرفی کتاب «حرکت و زمان در فلسفه اسلامی»

محسن کدیور، آئینه پژوهش، سال سوم، شماره ۴ (آذر - دی ۱۳۷۱)، پیاپی ۱۶، صفحه ۷۸ - ۸۸.

۱۱۴۹. معرفی کتاب حماسه حسینی (جلد ۲)

ص: ۳۸۵

محسن غرویان، آئینه پژوهش، روزنامه ابرار (۲۲ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۶.

۱۱۵۰. معرفی کتاب درس های الهیات شفا تألیف شهید مطهری

شماره ۱۱ (بهمن ۱۳۷۲)، صفحه ۵۱.

۱۱۵۱. معرفی کتاب دین و دوران [خلاصه آثار شهید مطهری]

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۶ دی ۱۳۸۱).

۱۱۵۲. معرفی کتاب فرهنگ استاد

گفت و گو با مهدی خلیلیان، روزنامه هور هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت، (اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۷.

۱۱۵۳. معرفی کتاب: نواندیشان مسلمان در اندیشه استاد مطهری

روزنامه جام جم (۲۳ مهر ۱۳۷۹)، صفحه ۸.

۱۱۵۴. الفکر الاسلامی، معرفی و توصیف کتاب «شرح المنظومه»

سال سوم، شماره ۱۱ (رجب - رمضان ۱۴۱۶)، صفحه ۲۹۲.

۱۱۵۵. معرفی های اجمالی: [کتاب] تاریخ اسلام در آثار شهید مطهری

رضا بابایی، آئینه پژوهش، سال یازدهم، پایانی ۶۲ (خرداد و تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۶۵ - ۶۶.

۱۱۵۶. معقولات ثانویه و حل معمای شناخت از دیدگاه متفکر شهید مطهری

علی ربانی گلپایگانی، نور علم، دوره پنجم، شماره ۲ و ۳ (فروردین - تیر ۱۳۷۲)، پایانی ۵۰ - ۵۱، صفحه ۲۳۶ - ۲۶۲.

۱۱۵۷. معلم ارزش ها

عبدالکریم عابدینی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۵.

۱۱۵۸. معلم تطهیر اندیشه ها

جواد نعیمی، روزنامه اطلاعات (۹ اردیبهشت ۱۳۶۶).

۱۱۵۹. معلم شاهد! برای شهید مطهری

معلم علم و ایمان جواد، نعیمی، تربیت، شماره ۱۴.

۱۱۶۰. معلم، معمار روح انسان ها

به مناسبت ۱۲ اردیبهشت روز معلم و سالروز شهادت استاد مطهری، مهران، کسرینه، روزنامه جوان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۱۱۶۱. معلمی سیره سفیران الهی برای ایجاد مدینه فاضله است

ص: ۳۸۶

گفت و گو با علامه حسن زاده آملی به مناسبت شهادت استاد مطهری، هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۴.

۱۱۶۲. معنا و مبنای تجدد در علم کلام

علی ربانی گلپایگانی، کلام اسلامی، شماره ۳۵، (پاییز ۱۳۷۹)، صفحه ۳۰-۵۳ (مطهری، مرتضی / نوگرایی / دین / اسلام / زمان / شناخت / کلام؛ رسالت (۴ شهریور ۱۳۸۰)، صفحه ۶.

۱۱۶۳. معنی گریزی و ماده گرایبی در تعیین استاد

به انگیزه سالگشت شهادت استاد مطهری، احمد اسلامی، روزنامه همبستگی (۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۵.

۱۱۶۴. معنی و مفهوم جهان بینی از دیدگاه شهید مطهری

فرح عالی خانی، اعتصام، شماره ۱۱ (اسفند ۱۳۶۱)، صفحه ۱۲.

۱۱۶۵. معیار و عیار آزادی در اندیشه نقاد استاد مطهری

روزنامه کیهان (۱۸ و ۲۲ آذر ۱۳۷۷)، صفحه ۷.

۱۱۶۶. مفهوم آزادی در اندیشه شهید مطهری

مهدی، بزرگی، روزنامه عصر آزادگان (۳۱ شهریور ۱۳۷۷).

۱۱۶۷. مقابله با تحجر و التقاط پنهان عامل ترور شهید مطهری بود

گفت و گو با حجت الاسلام والمسلمین حسن ملک محمدی، هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۵.

۱۱۶۸. مقالات فلسفی (معرفی کتاب مقالات فلسفی استاد مطهری)

روزنامه اطلاعات (۲۰ آذر ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

۱۱۶۹. مقام و منزلت زن از دیدگاه استاد مطهری

علی، باقی نصرآبادی، مجله نصیر سال سوم، ش پنجم، صفحه ۱۲ (بهار ۱۳۷۴).

۱۱۷۰. مقام و منزلت معلم در کلام و عمل شهید مطهری

حمید رضا، کفاشی، مجله تربیت، سال نهم شماره هشتم، صفحه ۶.

۱۱۷۱. مقایسه بین دیدگاه سروش و شهید مطهری پیرامون تئوری قبض و بسط شریعت

ابراهیم حاج محمدی، روزنامه جهان اسلام، شماره ۳۷۱ (۱۹ شهریور ۱۳۷۱)، صفحه ۱۳.

۱۱۷۲. مقایسه نظرات مطهری با نظرات خانم هانا آرنه درباره انقلاب

ص: ۳۸۷

عبدالله سالک، نشر دانش، شماره ۴ (خرداد ۱۳۶۵)، صفحه ۶۶.

۱۱۷۳. مقایسه نظرات شهید صدر در کتاب فلسفتنا و اسس المنطقیه للاستقراء با نظرات شهید مطهریدر باره شناخت در کتاب اصول فلسفه و روش رئالیسم

عمار ابورغیف، الفكر الاسلامی، شماره ۱ (فروردین ۱۴۱۴ ه. ق)، صفحه ۱۱۷.

۱۱۷۴. مقتضیات زمان در تفکر اصولی شهید مطهری

روزنامه همشهری (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۱۱۷۵. مقتضیات زمان و نگرش های دینی، میزگرد با حضور دکتر محمدیان و دکتر نصری، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۳۰ - ۳۴.

۱۱۷۶. ملاحظه هیچ گروه سیاسی را نکرده ایم

پاسخ علی مطهری به مصطفی تاج زاده، روزنامه همبستگی (۵ آبان ۱۳۷۹).

۱۱۷۷. ملا-ک حسن و قبح افعال از نظر علامه طباطبایی و شهید مطهری تحت عنوان «جاودانگی اصول اخلاقی و نظریه اعتبارات»

محسن جوادی، معرفت، شماره ۱۵ (فرودین ۱۳۷۴)، صفحه ۲۵.

۱۱۷۸. منشأ و فلسفه تعاون و همکاری در جامعه و همکاری در جامعه انسانی از دیدگاه استاد مطهریبا استناد آیاتی از قرآن کریم تحت عنوان «تعاون از دیدگاه فلسفی»

حسین بهروان، مشکوه، شماره ۱۳ (مهر ۱۳۷۵)، صفحه ۴۹.

۱۱۷۹. منطق استاد شهید مرتضی مطهری

روزنامه حیات نو (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲.

۱۱۸۰. منطق اصلاحات و مرزبندی تضاد محور؛ نگاهی تاریخی به نقد مرزبندی ها و هویت سازی های باطل از منظر مطهری

عصر ما، شماره ۱۹۱ (۱۹ آذر ۱۳۷۹)، صفحه ۴.

۱۱۸۱. موارد و محدودیت های آزادی سیاسی از دیدگاه امام خمینی و شهید مطهری

خسرو قبادی، از کتاب جامعه مدنی، دوم خرداد و خاتمی، به کوشش: مسعود رضوی، تهران، فرزانه دوز، چاپ اول، ۱۳۷۹، صفحه ۱۱۴.

۱۱۸۲. موارد و محدودیت های آزادی سیاسی از دیدگاه امام خمینی و شهید مطهری

خسرو قبادی، پژوهش، سال دوم، پیاپی ۴ (مهر - اسفند ۱۳۷۹)، صفحه ۸۳ - ۹۰.

۱۱۸۳. موانع نهادینه شدن دیدگاه های شهید مطهری در بدنه مدیریتی جامعه چیست؟

کارشناسان به پرسش رسالت پاسخ می دهند، هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰). صفحه ۱۸.

۱۱۸۴. موضع روحانیت در جامعه مدنی

[بررسی و نقد دیدگاه های شهید مطهری و دکتر علی شریعتی درباره روحانیتج، داود، الهامی، گوناگون، شماره ۶ و ۷.

۱۱۸۵. موعظه و تذکر [مقاله منتشر نشده ای از شهید مطهری]

روزنامه آفتاب، یزد (۴ آذر ۱۳۸۱).

۱۱۸۶. مهدویت از دیدگاه استاد مطهری رحمه الله

محترم شکریان از کتاب: بررسی نظریه های نجات و مبانی مهدویت (مجموعه مقالات) برگزیده مقالات سومین اجلاس دوسالانه بررسی ابعاد وجودی حضرت مهدی (عج)، تدوین کمیته علمی اجلاس، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، معاونت پژوهش، دبیرخانه دائمی اجلاس، چاپ اول، ۱۳۸۱، صفحه ۳۶۳ - ۴۰۰.

۱۱۸۷. مهدویت در اندیشه استاد مطهری

سیما محمدپور دهکردی، رشد آموزش معارف اسلامی، سال دوازدهم، پیاپی ۴۳ (دی و بهمن و اسفند ۱۳۷۹)، صفحه ۳۷ - ۴۱.

۱۱۸۸. مهدویت در اندیشه استاد مطهری

سیما محمدپور دهکردی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۷۵ (اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۸ - ۲۱.

۱۱۸۹. می دانید آقای مطهری کیست؟

فاطمه بلورچی، از بچه ها می پرسم، زن روز، شماره ۱۶۵۲، (۱۲ اردیبهشت، ۱۳۷۷).

۱۱۹۰. میزان توجه به سحرخیزی در اشعار حافظ از دیدگاه شهید مطهری تحت عنوان «سحرخیزیحافظ»

محمود شریعتی خسروانی، مشکوه، شماره ۳۸ (فروردین ۱۳۷۲)، صفحه ۱۵.

۱۱۹۱. ناگفته های پیرامون استاد مطهری: چه ضرورتی به بازخوانی متد مطهری

احمد باقرزاده ارجمندی، روزنامه نوروز (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۱۱۹۲. ناگفته های زندگی استاد شهید مرتضی مطهری

گفت و گو با علی مطهری، عباسعلی، کامرانیان، روزنامه کیهان (۱۲-۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۱۱۹۳. ناگفته هایی از زندگی سیاسی استاد مطهری رحمه الله

گفت و گو با دکتر علی مطهری، روزنامه کیهان (۲۵ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۳.

۱۱۹۴. نامه ای از شهید مطهری در زندان درباره تأثیر معاشرت با نیکان و صالحان در تربیت انسان

ویژه نامه، روزنامه جمهوری اسلامی شماره ۲۶۸ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۵۸)، صفحه ۲.

۱۱۹۵. نامه سرگشاده به آقای علی مطهری

علی رضا موثق، روزنامه دوران امروز (۱۱ دی ۱۳۷۹)، صفحه ۸.

۱۱۹۶. نامه سرگشاده به رئیس جمهور

علی مطهری، روزنامه دوران امروز (۴ دی ۱۳۷۹)، صفحه ۸.

۱۱۹۷. نبوغ علمی و اخلاقی استاد شهید مطهری

سخنرانی عبدالله جوادی آملی، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۶۱۰ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۱.

۱۱۹۸. نحوه انتخاب؛ جایگاه و اختیارات ولی فقیه از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۱۶۸ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

۱۱۹۹. نحوه برخورد شهید مطهری با خانواده شان از زبان فرزندش

روزنامه رسالت، شماره ۲۱۱۱ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴.

۱۲۰۰. نسبت میان روشن فکری و دین

[همایش بازشناسی اندیشه های سیاسی مطهری]

شهید مطهری و روشن فکری دینی، حسن بلخاری، کیهان هوایی، شماره ۱۳۲۸.

ص: ۳۹۰

۱۲۰۱. نسبت اخلاق از دیدگاه شهید مطهری

ابراهیم حاج محمدی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۲۸ - ۳۰.

۱۲۰۲. نسبت اخلاق از دیدگاه شهید مطهری رحمه الله

ابراهیم حاج محمدی، روزنامه اطلاعات (۱۳ - ۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۱۲۰۳. نسبت اخلاق از دیدگاه شهید مطهری

ابراهیم حاج محمدی، کیهان اندیشه، شماره ۸۱ (آذر - دی ۱۳۷۷)، صفحه ۳۹ - ۵۸.

۱۲۰۴. نسبت اخلاق از دیدگاه شهید مطهری

حسین علی رحمتی، پیام حوزه، شماره ۲۵ (بهار ۱۳۷۹)، صفحه ۵۳ - ۷۴.

۱۲۰۵. نسبت معرفت دینی از نظر استاد مطهری

علی، دژاکام، روزنامه جام جم (۱۰ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۱۲۰۶. نسل جوان از مطهری تا خاتمی

چشم انداز ایران، سال اول، پیاپی ۵ (خرداد و تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۲۷ - ۳۰.

۱۲۰۷. نسل جوان در اندیشه استاد شهید مطهری

گفت و گو با حسین، یزدی، روزنامه کیهان (۱۴ و ۱۶ و ۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۱۲۰۸. نسل جوان در اندیشه استاد مطهری

علی باقی نصر آبادی، روزنامه جوان (۸ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۱۲۰۹. نظام زن در خانه و اجتماع نیازمند ارزیابی دوباره است

عباس صالح مدرسه ای، زن روز، شماره ۱۵۵۴ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۸ - ۹ و ۴۸ - ۴۹ (حقوق / زنان / مطهر، مرتضی).

۱۲۱۰. نظرات استاد مطهری پیرامون تعلیم و تربیت، علم و فکر

اسدالله افشار، روزنامه رسالت، شماره ۱۳۶۵ (۸ مهر ۱۳۶۹)، صفحه ۴.

۱۲۱۱. نظرات دکتر شریعتی از دیدگاه مطهری

روزنامه رسالت، شماره ۱۵۶۹ (۳۰ خرداد ۱۳۷۰)، صفحه ۵.

۱۲۱۲. نظر شهید مطهری پیرامون تقریب مذاهب

رساله التقریب، شماره ۶ (۸ / ۱۴۱۴ ه . ق)، صفحه ۲۵.

ص: ۳۹۱

۱۲۱۳. نظریات اصلاحی دو تن از روشن فکران دینی [مرتضی مطهری و علی شریعتی]

فرامرزی، شکوری، روزنامه سلام (۱ تیر ۱۳۷۸).

۱۲۱۴. نظری بر فلسفه سیاسی شهید مطهری

محمد نصر اصفهانی، کیان، سال پنجم، شماره ۲۴ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۲ - ۱۴.

۱۲۱۵. نظریه حکومت از دیدگاه شهید مطهری

یعقوب علی برجی، فرهنگ جهاد، سال هفتم، شماره ۲۸ (تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۴ - ۱۵.

۱۲۱۶. نظریه شناخت در آثار دو اندیشمند [مطهری و صدر]

عمار ابورغیف، ترجمه: عباس علی براتی، کیهان اندیشه، شماره ۵۰ (مهر و آبان ۱۳۷۲)، صفحه ۲۸ - ۴۸.

۱۲۱۷. نظریه المعرفه بین الشهدین مطهری و الصدر

عمار ابورغیف، الفكر الاسلامی، سال اول، شماره ۱ (محرم الحرام - ربيع الثاني ۱۴۱۴ ه. ق)، صفحه ۱۱۷ - ۱۵۲.

۱۲۱۸. نظم و وجدان کاری استاد شهید مرتضی مطهری

عزت الله دهقان، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۱۸۴ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

۱۲۱۹. نقد شهید مطهری بر برهان وجودی آنسلم در مورد خداشناسی تحت عنوان «خدا در الهیات اسلامی و فلسفه غرب»

محمد حسین زاده یزدی، معرفت، شماره ۹ (تیر ۱۳۷۳)، صفحه ۲۳.

۱۲۲۰. نقادی معرفت [دیدگاه های استاد مرتضی مطهری]

نعمت الله یوسفی، تابان، سال اول، شماره ۳۱ (اردیبهشت ۱۳۸۲).

۱۲۲۱. نقد شهید مطهری بر دیدگاه اقبال لاهوری درباره ختم نبوت

مصطفی مالکی، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۶۷۷ (۱۲ تیر ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۲۲۲. نقد منصفانه

ناصر ایمانی، روزنامه رسالت (۲۰ تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۲ (مطهری، مرتضی / احزاب و گروهها / رقابت هایسیاسی / نقد).

۱۲۲۳. نقد نظریه های اخلاقی در اندیشه استاد مطهری

علی دژاکام، کیهان فرهنگی، شماره ۱۴۶، سال پانزدهم (مهر ۱۳۷۷)، صفحه ۴۶ - ۴۹.

ص: ۳۹۲

۱۲۲۴. نقد و بررسی کتاب خدمات متقابل ایران و اسلام تألیف شهید مطهری
محمد عباسی، التوحید، (۱۱ / ۱۴۰۴ ه. ق)، صفحه ۱۰.
۱۲۲۵. نقد و بررسی نامه استاد مطهری به امام خمینی درباره دکتر علی شریعتی
حسن یوسفی اشکوری، از کتاب: شریعتی و نقد سنت، تهران، یاد آوران، چاپ اول، ۱۳۷۹، صفحه ۳۴۵ - ۳۸۳.
۱۲۲۶. نقدی بر دیدگاه مطهری در زمینه مسایل اقتصادی
م، موسوی، روزنامه جهان اسلام، شماره ۸۶۲ (۳ خرداد ۱۳۷۳)، صفحه ۱۰.
۱۲۲۷. نقش مطهری در پیش برد انقلاب اسلامی و مبارزه با افکار
محمود دامغانی، روزنامه رسالت، شماره ۱۲۴۷، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۴.
۱۲۲۸. نقش مطهری در مبارزه با مارکیسم و التقاط
سخنرانی اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۴۶۵ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۳.
۱۲۲۹. نقش استاد در شکست استوره غرب زدگی
مجله «جهاد» (۸ اردیبهشت ۱۳۶۱).
۱۲۳۰. نقش استاد در طرح اسلام به عنوان ایدئولوژی
علی محمدی، تقوی، روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۱).
۱۲۳۱. نقش استاد شهید علامه مطهری در انقلاب اسلامی
صالحان سازنده، سال سوم، شماره ۹۴، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۲)، صفحه ۳۰ - ۳۱ و ۳۵.
۱۲۳۲. نقش استاد مطهری در احیای مسایل دینی - اصلاح جامعه و روحانیت
محمد سروش، روزنامه جهان اسلام، شماره ۴۷۷ (۲۴ دی ۱۳۷۱)، صفحه ۶.
۱۲۳۳. نقش ایمان در انسانیت انسان از دیدگاه شهید مطهری
فرح عالی خانی، اعتصام، شماره ۵ (شهریور ۱۳۶۱)، صفحه ۴۴.

۱۲۳۴. نقش حوزه علمیه قم در پایه گذاری انقلاب و نقش مطهری در اصل انقلاب و تداوم آن

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۲)، صفحه ۴ و ۱۱ و ۱۲؛ کیهان (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۲)، صفحه ۲ و ۸ (سخنرانی حجت الاسلام رفسنجانی).

۱۲۳۵. نقش روحانیت در اسلام و دیدگاه شهید مطهری در این باره

ص: ۳۹۳

سخنرانی محمد بهشتی، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۵۳ (۳ تیر ۱۳۷۲)، صفحه ۳.

۱۲۳۶. نقش زمان در تاریخ

علی رضا همتیان اسحاقی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۹۲ (مهر ۱۳۸۱)، صفحه ۵۲ - ۵۷.

۱۲۳۷. نقش زن در جامعه در اندیشه مطهر

به انگیزه سالگرد استاد مرتضی مطهری، روزنامه سلام، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۱۲۳۸. نقش زن در جمهوری اسلامی

روزنامه جمهوری اسلامی (۹ فروردین ۱۳۷۵)، صفحه ۱۱ (زنان / ایران / پیرامون جمهوری اسلامی (کتاب) / حجاب / مطهری، مرتضی).

۱۲۳۹. نقش شهید مطهری در احیای اندیشه های دینی در دانشگاه

گفت و گو با حجت الاسلام دکتر نقویان، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۴۰ - ۴۱.

۱۲۴۰. نقش شهید مطهری در احیای تفکر اسلامی و جوابگویی به نیازهای اسلامی جامعه

حمید رضا همایون، روزنامه سلام، شماره ۵۶۳ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۸.

۱۲۴۱. نقش شهید مطهری در احیای معارف اسلامی

در گفت و گو با علامه حسن زاده آملی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶ - ۸.

۱۲۴۲. نقش شهید مطهری در برخورد با تحریف واقعه عاشورا

محمد علی امیر گل، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۸۷۵۵ (۲۴ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۶.

۱۲۴۳. نقش شهید مطهری، در پیروزی انقلاب اسلامی ایران و فعالیت های فرهنگی وی

امید انقلاب، شماره ۳۲ (اردیبهشت ۱۳۶۳)، صفحه ۸.

۱۲۴۴. نقش شهید مطهری در پیروزی انقلاب اسلامی ایران

گفت و گو با هادی خسروشاهی روزنامه اطلاعات، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۰).

۱۲۴۵. نقش شهید مطهری در تبیین عدالت اجتماعی

سخنرانی اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه ابرار، شماره ۱۴۶ (۱۹ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱.

۱۲۴۶. نقش شهید مطهری در شکل دادن کلام جدید

ص: ۳۹۴

محمد لگنهاوزن، معرفت، سال پنجم، پیاپی ۲۲ و ۲۳ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱۴ - ۱۵.

۱۲۴۷. نقش شهید مطهری در مبارزه با تهاجم فرهنگی

محمد مراد بیات، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۳۳۷ (۱۲ اسفند ۱۳۷۴)، صفحه ۶.

۱۲۴۸. نقش شهید مطهری در معرفی و دفاع از فرهنگ اسلامی و مقابله با التقاط

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۶۰۵ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۱.

۱۲۴۹. نقش مطهری در تبیین معارف اسلامی

روزنامه اطلاعات (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۰).

۱۲۵۰. نقش مطهری در شناساندن آفات حرکت

حسن، دادخواه، روزنامه اطلاعات (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۶) صفحه ۶.

۱۲۵۱. نقش مطهری در نشر فرهنگ اصیل اسلامی

روزنامه رسالت، (۱۷ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۴ (۱۹ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۴، ۶.

۱۲۵۲. نقش مقتضیات زمان و مکان در استنباط احکام شرعی از دیدگاه امام خمینی و شهید مطهری و شهید صدر

مهدی مهریزی، آئینه پژوهش، شماره ۳ (مهر ۱۳۷۱)، صفحه ۱۴.

۱۲۵۳. نقش نیروهای مذهبی - خاصه شهید مطهری و علامه طباطبایی در سال های ۱۳۲۰ به بعد در حرکت اسلامی مردمی

گفت و گو با اکبر هاشمی رفسنجانی روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۴۵۰ (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۱۴.

۱۲۵۴. نقش هدایتگرانه مطهری در رویارویی

پاسخ فرهنگی، مجله «صف»، (۲۹ اردیبهشت ۱۳۶۱)

۱۲۵۵. نکاتی پیرامون اظهارات حجت الاسلام والمسلمین امامی کاشانی در مراسم بزرگداشت استاد شهید مطهری

روزنامه کیهان (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۲.

۱۲۵۶. نکته ها در آثار استاد

اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۶۰ -

۶۱.

ص: ۳۹۵

۱۲۵۷. نگاه استاد به آسیب های انقلاب اسلامی

گفت و گو با دکتر سید محمد حسینی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶۲ - ۶۳.

۱۲۵۸. نگاه استاد مرتضی مطهری به عدالت اجتماعی

روزنامه کیهان (۱۴ و ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶.

۱۲۵۹. نگاه استاد [مطهری] به آفات انقلاب اسلامی

گفت و گو با دکتر حسینی هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۴.

۱۲۶۰. نگاه به تأملات مطهری در باب تعاملات دین و فلسفه

عباس بخشی، روزنامه اطلاعات، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۲۶۱. نگاه دین مدارانه به آزادی کاوشی در آرای شهید مطهری

علی دژاکام، اندیشه حوزه، سال پنجم، پیاپی ۲۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۴ - ۲۳.

۱۲۶۲. نگاهی اجمالی به روش تفسیری شهید مطهری

حمید فغفور مغربی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۲۳۴ - ۲۵۵.

۱۲۶۳. نگاهی اجمالی به شخصیت و افکار استاد مرتضی مطهری

عبدالحسین حائری، روزنامه اطلاعات (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۰).

۱۲۶۴. نگاهی بر کتاب «عدل الهی» تألیف شهید مطهری

روزنامه اطلاعات (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۱۲۶۵. نگاهی به آثار استاد شهید مطهری.

علی محمد بیرجندی، روزنامه کیهان (۲۲ و ۲۳ و ۲۶ و ۲۷ خرداد ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۲۶۶. نگاهی به آثار شهید مطهری

علی محمد بیرجندی، قسمت اول با عنوان: خدمات استاد در زمینه مسایل عقیدتی جوانان، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۶۵۹ (۲۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۲۶۷. نگاهی به آثار شهید مطهری

علی محمد بیرجندی، قسمت پایانی با عنوان! دیدگاه شهید مطهری درباره علم جویی و نقش و نقش عقل و ایمان در ترکیب انسان، روزنامه کیهان، (۲۷ خرداد ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۲۶۸. نگاهی به آثار شهید مطهری

ص: ۳۹۶

علی محمد بیرجندی، قسمت دوم با عنوان: بررسی کتاب عدل الهی، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۶۶ (۲۳ خرداد ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۱۲۶۹. نگاهی به آثار شهید مطهری

علی محمد بیرجندی، قسمت سوم با عنوان: دیدگاه شهید مطهری درباره نقش روحانیت در نهضتها، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۶۶۲ (۲۶ خرداد ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۲۷۰. نگاهی به آرا و عقاید استاد شهید مرتضی مطهری درباره آزادی

محمد حسین کبیر، روزنامه صبح امروز (۸ و ۹ اسفند ۱۳۷۷)، صفحه ۶.

۱۲۷۱. نگاهی به ابعاد شخصیت علمی استاد مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱۲.

۱۲۷۲. نگاهی به حماسه حسینی استاد مطهری

محمد صادق فیض، صالحی نجف آبادی، نعمت الله، روزنامه حیات نو، (۲۲ دی ۱۳۷۹).

۱۲۷۳. نگاهی به حیات تعقلی شهید مطهری

عباس بخشی، روزنامه اطلاعات (۵ تیر ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۱۲۷۴. نگاهی به دفتر زندگی استاد شهید مطهری

روزنامه قدس (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۳.

۱۲۷۵. نگاهی به زندگی استاد شهید مرتضی مطهری به مناسبت روز معلم و سالگرد شهادت استاد

سروش، سال هفدهم، شماره ۷۸۴ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۸ - ۹.

۱۲۷۶. نگاهی به سنت شناسی و تجددشناسی استاد مطهری

کیومرث یزدان پناه، روزنامه انتخاب (۳۱ فروردین ۱۳۸۱).

۱۲۷۷. نگاهی به ویژگی های اخلاقی مطهری

روزنامه جهان اسلام، (۲۲ اردیبهشت ۱۳۷۱).

۱۲۷۸. نگاهی به ویژگی های محتوای کلام استاد مطهری در حماسه حسینی

تیمور، غلامی، زائر، شماره ۵۷.

۱۲۷۹. نگاهی کوتاه به زندگی مطهری

روزنامه رسالت، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۲۸۰. نگاهی کوتاه به زندگی پربار شهید مطهری

ص: ۳۹۷

ناصر باقری بید هندی، نور علم، شماره ۴ (خرداد ۱۳۶۳)، صفحه ۶۰ - ۶۸.

۱۲۸۱. نگاهی گذرا به پلورالیزم دینی از منظر سه حکیم الهی (امام خمینی، علامه طباطبایی و شهید مطهری)

مصطفی خلیلی، رواق اندیشه، سال سوم، شماره ۱۲ (شهریور ۱۳۸۲)، صفحه ۹۹ - ۱۱۲.

۱۲۸۲. نگاهی گذرا به زندگی شهید مرتضی مطهری

محمد رضا، حسینی، روزنامه جوان (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۸.

۱۲۸۳. نگاهی مطهر به تساهل و تسامح

علی دژاکام، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۴۶ - ۴۷.

۱۲۸۴. نگاهی مطهر به تساهل و تسامح [دیدگاه استاد مطهری]

علی دژاکام، روزنامه کیهان (۶ خرداد ۱۳۸۲).

۱۲۸۵. نگذارید جهان تشنه حقایق از مطهری دوم محروم شود

علی سعیدی شاهرودی، روزنامه ابرار (۳۱ شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۱۲۸۶. نگرشی اجمالی بر ابعاد حیات سیاسی شهید مطهری

روزنامه رسالت (۱۱ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۷)، صفحه ۳، ۴.

۱۲۸۷. نگرشی اجمالی بر سیر مبارزاتی شهید مطهری

پیام انقلاب، سال هشتم، شماره ۱۱۸۶ (۵ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱۴ - ۱۷.

۱۲۸۸. نگرشی بر اندیشه های شهید مطهری درباره صهیونیسم و مسئله فلسطین

محمد تقی تقی پور، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۵۰

- ۵۴

۱۲۸۹. نگرشی بر ساختار اندیشه اجتماعی استاد مطهری

باقی نصر آبادی، علی، روزنامه کار و کارگر، ۵ و ۱۲ تیر ۷۳، صفحه ۱۰.

۱۲۹۰. نگرشی بر شخصیت و سیره علمی استاد مطهری

علی ربانی گلپایگانی، پیام حوزه، سال پنجم، پیاپی ۱۷ (بهار ۱۳۷۷)، صفحه ۶۸ - ۱۰۷.

۱۲۹۱. نگرشی بر شیوه آیین نگارش و تحقیق شهید مطهری

فصلنامه «نصر» (تابستان ۱۳۷۳).

ص: ۳۹۸

۱۲۹۲. نگرشی بر عملکرد شهید مطهری در مبارزه با تحریفات

علی محمد، بیرجندی، روزنامه کیهان، (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۲۹۳. نگرشی بر کتاب «علل گرایش به مادیگری»

سروش (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۲۹۴. نماد غیرت دینی

سیدعباس صالحی، حوزه، سال شانزدهم، پیاپی ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۳ - ۱۷.

۱۲۹۵. نمودهای پنج گانه التقاط در آثار شهید مطهری

گفت و گو با محسن آذینی هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۶ - ۱۲.

۱۲۹۶. نمودهای پنج گانه التقاط در آثار شهید مطهری

گفت و گو با محسن آذینی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)،
صفحه ۶۸ - ۷۰.

۱۲۹۷. نمودهای قرآن پژوهی در آثار استاد مطهری

سید محمدحسین موسوی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۲۰۸ - ۲۳۳.

۱۲۹۸. نوآوری و ابتکار در فلسفه اسلامی

سروش، سال چهارم، شماره ۱۴۹ (۲۹ خرداد ۱۳۶۱)، صفحه ۴۶ - ۴۹.

۱۲۹۹. نوآوری های مطهری در فلسفه اسلامی

عبدالجبار رفاعی، کیهان فرهنگی (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۳۰۰. نواندیشان مسلمان در اندیشه استاد مطهری

علی، دژاکام، روزنامه جام جم (۲۳ مهر ۱۳۷۹).

۱۳۰۱. نواندیشی دینی و اصول گرایی در اندیشه های مطهری

غلامعلی حداد عادل، برگ فرهنگ، سال دوم، پیاپی ۴ (فروردین و اردیبهشت و خرداد ۱۳۷۹)، صفحه ۲۲-۲۷.

۱۳۰۲. نو اندیشی و اصول گرایی در اندیشه های شهید مطهری

سخنرانی دکتر غلامعلی حداد عادل، روزنامه سیاست روز (۲۶ تیر ۱۳۸۲).

۱۳۰۳. نور چشم عزیزم: نامه های استاد به فرزندان

ص: ۳۹۹

اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۵۳ - ۵۴.

۱۳۰۴. نهاد خانواده در آثار استاد شهید مطهری

نقش حجاب در استحکام پیوند خانواده، علیرضا، مرتضائی، صبح، شماره ۹۰ و ۹۱.

۱۳۰۵. نهج البلاغه در مکنون فصاحت و بلاغت

کیهان هوایی، شماره ۱۱۵۸ (۸ آذر ۱۳۷۴)، صفحه ۹ و ۲۱ (معرفی کتاب سیری در نهج البلاغه استاد مطهری).

۱۳۰۶. نهضت عرفانی

حسن ابراهیم زاده شهری و علی اکبر هاتفی، روزنامه ابرار (۲۹ فروردین ۱۳۷۹)، صفحه ۶ (معرفی کتاب حماسه حسینی شهید مطهری).

۱۳۰۷. نیاز حوزه به شهید مطهری

مجتبی احمدی، حوزه، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۳ - ۱۰.

۱۳۰۸. واقع بینی و اصلاح طلبی در آثار شهید مطهری

روزنامه قدس (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۹.

۱۳۰۹. واقع گرایی در اندیشه فقهی شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، دوشنبه (۱۷ اردیبهشت ۱۳۶۹)، شماره ۳۱۶۸، صفحه ۱۱.

۱۳۱۰. واکنش شورای نظارت بر نشر آثار استاد مطهری نسبت به معرفی کتاب صالحی نجف آبادی

[کتاب «نگاهی به حماسه حسینی استاد مطهری» منتشر در ۱۱/۸/۱۳۷۹ ج، روزنامه ایران (۳۰ آبان ۱۳۷۹).

۱۳۱۱. واکنش شورای نظارت بر نشر آثار استاد مطهری نسبت به معرفی کتاب صالحی نجفی آبادی

[نگاهی به حماسه حسینی استاد مطهری، روزنامه ایران، (۳۰ آبان ۱۳۷۹)، صفحه ۱۰.

۱۳۱۲. وحدت اسلامی از نگاه استاد شهید مطهری

روزنامه خرداد، (۸ تیر ۱۳۷۸).

۱۳۱۳. وحدت اسلامی از نگاه استاد مطهری

روزنامه کیهان (۹ تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۶.

ص: ۴۰۰

۱۳۱۴. وظیفه روحانیت از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه رسالت (۲۳ مهر ۱۳۷۴)، صفحه ۴.

۱۳۱۵. ولایت فقیه از دیدگاه استاد مطهری

محمد جواد، جاوید، روزنامه جوان (۱ مهر ۱۳۷۸).

۱۳۱۶. ویژگی های شهید (مطهری) از زبان نزدیکان و آشنایان، هور هدایت

ویژنامه رونامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۳.

۱۳۱۷. ویژگی های استاد در نگاه نزدیکان و یاران

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۲۶.

۱۳۱۸. ویژگی های انقلاب اسلامی از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۱) صفحه ۱۱، ویژه نامه سالگرد شهادت استاد مطهری.

۱۳۱۹. ویژگی های بارز استاد مطهری

رشد جوان، سال چهارم، شماره ۸ (اردیبهشت ۱۳۶۷)، صفحه ۱۶ - ۱۹.

۱۳۲۰. ویژگی های شهید مطهری

پیام هاجر، سال پنجم، شماره ۱۰۱ (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۴)، صفحه ۱ - ۲.

۱۳۲۱. ویژگی های شهید مطهری

مهدی فضائلی، روزنامه جوان (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۲.

۱۳۲۲. ویژه سالگرد شهادت مطهری

پیام دانشجو، سال دوم، شماره ۵۲ (۲۸ فروردین ۱۳۷۵)، صفحه ۶؛ شماره ۵۳ (۴ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶؛ شماره ۵۴ (۱۱

اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۳۲۳. ویژه نامه غدیر زلال اندیشه

ستاد بزرگداشت یازدهمین سالگرد شهادت استاد مطهری، سازمان تبلیغات اسلامی استان خراسان ۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹، ۲۵ صفحه.

۱۳۲۴. هنر موعظه: گفتاری از شهید مرتضی مطهری

هنر دینی، سال اول، پایانی ۲ (زمستان ۱۳۷۸)، صفحه ۳۰ - ۳۶.

۱۳۲۵. جواد محقق، رشد معلم

ص: ۴۰۱

یادداشت سر دبیر، سال سیزدهم، شماره ۸ (اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۸۱ (معلمان / روز معلم / مطهری، مرتضی).

۱۳۲۶. یادداشت های استاد مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۲۷ دی ۱۳۷۸)، صفحه ۱۰ (معرفی کتاب یادداشت های استاد مطهری، ج ۱).

۱۳۲۷. یادداشت های رهگشا و روشنگر

روزنامه جمهوری اسلامی (۳۱ تیر ۱۳۸۱)، صفحه ۹ (معرفی کتاب یادداشت های استاد مطهری ج ۴).

۱۳۲۸. یادداشت هایی از استاد مطهری

روزنامه اطلاعات (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶.

۱۳۲۹. یادمان اسوه دانش و تقوی [به مناسبت ۱۲ اردیبهشت سالروز شهادت استاد مطهری]

زهران، مشیدی، روزنامه قدس (۹ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۸.

۱۳۳۰. یادمان فراق استاد مطهری ویژه نامه روزنامه جهان اسلام

اردیبهشت ۷۲، صفحه ۳۲.

۱۳۳۱. یادی از استاد علامه شهید مطهری به مناسبت یازدهمین سالروز شهادت

روزنامه قدس (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۴.

۱۳۳۲. یادی از شهید مطهری

ابوالقاسم، قاسم زاده، روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۲.

۱۳۳۳. یادی از فیلسوف و متفکر شهید استاد مرتضی مطهری

نامه انقلاب اسلامی، سال نهم، شماره ۵۷ (اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۶ - ۱۷.

۱۳۳۴. یادی از: معلم دلسوز انقلاب استاد شهید مطهری

پاسدار اسلام، سال نهم، شماره ۱۰۱ (اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱۴ و ۱۵ و ۳۳.

۱۳۳۵. یخ بستن در نقطه جوش

نقد و بررسی کتاب نگاهی به حماسه حسینی استاد مطهری (صالحی نجف آبادی - نعمت الله)، غلام رضارحمدل، (روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۲۰، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۷، ۲۹ و ۳۰ دی ۱۳۸۰، صفحه ۸ و ۹ و ۱۳ و ۱۵؛ ۱ و ۲ و ۳ و ۴ بهمن ۱۳۸۰)، صفحه ۹ و ۱۲.

ص: ۴۰۲

۱۳۳۶. یک دوره اصول دین (معرفی کتاب مجموعه آثار، جلد چهارم، شهید مطهری)

روزنامه اطلاعات (۲ خرداد ۱۳۷۴)، صفحه ۶.

۱۳۳۷. یک عصر تلاش

زن روز، شماره ۱۵۰۵ (۹ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۰ - ۱۱.

۱۳۳۸. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با سید عبد الکریم موسوی اردبیلی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۳۳۹. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با شبانی، مجله سروش، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۳۴۰. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با علی مطهری، مجله شاهد (۶ اردیبهشت ۱۳۶۰).

۱۳۴۱. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با فخرالدین حجازی، روزنامه اطلاعات (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۳۴۲. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با محمد حسین بهشتی، روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۱)؛ راه زینب (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۰).

۱۳۴۳. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با محمد صدوقی، عروه الوثقی (۹ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۳۴۴. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با مسیح مهاجری، مجله راه زینب (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۰).

۱۳۴۵. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با میر حسین موسوی، مجله سروش (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۳۴۶. درباره شهید مطهری

عبدالمجید معادینخواه، مطهری مطهر اندیشه ها، جلد دوم، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۴، صفحه ۷۶۹-۷۷۲؛ مجله سروش (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۳۴۷. دیدگاه و آرای استاد شهید مطهری درباره خرافه زدایی از مکتب

محمدحسین امامی، روزنامه جوان (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸).

ص: ۴۰۳

۱۳۴۸. نگاهی گذرا به زندگی بزرگان « شهید مرتضی مطهری »

سید محمدرضا حسینی، با معارف اسلامی آشنا شویم، سال هجدهم، شماره ۴۲ (فروردین _ اردیبهشت _ خرداد _ تیر ۱۳۷۸)،
صفحه ۱۳۳ _ ۱۴۵.

۱۳۴۹. شخصیت و افکار شهید مطهری در عناوین کتب

پیام زن، سال اول، شماره ۲.

۱۳۵۰. شهید مطهری و رهبری نسل جوان

مجتبی محدث، پیام زن، سال دوم، شماره ۱۴ (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴ _ ۸.

۱۳۵۱. زن و جامعه در نگرش استاد مطهری (۱)

پرسش و پاسخ، پیام زن، سال دوم، شماره ۱۳ (فروردین ۱۳۷۲)، صفحه ۷ _ ۹.

۱۳۵۲. شهید مطهری و مسایل زنان

پیام زن، سال چهارم، شماره ۳۸ (اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۴.

۱۳۵۳. استاد مطهری و تحلیل عقلانی حرمت ربا

نظری، پگاه حوزه، شماره ۱۲، صفحه ۷.

۱۳۵۴. بازخوانی دیدگاه های اقتصادی شهید مطهری

مصباحی، پگاه حوزه، شماره ۱۲، صفحه ۵.

۱۳۵۵. دو رویکرد در رابطه معنویت و انقلاب اسلامی؛ نگاهی مقایسه ای به دیدگاه های استاد مطهری و فوکر

عباس پورهایشمی، پگاه حوزه، شماره ۱۱، ص ۸.

۱۳۵۶. شهید مطهری و متدولوژی تفکر دینی

علیرضا فرجی، پگاه حوزه، ش ۵۰، ص ۲۴.

۱۳۵۷. مطهری اندیشه سیال در جاری آینده

عبدالله نصری، یگاه حوزه، شماره ۱۲، صفحه ۲.

۱۳۵۸. آفاق فکری برون حوزه ای شهید مطهری (۱ - ۳)

حوزه، سال اول، شماره ۱، صفحه ۲۲ - ۴۸، شماره ۲، صفحه ۲۳ - ۴۲؛ شماره ۳، صفحه ۲۶ - ۴۴.

۱۳۵۹. مطهر زمان (علامه شهید مطهری)

حوزه، سال سوم، شماره ۱۴، صفحه ۳ - ۲۴.

۱۳۶۰. امام خمینی ثابت و استوار (شهید مطهری)

ص: ۴۰۴

پاسدار اسلام، شماره ۵۳ (اردیبهشت ۱۳۶۵)، صفحه ۲.

۱۳۶۱. شهید مطهری و صلح امام حسن علیه السلام

سیدسعید روحانی، فرهنگ کوثر، سال ششم، شماره ۵۵ و پاییز ۱۳۸۲، صفحه ۸۷ _ ۹۵.

۱۳۶۲. تحجر و تجدد از منظر استاد شهید مطهری

محمدجواد رودگر، کتاب نقد، سال هفتم، شماره ۲۷ و ۲۶ (بهار و تابستان ۱۳۸۲)، صفحه ۴۷ _ ۶۸.

۱۳۶۳. حق و عدالت در اندیشه استاد مطهری

عبدالله نصری، قبسات، سال هشتم، شماره ۲۸ (تابستان ۱۳۸۲، صفحه ۲۰۳ _ ۲۲۱).

۱۳۶۴. اخلاق نبوی در نگاه شهید مطهری

فرهنگ کوثر، سال پنجم، شماره ۴۹ (بهار ۱۳۸۱)، صفحه ۷۷ _ ۸۳.

۱۳۶۵. حماسه پایدار: مروری بر «حماسه حسینی»

حسین علی زاده، سیری در سلوک حسینی، حسین علی زاده، تهران، نهاد نمایندگی مقام رهبری در دانشگاه ها، پژوهشکده فرهنگ و معارف، قم، نشر معارف، چاپ اول، ۱۳۸۱، صفحه ۱۲۷ _ ۱۳۶.

۱۳۶۶. پیام ماه به مناسبت شهادت مرتضی مطهری

پیام زن، سال اول، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱.

۱۳۶۷. زن و جامعه در نگرش استاد مطهری: زن و گواهی (۱ _ ۳)

پیام زن، سال اول، شماره ۷ (مهر ۱۳۷۱)؛ شماره ۸ (آبان ۱۳۷۱)؛ شماره ۹ (آذر ۱۳۷۱).

۱۳۶۸. زن و جامعه در نگرش استاد مطهری: زن و قضاوت

پیام زن، سال اول، شماره ۱۰ (دی ۱۳۷۱).

۱۳۶۹. زن و جامعه در نگرش استاد مطهری زن و مرجعیت

پیام زن، سال اول، شماره ۱۱ (بهمن ۱۳۷۱).

۱۳۷۰. زن و جامعه در نگرش استاد مطهری: پرسش و پاسخ (۱ _ ۲) (تعدد زوجات، طلاق، سرپرستی‌فرزند، بازگویی مجدد)

پیام زن، سال اول، شماره ۱۲ (اسفند ۱۳۷۱) و سال دوم شماره ۱۳، (فروردین ۱۳۷۲)، صفحه ۷_۹.

۱۳۷۱. پیوند خون و قلم

عزت الله واعظی، پگاه اندیشه، ویژه نامه سالگرد شهادت استاد مطهری، ضمیمه ماهنامه بصائر (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۸۶.

۱۳۷۲. شخصیت شهید مطهری

ص: ۴۰۵

احمد افصلی بروجنی، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۱۱ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۵.

۱۳۷۳. بررسی چارچوب نظر مفهوم عدالت؛ عدالت در اندیشه سیاسی مطهری

روزنامه سیاست روز (۳ آبان ۱۳۸۲).

۱۳۷۴. اندیشه مطهر دغدغه ها و حساسیت های شهید مطهری (۱)

سیدعباس میری، مسجد دانشگاه، پیش شماره ۹ (شهریور و مهر ۱۳۸۲)، صفحه ۹۲ _ ۱۰۷.

۱۳۷۵. نگاهی به تأملات مطهری در باب تعاملات دین و فلسفه

عباس بخشی، روزنامه اطلاعات (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۳۷۶. مطهری معلم انقلاب مظهر اندیشه فرهنگ اسلامی

جانباز، شماره ۴۰ (اردیبهشت ۱۳۷۲) صفحه ۲۴ _ ۲۵.

۱۳۷۷. خاتمیت از دیدگاه اقبال و مطهری

گفت و گو با حجت الاسلام دکتر خسرو پناه، روزنامه خراسان (۱۱ مهر ۱۳۸۱).

۱۳۷۸. فضایل اخلاقی و شخصیت شهید مطهری

سخنرانی محمد مفتاح روزنامه جمهوری اسلامی، ویژه نامه، شماره ۲۷۵ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۴.

۱۳۷۹. نهضت امام رحمه الله از دیدگاه استاد مطهری

روزنامه فردا (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۱۳۸۰. قحط طهارت و ندرت «مطهری»

الف _ یوسفی، روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۲.

۱۳۸۱. فهم شریعت علل رکود و جمود فقه، نسبت اجتهاد

مصاحبه با دکتر غلامرضا اعوانی، پیرامون آراء و نظرات و اندیشه های استاد شهید مرتضی مطهری، روزنامه جهان اسلام، ویژه

نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۳ _ ۵.

۱۳۸۲. مطهری بمنزله یک محیی چه می کرد؟

بخشی از مقاله دکتر عبدالکریم سروش، روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۱۳۸۳. نیم قرن حیات بارور [زندگی علمی _ سیاسی شهید مطهری]

روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۸ _ ۱۰.

۱۳۸۴. دیدگاه های شهید مظلوم بهشتی

ص: ۴۰۶

دکتر مفتاح، جوادی آملی، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، میرحسین موسوی، عبدالکریم سروش، مهدی بازرگان، موسوی اردبیلی، طالقانی و... درباره شهید مطهری، روزنامه جهان اسلامی، ویژه نامه

(اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۴ _ ۱۵.

۱۳۸۵. تذکرات اقتصادی شهید مطهری

روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۷.

۱۳۸۶. گویند رمز عشق مگوئید و مشنویید!

روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۸.

۱۳۸۷. نامه استاد شهید مطهری به معلم شهید دکتر شریعتی

روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۹.

۱۳۸۸. نامه استاد شهید به حضرت امام رحمه الله درباره جریان های فکری موجود در پیش از پیروی انقلاب اسلامی و آرای و نظرات معلم شهید دکتر شریعتی

روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۲۰ _ ۲۲.

۱۳۸۹. دلایل معرفتی بر تعارضی آرا و شریعتی

پرسی از دکتر عبدالکریم سروش، روزنامه جهان اسلامی، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۲۲.

۱۳۹۰. نگاهی مجدد به حماسه حسینی

مصاحبه ها با حجت الاسلام نعمت الله صالحی نجف آبادی، روزنامه جهان اسلامی، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۲۴ _ ۲۸.

۱۳۹۱. مطهری شناسی (۱) ضرورت شناخت و بازشناسی اندیشه های استاد شهید مرتضی مطهری

محمدجواد رودگر، هفته نامه هاتف، گیلان (۲۹ فروردین ۱۳۷۴)، صفحه ۳ و ۴.

۱۳۹۲. مطهری شناسی (۲) گذری و نظری اجتماعی بر آرا و دیدگاه های استاد شهید مطهری

محمد جواد رودگر، هفته نامه هاتف، گیلان، (۵ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۶.

۱۳۹۳. مطهری شناسی (۳ - ۵) بازشناسی مفاهیم دینی

محمدجواد رودگر، هفته نامه هاتف، گیلان، (۱۹ و ۲۶ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۵.

۱۳۹۴. مطهری شناسی (۶) راهنمایی و رهبری جوان در نگاه استاد مطهری

ص: ۴۰۷

محمدجواد رودگر، هفته نامه هاتف گیلان، (۳۰ خرداد ۱۳۷۴)، صفحه ۶.

۱۳۹۵. مطهری شناسی (۸) شناخت و روش شناختی استاد مطهری

محمدجواد رودگر، هفته نامه هاتف، گیلان، (۱۳ تیر ۱۳۷۴)، صفحه ۱۱.

۱۳۹۶. مطهری شناسی (۱۱) حافظ در نگاه استاد مطهری _ بخش ۳

محمدجواد رودگر، هفته نامه هاتف، گیلان (۷ شهریور ۱۳۷۴)، صفحه ۳.

۱۳۹۷. لمعاتی از شیخ شهید محمد فغفوری، فراسو، شماره ۱۰ (شهریور ۱۳۸۲)، صفحه ۱۴.

۱۳۹۸. خاتمیت از دیدگاه مطهری

روزنامه قدس (۱ مهر ۱۳۸۲).

ص: ۴۰۸

نمایه اشخاص

آزینی، محسن / ۲۳، ۲۴

ابوالحسنی (منذر)، علی / ۹۹

احسانی تیر تاشی، یدالله / ۱۳۲

احمد دار، ریاض / ۱۸۰

احمدی، احمد / ۷۵

احمدی، حسین / ۷۳، ۹۳

اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان / ۶۰

استادی، رضا / ۶۵

اسحاقی، سید حسین / ۱۳۸

اسدی، علی محمد / ۸۰

اسماعیل پرور / ۹۸

اصلانی، ابراهیم / ۱۷۳

اکاوه، میترا / ۱۷۵

امانی، رضا / ۱۵۱

امجدی، محمد حسن / ۱۷۴

امور تربیتی منطقه هفت / ۱۵۸

انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه اهواز / ۱۲۴

انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی / ۹۶

انجمن اسلامی دانشگاه تربیت معلم / ۹۲

انجمن اسلامی نیروی هوایی / ۳۸

باقرزاده ارجمندی / ۱۱۹

ص: ۴۰۹

باقرزاده بابلی، عبدالرحمن / ۸۱

باقری، مجید / ۱۰۲

باقی، نصر آبادی / ۲۰، ۲۴، ۳۰، ۸۹، ۱۱۵، ۱۱۷، ۱۶۵

بحرینی، محمد حسن و حسین نوازی / ۳۱

بخش فرهنگی جهاد دانشگاهی مجتمع دانشگاهی علوم / ۱۱۷

برات نژاد، محمدرضا / ۱۷۰

بنیاد فرهنگی امام رضا، ۸۸

پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی / ۷۵

پناهی، حبیب / ۷۵

تاجدینی، علی / ۳۲، ۳۶، ۷۲، ۷۳، ۱۱۹، ۱۳۲، ۱۳۳

تبلیغات و انتشارات نمایندگی ولی فقیه در سپاه / ۵۹

تهران، انتشارات صدرا / ۹۱

جاوید موسوی / ۹۳

جعفریان، رسول / ۱۴۱

جمعی از پژوهشگران حوزه علمیه قم / ۱۲۰

جمعی از فضلا و یاران / ۸۴

جهاد دانشگاهی / ۱۵۶

جهرمی، سیدمهدی / ۱۱

حاج زین العابدینی، عباس / ۱۷۳

حزب جمهوری اسلامی / ۱۰۳، ۱۴۵، ۱۴۹

حسینی، اصغر / ۱۵۴

حسین منش، سید محمد تقی / ۴۱

حسینی، سید رضا / ۱۵۲، ۷۲

حسینی، سید محمد / ۲۹

خباز، محمد رضا / ۸۷

ص: ۴۱۰

خردمند، محمد / ۱۰۰

خلیلیان، مهدی / ۱۱۳

خندان، علی اصغر / ۱۲

داوری اردکانی، رضا / ۷۴

دژاکام، علی / ۱۳۸، ۱۴۲، ۱۴۷

دوانی، علی / ۶۳

دهقانی (دانا)، محمد علی / ۸۴

ذبیحی هدک، مرضیه / ۱۷۷

راشدی، لطیف / ۶۹

ربیعی، فرهاد / ۷۹

رجالی تهرانی، علیرضا / ۵۳، ۹۴

رحمتی، اکبر / ۲۲

رحیم پور، نوعلی / ۱۷۸

رضایی زاده، محمود / ۱۷۲

رضایی، مهین / ۴۸

رضوی، سید جواد / ۲۳

رفیعا، غلام حسن / ۴۲

روابط عمومی استانداری لرستان / ۱۴۶

روحانی، سید سعید / ۴۴، ۴۵، ۴۶

رودگر، محمد جواد / ۱۵، ۱۸، ۸۶، ۱۵۳

رودگر نوشهری (کوهپیر علیا)، محمد جواد / ۱۳۰

روشن، امیر / ۱۶۲

زکریایی، محمد علی / ۱۱۴

سازگاری اردکانی محمود / ۱۶۴

سازمان تبلیغات انقلاب اسلامی / ۹۲

ص: ۴۱۱

سازمان فجر اسلامی / ۸۰، ۱۵۳

سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی / ۳۹، ۱۲۸، ۱۳۱

ستاد برگزاری مراسم بزرگداشت سالگرد شهادت / ۸۷

ستاد بزرگداشت چهارمین سالگرد شهادت استاد مطهری / ۷۷

ستاد بزرگداشت رویکردهای شهید مطهری به دین و جامعه / ۶۶

ستاد دومین گردهمایی بازشناسی اندیشه های شهید مطهری / ۶۵

ستوده، امیر رضا و حمید رضا ناصری / ۴۰

سجادی، جمال / ۹۰

سروش، عبدالکریم / ۱۵۵

سمیعی ظفرقندی، نصرت الله / ۱۷۰

شاخه دانش آموزان حزب جمهوری اسلامی استان تهران / ۵۹

شالچی، عبدالرضا / ۱۲۱

شاه رحمانی، طاهره / ۱۸۲

شریعتمداری، علی / ۱۴۴

شریعتی، سبزواری / ۵۲

شفیعی دارابی، سید حسین / ۱۵۸

شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید مطهری / ۱۰۱، ۱۲۱، ۱۳۹، ۱۴۰

شهاب، محمد علی / ۹۹

شهرویی، داوود / ۶۳، ۱۱۶

شیروانی، علی / ۱۳۶

صاحبی، محمد جواد / ۶۱

صادقی گلدر / ۷۷

صادقی، مسعود / ۱۱۳، ۱۷۵

صالحان، جعفر / ۱۳۵

صالحی اندیمشکی، محمد / ۳۸، ۱۰۹

ص: ۴۱۲

صالحی نجف آبادی، نعمت الله / ۱۴۵

صنعت جو، حمید / ۱۳۴، ۱۷۸

طالقانی، سید محمود / ۱۷، ۷۴

عبدالحسینی، طیبہ، ۱۷۲

عبدالکریم سرروش / ۵۶

عزیزی، عباس / ۲۵، ۱۱۰

عظیمی دخت شورکی، حسین / ۱۶۵

عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران / ۹۷

علیپور، محمد علی / ۲۷

علی زاده، حسین / ۶۶، ۱۴۲

علیقلی، محمد مهدی / ۶۹

عمید زنجانی، عباسعلی / ۱۲۴

فتاحی زاده، فروغ / ۱۶۹

فضلی پور، عظیم / ۱۲۶

قدردان، قراملکی / ۶۲

قدس، صدیقه / ۱۶۱

قربان نیا، حسن / ۱۶۴

کامران ماوردیانی / ۱۱۹

کانون اندیشه جوان / ۱۳۱

کانون مطالعات دانشجویی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری دانشکده محمود آباد / ۱۴۶

ڪر جاليان چاپچي / ۱۲۰

ڪشاورزي مروسٽ / ۱۸۲

ڪوشڪي، ماهرخ / ۱۷۱

لڪ زايي، شريف / ۱۱، ۲۸

ماهروزاده، طاهره / ۱۶۳

ص: ۴۱۳

محقق، جواد، ۴۷، ۵۵

محمد حسینی، فاطمه / ۱۶۹

محمدیان، حسین / ۴۳

مدرسه عالی شهید مطهری / ۱۱۷

مرامی، علیرضا / ۳۵

مرتضایی، علیرضا / ۱۴۷، ۱۷۵

مرتضوی کرون، علیرضا / ۶۸

مرکز اسناد انقلاب اسلامی / ۱۹

مرکز اعلام الذکری الثالثه لانتصار الثوره الاسلامیه / ۱۱۹

مرکز بررسی اسناد تاریخی / ۱۰۷

مرکز تحقیقات امام صادق / ۲۶، ۶۴، ۹۲، ۱۰۴، ۱۳۴

مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی / ۲۵

معاونت امور فرهنگی وزارت بهداشت / ۱۵۷

معاونت تربیتی مرکز جهانی علوم اسلامی / ۵۳، ۷۱

معاونت فرهنگی نهاد / ۹۸

معمار منتظر، سعید / ۱۳۶

مکاری امیری، مرضیه / ۱۰

منذر، ع / ۱۴۰

موسسه آموزش پژوهشی امام خمینی / ۱۲۳

موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی مدیریت تربیتی قم / ۱۲۴

موسوی پور، ایمان / ۱۷۶

موسوی، سید محمد صادق / ۱۷۹

موگھی، عبدالرحیم / ۵۰

میرزاییان بروجنی، احمد / ۶۸

میرفولادزاده، عبدالامیر / ۹۸

ص: ۴۱۴

مؤیدی، رحیم / ۱۳۲

نادری، ناصر / ۱۷، ۶۴، ۱۱۹

ندایی، هاشم / ۱۶۶

نصری، عبدالله / ۵۷

نگارش، حمید / ۲۰، ۱۲۱، ۷۸

نوروزی، حسن / ۸۴

نوری، محمد / ۱۱۹

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری / ۳۴، ۱۱۲

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه فردوسی مشهد / ۱۲۳، ۱۳۲

نیلی پور، مهدی / ۱۰۵

واثقی راد، محمد حسین / ۱۲۹، ۱۲۵

واحد، سینا / ۱۰۱

واحد فرهنگی و تربیتی سیاسی اجتماعی دانش آموزان / ۵۵

واعظ زاده خراسانی / ۹۵

واعظی، احمد / ۱۷۶

واعظی نژاد، حسین / ۱۰۶

وزارت آموزش و پرورش / ۵۵

یزدی، حسین / ۹

یوسفی اشکوری، حسن / ۸۴، ۱۴۴، ۱۴۵

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

